OFFICIALIS
CURIÆ REGULARIS
Ad optimè defendenda suæ Religionis jura in Curia examinanda, satis instructus

AUCTORE

P. FR. AUGUSTINO MATTHÆUCCI LUCENSE,
Provinciæ Observantis Romanæ, S.Theol.Lect.Jubil.
& olim Romanæ Curiæ Secret. Generali.

OPUS

Regularibus, Superioribus æquè, ac Subditis necessarium;

Confessariis, & Juris Canonici studiosis commodissimum.

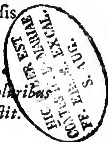

TOMUS PRIMUS.

Cui, in hac secunda impressione Romana, cum pluribus Sacrar.Congreg. Decretis, & Apostolic.Constit. Tomus Secundus accessit.

AD

ADMODUM REVERENDUM PATREM

F. JOANNEM MARIAM MAESTRINI A S. CRUCE

Ordinis Minorum.

ROMÆ, MDCCI.

Typis Jo: Jacobi Komarek Boëmi propè SS. Vincentium, & Anastasium in Trivio.

SUPERIORUM PERMISSU.

REV. ADM. PATRI

FR. JOANNI MARIÆ MAESTRINI

A SANCTA CRUCE,

Ord. Minor. Regul. Observ. Concionatori Clarissimo, S. Theol. Lectori Jubilato, ex Secretario Generali Ordinis, Provinciæ Observ. Thusciæ ex Ministro, Eminentissimi Principis Francisci Mariæ, Cardinalis ab Hetruria, Confessario, & Theologo, ac in Romana Curia Commissario Generali.

FR. AUGUSTINUS MATTHÆUCCI LUCENSIS F. P.

NON diù anceps mens hæsit, REVER. ADM. PATER, cui, prælo jàm submissum, opus nuncuparem. Nam, vix animo ea de re meditanti, Tu unus statìm opportunè occurristi; quem eruditio, & rerum Regular. peritia mirificè condecorant; quiquè obindè omnium plausibus celebraris, omnesque in tui com-

mendationem Animos erigis, in admirationem rapis. Nullum propterea tibi præferendum, aptioremvè reperire autumavi neminem, sub cujus gloriosiùs Auspiciis istud potuerim luci permittere. In te quippè Uno meliùs, faciliùs, itemque feliciùs, id assequar, quod in suarum lucubrationum inscriptione cæteri Scriptores ambiunt; Illudque splendoris, æstimationis, & pretii, quod à quopiam, quantùmvis propriarum Virtutum meritis eximio, & operum fructibus claro, eidem essem assecutus, à Te indubiè percipiam. A quo id potius expetendum, faustiùsque expectandum, nisi tu ipse præstares, qui mixtas speculabilibus practicas, humanas sacris, scientias omnes mente complecteris? Quarum hactenùs tot exhibuisti experimenta, in Templis, Exedris quoque, & Regimine: sed ea morum suavitate, & candore, ea integritate, & plausu, ut Te suspirans discedentem viderit, & adhùc lachrymetur, Hetruria: læta detineat Roma. Ibi, quia abes, desideraris: hìc, quia ades, es in deliciis. Illa administrationi aptum, hæc Te, ferè natum, negociis considerat. Utraque Te suscepit, utraque obstupuit, ad eas Te coniiciens conscendisse dignitates, ad quas non adeò facilis sine omnium Virtutum præsidio aditus aperitur; Verùm Roma correxit errorem, & unicam tuæ haùd credidit curæ Provinciam; sed omnium

Fami-

Familiæ Cismontanæ negociis, in Curia examinandis, eam in recenter celebratis Comitiis præfecit. Nec satis fuit merentem eligere, sed eum ad dignitatem vocare, qui cæteris præstaret, ac suffragantium ad se traheret amica suffragia. In quo idem eorum sensus apparuit, ut dignitatem tibi, non tàm darent, quam redderent. Meum hic non est tui Animi ornamenta recensere, dotes exscribere; alioquin tacitus omninò præterire, nec deberem, nec possem, majoris ponderis decora, quibus in Te ipso Universa Minorum insignitur familia. Cui illud totum confers splendoris, quod tuo, quòndam Theologicum Magisterium apud gloriosæ recordationis Supremi Senatus Viros *Julium Spinulam*, *& Dominicum Mariam Corsi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales* peractum, nactum est nomini: & à te id itidem gloriæ in eam derivatur, quod in præsentia, tibi munificentissima Clementia *Cardinalis ab Hetruria* communicat; dum tuorum meritorum fama, tuæ Virtutis rumore, & plausu perculsus, illectus, ad propriæ conscientiæ excipienda secreta, & spiritus dirigenda negocia præelegerit. Istud adeò patens tuæ commendationis monumentum satis loquitur; Eidem proindè remitto, ut eam à Te adhibitam in rebus gestis prudentiam edicat, in consiliis dexteritatem celebret, in ministeriis zelum, & fructus commemoret; dum

hæc

hæc, tametsi fusiori ego protenderem calamo, semper, aut hebes, aut judicarer elinguis; & interìm precor, ut humillima meæ nuncupationis obsequia, tibi propria, comitate suscipias; tuæque protectionis præsidio assistas opusculo, ut propterea, vel nùnc lauder, vel laudabilis saltèm dignoscar, nonmodò, quia beneficiorum memoriam exhibuerim, verùm etiam, quia indigo *Officiali* Te tantæ auctoritatis Patronum conquisierim. Vale.

APPRO-

APPROBATIONES ORDINIS.

Reverendissime Pater.

JUssis P.V.Reverendissimæ, debita animi promptitudine parendo, haùd minus sedulò, quam maxima intellectus mei utili complacentia, *Addita ad Capita Officialis Curiæ, &c.* à studiosissimo Adm. Rev. Patre Augustino Lucense, Ordinis nostri Lectore Jubilato, & Conventus B. Bartholomæi ad Insulas Guardiano, elaborata, perlegi; In quibus, nedùm nil omninò Catholicam veritatem, Fidei Orthodoxę puritatem, morumque innocentiam lædens reperi, verùm in eis contenta Sacris Canonibus, Pontificiis Decretis, ac Sacrarum Congregationum resolutionibus consona esse comperi. Hinc, ut summoperè cunctis Ecclesiasticis Personis, necnon utriusque Jurisperitis perutile, in publicam lucem prodire posse censeo, salvo semper meliori judicio. In quorum testimonium &c. Datum Romæ in Almo Conventu Aracælitano die 18.Martii 1701.

Ego Fr.Angelus de Stronconio, Concionator clarissimus, Lector Jubilatus, Seraphicæ Provinciæ Custos, & Cismontanæ Familiæ Advocatus Fiscalis &c.

Reve-

Reverendissime Pater.

O*Pus, cui titulus* Officialis Curiæ *ab Adm. Rev. Patre Fratre Augustino Lucense, Ordinis nostri Lectore Jubilato, hujus Almæ Provinciæ ex Diffinitore, & Conventus S.Bartholomæi in Insula Tyberina Guardiano, elaboratum, de Reverendiss. P.V. mandato diligenter perlegi, & cum summa animi voluptate consideravi. Fateor Reverendiss. P.V. me ex eo plurimùm in rerum Regularium notitia profecisse, & de doctrina, & Auctoris erga veritatem affectu sincerè judicasse. Censeo itaque de re litteraria, & ordinis fore ut publici Juris fiat, cùm non modò quidquam in eo contra Fidem, & bonos mores invenerim, sed etiàm singula Catholicam, & Regularibus necessariam doctrinam sapiant. In quorum &c. Dedi. Romæ ex Aracæli die* 15. *Martii* 1701.

Reverendiss.P.V.

Humiliss. addictiss. obsequentiss. Subditus

Fr.Michael Angelus de Candia Sac. Congreg. Indicis, & Rituum Consultor, Sac.Visitat. Apostolicæ Votans, Cœsareus, & Apostolicus Concionator, ac Ordinis Discretus perpetuus &c.

FR.CHE-

FR. CHERUBINUS A NARDO',
Ordinis Minorum Strictioris Observantiæ Sancti P.N. Francisci, Sac. Theol. Lector Emeritus, & in hac Cismontana Familia, tam Observantium, quàm Reformatorum Commissarius Generalis, & Servus.

Dilecto Nobis in Christo R.P.Fr.Augustino Lucensi, Concionatori, & Lectori Jubilato, Provinciæ Nostræ Observantis Romanæ Ex-Diffinitori, & Conventus S.Bartholomæi Guardiano.

Tibi, qui, nuper ædito Opere, inscripto *Officialis Curiæ &c.* ad majorem eorundem Officialium commoditatem, alia Capita eidem addenda collegisti, eaque unà cum Opere ipso Typis dari desideras: Cum à duobus nostri Ordinis Theologis, quibus id commisimus, revisa nedum & approbata, verùm summoperè commendata fuerint, ac prælo digna; facultatem concedimus, ut idem Opus unà cum præfatis additionibus imprimi facias, si Majorum, ad quos spectat, consensus accesserit, & servatis aliàs servandis. Datis Romæ ex Aracœli die 23. Martii 1701.

Fr.Cherubinus à Nardò
Commissarius Generalis.

Loco ✝ Sigilli.

De mandato Suæ Paternitatis Reverendiss.
Fr.Bonaventura Faventinus Secret.Gener.

b Impri-

Imprimatur, si videbitur Reverendiss. Patri Magistro Sac. Palatii Apostolici.

Dominicus de Zaulis Episcopus Verulanus V.Gerens.

Imprimatur;

Fr. Paulinus Bernardinius Ord. Prædicatorum Sac. Apostolici Palatii Mag.

INDEX

INDEX
CAPITULORUM
Tomi Primi.

INDEX

INDEX
CAPITULORUM
Tomi Secundi.

CAP.

LEGEN-

LEGENTI.

Ngenuè loquor, & alienum ab assentatione sensum aperio; Officialem Curiæ exhibeo, vel opus Regularium Privilegia à S. Sede, vel in totum revocata, aut moderata, & correcta, luci permitto. Non edocturus peritos, sed ipsis aptavi simplicibus; quos, utinam, lectura instrueret, & juxta monita ipsi ad praxim ea deducerent, quæ adhùc subsistere viderint; & quæ ipsemet censeo unicè eas posse præpedire scissuras, quas crebrò legis ignorantia in populi scandalum parit. quod, ut obtinerent faciliùs, primę editionis Tomo plura adjeci Sacrarum Congregationum Decreta, Jura, Canones, & Apostolicas Constitutiones, & secundum addidi: quorum singula fideli æquè, ac moderato calamo exscripsi, ex probatis Authoribus excepi, ac ex ipsissimet testibus ebibi: ipsos percurrant; etsi quid boni repererint, Deo gratias; sin verò, vel aliquid inutile judicarint, Authori imputetur. cui, si illud aptetur, ne Sutor ultra crepidam, *parcit, non irascitur; licet contra impressores, id nec possit omittere, dum ipsi errores, quos ipse correctos dedit, in ipsa impressione corrigere neglexerint; proindè errata bonus corrigat Lector, & commata ipsa, sicut literas, ipsorum incuria, omis-*

omissas, additasve suis restituat locis, ut sensum perfectum verba retineant, quem ipse intendit; & quem cum cæteris in utroque Tomo prælo submissis, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, quæ est Columna, & Firmamentum veritatis, judicio, & censuræ submittit; & quatenus opus sit libenti animo retractat. Vale, & Deum exora.

OFFI-

OFFICIALIS CURIÆ REGULARIS

CAPUT PRIMUM.

Officialis quoad Abbatissæ Electionem.

SUMMARIUM.

1 *Abbatissa eligitur per vota Secreta.*

2 *Secreto non officit assistentia adnotantium suffragia.*

3 *Nulla est Electio, si unius suffragium non secretò reddatur.*

4 *Clausula Decreti irritantis actum contra ejus tenorem factum annullat.*

5 *Decretum irritans, etiam ignorantes, ligat.*

6 *Electio non secreta per ignorantiam non sustinetur.*

7 *Annus quadragesimus debet esse completus.*

8 *Eligi potest trigenaria.*

9 *Potest fieri per schedulas, & oretenùs.*

10 *Major pars Capituli sufficit.*

11 *Supra Medietatē sat est quilibet excessus; & erit sanior.*

12 *Electa triennium officii non potest excedere, & triennio debet vacare.*

13 *Superior non suffragatur in electione.*

14 *Cum Prælato Regulari potest Ordinarius interesse.*

15 *Cum Vicario non interest Notarius, & alia ibi.*

16 *Ordinarius non recipit vota.*

17 *Non adnotantur, nec ab Episcopo, Notario, vel Cancellario.*

18 *Non competit Ordinario jus confirmandi Abbatissam.*

19 *Nec potest publicare electionem.*

20 *Confirmationibus annualibus non intervenit.*

21 *Illegitima est ineligibilis: Tertia Soror, pœnitentiata, & Vidua.*

22 *In eligenda professio tacita non sufficit.*

23 *Quibus professio tacita probetur.*

24 *Quid faciendum cum duæ eligantur?*

25 *Absolvens triennium potest regere Monasterium sub alio titulo.*

26 *An Conversæ valeant suffragari in electionibus?*

27 *Tempus ad suffragandum professis taxatum.*

1 IN Abbatissarum electione, sicut, & cæterorum Superiorum, ea in praxi sunt observanda, quæ *Trident. sess. 25. cap. 6. de Regul.* expressè, ut infra disponit *In electione Superiorum quorumcumque &c., & Abbatissarum, ac aliarum Præpositarum, quo omnia rectè, & sine ulla fraude fiant, inprimis Sancta Synodus districtè præcipit omnes supradictos eligi debere per vota secreta; ità ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur*: Et infrà: *Si verò contra hujus Decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit*. Ex quibus liquet Concilium ea statuere, quæ ad id conducunt, ut electiones sint liberæ. Quippè liberiùs quisque profert, quod in Conscientia sentit, si de secreto non dubitet: & faciliùs vitantur incommoda, quæ è publicatione possent in Monasteriis, propter necessitatem simul vivendi, oriri, ex observatis ab *Engel. Colleg. universi juris Can. lib. 1. tit. de Electione n. 35.*

Nec secreto Electionis officit assumere duos probatos,
2 prudentesque viros, qui eligentium suffragia audiant, & notent: quia, præterquam quod id non faciat, quin electio sit ipsis Monialibus secreta, prout notat etiam *Pellizarius de Monialibus c. 10. sess. 2. sub sect. 1. qu est. 10. n. 99.* iisdem inhibetur eligentium nomina publicare. Et sunt necessariò adhibendi, ut de electionis validitate sint testes, & sine fraude, & dolo contigisse sciant.

3 Officeret tamen, si una ex suffragantibus voce intelligibili, & alta suffragium redderet Præsidi sic, ut, quæ magis essent propinquæ, cui esset datum, audirent; Etenim in casu secreta, nec diceretur, nec esset; beneverò nulla. Quod, attento Decreto irritanti ibidem apposito, dubium non est. Cum clau-
4 usula *Decreti irritantis* ipso jure actum contra ipsius tenorem gestum annullet ex glossa in Clementina, *Cum ei de Concess. præben. lib. 3. tit. 3. Verbo præsupponendum*. Et firmant Doctores apud *Sperell. decis. 161.* addentes, nec vigore consuetudinis substineri electionem alitèr factam, quia, ut ipse notavit, Decretum irritans omnem tollit consuetudinem in contrarium, etiam futuram. *Vide cap. Offic. quoad electionem Prælat. num. 13.*

Imò, eodem ex aliis sustinet formam substantialem induci:

ci: hinc notandum est, quod licet ex omissione eorum, quę sunt de solemnitate non substantiali, electio ipso jure non irritetur; sed annullanda reddatur: oppositum sequitur in eorum defectu, quæ sunt de ipsius substantia.

Nec favet electioni, quod Monialis ex errore, & Juris ignorantia (quæ per DD. tàm in Muliere, quàm in minori præsupponitur) votum reddiderit, quia *ex cap. quodam de præben. in 6. lib. 3. tit. 4.* & ibi glossa, *& cap. quia Cunctis de Concess. præbend., Item in 6. eodem lib. tit. 7.* Decretum irritans etiam ignorantes ligat. Et patet ex clausula, quæ sæpè in Pontificiis Constitutionibus apponitur, ut sequitur: *Irritum, & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scientèr, vel ignoranter contigerit attentari.* Et in terminis decrevit Sac. Congregatio Concilii apud *Sperell. loc. cit. num.* 34. ut infra: 5
Electio Abbatissæ facta per vota non secreta per ignorantiam hujus Decreti, (nempè cap. 6. sess. 25. de Regul.) Non valet, nec Episcopus potest dispensare, ut valeat: Sanctissimus tamen dispensat consideratis circumstantiis. 6

Eligendarum qualitates, & ætas, habentur ejusdem *sess. cap. 7. Abbatissa, & Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis post professionem laudabilitèr vixerit.*

Annus quadragesimus debet esse completus, ut firmat S. C. C. in una *Neapolitana sub die 24. Septemb. 1678. lib. 30. Decret.* Rationem affert *Pignatt. tom. 10. consult. 11. n. 50.* etenim per Concil. non debet esse minor quadraginta annis, esset aùtem minor, nisi annum quadragesimum explevisset; nam ille est major quadraginta annis, qui quadragesimum annum complevit; esse enim majorem tali anno, dicit esse supra eundem, ipsumque excedere: & qui non excedit, nec major est; Et cùm Major opponatur Minori, certè ille minor erit, qui annum quadragesimum non compleverit; Et ideò, ne fit minor, debet esse major annis quadraginta. Verum in hoc attenduntur sententiæ, non consequentiæ. 7

Si verò non fit in Monasterio quadragenaria: *Ex iis,* subdit Concil., *quæ in eodem Monasterio annū trigesimum excesserint,* 8

ferint, *& quinque saltem annis post professionem rectè vixerint*, *Episcopo*, *vel alio Superiore consentiente eligatur*. Quod, si nec etiam hujus ætatis reperiretur, postulanda esset a Sede Apostolica.

In loco patenti, & extra Clausuram fiat, *ex eodem cap. is verò*, *qui Electioni praeest*, *Episcopus*, *sivè alius Superior*, *Clausuram Monasterij non ingrediatur*, *sed ante Cancellorum Fenestellam Vota singularum audiat*, *vel accipiat*. Per disjun-
9 ctivam *Audiat*, vel *Accipiat*, datur libertas, ut electio fiat, vel
per schedulas, quæ continentur in verbo *Accipiat*; vel oretenùs, quòd continetur in verbo *Audiat*.

In Reliquis, & caput concludit, *serventur singulorum Ordinum*, *vel Monasteriorum Constitutiones*: Constitutiones autem Minorum de Observantia *cap.* 11.§.9. desumptæ ex Vallis. 1593. *tit. de Monasterij Præfecta*, plura ad casum spectantia præscribunt: *Ut*, *quod electiones non fiant per Schedulas*, *sed oretenùs*, *& quod illa censeatur ritè*, *& canonicè electa*, *cui major pars Capituli Monialium accesserit*. Et alia videnda. Hoc ultimum in terminis electionis Abbatissarum Ord. S.Claræ Nico-
10 laus V. 9.*Martii* 1447. *apud Confectium Collect. privileg. Mendicantium Const. digna reddimur*: disposuit, ut infrà: *quæ Abbatissarum electiones*, *si à majori parte earum*, *vel numero dumtaxat*, *factæ fuerint*, *canonicæ censeantur v. n.* 27. Ita quod si Moniales sint viginti, undecim debeant concurrere in personam Monialis electæ.

11 Supra medietatem sufficit quilibet excessus, etiam medii voti: ità, ut si sint undecim, sex sint satis per *Santoro super stat. S.Francisc. cap.*8. *statut.* 2. quippe medietas cum illo excessu, verè dicitur pars major: imò & sanior, cum ex *Pellizar. n.* 100. semper major pars præsumatur sanior, si persona electa non sit indigna; adeoque justior, & majori justitiæ, & æquitati innixa.

12 Trienniū Præfecturæ non debent excedere, ad tenorem Const. Greg. XIII. apud *Confectium ibidem*, *die* 1. *Jan.* 1583. Incipit *exposcit debitum &c.* & infrà: *Abbatissa*, *aut aliæ Præfectæ non ampliùs perpetuæ*, *seù ad vitam*, *sed triennales tantùm*, *à Con-*

à Conventu cujuscumque Monasterii juxta decreta Sac. Concil. Trident., & Regularium suorum Ordinum instituta, eligantur, & præficiantur; quæ postmodum, elapso triennio, suis officiis perfunctæ, præesse desinant, omnique prorsùs careant auctoritate, ac à Regimine, & administratione Monasterii per triennium, à die finitæ adminstrationis incboandum, abstineant: quo elapso, servata eadem forma Concil. Trident. iterum, & pluries eligi possint.

Quod inviolabiliter, & perpetuò in futurum observari præcepit, & iterum statuit Sixtus V. Const. *Et Communis cura* Apud *Roderico Collect. privileg. & regestum* 2. *Cismont. ab anno* 1587. *ad* 1607. *pag.* 12. Quoad eas curæ Fratrum Minorum de Obser. commissas, ut sequitur: *Abbatissæ. vel aliæ Præfectæ quorumcumque Monasteriorum Monialium ipsorum Fratrum curæ commissarum, ad summum triennales sint, & suis officiis, elapso triennio, perfunctæ &c. Sed saltem per integrum triennium, à die finiti sui officii administrationis numerandum, nullum Abbatissatus, seù præfecturæ Monasteriorum, aut aliud officium, neque aliquam potestatem, vel auctoritatem in eis obtinere, vel exercere possint, aut debeant.*

Sic Monialibus in hujusmodi electionibus competit suffragari, ut ipsarum Superiores ad id jus non habeant ex S. C. C. 23. 13
Maij 1621. Lant. verbo *Abbatis. n.* 4. *ut infra S. C. censuit nunquam licere Monialium Superioribus, aut scrutatoribus dare votum in electione Abbatissæ, atque electionem in vim hujusmodi voti celebratam vires aliquas non obtinere.*

Cum Prælato Regulari potest electioni Abbatissæ Monasterii exempti interesse Ordinarius, per se, vel per alium, non alios, 14
juxtà dispositionem celebris Constit. Greg. XV. *Inscrutabili Bull. Cherub. tom.* 3. ubi: *Ac similiter possit Episcopus una cum Superioribus Regularibus quarumcumque Abbatissarum, Priorissarum, Præfectarum, vel Præpositarum eorundem Monasteriorum, quocumque nomine appellentur, electionibus per se, vel per alium interesse, & præsidere.* Ideo est Ordinario dies electionis significandus, ipseque expectandus, si ipse expresè declaraverit, vel per se, vel per alium, velle interesse; adeout possit in Regulares animadvertere, si ante tempus significatum ad electionem procedant ex

S.C.

S. C. C. ad dubia super alleg. Const. eidem proposita, *ut in Bull. loco citato*. Et eo nolente accedere, facta sustinetur, ut valida, Pignatell. *tom.* 8. *Consul.* 120. *Pasqual. ad Laur. de Franchis par.* 1.
15 *sub num.* 33. item ea valet, tametsi cum Ordinario, vel Vicario, non assistat Notarius Episcopalis, prout in terminis firmavit Sac. Congr. Conc. *sub* 4. *Maij* 1675. *lib.* 19. *decret. pag.* 65. *à tergo, in una Neapolitana; quæ ab Archiepiscopo Neapolitano interrogata.*

I. An in Electionibus Abbatissarum, una cum Vicario Generali interesse possit, etiam Notarius Archiepiscopalis?

II. An dicta electio facta absque interessentia Vicarii, & Notarii, sit contra Const. præfatam, an propterea nulla? ad utrumque respondit negativè. Secundum dubium proposuit, ad videndum, an subsisteret electio Abbatissæ facta à Superiore Regulari, qui noluit Notarium admittere, & ad electionem processit, non obstante, quod Vicarius Generalis protestationem præmiserit de nullitate.

Et hinc inferas, quod sicut non conceditur, quod cum Vicario electioni intersit Notarius, sic videtur, quod nec jus assistat, neque sit in potestate Ordinarii assumere alios, qui cum ipso intersint electionibus Abbatissarum Monasteriorum Regularibus subjectorum. Et videtur esse ad tenorem allegatæ Const. quæ pluralitatem excludit, & in numero singulari dispositionem concipit, *per se*, *vel per alium*. Verum si consuetudine alicubi aliud fuisset inductum, religiosè observetur. Illud *præsidere* Ordinario non confert jurisdictionem aliquam, & superioritatem in electionem, vel Moniales exemptas eligentes. Quia ex eo non
16 habet posse exquirere, aut vota Monialiũ recipere, sed exquirenda, & recipienda esse à Superiore regulari privativè quoad Episcopum, eodem tamen sciente, & audiente, firmat *S. C. C.* 10. *Septembris* 1650. *apud eundem Lant. num.* 2. ut sequitur: *S. C. C. censuit Episcopum in electione Abbatissæ. Monasterii Monialium Regularium subjectarum, non posse exquirere, seu recipere vota Monialium, sed illa exquiri, & accipi debere à Superiore Regulari, sciente tamen, & audiente eodem Episcopo.*

Nec potest eas ante actum electionis personaliter audire &, interrogare in materia ad electionem spectante, prout ipsa S.

Cong.

Cong. sub die 4. Octobris 1638. rescripsit Episcopo Anconitano. ut infrà. *La facoltà del Vescovo nell' eleggersi un' Abbadessa, o Prioressa non passa più oltre, che l' intervenire ad assistere all' elezione, o per se stesso, o per interposta persona, come si raccoglie dalla Bolla di Greg. XV. Perche dunque il Provinciale, de Minori Oss: di cotesta Provincia della Marca, ha rappresentato, che V. S. habbia pretensione di sentire, & ascoltare personalmente, in materia elettiva, le monache d' uno di cotesti Monasteri, soggetto al suo Ordine, avanti l' atto dell' elezione, che devon fare dell' Abbadessa, hanno voluto questi E. E. miei Sig., che io scriva à V. S. che ella in quest' affare si regoli con la disposizione, è tenore della medema Bolla. Saranno hora le sue parti di non partirsi dalla formalità di quella. Lant. ibid n. 3.*

Neque adnotare vota juxta Sac. Cong. Ep. & Reg. declarationem, tenoris, qui sequitur *Sacr. Congr. &c. inhærendo declarationi aliàs die* 18. *Martii factæ, iterum censuit, & declaravit in electionibus Abbatissarum in Monasteriis Regularibus subjectis, adnotationem suffragiorum, non pertinere, neque ad Episcopum, neque ad ejus Vicarium, prout neque ad Cancellarium* 19. *Junii* 1671. 17

Nec minus habet jus electas Abbatissas confirmandi ex S. C. C. apud *Fagn. de Privileg. cap. cum Capella ad dubium* 5. eidem, occasione Bullæ Greg., propositum: quo quærebatur; *An per eamdem Constitutionem in illis verbis, possit Episcopus unà cum Superioribus Regularibus quarumcunque Abbatissarum &c. electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere, jus Abbatissas confirmandi Episcopis attributum censeatur*: Respondit *jus confirmandi Abbatissas minimè fuisse Episcopis per Constitutionem attributum*. Et, ut cum aliis notat *Laiman. Q. Q. Can. cap. ultimo quæst.* 234. confirmanda est à Superiore Regulari, utpote Prælato immediato; & ex eo potest inferri ad eundem Ordinarium non spectare electionem publicare; verum est servanda consuetudo. 18

19

Quoad verò confirmationes exemptarum Abbatissarum, quæ quolibet anno à Superiore Regulari, vel ejus Delegato fiunt, quoad interessentiam Ordinarii, debet observari solitum, ut disponit S. C. Ep. Reg. respondens precibus ei datis à Provinciali Provinciæ Obser. Brixiæ, exponente; *Che Mon-Sig. Vescovo* 20

di

di Crema pretende contro la Cost: di Greg. XV. che li concede solo d' intervenire all' elezione della Badessa, che vive sotto la cura dell' Oratore, di voler anche intervenire alle conferme annuali, che la Religione suol fare, e che se bene il medemo Prelato da quarant' anni in qua s' e' uniformato à quello, che si pratica in tutte l' altre Diocesi, ad ogni modo presentemente s' e così fissato in questa pretensione, che non essendo stato chiamato per la suddetta conferma, non vuol, che sia riconosciuta la Badessa di quel Monastero; supplica per tanto l'Oratore l' EE. VV. d' ordinare al medesimo Vescovo, che havendo ragioni d' assistere alla conferma, le produca à cotesta S. Congr. &c.

S. C. audito Episcopo Cremensi, referente Em. Gualterio, censuit circa hujusmodi Abbatissarum confirmationes secundum ea, quæ proponuntur esse observandum solitum, prout præsentis decreti tenore observari mandat. Romæ 15. Maii 1671. F. M. Card. Brancatius.

Præsidere igitur in casu præter nudam præsentiam, & interessentiam, infert ordinationem, & directionem, ut electio quietè, & sine strepitu concludatur, & absque ulla violentia, vel defectu contingat, ut ex aliis notavit *Sanctor. loc. cit.*

21 Est in Abbatissam ineligibilis illegitima; ejusque electio, si absque Apostolico indulto contingat, nulla à S. C. C. declaratur in una *Nullius* 27. *Aprilis* 1630. *lib.* 14. *Decr. fol.* 278. *Circumscriptis Privilegiis Apostolicis, si quæ fuerint Religioni concessa, censuit electionem Monialis illegitimæ in Abbatissam absque dispensatione Apostolica esse irritam.* Item tertia soror germana: Sac. Cong. *prout C. offici. quoad Monial. n.* 26. *tom.* 2. & publicè pœnitentiata, *S. Cong.* 3. *Octobris* 1636. *Flosc. Nicol. verb. Abbatissa num.* 8. nisi pœnitentia fuerit salutaris; ubi *num.* 5. *ex. S. Cong.* 26. *Aprilis* 1652. refert observandum esse statutum, si alicubi haberetur, quod soror non possit succedere sorori in officio Abbatissatus; & Vidua, præter quam inter Convertitas, *Sac. Congr.* 28. *Februarii* 1614. *idem verb. vidua num.* 6.

Ad Posse activè eligere non requiritur expressa professio,
22 prout est necessaria in eligenda, sed tacita sufficit, ut expressè habetur *cap. indemnitatibus de electione in* 6. *lib.* 1. *tit.* 6.

Tacita autem professio concludenter probatur ex iis; Primò;

mò, ut actus, per quos fit inducenda, fiant auctoritate, & consensu Superioris, qui Monialem ad professionem potest admittere: Secundò, ut spontanea, & libera voluntate fiant: Tertio, ut scienter fiant sic, ut ipsa sciat, dictos actus solis Professis convenire: Quartò, ut iis actibus utens verum propositum profitendi habeat: Ultimo, ut annum sextum decimum excesserit; ut tradit *Sperellus ibid num.* 42. *ex Miranda Manual. Prælat. tom.* 1. *quæst.* 24. *art.* 7. *conclus.* 2. 23

In casu, quo duæ sint in votis æquales, nova erit electio instituenda; & tunc donec nova Abbatissa eligatur, poterit altera, 24
quæ triennium absolverit, sub titulo Præsidentis, vel alio, Monasterium regere per breve tempus, *ex Mirand. de Monial. qu.* 25
7. art. 9. *concl.* 2. exponente Gregorium, & Sixtum; quorum intentio fuit perpetuitatem excludere, & ambitiosas corrigere, & ideo firmarunt nullam posse in Monasterio, absoluto officio Prælaturæ, aliud officium ad triennium obtinere, nisi interstitio trienii interposito. Videatur *Santor. cap.* 11. *stat.* 7.

Quoad suffragia per Conversas ferenda servetur consuetudo ex *S. Nicol. F. n.* 29. 26

In ordine Minori. de Obser. votum in hujusmodi electionibus non habent, quæ duos annos à professione emissa non excesserint prout eorumdem stat. cap. 11. §. 9. n. 6. firmant.

Quod prius expresse quoad Moniales ejusdem Ordinis subjectas regimini, sive primi, sive secundi, sive tertii, aut alterius Ordinis S. Claræ, & S. Francisci decreverat apud Confec. Eugenius IV. Constit. *Ordinis tui*, ut infra. *Et ut supradictæ Moniales, ac sorores melius gubernentur, volumus, quod in electione, & creatione Abbatissarum Ministrarum, & Matrum, illæ tantùm ex ipsis Monialibus, & sororibus vocem habeant, quæ per annos tres vel circa, in earumdem Monasteriis, vel Collegiis fuerint, in qua cratione & electione major pars votorum, ad minus medietatem Superans, debet convenire.* 27

CAPUT II.

Officialis quoad Absolutionem à casibus reservatis Episcopo.

SUMMARIUM.

1 *Quid sit casus reservare?*
2 *Actus reservationis est localis.*
3 *Possunt Regulares absolvere seculares à reservatis in alia Diœcesi.*
4 *Non verò à Censura in ea reservata.*
5 *Ex vi suorum Privilegiorum non possunt absolvere à casibus reservatis Episcopo Diœcesano, sine ejus licentia.*
6 *Neque id possunt post confirmationes eorundem Privilegiorum.*
7 *Non possunt absolvere seculares à casibus Bullæ Cænæ, & Sedi Apostolicæ reservatis.*
8 *Numerantur casus reservati, comprehensi in Decreto Sacræ Congregationis edito 1602.*
9 *Ligantur Regulares, etiam extra Italiam.*
10 *In articulo mortis nulla est reservatio.*
11 *Quilibet Sacerdos potest in articulo mortis à reservatis absolvere.*
12 *Extra illum nullus.*
13 *Absolutus in mortis articulo à censura reservata, si evadat periculum, tenetur comparere coram Superiore, qui eam tulit.*

1 RESERVARE casus aliud non est, *quàm jurisdictionem inferiorum Sacerdotum restringere, seu limitare.* Accipitur utique in Sacerdotali Ordinatione potestas, seu jurisdictio absolvendi à peccatis, at solum in habitu, seu actu primo; quia non dat ordinatio subitos, in quos possit collata potestas exerceri; & solum illius exequtio, vel jurisdictio, in actu secundo obtinetur, cùm Ecclesia per suos Prælatos consignat Sacerdoti subditos, in quos judiciariam exerceat potestatem; & id fit, vel per collationem Parochialis beneficii, vel per approbationem ad confessiones audiendas; quæ approbatio nil est aliud, ex Layman *Theol.*

Mo-

Moral. lib. 5. tract. 6. cap. 11. n. 3: authentica declaratio, & testificatio personam habilem, & dignam esse, cui jurisdictio ad confessiones audiendas conferri possit; vel est significatio consensus Prælati, ut Sacerdos in foro pœnitentiali absolvat, & quidem plenariè, nisi aliquos casus excipiat, & suo judicio reservet. Unde quibus prohibetur absolvere à casibus reservatis, id fit, non ex defectu potestatis Ordinis, sed ex ordinatione canonica exercitium jurisdictionis restringente.

Cum reservationis actus sit localis, & restrictus ad suam cujuscunque Episcopi Diæcesim, ex Trid. *sess. 14. cap. de casuum reservatione*, non afficit Regulares, ad audiendas secularium confessiones approbatos, existentes extra Diæcesim Episcopi reservantis; & ideo posse in ea Pœnitentem absolvere à casibus, in alia Diæcesi dumtaxat reservatis, non est dubium: imo certum, ex *Const. superna Clem. X. sub. Kal. Julii* 1670. Decernentis expresse: *Posse autem Regularem Confessorem in ea Diæcesi, in qua est approbatus, confluentes ex alia Diæcesi, à peccatis in ipsa reservatis, non autem in illa, ubi idem Confessor est approbatus, absolvere; nisi eosdem pœnitentes noverit in fraudem reservationis ad alienam Diæcesim pro absolutione obtinenda migrasse.* Propter rationem, quod nullus Episcopus, etiam quoad suos subditos, potest limitare jurisdictionem Sacerdotis sibi non subditi. 2 3

Non possunt tamen absolvere ab excommunicatione in alia Diæcesi solum reservata; non modo, quia persona censurata, ubicumque sit, cum eo impedimento reperitur; verũ etiam, quia Episcopus excommuicator, propter causam in foro suo cæptam, jus semper habet in excommunicatum, privative quoad alios, prout notarunt Layman *theol. Moral. lib. pr. tract. 5. p. pr. cap. 2. n. 4. Fagnan. Cap. omnis de pœnit. & remiss. n.* 80. & 81. *facit Cap. proposuisti de foro competenti lib. 2. num. 2. ubi Glos. in vers. citatus scripsit*: Quod, qui convenitur coram aliquo judice competenti, necesse habet usque ad finem persistere, etiamsi mutaverit forum, & Domicilium, quia præventus est per hanc conventionem. 4

Qui, in alia Diæcesi ad Confessiones personarum secularium audiendas approbati, virtute suorum Privilegiorum, 5

& non obtenta ad id ab Episcopo facultate, absolvere nequeunt Pœnitentes à casibus, ipsi Episcopo reservatis; ut liquet ex responsione Sacræ Congr. facta Divo Carolo Borromæo *sub die* 10. *Septembris* 1577. hujus tenoris. *Cum à S. C. Cardinalium, qui propositi sunt Decretis Tridentini Conc. interpretandis, Illustris. Amp. tua quæsiverit: an Regulares ex Privilegio à Sede Apostolica impetrato, præsertim autem ex eo, quod nominant Mare magnum, possint in casibus, quos sibi Episcopus reservaverit, absolvere confitentes? Hac de re ubi Congregatio accuratè egisset, deinde ad SS. D. N. retulisset, SanctitasSua, etiam de sententia Congregationis, censuit, ex facultatibus per hoc Mare magnum, aliave privilegia Regularibus concessa, factam eis non esse potestatem absolvendi à casibus, sibi ab Episcopo reservatis.*

Successit deinde Decretum Alex. VII. damnantis *sub die* 24. *Septembris* 1665. istam Propositionem. *Mendicantes possunt absolvere à casibus Episcopo reservatis, non obtenta ad id Episcoporum facultate.* Et postea Constitutio citata Clem. X. *Ex facultatibus per Mare magnum, aliave Privilegia Regularibus, cujuscunque Ordinis, Instituti, aut Societatis, etiam JESU, concessis, factam eis non esse potestatem absolvendi in casibus, ab Episcopo sibi reservatis*; & quoad hæc, ipsis non suffragari jam acceptorum Privilegiorum confirmationes, per hæc verba testatur. *Et per confirmationes dictorum Privilegiorum, quas Regulares, à Sede*
6 *Apostolica post Sac. Conc. Trid. obtinuerint, nequaquam revixisse Privilegia, prius ab eodem Concilio, aut deinde, Apostolicis etiam Decretis, sublata, atque extincta, siqua habebant, absolvendi à casibus Episcopo reservatis.*

7 Præter casus Episcopo resevatos, inhibetur Regularibus absolvere seculares à casibus Bullæ Cænæ, & Sedi Apostolicæ reservatis ex dicendis *c. offi. quoad absol. ab excom. Bullæ Cænæ.*

Et ut clarius appareret, quorum casuum, vigore Decreti à S. Cong. Epis. & Reg. editi 9. *Januar.* 1601. esset absolutio, tùm Secularibus, tùm Regularibus Confessariis prohibita, in alio Decreto emanato 26. *Novembris* 1602. eadem S. C. de mandato Clement. VIII. *declaravit sub ea prohibitione, vigore illius Decreti, illos tantùm imposterum comprehendi casus, qui in Bulla,*

die

die Cœnæ Domini legi cõsueta, continentur; ac præterea violationis Immunitatis Ecclesiasticæ, in terminis Constitutionis Gregor. XIII. Inicientium violentas manus in Clericos, juxta Canonem si quis suadente: Simoniæ realis scienter contractæ, atque: confidentiæ beneficialis: Violationis clausuræ Monialium ad malum finem: Provocantium, & pugnantium in duello: & casus omnes, quos Ordinarii locorum sibi reservaverunt, vel imposterum reservabunt. Videas *Piasecum Prax. Episc. par. 2. cap. 1. art. 3. de cas. reser. n. 1. Donat. tom. 2. prax. Reg. tract. 11. quæst.* 17. & decreta per extensum relata *c. off. quoad absol. ab excom. & casibus Bull. Cœnæ num. 3. & 4.*

Et licet ea Decreta ad solos Italos, existentes extra Urbem, videantur restricta, ut ex primo constare potest; non
desunt tamen jura Regulares omnes, ubique locorum existentes, ligantia. vide *ibid. n. 5.* Pro illis Bullæ Cœnæ, additur 9
etiam ejusdem tenor: *Nullus per alium, quàm per Rom. Pontificem, nisi in articulo mortis constitutus, absolvi possit.* Appositis clausulis, *non obstantibus &c.* quibus excludere intendit omnes præter Pontificem.

Omnes item, ab impendenda extra articulum mortis absolutione à reservatis, tùm Sanctæ Sedi, tum Episcopis, Trid. loc. cit. de reservatione in fine capitis excludit: *extra quem articulum, ait, Sacerdotes, cum nihil possint in casibus reservatis, id. unum pænitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores, & legitimos Judices pro beneficio absolutionis accedant.* -- Et si-
cut ipso eodem capite statuit: *In Ecclesia Dei custoditum semper* 10
fuisse, ut nulla sit reservatio in articulo mortis, atque ideo omnes
Sacerdotes quoslibet Pœnitentes à quibusvis peccatis, & censuris 11
absolvere possunt; Sic extra illum articulum non omnes possunt ab omnibus: sed à reservatis, illi dumtaxat, quibus à Sede Apostolica, vel Ordinariis locorũ respectivè, est concessa facultas.

Et procedit etiam in casu, quo quis eligeretur ab eo, qui amplam facultatem eligendi sibi Confessorẽ haberet, ut in terminis legitur *cap. si Episc. de pœnit. & remiss. lib. 5. tit. x. in 6.* fuisse à Bonifacio VIII. dispositũ. *Si Episcop. suo subdito cõcesserit, ut sibi possit idoneum eligere Confessorem; ille, quem is elege-*

rit

rit, in casibus, qui eidē Episcopo specialiter reservantur, nullam habet penitus potestatē. Cum in generali concessione illa non veniant, quæ nō esset quis verisimiliter in specie concessurus. Nulla quoque potest consuetudine introduci, quod aliquis præter sui Superioris licentiam, Confessorem sibi eligere valeat, qui eum possit solvere, vel ligare. Et facit *Clement. dudum de sepult. lib. 3. tes. 17. vers. per hujusmodi. & cap. inter cæteras de privileg. inter extravag. v. incendiarios lib. 5.*

Verum de eo in mortis articulo à reservatis, quibus esset annexa censura reservatæ excommunicationis, & à censura ipsa, absoluto, dicendum est cum *Engel. lib. 3. titul. 39. §. 4. num. 115. colleg. univ. Jur. can. & summ. Leand. verb. casus reser. num. 43.* quod si periculum evadat, teneatur coram Su-
12 periore censuram ferente comparere, ut pro censura, & culpa patrata satisfactionem præstet, & ab eo, etiam in foro externo, absolutionem impetret; nam illa absolutio, à privato Sacerdote obtenta, valet solùm pro foro animæ, & non potest juri Episcopi, & foro externo præjudicare; alioquin, si cessante periculo, Episcopo, vel Papæ, se non præsentaret, ubi commodè posset, in censuram ipso jure reincideret. *cap. eos, qui de sent. excom. in 6. lib. 5. tit. 11.*

Quid autem, quoad Sedi Apostolicæ reservata possint Regularium Superiores in proprios subditos, dicendum infra.

CAPUT III.

Officialis quoad absolutionem ab Excommunicatione lata in Seculares.

SUMMARIUM.

2 *Definitio Censuræ.*
2 *Potest quis separari à Fideliū Communione dupliciter.*
3 *Excōmunicationis Min. natura.*
4 *Ligatus Minori excommunicatione, conferens Sacramenta, nō peccat mortaliter.*
5 *Bene verò, si celebret: at non fit irregularis.*

6 Mi-

34 *Ca-*

1 EXcōmunicatio, est *censura per quā homo baptizatus ab Ecclesiæ cōmunione separatur*; ad quod facit Glossa in *Clement. Excōmunicationis lib. 2. tit. 10. de exceptionibus*.

2 A fidelium communione potest quis separari, aut *secundum quid*; secundum, scilicet, usum dumtaxat passivum, seù perceptionem sacramentorum; aut *simpliciter*, secundum, videlicet, exteriorem conversationem: activam, & passivam Sacramentorum participationem, & usum: suffragia Ecclesiæ, quæ in sacrificio, aliisque publicis orationibus, & officiis ad Deum pro universa Ecclesia funduntur: & satisfactiones Christi, & Sanctorum, quæ ex communi Ecclesiæ Thesauro per Indulgentias fidelibus applicantur.

3 Primo modo *minor excommunicatio*, separat, quæ describi solet: est censura *privans hominem participatione passiva Sacramentorum, sed non eorundem collatione*: ut expresse habetur *cap. si celebrat lib. 5. tit. 27. de Clerico excom. ministrante*; ubi deligato minori excōmunicatione textus firmat: *peccat autem conferendo Ecclesiastica Sacramenta; sed ab eo collata virtutis non carent effectù: cum non videatur à collatione, sed participatione remotus*.

4 Et cum dicat, *peccat*, non intelligitur mortaliter, aliàs, ut observat *Cabassut. Theor. juris Can. lib. 5. cap. 10. num. 3.* falsa esset decretalis suppositio, quod scilicet excommunicatio minor

minor non privaret communicatione activa, seu administratione Sacramentorum; ideo de peccato veniali intelligitur, ut ipse, pluribus citatis, tradit,& cum eo Layman *Theolog. mor. lib. pr. tract. 5. p. 2. cap. 3. n. 4.* Engel. Colleg. *uni. jur. Can. lib. 5. tit. 39. §. 2. n. 69.* si nimirum absque necessitatis ratione Sacramenta ministret, quia aliqua irreverentia censetur; contra Bonaccinam *de censuris disp. 2. quæst. 3. num. 4.* & Lezana *Sum. qq. Regul. tom. 3. verb. excom. quoad Regul.*, & alios, intelligentes textum, de sola collatione Sacramentorum, quæ est adjuncta cum receptione; prout contingit, in Sacerdote celebrante, qui Sacramentum suscipit; verum, violentam esse expositionem, docet Cabassut. *loco cit.* & textui exprimenti, *peccat conferendo*, repugnare scribit cit. Layman, ideo ad omnem ampliatur.

Cæterum mortaliter peccat Sacerdos, si ea innodatus, celebret, ut eodem cap. *si celebrat*, prout sequitur, disponitur; *si celebrat minori excommunicatione ligatus, licet graviter peccet, nullius tamen notam irregularitatis incurrit*: quia Sacramentum suscipit; grave autem peccatum est mortale; & idem dicendum in susceptione cæterorum Sacramentorum. 5

Minor excommunicatio incurritur per indebitam participationem, & communicationem cum innodato majori, *cap. nuper de sent. excommunicationis lib. 5. tit. 39. cap. statuimus, & cap. Constitutionem eodem tit. lib. 5. tit. 11. in 6.* verum, ut ea incurratur, requiritur, quod excommunicatus, vel sit ab Judice, aut Superiore publicatus, vel denunciatus: aut notorie constet eum in excommunicationem incidisse, per disposita in Concilio Lateranensi, sub Leone X. *Const. statuimus insuper, cit. n. 10. cap. offic. quoad pœnas Eccles. tom. 2.* 6

Si tamen in eodem crimine communicet, eadem excommunicatione ligatur ex allegat: *cap nuper. in secunda verò quæstione credimus distinguendum*, ait Pontifex: *an, is, qui nominatim excommunicato communicat scienter, in crimine communicet criminoso, ei Consilium impendendo, auxilium, vel favorem &c. cum facientem, & consentientem, par pœna constringat; & cap. si concubinæ eodem tit. si concubinæ publicæ Clericorum Ecclesiasticæ censuræ districtione notentur, eosdem concubinarios, non est dubium,* 7

C *sen-*

sententia majoris excõmunicationis involvi,qui post latam sententiã communicant in eodem crimine criminosis. Ubi Glossa scribit, *quod participans in crimine eadem sententia notatur cum nominatim excommunicato*; secus si alias participaret in locutione, vel aliàs, quam in crimine, quia tunc non esset excommunicatus majori, sed minori; & sic sententiam per participationem criminis extenditur ad personas, contra quas lata non fuit, cap. *Adversus de immunitate Ecclesiarum lib. 3. tit. 49.*

Casus in quibus est prohibitum communicare cum excommunicato majori excomunicatione vitando, notantur allegat. *decretali Nuper*, & isto comprehenduntur carmine.

8 *Os, orare, vale, communio, mensa negatur.*

Os, significat osculum, collocutionem, etiam per nutus, & litteras.

Orare, cum eo divinis officiis interesse, vel pro eo nominatim orare.

Vale, communis vitæ officia, salutationem, verbis, literis, nutu, juxta illud Joannis *Epist. 2. nec Ave dixeritis.*

Communio, comercium, & societatem, & quemlibet contractum; & notabis ex Caballut. *cit. n.* 47. contractus cum excommunicato esse validos, sed illicitos.

Mensa, cohabitationem in eadem camera, & convictum juxta illud Pauli *Corinth. pr. cap. 5. cum ejusmodi, nec cibum sumere.*

Advertas, quod scienter communicans in civilibus, & humanis cum evitando excommunicato, ob materiæ levitatem, peccat tantum venialiter ex Caballut. *cit cap.* 12. & Layman, *cap. 3.* & licet minori solum excommunicatione ligetur, si tamen non se corrigat, & in contemptum Ecclesiasticæ disciplinæ, ac contra Superioris prohibitionem id egerit, poterit majori mulctari, ut in terminis disponitur *cit. cap. si celebrat*; *cap. statuimus*; id autem exequendum non est, nisi canonica monitione præmissa ex cap. *statuimus, & cap. constitutionem cit. n. 6.*

9 Scienter pariter cum eo in Sacris, & Divinis participans, & minori implicatur excommunicatione, & ob materiæ gravitatem mortaliter peccat, Caballut. cit.

C Cle-

Clericus, etiam majorum Ordinum, apud Piasec. *prax.* 10
Episc. p. 2. cap. 4. art. 13. n. 26. graviter peccat, nempe mortaliter, si in divinis participat excommunicato: & si, præsente excommunicato à Papa, sciens celebrat, excommunicationem majorem incurrit, prout expressè cap. *significavit lib. 5. tit. 39. de sent. excom.* ubi: *verum, Clericos, qui scienter, & sponte participaverunt excommunicatis à nobis, & ipsos in officiis receperunt, eadem excommunicationis sententia cum ipsis non dubitamus involui; quos etiam pro beneficio absolutionis habendo ad nos volumus, cum literarum tuarum insinuatione remitti.*

Et si excommunicatum ab alio, ad Divina recipiat, & admittat, licet ex *cap. is, qui de sent. excom. in 6. lib. 5. tit.* 11. ex- 11
communicatione cum eo non ligetur, tamen est ei, in Ecclesiam ingressus interdictus; in quo, si iterum celebret, irregularitatem incurrit ex *cap. is, qui alleg.*

Nec ab eo liberantur exempti, & Regulares, ut ex *cap.* 12
Episcoporum de privilegiis in 6. lib. & tit. cit. prout sequitur.

Episcoporum, & aliorum Prælatorum querelis frequentibus, & querulosis clamoribus excitati, præsenti Decreto duximus statuendum, ne aliqui seculares, aut Regulares, quantumcumq; exemptionis, seu libertatis Sedis Apostolicæ privilegiis communiti, cujuscumque Ordinis, Religionis, status, vel conditionis existant, scienter celebrent, vel faciant celebrari Divina, in Civitatibus, castris, villis (nisi quatenus, eis à jure conceditur) seu locis aliis interdictis ab Ordinariis, sive delegatis Judicibus, vel à jure, aut excommunicatos publicè, vel interdictos ad Divina officia, seu Ecclesiastica Sacramenta, vel Ecclesiasticam sepulturam admittant.

Qui vero contra præsumpserint, præter alias pœnas à jure statutas, ingressum Ecclesiæ, sibi noverint interdictum, donec de transgressione hujusmodi ad arbitrium ejus, cujus sententiam contempserunt, satisfecerint competenter.

Si, dum Divina celebrantur, publicè excommunicatus accesserit, si monitus, ut discedat, non pareat, nova excommunicatione Papæ reservata afficitur *Clement. Gravis de sent. excom. lib. 5. tit.* 10. & potest opera aliorum fidelium de Ecclesia violenter expelli, prout ex *cap. veniens hoc tit. notat* Engel, &, si ipse exire

nollet, aut expelli non poſſet, cæteri, ſimul cum eo in Eccleſia exiſtentes, diſcedere tenerentur, & Sacerdos, qui nec dum canonem Miſſæ incepiſſet, intermittere deberet; propter prohibitionem comunicandi cum excommunicato in oratione ex *cap. nuper, ſæpè cit. & cap. reſponſo ibidem*, ubi excommunicatis concio-
13 nes in Eccleſiis audire non prohibetur, nec privatim in eis orare; præſertim cum non celebrantur Divina officia, nec alii fideles conveniunt ad communem orationem, Engel *allega. n.* 58.

In quibuſdam caſibus cum excommunicatis, etiam non tole-
14 ratis, ſine peccato licet communicare, & hoc exprimuntur Verſiculo.

Utile, lex, humile, res ignorata, neceſſe;
Hæc Anathema quidem faciunt, ne poſſit obeſſe.

Primò igitur propter *utilitatem* propriam, neceſſitate adjuncta, ut, cum quis in ſubſidium corporale, vel ſpirituale aliquo indiget, nec ab alio, quam ab excommunicato, facile poteſt habere; vel, ſi ad illam utilitatem excommunicatus jam prius ex contractū, vel alia cauſa, obligatus fuerit; ne ex cenſura lucrum excommunicatus reportet *cap. ſi vere hoc tit.*, & propter ſpiritualem utilitatem ipſius excommunicati, ut expreſsè cap. *Cum voluntate eodem tit.* ubi *excommunicationis Sententiam non incurrit, qui excommunicato, in his, quæ abſolutionem, vel aliàs ad ſalutem animæ pertinent, in locutione participat, licet etiam alia verba incidenter (ut apud eum magis proficiat) interponat.*

Prædicatores quoque, qui penès excommunicatos, vel alios aliarum rerum detentores, in Prædicationibus, & Confeſſionibus, quas gerunt cauſam (vel curam) eorum, ad quos res ipſę ſpectare noſcuntur, eleemoſynas licitè poſſunt ab illis recipere, præſertim ſi alias non valeant in illo loco ſuſtentationem habere.

Secundo *Lex*, conjugalis, & matrimoni, nimirum, operatur, ut conjuges ſibi invicem communicare poſſint, licet alteruter excommunicatus ſit, cap. *quoniam multos ij. quæſt.* 3. *& cap. inter alia hoc titulo.*

Tertiò *Humilitas*, obſequii nimirum, filii erga parentes, ſervi erga Dominum, Religioſi erga Prælatum, Clerici erga Epiſcopum, & aliorum, qui antea ad familiare tenerentur Obſequium,

fa-

facit, ut eis liceat cum excommunicatis communicare, dummodo non communicent in crimine, propter quod lata est censura, prout textus citat.

Quarto *Ignorantia*, quæ non sit crassa, & supina, vel affectata; sive sit juris, & legis prohibentis communionem; sive facti, & dum ignoratur Petrum V. G. censura detineri, allegat. *cap. quoniam*.

Demũ *propter necessitatem*, quis excusatur: *ut cap. allegat. inter alia*: *& cap. si vere*; *& cap. quoniam in terminis* habet: *quicumque autem orator, sive peregrinus, aut viator, in terram excommunicatorum devenerit, ubi non possit emere, vel non habeat, unde emat, ab excommunicatis accipiendi licentiam damus.*

Secundo modo separat *excommunicatio major*, quæ describitur; *est censura, quæ vi sua Sacramentorum, precum, & suffragiorum participatione, ac fidelium societate privat.* 15

Quæ solet, etiã dici Anathema, quod ab ipso Christi corpore (quod est Ecclesia) separat, & dividit. *cap. Engeltrudam* 16
3. *quæst.* 5. & ibi Glossa; & quamquam essentialiter non differant, differunt tamen, quantũ ad solemnitatem, nam excommunicatio, sola sententia Judicis Ecclesiastici in scriptis concepta, profertur *cap. cum medicinalis de sent. excom. in 6. lib. 5. tit.* 11. Anathema verò, cum quibusdam cæremoniis ad terrorem aliorum peragitur; quæ præscribuntur *cap. debent*, 11. *quæst.* 3. ut infra: *debent duodecim Sacerdotes Episcopum circumstare, & lucernas ardentes in manibus tenere, quas in conclusione Anathematis, vel excommunicationis proiicere debent in terram, & conculcare pedibus. Deinde Epistola per Parochias mittatur continens excommunicatorum nomina, & causam excommunicationis.* 17

Cum excommunicationis vocabulum sine adjuncto, & absolute pronunciatur, regulariter de majori intelligitur, ut disponitur *cap. si quem de sent. excom. lib. 5. tit.* 39., & ferri non potest, nisi propter peccatum mortale. *cap. nemo Episcoporum*: 11. *quæst.* 3. totum Collegium, & Communitas excommunicari non potest. *cap. Romana de sent. excom. in 6. lib.* 5. *tit.* 11. ubi, *in Universitatem, vel Collegium proferri excommuni* 18 19 20

municationis sententiam penitus prohibemus: volentes animarum periculum vitare, quod ex inde sequi posset, cum nonnunquam contingeret innoxios hujusmodi sententia irretiri, sed in illos dumtaxat de Collegio, vel Universitate, quos culpabiles esse constiterit, promulgetur.

21 Excommunicatio alia est lata à jure, quæ scilicet in Canone, vel statuto aliquo continetur; & alia ab homine, hoc est Judice Ecclesiastico per sententiam; item alia est reservata, alia minime; quorum præmissa notitia Regulari Confessario necessaria, ad rem dicendum.

Quod ab excommunicatione reservata Ordinario, & extra articulum mortis, aut sine speciali commissione, vel privi-
22 legio, nullus, etiam Regularis absolvere potest, nisi auctor legis, & censuræ, qui eamdē sibi reservavit, per dispolita à *Trid. sess.* 14. *de Sacra. pœnitentiæ cap.* 7. ubi, *in Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis; atque ideo omnes Sacerdotes, quoslibet pœnitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt; extra quem articulum Sacerdotes, cum nihil possint in casibus reservatis, id unum pœnitentibus persuadere nitantur; ut ad Superiores, & legitimos Judices pro beneficio absolutionis accedant.*

23 In quo articulo debet quis absolvi cum onere, cessante periculo, comparendi coram habente ad id facultatem, à quo alias de jure absolvendus esset; non, ut iterum ab eo absolutionem impetret, quia jam absolutus est, sed, ut se præbeat obedientem Ecclesiæ, & paratum ad aliquam pœnitentiam, si illam velit Superior imponere; vel ad satisfaciendum parti, si Superior id judicaverit necessariū; quod si, cū primum comparere potuerit, id omiserit, in eandem reincidet excommunicationem, ut in terminis habet textus in *cap. eos, qui, de sent. excom. in* 6. *lib.* 5. *tit.* 11. ubi expresse, *eos, qui à sententia canonis, vel hominis (cum ad illum, à quo alias de jure fuerunt absolvendi, nequeunt propter imminentis mortis articulum, aut aliud impedimentum legitimum pro absolutionis beneficio habere recursum) ab alio absolvuntur: si cessante postea periculo, vel impedimento hujusmodi, se illi, à quo, his cessantibus, absolvi debe-*

bant,

bant, quam cito commode poterunt, contempserint præsentare, mandatum ipsius super illis, pro quibus excommunicati fuerant, humiliter recepturi, & satisfacturi, pro ut justitia suadebit; decernimus (ne sic censuræ illudant Ecclesiasticæ) in eamdem sententiam reincidere ipso jure. Et debet ab absolvendo prius exigi juramentum comparendi. *cap. de cætero, cap. ea noscitur, cap. quamvis de sent. excom. lib. 5. tit.* 39. Regulares cavere debent *ex Layman. de censuris cap.7. n.7.* ne absolvant à censuris notoriis, si ad forum judiciale deductæ sint, aut probabiliter deducendæ putantur, quia absolutio danda non est, nisi prius sit parti læsæ satisfactum. 24

Ab excommunicatione ab homine lata nequeunt Regulares absolvere per disposita à *Leone X. Constit. Dum intra Bullar. Cherub. tom.* 1. ubi §. 7. *Ipsique Fratres, etiam Forentium confessiones audire valeant, Laicos tamen, & Clericos, seculares à sententiis ab homine latis nullatenus absolvere possint;* sed debet absolvere, vel ipse, qui eam tulit, vel alius, cui ipse commiserit *cap. Cum ab Ecclesiarum de offic. Jud. Ord. lib.* 1. *tit.* 31. *Gloss. in cap. si quem de sent. excom. lib. 5. tit.* 39. 25

Limita cum *Piasec. prax. Episc. par. 2. cap. 4. art. 13. n.* 37. nisi in casibus expressis allegat. *cap. eos*, cum, scilicet, censura detentus non potest ob morbum periculosum, vel aliud impedimentum legitimum, accedere ad excommunicatorem, ad quem de jure absolutio spectat; & tunc, non nisi recepta cautione ab absolvendo de parendo juri, & satisfaciendo parti, vel impedimento cessante se præsentando excommunicatori juxta dicta *n.* 23. & cum, quis sit ab homine generaliter excommunicatus, ut, si Episcopus faciat edictum, ut quisquis commiserit furtum sacrilegum, sit excommunicatus *ibid. sub num* 36. intellige, nisi sic excommunicatus fuerit denunciatus, & solo quoad foru conscientiæ. Si decesserit, vel dignitate privatus fuerit, qui censuram tulit, non ideo expirat censura contracta, sed vis absolvendi ad successorem transit, *cap. si Episcopus 140. 11. quæst.* 3. Nomine successoris, Sede vacante venit Capitulum, seu is, ad quem Episcopalis jurisdictio, tunc temporis noscitur pertinere, ut in terminis dispo- 26 27

nitur

nitur *cap. Episcopali in 6. de majoritate, & obedientia lib. 1. tit.* 17. ubi, illis conceditur posse eos absolvere, quos posset Episcopus, si viveret, nisi a Sede Apostolica id fuerit interdictum: & ibi Glossa *verb. Episcopus* notat, Capitulum Sede Vacante tantam habere potestatem respectù absolutionis, quantam habet Episcopus vivens: & in hoc Capitulum succedere
28 ipsi Episcopo; absolvere enim ab excommunicatione dependet à jurisdictionali potestate, & non ordinis.

Regularis approbatus ad Confessiones secularium audiendas eos absolvere potest ab excommunicatione majori, ab homine non lata, & nemini reservata, ut tradunt Quilici *Confess. manud. quæst.* 4. *art.* 3. *num.* 22. Miranda *man. Prælat. tom.* 2. *quæst.* 35. *art.* 19. *tom.* 3. *Tambur. de jure Abbatum tom.* 2. *disp.* 13. *quæst.* 14. *num.* 4. *Engel.* §. 4. *num.* 24. nàm, si conditor Canonis ejus absolutionem sibi specialiter non retinuit, eo ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi, & cum hæc excommunicatio ab jure imponatur propter peccatum mortale, potens ab isto absolvere, poterit & ab ea.

Verum absolutio solum prodest pro foro interno, non pro externo, pro ut satis patet ex Const. Superna Clem. X. *cit. off. quo ad privileg. n.* 14. *t.* 2. *ubi* §. 17. *Vigore supradictorum*
29 *privilegiorum nequaquam licere Regularibus, etiam satisfacta parte, absolvere pœnitentes à censuris, quo ad externum, & judiciale forum, & absolutos ab eis in foro pœnitentiali, utique non*
30 *censeri absolutos in exteriori judicio, & contentioso*; ubi Pontifex non distinguit inter censuram reservatam, & non reservatam, latam ab homine per sententiam, vel non latam, sed absolute loquitur, & quamlibet comprehendit, & ideo poterit Judex Ecclesiasticus absolutum propter delictum plectere pœna commerita, ut notat Gobat.

Excommunicatio minor, licet ferri possit per sententiam Judicis in pœnam alicujus delicti, ut observat Miranda *loc. cit. art.* 4. *con.* 2. & olim ita fuerit in usù per Layman *cap.* 3. *sub n.* 5. nunc talis excommunicandi modus in desuetudinem abiit,
31 & solum incurritur in casibus, qui in jure sunt determinatè expressi, ut nos diximus supra *num.* 8. a qua in foro externo

potest

poteſt quivis ordinarius Eccleſiaſticus Judex abſolvere ex Layman; in foro autem interno quilibet Sacerdos approbatus ad Confeſſiones audiendas, ut tradunt cit. *Layman*, *Miranda*, & *Piaſec. ſub n.* 36. & legitur cap. *Nuper* ſæpè allegat: ubi Innoc. III. firmat, ea innodatum cenſura, poſſe abſolutionem obtinere ab Epiſcopo, vel à proprio Sacerdote.

Et hujus nomine intelligitur non tantum, qui ordinariam jurisdictionem habet ad abſolvendum à peccatis, ſed 32
etiam, qui delegatam; & facit *Gloſſa ad cap. Si Epiſcopus de pœnit. & remiſſ. lib.* 5. *tit.* 10. *in* 6. *verb. ter. præſuponendum*.

Hodie eorum non ſubſiſtit Sententia, qui dicunt poſſe ſimplicem Sacerdotem, ab Epiſcopo non approbatum, abſolvere in foro pœnitentiali à minori excommunicatione, quæ ob venialem culpam contracta fuit; quod ex eo probant, quia ſine approbatione poteſt à venialibus abſolvere; verum id eſt falſum, & re- 33
probatur in Decreto S. C. C. *cum ad aures*, edito ex commiſſione, *Innoc. XI. ſub die* 12. *Februarii* 1679. quæ providere ſtudens, ne venialium confeſſio fieret ſimplici Sacerdoti, diſpoſuit: *non permittant* (Ordinarii) *ut venialium confeſſio fiat ſimplici Sacerdoti, non approbato ab Epiſcopo, vel Ordinario, utpote ſufficienti, & ad id neceſſaria juriſdictione deſtituto*; *v. off. quoad approbat. ab Ordinario n.* 23.

Regularis obtinens facultatem abſolvendi à caſibus Summo Pontifici reſervatis poteſt abſolvere à cenſuris, eidem itidem reſervatis, quia cum ex Miranda *quæſt.* 34. *tom.* 2. *art.* 4. *con.* 2. *Confect. Sum. Privileg. Ord. Mend. tit.* 17. *cap.* 6. *Marchant Hortus* 34
Paſtorum, *Candelab. myſt. tract.* 5. *cap.* 5. nullus ſit caſus Summo Pontifici regulariter reſervatus, cui adjuncta non ſit excommucatio, vel cenſura reſervàta, conceſſo uno, ſequitur aliud.

Cum vero idem Sanctiſſimus in Jubileo, vel extra, facultatem impertitur Regulari abſolvendi à cenſuris, & caſibus reſeravatis, conceſſio non extenditur, ut poſſit abſolvere à caſibus, & cenſuris, quos ſibi Epiſcopi reſervarunt, & impoſterū reſer- 35
vabunt, niſi ſpecifice id exprimat, facit *c. licet Romanus Pontifex de conſtitut. in* 6. *lib. p. tit.* 2. ut infrà. *Licet Romanus Pontifex* (*qui jura omnia in ſcrinio pectoris ſui cenſetur habere*) *conſtitu-*

 tionem

tionem condendo posteriorem, priorem, quamvis de ipsa mensionem non faciat, revocare noscatur; quia tamen locorum specialium, & personarum singulariū consuetudines, & Statuta (cum sunt facti, & in facto consistant) potest probabiliter ignorare, ipsis, dū tamen sint rationabilia, per Constitutionem à se noviter editam (nisi expressè caveatur in ipsa) *non intelligitur in aliquo derogare. & cap. si Episcopus lib. 5. tit. 10. item in 6. & Clementina dudū de sepulturis lib. 3. tit. 3. vers. per hujusmodi; & regula 81. juris in 6. in generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus.*

Et probat textus decreti S. C. Episc. & Regul: sub Clemente VIII. 9. Januarii 1601. alleg. c. sequent. n. 3. & 4. per. notata respectivè ibid. in verb. *nequis eorum, & in verb. Cæterum nequis*, nisi nova, & specialis Sanctæ Sedis licentia accesserit.

Et etiam, quia cum Pontifices id concedere intendunt, exprimunt, per disposita ab Innoc. XII. *Const. ad Catholicæ*, edita 12. *Novemb.* 1691. ad implorandum Divinum auxilium in sui Pontificatus initio; *& Const. Ubi primum, sub die* 8. *Decembris*
36 1693. pro pace inter Principes Christianos à Deo obtinenda; *& Const. In Sublimi die* 2. *Decembris* 1695. ad eundem effectum, & novissime à Clemente XI. *Const. in supremo die... Febr.* 1701. ubi respectivè, & expressè disponunt quemcumque Præsbyterum, sive Secularem, sive Regularem, à locorum Ordinariis approbatum, posse absolvere à reservatis Sanctæ Sedi, & Ordinariis.

In casu, quo in concessione ea expressio non reperiretur, sed quid æquivalens, ut si concederet Pontifex indultum absolvendi à casibus, & censuris, *etiam* Papæ reservatis, cum particula *etiam* sit ampliativa, & implicativa ex Barbos *de dictionibus dict. 95. vult Brugnolo resol.* 13. concessionem ampliari ad casus, etiam Episcopo reservatos; quod certe non subsistit per notata n. 35. & verba enuntiati decreti cum *nova, vel speciali licentia* resistunt.

Ideo in hujusmodi concessionibus, attendendus est tenor rescripti, seu Bullæ, & secundum quod fuerit expressum, tantum,
37 & non amplius potestatis ad absolvendum, usurpandū: & in dubio, pro reservatione potius judicandum: quia in his, quæ dubia sunt,

ſunt, quod certius exiſtimamus, tenere debemus cap. *Juvenis de ſponſ. & Matrim. lib.* 4. *tit.* 1. præſertim, quia hic agitur de periculo animæ Piaſec. *p.* 2. *cap. pr. art.* 5. *ſub. n.* 18.

Cum quis in foro ſolum interno ab excommunicatione absolvitur, ſufficit dicere ex Gobat. *exp. The. t.* 3 *caſu* 4. *n.* 164. *Dominus noſter abſolvat te, & ego authoritate ipsius abſolvo te à vinculo excõmunicationis &c.* &, cum eſt abſolvendus pro foro quoque externo, addendum eſt. *Dominus &c. et ego authoritate ipſius, & Sanctiſ. Domini noſtri Papæ, vel Reverendiſſimi Epiſcopi, aut Superiorum Ordinis* (cum ſcilicet abſolvit ex delegatione, aut Papæ, aut Epiſcopi, vel alterius Superioris) *mihi conceſſa, abſolvo te à vinculo excommunicationis, quam incurriſti, vel incurriſſe declaratus es*; propter V. G. homicidium; *& reſtituo te communioni, & unitati Fidelium, & Sacramemtis Eccleſiæ: in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.* 38

Notandum, quod in articulo Mortis, ſi adſit Confeſſarius approbatus, aut facile advocari poſſit, eſt, quo ad abſolutionẽ, non approbato præferendus; & ſi in eius præſentia Sacerdos, qui extra eum articulum nullam jurisdictionem haberet in pœnitentem, abſolveret, nec licita, nec valida abſolutio foret: utpotè à non habente jurisdictionem. Quod eſt certè ad ſenſum Trident. *ſeſſ.* 14. *cap.* 7. *de Sac. pœnit.* etenim ſimplici Sacerdoti conceditur poteſtas tunc abſolvendi jure extraordinario, & ob neceſſitatem, ne ſcilicet, ut textus habet, *hac ipſa occaſione* (nimirum, ſi abſolutio denegetur) *aliquis pereat*; ergo ceſſante neceſſitate, ceſſat diſpoſitio, & poteſtas, juxta Regulam, *quod cum aliquid conceditur propter neceſſitatem, durat conceſſio, quatenus urget neceſſitas.* Ubi autem neceſſitas, ut ſimplex Sacerdos abſolvat, ſi poteſt ab approbato abſolutio obtineri? Ad quod facit textus in cap. *excommunicamus de Sent. excom. inter extravag. com.* & ibi, ut infra diſponitur. *Decernimus etiam, ut nullus hanc incurrens excommunicationis Sententiam pro prædictis, vel aliquo prædictorum, abſque ſpeciali mandato, noſtræ abſolutionis beneficium valeat obtinere, niſi forſan ad nos habere acceſſum non poſſet, in Mortis articulo conſtitutus.* Acceſſus autem in caſu ad approbatum Sacerdodotem patet; adeoque relinquendus ſimplex. 39 40

D 2 Con-

Confirmat Concil. Cartag. 3. Relatum *causa 26. q. 6. Præsbyter, inconsulto Episcopo, non reconciliet pœnitentem, nisi, absente Episcopo, ultima necessitas cogat*; Ergo, Episcopo præsente, non subsistit necessitas ad effectum absolutionis dandæ à Præsbytero, & in casu nostro à simplici Sacerdote Layman *lib. 5. tr. 6. cap. 12. de Sac. pœnit. n.* 14. Brugnolo *spec. Cleric. tract. 22. de Censuris cap.* 10. *de absolut. in Mort. art. Resolut.* 3. *Gobat experien. Thelogicæ tract. 3. casu* 7. *n.* 133, suadendum pœnitentibus docet, ut quisque in Mortis articulo sequatur tutiora, & communi usui conformia.

41 Per articulum Mortis, de quo, etiam Trident. loco cit., venit, tam strictè dictus Mortis articulus, seu tempus, & status, quo Mors proximè instat, & est moraliter certa, ac ferè inevitabilis; quam acceptus in sensu lato, nimirum pro periculo probabili Mortis; hoc est statu, & occasione, in qua, considerata rerum natura, & inspectis iis, quæ solent in similibus evenire, mors, etsi non proximè sequatur, saltem, vel probabiliter, aut à prudentibus potest, & debet timeri; Unde existunt in articulo, vel periculo Mortis respectivè, quibus Mors imminet, vel ex infirmitate, aut sententia Judicis, vel ex imminentis belli conflictu, aut partu (ut si sit primus, vel mulier experta sit, se aliàs cum vitæ periculo peperisse) aut consimili actione. Hasben. *Sum. Ver. absol. generalis* ?. *pr. n.* 2. *Layman, Gobat ibidem n.* 125.

CAPUT IV.

Officialis quoad absolutionem ab excommunicationibus, & casibus Bullæ Cænæ.

SUMMARIUM.

1 *Bulla Cænæ unde dicta!*

2 *Etiam Regulares, non possunt absolvere Seculares à Casibus Bullæ Cænæ.*

3 *Decretum Clementis VIII. id, & à reservatis Episcopo, interdicens, sub excommunicatione, & aliis pœnis Rom. Pon-*

Pont. reservatis.
4 *Ejusdem Decreti declaratio.*
5 *Ejusdem extensio ad loca, etiam extra Italiam.*
6 *Bulla Cænæ loquitur absque restrictione locorum, & personarum.*
7 *Excommunic. lata in absolventes a Casibus Bullæ reservatur Papæ.*
8 *Absolvens in mortis articulo cautionem debet exigere.*
9 *Regulares ubique ea facultate carent.*
10 *Bulla non probibet absolutionem criminum, solum cum sunt publica.*
11 *Prælati Regulares non possunt in foro Conscientiæ absolvere Seculares ab hæresi occulta.*
12 *Sententia affirmans posse Prelatos Regulares absolvere suos subditos à casibus Bullæ Cenæ.*
13 *Ampla facultas data Minoribus à Clemente IV.*
14 *Sixtus IV. declarat excessus, pro quibus sit ad Sedem Apostolicam recurrendum.*
15 *Similia Privilegia babent Predicatores &c.*
16 *Sententia negativa.*
17 *Bulla revocat omnia Privilegia concessa, & concedenda.*
18 *Sensus Clausulæ* in genere, & in specie.
19 *Quando dicatur Privilegiū concessum in individuo!*
20 *Potestas absolvendi à casibus hujus Bullæ non confertur per verba generalia, vel specialia.*
21 *In Generali concessione, non veniunt, quæ speciale mandatum requirunt.*
22 *Sententia negativa est tutior, probabilior, & magis conformis decretis Apostolicis.*
23. *Facultas absolvendi ab eis, extrà articulum mortis, est personalissima respectu Pontificis.*
24 *Regulares sunt exempti à reservatione Episcopali, non tamen Papali.*
25 *Dictio* Quemquam *est improprie singularis.*
26 *Ubi vertitur periculum animarum, tenendum est, quod securius &c.*
27 *Discursibus Fratrum qua via possit occurri?*
28 *Const. Sixti IV. revocatoria facultatum absol. à casibus Bullæ.*
29 *Quæ facultas ex Trid.* sess. 14. cap. 6. *tribuatur Episcopis?*
30 *An Prælatis Regularibus ea competat?*

Con-

1 BUlla Cænæ, ideo dicta, quia quolibet anno, Papa præsente, Romæ legitur feria V. in Cæna Domini; aliud non est, *quam processus casuum, quibus annexa est excommunicatio Summo Pontifici reservata, cum derogatione Privilegiorum, quibuscumque concessorum.*

2 Ideo conveniunt Doctores, etiam Regulares, carere facultate ab eis omnibus, vel eorum aliquo, absolvendi Seculares; quod etiam patet ex Decreto *S.C. Episcoporum, & Regularium edito ex commissione Clementis VIII.* tenoris infrascripti.

3 *Sacra Congregatio S.R.E. Cardinalium negotiis & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita*, justis, & gravibus causis, id exigentibus, ac de Sancti: D. N. Clement. Papæ VIII. speciali mandato, vivæ vocis oraculo de super habito, Sacerdotibus omnibus, tàm Secularibus, quàm Regularibus per universam Italiam, extra Urbem degentibus, ad confessiones audiendas probatis, quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, Militarium, aut Congregationum, etiam Societatis JESU, & generaliter quarumcumque aliarum, quovis nomine nuncupentur, jubet, & præcipit, nequis eorum sub prætextù Privilegiorum, indultorum, aut facultatum generaliter, vel specifice, scripto, aut vivæ vocis oraculo, vel per comunicationem à Sede Apostolica, vel ejus authoritate, eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegiis, vel Societatibus, aut Archi Confraternitatibus Secularium, aut singularibus personis, seu alias quomodocumque, sub quibusvis tenoribus, formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, ad cujusvis, etiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, instantiam concessarum, seu confirmatarum, alicui, cu-

cujusvis ſtatus, gradus, & conditionis, aut dignitatis, tam Eccleſiaſticæ, quam Secularis, etiam Regiæ, vel Imperialis, ab ullo ex caſibus clarè, vel dubiè, in Bulla, die Cœnæ Domini legi ſolita, contentis, vel alias quomodocumque Sedi Apoſtolicæ reſervatis, aut in futurum per Sanctitatem ſuam, ejusque Succeſſores pro tempore in eadem Bulla, vel aliter reſervandis; nec etiam à cacaſibus, quos Ordinarii locorum hactenus reſervarunt, vel impoſterum ſibi reſervabunt, nullo caſu, etiam neceſſitatis, vel impedimenti, niſi in mortis articulo, ſeu cum nova, vel ſpeciali Sanctitatis Suæ, aut Succeſſorum ſuorum, vel Ordinariorum, quoad caſus ab ipſis tantum reſervatis, reſpectivè impetrata in ſcriptis licentia, Ordinariis locorum exhibenda, abſolutionis beneficium de cætero impendere audeat, vel præſumat; ſed cum opus fuerit, pœnitentes ad Superiores, legitimosque, Judices ſuos accedere conſulat, ſub pœna contra facientibus, tam Regularibus, quam Secularibus excommunicationis, privationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatis, item audiendi confeſſiones, & ad quæcumque officia, Prælaturas, beneficia impoſterum obtinenda, ipſo facto abſque ulla alia declaratione incurrenda; ſuper quibus à nemine, niſi à Rom. Pontifice, habiltatio, diſpenſatio, aut abſolutio, præterquam in motis articulo, poſſit impartiri; Sanctitas enim ſua (quatenus opus ſit) facultates, & conceſſiones ipſas in hac parte, uti caſſas, & irritas haberi de cætero voluit, & vult, non obſtantibus quibuscumque.

Præterea, noverint pœnitentes abſolutionem, ſi quam obtinebunt contra hujusmodi prohibitionem, eſſe nullam, nulliusque roboris, vel momenti: Et ne locorum Ordinarii, quibus jus hoc reſervandorum caſuum competit, plurium, quam opus ſit, reſervatione, ſubditis, aut confeſſariis in animarum ſalutæ procuranda cooperatoribus, ſint oneroſi, monentur omnes, ut paucos, eosque tantum, quos ad Chriſtianam Diſciplinam retinendam, animarumque ſibi creditarum ſalutem pro cujusvis Diœceſis ſtatu, & qualitate, neceſſario reſervandos eſſe judicaverint, reſervent, Dat. Romæ die 9. Menſis Januarii Anno 1601.

ejus-

Ejusdem Decreti sequitur declaratio.

4„ Cum autem dubia quædam, ac difficultates circa ejusdem „ Decreti interpretationem, atque observationem emersissent, „ eadem Congr. ne ullus deinceps obscuritati, scrupulo, ambi- „ guitative locus relinquatur, & ut clarius appareat, in quibus „ casibus, vigore ejusdem Decreti, reservatis, intelligatur, prohi- „ bita absolutio, speciali mandato ejusdem S. D. N. Clement. PP. „ VIII. similiter vivæ vocis oraculo super ea re habito, ipsum De- „ cretum ita moderatur, ac declarat, videlicet, sub ejusdem pro- „ hibitione illos tantum imposterum comprehendi casus, qui in „ Bulla, die Cænæ Domini legi consueta, continentur, ac præte- „ rea violationis immunitatis Ecclesiasticæ, in terminis constitu- „ tionis Fel. record. Greg. XIV. quæ incip. Cum aliàs nonnulli: „ Violationis clausuræ Monialium ad malum finem; Provocan- „ tium, & pugnantium in duello, juxta Decretum S. Congr. Trid. „ & Const. fel. recordat. Greg. PP. XIII. incip. Ad tollendum; In- „ iicientium violentas manus in Clericos, juxta Canon. siquis „ suadente &c. 17. quæst. 4. ac juris dipositionem. Simoniæ realis, „ scienter contractę: atque etiam confidentiæ beneficialis, Item om- „ nes casus, quos Ordinarii locorum sibi reservarunt, vel impo- „ sterum reservabunt. In quibus omnibus, jam enumeratis casi- „ bus duntaxat, & sublata etiam pœna inhabilitatis audiendi con- „ fessiones, eadem S. Cong. vult, & mandat dictum Decretum in „ sua firmitate & pristino robore permanere. Ac præterea, decla- „ rat eos quidem Sacerdotes, tam Seculares, quam Regulares, „ qui aliquo ex Privilegiis, indultis, & facultatibus in supradi- „ cto Decreto expresse suffulti fuerint, posse juxta eorum Privi- „ legia, indulta, & facultates, usu ante idem Decretum recep- „ tas, & quæ sub aliis revocationibus non comprehenduntur, „ tantum, & non alias, absolvere à casibus in presenti decla- „ ratione non comprehensis, aliis vero Sacerdotibus hujusmodi „ Privilegia non habentibus, nihil de novo concedi.

„ Sed ne locorum Ordinarii, ad quos casuum reservatio spe- „ ctat, ea in re modum excedant, eadem Sac. Cong. illos rursus „ magnopere admonendos censet, ut non passim, sed cum id

vi-

videbitur communi bono expedire, atrociorum tantum, & „
graviorum criminum abſolutionem ſibi reſervent, quorum „
reſervatio ad Chriſtianam diſciplinam retinendam conferat in „
ædificationem, non autem in deſtructionem cedat: ne alioqui „
Sacramenti Pœnitentiæ Miniſtrorum coarctata poteſtate, „
Sanctæ Matris Eccleſiæ piæ mentis contrarius effectus ſubſe- „
quatur. Prohibet etiam, ne ſibi ſuperflue reſervent caſus in „
Bulla, die Cœnæ Domini legi conſueta, contentos, neque alios „
Sedi Apoſtolicæ ſpecialiter reſervatos. Facultatem vero, & li- „
centiam abſolvendi à caſibus reſervatis, quam in ſcriptis tan- „
tum concedi permittebatur, etiam ſola viva voce, concedi „
poſſe declarat. Cæterum, ne quis Sacerdotum Secularium, „
aut Regularium ſub prætextû, quod per primo dictum Decre- „
tum non fuerit ſufficienter eorum ſpecialibus privilegiis de- „
rogatum, eidem Decreto ſic, ut præfertur declarato, contra- „
venire audeat, Sanctitas Sua Conſtitutionibus, & Ordinatio- „
nibus Apoſtolicis omnibus in favorem quorumcumque Or- „
dinum, ſeù Inſtitutorum Regularium, aut Sacerdotum, tam „
Secularium, quam Regularium, editis, nec non eorumdem „
Ordinum, ſeù Inſtitutorũ, ac etiã Eccleſ. & Monaſteriorum, & „
aliorum Secularium, ſeù Regularium, locorũ quorumcum- „
que, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis „
firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privile- „
giis quoque indultis, & literis Apoſtolicis, etiam Mari magno, „
ſeù Bulla aurea, aut alias nuncupatis, eiſdem Ordinibus, ſeù „
Inſtitutis, ac etiam Eccleſiis, & Monaſteriis, & Secularibus, „
ſeù Regularibus locis, aut perſonis, ſub quibuſcumque teno- „
ribus, & formis, ac cum quibuſvis, etiam derogatoriarum de- „
rogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, nec „
non irritantibus, & aliis decretis, etiam motù proprio, & ex „
certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut alias „
quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu exten- „
ſionis, conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & inno- „
vatis, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorũ, „
eorumque totis tenoribus, & formis, ſpecialis, ſpecifica, ex- „
preſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per „

 clau-

„ clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis
„ alia expressio habenda, aut alia exquisita forma, servanda esset,
„ tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus
„ omisso, & forma in illis tradita, observata, inserta forent, præ-
„ sentibus pro expressis habens, quoad ea, quæ præsentibus ad-
„ versantur, illis alias in suo robore permansuris, hac vice
„ dumtaxat specialiter, & expresse derogat, contrariis qui-
„ buscumque non obstantibus; Dat. Romæ 1602. 26. Novemb.
„ Alex. Card. Floren. Episc. Prænestinus.
„ Hieron. Aguchius Secret.
„ Et quia Decretum ex textu constat restringi ad solos Sa-
„ cerdotes, tam Seculares, quam Regulares existentes in Italia
„ extra Urbem, propterea, ut omnes, ubivis locorum sint, sciant
„ id esse eis prohibitum, hic per extensum adducitur alia ejus-
„ dem S. C. declaratio, ea de re edita, & tenoris, qui sequitur.
5 "" S. C. censuit per confirmationes privilegiorum, quas
„ Regulares à Sede Apostolica post S. Con. Trid. obtinuerunt;
„ nequaquam revixisse privilegia, prius ab eodem Concilio, ac
„ deinde, etiam ipsius Congregationis decretis sublata, atque
„ extincta, si quæ habebant absolvendi à casibus Ordinario loci
„ reservatis; quemadmodum, nec indulta absolvendi à casibus
„ contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi consuevit,
„ utpote sublata per annuam ipsius Bullæ publicationem, vires,
„ aut robur acquisivisse ex subsequentibus privilegiorum con-
„ firmationibus; ac proinde Regulares, cujusvis Ordinis, Con-
„ gregationis, societatis, & instituti, etiam necessario expri-
„ mendi, nec intra, nec extra Italiam, in vim privilegiorum, aut
„ confirmationum hujusmodi, quas, vel hactenus obtinuerunt,
„ vel deinceps forte obtinebunt, posse quemquam absolvere ab
„ eisdem casibus in Bulla Cœnæ, aut Ordinario loci reservatis; ac
„ si secus egerint, absolutiones nullas, atque irritas fuisse, ac fore:
„ ab aliis vero casibus, & censuris Sedi Apostolicæ reservatis, si-
„ quidem Regulares habeant à Sede Apostolica absolvendi facul-
„ tatem, illam extra Italiam, minime sublatam fuisse eisdem S.
„ Cong. decretis hac de re editis jussu S. M. Clem. VIII.
„ Quam S. Cong. sententiam Sanct. Sua ad se relatam ap-
proba-

probavit, mandavitque ab omnibus, ad quos pertinet invio- „
labiliter observari. Romæ 18 Novembris 1628. F. A. Card. „
S. Honufr. Locus ✝ Sigilli. „
P. Fagnanus. „

Apud Tambur. *tom.2. de jure Abbatũ disp.*14. *q.*15.*subn.*6.

Et est ad tenore ipsius Bullæ, quæ, ** §. Cæterum absolu-
te, & absque ulla restrictione locorum, vel personarum lo- 6
quitur, ut infra ** Cæterum à prædictis sententiis nullus per „
alium, quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articu- „
lo constitutus, nec etiam tum, nisi de stando Ecclesiæ manda- „
tis, & satisfaciendo, cautione præstita, absolvi possit, etiam „
prætextù quarumvis facultatum, & indultorum, quibuscum- „
que personis Ecclesiasticis, Secularibus, & quorumvis Ordi- „
nùm, etiam Mendicantium, ac Militiarum, Regularibus, etiã „
Episcopali, vel alia majori dignitate præditis, eiusque Ordini- „
bus, & eorum Monasteriis, Conventibus, & Domibus, ac Ca- „
pitulis, Collegiis, Confraternitatibus, Congregationibus, „
Hospitalibus, & Locis piis, nec non Laicis, etiam Imperiali, „
Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus, per nos, & „
dictam Sedem, ac cujusvis Concilii Decreta, verbo, literis, aut „
alia quacumque scriptura, in genere, vel in specie concesso- „
rum, & innovatorum, ac concedendorũ, ac innovandorum. „

Quod si fortè aliquid contra tenorem præsentium talibus „
excommunicatione, & anathemate laqueatis, vel eorum ali- „
cui absolutionis beneficium impendere de facto præsumpse- „
rint, eos excommunicationis sententia innodamus, gravius „
contra eos spiritualiter, & temporaliter, pro ut expedire nove- „
rimus, processuri. „

Et quamquàm excommunicatio, qua innodantur absol-
ventes extra articulum mortis à casibus allegatæ Bullæ, nulli
ibidem sit reservata, ut etiam notat Lezana *summa qq. tom.* 3. 7
v. Bulla Cœnæ num. 57. reservatur tamen Summo Pontifici in
Decreto S. C. Episc. & Regul. superius enunciato *num.* 3. & à
Sixto IV. pro ut inferius *num.* 28.

Qua excommunicatione ligatur Confessarius quicumque, ab- 8
solvens in mortis articulo ab aliqua excommunicatione Bullæ,

 si ceu-

si cautionem non exigat à pœnitente, de stando mandatis Ecclesiæ, & satisfaciendo, quia non datur absolvendi facultas, etiam tunc, nisi ea præstita cautione: unde absolutio aliter data est nulla, ut refert Nicolius *Can. libro 5. titulo 34. de sententia excommunicationis de absolutione Bullæ Cœnæ. num.* 138.

9 Ea facultate Regulares carere tradit Passerin. *tom. 2. de hom stat. quæst.* 187., & contra Aluiset addit, id etiam verum esse in Regionibus, ubi Bulla non est recepta; cum dici nequeat Regulares, utpote filios Sedi Apostolicæ obedientes, ejusdem Constitutiones, & Decreta non amplecti, & recepisse.

10 Et nedum textus, & sensus Bullæ restringitur ad prohibendam absolutionem criminum, cum sunt publica, verum quoque cum agitur de occultis; ideo Alex. VII. *die* 24. *Septembris de anno* 1665. inter alias has proscripsit propositiones.

Prima. *Sententia asserens Bullam Cœnæ solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt; & id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno* 1629. 18. *Junii in Consistorio S. C. Em. Card. visa, & tolerata est.*

Secunda. *Prælati Regulares possunt in foro conscientiæ absolvere quoscumque Seculares ab hæresi occulta, & ab excommunicatione propter eam incursa.*

Igitur difficultas occurrens, specifice restringitur ad Prælatos Religionum, num scilicet possint suos subditos absolvere à casibus, & censuris Bullæ in Cœna Domini?

12 Pro affirmativa *Sanctor. Comment. in stat. S. Francisci cap. 2. stat.* 14. refert utrumque *Roderico, Portellum, Suarez, Bannes, Molfesium, Peyrinum, Sousam, Villalobos, Ortiz, Bossium,* Hasbensiis, *sum. qq. Reg. v. absolutio quoad Fratres additione ad num.* 30. notat *Christophorum . . . . pro ea* 20. *cumulare D.D. Brugnolo spec. Cleric. cap.* 13. *tract.* 22. *resolut.* 4. *alios* allegat.

13 Et facit indultum à Clemente IV. *const. virtute Conspicuos Bullar. Cherub. tom.* 1. datum Generali, Provincialibus, & Custodibus Ordinis Minorum, absolvendi, & dispensandi respectivè Fratres in casibus, in quibus excesserint,

pro

pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis sententias, à jure, vel ab Judice generaliter promulgatas, aut notam irregularitatis incurrerint; hac addita restrictione: *nisi adeo gravis fuerit, & enormis excessus, quod sint ad Sedem Apostolicam destinandi*.

Quod deinde ad tollendam dicti Ordinis professoribus omnem vagandi occasionem confirmavit Sixtus IV. const. 14
regimini, *Mare magnū Minorum nuncupata*, *eodem tom.*, & declaravit *hæreticos relapsos*, *schismaticos*, *& qui literas Apostolicas falsificassent*, *aut ad infideles probibita detulissent*, *esse dumtaxat ad Sedem Apostolicam merito destinandos*: *reliquis vero omnibus*, *etiam simoniæ pravitate*, *qualitercumque irretitis*, *posse per illos*, *quibus inibi conceditur absolutionis*, *& dispensationis beneficium*, *& gratiam*, *juxta casuum exigentiam*, *impertiri*. 15

Consimilis facultas, & declaratio habetur in Mari magno Prædicatorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, Servitarum, & Minimrorum respectivè, apud Lezana *sum. qq. tom. 5.* 16

Negativam tenent apud Tamburinum *tom. 2. de jure Abbat. disp. 12. quæst. 5. num. 3. Sorbus*, *Sayrus*, *Jacobus à Graff. Ioan. de la Cruz*, *Coriolanus*, *Alterius*, *Duard.*, *Sigismundus à Bononia*, *Zenardus*, *Naldus*, *Bartholomæus de Vecchis*: *& Lezana sum. qq. tom. 3. vers. Bulla Cœnæ num. 54.* asserens per publicationem Bullæ Cœnæ revocari omnia privilegia Prælatorum Regularium, si quæ habebant, ad absolvendum suos subditos à casu hæresis, aut ab alio, ex contentis in dicta Bulla, tam in *genere*, *quam in specie*, *concessa*, *& innova*, *quam concedenda*, *& innovanda*, ut ex contextù ejusdem §. *cæterum* patet. 17 18

Ideo notat Tamburinus *loco cit.* per clausulas *in genere*, *& in specie* significari mentem Pontificis esse, se velle privilegiis, solum sub ea formà concessis, derogare, non vero si sint concessa in *individuo*; nam si id vellet, adderet & *individuo*, cum expressione omnium casuum, vel per aliam clausulam, idem importantem.

Et prius ipso ponderavit Confectius *sum. privileg. Ord.*

Ord. Mend. tit. 17. *cap.* 7. quod potestas, facta Superioribus Regularibus ex Mari magno, & literis Apostolicis, absolvendi à casibus, alias Sedi Apostolicæ reservatis, exceptis illis (pro quibus esset ad ipsam Sedem recurrendum, quos *num.* 14. notavimus) non extenditur ad casus, & censuras Bullæ Cœnæ, quia quolibet anno, idem processus censurarum, & casuum, ab eisque absolvendi prohibitio, cum nova præfatorum reservatione, & privilegiorum derogatione, de novo fit, & exprimitur.

19 Verum, si alicui fuisset indultum, vel in futurũ concederetur posse absolvere à casibus ejusdẽ Bullæ, in *individuo* expressis, *ut deprædationis maritimæ, delationis armorum ad Hæreticos, vel infideles, aut alio in ea contento*, posset, ex Tamburino loco citato, legitimam ab eis absolutionem præstare (nisi aliter per Pontificem exprimeretur) etiam extra mortis articulum; quia ut diximus in eo §. *cæterum*, solum derogatur privilegiis absolvendi à casibus, & censuris Bullæ, *in genere*, vel *in specie*, concessis, & concedendis; non vero eis concessis, & in futurum concedendis in *individuo*, per singulorum casuum expressionem; nam expressio, & inclusio unius, est exclusio alterius argum.text. *in cap nonne, de præsumptionibus lib.* 2. *tit.* 23.

20 Per illud *innovandorum*, & *concedendorũ* appositum §. *cæterum* significari dixit Nicolio *Can.lib.*5.*tit.*39.*de absolut. Cœnæ n.* 136. quod potestas absolvendi à censuris hujus Bullæ non confertur per generalia, vel specialia privilegia, hactenus concessa, & imposterum concedenda, nisi expresse contineant Bullæ derogationem, nam ex *regula* 81. *juris*, & *cap. Cum in de offic. Vica. lib.* 1. *tit.* 13. & *cap. si Episcopus de pœnit. & remiss. lib.* 5. *tit.* 10. *in* 6. *in generali concessione, ea non veniunt, quæ quis non*

21 *esset verisimiliter concessurus*: & quæ *speciale mandatum requirunt*, Clement. *non potest de procuratoribus lib.* 1. *tit.* 10. vel præfatorum sensus extenditur ad certificandum inutile esse ab eis absolvendi, requirere, & obtinere privilegia, cum in futuro Cœnæ die sint revocanda.

En pro utraque sententia D. D. Nihilominus secundam priori præfero, utpote tutiorem, ex *Allegat. Tamburino*, quã

in

In praxi sequendam, tamquã probabiliorem, & magis Apostolicis conformem literis, censeo; hinc dicendũ, non posse Prælatos Regulares suos subditos absolvere à casibus, & censuris in Bulla Cœnæ contentis, nonobstantibus privilegiis eisdẽ, vel eorum Institutis, & Ordinibus in genere, vel in specie concessis, 22

Præter authores pro ea allegatos, satis patens est ejusdem textus §. *Cæterũ* per ea, *nullus per aliũ, quam per Romanum Pontificem*: ideo facultas absolvendi extra mortis articulum, est personalissima, & unice restricta ad ipsam Pontificis personam, & in tanta expressione verborum, ac adeo prægnantibus derogatoriarum clausulis, *non obstantibus privilegiis, Indulgentiis, indultis Apostolicis generalibus, vel specialibus &c.* non sit locus distinctioni. 23

Ad quod faciunt, etiam Decreta S.C. Epis. & Regul. enunciata: tametsi dixerit Hasbensis loco cit. ea non afficere Regulares; cum eorum in eis nulla fiat mentio, qua pœnitentes sunt, sed solũmodo, qua Confessarii; & sub ista ratione eorum annullent, & cassent privilegia absolvendi alios quoscumque, sive Ecclesiasticos, sive seculares; & pari formiter loquantur de casibus Bullæ Cœnæ, & reservatis Episcopo; at, quoad istos non possunt intelligi emanata, quo ad Regulares Confessarios respectu Regularium pœnitentium, utpote, quoad eos; non subjectos reservationi Episcoporũ, sed prorsus exemptos; nisi Episc. procedant, ut Sedis Apostolicæ delegati: & in casu, quo Regularibus beneficium exemptionis non assistat, propter clausulas *non obstantibus privilegiis*, sic nec quo ad illos.

Nihilominus non esse ita absolute cum eo loquendum opinor; nam ideo eos non afficit, quoad reservationem Episcopalem respectù Regularium pœnitentium, quia sunt ab Episcopali reservatione exempti, at exempti nõ sunt à reservatione Papali, ideo quamvis dispositiva Decretorum non afficiat Regulares, quo ad suos subditos, respectù casuum, quos Episcop. sibi reservant, afficit tamen, quo ad eos, respectù casuum Sedi Apostolicæ reservatorum. 24

Nec minoris momenti censenda est dispositio alterius Decreti adducti *num.* 5. nam absolute loquitur, & utitur termino 25

no *quemquam*; improprie singulari per *Lamazarez cur Philosof. cap.* 1. *sect.* 3. *num.* 9. sed extendibili ad omnes absolutionis capaces, etiam Regulares, argumentũ in *text. si quis suadente* 17. *quaest.* 4. ubi Glossa firmat hoc nomine, *si quis*, *etiam fœminas contineri*, & in dubio pro extensione, etiam ad Regulares, est judicandum ampliari; quia in his, quæ dubia sunt, quod certius existimamus, tenere debemus ex *cap. Juvenis de sponsalib.* & *matrim. lib.* 4. *tit.* 1. ubi Glossa verb. *quidam*, tradit quod in *dubiis semper tenendum est illud, quod securius est, & certius*; præsertim ubi vertitur periculum animarum, ex *Piasec. par.* 2. *cap.* 1. *art.* 3. *num.* 18.

26

27 Nec subsistit argumentum à facultate per Sixtum facta, quia, omisso, quod quolibet anno ex dictis similia privilegia revocentur, alia occurrunt remedia, ad Religiosorum removendos discursus, vel per literas absolutionem petendo à S. Pœnitentiaria, vel eam obtinendo, Procuratorum Generalium officio, in Romana Curia pro unaquaque Religione respective residentium.

Et accedit aliam Sixtum edidisse constitutionem, allegata *num.* 14. posteriorem; qua, adductis majoris momenti, mo-
28 tivis, non obscure significatur, ea etiam, voluisse revocare indulta; ex qua urgens potest haberi probatio, & habetur inter *Extravag. com. de pœnit. & remiss. lib.* 5. *incipit. Et si Dom. greg.*

Neque iisdem Regularium Prælatis, Generalibus, & Provincialibus conceditur posse sibi subditos absolvere ab hæresis crimine, aliisque etiam occultis; id posse aliqui sustinent, de-
29 ducto argumento à paritate Episcoporum, quibus id in sibi subjectos tribuitur à Trid. *cap.* 6. *sess.* 24. *de refor.* ubi, "liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oritur, ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, dispensare; & in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, delinquentes quoscumque, sibi subditos, in Diœcesi sua per se ipsos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientiæ, gratis absolvere, imposita pœnitentia salutari; idem, & in hæresis crimine in

eo-

eodem foro conscientiæ eis tantum, non eorum Vicariis, sit » permissum. Præsertim quia Provinciales, & Generales in » sibi subditos,ea, qua Archiepiscopi,&Episcopi in suos respectivè, potestate gaudent, ut tradit Miranda *Man. Prælat. tom.* 2. *quæst.* 6. *art. pr.* Hasbensis *sum. v. Prælatus Regularis n.* 391. 30

Et confirmant concessione, quam Pius V. *Const. Romanus Pontifex apud Confectium Collect. Privileg. Mend. part. pr.* dedit Superioribus Ordinis Prædicatorum, prout sequitur.

Et insuper, quia Sacrum Oecumenicum Generale Trid. 31 *Conc. concessit, Episcopis, ut absolvere possint in foro animæ, seu conscientiæ ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus, prout sess.24. cap.6. habetur; ne Prior Conventualis, & Superiores Prælati dicti totius Ordinis, tam in dicta Provincia, quam extra eam ubilibet, in hac parte deterioris conditionis, quam Clerici, aut Seculares, existant, eisdem Priori Conventuali, & Superioribus Prælatis, ut ipsi, per se ipsos, idem omnino possint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis sibi subditos, quod possunt Episcopi in Clericos, & Laicos sibi subjectos, tam, quoad absolvendi, & dispensandi hujusmodi, quam alias quascumque facultates &c. perpetuo concedimus.* Quo indulto omnes per viam communicationis fruuntur Ordines.

Verum præfatis, nec concludenter probatur: nec Decretum Trid. extenditur ex Piasec. *loco cit. sub n.* 6. ad casus in Bulla Cænæ Domini contentos, adeo ut possint Episcopi vigore illius in illis absolvere; &, quoad casum hæresim, apud eundem legitur specifice esse declaratum à S. C. C. quæ interrogata.

An Episcopus, & Inquisitores possint hodie ex cap. 6. sess. 24. absolvere lapsos in hæresim, non obstante Bulla Cænæ Domini. 32

Censuit eam Bullam derogare Decreto cap. 6. Et Sperellus *decis.* 112. *num.* 61. *testatur sub die* 28. *Octobris* 1641. Supremum SS. Inquisitionis Tribunal declarasse Episcopis sublatam esse Facultatem absolvendi ab hæresi occulta. Sub. *n.* 18. idem Piasecus aliud refert ejusdem S. C. responsum, ut infra. *Quæritur pro parte Episcopi Camenecen. per E. E. V. V.*

declarari; an facultas competens Episcopis vigore Conc. Trid. cap. 6. sess. 24. de ref. transferatur in Vicarium Capitularem, Sede Episcopali vacante?

Die 4. Decemb. 1632. S. C. Card. Conc. Trid. interpretum, inhærendo declarationibus aliàs factis, respondit Episcopos vigore cap. 6. non posse absolvere, nec dispensare in casu hæresis, neque in aliis, nova lege post Concilium Sedi Apostolicæ reservatis: Verum in iis casibus, inquibus Episc. talis facultas non est adempta, eam utique transferi in Vicarium Capitularem, Sede Episcopali vacante, dummodo talis facultas specialiter per Capitulum eidem Vicario tributa fuerit.

Ideo Navarrus in suo *Manuali apud Mirandam loco cit.* dixit, nullum preter Papam, aut sine ejus speciali commissione, posse nunc absolvere ab hæresis crimine, etiam occultissimo, & censura ei annexa, quia eam sibi Papa quotannis reservat in Bulla Cœnæ, & Piasec. *loco adduc.* testatur in praxi Episcopos à Sede Apostolica obtinere ad id facultatem cum certis quibusdam modificationibus; quam illis qualificata, Sancta Sedes majori Pœnitentiario committit, ut novissime Innoc. XII. *Const. Romanus Pontifex, Collect. Bullar. Innoc. XII. pag. 61.*
33 *§. 22. disposuit ut infra: eos tantum hæreticos in foro conscientiæ dumtaxat, absque alia abjuratione coram Ordinario, aut Inquisitore facienda, absolvat, seu mandet absolvi, qui cum nemine de suis hæresibus loquuti sunt, & omnino sunt occulti, etiamsi alialiquos extrinsecos actus fecerint, ex quibus argui potuissent hæretici, dummodo tamen ad eosdem actus, quamvis de sua natura noscibiles, seu ad notitiam deducibiles, ipsi sciant, & pro ut credunt, nullus audiverit.* Et §. 12. eidem potestatem facit absolvendi à casibus specialiter Sedi Apostolicæ, etiam per litteras Cœnæ Domini, reservatis.

Et esse per Bullam Cœnæ revocatam facultatem Episcopis datam proprios absolvendi subditos à casibus in dispositi-
34 va præfatæ Bullæ contentis, ac pluries id Sanctam Sedem firmasse tradit *Pignatellus tom. pr. consf. 292*, & dixit Fagnan. *cap. quoniam n. 30.*; addens non esse in hoc excusandos à censuris latis contra usurpantes jurisdictionem, & jura ad Sedem Apo-

Apostolicam pertinentia, si ab occultis, excipe extra casum legitimi impedimenti adeundi S. Apostolicam, absolvant; & Genuen. *in praxi cap. 67. n.* 10. refert. esse declaratum à Greg. XIII. & Clemente VIII. non posse Episcopos post Trident. absolvere à reservatis Bullæ Cænæ.

Et ex iis patet Dominos Episcopos, & locorum Ordinarios carere facultate, absolvendi sibi subditos, etiam ab occultis delictis Bullæ, consequenter non subsistere argumentum ex eo deductum in favorem Superiorum Regularium, nec vim amplius obtinere dispositionem Pii super eo fundatam. 35

Pro negativa, quam sequimur, faciunt adducta à Casarub. *in compend. Privileg. Frat. Min. verb. absolutio Ordinar. quoad Fratres, n.* 9. qui super existentia Privilegii à Sixto dati ut supra *n.* 14. hæc scribit. 36

Nota, quod ista concessio videtur expirasse per mortem concedentis. Et idem de omnibus concessionibus tangentibus prædictum processum Bullæ Cęnæ Domini; cum quolibet anno, ille processus censurarum de novo promulgetur cum nova reservatione prædictorum casuum; & cum maximis censuris, contra absolventes, ponendo ibi expresse non obstantibus Privilegiis &c. etiam Ordinibus Mendicantibus concessis, & aliis sufficientibus derogatoriis. Unde tempore primi Capituli generalissimi, consultus super hoc Dominus Cardinalis Alexandrinus, qui, & Præpositus appellatur, respondit R. P. bo. Me. Fratri Martiali Boulier, qui fuit Generalis Vicarius Fratrum Minorum Cismontanorum, dicens; quod Prælati nostri non poterant absolvere Fratres suos, non solum ab illis, quatuor casibus contentis, seu exceptis in Mari magno; sed, nec ab aliquo alio in Bulla Cęnæ contento. Et quod illa concessio, vel declaratio Sixti in dicto Mari magno, potuit valere in vita sua; quia licet faceret processum quolibet anno, semper tamen intendebat excipere Fratres (prout ipse concesserat) *nisi in dictis quatuor casibus. Propterea Reverendi: Pat. Gene. provideat, vel faciat ipse cum aliis Generalibus aliorum Ordinum, quod ponatur semper in Bulla Cęnæ Domini exceptio Religiosorum, quo ad Fratres suos; vel præcipiat, ut quolibet anno, Prourcator ordinis, seu Commissarius Curiæ, transacta die Iovis Sancti, post*

promulgationem censurarum, obtineat facultatem absolvendi ab illis casibus omnes Fratres, & alias personas, superquas Præfati nostri habent auctoritatem, scilicet Moniales, Tertiarios utriusque sexus, oblatos, famulos, & domesticos. hæc ille; & ala habet Sorbo ad idem *Compend. ver. resol. Mat. Absolut. quoad Fratres & seculares, & ver. excomm. 2. noto.* pro privativa similis facultatis, Privilegiorumque, quoad effectum absolutionis, revocatione, propter fortes Bullæ nonobstantias, & clausulas derogatorias.

Et, ut ad manus sint excommunicationes, & casus in ea Bulla contenti, hic transcriptam exhibemus Clemente XI. editam.

„ Pastoralis Romani Pontificis vigilantia, & sollicitudo, „ cùm in omni Christianæ Reipublicæ pace, & tranquillitate pro- „ curanda pro sui muneris officio assiduè versatur, tùm potis- „ simùm in Catholicæ Fidei, sine qua impossibile est placere Deo, „ unitate, atque integritate retinenda, & conservanda, maximè „ elucet. Nimirùm, ut Fideles Christi non sint parvuli fluctuan- „ tes, neque circumferantur omni vento doctrinæ in nequitia „ hominum, ad circumventionem erroris: sed omnes occur- „ rant in unitatem Fidei, & agnitionis Filii Dei, in virum per- „ fectum, neque se in hujus vitæ socitate, & communione le- „ dant, aut inter se alter alteri offensionem præbeat: sed po- „ tiùs in vinculo charitatis conjuncti, tamquam unius corporis „ membra CHRISTO capite, ejusque in terris Vicario Romano „ Pontifice, Beatissimi Petri successore, à quo totius Ecclesiæ uni- „ tas dimanat, augeantur in ædificationem, atque ita, Divina „ gratia adiutrice, sic præsentis vitæ quiete gaudeant, ut futura „ quoque beatitudine perfruantur. Ob quas sanè causas Ro- „ mani Pontifices prædecessores nostri, hodierna die, quæ, an- „ niversaria Dominicæ Cænæ commemoratione, solemnis est, „ spiritualem Ecclesiæ disciplinæ gladium, & salutaria justitiæ „ arma per ministerium Summi Apostolatus ad Dei gloriam, & „ animarum salutem solemniter exercere consueverunt. Nos „ igitur, quibus nihil optabiliùs est, quàm Fidei inviolatam in- „ tegritatem, publicam pacem, justitiam, Deo actore, tueri, „ vetustum, & solemnem hunc morem sequentes.

I. Ex-

I. Excommunicamus, & anathematizamus, ex parte Dei „ Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate „ quoque Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac Nostra, „ quoscumque Hussitas, Wiclefistas. Lutheranos, Zuinglianos, „ Calvinistas, Hugonottos, Anabaptistas, Trinitarios, „ & à Christiana Fide Apostatas, ac omnes, & singulos alios „ Hæreticos quocumque nomine censeantur, & cujuscumque „ sectæ existant, ac eis credentes, eorumque receptatores, fautores, „ & generaliter quoslibet illorum defensores, ac eorūdem „ libros hæresim continentes, vel de Religione tractantes, „ sine auctoritate nostra, & Sedis Apostolicæ, scientèr legentes, „ aut retinentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes, „ ex quavis causa publicè, vel occultè, quovis ingenio, vel colore, „ necnon Schismaticos, & eos, qui se à nostra, & Romani „ Pontificis, pro tempore existentis, obedientia pertinaciter „ subtrahunt, vel recedunt. „

II. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & „ singulos cujuscumque status, gradus, seù conditionis fuerint: „ Universitates verò, Collegia, & Capitula quocumque „ nomine nuncupentur, interdicimus, ab ordinationibus, seu „ mandatis nostris, ac Romanorum Pontificum, pro tempore „ existentium, ad universale futurum Concilium appellantes; „ necnon eos, quorum auxilio, consilio, vel favore appellatum „ fuerit. „

III. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes „ Piratas, Cursarios, & Latrunculos Maritimos, discurrentes „ Mare nostrum, præcipuè à Monte Argentario, usque ad Terracinam, „ ac omnes eorū fautores, receptatores, & defensores. „

IV Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, „ & singulos, qui Christianorum quorumcumque Navibus, „ tempostate, seù in transversum (ut dici solet) jactatis, vel „ quoquo modo naufragium passis, sivè in ipsis navibus, sivè „ ex eisdem ejecta in Mari, vel in littore inventa, cujuscumque „ generis bona, tàm in nostris Tyrrheni, & Adriatici, quàm in „ cæteris cujuscumque maris regionibus, & littoribus surripe- „ rint, itaut nec ob quodcumque privilegium, consuetudi „ nem,

„ nem, aut longiſſimi, & immemorabilis temporis poſſeſſio-
„ nem, ſeù alium quemcumque prætextum, excuſari poſſint.
„ V. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes,
„ qui in Terris ſuis nova Pedagia, ſeù Gabellas, præterquam
„ in caſibus ſibi à jure, ſeù ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia
„ permiſſis, imponunt, vel augent, ſeù imponi, vel augeri pro-
„ hibita exigunt.
„ VI. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes
„ falſarios Literarum Apoſtolicarum, etiam in forma Brevis,
„ ac ſupplicationum, gratiam, vel juſtitiam concernentium,
„ per Romanum Pontificem, vel S. R. E. Vicecancellarios, ſeù
„ gerentes vices eorum, aut de mandato ejuſdem Romani Pon-
„ tificis ſignatarum; necnon falsò publicantes Literas Apoſto-
„ licas, etiam in forma Brevis, & etiam falsò ſignantes ſuppli-
„ cationes hujuſmodi ſub nomine Romani Pontificis, ſeù Vice-
„ cancellarii, aut Gerentium vices prædictorum.
„ VII. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes
„ illos, qui ad Saracenos, Turcas, & alios Chriſtiani nominis
„ hoſtes, & inimicos, vel Hæreticos per noſtras, ſive hujus
„ Sanctæ Sedis ſententias expreſsè, & nominatìm declaratos,
„ deferunt, ſeù tranſmittunt equos, arma, ferrum, filum fer-
„ ri, ſtamnum, chalybem, omniaque alia metallorum genera,
„ atque bellica inſtrumenta, lignamina, canapem, funes, tàm
„ ex ipſo canape, quàm alia quacumque materia, & ipſam ma-
„ teriam, aliaque hujuſmodi, quibus Chriſtianos, & Catho-
„ licos impugnant; necnon illos, qui per ſe, vel per alios, de re-
„ bus ſtatum Chriſtianæ Reipublicæ concernentibus, in Chri-
„ ſtianorum perniciem, & damnum, ipſos Turcas, & Chriſtia-
„ næ Religionis inimicos; necnon Hæreticos, in damnum Ca-
„ tholicæ Religionis, certiores faciunt, illiſque ad id auxilium,
„ conſilium, & favorem quomodolibet præſtant. Non obſtan-
„ tibus quibuſcumque privilegiis, quibuſvis perſonis, Princi-
„ pibus, Rebuſpublicis per Nos, & Sedem prædictam hactenus
„ conceſſis, de hujuſmodi prohibitione expreſſam mentionem
„ non facientibus.
„ VIII. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes
impe-

impedientes, seù invadentes eos, qui victualia, seù alia ad „
usum Romanæ Curiæ necessaria adducunt; ac etiam eos, qui, „
nè ad Romanam Curiam adducantur, vel afferantur, prohi- „
bent, impediunt, seù perturbant, seù hæc facientes defen- „
dunt per se, vel alios, cujuscumque fuerint ordinis, præemi- „
nentiæ, conditionis, & status, etiam si Pontificali, seùRe- „
gali, aut alia, quavis Ecclesiastica, vel mundana præfulgeat „
dignitate. „

IX. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes „
illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, & recedentes ab „
eadem, sua, vel aliorum opera, interficiunt, mutilant, spo- „
liant, detinent; necnon illós omnes, qui jurisdictionem or- „
dinariam, vel delegatam, à Nobis, vel nostris Judicibus non „
habentes, illam sibi temerè vendicantes, similia contra mo- „
rantes in eadem Curia audent perpetrare. „

X. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes „
interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capien- „
tes, seù deprædantes Romipetas, seù Peregrinos ad Urbem „
causa devotionis, seu peregrinationis accedentes, & in ea „
morantes, vel ab ipsarecedentes, & in his dantes auxilium, „
consilium, vel favorem. „

XI. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes „
interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, ca- „
pientes, carcerantes, detinentes, vel hostilitèr insequentes S. „
R. E. Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, „
Sedisque Apostolicæ Legatos, vel Nuncios. aut eos à suis Di- „
œcesibus, Territoriis, Terris, seù Dominiis eiicientes; nec- „
non ea mandantes, vel rata habentes, seù prestantes in eis „
auxilium, consilium, vel favorem. „

XII. Item excommunicamus, & anathematizamus om- „
nes illos, qui per se, vel per alios, personas Ecclesiasticas „
quascumque, vel Seculares ad Romanam Curiam super eo- „
rum causis, & negotiis recurrentes, ac illa in eadem Curia „
prosequentes, aut procurantes, negotiorum Gestores, Ad- „
vocatos, Procuratores, & Agentes, seù etiam Auditores, vel „
Judices super dictis causis, vel negotiis deputatos, occasione „
causa-

„ causarum, vel negotiorum hujusmodi, occidunt, seù quo-
„ quomodo percutiunt, bonis spoliant; seù, qui per se, vel per
„ alios directè, vel indirectè delicta hujusmodi committere,
„ exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium,
„ vel favorem præstare non verentur, cujuscumque præmi-
„ nentiæ, & dignitatis fuerint.
„ XIII. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes,
„ tam Ecclesiasticos, quàm Seculares cuiuscumque dignitatis,
„ qui prætexentes frivolam quamdam appellationem a grava-
„ mine, vel futura executione Liter. Apost., etiam in forma
„ Brevis; tam gratiam, quàm justitiam concernentium, nec-
„ non citationum, inhibitionum, sequestrorum, monitorio-
„ rum, processuum, executorialium, & aliorum decretorum
„ à Nobis, & à Sede prædicta, seù Legatis, Nunciis, & Præsi-
„ dentibus, Palatii nostri, & Cameræ Apostolicæ Auditoribus,
„ Commissariis, aliisque Judicibus, & Delegatis Apostolicis ema-
„ natorum, & quæ pro tempore emanaverint, aut aliàs ad Cu-
„ rias sæculares, & laicam potestatem recurrunt, & ab ea, in-
„ stante, etiam Fisci Procuratore, vel Advocato, appellationes
„ hujusmodi admitti, ac literas, citationes, inhibitiones, & se-
„ questra, monitoria, & alia prædicta capi, & teneri faciunt,
„ quivè illa simpliciter, vel sine eorum beneplacito, & consen-
„ su, vel examine exequutioni demandari, aut, ne Tabellionis,
„ & Notarii, super hujusmodi literarum, & processuum exe-
„ quutione, instrumenta, vel acta conficere, aut confecta,
„ parti, cujus interest, tradere debeant, impediunt, vel prohi-
„ bent, ac etiam partes, seù eorum agentes, consanguineos,
„ affines, familiares, Notarios, Exequutores, & Subexequuto-
„ res literarum, citationum, monitoriorum, & aliorum præ-
„ dictorum capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, deti-
„ nent, ex Civitatibus, Locis, & Regnis eiiciunt, bonis spo-
„ liant, perterrefaciunt, concutiunt, & comminantur per se,
„ vel per alium, seù alios, publicè, vel occultè, quivè aliàs qui-
„ buscumque personis in genere, vel in specie, nè pro quibus-
„ vis eorum negotiis prosequendis, seù gratiis, vel literis im-
„ petrandis ad Romanam Curiam accedant, aut recursum ha-
beant,

beant, seù gratias ipsas, vel literas à dicta Sede impetrent, seù „ impetratis utantur, directè prohibere, statuere, seù mandare, „ vel eas apud se, aut Notarios, seù Tabelliones, vel aliàs quo- „ modolibet retinere præsumunt. „

XIV. Item Excommunicamus, & anathematizamus, „ omnes, & quoscumque, qui per se, vel alios, auctoritate pro- „ pria, ac de facto quarumcumque exemptionum, vel aliarum „ gratiarum, & Literarum Apostolicarum prætextu beneficia- „ les, & decimarum, ac alias causas spirituales, & spiritualibus „ annexas, ab Auditoribus, & Commissariis nostris, aliisque Ju- „ dicibus Ecclesiasticis avocant, illorumve cursum, & audien- „ tiam, ac personas, Capitula, Conventus, Collegia, causas „ ipsas prosequi volentes impediunt, ac se de illarum cognitio- „ ne tanquam Judices interponunt: quivè partes actrices, quæ „ illas committi fecerunt, & faciunt, ad revocandum, & revo- „ cari faciendum citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in „ eis decretas, & ad faciendum, vel consentiendum, eos, contra „ quos tales inhibitiones emanarunt, à censuris, & pœnis in illis „ contentis absolvi, per statutum, vel aliàs, compellunt, vel exe- „ cutionem Literarum, seù executorialium, processuum, ac de- „ cretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel suum „ ad id favorem, consilium, aut assensum præstant, etiam præ- „ textu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætensionum, seù „ etiam donec ipsi ad Nos informandos, ut dicunt, supplicave- „ rint, aut supplicari fecerint, nisi supplicationes hujusmodi co- „ ram Nobis, & Sede Apostolica legitimè prosequantur, etiamsi „ talia committentes fuerint Præsidentes Cancellariarum, Consi- „ liorum, Parlamentorum, Cancellarii, Vicecancellarii, Consi- „ liarii, Ordinarii, vel Extraordinarii quorumcumque Princi- „ pum secularium, etiamsi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia „ quacumque præfulgeant dignitate, aut Archiepiscopi, Episc. „ copi, Abbates, Commendatarii, seù Vicarii fuerint. „

XV. Quiuè ex eorum prætenso officio, vel ad instantiam, „ partis, aut aliorum quorumcumque, personas Ecclesiasticas, „ Capitula, Conventus, Collegia Ecclesiarum quarumcumque „ coram se ad suum Tribunal, Audientiam, Cancellariam, Con- „

„ filium, vel Parlamentum, præter Juris Canonici dipositionem
„ trahunt, vel trahi faciunt, procurant directè, vel indirectè, quo-
„ vis quæsito colore; Necnon, qui Statuta, Ordinationes, Con-
„ stitutiones, Pragmaticas, seu quæuis alia decreta in genere,
„ vel in specie, ex quauis causa, & quouis quæsito colore, ac
„ etiam prætextu cujusuis Consuetudinis, aut Priuilegii, vel
„ aliàs quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint,
„ vel factis, & ordinatis usi fuerint, unde libertas Ecclesiastica
„ tollitur, seù in aliquo læditur, vel deprimitur, aut aliàs quo-
„ uis modo restringitur, seu nostris, & dictæ Sedis, ac quarum-
„ cumque Ecclesiarum juribus quomodolibet directè, vel indi-
„ rectè, tacitè, vel expressè præjudicatur.
„ XVI. Necnon Archi-Episcopos, Episcopos, aliosque Su-
„ periores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoscumque
„ Judices Ecclesiasticos Ordinarios quomodolibet hac de causa
„ directè, vel indirectè carcerando, vel molestando eorum
„ Agentes, Procuratores, Familiares, necnon Consanguineos,
„ & Affines, aut aliàs impediunt quominus sua Jurisdictione
„ Ecclesiastica contra quoscumque utantur, secundùm quod
„ Canones, & Sacræ Constitutiones Ecclesiasticę, & Decreta
„ Conciliorum Generalium, & Præsertim Tridentini, statuunt;
„ ac etiam eos, qui post ipsorum Ordinariorum, vel etiam ab eis
„ Delegatorum quorumcumque Sententias, & Decreta, aut
„ aliàs fori Ecclesiastici judicium eludentes, ad Cancellarias, &
„ alias Curias seculares recurrunt, & ab illis prohibitiones, &
„ mandata, etiam pœnalia, Ordinariis, & Delegatis prædictis
„ decerni, & contra illos exequi procurant; eos quoque, qui hæc
„ decernunt, & exequuntur, seù dant auxilium, consilium, pa-
„ trocinium, & fauorem in eisdem.
„ XVII. Quiuè jurisdictiones, seù fructus, redditus, & pro-
„ uentus ad Nos, Sedem Apostolicam, & quascunque Ecclesia-
„ sticas personas ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, & alio-
„ rum Beneficiorum Ecclesiasticorum pertinentes, usurpant,
„ vel etiam quauis occasione, vel causa, siue Romani Pontificis,
„ vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expressa
„ licentia sequestrant.

XVIII.

XVIII. Quiuè collectas, decimas, talleas, præstantias, & „ alia onera Clericis, Prælatis, & aliis personis Ecclesiasticis, ac „ eorum Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum Beneficio- „ rum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditi- „ bus, & prouentibus hujusmodi absque simili Romani Pont. „ speciali, & expressa licentia imponunt, & diuersis etiam exqui- „ sitis modis exigunt, aut sic imposita, etiam à sponte dantibus, & „ concedentibus recipiunt. Necnon qui per se, vel alios directè, vel „ indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem „ auxilium, consilium, vel fauorem præstare non verentur, cu- „ juscunque sunt præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditonis, „ aut status, etiamsi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignita- „ te, seù Principes, Duces, Comites, Barones, & alii Potentatus „ quicunque etiam Regnis, Prouinciis, Ciuitatibus, & Terris „ quoquomodo Præsidentes, Consiliarii, & Senatores, aut qua- „ uis etiam Pontificali dignitate insigniti. Innouantes decreta „ super his per Sacros Canones, tàm in Lateranensi, nouissimè „ celebrato, quàm aliis Conciliis generalibus edita cum censu- „ ris, & pœnis in eis contentis. „

XIX. Item excommunicamus, & anathematizamus om- „ nes, & quoscumque Magistratus, & Judices, Notarios, Scri- „ bas, Exequutores, Subexequutores, quomolibet se interpo- „ nentes in causis capitalibus, seu criminalibus contra personas „ Ecclesiasticas, illas processando, banniendo, capiendo, seù sen- „ tentias contra illas proferendo, vel exequendo, sine speciali, „ specifica, & expressa hujus S. Sedis Apostolicæ licentia, quique „ hujusmodi licentiam ad personas, & casus non expressos ex- „ tendunt, vel aliàs illà perperam abutuntur, etiamsi talia com- „ mittentes, fuerint Consiliarii, Senatores, Præsidentes, Cancel- „ larii, Vice-Cancelarii, aut quouis alio nomine nuncupati. „

XX. Item excommunicamus, & anathematizamus om- „ nes illos, qui per se, seù alios directè, vel indirectè sub quo- „ cunque titulo, vel colore, inuadere, destruere, occupare, & „ detinere præsumpserint in totum, vel in partem Almam Ur- „ bem, Regnum Siciliæ, Insulas Sardiniæ, & Corsicæ, Terras ci- „ tra Pharum, Patrimonium Beati Petri in Thuscia, Ducatum „

„ Spoletan. Comitatum Venaysinum, Sabinen. Marchiæ Anconitanæ, Massæ Trebariæ, Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimas Prouincias, illarumq; Terras, & loca, ac Terras specialis commissionis Arnulforum, Ciuitatesque nostras Bononiam, Cæsenam, Ariminum, Beneuentum, Perusium, Auenionem, Ciuitatem Castelli, Tudertum, Ferrariam, Comaclum, & alias Ciuitates, Terras, & loca, vel jura ad ipsam Romanam Ecclesiam pertinentia, dictæque Romanæ Ecclesiæ mediatè, vel immediatè subjecta: necnon, supremam jurisdictionem in illlis Nobis, & eidem Romanæ Ecclesiæ competentem de facto usurpare, perturbare, retinere, & vexare variis modis præsumunt! necnon adhærentes, fautores, & defensores eorum, seù illis auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet præstantes.

„ Volentes præsentes nostros Processus, ac omnia, & quæcunque his literis contenta, quousq; alii hujusmodi Processus à Nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, fiant, aut publicentur, durare, suosque effectus omninò sortiri.

„ Cæterùm à prædictis sententiis nullus per alium, quàm per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi de stando Ecclesiæ mandatis, & satisfaciendo cautione præstita, absolui possit, etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum quibuscunq; personis Ecclesiasticis Secularibus, & quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militiarum Regularibus, etiam Episcopali, vel alia majori dignitate præditis, ipsisque Ordinibus, & eorum Monasteriis, Conuentibus, & Domibus, ac Capitulis, Collegiis, Con-Fraternitatibus, Congregationibus, Hospitalibus, & Locis piis, necnon Laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus, per Nos, & dictam Sedem, ac cujusuis Concilii decreta, verbo, literis, aut alia quacunque scriptura in genere, vel in specie concessorum, innouatorum, aut concedendorum, & innovandorum.

„ Quod si fortè aliqui contra tenorem præsentium, talibus exommunicatione, & anathemate laqueatis, vel eorum alicui, absolutionis beneficium impendere de facto præsumpserint, eos excommunicationis sententia innodamus, grauius con-

contra eos ſpiritualiter, & temporaliter, prout expedire noverimus proceſſuri.

Declarantes, ac proteſtantes quamcumque abſolutionem, etiam ſolemniter per Nos faciendam, prædictos excommunicatos ſub præſentibus comprehenſos, niſi prius à præmiſſis cum vero propoſito ulterius ſimilia non committendi deſtiterint; ac quoad eos, qui contra Eccleſiaſticam libertatem, ut præfertur, ſtatuta, fecerint, niſi priùs ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, & decreta hujuſmodi publicè revocauerint, & ex Archiuiis, ſeu Capitularibus locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri, & caſſari, ac Nos de revocatione hujuſmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter ſuffragari, quin etiam per hujuſmodi abſolutionem, aut quoſcunque alios actus contrarios, tacitos, vel expreſſos, ac etiam per patientiam, tolerantiam noſtram, vel ſucceſſorum noſtrorum quantocunque tempore continuatam, in præmiſſis omnibus, & ſigulis, ac quibuſcunque juribus Sedis Apoſtolicæ, ac S. R. E. undecunque, & quandocunque quæſitis, vel quærendis nullatenus præjudicari poſſe, aut debere.

Non obſtantibus privilegiis, indulgentiis, indultis, & Literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, ſupradictis, vel eorum alicui, ſeu aliquibus aliis, cujuſcumq; ordinis, ſtatus, vel conditionis, dignitatis, & præeminentiæ fuerint, etiamſi, ut præfertur Pontificali, Imperali, Regali, ſeù quauis Eccliaſtica, & mundana præfulgeant dignitate, vel eorum Regnis, Prouinciis, Civitatibus, ſeu locis à prædicta Sede, ex quauis cauſa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, & ſub quauis alia forma, & tenore, ac cum quibuſuis clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis conceſſis, etiam continentibus, quòd excommunicari, anathematizari, vel interdici non poſſint per Literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de privilegiis, indulgentiis, indultis hujuſmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitatibus eorum mentionem, nec non conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, ac

præ-

„ præſcriptionibus quantumcunque longiſſimis, & aliis quibus-
„ libet obſeruantiis, ſcriptis, vel non ſcriptis, per quæ contra
„ hos noſtros Proceſſus, ac ſententias, quominus includantur
„ in eis ſe juuare valeant, vel tueri, quæ omnia quo ad hoc, eo-
„ rum omnium tenores, ac ſi ad verbum, nihil penitùs omiſſo,
„ insererentur, præſentibus pro expreſſis habentes penitùs tol-
„ limus, & omninò revocamus, cæteriſque contrariis quibuſ-
„ cunque.
„ Ut verò præſentes noſtri Proceſſus ad publicam omnium
„ notitiam facilius deducantur, chartas, ſeu membranas, Pro-
„ ceſſus ipſos continentes, valuis Baſilicæ S. Joan. Lateranenſis,
„ & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe appendi faciemus,
„ ut ii, quos Proceſſus hujuſmodi concernunt, quod ad ipſos
„ non peruenerint, aut quòd ipſos ignorauerint, nullam poſ-
„ ſint excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, cùm
„ non ſit veriſimile, id remanere incognitum, quòd tam paten-
„ ter omnibus publicatur. Inſuper, ut Proceſſus ipſi, & præ-
„ ſentes literæ, ac omnia, & ſingula in eis contenta eò fiant no-
„ toria, quò in pleriſq; Ciuitatibus, & locis fuerint publicata, uni-
„ verſis, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſc.
„ & locorum Ordinariis, & Prælatis ubilibet conſtitutis, per hæc
„ ſcripta committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtri-
„ ctè præcipiendo mandamus, ut per ſe, vel alium, ſeu alios
„ præſentes literas, poſtquam eas receperint, ſeù earum habue-
„ rint notitiam, ſemel in anno, aut ſi expedire viderint, etiam
„ pluries in Eccleſiis ſuis, dum in eis major populi multitudo
„ ad divina conuenerit, ſolemniter publicent, & ad Chriſti fi-
„ delium mentes reducant, nuncient, & declarent.
„ Cæterùm Patriarchæ, Archi-Epiſcopi, Epiſcopi, aliique
„ locorum Ordinarii, & Eccleſiarum Prælati, necnon Rectores,
„ cæterique curam animarum exercentes, ac Presbyteri ſecu-
„ lares, & quorumuis Ordinum Regulares ad audiendas pecca-
„ torum confeſſiones, quauis auctoritate deputati, tranſum-
„ ptum præſentium literarum penès ſe habeant, eaſque diligen-
„ ter legere, & percipere ſtudeant. Volentes earumdem præ-
„ ſentium tranſumptis, etiam impreſſis, Notarii publici manu
ſub-

subscriptis, & sigillo Judicis Ordinarii Romanæ Curiæ, vel al- „
terius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munitis, „
eandem prorsus fidem in judicio, & extra illud, ubique loco- „
rum, adhibendam fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si „
essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergò omninò hominum „
liceat hanc paginam nostræ excommunicationis, anathema- „
tizationis, interdicti, innouationis, innodationis, declarationis, „
protestationis, sublationis, revocationis, commissionis, man- „
dati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. „
Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem „
Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum „
ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ apud die 24. Mar- „
tii 1701.

CAPUT V.

Officialis quoad allocutionem cum Monialibus.

SUMMARIUM.

1 *Accessus ad Monasteria Monialum prohibetur Clericis, & Laicis.*

2 *Pœnalis in favorem animæ extensionem admittit.*

3 *Regularibus est cum Monialibus interdicta locutio sine licentia.*

4 *Finis prohibitionis.*

5 *Decretum sub Sixto V. editum contra alloquentes personas existentes intra Clausuram.*

6 *Alterum sub Urbano VIII. ejusdem moderatorium.*

7 *In illis non frequentia, sed accessus probibetur.*

8 *Absolutio à Pœnis spectat ad Sedem Apostolicam.*

9 *Pena debet correspondere delicto.*

10 *Est probibita allocutio sub mortali.*

11 *Et per modicum temporis spatium.*

12 *Causa rationabilis non excusat.*

13 *Alia dubia S. C. C. proposita.*

14 *Dispositio habet locum, etiamsi locutio fiat signis, & nutibus.*

15 *Etiam mutus ligatur.*

16 *Verba legis sæpe extenduntur.*

17 *De-*

17 *Decreta comprehendunt locutionem de rebus indifferentibus.*
18 *Decretum super facultate concedendi licentias alloquendi Moniales exemptas; & quibus ea conveniat?*
19 *Licentia Ordinarii est semper necessaria.*
20 *Etiamsi alloquentes alloquantur Moniales sibi subditas.*
21 *Sup. Regul. non potest alterare licentiam concessam ab Episcopo.*
22 *Accessus ad collocutoria est de pertinentibus ad Clausuram.*
23 *Episcopus potest visitare Clausuram sine assistentia Regul.*
24 *Et interrogare Moniales de spectantibus ad eam.*
25 *Etiamsi alias nunquam fuerint visitatæ.*
26 *Edicta prohibentia allocutionem extenduntur, etiam ad exemptas.*
27 *Socius eget licentia.*
28 *Ad Monasteria est interdictus accessus ad effectum instruendi Moniales in Cantu.*
29 *Superiores, & Confess. licentia non egent.*
30 *Quando Vicarius Conv.!*
31 *Etiam locutio cum Abbatissa comprehenditur in prohibitione.*
32 *Quando agitur de vitando periculo Animæ, etiam in pœnalibus fit extensio.*
33 *Religiosus licentiam ab Episcopo, & suo Super. debet obtinere.*

1 Accessus ad Monialium Monasteria, causa illas visitandi, aut colloquendi; adeoque ad earum colloquia, & aspectum, prohibetur Clericis, & Laicis cap. *Monasteria, de vit. & honestat. Clericorum lib.* 3. *tit. pr.* ubi legitur: *Monasteria Sancti-Monialium, si quisquam Clericus sine manifesta, & rationabili causa frequentare præsumpserit, per Episcopum arceatur, & si non destiterit, ab officio Ecclesiastico reddiatur immunis. Si Laici, excommunicationi subdantur, & à cætu fidelium fiant pœnitus alieni*; ubi Glossa notat, quod frequentare, vitium importat; & malum præsumitur in accessu sine rationabili causa facto.

Et quamvis quidam dixerint Decretalem, utpote loquentem de Clericis, & Laicis frequentantibus Monasteria, non vero de Regularibus, ad istos non extendi, ex quo lex sit pœnalis,

quæ

quæ extenſionem non patitur, juxta *Regulam* 15. *Juris in* 6. *odio* tamen eos; etiam comprehendere dicimus; cum & 2
lex pœnalis, etiam ad non expreſſa, ab identitatem rationis, & in favorem animæ, & evitanda peccata extenſionem admittat, ut docent Saurez, & Sanchez *apud Ameno de pœnis tit.* 4. *§. pr. Conſortium ſuſpectum n.* 12. decretalis autem in favorem animæ emanavit, cujuſque diſpoſitio eſt item inducta, ut pericula incontinentiæ à quolibet evitentur.

Ideo, & ad Regulares ampliatur, quibus item cum præfatis allocutio interdicitur *cap. periculoſo de ſtatu Regularium lib.* 3. *tit.* 16. *in* 6. ubi ſtatuitur; *nullique aliquatenus inhoneſtæ perſonæ, nec etiam honeſtæ (niſi rationabilis, & manifeſta cauſa exiſtat, ac de illius, ad quem pertinuerit ſpeciali licentia) ingreſſus, vel acceſſus pateat ad eaſdem: ut ſic à publicis, & mundanis conſpectibus ſeparatæ, omnino ſervire Deo valeant liberius, & laſciviendi opportunitate ſublata, eidem corda ſua, & corpora in omni ſanctimonia diligentius cuſtodire.* 1 4

Arctior de jure novo emanavit prohibitio contra Regulares alloquentes eas, vel alias perſonas intra Clauſtra à S. Regularium Congreg. *ſub nonis Maii* 1590. apud Tamburinum *de jure Abbat. diſp.* 25. *q.* 4. quæ de mandato Sixti V. mandavit, & decrevit; " ut nulli poſt hac Religioſo, cujuſcumque Ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis exiſtat, (Superiore, cui Monaſterii, ſeù domus cura incumbit, Viſitatore, vel Viſitatoribus, Confeſſarioque ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur, dumtaxat exceptis) licere abſque licentia expreſſa ejuſdem S. Cong. accedere ad Monaſteria, ſeù domos quarumcumque Monialium, vel Sororum, ſive ſui, ſive alterius cujuſvis Ordinis ad colloquendum, ſeù tractandum. 5

Quod ſi aliquando mandato, ſui Superioris aliquos Religioſos, ad prædicandum Verbum Dei, vel ad celebrandas Miſſas, ipſarum Monialium, ſeù Sororum Eccleſiis, ſive Oratoriis exterioribus, ſive extra Clauſtra exiſtentibus, mitti contigerit, prohibuerunt (Cardinales) ne dicti Religioſi, quæſito colore, Moniales, Sorores, aut quamlibet aliam perſonam intra Clauſtra degentes, alloqui poſſint &c. quæ omnia,

,, nia, & singula sub pœna privationis officiorum, ac vocis acti-
,, væ, & passivæ ipso facto incurrendis, aliisque ejusdem Cong.
,, arbitrio præceperunt inviolabiliter observari &c.

6 Quod ipsa eadem S. Cong. innovavit *sub* 12. *Kal. Decembris* 1623. & moderata est, quo ad facultatem tribuendi licentias: ubi enim in priori restricta erat ad solam S. Cong. in alio fuit de mandato, & expresso ordine Urbani VIII. ad lo-
,, corum Ordinarios ampliata: ** ut quatenus sibi visum fue-
,, rit in Domino expedire, licentiam cocedere possint per qua-
,, tuor vices ad summum quolibet anno, cuicumque Regula-
,, ri, ut Moniales sibi in primo, & secundo tantum consangui-
,, nitatis gradù conjunctas convenire, & alloqui possit.

7 Id vero non aliter, quam servata ad unguem forma in-
,, frascripta, ut id nullo modo liceat diebus festivis, aut in Ad-
,, ventu, Quadragesima, feria sexta, sabbato, & vigiliis: præ-
,, dictaque licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem
,, spectet eam concedere, consignetur Confessario Ordinario
,, Monasterii, qui penes se retinere debeat, isque associet, & præ-
,, sens sit, & auscultatrices de more, non autem aliæ assistant;
,, prædictaq; licentia pro die, & hora certa, & in scriptis conce-
,, datur, in librisque Cancellariæ ejusdem Ordinarii annotetur.
,, Quod si prædicti locorum Ordinarii per plures vices, vel
,, in ulteriori gradù conjunctis, aut aliter, quam servata forma
,, supradicta, licentias concesserint, vel permiserint, sciant se
,, intentionis S. D. N. & Sac. Cong. trasgressores, judicjumque
,, reformident. Regulares autem pœnis in supradicto Decreto
,, contentis, ac si nullam licentiam obtinuissent, eo ipso se no-
,, verint esse addictos, & arbitrio S. C. severius puniendos &c.

8 Advertendum Regulares unico accessù affici pœnis in allegatis Decretis expressis, nam per ea non prohibetur frequentia, sed accessus absolutè, ut notavit Tamburin. *loco cit. quæsit.* 9. *num.* 3. & *Lezana sum. tom.* 4. *verb. Monial. nu.* 20.

9 Pœnarum absolutio, & rehabilitatio reservatur Sedi Apostolicæ, vel eidem Sac. Congregationi, ut refert Decretum posteriori loco adductum, quod per extensum habet *Lezana loc. cit. num.* 19.

Nec dubitandum est præfata item obligare ad culpã mortalem, & Theologicam, & non solum legalem, seù pœnalem ut putat Ameno *n.* 14. nam cũ pœnæ in decretis appositæ, sint graves, & non modo privent officiis, sed etiam voce activa, & passiva, reddantque transgressores ineligibiles, & ad eligendum ineptos, videntur concludere, quod ad eas incurrendas requiratur peccatum mortale, ut pœna correspondeat delicto, proùt tenet *Lezana cit. num.* 20. Et facit, quod lex in materia gravi obligat sub mortali; materia autem allocutionis gravis est; cum honorem Sancti Monialium respiciat, & eo lex prohibens tendat, ut vitentur pericula incontinentiæ. *Tamburinus ibid. quæst.* 5. *num.* 3. quod in terminis *sub die* 1. *Julii* 1606. firmavit S. Cong. ex annotatis ab allegato Tamburino *ibid. num.* 1. ut infra " Attentis narratis, ac dubio „ præfato mature discusso, & examinato; censuit Sac. Cong. „ ac declaravit Regulares accedentes ad Monasteria Monialium „ contra formam Decreti, quo hujusmodi accessus per S. Cong. „ prohibetur, ultra pœnas privationis officiorum, ac vocis activæ, & passivæ, incurrere etiam pœnam peccati mortalis. „ 10

Nec audiendus *Ameno cit. num.* 16. firmans talem legem, quo ad colloquia brevia, accidentalia, ex rationabili causa, & non ex industria quæsita, esse quo ad incurrendum mortale, ex contrario usu abrogatam; & foret corripiendus, si ei innotuisset S. C. C. declaratio, quæ emanavit *sub die* 1. *Maii* 1669. *apud Pignatellum tom.* 6. *consult.* 85. *n.* 35. etiam taxativa, temporis, prout infra, " S. Cong. „ Eminent. S. R. E. Cardinalium Conc. Trid. interpretum, ha- „ bita notitia, quod nonnulli Regulares absque licentia ad cra- „ tes Monasteriorum Monialium adire, & frequetare non du- „ bitent, prætendentes non esse interdictum per breve tempus, „ etiam usque ad quadrantem horæ cum dimidio, quod horo- „ logio arenario aliquando metiuntur, Moniales, aliasque per- „ sonas intra clausuram existentes alloqui: & hanc opinio- „ nem, tamquam tutam, affirment, disseminent, & forte etiam „ scriptis evulgent, proprias graviter illaqueantes conscien- „ tias, & scandala confoventes; ad hujusmodi perniciosos er- „ 11

„ rores eliminandos, opinionem prædictam improbans, reiiciens, & damnans, declaravit Regulares, cujuscumque Ordinis, Militiæ, Societatis, Congregationis, Instituti, etiam de quibus specialis mentio foret habenda, qui ad Monasteria Monialium, quamvis ab Ordinarii jurisdictione quomodolibet exempta, & etiam ipsis Regularibus subiecta, vel alias speciali mentione digna, absque legitima facultate accedunt, colloquendo, etiam per quodcumque modicum temporis spatium, cum Monialibus, aut aliis infra clausuram degentibus, peccare mortaliter, eosque sub excommunicationis, privationis vocis activæ, & passivæ, aliisque contra Regulares accedentes sine licentia ad Monasteria Monialium, statutis pœni posse ab Ordinario, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, carcerari

„ Et die 7. Junii ejusdem anni facta relatione SS. D.N. Sanctitas Sua præsentem declarationem approbavit, ac typis dari, servarique jussit.

12 Nec causa rationabilis accessum justificat, aut accedentem à mortali liberat, pro ut in una *Neapolitana de anno* 1672. eadem Sac. Cong. declaravit, respondens dubiis sibi occasione prioris declarationis exhibitis.

Primo. *An Regulares accedentes ad colloquendum cum Monialibus sine licentia Episcopi peccent mortaliter?*

Secundo. *An peccent mortaliter, saltem stante dicta declaratione?* S. Cong. &c. Respondet ad primum *affirmative, etiam si ex causa rationabili, quando non adsit licentia.*

Ad secundum ad proximam. lib. 27. Decret. fol. 509.

13 Super quo aliis excitatis dubiis, Primo. *An Regularibus missis ad crates Monialium, pro munere prædicationis obeundo, prohibitum sit sub peccato mortali, censuris, & pœnis &c. immediatè post cum ipsis Monialibus, absque expressa licentia ad colloquendum, immiscere sermones cum quæstionibus vel dubiis spiritualibus, aut materiis ipsius Concionis?*

Secundo. *An talis prohibitio intelligatur, tam de collocutione cum aliquibus Monialibus, quam cum una tantum (omnibus tamen aliis audientibus) immediatè post Concionem? Die*

21. *Maii*

21. *Maii* 1678. *Sac. Cong. Con. ad utrumque respondit affirmat.*

Ex usque allatis certum apparet S. Cong. & Summorum Pontificum mentem in prohibendo accessù, & collocutione cum Monialibus, fuisse, removere ea omnia, per quæ possit violari virginalis integritas, quæ frequentissime vitiatur ex conversatione cum viris; ideo, licet in prohibitione utantur 14 verbis *accessùs, & locutione*, eorum tamen ad hæc duo tantùm non restringitur mens, sed ad ea omnia præsumendum voluisse eam ampliare, ob quæ non minus, ac per verba articulata, posset incontinentia accendi, & pericula castitatis suscitari: quæ cum de facili possint haberi, tam, si quis per nutus, & signa, etiam si nil Monialis respondeat, quam, si absque accessù, de domo vicina Monasterio, loquatur, propterea hæc omnia sub lege prohibitiva comprælienduntur; & pari modo delinquit, ut dixit *Ameno cit. num.* 18. qui loquitur Moniali, illa minime respondente, & qui loquitur per nutus, aut per verba in competenti distantia (quolibet enim ex istis modis conceptus mentalis aperitur, & concupiscentiæ fomes accendi potest) ac qui expressis verbis Moniales colloquentes, & in collocutorio alloquitur.

Imo si de necessitate exigeretur, ut accedens verbis arti- 15 culatis loqueretur, immunis deberet reputari Regularis factus mutus; & ille, qui, tametsi sanus lingua, ad Moniales accederet, & solum signis loqueretur, & nutibus ad turpia Monialem provocaret.

Et videtur id concludi, ex quo verba legis debent ultra proprium significatum tunc extendi, cum voluntas legislato- 16 ris alias locum non habet, & lex ipsa redderetur inutilis, & fine intento frustraretur, ut in casù eveniret, nimirum si locutio in sensu pure grammaticali acciperetur.

Et facit, quod interpretatio legum potius menti, quam verbis legislatoris convenire debeat; non enim *debet intentio verbis, sed verba intentioni deservire, cap. secundo requiris. de appellationibus lib. 2. tit. 28. & ex regula ultima Juris in 6. certum est, quod is committit in legem, qui legis verba complectens contra legis nititur voluntatem.*

Unde

Unde sequitur dispositiva Decretorum locum obtinere, tametsi locutio sit de rebus indifferentibus, imo & concer-
17 nentibus utilitatem, etiam spiritualem, quia absolute loquuntur, & non restringuntur ad horum potius, quam illorum locutionem; ratio esse potest, ex quo finis prohibitionis sit tollere commercium præsentiale cum Monialibus, & evitare pericula incontinentiæ, quæ oriri possunt ex locutione super quacumque materia; ideo, etiam in hac, legem ipsam, cum ipsa ratione finali legis militare discurr itur.

Nec lex est fundata in præsumptione colloquii ad malum finem, sic, ut ea cessante, & ipsa obligare desinat; nam id est falsum, cum potius, & directe fundetur in periculis annexis locutioni; ideo semper obligat, licet in aliquo casù abfit periculum, quod intendit vitare, ex eo, quod non cesset finis adæquatus ipsius, & non respiciat ad singula in particulari, sed ad id quod frequentius accidit per Sperellum *decis.* 147. *num.* 55.

Facultas concedendi licentias alloquendi Moniales Regularibus subjectas, est cumulative in Ordinario, & Superiore Regulari; ad quod facit dispositio Decreti sub Urbano VIII.
18 per ea; *prædicta licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem spectet eam concedere*; verum non est semper obtinenda copulative ab utroque, sed attenditur usus, & consuetudo; quæ, si legitime sit præscripta, quod concedatur, vel à solo Ordinario, vel ab isto, una cum Superiore Regulari, servari debet, ad formam Decreti S. C. C. prout sequitur.

" ** Tametsi alias S. C. declaraverit licentias ingrediendi
" septa Monasteriorum Monialium exemptarum, & Regulari-
" bus subiectarum, ex necessitate tantum, quæ Moniales res-
" piciat, concedendas, & accedendi ad colloquendum cum Mo-
" nialibus, pertinere ad ipsos Superiores Regulares; nihilomi-
" nus sub die 13. Novembris 1610. quo magis clausuræ obser-
" vationi consuleretur, facultate sibi à S. D. N. tributa, stat-
" uit, & decrevit, ut infra. ** hujusmodi septa nemini ingredi,
" vel alloqui liceat, nisi licentiæ in casibus necessariis conceden-
" dæ, nedum à Superioribus Regularibus dictorum Monaste-

riorum,

riorum, sed etiam à locorum Ordinariis obtentæ fuerint „
non obstantibus quibuscumque contrariis Legibus, Statutis, „
consuetudinibus, etiam immemorabilibus. „

Postremo autem ad removendam omnem dubietatem, „
quæ ex hujusmodi Decreto forsam oriri posset, negotio ite- „
rum Sac. Cong. proposito, atque S. D. N. relato die 21. Maii „
1630. Sanctitas Sua declaravit hujusmodi licentias à Superio- „
ribus Regularibus non esse concedendas in illis locis, in qui- „
bus adesset consuetudo, ut istæ ab Episcopis tantum conce- „
dantur. Hoc enim casù statuit, & decrevit talem consuetu- „
dinem esse observandam, & ipsorum Episcoporum tantum- „
modo licentias sufficere, etiam privative quo ad ipsos Regu- „
lares, quod reliquum est &c. Romæ 10. Januarii 1637. Emin. „
Vestræ humillimus servus F. Card. Verospius, Franciscus „
Paluccius Sac. Cong. Concilii Secretarius. Pignat. *tomo* „
10. *consf.* 41. *Panimolla decis.* 84. *adnot.* 3. *num.* 54. „

Unde constat id non competere Regularibus privati-
ve quoad Ordinarios; & horum licentia, quo ad usum lici- 19
tum locutionis, est semper necessaria, ex dispositione etiam S.C. Episc. & Regulariũ apud eundem *Pignat. tom.* 6. *cit. n.* 31. *quæ sub die* 29. *Augusti* 1594. *censuit, quod Moniales, Regularibus licet subjectas, alloqui nemo possit, absque licentia Episcopi, vel ejus deputati*; & nedum, cum alloquentes sunt seculares, sed etiam Regulares, & illius Ordinis, cui Mo-
niales subduntur; & ita necessario, ut si Regularis alloqua- 20
tur Moniales sine licentia Episcopi, possit in eum animadvertere per disposita à S. C. C. relata *cap. offic. quoad exemp. ab Ordinarii num.* 15. & ligetur excommunicatione ab eodem lata in accedentes, & eas alloquentes sine licentia, ut in una Viterbien. 26. *Junii* 1627. firmavit Sac. Cong. C. apud Pignat. *cit. num.* 21. vide allegat. *cap. offic. quad exemptionem num* 36.

Cum licentia conceditur ab Episcopo, aut ejus Vicario, & Superiore Regulari, non licet isti eam alterare addendo, vel aliquid adimendo, ex declaratione S. C. in una Viterbien. 24. *Januarii* 1533. quam ex Barbosa *in collectaneis Bullar.*

ver.

ver. Moniales, refert Lezana allegat. *tom. 4. verb. mon. num. 23. Monialium Regularibus subjectarum, Superiores, subscribentes post Episcopum, vel ejus Vicarium, licentias eorum, qui ad collocutoria accedunt, vel clausuram ingrediuntur, non possunt quid excludere, addere, vel adimere ex illis, quæ Episcopus ipse, aut Vicarius, pro cura, & bona regimine Clausuræ in licentiis, præscribit, & apponit.*

Die 17. Junii 1605. in una Januensi apud Allegat. Pignàtellum *n. 35. S. C. censuit accessum ad collocutoria, vel* Rotas,
22 *vel alias Monasteriorum Monialium partes, esse materiam pertinentom ad clausuram, & per consequens spectare ad Ordinarium, etiam in Monasteriis subjectis Regularibus, qui ea ad libitum visitare potest*: Ideo potest præfata, sicut Cluasuram visitare sine assistentia Superiorum; *ut sub die 25. Junii 1596.* ipsa firmavit, *& censuit, Episcopum visitare posse Clausuram Monialium, non sibi subditarum, sine assistentia Superiorum Mo-*
23 *nasterii; & die 25. Februarii 1583 censuit, posse Episcopum interrogare Moniales, Regularibus subjectas, de pertinentibus ad*
24 *clausuram; etiam si nunquam alias visitatæ fuerint, 24. Novembris* 1617. & Superiores Regulares non possunt eum impedire, *eadem in Ferrarien 2. Maii 1600. nec prætendere, visitare velle Clausuram Monialium sibi subjectarum, simul cum Episcopo, vel assistere illius Visitatori, ut declaravit S. C. Episcoporum in Fulginaten. 10. Januar.* 1648.

Edicta Episcoporum prohibitiva allocutionis, & ingressus in Clausuram ad Monasteria, etiam exempra, exten-
25 duntur, ut censuit S. C. C. *in Vrbinaten. die 10. Maii 1663. ad cap. 5. sess. 25.* de Regul. quæ interrogata, *An in edicto, quod nemo ingrediatur Monasteria Monialium, vel cum ipsis loquatur sine licentia Archiepiscopi, possint comprehendi Moniales S. Claræ, exemptę à jurisdictione Archiepiscopi? respondit affirmativè*; Et eadem S. C. *die 24. Martii* 1647. ad dubium eidem propositum ab Episcopo Ratisbonen, & Abbate Monasterii in Allerbarch, ut ad declarandum procederet; *an in Tridentino, & Bulla Inscrutabili Gregorii, quoad jus visitandi Clausuram, comprehendantur Monasteria, etiam Ordinis Cisterciensis, respon-*

spondit comprehendere omnes Ordines, etiam Cisterciensem, apud eundem *n.* 23.

Licentia uni Regulari concessa extenditur per *Rodericum*, *Peyrin*, *Pellizarium*, *Tamburinum*, & *Lezanam*, allegatos ab Hasbensi *sum. v. Clauf. n.* 90. ad Socium, ex eo, quod necesse sit, ut de altero intelligatur, quod de uno dictum est, ex cap. *translato de Const. lib. pr. tit.* 2. ubi per Gloss. *quod de uno connexorum statutum est, ad aliud connexum extenditur*; apud quem negat *Cotonius lib.* 4. *controv.* 7. *n.* 88; quod censeo tenendum, & esse ad formam Decretorum enunciatorum; quæ dispositiones in terminis universalibus negativis conceperunt, *ut nulli Religioso &c. nemo alloqui possit sine licentia*; illa extensio fit, cum est eadem ratio de utroque per Sperellum *Decis.* 62. *n.* 15. quæ in casu non apparet; & de Socio sic alloquente verificaretur, quod loqueretur sine licentia; ideò, ut à taxatis pœnis sit liber, pro eo etiam, debet specifice licentia obtineri; & ex eo, puto esse item necessariam pro Religioso, qui esset pater, aut filius Monialis, quia & ipse Regularis est; & licet ex *Gavant. Pelis num.* 209, afferat Decreta S. C. disponentia posse Patres, & Matres alloqui Moniales filias, & filios Moniales Matres sine licentia, ea tamen ipse notat non esse in usu; & quando sint, non ampliantur ad Regulares. 27

Est ad Monasteria interdictus accessus ad effectum instruendi Moniales in sono, & cantu, prout infrà. S. Congr. Episcoporum *sub* 13. *Septembris* 1583. decrevit: *non permittatur accessus Secularium ad Monasteria Monialium, sub prætextu eas docendi sonum Cymbalorum, aut alterius instrumenti, aut musicam, cantumvè*; ex Barbosa decretum refert Lezana allegat. *sub num.* 31, Pignatellus allegat. *tom.* 6. *num.* 216; & Lantusca *Theat. Regul. ver. Monialis n.* 2. notavit pro Monialibus Urbis. S. Congregat. Visitat. Apostol. *edidisse sub die* 20. *Januarii* 1665. super hoc Decretum, quo revocavit, & cassavit quæcumque indulta ad hujusmodi effectum facta cuicumque personæ, cum inhibitione, ut imposterum præfatæ licentiæ non concedantur, & in casu concessionis eas nullius roboris, nec in foro judiciali, & conscientiæ, cuique suf- 28

fragari, declaravit, aliasque in transgressores pœnas imposuit.

Superiores Regulares, & confessarii Monialium excipi-
29 untur à necessitate, & debito petendi licentias ab Ordinario: prout in Decretis sub Sixto, & Urbano expressè continetur; *Superiore, cui Monasterii, seu domus cura incumbit, Visitatore, vel Visitatoribus, Confessarioque Ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur, dumtaxat exceptis*, & ut sub die 23. *Novemb.* 1592. *in Mediolanen.* S.C. Commissario Apostolico Observanti scripsit. *Che il soprascritto decreto* (cioè fatto sotto Sisto) *non comprende il Ministro delle Provincie, negl' altri Superiori, per que' Monasteri, che stanno sotto il governo, e cura loro*; Pignatèll. *cit. sub n.* 166.

Et die 27. *Septembris* 1641. S. C. Regul. apud Lantus: v. allocutio *n.* 7. significavit Caputaquen, ut publicatum edictum reformaret, ut infrà. *Essendosi doluto appresso la S. C. il ministro Provinciale degl' Osservanti di cotesta Provincia di Principato, che V. S habbia con suo editto particolare probibito sotto pena di scommunica, riservata à se medesima, che nessuna persona secolare, e regolare, ancor che sia Confessore, ò Superiore dell' Monastero di Gioia, soggetto alla detta Relig. degl' Osserv. o altro Ministro, o operario necessario, possa andare à parlare alle Monache, o entrare in Clausura, etiam dio per amministrare li Sacramenti, ò in altri casi di necessità, senza sua licenza: Quest. E. E. miei Sig. mi hanno ordinato di scriverle, che, se bene gl' Ordinari de luoghi possono sottoscrivere le licenze di parlare alle Monache, & entrar in Clausura de Monasteri, anco soggetti à Regolari, ancor che per il passato siano state solite sottoscriversi da Regolari solamente, come pretende esso Ministro, ciò si deve fare congiuntamente con l' istesso Superiore Regolare, e non s' intende delli Confessori, ò Superiori delli Conventi de Frati, che han cura del Monastero; perche, come potrà vedere da se stessa nel Decreto stampato* (& est verisimile eidem fuisse transmissum illud sub Sixto, vel Urbano) *che se li manda qui aggiunto, detti Superiori, e Confessori sono eccettuati nella probibitione fatta dalla S. Congr. sopra l' accesso de Regolari à Monasteri*

ſteri di Monache; *onde V. S. potrà riformare il ſuo editto in queſta conformità per non darli occaſione di giuſto richiamo, che così la S. Congr. m' hà commeſſo di ſignificarle, e Dio la preſervi*. Il Card. S. Onofrio.

Quæ concludunt, tam de Superiore Provinciali, quam Locali, cui cura Monaſterii incumbit; & ex illis infertur, *à Superiori delli Conventi de Frati &c.*

De Vicario Conventus ex Sellio refert Tamburin cit. 30
quæ. 4. ſub n. 6. S. Congr. die *pr. Septembris* 1617. decreviſſe, *quod Vicarius Fratrum abſque Apoſtolicæ Sedis Licentia Moniales alloquens, in pœnas in Decreto generali contentas incidit; dummodo idem Vicarius in Prioris abſentia, ejuſdem Prioris muns non obeat.*

Diſpoſitio interdicens allocutionem cum Monialibus comprehendit, etiam Abbatiſſam, quia cum agitur de evitan- 31
do animæ periculo, etiam in pœnalibus, & odioſis admittitur extenſio per Panormitanum apud Tamburinum *quæſit allegat. num.* 3. & in terminis firmavit Alexan. VII· *Conſt. Sa-* 32
croſancti, pro quiete, & utilitate Monialium Urbis v. cap. *off. quoad Confeſſarios Monial. num.* 6.

Nomine Ordinarii, à quo ſit obtinenda licentia alloquendi Moniales, reſpectu Religioſi, venit, etiam Superior Regularis, cujus eſt ſubditus, ideo copulative, & ab ipſo, & loci Ordinario eam debet habere; & nunquam loqui, niſi in præſentia Abbatiſſæ, ut habetur cap. *Diffinimus* 16. *quæſt.* 2. notavitque Gloſ. *ad cap. periculoſo de ſtat. Regul. in ver. honeſtæ*, vel non niſi auſcultatricibus præſentibus; ut ex *Valiſolet.* Fratribus Min. de Obſerv. præſcribunt Statuta Sambucana *cap.* 11. *§.* 3. *n.* 2. & generaliter pro omnibus loquitur Decretum ſub Urbano.

CAPUT VI.

Officialis quo ad Altaria Privilegiata.

SUMMARIUM.

1 *Altaria privilegiata à Romano Pontifice obtinentur.*
2 *Clausula* dummodo in ea septem Missæ &c. *exponitur.*
3 *Dictio* quotidie *sumitur moraliter.*
4 *Sensus clausulæ ad* septemnium.
5 *Septemnium quando incipiat?*
6 *Anni debent esse continui.*
7 *Et Ecclesiastici.*
8 *Const. Alexan. VII. quo ad Altaria perpetuo privilegiata*
9 *In duplicibus non celebrantur Missæ de Requiem.*
10 *In diebus in quibus essent ex obligatione, ad Altare perpetuo privilegiatum, celebrandæ Missæ de Requiem, satisfit obligationi per Missam de Festo duplici.*
11 *Clem. IX. extendit literas Alexandri ad Altaria, ad tempus privilegiata.*
12 *Etiam quo ad Missas de Requiem celebrandas ex devotione.*
13 *Innoc. XI. confirmat Decretum S. R. C. declarantis Const. Alex., & Clement: intelligendas esse pro Dominicis, & octavis &c. in quibus juxta Rubricas Missæ defunctorum celebrari non possunt.*
14 *Altaria privilegiata non continentur sub clausula illa* volumus autem, ut si alias Christi Fidelibus &c.
15 *Altaria privilegiata non suspenduntur anno Jubilei.*

1 Altaria privilegiata, sic dicta, ex quo privilegiis sint decorata, quo ad Missas pro Fidelium defunctorum animabus ad ea celebrandas, non nisi à Romano Pontifice ad tempus, vel in perpetuum pro uno, vel singulis hebdomadæ diebus, juxta expressa in litteris concessionis, obtinentur, quæ si concedantur cum clausula illa.

2 *Dummodo in ea septem Missæ quotidie celebrentur*: est sensus per Gobat. *experient. Theol. tract.* 3. *Alphabetic. sacrifican. cas.* 19. *num.*

19. *num.* 641. quod soleant celebrari; adeo ut conditio non deficiat, si aliquando casù, & fortuito contingat non tot celebrari; præsertim, quia, ut etiam *Hasben. num.* 329. notat Dictio *quotidie*, *semper &c.* non sumitur in sensù grammaticali, sed moraliter, & civiliter; ita ut quotidie fieri dicatur, quod frequenter fit. Ideo Barbosa apud allegat. *Hasbens.* dicit: *Civem, qui continuo tenetur habitare, implere, si habitet etiam per tres menses in Rure singulis annis.* Propterea si quandoque, aliqua juxta causa, vel necessitate, aut infirmitate, vel ob Hostium incursum uno die, vel etiam mense per Gobat, non celebrentur septem Missæ, Indulgentia non corruit; dummodo tamen alias regulariter soleant celebrari.

Alia clausula ad *septemnium tantum*, innuit ordinarium 4
terminum concessionis; verùm septemnium non incipit à die, quo Romæ à Summo Pontifice gratia conceditur, sed à
die publicationis factæ per loci Ordinarium. Et anni debent 5
esse continui, non interpollati: Ecclesiastici, non Solares; à 6
die scilicet publicationis ad diem corrispondentem in septimo 7
anno.

Refert Nicolio *Flos. ver. Altare num.* 4. *in una Pistorien.* 1. *Junii*, & in *alia Toletana* 13. *Julii* 1601. fuisse à S. Rituum Cong. declaratum indultum non suffragari, nisi in eis celebrentur Missæ *de Requiem*, tametsi id in indulto non exprimatur; quod hodie id absolute non subsistit, sed cum limitatione, propter editam Const. Alex. VII. in specificis terminis, ut infra.

** Creditæ Nobis celitus dispensationis officium salubri- 8
ter exequi, adjuvante Domino, jugiter satagentes, & quam „
plurima dubia in diversis mundi partibus orta, & in Cong. „
Venerab. Fratrum Nostrorum S. R. E. Card. Sacris Ritibus „
præpositorum deducta, occasione Decreti ejusdem Congre- „
gationis die 5. Augusti 1662. editi, ac à Nobis approbati, „
de non celebrandis Missis de Requiem in duplicibus, tollere, „
atque dirimere cupientes, de memoratorũ Cardinalium con- 9
silio, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, „
in primis aliud Decretum prædictæ Congregationis editum, „

in

„ in una Novarieñ. de 22. Novembris 1664. quo declaratum „ fuit, Anniversaria, & Missas Cantatas de Requiem, relictas „ ex dispositione testatorum quotannis in die ipsorum obitus, „ etiam in duplici majori, contingentis non comprehendi in „ dicto Decreto.

10 Ulterius quo ad Altaria perpetuo Privilegiata, & in „ quibus proinde quotidie, etiam in duplicibus, celebrandæ sint „ Missæ de Requiem ex obligatione, auctoritate, & tenore „ prædictis declaramus per celebrationem Missarum de festo „ currenti satisfieri dictis obligationibus, & suffragari cum „ eisdem indulgentiis perinde, ac si essent celebratæ Missæ de „ Requiem ad formam privilegiorum; salva tamen semper in „ præmissis auctoritate supradictæ Congregationis. Decer„ nentes easdem præsentes litteras semper firmas, validas, & „ efficaces existere, & foræ, suosque plenarios, & integros „ effectus sortiri, & obtinere, Nonobstantibus &c. Dat. Ro„ mæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris „ die 22. Januarii 1667. Pontificatus Nostri anno duode„ cimo.

Declarationem Alex. extendit Clemens IX. ad altaria temporaneo privilegio decorata, quo ad Missas in eis, etiam ex fidelium devotione, celebrandas, ut sequitur.

„ ** Cum fel. record. Alexander Papa VII. prædecessor „ noster, dubia in diversis mundi partibus, occasione Decreti „ Congregationis, tunc existentium S.R.E. Cardinalium Sacris „ Ritibus Præpositorum, die 5. Augusti 1662. emanati, & ab „ ipso Alexandro prædecessore approbati, de non celebrandis „ Missis Defunctorum in Festis ritus duplicis, exorta, dirime„ re cupiens, aliud ejusdem Congregationis Decretum in una „ Novarieñ. die 22. Novembris 1664. editum approbaverit, „ quo declaratum fuerat, Anniversaria, & Missas Defuncto„ rum cantu ex dispositione Testatorum quotannis, recurren„ te ipsorum obitus die, celebrandas, tametsi dies obitus hujus„ modi in festo ritus duplicis majori incideret, non com„ prehendi in primo dicto Decreto: Ac ulterius quoad Alta„ ria privilegio Apostolico pro Animabus fidelium defuncto-

rum

rum in perpetuum decorata, & in quibus proinde quotidie, ,,
etiam in feſtis ritus duplicis, celebrandæ eſſent Miſſæ Defun- ,,
ctorum ex obligatione, declaravit per celebrationem Miſſa- ,,
rum de feſto currenti ſatisfieri injunctis obligationibus, & In- ,,
dulgentias per ejuſmodi privilegia Apoſtolica conceſſas Ani- ,,
mabus fidelium defunctorum in Purgatorio exiſtentibus, ſuf- ,,
fragari perinde, ac ſi celebratæ fuiſſent Miſſæ Defunctorum ,,
ad formam dictorum privilegiorum, & aliàs, prout in ejuſdem ,,
Alexandri prædeceſſoris litteris, deſuper in ſimili forma ,,
Brevis die 22. Januarii 1667. expeditis, quarum tenorem præ- ,,
ſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſo, & inſerto haberi ,,
volumus, uberiùs continetur. Cumque (ſicut ad aures no- ,,
ſtras pervenit) etiam dubitetur, utrùm dictarum litterarum ,,
diſpoſitio, quoad Altaria pariter quidem privilegiata, ſed non ,,
in perpetuum, nec pro omnibus hebdomadæ diebus, & ad quæ ,,
Miſſæ non ex obligatione, ſed ex ſola fidelium devotione cele- ,,
brantur, locum habeat: Hinc eſt, quod Nos dubitationes ,,
hujuſmodi ex injunctæ Nobis cœlitùs paſtoralis ſollicitudinis ,,
munere dirimere pariter, atque decidere cupientes, de Vene- ,,
rabilium Fratrum noſtrorum ejuſdem S. R. E. Cardinalium ,,
ſacris Ritibus Præpoſitorum, qui rem maturè perpenderunt, ,,
conſilio, declarationem à memorato Alexandro prædeceſſore, ,,
ſicut præmittitur, editam, ad Altaria, ut præfertur, non in ,,
perpetuum, ſed ad ſeptennium, ſeu aliud breviùs, vel lon- ,,
giùs tempus, ac non omnibus, ſed aliquo, vel aliquibus tan- ,,
tum hebdomadæ diebus, nunc & in futurum quandocumque ,,
privilegiata, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ex- 12
tendimus. Et proinde, ut Miſſæ, quæ ibidem de feſto curren- ,,
ti, in quo Miſſæ Defunctorum celebrari non poſſint, ſive ex ,,
obligatione, ſive ex ſola fidelium devotione celebrabuntur, ,,
ſuffragentur, itaut animæ Chriſti fidelium, pro quibus cele- ,,
bratæ fuerint, Indulgentias per privilegia hujuſmodi conceſ- ,,
ſas, conſequantur in omnibus, & per omnia, perinde, ac ſi Miſ- ,,
ſæ Defunctorum ad formam eorumdem privilegiorum cele- ,,
bratæ fuiſſent, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, ,,
& indulgemus. Decernentes eaſdem præſentes litteras ſem- ,,

per

" per firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, non obstantibus &c. Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 23. Septembris M. DC. LXIX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

3 Deinde Innoc. XI. confirmavit Decretum S.C. Rituum editum super intelligentia declarationum Alexan. & Clement., quoad alios quoque dies, in quibus juxta Rubricas Missæ Defunctorum celebrari non possunt; ut infra.

" Alias postquam Fel. rec. Alexander Papa VII. Prædecessor noster per quasdam suas in simili forma Brevis die 22. Januarii 1667. expeditas literas, dubia, in diversis mundi partibus, occasione Decreti Congr., tunc existentium S. R. E. Cardinal., sacris Ritibus præpositorum, die 5. Augusti 1662. emanati, & ab ipso Alexandro Prædecessore approbati, de non celebrandis Missis Defunctorum in festis ritus duplicis, exorta, dirimere cupiens, inter cætera, quoad Altaria privilegio Apostolico pro animabus fidelium Defunctorum in perpetuum decorata, & in quibus proinde quotidie, etiam in festis ritus duplicis, celebrandæ fuissent Missæ Defunctorum ex obligatione, declaraverat per celebrationem Missarum de festo currenti satisfieri injunctis obligationibus, & Indulgentias per ejusmodi privilegia Apostolica concessas, animabus fidelium Defunctorum in Purgatorio existentibus suffragari, perinde, ac si celebratæ fuissent Missæ Defunctorum ad formam dictorum Privilegiorum: rec. mem. Clemens Papa IX. pariter Prædecessor noster, aliam subinde ortam dubitationem, utrum scilicet dictarum Alexandri Prædecessoris literarum dispositio, quoad Altaria pariter quidem privilegiata, sed non in perpetuum, nec pro omnibus hebdomadæ diebus, & ad quæ Missæ non ex obligatione, sed ex sola fidelium devotione celebrarentur, locum haberet, similiter tollere desiderans, declarationem à memorato Alexan. Prædecessore, sicut præmittitur, editam, ad Altaria, ut præfertur, non in perpetuum, sed ad septennium, seu aliud breviùs, vel longius tempus, ac non in omnibus, sed aliquo, vel aliquibus tantum hebdomadæ diebus, tunc & in futurum

rum quandocumque privilegiata, authoritate Apoſtolica extendit, & proinde ut Miſſæ, quæ ibidem de feſto currrenti, in quo Miſſæ Defunctorum, celebrari non poſſent, ſive ex obligatione, ſive ex ſola fidelium devotione celebrandæ eſſent, ſuffragentur, ita ut animæ Chriſti Fidelium, pro quibus celebrarentur, Indulgentias per privilegia hujuſmodi conceſſas conſequerentur, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi Miſſæ Defunctorum ad formam eorundem privilegiorun celebratæ fuiſſent, eadem auctoritate conceſſit, & indulſit, & aliàs prout in ipſius Clementis Prædeceſſoris literis, etiam in forma Brevis die 23. Septembris 1669. deſuper expeditis, quarum, & præfatarum Alexandri Prædeceſſoris literarum tenores præſentibus, pro plene, & ſufficienter expreſſis, & inſertis haberi volumus, uberius continetur. Cum autem poſtmodum, ſicut accepimus, novum circa præmiſſa excitatum fuerit dubium, videlicet, an ſupradictæ Alexandri, & Clementis Prædeceſſorum declarationes, ſibi pariter locum vindicarent, etiam in diebus Dominicis, infra Octavas Paſchatis Reſurrectionis, Pentecoſtes, & Coporis Chriſti, aliiſque diebus, quibus, licet à feſto duplici non impediantur, adhuc tamen Miſſæ Defunctorum juxta ritum, & morem Eccleſiæ celebrari nequeunt, quatenùs nimirum, Miſſæ, quas iiſdem diebus celebrare licet, ſervata cæteroque dictorum Privilegiorum forma, ad præfata Altaria privilegiata celebrarentur. Noſque dubium hujuſmodi Congreg. Ver. Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinal: Sacris Ritibus Præpoſitorum, examinandum commiſerimus, ac eadem Cardinalium Congregatio præmature diſcuſſa, nuper per ſuum Decretum die 3. Aprilis proxime præteriti editum, præfatas Alexandri, & Clementis Prædeceſſorum declarationes intelligendas eſſe pro omnibus diebus, quibus juxta Rubricas Miſſæ Defunctorum celebrari non poſſunt, reſponderit. Hinc eſt, quod nos ex commiſſæ Nobis cælitus diſpenſationis munere fidelium Defunctorum Animarum in Purgatorio exiſtentium ſuffragiis per amplius conſulere cupientes, Decretum hujuſmodi à memorata Cardinalium Congregatione editum, ut præfertur, Apoſtolica autho-

,, ritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, il-
,, lique inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus. Sa-
,, lua tamen semper in præmissis auctoritate supradictæ Con-
,, gregationis Cardinalium. Decernentes easdem præsentes lite-
,, ras semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque
,, plenarios, & integros effectus sortiri, ac obtinere. Dat. Ro-
,, mæ apud Sanct. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris
,, die 4. Maii Milesimo Sexcentesimo Octuagesimo Octavo. Pon-
,, tificatus nostri Anno Duodecimo. I. F. Albanus.

Sub clausula illa, (quæ Indulgentiarum brevibus solet
14 apponi) *volumus autem, ut si alias Christi Fidelibus dictam Ecclesiam visitantibus aliqua alia Indulgentia perpetua, vel ad tempus non dum elapsum, duratura, concessa fuerit, præsentes literæ nullæ sint*; non continentur Altaria privilegiata, prout sequitur.

,, Cum à Sac. Congr. Indulgentiis, sacrisque Reliquiis præ-
,, posita, Cameracensis Archiepiscopus quæsivisset, quævis, &
,, sententia Clausulæ, (quæ hodie Brevibus Indulgentiarum ap-
,, poni solet) volumus autem, ut si alias Christi Fidelibus di-
,, ctam Ecclesiam, qualibet anni die, visitantibus aliqua alia In-
,, dulgentia perpetua, vel ad tempus, non dum elapsum, dura-
,, tura, concessa fuerit, præsentes literæ nullæ sint; Sac. Congr.
,, re diligentius examinata, Clausulam sic explicandam censuit,
,, si videbitur, Sanctiss. D. Nostro. Ea minime contineri Alta-
,, ria privilegiata pro defunctis, neque Indulgentias, aut certo
,, personarum generi concessas, aut Confraternitati, Regulari-
,, bus, & Capitulo, aut certum Pium opus in ipsa Ecclesia pera-
,, gentibus, ut Litanias, aliasve hujusmodi præces, recitantibus,
,, ac iis, qui Christiana Doctrina erudiuntur, vel alios erudiunt,
,, & qui Sanctiss. Eucharistiæ Sacramenti expositione cum oratio-
,, ne quadraginta horarum intersunt, neque stationum Urbis,
,, & septem Altarium Indulgentias, instar septem Altarium Ba-
,, silicæ Vaticanæ concessas, neque demum, quę pro unica vice
,, conceduntur. Cęterum, si alia indulgentia, sive plenaria, si-
,, ve non plenaria, in perpetuum, vel ad tempus, tum ab eo-
,, dem, tum ab Alio Romano Pontifice, generatim Christi fideli-

bus

bus Ecclesiam, vel aliquod ejus Altare, seu Capellam, visitan- ,,
tibus eodem anni die, vel diverso, concessa fuerit, de qua ,,
non fiat in literis Apostolicis mentio, has literas, ob adjectam ,,
Clausulam, esse prorsus irritas, ac nullas. Datum die 23. Ju- ,,
nii 1676. ,,

De his autem facta relatione, ad Sanctiss. D. N. die 16. ,,
Martii 1677. sententiam Congregationis approbavit. Card. ,,
Maximus. Michael Angelus Riccus Secr. ,,

Altaria privilegiata non suspenduntur per suspensionem generalem Indulgentiarum, quæ fit in Anno Jubilei, ut 15
dixit Lezana *v. Altare n.* 19. *apud Laut. ver. Altare num.* 6. & colligitur ex Layman *Theol. Moral. lib.* 3. *tract.* 4. *cap.* 8. *n.* 4. *Quilici. Confess. manuduct. quæ.* 5. *art.* 4. *num.* 29. scribentibus quod anno Jubilei nulla omnino fieri solet suspensio Indulgentiarum pro defunctis per modum suffragii à Sede Apostolica concessarum.

CAPUT VII.

Officialis quoad Apostatas.

SUMMARIUM.

1 *Apostata à Fugitivo distinguitur.*

2 *Regulares ad aliquod genus clausuræ tenentur.*

3 *Censetur Apostata, qui sine licentia vagatur.*

4 *Licentia triplex* expressa tacita, & præsumpta.

5 *Non semper Licentia præsumitur.*

6 *Distantia à Conventu concludit Apostasiam, si sit mortifera.*

7 *Judicium distantiæ quibus relinquatur?*

8 *An existens in horto dicatur moraliter manere in Conventu?*

9 *Nomine Monasterii in odiosis non venit Ecclesia.*

10 *Quid Monasterium exprimat?*

11 *Superiores clusuræ terminos figunt.*

12 *Non est Apostata recurrens legitime ad Superiorem.*

 13 *Ap-*

13 *Appellatio est inducta in præsidium innocentiæ.*

14 *Defensio est de Jure naturæ.*

15 *Jus naturæ sæpè dispensat.*

16 *Exponitur mens Tridentini* in sess. 25. de Regul. cap. 4.

17 *Quid sit prætextus!*

18 *An gravatus debeat expectare sententiam?*

19 *Sententia alia definitiva, alia interlocutoria.*

20 *Quinam actus sint irretractabiles?*

21 *Gravamen irreparabile unde dictum?*

22 *Quando appellatio liget manus Judicis!*

23 *Quando gravamen potest reparari, est expectanda definitiva.*

24 *Apostoli sunt literæ testimoniales.*

25 *Nemo tenetur sibi majus malum procurare.*

26 *Potest appellari per edictum.*

27 *Sæpè facto appellatur.*

28 *Quid sit temerè habitum dimittere.* & num. 46.

29 *Dictum Ameni, & Peyrini absolute non subsistit.*

30 *Est subditus instruendus.*

31 *Obedientiales dantur in scriptis.*

32 *In recursu gradatim proceditur.*

33 *Gravatus à Guard. non potest appellare ad Conservatorem.*

34 *Superiores habent in suos plenam jurisdictionem.*

35 *An Tribunal Episcopi dici possit seculare?*

36 *Apostata statim est excommunicatus.*

37 *Excommunicatio simpliciter lata est major.*

38 *Excommunicatio major fertur pro mortali.*

39 *Recipiens Ordinem in Apostasia suspenditur.*

40 *Suspensus, celebrans fit irregularis.*

41 *An possit Superior super eo dispensare?*

42 *Apostasiæ gradus numerantur.*

43 *Levissima Apostasia excommunicationem concludit.*

44 *Parvitas materiæ non imputatur ad grave delictum.*

45 *An semper sit Apostata dimittens habitum?*

46 *Ut censura incurratur, dimissio qualis esse debeat?*

47 *Differunt habitus dimissio, & spoliatio.*

48 *Habitus potest materialiter, & formaliter dimitti.*

49 *Ignorantia excusat à censura.*

50 Igno

NOn loquimur de Apostasia perfidiæ, qua per infidelitatem fides relinquitur; Nec inobędientiæ, præceptorum transgressionibus adnexa; de quibus optimè Gloss. *ad cap. prætera de Apostatis*, & *Reiter. baptis. lib. 5. tit. 9. verb. Apostasia*, & Summistæ communiter; Sed de Apostasia à Religione, quam DD. describunt, *quod sit Recessus à Religione, habitu dimisso, vel retento, animo, & intentione non amplius revertendi ad obedientiam Superioris*. Apud quos recessus, eo animo qualificatus, Apostatam in sensu proprio constituit, & eum distingui probant à pure Vago, & Fugitivo, qui spontè, & absque Superioris Licentia à Monasterio discedit, ut ad tempus liberè vagetur. 1

Id in Regulari operatur professio expressè, vel tacitè emissa, ut ad aliquod genus Clausuræ teneatur, textus expressus cap. *Monachi de stat. Monach. lib. 3. tit. 35.* extra quam sine Superioris Licentia nulli egredi licet, arg. ex damnata propositione Uvicleffi in Concilio Constant. apud *Bail Sum. Conc. tom. pr.* hujus tenoris, *Ingredientes Religionem sunt inhabiles ad observandum divina præcepta, & per consequens ad perveniendum ad Regnum Cælorum, nisi apostataverint ab eisdem.* Et ex verbis decreti Clement. VIII. *de reservatione casuum pro Regularibus*, in quo casus reservabilis est: *Apostasia à Religione, sive habitu dimisso, sive retento, quando eo pervenerit, ut extra septa Monasterii, seu Conventus egressio fiat; & nocturna, seu furtiva è Monasterio, seu Conventus egressio, etiam non animo apostatandi facta*; id est, non conjuncta cum voluntate perdurandi extra obedientiam Prælati. 2

Quæ

Quæ licet ad veram Apostasiam videatur necessaria, in praxi pro Regularibus non censetur in casu, siquidem com-
3 muniter præsumuntur veri Apostatæ, qui per aliquod tempus extra Claustra absque Superiorum licentia, habitu etiam retento, & cum animo revertendi ad Religionem, vagantur, quamvis propriè essent vocandi Fugitivi: ut notavit Ameno *de delictis tit.2. §.1. Apostasia num.9.*, & refert Sanctor. *com. in stat. S. Franc. cap.2. stat.61.* id esse definitum per Statuta Papalia Julii II. *cap.7. par.31.* ut sequitur: *Intelligimus autem Apostatam omnem, qui sine licentia, vel contra obedientiam suorum Prælatorum per terras, loca, seu patrias cum habitu, vel sine, cum Socio, vel sine illo, iverit, atque quomodolibet discedentem.* Stat. Sambuc. Min. *de Obser. cap.2. §.8. de Apostatis*, quomodocumque fugitivos è Claustris, Apostatas nominant, & uti tales puniri præscribunt; Ubi videndi casus, & gradus apostasiæ cum suis pœnis proportionatis, de quibus postea.

Licentia debet esse, vel expressa, vel tacita, aut præsumpta. *Expressa* obtinetur verbo, voce, vel scripto; *Tacita*, est,
4 quando Superior Subdito eam petenti nil respondet, nec prohibet, licet post petitam licentiam exire videat; tacendo enim censetur consentire, *cap. nonne* juncta Gloss. *in Verb. tacendo de præsumptionibus lib.2. tit.23.* *Præsumpta* (quæ ab aliquibus apud Peyrin. *de Subdito qu.1. cap.2. §.3. not.1.*, dicitur interpretativa) est illa, quæ nec expressè verbo, seu voce, nec tacitè habetur: præsumitur tamen, quod concederetur, si peteretur; quæ à tacita distinguitur, ex hoc, quod tacita supponat Prælatum præsentem, & consentientem; præsumpta verò absentiam ejusdem, vel quod de facili præsens non possit haberi.

Ut legitimè possit Subditus uti licentia præsumpta, ei assistere debet necessitas; & ad exemplum fit: *Infirmatur quis, V.G. ad mortem, petit Confessarium: alius non adest, quam Regularis potens Sacramentum ministrare; non adest tempus adeundi Superiorem ad petendam licentiam, aliàs infirmus moritur inconfessus. Latro furatur in Sacristia calicem, illicò fugit; nisi Sacrista extra Conventum, non expectata Superioris licentia,*

fugien-

fugientem persequatur, *amissio est certa*; in his, & similibus casibus præsumitur, quod Superior licentiam concedat, & ad subveniendum saluti proximi, & ad reparandum damnum Conventus.

Verum pro praxi advertendum, quod nunquam excusatur Subditus ab apostasia, nec licentia præsumi prudentèr potest, nisi necessitas sit urgens, ut cum, tempus adeundi Superiorem non suppetat; vel, cum adhibita à Subdito diligentia, non invenitur. In istis circumstantiis licentia præsumpta suffragatur, & legitimitatem egressus justificat; secùs dicendum si Superioris præsentia posset de facili haberi, quia tunc præsumeretur potius dolus in Subdito, & quod ex proposito, vel diligentiam omitteret, vel ad Superiorem non accederet; quod fortiùs procedit in casu, quo data opera, differret petitionem licentiæ ad tempus, quo, sciret Prælatum absentem necessariò esse debere, aut non posse de facili inveniri. 5

Non potest Apostata pronunciari, & pœnis Apostatarum puniri, nisi exiens extra januam Conventus absque licentia, per tantum spatii elongetur ab ipso, quod sibi possit rationabiliter ad culpam mortalem imputari; ut notavit Peyrinus *cit. qu.* 1. *cap.* 26. *vers. ex quibus*, & Sanctor. *alleg.* Unde distantia per aliquot passus, quæ non sit mortifera, ad id non sufficit; Major enim excommunicatio, qua per DD. ligantur Apostatæ, non nisi ob culpam mortalem incurritur *cap. Nemo Episcoporum ii qu.* 3., à qua, sicut in pluribus aliis materiis, parvitas materiæ in casu excusat. 6

Judicium distantiæ concludentis culpam mortalem relinquitur Prudentis arbitrio, dispositioni Legum Municipalium, & locorum consuetudini, juxta quam variatur; Ameno *de delictis tit.* 2. §. 1. *Apostasia num.* 19. absolutè mortaliter peccatur, si transgressio obedientiæ sit gravis; si interveniat dolus, & fraus, & non habeatur licentia tacita, præsumpta, sive interpretativa, vel non adsit necessitas locum dans Epicheiæ. 7

Nec ille, qui, facto præcepto à Superiore, ne quis sub apostasiæ pœna sine ejus licentia extra Conventum vadat, hortum, pratum, vel sylvam ingreditur, licet puniendus sit pœ- 8

nis

nis inobedientium; ſicut iiſdem corripiendus eſt Religioſus
cellam alterius ingrediens, dum id Superior inhibuit, mo-
do præfata ſpectent ad clauſuram Conventus, vel intra
ſepta Monaſterii contineantur; quia in caſu exiſtens in horto,
diceretur moralitèr manere in Conventu, & non extra ſepta
Monaſterii; quod per DD., & ex Decreto Clementis ſuperiùs
allegato exigit Apoſtaſia.

Nec eſt vis conſtituenda in vocabulo Conventus; quia
licet iſte in ſenſu ſtricto reſtringi poſſit ad ſignificandum ſpa-
tium contentum à parietibus domus, vel ædificii, in caſu non
ità materialitèr accipitur; aliàs deberet de Religioſo è clauſtro
abſque licentia ingrediente Eccleſiam ejuſdem pronunciari,
quod eſſet apoſtata, quia dici de eo non poſſet; quod, ut in
Eccleſia, eſſet in ſpatio materiali, inter materiales parietes Con-
ventus contento, ſed extra; Et eo fortiùs, quod Eccleſia, &
Conventus diverſa ſignificata diverſis nominibus exprimunt;
& etiam quia, ut ex Graffio refert Donat. *prax. tom. 1. par. 2.*
tract. 3. qu. 1. num. 3. nomine Monaſterii non venit ejus Eccle-
9 ſia (preſertim in odioſis) alioquin mulieribus, quibus eſt pro-
hibitum ingredi Monaſteria Virorum, eſſet etiam interdictus
ingreſſus ad eorum Eccleſias; & ex identitate rationis, Viri ad
eas Monialium non poſſent accedere, quod eſt ſanè falſum,
ſimul & ridiculum.

Ideo Conventus, vel Monaſterii ſepta debent in præſenti
accipi formalitèr, ut ſignificent totum circuitum Monaſterii;
comprehendendo in eo hortum, ſylvam, pratum, ex Peyrino
de Prælato qu. 3. cap. 2. §. 1. num. 39., & alia loca, illi annexa, quæ
iiſdem muris, ſeù ſeptis cinguntur., apud Lezana *ſum. tom. 3.*
verbo *Clauſura num. 3.*, & habetur *cap. exiit de verb. ſignif. lib. 5.*
10 *tit. 12. in 6. §. Denique, verſ. nos utique*; ubi Nicolaus III. de-
clarans in terminis quid nomine Monaſterii intelligatur? ait;
Nomine Monaſterii volumus Clauſuram, domos, & officinas in-
teriores intelligi; & inter iſtas textus certè comprehendit hor-
tum eodem muro Monaſterii cinctum; ad quem (ſicut ad alias
officinas interiores) ſi ſit Monialium, Viris, & ſi Regularium,
Mulieribus, non permittitur, imò ſub cenſuris prohibetur

ingreſ-

ingressus; & ex hoc satis concluditur esse intra clausuram, & non extra Monasterii septa.

Nec relevat, quod ad Superiores per Lezana *cit.* & Confect. *sum. privileg. Mend. par. 2. tit. 20. cap. 8.*, uti ad Judices ordinarios, & Pastores Religiosorum, pertineat de Clausura providere, ejusdemque statuere, & designare terminos, extra quos non liceat Religiosis sine licentia exire; nam in eo ex observatis à 11
præallegato Ameno *num. 24.* debent Apostolicis Constitutionibus conformari, & juxta earũ dispositivas operari; Ideo cum Nicolaus hortum ad Clausuram spectare statuerit, ab ea non potest per Superiores excludi; nec declarari, quod pars ejusdem non sit; aliàs eorum declaratio efficere posset, ut licitè illum Mulieres ingredi valerent, & quod non esset locus, in quo confugientes gauderent immunitate; quod est falsum.

Ex quibus concluditur, quod de Religioso contra mandatum Superioris ipsum ingrediente, licet sit inobediens, non verificatur, quod sit extra Clausuram; imo potiùs optimè dicitur, quod sit intra septa formalia Monasterii, & sic, quod non possit ullo modo, ut apostata, pronunciari, & ut talis puniri.

Neque Apostata pronunciari debet Religiosus, si injustè, & contra jus certò, & notabiliter gravatus à Superiore, rectà via ad Generalem, aut alios, ad quos de jure, accesserit absque licentia Superioris, ut in terminis firmant Peyrin. *de Subdit.* 12
qu. 1. cap. 20., Lezana *sum. tom. 1. cap. 16. num. 8.*, Pignatellus *tom. 10. consult. num. 27.*, Ameno *cit. num. 27.* alios plures allegans.

Ratio à Doctoribus datur, etenim appellatio ex Pasqualigo *ad Lauretum de Franchis par. 1. num. 1359.* est defensio contra injustitiam, & præsidium innocentiæ; defensio autem per 13
DD. est de jure naturæ; & ideo Regularibus licita, imo & ne- 14
cessaria, ut per Superiorem gravamen emendetur. Nimis enim durum foret, quod ex proprio statu Regulares essent deterioris conditionis, quam cæteri homines, qui ab injustis gravaminibus possunt appellare, & ad Supremos Judices recurrere *cap. Suggestum*, *cap. Pastoralis officii de appellationibus lib. 2. tit. 28.*

*tit.*28.; Et quia lex præscribens, ne Religiosus exeat è Claustris sine Superioris licentia, est humana, nec legi naturali, de se defendendo ab injustè gravante, & iniquo oppressore, prævalet, sequitur optimè, quod in casu, & ad hunc effectum, possit sine illa ad alium Superiorem recurrere; in casu enim tante necessitatis, vel jus naturæ dispensat, ut sine illa vadat, vel
15 præsumitur licentia Superioris *ad quem*; ut notavit Lezana.

Nec obstat, quod Trid. *sess.*25. *de Regul. cap.*4. statuat: *nec liceat Regularibus à suis Conventibus recedere, etiam prætextu*
16 *ad Superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint*; nam credendum non est ex Pignatello, Concilium voluisse derogare juri naturali: ipsumque per Lezana, loqui de Religiosis à Superiore injustè, & contra jus gravatis; sed de il-
17 lis, qui sine vera causa recurrunt, quod illa dictio *prætextu* significat; prætextus enim est color quæsitus, & non vera causa; prohibetur ergo à Concilio recessus, & recursus ex causa colorata, levi, ficta, non verò ex causa reali, & in casu realis gravaminis præsentis, sive imminentis, ut post Quaranta *sum. Bullar. vers. Archiepiscopi auctoritas sub lit.L. v.conclusionem*, optimè scripsit Ameno *num.*31.

Et si quæratur, an gravatus debeat expectare sententiam,
18 & ab ipsa appellare? Responsioni præmittimus: *Primò*, quod
19 alia est sententia *definitiva*, alia *interlocutoria*: *definitiva* est illa, quæ decidit negocium principale in judicium deductum: vel, qua Judex causam principalem definit, & toti controversiæ finem imponit: *Interlocutoria* verò est, quæ non de summa controversia, sed de rebus ad eam definiendam pertinentibus pronunciat: ut de cognitione differenda; de testibus producendis: de tortura, & similibus: ut tradunt Piasec. *prax. Episc. par.*2.*c.*4. *art.*15.*num.*13., & Engel. *Colleg. Univer. Juris Canon. lib.*2.*tit.*27. §.1. *num.*3., & Jo. Calvinus Lexicon Juridicum *lit.S.*

Secundò, quod gravamen irreparabile dicitur quilibet
20 actus irretractabilis; qui .s. in instanti, quo ponitur, suum sortitur effectum, & annexum habet factum, quod infectum esse non potest, ut ait Quaranta *cit. vers. in quibus, ubi sup.* hujusmodi sunt actualis excommunicatio, suspensio, & interdictum,

quæ

quæ alleg. *cap. Pastoralis* §. *Verum*, secum trahunt executionem; item tortura, & carcer ex Piaseco *cit.*, & Cabassut. *prax. Juris Canon. lib.* 4. *cap.* 12. *num.* 20. quo ad carcerationem habetur declaratio S.C.C. apud Piasecum *cit.* ex Quaranta loco adducto hujus tenoris.

An, quod Decreto S.C.Trident. *sess.* 13. *cap.* 1. *de refor.*, & alio *sess.* 24. *cap.* 20. *de refor. dicitur de gravamine, quod per appellationem à definitiva reparari non potest, intelligi possit, & debeat de gravamine indebitæ carcerationis?*

Sanctiss. D.N. audita *relatione S.C. Concilii declaravit ità esse intelligendum; & ideo ab hujusmodi gravamine appellari posse, & Ordinarium, vel Judicem teneri huic appellationi deferre, & teneri processum transferre ad Judicem appellationis.*

Et dicitur irreparabile, quatenus licet sententia definitiva, lata ab Judice appellationis, possit liberare ab excommunicatione, V. G. & carcere, efficere tamen non potest, quin gravatus illa mala sustinuerit actu, nec eum ad primævum indemnitatis statum restituere. 21

Tertiò, quod licet olim de jure canonico à qualibet interlocutoria, & quovis gravamine appellare licuerit *cap. de appellationibus cit. tit.* id hodie fuit correctum per Trident. *sess.* 13. *cap. alleg.* his verbis; *ante definitivam sententiam ab interlocutoria, vel alio quocumque gravamine non appelletur: Nec Episcopus, aut Judex, seu Vicarius appellationi huiusmodi tamquam frivolæ deferre non teneatur*; & inferiùs, *nisi gravamen hujusmodi per definitivam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit.* Et notavit præalleg. Quaranta *v. in quibus casibus*, quod à decreto de torquendo admittitur appellatio, & tortura suspenditur, etiam antequam per Judicem *ad quem* inhibeatur; nam licet regularitèr appellatio ab interlocutoria non liget manus Judicis *à quo*, antequam inhibeatur, ut in *cap. non solum de appellationibus* 16. *lib.* 2. *tit.* 15. limitatur non procedere in ea interlocutoria, quæ infert gravamen irreparabile; nec in ea per Engel. *ex Barbosa in Collect. DD. ad d. cap.* 20. *Trid. num.* 37., & Quaranta *loco alleg.* dum, tametsi gravamen sit reparabile, non est tamen reparabile ex toto, vel 22

nonnisi cum magna difficultate, aut præjudicio partis.

Ex quibus potest quæsito responderi; vel Subditus gravatur à Superiore per interlocutoriam tali gravamine, quod per appellationem à *definitiva* reparari non possit, ut si decernat reum esse torquendum, aut incarcerandum, sententiam definitivam expectare non debet, sed appellationem ab interlocutoria torturæ, & carcerationis interponere. Vel sic gravatur, ut gravamen illatum possit per definitivam reparari, V.G. producit testem ad sui defensionem, Judex eum examinare reiicit, etiam si nullam exclusionis rationem afferat, licet super hoc se sentiat nimis gravatum, expectanda nihilominus est
23 definitiva, quia per appellationem ab ea, potest gravamen, & damnum reparari, Peyrin. & Engel. *loco cit.* aliàs si ante unam, vel alteram sententiam discesserit, temerè, leviterque judicabitur recurrere, & sic erit, ut Apostata, puniendus, & ad Superiorem processantem remittendus.

Sed quid si Superior appellationi non deferat, vel eam non admittat, prout de jure deberet? dicendum appellantem debere ab iis, coram quibus appellavit, petere Apostolos testimo-
24 niales, literas nimirum testificantes de interposita appellatione, quas illi concedere tenentur, quia indebitè gravato, officium charitatis expostulat, ut omnes succurrant, juxta Const. *ad Romanum spectat*: Sixti V. §. 20. *Bull. Cherub. tom. 2.*

Nec tenebitur ab eodem in casu petere licentiam adeundi Superiores, etenim id ei inutile esset; nam certè, & à fortiori, cum sit sibi liberum eam concedere, denegabit, sicut appellationem non admittit, quod secundum jura deberet.

Et id etiam procedit, si petendo licentiam aliquod majus gravamen certò timeret, nam tunc posset, ea etiam non petita ex Navarro apud Peyrin. *verb. Addunt*, Superiorem adire, quia
25 nemo tenetur sibi majus malum procurare.

Tradit Ameno *num.* 30. quod si Subdito non esset tutum, aut ex metu reverentiali, non auderet appellare coram Præla-
26 to, & testibus; posset appellare per edictum: deberet tamen de tali appellatione à notorio, & manifesto gravamine, secum habere testimoniales, aliàs sibi non crederetur à Superiore,

ad

ad quem recurreret, & ut verus Apoſtata haberetur.

Si tamen propter ignorantiam, nec per edictum appellaret, nec coram teſtibus, aut quia certò ſciret, quod ſi Superiori gravanti aliquo modo innoteſceret ſe velle appellare, aut ad Superiorem majorem recurrere, ſtatim incarceraretur, vel, niſi feſtinanter, & occultè diſcederet, adderentur gravaminibus gravamina; adhùc poſſet, nulla facta appellatione, & licentia petita, Superiorem adire, quia in caſu, licèt non verbo, 27 facto diceretur appellare, quod plus eſt, *cap. Dilecti filii : il ſecondo de appellationibus*; & aditio ad Superiorem suppleret neceſſitatem appellationis, quæ in dato caſu rationabiliter poſſet omitti.

Quod ità verum cenſet Peyrinus *cit.* ex Portello *in addit. ad dub: regul. v. habitus num. 3.*, & Diana *tom. 3. tract. 2. reſol.* 115. ut affirmet poſſe Subditum abſque ſcrupulo habitum dimittere, & ſic incognitum iter ſuum directè ad Superiorem proſequi, dummodò timeat, quod in itinere capiatur, & reducatur per vim ad manus Superioris gravantis; quod Canones non improbant, cùm damnent dimiſſionem habitus factam temerè, hoc eſt ſine cauſa, ut habet Gloſs. *ad cap. ut periculoſa ne* 28 *Clerici, vel Monachi, in 6. lib. 3. tit. 24. in ver. temerè*: ubi *ex cauſa licet habitum transformare, ſi juſta ſit*, puta *timor*; & Gloſs. *ad cap. Clerici arma, de vita, & honeſtat. Clericorum lib. 3. tit. 1.* concedit Clericis poſſe arma portare ad terrorem latronum, dum per loca periculoſa tranſeunt.

Cæterum, quamvis adducta ab Ameno, & Peyrino *n. 27. & 28.* veritatem retinere poſſint, quoad forum internum, & pro eo probarent exemptionem à pœnis Apoſtatis taxatis; cen- 29 ſerem tamen non eſſe ad praxim deducenda, nec pro foro externo ab iiſdem immunitatem concludere, vel efficere, quin deberet recurrens pro eo foro, ut Apoſtata tractari; & quatenus contradiceret, ſibi onus probādi oppoſitum incumberet, at nullam ſuper injuſtitia, veritate, & gravitate gravaminis poſſet liquidam probationem afferre, adeoq; nec Judex moveri ad pronunciandum in judicio ſuper legitimitate recurſus; nam, ut ſupponitur, nec haberet teſtimonium appellationis, nec de noto-

notorietate existentis, aut certò moralitèr imminentis gravaminis evidentèr constaret; imo quolibet juris fulcimento privatus recurreret, quod potest colligi ex Roderico *resol.11. de Apostat.num.27.*; Et sic adesset locus præsumendi in Subdito dolum; & si allegaret se ex ignorantia ea omisisse, & credidisse sibi licere ad majorem Superiorem, ex quavis causa fugere sine licentia, deberet Judex examinare, & cognoscere, an ex vera ignorantia, & credulitate (quod in Sacerdote literato præsumendum non est) an potius ex dolo palliato id egerit; & juxta probata punire Ameno *num.107.*

Unde in praxi instruendus est Subditus, quod injustè,
30 V.G. à Provinciali gravatus, cui, nec locus appellandi datur, estque ad illati gravaminis obtinendum testimonium ex timore majoris impotens, & mora in ejusdem Provincia nociva, quod debeat (quando ad exercitium virtutis sustinere nolit) viciniorem alterius Provinciæ Conventum adire, & ex eo per edictum coram testibus ab illato gravamine appellare, & Provinciali trasmittere, ac injustitiam gravaminis significare Generali, jurisque remedia exposcere, obedientiales petere, & cum eis ad ipsum accedere, ut sic recursum justificet, & nulla pro foro, etiam externo, sit Apostasiæ umbra, & suspicio fugę, nec contra eum obtineant effectum disposita à Tridentin. *sess.25. de Regul. cap.4.* super recessu Regularium sine obedientialibus à Conventibus, his verbis; *Qui vero sine prædicto mandato in scriptis obtento repertus fuerit, ab Ordinariis locorum, tamquam desertor sui instituti puniatur.* Amplia, vel sine au-
31 thentico appellationis, aut gravaminis testimonio, obedientialibus æquivalente.

In appellatione gradatim est procedendum, ut firmat Bo-
32 nifac.IX. *Const. Sac.Religionis*, Leo X. *Const. Romani Pontificis* apud Confect. *privil. Mendicant.*, & expressè S.C.Regularium, ut infrà disponit: *Quoniam nonnulli Regulares vagandi studio, sive dum imminentem admissorum criminum pœnam ex suis Constitutionibus, aut aliàs debitam, sibi metuunt falsa, & commentitia gravamina causari, non ad immediatè suis Ordinis Superiores, scilicet à gravamine Prioris ad Provincialem, à Provin-*

ciali

ciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, prout cujusque Religionis Constitutionibus disponitur, sed ad hanc Romanam Curiam absque licentia sæpius fugiunt, potius quam recurrant, ex quo Ordinum disciplina relaxatur, Prælati contemnuntur, & ipsi in dies audaciores evadunt: placuit Sac. Regul. Congreg. ex ordine Sanctissimi statuere, ut si quis Regularium imposterum temerè, leviue ex causa hanc Almam Urbem, sive Curiam absque sui Seperioris licentia, & supradicta forma prætermissa adire præsumpserit, ad suos eosdem Superiores severiori pœna plectendus remittatur. Frater Michael Bonellus Card. Alexandrinus. Romæ apud Impress. Cam. 1587. Quaranta *Sum. ver. Monast. & Convent.*

Dubitatur, an grauatus à Guardiano non habens copiam Provincialis, possit appellare, & recurrere ad Conservatorem privilegiorum? & quatenus ad eum effectum à Conventu recedat, sit pronunciandus Apostata? 33

Et ad primum ex allatis juribus responsio est negativa; nam cum in eis ordo servandus præscribatur, semper tribunal, seu forum Conservatoris omittitur. Ex quo legitimè infertur eos in facultatibus non habere, posse cognioscere in causis Regularium eiusdem Claustri.

Et magis patet ex dispositiva Leonis *Const. alleg.* inhibentis sub excommunicationis pena Judicibus, etiam privilegiorum Conservatoribus, ne querelas fratrum contra fratres eiusdem claustri susciperent, vel de eis cognoscerent.

Nec ex adverso scribentes obstare pretendant, quod Const. specificè emanaverit pro FF. Ordinis Predicatorum; nam, cum sit favor, & privilegium exemptionis ab jurisditione extra ordinem contineat, & agatur de jure Superiorum, quod habent in suos, & similibus actibus lædatur, ad quemlibet alium, propter privilegiorum communicationis cum illo, ampliatur: qui possunt itidē frui alio à Nicol. V. *dato Cartusiensibus ex Roderico apud* Sanctoro *Comment. in Stat. S. Franc. c.* 12. *stat.* 11. *sub quæro quinto*, quo prohibetur, Regulares conveniri posse coram Conservatoribus.

Et, utpotè exemptos, esse Regulares apud suos Prælatos con-

conveniendos tradit Rodrico *resolut.* 33. *num.* 14., & 29. Miranda *Man. Prælat. tom.* 2. *qu.* 47. *art.* 10. Sanctoro *cit.* quibus in eos ex adnotatis à Donato *prax. regular. tom.* 1. *par.* 2. *tract.* 17. *qu.* 41. plena, libera, & immediata jurisdictio, quo ad specificum
34 effectum, tum judicii, tum punitionis, exclusis Conservatoribus, competit.

Quod facilè ex identitate rationis, & notæ exemptionis regularium potest deduci ex Const. *quoniam nostro* Greg XIII. *apud* Confect. *alleg.* prohibētis sub pœna excōmunicationis latæ sententiæ S. Sedi reservatæ, perpetuæ privationis vocis activæ, & passivæ, obtentorum officiorum, & inhabilitatis ad hæc, & alia, Fratribus, appellare, seù quoquomodo adire tribunalia secularia contra proprios Prælatos, aut per eos deputatos, & præscribentis in casu recepti gravaminis formulam recursus ad Supremos Ordinis Superiores, vel Sedem Apostolicam.

Nec ex adjuncta clausula *tribunalia secularia* vitium illationi impingatur, quasi ex ea, ad laica dumtaxat, recursus prohibitio sit restricta; nam per tribunal seculare Pontifex quodcumque intelligit, quod non est, vel Superiorum Ordinis, vel Protectoris (licet quo ad hoc attendatur Const. Inn. XII. incipit *Christifidelium* moderatoria facultatum Protectorum) vel Sedis Apostolicæ, & quodlibet in ea non permissum; Unde cum illud Conservatoris neutrū sit ex eis, nec de eo possit abso-
35 lutè proferri, quod sit tribunal Regulare, vel Regularium (sicut nec de illo Episcopi: de quo optimè affirmatur, quod sit seculare, hoc est Clericorum secularium, ut tradit Ameno *de pœnis tit.* 2. §. 3. *V. Appellatio mala num.* 34.) sed mixtum, ex quo Conservator procedere possit & contra Clericos seculares, & Laicos, ac etiam Regulares diversi Ordinis, sequitur, & illud sub dispositione prohibente comprehendi.

Et conclusivè procedendo: præsumendum non est, esse, aut fuisse mētem Canonum, & Pontificum, qui Regularium Ordines privilegiis nominandi Conservatores decorarunt, tollere à Prælatis Regularibus ordinariam in suos jurisdictionem, adeò ut volverint eos, maximè intra claustra degentes, non coram suis Superioribus conveniri, sed coram ipsis Conservatoribus;

à quo-

à quorum jurisdictione Trident. *sess.* 14. *cap.* 5. *de refor.* decrevit esse exemptos; quia sic eorum notabiliter læderetur exemptio, & vix tot eos eximentia decreta obtinerent effectum *Vide offic. quo ad confer. & quo ad delicta.*

Et sic ad secundum affirmativè.

Regulares Apostatæ è Claustro fugitvi, habitu dimisso, sive retento, excommunicantur ipso facto cap. *ut periculosa ne* 36
Clerici vel Monachi in 6. ubi Gloss. in verb. *ipso facto* notat id esse speciale in Religioso Apostata, quod statim sit excommunicatus; & juxta hæc limitantur disposita per stat. *Frat. Min. de Obser. cap.* 7. *§.* 6. *num.* 40. declarantia pœnas quascumque, & censuras per eorum leges inflictas cum calusulis ipso facto, non incurri statim, sed post declaratoriam criminis, non procedere in excommunicatione, quam *cap.* 2. *§.* 8. *n.* 2. ferunt in omnes, & singulos ab Ordine Apostatas.

Et intelligitur de excommunicatione majori, utpote simpliciter lata textus expressus *cap. si quem de sent. excom. lib.* 5. 37
tit. 39. ubi *si quem cum hac forma verborum illum excommunico, vel simili, à judice suo excommunicari contingat: dicendum est, eum non tantum minori, quæ à perceptione Sacramentorum, sed etiam majori excommunicatione (quæ à communione fidelium separat) esse ligatum*; quæ non fertur, nisi pro mortali *cap.* 38
nemo Episcoporum causa ii *quæ.* 3.

In qua suscipiens Ordinem remanet ipso facto suspen- 39
sus *cap. consultationi de Apostatis, & reiteran. Baptisma lib.* 5. *tit.* x.

Et, si durante suspensione celebret, vel alios Ordines exerceat, fit irregularis *cap. cum æterni de sent., & re jud. lib.* 40
2. *cap.* 14. *in* 6. & ibi Glossa *V. nota quod, & cap. cum Medicinalis de sent. excom. item in* 6.

Super quo, quamquam de jure communi, ut ex allato *cap. consultationi, & cap. cum illorum*, liquet, non nisi à Romano 41
Pontifice dispensari possit; de jure tamen particulari per privilegia id cum suis subditis possunt omnes Prælati Regulares; ut pluribus cumulatis tradit Peyrin *quæ. pr. cit. cap.* 26. *verb. dixi*: Ameno *num.* 53. & habetur expressè in Mari magno

Minorum, ut infrà: *Generali, & Provincialibus Ministris dicti Ordinis* (loquitur Sixtus IV.) *pro tempore existentibus, & illorum Vicariis dispensandi cum dicti Ordinis Minorum professoribus defectum Natalium ex adulterio, Sacrilegio, incestu, aut quovis alio nefario, & illicito coitu provenientem patientibus: Nec non cum his, qui ex quavis causa, prterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum irregulares forent, postquam Ordinem ipsum professi fuerint, ut defectu, & irregularitate hujusmodi non obstantibus, irregulares ipsi ad quoscumque, etiam Sacros Ordines promoveri, & in illis, etiam in Altaris Ministerio ministrare, & tam ipsi irregulares, quam defectum Natalium patientes prædicti, ad quascumque administrationes, & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & assumi, illaque gerere, & exercere liberè valeant, motu, scientia, & authoritate prædictis concedimus per præsentes.* Unde Apostatas valent absolvere à censuris, & super irregularitate dispensare, eosque habilitare, & executioni Ordinum, & officiorum suorum restituere.

Quoad pœnas alias Apostatis debitas, sivè privationis suffragiorum, vocis activæ, & passivæ, carceris, aliasque corporis afflictivas, flagellationis, jejunii &c. consulere quisque debet suæ Religionis constitutiones; in Ordine Mino-
42 rum de Observ. habet apostasia gradus; adeo ut alia sit *Levis, levior, & levissima; & alia gravis, gravior, & gravissima,* ut eorum const. *cap. 2. §. 8. num. 4., 6., 7., 10. 11., & 15.* referunt; ubi optimè distinguuntur, & proportionatis pœnis puniuntur; & notandum quod vocabulorum diversitas non operatur, quòd ex illis quælibet excommunicationem pro foro interno non concludat; nam *n. 2.* omnes Apostatę excommunicant; sed facit, ut pro foro fori, & externo dispar sit pœna carceris, vel alia ex adductis; & simul pro eo appareat, quod in hoc crimine ex extrinsecis circumstantiis, diuturnitatis temporis, distantiæ, egressus, aliisvè ibi videndis, crescit gravitas pœnæ; & ideo ibi *levissima* apostasia solum dicitur
43 talis respectivè ad alias inferentes majores, & graviores pœnas in foro externo, & contentioso taxatas per statuta, non vero

in

in ordine ad concludendam culpam mortalem, & excommunicationem majorem.

Advertendum est ex Peyrino *de subdito qu.pr.c.26.cit.v.ex quibus ulterius*: In praxi pronunciari non posse Apostatam, nec pœnis Apostatarum subdi eum, qui sine Licentia Prælati à Monasterio recessit, recessu non mortifero, ut si per aliquot passus ab eo elongatus, tres nimirum, aut quatuor, vel etiam decem per Ameno *n.* 82., & ad modicum tempus (in contingentia facti arbitrio judicis determinandum) & statim revertitur; ex quo ob parvitatem materiæ, id non possit exeunti rationabiliter ad grave delictum imputari; & inobedientia ex adnotatis à Sanctoro comen. *cit. cap. 2. stat. 62. §. aliquis* esset solum venialis. 44

An autem censendus sit Apostata, vel fugitivus Religiosus, qui obtentis literis obedientialibus accedendi ad locum à Provincia distantem, in itinere habitum deponit, & in veste seculari incedit. 45

Negativè respondetur: nam non est Apostata, quia supponitur non habere voluntatem ampliùs non redeundi ad claustra sub obedientia Superiorum: Nec Fugitivus, quia recessit à Conventu, & Provincia cum eorumdem licentia; ligatur tamen excommunicatione allegat. *cap. ut periculosa lata in Regulares*, qui, ad finem liberius evagandi habitum temere, hoc est, sine rationabili causa, dimittunt.

Unde quia ad hujusmodi censuram incurrendam exigitur, ut dimissio habitus sit temeraria, ut textus expressus ibidem juncta Gloss. *in verb. temere*, hoc est, facta absque justa, vel saltem probabiliter apparenti causa, sequitur ea non ligari, qui causam rationabilem dimittendi habet; & sic apud Ameno *n.* 26., & expressius apud Peyrin. *de subdito cap. 26.* sępiùs *cit. §. pr. per totum*, ea non innodatur, qui dimittit causa mutationis, mundationis, reparationis, balneationis, infirmitatis, transitus per loca Turcarum, & infidelium, ad quietiùs dormiendum, & fugiendum calorem æstivum, ad modestam recreationem, etiam si ad modicum tempus, in Conventu habitus histrionum assumat; cum in his, & simili- 46 47

bus non habeatur propriè habitus dimissio, sed spoliatio: quæ duo valdè differunt, ut ex Suarez *tom. 5. in tertiam partem, disput. 23. sect. 4. n. 27.* observat Peyrin *verb. neque incurrit.*

Et, nec eum censura ligari docet, qui habitum dimittit, ut cùm fœmina rem turpem habeat, vel, ut aliquid liberiùs subripiat; licet peccet moraliter; ex eo, quod tunc dimittat, ut commodiùs fornicetur, vel liberiùs furetur, & non occasione vagandi: quam decretalis ea dispositione removere intendit: secus dicendum de eunte in habitu seculari ad lupanar.

Eam incurrit, qui habitum defert, sed ita coopertum, ut cognosci non possit, prout scribit Peyrinus *loco alleg.* plures cumulans, & facit Gloss. *in Clement. Quoniam de vit., & honest. Cleric. verb. extrinsece.* Ratio est, quia quamquam non
48 dimittat materialiter, dimittit formaliter; & gestare illum coopertum alio habitu, perinde est ex Quaranta *Sum. Bull. verb. Apostata* ac illum non gestare, & tam potest optimè eo modo liberè vagari, quàm si nullo modo ferret, propterea Trident. *sess.* 25. de Regul. *cap.* 19. statuit. *Nec detur licentia cuiquam Regulari occultè ferendi habitum suæ Religionis.*

Observat Ameno *n.* 3. quod ignorans excommunicationem esse latam in dimittentes habitum, eam non incurrit, si
49 dimittat: cum de eo affirmari non possit, quod temerè dimit-
50 tat; Nam generaliter ignorans legem, non dicitur temere contrà legem operari; nam sic operatur, qui scienter contrafacit, vel in contemptum legis, quod ea prohibetur, non adimplet, vel transgreditur.

Non potest Religiosus ob necessitatem Parentum, habitu
51 etiam retento, de sola Superiorum Regularium licentia manere extra Claustra; sed est necessarium indultum Sedis Apostolicæ, à qua causa est probanda; prout firmant Decreta, Clem. VIII. *pro ref. Regul. apud Bull. Quaranta, & Cherub.* approbata, & innovata à S. Cong. de mandato Urbani VIII. *ineatur ratio, qua, sublatis licentiis, ac facultatibus hactenus quibuscumque concessis, degentes extra Conventus Claustra, ad ea quamprimum revocentur; nec de cætero, nisi ex gravissima cau-*

sa

sa à Sede Apostolicâ probanda, hujusmodi facultates concedi possint.

Apostatæ, & Fugitivi sunt singulis annis à Superioribus perquirendi, & curandum, ut ad Religionem revertantur; 52
textus expressus *cap. ne Religiosi de Regul. lib. 3. tit. 31. quod si hujusmodi fugitivos*, (sequitur textus) *inobedientes invenerint, eos excommunicent* (hoc est denuncient excommunicatos) *& tandiu faciant ab Ecclesiarum Prælatis excommunicatos publicè nunciari, donec ad mandatum ipsorum humiliter revertantur.*

Et ut decreta de Apostatis, *& ejectis edita à S.C.C. de speciali facultate Urbani VIII. innovata à Congr. ab Innocentio XII.* super eadem re deputata §. 4. referunt: *Rursus statuit, ut fugitivi, & Apostatæ, sive habitum Regularem deferant, sive non, possint, ac debeant ab Episcopis loci, ubi moram tra-* 53
hunt, incarceres conjici, ac Superioribus Regularibus consigna- 54
ri secundum Regularium instituta puniendi; utque ipsi quoque Superiores teneantur eos perquirere, ad Religionem reducere, atq; efficere, ut apprehendantur; Salva tamen in omnibus facultate Ordinariis locorum attributa decreto Con. cap. 3. sess. 6.

Benignè sunt recipiendi, & cum eis semper mitè agendum, & indulgendum aliquid, ne laxiori vitæ assueti, severitatem formidantes, iterum Religionem deferant.

Ea, quæ Religiosus Apostata, vel fugitivus acquirit, dum ad Religionem revertitur, ad Religionem pertinent per Le- 55
zana *sum. tom. pr. cap. 16. num. 20.* Peyrin de subdito *quæ. pr. cap. 26. §. pr. verb. dico octavo:* Miranda man. *Prælat. tom. pr. 62. art. 7.* Si autem religio non sit capax dominii, & proprietatis ut, illa Min. de Obser., ad Sedem Apostolicam, ad quam quoad dominium, & proprietatem spectant omnia ipsorum jura, & quæcumque bona: tradenda proinde Syndico, 56
eisdem à S. Sede assignato, pro administratione & dispositione rerum in Fratrum utilitatem, & necessitates.

Si autem extra Claustra decesserit ad Cameram Apostocam spectant, ut præfati firmant, & expressè disponit Greg. 57
XIII. *Const. officii nostri*: apud Quaranta *verb. spolia Clericorum.*

An

An autem teneatur Monasterium solvere debita contracta à Religioso Apostata, vel fugitivo; distinguatur; vel rediens ad Religionem secum adduxit bona, ex quibus solvi
58 possint, vel non? si primum tenetur juxta Regulam juris in 6., *quod qui sentit commodum, debeat etiam sentire onus*. Secùs dicendum in secundo casu, ne damnum recipiat, qui commodum non reportat.

CAPUT VIII.

Officialis quoad approbationem ab Ordinario ad Secularium Confessiones.

SUMMARIUM.

1 *Est necessaria per Trid. Regularibus pro secularium Confessionibus approbatio Ordinarii.*

2 *Quod & plures Summi Pontifices decreverunt.*

3 *Etiam Lectores, & Magistri in Theologia debent approbari.*

4 *Non sufficit se præsentare Episcopo.*

5 *Qui regulari injustè reprobato confitetur, non satisfacit præcepto annuæ confessionis.*

6 *Derogatur privilegio dato Prædic. & Min.* in Clement. dudum &c.

7 *Existens in Lucana Diæcesi nequit Confessiones audire illorum, qui sunt subditi Archiepiscopo Florentino, à quo approbationem accepit, nisi etiam Lucæ approbetur.*

8 *In Diæcesi, in qua Regulares sunt approbati, possunt omnium ad illam confluentium Confessiones audire.*

9 *Regulares habent jurisdictionem à Papa.*

10 *Generaliter idonei reperti debent sine limitatione temporis, & personarum approbari.*

11 *Licentiæ generaliter concessæ, mortuo Episcopo, non expirant.*

12 *A quo, & quando revocari possint?*

13 *Scan-*

13 *Scandalose viventes possunt privari.*

14 *Ab omnibus Regularibus unius Conventus sine Sanctæ Sedis assensu non potest facultas &c.*

15 *Successor Episcopus potest examinare approbatos ab antecessore.*

16 *Debent saltim approbari à Vicario generali.*

17 *Sententia, quod facultates Regularibus concessæ, non possint à Capitulo revocari.*

18 *Probabilis est, quod possint.*

19 *Sine approbatione Ordinarii non possunt Regulares audire confessiones eorum, qui de Tertio Ordine dicuntur.*

20 *Benè verò eorum Commensalium.*

21 *Non autem illorum, qui solùm Monasterio inserviunt.*

22 *Qui dicantur Regularium Commensales?*

23 *Venialia non possunt à Regulari non approbato, in Confessione audiri.*

24 *Regularis in vim Bullæ Cruciatæ nequit sine approbatione confessiones audire.*

25 *Regulares, non Curati, non possunt compelli ad conferentias Casuum conscientiæ.*

26 *Et Curati dimittentes Parochiam egent approbatione: limita.*

27 *Approbatus sine Licentia Superioris illicite absolvit.*

28 *Confess. Religiosorum an debeat esse approbatus ab Episcopo?*

Quamvis, ut statuit *Trid. sess. 23. cap. 15. de reform. Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absolvendi potestatem accipiant; decernit tamen Sancta Synodus, nullum, etiam Regularem, posse Confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi, aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus judicetur, & approbationem, quę gratis detur obtineat; privilegiis, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus.* Qua clausula expressè derogatur Privlegiis Regularium, quibus eis esset concessum, posse absque prævia approbatione Episcopi secularium confessione audire. 1

Quod

2 Quod ante Trid. firmavit Leo X. *sub die* 9. *Decemb.* 1516. Const. *Dum intra mentis*, edita in *Conc. Later. Confess. Collect. privileg. Regul. Ord. Mend.* & post Gregorius XV. *Const. in. scrutabili*. Deinde Urbanus VIII. *sub die* 12. *Septembris* 1628. *Const. cum sicut accepimus*, revocat quascumque facultates ad audiendas secularium confessiones Regularibus concessas, ita, ut nullis, sive Superioribus, sive subditis, etiam Societatis Jesu, ad id suffragari possint. *Piasec. prax. Episcop. par.* 2. *cap.* 1. *art.* 2. & *Bullar. Cherubin*, *tomo* 4. Deinde anno 1648. *sub die* 15 *Maii constitut. cum sicut* Innocen. X. confirmavit Decretum Sac. Congr. cui committedatur examen super ortis controversiis inter Episcopum Angelopolitanum, & P.P. Societatis Provinciæ Mexicanæ, quæ ad nonum censuit: *Prædictos Religiosos, nequaquam posse in Civitate Angelopolitana confessiones secularium audire sine approbatione Episcopi Diæcesani, v. c. off. quoad exemptionem ab Ordinarii jurisdictionem n.* 10.

3 Hujusmodi ab Ordinario approbationem esse necessariam, etiam in Sacræ Theologiæ Magistris, & Lectoribus, sanxit apud *Confess. cit. Pius V. sub.* 8. *Idi. Augusti* 1571. *Const. Romani Pontificis*, in qua post alia hæc subdit: *Nos super his pro debito Pastoralis officii, prout tenemur, salubriter providere volentes, tenore præsentium, hac nostra Constitutione perpetua sancimus, decernimus, & declaramus, Decretum Concilii Tridentini de approbatione Regularium, audiendis Confessionibus Secularium præpositorum, ab Episcopis facienda, observari debere, etiam in omnibus Regularibus quorumcunque Ordinum, etiam Mendicantium, etiam sub Regulari disciplina viventibus, etiam si sint Lectores, aut in Thelogia, etiam de Superiorum suorum licentia, graduati, vel promoti, vel à suis Magistris Generalibus, vel Provincialibus Ministris Secularium Confessionibus audiendis expositi*. Et cum hæc Constitutio sit posterior ea, quam idem in amplissimum Mendicantium favorem edidit anno 1567. eidem certè derogat sicut posteriores leges prioribus, quibus opponuntur, derogare solent, easque antiquare *Cabassut. prax. Jur. Can. lib.* 1. *cap.* 11. *n.* 3.

Nec

Nec sufficit se præsentare Episcopo, verùm etiam debet 4
quis ab ipso approbari, & approbationem obtinere, ut in terminis Trid.; idque adeò necessario, ut de eo, qui Regulari Episcopo præsentato, & ab eo non approbato, confitetur, sit certum præcepto annuæ confessionis non satisfacere, ut decrevit *Alexand. VII.* 14. *Septembris* 1665. hanc damnans Propositionem. *Satisfacit præcepto annuæ confessionis, qui confitetur Regulari, Episcopo præsentato, sed ab eo injustè reprobato.*

Et ex hoc, & *Const. Superna Clem. X.* patet esse derogatum 5
privilegio dato in *Clement. dudum de sepult. lib. 3. tit. 7. §. statuimus.* Ord. Prædic. & Min., ubi Papa recusantibus Episcopis conferre licentiam audiendi secularium confessiones, Fratribus, à præfatorum Ordin. Superioribus electis, & eisdem Episcopis præsentatis ad effectum eam recipiendi; iisdem sic electis, & præsentatis concesserat, ut libere, & licite confessiones audirent, & beneficium absolutionis confessis impenderent.

Nequit Regularis in una Diœcesi approbatus ex vi illius approbationis, Secularium confessiones in alia Dięcesi audire, quin, in ista etiam, approbetur; Etiam si Pœnitentes essent 7
subditi illius Episcopi, à quo fuit approbatus, ut allegat. *Clemens X.* 11. *Kal. Julii* 1670. *cit. Const. Superna Patris familias*, decrevit: *Ad hac Religiosos ab Episcopo ad confessiones secularium in sua Diœcesi audiendas approbatos, non posse in alia Diœcesi eas absque Episcopi Diœcesani approbatione audire, quamvis pœnitentes subditi sint ejus Episcopi, à quo ipsi Religiosi jam fuerant approbati.*

Verùm in Diœcesi, in qua sunt approbati, possunt om- 8
nium ex aliis Dięcesibus ad eam confluentium secularium confessiones audire; & esse à Sac. Cong. Conc. determinatum, testatur Fagnan. *cap. Omnis de pœnitentia, & remissione*: cum, ut ipse scribit, Regulares habeant ex Clementina *dudum de sepulturis*, ex annotatione Glossæ, & Laym. *Theol. moral. lib. 5. tract. 6. cap. 10. num. 19.* jurisdictionem à Papa; cujus jurisdictio ad alicujus Territorii limites non restringitur *c. cuncta per mundũ 9.* 9

N *quasi.*

9 *quæst.* 3., sed universus Orbis est sua Diœcesis. Eorumque jurisdictio, cum antecedenter ad approbationem sit per Tridentinum suspensa, approbatione accedente, ejusdem potestas relaxatur: & ita, ut si Episcopus idoneum simpliciter Regularem invenerit, illum simpliciter absque ulla temporis, loci, seu personarum limitatione indistinctè approbare, & admittere debeat. *Confect. Sum. Privileg. Ordin. Mendicant. tit.* 17. *cap.*4. Addens, & ipse, quod sic admissus possit, etiam secularium aliarum Diœcesum, in Diœcesi, in qua est approbatus, confessiones audire; ad quod facit Decretum S.Cong. Regular.
10 *editum sub die* 2.*Julii* 1587. apud ipsum: *Regulares, qui ad confessiones audiendas idonei generaliter ab Ordinariis, eorumve Examinatoribus, reperti, & probati fuerint, generaliter quoque, & indistinctè absque aliqua limitatione temporis, certorumve locorum, aut generis personarum, admittantur in Diœcesi propria; de cæteris verò, qui non adeo idonei reperientur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinquitur, ipsos cum limitata facultate, prout eisdem Ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere.* Quod jam decreverat Leo X. *Const. Dum intra, citata, hac phrasi: Ipsique Fratres* (scilicet ab Episcopo approbati) *etiam Forensium confessiones audire valeant*; Quibus id etiam competit post Bullam Greg.XV. *Inscrutabili*, ut Sac. Cong. Conc. ad secundum Dubium, occasione illius inter alia propositum, prout sequitur, respondit: *Hac in parte Constitutionem nihil novi juris induxisse, nec ullam novam authoritatem Episcopis in Regulares attribuisse; ideoque in vim ipsius Constitutionis non posse Episcopos Regularibus præscribere, ut certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum personarum confessiones audiant, vel aliàs illorum Privilegia in Sacramentis administrandis restringere, aut moderari. Bull. Cherub. ad Const.* Gregorii XV., Fagnan. *cap. Cum Capella, & lib.* 12. *Decret. fol.*130.

Et novissimè in sæpè laudata *Const. Superna* Clemens X. sanxit: *Illos autem Religiosos, qui ad confessiones audiendas idonei generaliter reperti fuerint, ab Episcopis, generaliter generaliter quoque, & indistinctè absque aliqua limitatione temporis,*

certo-

certorumve locorum, aut generis Personarum, in Diœcesi propria admittendos; quo ad cæteros verò, qui non adeo idonei reperientur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinarii relinqui ipsos cum limitata facultate, prout iisdem Ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere.

Licentiæ sic generaliter, & absque temporis limitatione concessæ, & delegatæ non expirant, etiam per mortem, vel 11
depositionem concedentis, per ea, quæ adducit Layman. *cit. cap. à num.*21., Piasec. *prax. par.*2. *cap.*1. *art.*2. *à num.*6., Barbos. *ad sess.*23. *cap.*15. *num.*38., & est sensus communis DD. quia est quædam gratia, quæ *morte non perimitur concedentis*, ut optimè Textus ad *cap. Si super gratia, de offic. Deleg. lib.* 1. *tit.*14. *in* 6. *etiam re integra*, hoc est, etiam si concedens decesserit, prius, quam quis confessiones excipere incæperit; prout alleg. Text. & *cap. Si cui nulla de præbend. lib.*3. *tit.*4. nota inferius *num.*18.

Quas nequit Episcopus, qui eas dedit, sine causâ revocare; benè verò si eas concesserint, aut ipsius Vicarius, aut Prædecessores Episcopi, prout in eadem ipse Pontifex: *Regulares* 12
verò ad ejusmodi confessiones audiendas prævio examine, simpliciter, & absque ulla temporis præfinitione ab ipsomet Episcopo, secus autem ab ejus Vicario, aut ab Antecessoribus Episcopis, approbatos, non posse ab eodem, qui sic approbavit, iterum examinari, aut ab eisdem confessionibus audiendis, suspendi, seu licentias illis concessas revocari, nisi nova superveniente causa, quæ ipsas confessiones concernat. De qua tamen haud necessarium esse, ut in actis constet; Nec eam teneri Episcopum ipsis Regularibus significare, sed Sedi Apostolicæ dumtaxat, ubi eam sibi aperiri postulaverit.

Accedente tamen rationabili causa, potest; porrò, ait: *Si Regulares cum scandalo, aut aliàs inhonestè vivant, vel ali-* 13
quod delictum committant, per quod rationabili Episcopi judicio videantur à confessionibus suspendendi &c. Utique eam causam ad confessionis ministerium pertinere, ac proinde nihil obstare, quominus ob eam possit Episcopus Regulares à semetipso approbatos suspendere, aut repellere à confessionibus audiendis.

14 Absque Sanctæ Sedis judicio, ipsis Ordinariis non conceditur posse omnes simul unius Conventus Confessarios, audiendi secularium confessiones, facultate privare, ut idem Clemens ibidem firmavit: *Attamen confessiones audiendi facultatem omnibus simul unius Conventus Regularibus confessoribus adimi ab Episcopo, inconsulta Sede Apostolica, nullatenus posse.*

15 Successor Episcopus potest Regulares in Diœcesi ab Antecessore approbatos, iterum examinare, & quos minus idoneos cognoverit reprobare Piasec. *ibid.*, & Barbos. *num.* 43. habetur *Const. Romani Pontificis* Pii V. ut infra: *Ab Episcopo autem successore*, statuit, *pro majori conscientiæ suæ quiete examinari de novo poterunt; & si minus idonei reperti fuerint, reprobari.* Prout deinde sanxit Urbanus VIII. *die* 20. *Augusti* 1629., Cabasut. *prax. Jur. Can. lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 3. quia frustrà jus haberet examinandi, si non posset Prædecessoris sui concessiones revocare.

16 Cùm verò difficilis esset ad Episcopum accessus, ejusdem Vicario generali, ut approbetur, debet Regularis præsentari; ut in terminis Leo X. *in citata Constitutione*: *Dum intra; nec non Superiores eorumdem Fratrum* (sunt verba Bullæ) *Fratres, quos ad audiendas confessiones Subditorum eorumdem Prælatorum* (Episcoporum scilicet) *pro tempore elegerint, eisdem Prælatis personaliter exhibere, ac præsentare (si eos sibi exhiberi, & præsentari poterint) alioquin eorum Vicariis.*

17 Dictas tamen facultates nequeunt post Episcopi approbantis mortem, revocare, aut Capitulum, aut Vicarius Capitularis, ut resolvit Antonell. *de Regim. Eccles. lib.* 4. *cap. ultimo num.* 79., Mirand. *Manual. Prælat. tom.* 1. *qu.* 45. *art.* 7. *in fine.* Ex Privilegio Clem. IV. *apud Confect.* concesso Prædicatorum Ordini, Constitutione *Exigentibus vestræ*, cujus tenor est: *Ex parte siquidem vestra fuit propositum coram Nobis, quod licet vobis à nonnullis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, audiendi confessiones Subditorum suorum &c. licentia sit concessa; quia tamen, ipsis Prælatis decedentibus, uti licentia hujusmodi, Ecclesiis sic vacantibus, dubitatis &c. vestris igitur supplicationibus inclinati, præsentium vobis au-*

ctori-

ctoritate concedimus, ut in hujusmodi casu possitis uti tandiu liberè prædicta licentia (nota) *donec, viduatis Ecclesiis, provisum fuerit de Pastore*. Quo Privilegio uti præsertim possunt Fratres Minores ex dispositione Sixti IV. *Const. Regimini, Mare magnum nuncupata*, ubi §. *Postremò*, decernit: *Posse Fratres Minores Privilegiis Prædicatorum Ordini, & Prædicatores illis Minoribus, concessis, sine ulla differentia potiri, & gaudere, perinde, ac si quæ uni ex Ordinibus prædictis sunt concessa, utrique simul nominatim concessa fuissent, aut concederentur imposterum. Bull. Cher. tom.* 1., *& ex altera* Clem. VII. *Dum fructus uberes*, communicantis Fratribus Min. de Obs. omnia, & singula Privilegia aliis Mendicantium, & non Mendicantium Ordinibus concessa, Confect. *coll. Priv. Regul. Mendic. par.* 1.

Ex justa nihilominus causa censeo posse easdem revocare; ut etiam notat Donat. *prax. Reg. tom.* 3. *tract.* 4. *quæst.* 28., & Barbos. *alleg. num.* 27. Ne dum, quia per Doctores Capitulum succedit in iis omnibus, quæ ad ordinariam Episcopi jurisdictionem spectant, nisi expresse prohibita reperiantur, Antonell. *loc. cit.* §. 2. *num.* 11., Genuen. *prax. cap.* 87. *cap. Ecclesiæ de supplenda neglig. Prælat. lib.* 1. *tit.* 8. *num.* 6. *cap. Episcopali de majorit. & obed. item in* 6., & Clement. *statutum de electione lib.* 1. *tit.* 3. Id autem ei prohibitum non reperitur: sed ulterius, quia dictum Privilegium Clementis censetur revocatum per Trid. *sess.* 23. *cap.* 15. exigens in Regularibus necessariam approbationem ab Ordinario: propter clausulas *non obstantibus Privilegiis &c.*, & per Donatum, Capitulum Sede vacante venit nomine Ordinarii; imo etiam, quia ex tenore concessionis constat, Pontificem voluisse solum satisfacere petitioni, & respondere dubio, ac resolvere, quòd ad Episcopi mortem, adhuc consistit facultas audiendi secularium confessiones ab eodem, prævia approbatione, obtenta; qua, etiam vacante Sede, ex vi illius approbationis uti possunt: præsertim, si non fuerit pro tempore determinato, eamque Episcopus non dederit ad tempus vitæ suæ, quia tunc certè morte extingueretur. 18

Requiritur in Regularibus pariter, quod ab Ordinario 19
appro-

approbentur, ut eorum, qui de Tertio Ordine vocantur, possint confessiones audire, ut Sac. Cong. Episcopor. & Regul. *sub die 20. Decembris* 1616. sub istis terminis resolvit: *Sac. Cong. &c. Statuit juxta multas ejusdem Congregationis responsiones non posse Sacerdotes Regulares audire confessiones Sacramentales Mulierum Tertii Ordinis, quæ de Pœnitentia dicuntur, nisi ab Ordinario approbati fuerint ad Confessiones secularium audiendas.* Peyr. *de Priv. Regul. tom.* 1. *ad Const.* 4. Sixti IV. §. 7. *num.* 39.

20 Non verò, ut illorum confessiones audiant, qui, licet sint seculares, dicuntur tamen verè de familia, & eorumdem Regularium Commensales Pignatell. *tom.* 10. *consult.* 30. *num.* 35., Barbos. *ad sess.* 23. *cap.* 15. Trid. *num.* 11., Peyr. *loc. cit. ad Constit.* 1. Julii II. §. 15. *num.* 12. referens Sac. Congreg. Decretum *de anno* 1568. 14. *Augusti* hujus tenoris: *Prælati Regulares, seù alii Religiosi Confessores, non possunt audire confessiones secularium, qui deserviunt ipsorum Monasteriis, absque approbatione, vel licentia Episcopi, secus autem, si illi seculares sint verè de familia, & continui commensales.* Quod novissimè confirmavit Clem. X. *in cit. Const. Superna*, per hæc verba: *Cæterùm in Monasteriis, & etiam Collegiis, ubi juxta Regularia Instituta vivitur, posse, tàm Prælatos Regulares, quàm Confessores Regularium eorumdem Monasteriorum, seù Collegiorum, audire confessiones illorum secularium (intellige absque prævia Episcopi approbatione) qui inibi sunt verè de familia, & continui commensales;*
21 *non autem illorum, qui tantùm ipsis deserviunt.* Pro istis enim decrevit necessariam ab Ordinario approbationem.

22 Verè de familia, & continui Commensales dicuntur Oblati, seù Donati S. Dominici, & Tertiarii S. Francisci, qui intra Monasteriorum septa habitant, vivunt, ac dormiunt: propterea in eis contraxerunt Domicilium: habitu ejusdem coloris cum eo, quo utuntur Professi, vestiuntur: & manent sub Prælatorum obedientia: non modo religioso, & ratione voti, sed modo servili, & ratione muneris serviendi Monasterio; & obinde gaudent etiam per Trid. *sess.* 24. *cap.* 11. *de Reform.* Privilegiis omnibus Religiosorum, quibus actu inserviunt, & numerantur inter seculares verè familiares; ad differentiam

eorum,

eorum, qui inserviunt Monasteriis, sed in eis non sunt de familia, nec domicilium contraxerunt, sed sunt ibi ad tempus, soloque stipendio, & salario eisdem inserviunt, & cum cæteris secularibus exteris, extra septa Monasteriorum viventibus, numerantur: pro quorum confessionibus audiendis est per Trid. necessaria approbatio ab Ordinario. Donat. *Prax. Reg. tom.3. tract.4.qu.7. num.3.*

Sine approbatione denique non possunt Regulares in confessione audire secularium venialia, prout ex commissione Innocentii XI. *sub die* 12. *Februarii* 1679. Sac.Cong.Concil.in Decreto de cõmunione quotidiana *cum ad aures* disposuit, ut infra: *Non permittant, ut venalium confessio fiat simplici Sacerdoti, non approbato ab Episcopo, aut Ordinario: si Parochi, & Confessarii, etiam Regulares, aut quicunque alii Sacerdotes, secus egerint, sciant D.O.M. rationem reddituros esse, neque defuturam Episcoporum, & Ordinariorum justam, ac rigorosam animadversionem in contrafacientes, etiam Regulares, etiam Societatis Jesu, facultate ipsis Episcopis, & Ordinariis per hoc Decretum per Sedem Apostolicam specialiter attributa.* 23

Et quatenus absolvant, invalida est absolutio; nam cum absolutio sit sententia, & actus judicii ex Trid. *can.9. sess.14. de Sac. Pœn.*, & hæc, in non subditum lata, nulla sit, per dispositam ibid. *cap.7.* statuentis nullius momenti esse absolutionem, *quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem*, sequitur ex defectu jurisdictionis, & subditi, absolutionem nullam esse. Quis enim non approbato jurisdictionem confert? Quis subditos? Accipit Regularis à Papa jurisdictionem, seù potestatem ferendi sententiam in subditum, sed supposita approbatione Episcopi, quæ in casu abest; Ei in ordinatione non confertur, neque per ordinationem Judex legitimus constituitur; alias nec Ecclesia posset efficere, ut absolutio ab ipso prolata non esset valida; sicuti impedire nequit, quin validè Sacerdos consecret, si cum debita intentione supra debitam materiam, formam necessariam proferat. Nec ab Ecclesia ei datur, ut vult Bonacina; aliàs nullus Prælatus, inferior Papa, posset illam suspendere;

& qui-

& quilibet Sacerdos, etiam invitis Episcopis, posset hujusmodi confessiones audire: & en gubernium Ecclesiæ confusione turbatum. Quilici. *Confess. manuduct. qu. 1. art. 2. num. 2.*, Felix Panorm. *Exam. Confess. tom. 2. disp. 4. cap. 5. de Ministro Sacr. Pœnit. num.* 1019. Quæ concludunt etiam de mortalibus jam confessis.

24 Nec Confessarius, etiam Regularis, in vim Bullæ Cruciatæ electus, potest pœnitentes absolvere, nisi sit approbatus ab Ordinario loci, in quo pœnitentes degunt per expressè disposita ab Innoc. XII. *die* 19. *April.* 1700., ut infra: *Cùm sicut &c.*

„ Cùm, sicut non sine gravi animi nostri dolore ex nonnullorum Venerabilium Fratrum Episcoporum Regni Portugalliæ, & aliorum timoratæ conscientiæ Virorum delatis ad Nos querelis accepimus, in Regno præfato revixerit, ac in dies magis invalescat opinio per quasdam fœl. rec. Pauli V., Urbani VIII., & Clemente X. Romanorum Pontificum, Prædecessorum nostrorum, Constitutiones, necnon plura Congregationum, tunc existentium S.R.E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, ac respectivè negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præpositorum, decreta, dudum damnata, & reprobata, qua innixi plerique illarum partium privilegia, & indulta per litteras Apostolicas pro Cruciata Sancta emanatas, seù, ut vocant, Bullam Cruciatæ concessa, ita intelligenda esse exstimant, ut facultas in litteris, seu Bulla hujusmodi Christifidelibus attributa confitendi peccata sua cuilibet Confessario, per quemcunque Ordinarium ad confessiones audiendas approbato, locum habeat, & habere censeatur, etiamsi is non fuerit Ordinarius loci, in quo confessiones præfatas excipi contigerit: Hinc est, quod Nos ex debito pastoralis officii, quod humilitati nostræ meritis licet, & viribus longè impari commisit divina dignatio, animarum periculis in re tanti momenti, qualis est Sacramentalis confessio, quantùm Nobis ex alto conceditur, paternâ charitate occurrere cupientes, necnon Constitutionibus, & decretis supradictis inhærentes, de Venerabilium Fratrum nostrorum ejusdem S.R.E. Cardinalium, primum quidem supradictis negotiis, &

con-

consultationibus Episcoporum, & Regularium præpositorum, „ subinde verò, etiam aliorum in tota Republica Christiana contra hæreticam pravitatem Generalium Inquisitorum à Sede „ Apostolica specialiter deputatorum, qui opinionem præfatam „ ex integro examinarunt, remq; totam maturè discusserunt, „ consilio, ac etiam motu proprio, & ex certa scientia, & matura deliberatione nostris, deq; Apostolicæ potestatis plenitudine tenore præsentium decernimus, & declaramus, Bullam „ Cruciatæ Sanctæ nihil novi juris induxisse, nullumque privilegium continere, quoad approbationem Confessariorum contra formam ejusdem Concilii Tridentini, & prædictarum Constitutionum Apostolicarum, adeoùt Confessarii, tam Sæculares, quàm Regulares, quicumque illi sint, in vim dictæ Bullæ „ Cruciatæ à Pœnitentibus ad audiendas eorum Sacramentales „ confessiones electi, nullatenus confessiones hujusmodi audire „ valeant sine approbatione Ordinarii, & Episcopi Diœcesani „ loci, in quo ipsi Pœnitentes degunt, & Confessarios eligunt, „ vel ad excipiendas confessiones requirunt, nec ad hoc suffragari approbationem semel, vel pluries ab aliis Ordinariis aliorum locorum, & Diœcesum obtentam, etiamsi Pœnitentes illorum Ordinariorum, qui Confessarios electos approbassent, „ subditi forent; confessiones autem aliter, & contra earumdem præsentium, aliorumque Apostolicarum Constitutionum formam deincepes faciendas, & excipiendas respectivè, „ præterquam in casu necessitatis in mortis articulo nullas fore, „ irritas, & invalidas, & Confessarios ipso jure suspensos esse, & „ etiam rigidè puniendos ab ipsis Ordinariis locorum. Porrò „ quamcumque contrariam opinionem tanquam falsam, temerariam, scandalosam, & in praxi perniciosam, prætenso quovis contrario usu, contrariaque consuetudine, etiam antiquissima, minimè obstantibus, motu, scientia, deliberatione, „ & potestatis plenitudine paribus harum serie damnamus, & „ reprobamus, contrariumque usum, ac contrariam consuetudinem hujusmodi penitus, & omninò abrogamus, & abolemus. Ac proinde omnibus, & singulis Christi fidelibus cujuscumque status, gradus, conditionis, & dignitatis existant, „

„ etiam ſpecifica, & individua mentione. & expreſſione dignis,
„ ne ſupradictam opinionem docere, tueri, aut ad praxim de-
„ ducere quovis modo audeant, ſeu præſumant, ſub pœna ex-
„ communicationis per contrafacientes ipſo facto abſque ali a
„ declaratione incurrenda, à qua nemo à quoquam præterquam
„ à Nobis, ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, niſi in
„ mortis articulo hujuſmodi conſtitutus abſolutionis benefi-
„ cium obtinere valeat, interdicimus, & prohibemus. Decer-
„ nentes &c. Sicque, & non aliter &c. Sublata &c. Irritum &c.
„ Non obſtantibus &c. Romæ die 19. Aprilis 1700.

Tametſi, ex uſque dictis, ſit in Regulari Confeſſario ad ſecularium validè excipiendas confeſſiones, neceſſaria appro-
25 batio Ordinariorum, ad conferentias tamen caſuum conſcientiæ, per eos cogi non poſſunt, niſi ſint Curati per diſpoſita à Sac. Cong.Conc. *de anno* 1630. *in una Foroſempronien.*, ut *cap.Offic. quoad legem Diœceſ. num.*12., & deinde Sac. Congreg. ſuper Statu Regul. ut infra firmavit.

Cum Conventus ſuppreſſi, & poſtea reſtituti, in quibus non degunt de familia duodecim Religioſi, ſint vigore Decreti, ut in parvis fœl. rec. Innocentii X. ſubiecti Viſitationi, Correctioni, & omnimodæ juriſdictioni Ordinariorum locorum, contigit dubitari; an Religioſi Confeſſores, & non Parochi in hujuſmodi Conventibus degentes compelli poſſint ab eiſdem Ordinariis, ut accedant ad conferentiam caſuum conſcientiæ?

Propoſito hoc dubio in Sac.Congreg.ſuper Statu Regularium, habita in Palatio Vaticano die 15. Januarii 1682. Eminentiſs. Patres cenſuerunt, Ordinarios locorum poſſe quidem hortari, non autem compellere prædictos Religioſos Confeſſores, non Parochos, ad accedendum ad conferentiam caſuum conſcientiæ.

Cæſar Card. Facbenettus. *B. Panciaticus Secret.*

Curatus ex aliqua cauſa beneficium Parochiale dimittens, non poteſt abſque nova approbatione Confeſſiones ſecu-
26 larium excipere, prout Piaſec. *prax par.2. cap.1. art.2. num.5.* Barboſa *ad ſeſſ.23. cap.15. de Refor.* Conc. Trid. *num.21.* plures cumulans DD. limitatur niſi, prius quam obtinuerit beneficium, fuerit, & non ad tempus, ad id approbatus.

Ad

Ad dubium: An Regularis sine suorum Superiorum licentia præsentatus Episcopo, & ab eodem approbatus, licitè, & validè possit Confessiones secularium excipere? dicitur cum
Layman *cit.n.*19. quod, quamquam illicitè eas audiat (excipi- 27
tur à Miranda *Man. Prælat. quæst.*45. *art.* 10. *tom.* 1. mortis articulus, in quo etiam licitè pœnitentes absolvit) validè excipit: cum in eo omnia ad validitatem in Ministro requisita concurrant: ordo nimirùm Sacerdotalis, approbatio Episcopi, & jurisdictio delegata.

Verùm, ubi statutum esset, & à Sede Apostolica approbatum, quod nullus Regularis, absque suorum Superiorum licentia se Ordinariis præsentaret, & revocarentur licentiæ audiendi confessiones ab eis obtentæ; nec validè eas exciperet, nullumque esset beneficium absolutionis collatum, ut ipse notat Layman, & Miranda.

Absolutè consulerem abstinendum propter probabilitatem sententiæ apud Barbos. *ad sess.cit.num.*7. asserentis Episcopum non approbare Regulares in Confessarios, nisi à Prælatis suis, saltèm interpretativè, illi præsententur juxta formam Clement. *Dudum de sepult.* §. *Statuimus*; quam, quoad formam præsentandi, & ipse tradit, non esse revocatam.

Quæritur: An Confessarius Religiosorum, debeat esse approbatus ab Episcopo?

Resp. negativè: Dummodò Confessarius, & Pœnitens sint
ejusdem Ordinis; arg optimum ex Trid. *cit.num.* 1., & ibi DD. 28
nam si esset, vel Sacerdos secularis, aut alterius Ordinis censeo necessariam esse illius approbationem; ad formam *Constit. provenit*, Innoc. VII. *apud Confect.* indulgentis Fratribus ex Ord. Prædic. ex obedientia itinerantibus, & copiam Confessarii ex proprio Ordine non habentibus, posse *quemcumque alium Presbyterum idoneum, & discretum, Religiosum, vel secularem, in eorum Confessorem eligere*; idoneus autem per Trid. *loco adducto* ad effectum audiendi Confessiones non reputatur, nisi ad minus examine Episcopi (si ei videbitur necessarium) probetur; in quo, aliis cumulatis, consentit Vasquez apud Thom.Tamb.*lib.*5.*de pœnit.cap.*4.§.2.*num.*17.

CAPUT IX.

Officialis quo ad Benedictionem

SUMMARIUM.

1 *Generales, Provinciales, & Guardiani Ord. Min. possunt benedicere Ecclesias, & Cæmeteria.*

2 *Et Ecclesiastica ornamenta pro usu suarum Ecclesiarum, in quibus Crisma non intervenit.*

3 *Possunt pariter reconciliare Ecclesias pollutas, aqua ab Episcopo, vel etiam per ipsos, in aliquo casu benedicta.*

4 *In quibus unctio Sacri Chrismatis interveniat?*

5 *Quid contineat aqua, quæ adhibetur in reconciliatione Ecclesiæ?*

6 *Dieta continet 20. millaria.*

7 *Nomine Vicarii veniunt Præsidentes.*

8 *Indultum est commune Regularibus habentibus Privilegium communicationis.*

9 *Pro quibus rebus sit in usu.*

10 *Restringitur usus Privilegii.*

11 *In iis, in quibus requiritur unctio Chrismatis, est necessarium speciale Privilegium.*

12 *Quod fuit concessum Abbatibus Cistercensibus.*

13 *In aliquo casu, & loco, possunt Jesuitæ Calices benedicere.*

14 *Pixides possunt singuli, quibus est concessum posse Ornamenta Ecclesiæ, benedicere.*

15 *In Ord. Min. de Observ. Guardiani benedicere possunt Corporalia.*

16 *Et simplices Sacerdote ejusdem Ordinis, si à cap. Gen. fuerint deputati.*

17 *Hebdomada Sancta non possunt Regulares Domos benedicere*: & ibi Decreta S. C. C.

18 *Circa Ovorum benedictionem videtur affirmandum.*

19 *Ad benedicenda Monialum Monsteria non est licitus ingressus in Clausuram.*

Ex

EX amplissimo Sedis Apostolicæ Prilegio possunt Prælati 1
Ord. Min. de Observ., Generales, Provinciales, & Guar-
diani, Ecclesias, Cæmeteria, ac Paramenta, & Ornamenta,
& alia quæcunque ad Divinum cultum, & ad suos usus ne-
necessaria, inquibus Chrisma non intervenit, benedicere; &
reconciliare Ecclesias, & Cæmeteria, quovis modo polluta,
prout iisdem, *apud Confect. collect. Priv. Mend. & Piasecum
prax. Epis. part.* 1. *cap.* 1. *art.* 4. *num.* 10., *Constitutione, Re-
ligionis suadet*, concessit Leo X. hac forma: Nos igitur, qui „
Religiosarum Personarum vota, per quæ eorum dispendiis „
obviatur, ac commodis, & profectibus providetur, studio „
charitatis libenter prosequimur, hujusmodi supplicationi- „
bus inclinati &c. ac vestri Ordinis Generalibus, Provinciali- „
bus, Vicariis, & Custodibus, ac Guardianis, pro tempore „
existentibus præfatis, ut omnia, & singula ejusdem Ordinis, „
& Observ. Ecclesias, Cæmeteria, & Capitula, & Oratoria, ubi „
cumque existentia, receptas, & recepta, recipiendas, seu reci- „
pienda: ac Paramenta, & ornamenta, ac alia quæcunq; ad Di- „
vinum cultum, & usum vestrum necessaria, in quibus Chris- „ 2
ma non intervenit, pro vestro usu tantùm, solemni bene- „
dictione; ac etiam per Vicarium, seu Guardianos, aut alios ad „
hoc à vobis in vestris Capitulis Generalibus providè depu- „
tandos, benedicere: ac illos, seu illa, & eorum qualibet san- „
guinis, seu seminis effusione, seu aliàs quomodolibet pol- „
lutas, seu polluta, quoties opus fuerit aqua per vos (præ- „
sertim in locis remotis, ubi Episcopum aquam benedicentem „ 3
per duas Dietas adire non poteritis) benedicta, reconciliare „
liberè, & licitè valeatis, authoritate Apostolica tenore præ- „
sentium concedimus; non obstant &c. Miranda *tom.* 3. *cap.* 40.
art. pr. Con. 2. Extendit ad usum etiam Monialium existen-
tium sub regimine præfati Ordinis.

Sacrum Chrisma intervenit, ex Pontificali Romano, 4
jussu Clement. VIII. edito, in Consecratione Ecclesiæ, Alta-
taris, Calicis, Patenæ, & Campanarum.

Ex eodem, Aqua necessaria pro Ecclesiæ reconciliatione 5
continet Aquam cum Sale, Cinere, & Vino,

Quæ-

6 Quælibet Dieta, ex *Enriquez apud Miranda tom. cit. q. 39. art. 8. concl. 3.* continet viginti milliaria. Ex quibus constat, quorum benedictio, & in quibus circumstantiis, sit Prælatis ejusdem ordinis prohibita.

7 Nomine Vicarii in terminis Constitutionis veniunt ex eodem *q. 40. art. 2.* qui in præfatorum Ordine Præsidentes appellantur, & Conventus ipsos in Gaurdianorum absentia gubernant.

8 Eo indulto Regulares omnes, quibus præfati Ord. Min. de Obser. sunt communicata Privilegia, uti possunt. Et esse in usu, suumque retinere vigorem, quò ad reconciliatio-
9 nem Ecclesię pollutæ, & benedictionem Ecclesiæ Paramentorum, testatur *Piasecus prax. Episc. parte prima, cap. 3. art. 3. num.* 10. Quoad verò Oratoriorum benedictonem; substinet Privilegium esse revocatum à *Tridentino sess. 22. in Dec. de observandis in celebratione Missæ* ubi statuitur Oratoria esse *designanda, & visitanda* ab Ordinariis, & sub Decreto comprehendi, etiam Regulares, constat ex *textu Concilii*: de hoc alibi.

10 Restringitur tamen usus ipsius per S. C. Decretum apud *Lezz. summ. Quest. Regul. tom. 3. verbo* Altare, *num. 3. & verbo* Benedictio *n.* 8. sub istis terminis. *Abbates, Priores, Guardiani, & alii Religionum Prælati, etiam ex Societate Jesu, habentes Privilegia benedicendi Vestes Sacras, Cæmeteria, & similia, dicto Privilegio uti non possunt, nisi in rebus, in quibus Sacra unctio non adhibetur, & pro servitio dumtaxat Monasteriorum, & Ecclesiarum propriarum.*

11 Pro benedictione eorum, in quibus adhibetur Sacri Chrismatis unctio, speciale requiritur Privilegium, ut *sub die 6. Decembris* 1630. Decrevit S. Cong. apud *Lezzana cit. verb.* Calix *num. 3. Abbas, nec etiam in locis sibi pleno jure subjectis, aut de jure Patronatus, potest consecrare Calices, Patenas, aut similia, in quibus requiritur Sacra Unctio, nisi hoc habeat in specie sibi concessum à Sede Apostolica.*

12 Quod concessum esse ab Innocentio VIII. Abbatibus Cistercienfibus refert *Piaseco loc. cit. n.* 19. recepto tamen Chrismate consecrato ab aliquo Episcopo. Je-

Jesuitis in locis, in quibus non adesset Episcopus, qui 13
posset ea benedicere, concessit sub Kal. Martii 1558. per *Pia. sec. cit. n.* 18. Paulus III. Const. *Licet debitum* posse benedicere Calices, & Altaria; quo Privilegio non poterunt & cæteri Regulares gaudere, propter Privilegiorum communicationem, in ea etiam locorum circumstantia, quia ex *Pignat. t. x. cons. prima n.* 33. quæ raro conceduntur, non veniunt sub generali communicatione.

Possunt singuli Pixides, quibus concessum est, posse quæ- 14
cumque ad Divinum cultum necessaria, benedicere; præsertim, quia in earumdem benedictione Sacrum Chrisma non exigitur *Rubric. Pontif. Rom. de Bened. Vascul. pro conser SS. Euchar.*

Corporalia in Ord. Min. de Observ. possunt benedicere 15
Guardiani, quia licet, ut refert *Miranda cit. q. 40. art. primo concl.* 2. fuerit id per Capitulum generale Meclinense ad solos Provinciales restrictum: in Cap. tamen gen. Tolet., celebrato anno 1583, ex appprobatione Cæremonialis Religionis, ut ipse refert *art.* 2., conceditur ipsis talis facultas.

Sic pariter in terminis Const. Leonis, facultate, præfa- 16
ta, aliaque Ornamenta Ecclesiastica benedicendi, gaudent simplices Sacerdotes, si tamen ad id per Cap. gen. fuerint deputati.

Domos non posse Regulares, quibus cura Animarum 17
non inest Hebdomada Sancta benedicere, declaravit *Sac. Cong. Conc. sub die 2. Julii 1620. in una Bononien*, respondendo ultimo dubio eidem inter alia à Parochis Bononien, lingua vernacula, porrecto, ut infrà.

„ I Curati della Città, e Diocese di Bologna supplicano „
humilimente le Signore V. V. Illustrissime à fare loro tanta „
gratia di determinare, se li Frati, che hanno Chiese non cu- „
rate dentro le Parochie, possono fare gl' infrascritti Atti, per „
provedere alle Controversie, che nascono spesso trà loro. „

1. Annunciare le feste, e digiuni all' Altare nella Cele- „
bratione della Messa? „

2. Raccogliere l' offerte, e dare la Pace al popolo alla „
Messa? 3. Por-

„ 3. Portar Piviale, e Stola per la Parochia fuori della
„ Chiesa, o Claustro?
„ 4. Quando sono chiamati alla sepoltura di qualche mor-
„ to, se habbino d' andare alla Casa del morto, o trasferirsi alla
„ Chiesa Parochiale, dove si raduna il Clero, o pure aspettare
„ in strada?
„ 5. Celebrare la prima Messa nelle loro Chiese avanti
„ quella delle Curato?
„ 6. Publicare fra la Messa gli Ordini del Signor Cardinale
„ Arcivescovo: i Matrimonii, & altro, che occorra?
„ 7. Predicare nelle loro Chiese l'Auuento, la Quaresima,
„ e frà l'Anno, quando si predica nella Chiesa Parochiale?
„ 8. Portar fuori delle loro Chiese, o Claustri Piviale, o
„ stola, quando fanno le processioni del loro Ordine, o del Cor-
„ done, o della Cintura, o del Rosario?
„ 9. Ricevere nelle loro Chiese le donne alla purificatione
„ dopo il parto?
„ 10. Morendo Frati, come auuiene alle volte, & in par-
„ ticolare de' Canonici Lateranensi fuori del Monasterio, in Ca-
„ sa de' loro parenti, & havendo i Curati amministrato loro i
„ Sanctissimi Sagramenti, se possano i loro Snperiori farli por-
„ tare di notte alla loro Chiesa, senza dirne cosa alcuna al Cu-
„ rato, e senza darli le ragioni Parochiali?
„ 11. Quando muore alcun loro Superiore, o Maestro,
„ o Teologo Collegiale in Convento, se possano farlo portare
„ per la Città, per diverse Parochie, e per la piazza con musi-
„ che, e riti straordinarii, e metterli anche il Piviale senza in-
„ tervento del Curato?
„ 12. Essendo publicato un ordine generale del Signor
„ Cardinal Archivescovo, che niuno lasci celebrar Messa à Pre-
„ ti forastieri, senza prima vedere, che n' habbiano hauta li-
„ cenza da sua Sig. Illustriss., ò suo Vicario Generale, se li Fra-
„ ti siano tenuti osservarlo?
„ 13. Se possono raccorre grano uua, legne, e simili altre
„ Cose, prima che il Curato habbia raccolte le sue primitie?

14. Se

14 Se possano benedire le Case nella Diocesi la settimana Santa, essendo questo officio del Curato, come si legge nel Rituale Romano? „ „ „ „

Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum ad singula capita superius posita hunc in modum respondit, videlicet.

„ Ad 1. Regulares non prohiberi dies festos, & jejunia „ in suis Ecclesiis annunciare. „

Ad 2. Respondit posse, dummodo à præambulationibus „ per Ecclesiam, ac similibus Eleemosynarum estorsionibus „ abstineant. „

Ad 3. Non posse, *vide quoad hoc aliam declarationem* S. „ Rituum Congr. *cap. off. quoad processiones num.* 14. *t.* 2. „

Ad 4. Debere ad Parochialem Ecclesiam accedere, ubi „ Clerus congregari consuevit. „

Ad 5. Prohiberi non posse, quominus Missa in Ecclesia „ Regularium celebretur ante Missam Parochialis Ecclesiæ. „

Ad 6. Non posse publicare matrimonia. „

Ad 7. Posse, petita etiam benedictione ab Illustrissimo „ Archiepiscopo. „

Ad 8. Non licere Regularibus hujusmodi Processiones „ facere extrà Ecclesias, & ambitum illarum. „

Ad 9. Regulares non prohiberi in eorum Ecclesiis mu- „ lieres post partum ad Purificationem admittere. „

Ad 10. Regulares extra Claustra decedentes, posse ad eo- „ rum Ecclesias deferri, etiam Parochis inconsultis. „

Ad 11. Non posse. „

Ad 12. Non licere Regularibus in suis Ecclesiis ad cele- „ brandum admittere Presbyteros Seculares, contra prohibi- „ tionem Illustrissimi Archiepiscopi. „

Ad 13. Non esse id prohibitum Regularibus. „

Ad 14. Non posse.. *in lib.* 12. Decretorum ejusdem S. „ Congr. *fol.* 45. & apud Peyrin. *de privil. ad Const.* 7. Pii V. „ post: ʔ. 10. *num.* 11. „

18 Quantum verò ad Ovorum benedictionem? affirmativè videtur resolvendum *Pasquali.ad Laur. de Franchis pe.2. num. 6.* Sicut enim Regulares liberè ad Purificationem recipiunt Muilieres, statutisque temporibus, Candelas, Cineres, & Palmas benedicunt, liberèque ab eisdem Populus recipit: sic pariter prohiberi non debent, ut Ova benedicant; ex eisque inferendum, istud non esse de reservatis Parocho, sed actum merè facultativum, ad quem non cogitur Populus; & esse propterea in facultate ipsius talem benedictionem recipere, à quo voluerit; vel à Parocho, vel à Regulari; & præsertim, quia ad unum compellens, non est lex: verùm habenda est ratio consuetudinis legitimè introductæ.

19 Ad Monasteria Monialium bendicenda Hebdomada Sancta, vel quovis alio tempore est in Clausuram prohibitus ingressus, S. C. 4. *Septembris* 1596. *Flosc. Nicol. verb. Clausura n. 27. & apud Theatrum Regul. verb. Clausura n. 3.*

CAPUT X.

Officialis quoad Bona Monasteriorum, & Ecclesiasticorum.

SUMMARIUM.

1 *Quæ Monasteria per Trident. possint bona immobilia possidere?*

2 *Protestatio Fratrum Minorum de Obser. de non admissis dispensationibus in Regula.*

3 *Nec consuetudine potest induci, ut eisdem liceat bona temporalia possidere.*

4 *Abusibus introductis Sancta Sedes providit.*

5 *Observare debent Decreta Cong. Gen. 17. Maii 1603.*

6 *Non licet ipsis habere Census, & Bona immobilia.*

7 *Quid agendum sit in casu, quo ipsis Legata perpetua relinquerentur?*

8 *Facta Protestatione, possunt eleemosynas recipere.*

9 *Quid agendum sit respectivè ad Fratres particulares?*

40 *Et tenentur ad restitutionem.*
41 *Bulla Cænæ abrogat omnem consuetudinem.*
42 *Contra Bullam Cænæ non potest allegari ignorantia.*
43 *Coloni Regularium non tenentur ad reparationem pontium, arginum &c. & ibi alia.*
44 *Præjudicium Ecclesiæ, nec de indirecto debet permitti.*
45 *Colentes prædia Ecclesiastica, quatenus coloni non subduntur Laicis.*
46 *Coloni, alii partiarii, alii perpetui.*
47 *Coloni Regularium excipiuntur ab omnibus oneribus.*
48 *Qui nec pro portione colonica collectari possunt.*
49 *Princeps Laicus nil potest de bonis Ecclesiæ statuere.*
50 *Coloni Clericorum pro bonis propriis solvunt.*
51 *Discrimen inter directam, & indirectam violationem immunit: Ecclesiasticæ.*
52 *Coloni agrorum mensæ Episcopalis, durante Colonia, gaudent Privilegio fori: & distinguas.*
53 *Syndici Conventus Frat. Min. de Obs. sunt exempti à collectis.*
54 *Etiam quoad bona extra locum Syndicatus.*
55 *Et à represaliis.*
56 *Nec possunt compelli admunia communitatis.*

1 MOnasteria omnia, quibus, *cap.* 3. *sess.* 25. Concil.Trid. *de Regul. & Monial.* non prohibetur, possunt bona immobilia possidere; quæ autem ea sint, ex eodem constat, cum statuat: *Concedit Sancta Synodus omnibus Monasteriis, & Domibus, tam Virorum, quàm Mulierum, & Mendicantium, exceptis Domibus Fratrum S.Francisci Capuccinorum, & eorum, qui de Observantia vocantur, & etiam quibus, aut ex Constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex Privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia possidere liceat.*

2 Et quia ipsi Fratres de Corpore Observantiæ, sive Observantes, sive Reformati, sive Discalceati, sive Recollecti dicantur, in pluribus Capitulis Generalibus, ex testimonio etiam Innoc. XI. Const. *Sollicitudo Pastoralis sub die* 20. *Novembris* 1679. Orb. Seraph. *tom.* 4. *& cap. off. quoad declarat. Regular. S. Fran-*

*S.Francifci num.*4. proteſtantur, & declarant, ipſum Obſervantiæ Corpus ullam unquam admiſiſſe, vel admittere diſpenſationem in Regula, ſed potius velle pro viribus, Divino favente auxilio, illam purè obſervare, juxta Summorum Pontificum declarationes, ideo nec conſuetudine induci poteſt, ut eis liceat bona temporalia in particulari, vel in communi poſſidere; cum eiſdem, & per Regulam, ac Pontificum decla- 3
rationes, ſit expreſsè prohibitum; tanta enim eſt eorumdem Fratrum paupertas, ut ſemper alieno utantur, non ſuo: alieno vivant, non ſuo: & in alieno habitent, Marchant. *in cap.*4. *Reg. S. Franciſci tit.*1. *qu.*2. *in fine*.

Abuſibus proinde, aliàs contra prædicta introductis, olim 4
providit S. C., à ſan. mem. Urb. VIII. Fratrum Min. de Obſerv. S. Franciſci Ciſmontanæ Familiæ conſultationibus præpoſita, dum ſub 14. *Junii* 1628. cenſuit, non eſſe eiſdem permittendum, ut Novitios ad habitum, & profeſſionem recipiant, niſi prius conſtiterit ex ipſorum Conventibus eos ſuſtuliſſe abuſus omnes, qui Regulæ S.Franciſci obſervantiæ adverſantur.

„ Ac primùm (*ſunt verba decreti*) abdicent à ſe, & eo- „
rum Conventibus, non ſolùm priſtina, ac bona omnia immo- „
bilia, quæ alicubi contra Regulæ puritatem, & declarationes „
fel. rec. Nicolai III., & Clementis V., extra, vel intra ſepta „
Monaſteriorum detinent, ſed etiam Cenſus perpetuos, & Le- „
gata annua, ſuper quibus S. C. præcipit obſervari Decretum 5
Cong. Generalis Romæ habitæ die 17. Maii 1603. (*Orb. Seraph.* „
*tom.*3.) cujus tenor talis eſt., „

§. 1. „ Cùm annuos redditus, ſicut cætera bona immo- 6
bilia, habere non liceat, ideo renovantes alia generalia ſtatuta, „
decernimus, quod Frater non inducat Perſonam aliquam ad „
eleemoſynam perpetuam Ordini noſtro exhibendam, nec ex- „
hibitam à quopiam vivente ſuſcipiat; & ſi aliqua talis nobis „
fuerit relicta, nullo modo in judicio exigatur: declarantes, „
quod ad perpetua Legata petenda, non poſſunt Fratres recur- „
rere, niſi humiliter, & per modum eleemoſynæ, abſque alle- „
gatione alicujus debiti., „

§. 2. „ Decernitur præterea, ac præcipitur per ſanctam 7
Obe-

„ Obedientiam, quod quoties relinqui contingat aliqua Legata
„ perpetua aliquibus personis, & Hospitalibus, vel alicui Rei-
„ publicæ, & aliis Domibus, ea lege, quod teneantur Fratribus
„ præstare singulis annis certam eleemosynam, omnino gratis,
„ sive, ut ipsi Fratres dicant certa Officia, & Missas; quod Guar-
„ dianus faciat protestationem ei, qui Testatoris voluntati ad-
„ implere tenetur: quod, cum ad illas eleemosynas nullum jus
„ habeant ex vi Legati, non possunt obligari ad illa Officia, &
„ Missas.
8 §. 3. „ Si tamen, facta ista protestatione Hæres ex sua
„ libera voluntate voluerit dare eleemosynas illas, & committe-
„ re Fratribus dicta Officia, & Missas; tunc Fratres tuta con-
„ scientia possunt eleemosynas hujusmodi recipere. „
9 §. 4. „ Quod totum, & multò fortius in relictis Legatis
„ singularibus Fratribus simili modo faciendum esse decerni-
mus. „ Quò ad hæc praxis esse debet, ut nonnisi in necessita-
tibus, & cum licentia Prælatorum ea acceptent, & ad ea recur-
rant; à quibus, ut notat Roderico *resolut.*88. *num.*10. *in fine*,
non est permittendum practicari, nisi raro, cum maxima cau-
tela, & à paucis, ne inde scandalum Secularibus præbeatur,
& aditus relaxationi aperiatur; & ita, ut sciant, quod „ Quæ
10 vis contractatio pecuniæ, *ex cit. Inn. XI. Const.*, seu denario-
„ rum, quæ non fit purè naturalis, seu quæ sit quovis modo po-
„ litica, cujuscunque Domini sint denarii, seu pecunia, Fratri-
„ bus Min. Observantibus, seu de Observantia, est omnino pro-
„ hibita. „
11 §. 5. „ Inhibemus autem, ne Syndicus in sua persona hu-
„ jusmodi annuos redditus recipiat, distribuẽdos ipsis Fratribus.
12 §. 6. „ Item statuitur, ut deinceps nulla instrumenta pu-
„ blica fiant à Fratribus capitulariter congregatis, nec quocun-
„ cunque alio modo se habentibus, in quibus transferatur domi-
„ nium, & proprietas alicujus Capellæ, sive sepulturæ, cum hoc
„ omnino sit contra Regulam, & nostro repugnet instituto; nam
„ quomodo aliquis dat, quod non habet? Si tamen occasio se ob-
„ tulerit, in qua operteat satisfacere devotæ fidelium voluntati,
„ id fiat per modos nostræ Regulæ, & Instituto congruentes. „
§. 7.

§. 7. „ Est autem protestatio necessaria, ne, ut ait D. Bo- 13
naventura, ab ignorantibus nostrum Institutum, Regulæ no- „
stræ transgressores judicemur. „ „

Lecta, & publicata fuere præfata Decreta die 15. Junii 14
1628. in Cong. Generali Fratrum Min. de Obs. (celebrata 10. „
ejusdem mensis) in præsentia Eminentissimi Cardinalis Gipsii, „
Præsidentis ejusdem Congregationis. Ex quibus aliqua hic in „
paragraphos distincta transcripsi; cæterum per extensum videri possunt in *Reg*.8. *Curiæ Cism. ab anno* 1627. *ad* 1631. *Bull. Cherub. tom*.4.; Fagnan. *cap. nimis prava pag*. 106. *Orb. Seraph. tom*,4. in quo ex errore notatur, Congregationem illam celebratam esse anno 1629., cum ex regesto aliter sit. „

FORMULA PROTESTATIONIS.

„ Nos Frater N., Guardianus Conventus N., & discreti 15
ejusdem, dicimus ad nostram notitiam pervenisse, quod N. cer- „
tam eleemosynam huic Conventui distribuendam, perpetuò „
gratis, vel forsan pro aliquibus Missis, & officiis celebrandis, „
legasse; cumque legata hujusmodi, nisi per simplicem eleemo- „
synam, ex nostra Regula nobis acceptare non liceat, per præ- „
sentes protestamur in Domino, quod legatum prædictum, „
tanquam incapaces, ex vi legati recipere nolumus, nec inten- „
dimus: si tamen hæres, aut executor testamentarius dictam „
quantitatem, per viam simplicis eleemosynæ, omni obligatio- „
ne, dominio, & proprietate, penitus cessantibus, Nobis liberè „
conferre voluerit, illam simpliciter accipiemus, & piæ testato- „
ris voluntati, quantùm in Nobis fuerit, plenè, & fideliter sa- „
tisfaciemus &c. „ Quæ, à Guardiano, & Discretis, ac sigillo Conventus firmata, est adnotanda in libris ejusdem Conventus, & danda deinde executori Testamenti.

Sicut eisdem bona possidere non licet, sic nec permittere 16
debent se hæredes institui, cum hæreditas ex Marcant. *cit. in cap*.6. *tit. unico, quæst*.1. *dub*.1. jus quoddam dicat; & ulterius, quia ad id ex Regulæ instituto sunt incapaces ex Clementina. *Exivi §. Cupientes, uidenda cap. off. quoad declaratio nem Regul. S. Francisci*.

Nec

17 Nec valent recipere ex hæreditatibus valorem, vel, etiam per Syndicum, eam pecuniarum summam, quæ mendicitati repugnat & altissimæ paupertati adversatur, *eadem ibid.*

18 Etiam si instituerentur hæredes sub conditione, ut bona scilicet hœreditatis venderent, & pretium erogarent in usum Fabricæ, vel Sacristiæ, eorumque necessitates; quia licet institutio ad effectum vendendi, fortè non repugnet Regulæ in his, quæ spectant ad rerum dominium, & possessionem: tamen considerandum est, Fratres sic institutos, nunquam desinere esse hæredes, & in eos transire jura, actionesque activè, & passive; quia hæres tenetur de facto, de contractu, & delicto De-
19 functi: potest conveniri actione personali, quatenus non possideat: conscientiamque tenetur exonerare Defuncti, & ad plura alia per Fagnanum *cap. nimis prava de excess. Prælat. pag. mihi* 22. *num.* 38. Fratribus autem ipsis hujusmodi se implica-
20 re litigiis repugnat, ut ipsa Clementina habet; Quæ etiam pro ipsorum Ecclesiis, videntur incapacitatem concludere.

21 Et eosdem deputari non posse Executores testamentorum, firmat ipsa §. *Verum*; quibus quoque est administratio, bono-
22 rum, cujuscumque sint, prohibita, prout *cit. Const.* Innoc. §. 10.

Quæritur, an bona ad Ecclesias, Monasteria, & Ecclesiasticas personas, quovis titulo, pervenientia, transeant cum oneribus?

Solutioni præmittitur onerum divisio, quorum alia realia,
23 quædam personalia, & alia mixta dicuntur; apud Sperellum *decis.* 36. *num.* 15. *Realia*, ea sunt, quæ rebus, & possessionibus imponuntur, ita ut res sint immediata causa impositionis, quæ illis est annexa: *Personalia*, quæ imponuntur, personis: & per Piasecum *prax. par.* 2. *cap.* 4. *art.* 8. *num.* 6., corporali labore, vel animi provisione absolvuntur, nulla habita ad bona, & patrimonium inspectione, & in his persona est immediata causa impositionis; *Mixta*, quæ principaliter imponuntur personis propter bona, vel bonis propter personas; ex quibus patet, quod nec persona sola, neque bona tantum sint finalis immediata impositionis causa, sed utrumque simul, & in istis

quan-

quantitas impositionis, rem directè, ejusque estimationem, & obligatio, vinculum, & necessitas solvendi, personam respicit per optimè ab eodem Sperello tradita *num.* 17.

Quibus notatis resolvitur, ea cum suis oneribus transire, si duo copulativè concurrant; *Primum*, ut onera ipsa sint me- 24
rè realia, idest ipsis fundis infixa, & bonis propter bona, non autem propter personas, imposita; *Secundum*, ut sint certa, perpetua, invariabilia, & determinata, non autem ex aliquibus urgentiis imposita, & illis in totum, vel ex parte cessantibus removenda, vel minuenda; ut idem tradit Sperellus *decis.* 35. *num.* 2. ideò excluduntur exactiones extraordinariæ pro arbitrio Principum imponendæ apud Engel. *de privil. Monast. privileg.* 2. *num.* 8., & in his terminis procedit vulgata regula, quod bona transeant cum onere suo, ex *cap. cum non sit in homine, de decimis lib.* 2. *tit.* 30., & *cap. tributum* 23. *qu.* 8.

Hinc, si ex bonis, prius quam ad Ecclesiasticas personas pervenirent, fuit solitum, ut quædam certa, & determinata onera, vel tributa Principibus secularibus solvantur, ea impo- 25
sterum, ex communi DD. sententia, persolvi debent.

Super quo legi possunt plura apud Panimoll. *decis.* 6. *adnot.* 2. ubi *num.* 8. refert sic fuisse rescriptum Episcopo Æsino. *La Santità di Nostro Sig. comanda, che gl'Ecclesiastici del Castello di Belvedere, tanto Secolari, quanto Regolari, ancorche Mendicanti, paghino, per li beni, che possiedono, le Collette, che esige quella Communità per li pesi Camerali, quando però essi beni ne fossero gravati prima, che venissero in mano loro; onde in questa conformità V. S. sarà contenta astringere quelli, che si mostrano renitenti. E Dio la prosperi. Roma li* 28. *Giugno* 1634. *Di V. S. come fratello il Cardinal Barberino.*

Et procedit, dum impositionis tempore, verè, & realiter bona fuerint in Laicorum dominio; nam si Ecclesia, Clericus, 26
vel Monasterium nulliter eis expoliati fuissent, vel ob hostium incursum, aut simili alia ratione illorum amisissent possessionem, & interim, tamquam à Laicis possessa, fuissent onere reali gravata, certè reintegratis Ecclesia, Clerico, vel Monasterio bona remanerent ab omni nexu, & vinculo libera, & ad pri-

ſtinam reverterentur libertatem, ut tenuit Rota *in Alben. Gabellæ, ſeù Onerum* 28.*Jun.*1630. *coram* Merlino *apud alleg.*Sperellum *num.*5.

Sic, ſi bona aliqua, jam ante obligata ad ſolvendas decimas prædiales (eas nimirùm, quæ ex fructibus prædiorum deben-
27 tur, ut vino, frumento, oleo, pomis, fœno, & ſimilibus) acquirantur de novo per Regulares, tranſeunt cum ſuo onere, & ii ab obligatione, & onere ſolvendi non eximuntur, niſi à S. Sede ſpeciale Privilegium eos ſpecificè eximens, obtineant, prout pluries firmavit S. Cong. Concilii, quæ in una *Camerinen.*15.*Novembris* 1659. apud Nicol. *prax. jur. can. lib.*3. *tit.*3. declaravit, ut ſequitur: *Sac. Cong. &c. cenſuit bona, & prædia, quæ dum à Licis poſſidebantur, decimarum ſolutioni erant obnoxia, ad Regularium Monaſteria cum ſuo onere tranſire, ac propterea Regulares teneri illas ſolvere Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, quemadmodum tenebantur Laici, priuſquam bona ipſa in Monaſterii proprietatem tranſtuliſſent; dictiſque Regularibus non ſuffragari allegata privilegia, ſed requiri ſpeciale privilegium poſterius Sac. Concil. Trid. cum individua derogatione cap. nuper.* Similem declarationem exhibet, Piaſec. *prax. Epiſc. par.*2. *cap.*4. *artic.*9. *de decimis à num.*21. aliaſque idem Nicol. *Floſc. verſ. decimæ num.*3., & Pignatell. *tom.*1. *conſ.*356. refert in una *Polonien. ſeù Cracovien. Decimarum die* 17.*Jun.*1645. ſic fuiſſe ab eadem reſolutum. *Sac. Cong. &c. Iterum, atque iterum auditis Regularibus, & præcipuè Patribus Societatis Jeſu, eorumque juribus, ac Privilegiis maturè diſcuſſis, cenſuit ab eiſdem Patribus, & aliis Regularibus, ſolvendas eſſe Parochis, & aliis Beneficiatis, decimas, quæ ſolvebantur à Laicis, priuſquam bona in ipſorum Patrum Societatis Jeſu, & aliorum Regularium proprietatem fuerint translata, firmis tamen remanentibus tranſactionibus deſuper factis:* vide Barboſa *de offic. & poteſt. Parochi par.*3. *cap.*28. §.3. *num.*43.

Nota allegato *cap. nuper de decimis lib.*3. *tit.*30. diſponi decimas eſſe ſolvendas de prædiis, bonis, & terris, quæ per Religioſos de novo acquiruntur: ſive ea propriis manibus, vel alienis excolant, dum antea erant decimis obſtricta; decreta-

lis

lis non ad solos Cistercienses restringitur, sed ad alios Regulares extenditur, ut Textus expressè.

Similiter Trid. *cap.12. sess.25. de reform.* præcipit decimas esse solvendas; ubi excommunicantur quotquot eas, aut subtrahunt, aut impediunt; quos absolvi non vult, nisi plena restitutione secuta. 28

Ad quas etiam tenentur Moniales, prout eadem Sac.Congreg. 1.*Septemb.*1629. ejusdem Nicol. *prax.* testimonio decrevit; quibus non potest suffragari prætensa, quasi possessio, nisi sit immemorabilis cum fama privilegii.

Ad eas, ut idem refert, non tenentur Regulares non possidentes stabilia, & qui de eleemosynis vivunt, ut item Sacra Congreg. sub *die 7. Octob.*1625. in specie pro Observantibus 29 disposuit; & apud Lantusca *ver.Gabella num.*3. legitur Epistola Subcollectoribus Decimarum directa sub *die 2.Maii* 1662. id exprimens.

Si onera, aut non sint mere realia, aut non sint perpetua, & invariabilia, cum bonis ad personam privilegiatam pervenientibus, tamquam illis non annexa, non transeunt; & sic procedit regula illa, quod mutatione personæ mutantur & 30 bona, prout ibid. scripsit Sperellus.

Qui *num.*7. resolvit, ad Monasteria, Clericos, & Ecclesiam cum bonis non transire taxam salis, nec onus impositum pro salario Prætoris, Medici, Magistri Grammaticæ, Satelli- 31 tum, cæterorumque Officialium; & ponderat rationem, quam DD. quos cumulat; reddunt, quod ea scilicet sint onera merè personalia, & debeant imponi, & distribui per capita, & personas nulla ad bona ratione habita.

Neque etiam ex Piaseco *cit.* ad ea cum bonis descendunt collectæ, quæ omnimodè ab oneribus merè realibus, rebusque infixis distant, & imponuntur principaliter personis pro rebus, 32 cum respectu ad bona; in quo observandum ex *cit.* Sperello *num.*24. aliud esse, quod quis aliquid pro re præstare debeat, quod est ad collectas teneri, aliud vero quod ex re præstare teneatur; hoc posteriori casu directè res ipsa obligatione afficitur: in priori autem non res, sed persona, dicitur obligata; &

ideo cum in eo obligatio sit personalis, reperiri non potest, ubi invenitur persona, quæ obligari nequit, ut est Ecclesiastica, utpotè Laicali potestati non subdita: & res mutavit statum.

Facit Textus in *cap. quia nonnulli de immunit. lib. 3. tit. 23. in 6.* in quo Alex. IV. acriter eos reprehendit, qui libertatem,
33 immunitatemque Ecclesiarum lædere, ac minuere, & audent *tallias, vel collectas, seu exactiones quascumque Ecclesiis, vel personis Ecclesiasticis imponere, vel exigere ab eisdem pro domibus, prædiis, vel quibuscumque possessionibus, ab eisdem Ecclesiis, vel personis Ecclesiasticis legitimè hactenus acquisitis, vel imposterum acquirendis; etiam si ipsæ Ecclesiæ, vel personæ, vel hujusmodi sint infra illorum districtum, vel territorium, constitutæ*; ubi notandum est verbum *Imponere* futuras, & verbum *Exigere* antiquas collectas, etiam ante acquisitionem impositas, respicere, ut optimè ponderat Suarez *ad Regem Angl. de immunit. Eccles. lib. 4. cap. 20. num.* 19. apud Sperellum *num.* 19.

Sicut, sæpissimè ampla Clericorum patrimonia, quæ prius erant immunia, ex ipsorum in Laicos translatione, collectarum, & pedagiorum oneribus sunt obnoxia, prout apud allegat. *num.* 31. in terminis tradunt DD. hac moti ratione, quod mutatione personæ, privilegium propter personam concessum,
34 extinguitur; sic, ut contrariorum eadem sit disciplina, mirum, nec durum videri debet, si è contra bona obnoxia, pro quibus persona aliqua obligatur, immunia evadant, si ad personam privilegiatam transeant.

Sed quid, si necessitas, vel utilitas publica sit, non tantum statum Laicorum, sed etiam Monasteriorum concernens, ut cum Patria ab hostibus est defendenda, vel reficienda via, quæ ad ipsorum bona accessum præbet, possunt ne, etiam Monasteria, ob bona, quæ possident contributionibus onerari?

Dicendum in similibus casibus, cum æquum sit, ut etiam oneribus subsit, qui commodum sentit, ideo, etiam Ecclesiasti-
35 ci, suam partem conferre debent, non tamen soli, neque ex authoritate Magistratus secularis, sed si Laicorum facultates non sufficiant, rogandi sunt Prælati Ecclesiastici, ut suis Subditis collectas imponant; & si periculum non sit adeo imminens,

prius

prius Summus Pontifex est consulendus, cujus interest communibus Ecclesiæ utilitatibus providere, Textus expressus *cap. non minus, cap. adversus de immunit. lib.3. tit.49., & cap. quod olim. eodem tit. inter extravag. com.*, & notavit *cit.*Engel.

Si Monasteria emant bona,cum pacto solvendi onera, non tenentur ad personalia, sed dumtaxat ad realia, quæ sunt certa, & invariabilia, & ante venditionem imposita, prout Sperellus *num.*178. resolvit, allegans resolutionem Sac. Cong.*super controversf.jurisdict. in una Taurinorum 26. Martii* 1629. concludens, quod si Monasterijs bona donentur cum pacto, ut onera solvant,& collectas, ad id tenebuntur; & *num.*41. extendit ad etiam in futurum imponendas, si cum tali restrictiva à privata persona (quæ cum sit suarum rerum domina, & moderatrix, potest in illis onera sibi benevisa imponere) relinquantur. 36

Etenim in casu per Engel. *cit. à num.*8. *in fine* bona non absolutè, sed sub certis reservationibus ad Monasteria transeunt.

Bona patrimonialia Clericorum, eis assigniata in titulum patrimonii, ad effectum suscipiendi Ordines Sacros, sunt immunia ab oneribus secularibus, & privilegiis gaudent, bonis Ecclesiasticis concessis, per edocta magistraliter à Gloss. *ad cap. Episcopus de præbend. lib.3. tit.5. in ver.subsidium*; tradit Piasec. *cit. art.4. cap.8. à num.7.*, Quaranta *summ.Bullar. ver.vectigal propè initium*. 37

Quod redditur certum ex dispositione Conc.Trid.*sess.21. cap.2. de reform.* statuentis bona in titulum patrimonii assignata, alienari sine licentia Episcopi non posse, adeout alienatio aliter facta sit ipso jure nulla, propter dictionem *nullatenus* in decreto contenta, quæ ex Barbosa in Conc. Trid. *ad sess. & cap. cit. num.*62. nullitatem ipso jure importat, per quæ probatur Clericorum patrimonia, res Ecclesiasticas dici; loco enim beneficii succedunt, & illius naturam sortiuntur per Sperellum *decis.*184. *num.*18.

Propter quod ea, etiam in casibus à jure non expressis, iisdem privilegiis gaudent, ut ibid. ponderat Sperellus contra

Abba-

Abbatem *alleg. à* Piasec.*num.7.*, *& decis.37. num.77.* refert eam fuisse mentem Sac. Congreg. *super controver. jurisdict. in una Auximana die 22. Januarii* 1629., & in una *Nullius* 30. *Maii* 1628. in qua dictum fuit titulum non extingui ipso jure per assecutionem beneficii ad victum sufficientis; ac propterea patrimonium non amittere immunitatem eidem in traditione Ordinum concessam.

Unde non tenetur ad gabellas de frumento, vino, aliisque fructibus, ex iisdem fundis, seù redditibus præbendarum suarum

38 collectis Piasec. *ibid.*; & etiam, quoad ea, sunt à collectis exempti, prout in terminis emanavit resolutio à Sac.Congreg. Immunit. in una *Volaterrana* 18.*Decemb.* 1629. apud Sperell. *cit. dec.37. à num.76.* ut infra; *Episcopus acriter reprehendatur, quia bona, etiam patrimonialia Clericorum sunt immunia à collectis Laicorum, nec ab Ecclesiasticis, etiam spontè dantibus, aut solventibus exigi possunt, absque incursu censurarum, ideoque consulat suæ conscientiæ, ac revocet executionem, & omnia inde secuta, illiusque Vicarius accedat ad Urbem sub pœna suspensionis ipso jure incurrendæ, ac privationis beneficiorum, & inhabilitatis ad ea obtinenda.*

A quibus, etiam Ragulares, ipsorumque bona, & res sunt immunia, eisque, & ipsorum bonis, collectas, gabellas, & alia onera absque speciali Romani Pontificis licentia imponentes, & exigentes, aut sic imposita, etiam à spontè dantibus, & con-

39 cedentibus recipientes, excommunicationem Bullæ Cœnæ incurrunt, ut habetur clarè in Canone 18.ejusdem.

Qua quidem ligantur omnes, & quotquot *per se, vel per alios directè, vel indirectè prædicta facere exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel favorem præstare non verentur*, ut ibid. clarè Textus, adeoque etiam Custodes Pontium, Portus, vel Fluminis, aut Portæ Civitatis, à Clericis, & Regularibus petentes, eosque sæpè cogentes, ut solvant datia, & gabellas; in quo item gravissimè peccant, cum obliga-

40 tione restitutionis; Deum, & immunitatem Ecclesiæ enormiter lædunt, ac multos Canones infringunt, & signanter Bullam Cœnæ, *& cap. Ecclesiæ S.Mariæ de const. lib.1. tit.2. cap.*

adver-

adversus de immunit. lib. 3. tit. 49. cap. noverit de sent. excomm. lib. 5. tit. 39 cap. quamq. de censibus in 6. lib. 3. tit. 20., & Clement. *præsenti eodem tit. lib. 3. tit. 13.*

Nec possunt Ministri, & Officiales se clypeo consuetudinis defendere, quamlibet enim Bulla Cœnæ infringit, abrogat, & damnat; in qua fulminantur excommunicationes quacumque consuetudine non obstante, ut advertunt cum Sperello alleg. *decis. 37. num. 48.* DD., & in terminis legitur Can. 15., ac etiam *prætextu cujuscumque consuetudinis, aut privilegii.* 41

Nec Exactores, & qui ad Portam Civitatis, vel in alio loco designato ad gabellas exigendas præponuntur, excusantur ab incursu censurarum in Bulla Cœnæ, aliisque Const. contentarum, si ab Ecclesiasticis exigant, propter probabilem juris, vel facti ignorantiam, quidquid post Navarrum scripserit Quaranta *loco alleg. ver. item ab hujus*: nam Bulla Cœnæ est satis nota: quot annis ubique locorum publicatur ad omnium notitiam deducitur, omnemque ignorantiam pellit, ut tradit Sperellus *decis. cit. in fine vid. cap. off. quoad immunit. Eccles. & Monasteriorum num. 53.* ideo contra ibi disposita non potest ignorantia allegari. 42

An autem Clericorum, & Religiosorum Coloni, ad eorundem bonorum culturam destinati teneantur, gravari, & cogi possint ad onera Laicalia, ut ad laborandum, vel per se, aut bobus, & equo ad arcium constructionem, pontium, arginum, viarumque reparationem, fossatorum mundationes, salis vectationem, & hujus generis alia?

Negativè dicitur cum Sperello *decis. 41. 42. & 43.* firmatque Panimolla *cit. decis. 6. adnot. 7. num. 6.* quæ est vera, & sequenda sententia juxta Canones super immunitate Ecclesiastica editos, & concludentibus fundamentis probatur. 43

Primò, ex eo, quod tametsi diceretur hujusmodi onera directè dirigi contra Colonos, & sic adversus personas Laicas imposita, negari non posset, quin de indirecto tenderent contra Clericos, & Regulares, illosque gravarent; nam per optimè sequitur, quod si Coloni ipsi ad præfatorum agrorum culturam destinati, in enunciatis oneribus occupentur, nequeant debito

debito tempore præesse prædiis, vel frugibus, & ex eo resultat quod Ecclesiastici minorem quantitatem fructuum percipiant; etenim terra eo est fecundior, quo frequentius, & tempestivius colitur, ideo ex directo Colonorum gravamine ad enunciata Ecclesiasticorum, de indirecto insurgit præjudicium, ut ipse ponderat Sperellus *decis.41. num.62.*; quæ verò nequeunt directè concedi, nec per indirectum sunt permittenda Textus apertus *cap.statutum de hæreticis in 6. lib. 5. tit. 2. cap.4. de privileg. lib.5. tit.33.* super quo conveniunt DD. ab eodem *ibid. alleg.*, & docent statutum contra Subditos substineri non posse in iis, in quibus affert in consequentia Ecclesiæ præjudicium.

Ideo Princeps secularis avertens præfatorum colonos à bonorum cultura, & impediens, ne arent, ferant, laborent, fructus colligant, vel asportent, tempore maxime, quo prædia, & fruges opera indigent, & cultura; vel illos cum Clericorum, & Regularium jactura gravans ex observatis, & ab eodem, & DD. ibid *cit. n. 66.* incidit in excommunicationem latam in Bulla Cænæ, ex quo restringat Ecclesiasticam libertatem, impediendo Ecclesiasticos libere re sua uti, quatenus operatur, ut eorumdem bona propter impedimentum colonorum nequeant coli, & arari, ut oportet, & exigitur.

Secundo, idem ostenditur, ex quo coloni ab hujusmodi onerum immunitate illecti, & certi de exemptione à similibus, melioribus, & Ecclesiæ utilioribus condititionibus, ea bona excolant: quæ utilitas ab Ecclesia non recipitur, si à similium gravamine non sint immunes; concurrere autem ad hanc utilitatis carentiam est indirecte lædere, & restringere
44 Ecclesiasticam immunitatem; quod quidem, quemadmodum directe prohibitum est, sic indirecte permitti non debet, ut ibid *n.* 68. arguunt DD. *& can. 15. & 18. Bullæ Cænæ*, utrumque interdicitur; ejusdemque censuram affirmat Quaranta, *sum. Bullar. ver. Vectigal. vers. item hujus*: ligare, ne dum quando onera directe Ecclesiasticis, & eorum colonis, verum etiam, si aliis, quorum damna ad ipsos redundaret, imponuntur.

Et

Et confirmari potest, ex quo hujusmodi impositio gravaminum sustineri non possit; etenim cum onera imponantur personis pro rebus, & pro rata prædiorum, ac super istis, ut in materia fundentur, incapacitas habetur ex parte materiæ, prædia enim ad Ecclesiasticos spectant, & extra Principis jurisdictionem sunt constituta, ideo incapacia, ut recipiant dispositionem statuti à Principe, editi quoad specificum effectum onerandi subditos Sperellus *n.* 53. & 54.

Et facit quod Coloni, quatenus sunt coloni, & sub ista qualitate uti colentes prædia Ecclesiastica, non subdantur Principi Laico, ut docuit Sperellus *n.* 30. & Pignatellus *tom.* 45
pr. conf. 165. *num.* 16, & Panimolla *cit. adnot.* 3. *num.* 7. ratione enim bonorum Ecclesiasticorum subjacent foro Ecclesiastico, sicut, & ipsa bona, ideo si eis, ad hæc habito respectù, aliquid præcipiatur, non tenentur parere; statuta enim Laicalia, nec Clericos, neque eorum bona ligant, ex potestatis defectu tex. ad *cap. Ecclesia S. Mariæ de Constitutionibus lib. pr. tit.* 2.

Conclusio procedit tum in Colonis partiariis, sic dictis juxta Caluinum *Lexicon Juridicum*, quia fructus cum Domino dividunt, ad quod facit Gloss. *in Clement. Religiosi de decimis* 46
in ver. excolendas: inter quos, & Ecclesiasticos ex Sperello *n.* 25. reperitur contractus Societatis, in quo Ecclesiastici ponunt prædia, & bona, coloni vero semina, animalia, & operas, ut fructus inde nascentes æqualiter dividantur, & forte propter hoc vulgo vocantur quoque *Mezzaroli*, etiam juxta resolutionem S. Cong. Immunit: apud Pignatellum *conf.* 467. Tum in iis, qui non sunt partiarii, sed perpetui, & adscripti, qui Clericorum, & Regularium nomine ipsorum prædia colunt, & ad panem vinum eorum stant, prout *decis.* 42. *n.* 11. Sperellus Obser. Conductitii per Panimol. *n.* 49. non sunt immunes; verum limitarem in casu, in quo nullum præjudicium Ecclesiasticis obveniret.

Quoad Colonos Regularium utriusque sexus non est dubium, præsertim post Const. B. Pii V. *dum ad uberes* alleg. *cap. offic. quoad Gabellas num.* 2. eximentis eorum colonos ab 47

 om-

omnibus oneribus in ea expressis, quæ per adnotata à Quaranta à loco *cit. ver. Privil. Regularium*, non comprehenditur sub constitutione revocatoria Gregorii XIII. *incip. in Tanta* Panimoll. *num.* 46. & Sperellus sæpe cit.

Quorum, & Clericorum coloni nequeunt collectari,
48 vel ad collectas pro portione colonica compelli, quia non pro fructibus, sed pro prædiis fit solutio, ut pluribus relatis, scripsit Sperellus *decis.* 44. *num.* 4. & Panimoll. *num.* 6. quod ostenditur ex forma imponendi collectas; quæ non imponuntur, nisi prius res ipsa æstimetur, & describatur in Catastro, ut secundum æstimationem, & pro viribus patrimonii taxentur, unde impositio respicit rem, & non fructus; & facit, quod in catastro describi, nec per Laicos æstimari possint bona Ecclesiæ, Clericorum, & Regularium, utpote extra Laicam jurisdictionem constituta, ideo incapacia, ut sint materia æstimationis, & descriptionis, importantium, per surdum ab eodem *n.* 10. allegat. actum jurisdictionis, qua caret Princeps Laicus, qui nec in spiritualibus, nec in temporalibus quidquam de bonis Ecclesiæ statuere potest *arg. in cap. quæ in*
49 *Ecclesiarum de Constitutionibus lib.* 1. *tit.* 3. quam exemptionem pro portione colonica esse firmatam à S. Cong. Epis. in una Oppiden. 18. *Septembris* 16.8. refert. Panimoll. alleg. *num.* 6. ampliat ipse, etiam, dum est à solo separata ibid *n.* 45.

Conclusionem limitant DD. apud Sperellum *decis.* 42.
50 *num.* 17. quoad onera colonis imposita respectu bonorum proprio nomine possessorum; unde pro bonis propriis solvere tenentur per expressè disposita à S. Cong. *immunit.* 29. *Maii* 1646. apud Panimoll. *cit. adnot.* 7. *à num.* 45. quia coloni Clericorum, cum cæteris Laicis concurrere tenentur ad omnia onera, in quibus neq; directe, neque indirecte, præjudicatur Ecclesiæ, vel Ecclesiasticis personis, nevè ex eo resultat indirecta immunitatis, & libertatis Ecclesiasticæ violatio; quæ semper in facto habetur, tametsi in verbis non appareat, dum actiones, quæ directe personas Laicas afficiunt, ordinantur ad gravandos Ecclesiasticos, vel illorum bona, ut post
51 Suarez *in tract. de defens. fidei lib.* 4. *cap.* 33. *num.* 6. tradit Sperellus

rellus

rellus *decis.* 41. *n.* 82. *cit.* ubi concludit discrimen inter directam, & indirectam violationem consistere solum in modo, nam reipsa idem est; quia effectus ita in Ecclesiasticos redundat, ut illos directe afficiat, si sit onerosus, vel indebite impediat, si sit favorabilis.

Quae limitatio videtur applicabilis colonis Regularium per disposita à Pio alleg. const. in qua eos immunes facit ab omnibus, & singulis oneribus, ut plenius in ea continetur, 52
quod ipse Sperellus, *decis.* 42. *num.* 20. notavit.

Colonos partiarios Agrorum mensae Episcopalis, durante colonia, non modo exemptione ab actionibus, verum & fori Privilegio, gaudere, cum aliqua tamen modificatione determinavit Sac. Consulta in una Perusina 9. *Janua.* 1610. tenoris, ut sequitur.

Illustre, e Molto Reverendo Sig. come Fratello la Sac. Consulta sopra la difficoltà, che si faceva intorno alli coloni partiarii delle terre, della mensa Episcopale, quando dovessero godere il Privilegio del foro: hà risoluto, che sempre, che li coloni partiarii lavorino li poderi intieri delle dette mense Episcopali, che per il più sogliono consistere in diversi pezzi di terra, ò vero in un sol pezzo di capacità, che faccia una possessione, ò un podere intiero, che si occupino in tutto, ò per la maggior parte nella colonia di quello, in tal caso debbano godere il Privilegio del foro; ma se lavoreranno un pezzo di poca quantità, ò si occuperanno per la maggior parte del tempo in lavoare i beni proprii, in tal caso non godino il Privilegio del foro Episcopale; e secondo questa distinzione potrà V. S. nelli casi occorrenti osservare, & il Sig. la conservi: Roma 9. Gen. 1610. -- Come Fratello il Cardinal Borghese. Quam refert Sperellus *decis.* 128. *num.* 33. & successivè affirmat fuisse resolutum à S. Cong. Immunit. in una *Civit. Plebis die* 23. *Decembris* 1627. & *in una Viterbien. sub eadem die*; & deinde *in una Neocastren* 13. *Augusti* 1629. idem *decis.* 42. *num.* 21.

Syndici quoque & Procuratores Conventuum Frat. Min. de Obser. declarantur, quoad bona, in loco Syndicatus possessa, exempti à solutione collectarum, & oneribus à commu- 53

 ni-

nitate impositis, vulgo dictis, *communitativi*, ad præscriptum Const. *Dum consideramus* Clement. VII. *cit. cap. offic. quo ad Syndicum num.* 24 *tom.* 2. in qua intuitu laborum, quos hujusmodi Syndici in beneficium dictorum Fratrum assidue sustinent, eos relevare voluit à quibusvis molestiis, quæ pro tempore possent eis inferri; ut sic faciliùs reperirentur personæ, quæ curam Syndicatus susciperent; quod quidem non obtineretur, si onus Syndicatus, Privilegium non inferret exemptiuum à cæteris collectarum oneribus; ad quæ si tenerentur, non est dubium ipsos Fratres ex eo præjudicium reputaturos; nam quilibet tunc onus Syndicatus, vel non susciperet, vel dimitteret susceptum, si cum eo deberet alteri collectarum de necessitate subesse; ne supra vires gravaretur, propter quod Fratres ipsi contra puritatem Regulæ cogerentur per se ipsos exequi, quæ agenda forent, & nunc tractantur à Syndicis; unde cum ex directo Syndicorum gravamine, quo ad collectas, de indirecto Fratrum præjudicium inferatur, immunitas quo ad eas debet concludi.

Quæ ampliatur quoque, quo ad bona existentia in locis extra eum Syndicatus S. Cong. Boni *regiminis* 24. *Januarii*
54 1699. *loc. cit. num.* 30.

Quosque S. Cong. Immunit. *die* 7. *Januarii* 1699. ibid.
55 *num.* 29. declaravit exemptos à represaliis; & sub *die* 10. *Maii* 1669. allegat. *loco n.* 27. censuit compelli non posse ad exercenda munia publica Communitatis, ut Depositarii, Cancellarii Prioris &c. super quo rescriptum refert Lant. *ver.*
56 *Syndicus num.* 2.

CAPUT XI.

Officialis quoad Capellas.

SUMMARIUM.

1 *Capellæ, & Altaria possunt sine dote erigi; limitatur.*

2 *Quis provideat Altare Capellæ, de paramentis, mappis &c.*

3 *Di-*

3 Distinguitur cum Genuen., & Sperello.
4 Ædificans Altare videtur se obligare ad necessaria pro Missis.
5 Quæ dos dicatur sufficiens?
6 Consuetudo reficiendi Ecclesiam aliquando à populo transit ad Rectorem.
7 Insignia, & arma fundationem ostendunt.
8 Et devotionem erga Deum, & Sanctos.
9 Non possunt abradi.
10 Reipublicæ interest, ut dignitas familiæ conservetur.
11 Heres non potest sua arma affigere in Capella.
12 Missæ, in Capella erecta in Ecclesia Regularium, ab istis celebrantur.
13 Nec hæres potest pro suo libito deputare alios.
14 Fratres Min. non sunt capaces legatorum cum onere Missarum: limitatur.
15 Legata facta, pro oleo lampadis recipere possunt.
16 Capellæ, & sepulturæ quomodo concedendæ?
17 Pro concessione nil potest peti.
18 Bene vero recipi sponte datum.
19 Multa inhoneste petuntur, quæ honeste recipi possunt.
20 Concessiones fiunt de assensu, & consilio Capituli.
21 Altaria, & Capellæ Confraternitatum existentium in Ecclesiis Regularium, quando subsint visitationi Episcopi.

LIcet Ecclesiæ sine dote consecrari non debeant *cap. placuit, pr. quæ. 2. & cap. cum sicut de consi. Eccl. vel Alt. lib. 3. tit.* 40. imo nec fundari, *ut ibi Glos. in ver. Regina*, nisi à Patrono ei de dote primo provideatur, quæ sufficiat pro conservatione ipsius, pro luminaribus, stipendiis Ministrorum, & custodum, aliisque necessariis, *cap. nemo Ecclesiam de consecrat. dist. pr. juncta Glos. ad alleg. cap. placuit*; in quo conveniunt DD. Engel. *colleg. univ. Jur. Canon. lib.* 3. *tit.* 48. *num.* 6. Piasecus *prax. Episc. p. pr. cap.* 2. *art.* 3. *num.* 3. Genven. *prax. cap.* 109. *num. pr.* Altaria, tamen & Capellæ in Ecclesia sine dote erigi possunt, maximè si ad ornatum Ecclesiæ sint constructa, quia tunc sufficit Ecclesiam fuisse dotatam; secus dicen- 1

cendum de illis constructis pro Missarum celebratione, nam tunc necessaria ad id debent haberi per Genuensem ibidem.

2 Ideo quæritur, an Patronus Capellæ, an vero Rector, aut Monasterium teneatur illam reparare, & providere Altare de paramentis, mappis, ornamentis, calice, patena, luminariis, & cæteris necessariis ad celebrationem?

Et quamq; videatur injunctum rectoribus Ecclesiæ, vel Capellæ, onus, ipsas reficiendi, & reparandi ex *cap. quicumque & cap. de his de Eccles. ædificand. lib. 3. tit. 48.* & ex eo probetur, quod, qui sentit commodum, teneatur quoque ferre onus, juxta Regulam *55. juris in 6.* & onus extendatur, etiam ad ornamenta necessaria superius enunciata, sine quibus divina celebrari non possunt; quia fabricatio Ecclesiæ, & præparatio ornamentorum à pari procedunt, & parificantur *cap. de his de testamentis lib. 3. tit. 26.* & ibi: *in ornamentis, seu fabrica, luminariis, sive aliis ad perpetuum cultum Divinum*.

3 Attamen non est sic obsolute firmanda conclusio per Genuensem ibid *num.* 13. & Sperellum *decis. 68. num.* 11. sed juxta distinctionem ab alleg. consideratam: nam vel Patronus, & Fundator ab initio dedit dotem sufficientem pro mercede Sacerdotis, fabricæ, & ornamentorum manutentione; & tunc nullatenus ipse est inquietandus, sed tenetur Rector, vel Conventus; aut dotem parvam, & insufficientem assignavit, & tunc Patronus tenetur; facit Trident. *sess.* 21. *cap.* 7. *de ref.* & ex eo deducitur per Abbatem à Sperello *num.* 15. alleg. quod fundans Capellam teneatur illam competenter dotare; quemadmodum Pater filiam; maximè, quia ædifi-

4 cans Altare Sacerdotale videtur se obligasse ad dotem dandam pro necessariis concurrentibus ad Missarum solemnia; nam, qui vult unum, videtur voluisse omnia, perquæ pervenitur ad illud *arg. ex cap. Præterea lib. pr. tit. 29. de offic. deleg.* idem Panimolla *decis.* 15. *num.* 9. applicat Confraternitatibus Laicorum, ut dicemus *cap. quoad Confraternitates*.

Et procedit per Sperellum *decis.* 67. *num.* 12. ut, si dos Capellæ pereat, teneatur Patronus ad iterum dotandum, in quo si negligens fuerit, poterit jus Patronatus alteri dotanti

ad

adjudicari, eique præceptum fieri de assignando sufficientem, & competentem dotem sub pœna providendi de Compatrono, vel alia, & interim de providendo de mappis, paramentis, cæterisque necessariis, Genuen. ibid.

Ubi firmat Patronum Capellæ non semper teneri alere Capellanum celebrantem, bene vero providere de dote sufficienti, habito respectu ad Stipendia, quæ solent dari, pro Missis; unde in casu sufficiens dos illa reputatur, quæ correspondet necessariis paramentis, & oneri Missarum, quas Capellanus debet ibi, per hebdomadam celebrare; alia super sufficientia dotis, vide in Glos. *ad alleg. cap. Cum sicut in ver. conservanda*. 5

Nota, quod quando inducta esset consuetudo, quod populus, & respectivè Patronus subiret onus reparandi Ecclesiam, & ornandi Capellam, ab ea recedendum non foret, etiam nata sufficienti dote *per Innoc. in cap. fin. de his quæ fiunt à majori parte Capituli*, & *Genuen. ad locum alleg.*

Super quo Sperellus allegat. *decis.* 68. *num.* 24. considerat, quod si consuetudo, quæ onus reparationis, & fabricæ Ecclesiæ, ac ornatus Capellæ transtulit in Populum, vel Patronum, orta fuit, dum redditus erant tenues, & Populus exiguus, auctis deinde redditibus beneficii, excrescente Populo, decimis multiplicatis, itaut, & ad Rectoris substentationem, & in Ecclesiæ restaurationem, cæteraque necessaria sufficiant, ab eo ille liberetur, & in Rectorem transeat; ut apud eum scripsit Navarro de Spoliis *Clericorum* §. 10. sub *num.* 73. alia plura, ipso digna, alleg. *decisionibus* 67. & 68. ipse Sperellus notavit. 6

Fundationem Capellæ demonstrant ex Panimolla *decis. x. adnot. pr. num.* 65. inscriptiones, arma, & insignia familiæ insculpta in marmoreis Lapidibus, vel pariete Capellæ, quæ regulariter apponi non solent in re, vel ædificio, alienis sumptibus constructo. 7

Et licet non appareant, ita antiqua, ut dici possit apposita fuisse in fundatione, nihilominus conducunt ad probandam fundationem; quia præsumuntur per Patronos, vel 8

Fun-

Fundatores apposita ad conservationem, vel sui juris, vel ostendendam devotionem erga Deum, & Sanctos, ut dixit Rota *decis.* 13. *sub num.* 3. *parte pr. Recent. ab eodem alleg.*

Quæ, sive probetur esse apposita in fundatione, vel ob restaurationem, aut meliorationem, nulli nunquam, sive Rectori, sive Conventus Prælato, licet ea abradere & removere,
9 vel, ut memoria fundationis, aut benefactoris deperdatur, vel, ut aliorum nomina, & insignia ibi ponantur, ut ibid. ipse Panimoll. *num.* 68. & alleg. Genuen. *num.* 3. scribunt.

Nam, ut concludenter Genuen. *num.* 2. probat, eriguntur Capellæ cum Sepulturis, armis, & inscriptionibus, (quæ sunt ordinata ad conservandam fundatoris, & benefactoris memoriam) ad ostendendam excellentiam devotionis ipsius,
10 ejusdemque domus, erga Deum, & Sanctos; interest autem Reipublicæ *L.* 1. *§. publica ff. de ventre inspicendo* apud Genuen. ut familiarum dignitas conservetur; quæ dignitas ex ædificio Capellæ, & in hac ex monumentis dignoscitur: fixis ideo *num.* 4. Genuen. concludit hæredem non posse sua arma
11 affigere in Capella, in qua sunt illa fundatoris, ne memoria defuncti deperdatur.

Erigens Capellam in Ecclesia Regularium cum onere, ut quolibet die certus Missarum numerus in ea celebretur,
12 sine specificatione personæ, à qua debeant celebrari, celebrandæ sunt à Socerdote Regulari Monasterii: Nec Fundator potest ad suum libitum pro hujusmodi celebratione Sacerdotes Seculares, vel Regulares alterius Ordinis, deputare, nisi ipsi Regulares consentiant; ad quod facit Decretum S. Cong. relatum à Nicolio *Can. lib.* 3. *tit.* 33. *de Regularibus num.* 15. ubi disponitur in casu, quo testator Missas celebrandas in Ecclesia Regul. relinquat sine expressione personæ, non posse hæredem pro suo libito Sacerdotes Seculares deputare *quæ cen-*
13 *suit, præfatos hæredes non posse pro suo libito Oratoribus* (PP. nimirum Ord Prædicatorum, qui libellum porrexerant) *invitis deputare pro prædicta celebratione Missarum in eorum Ecclesia Sacerdotes Seculares, seu alios, cujuscumque Ordinis, Regulares; sed omnibus præferendos esse eosdem Oratores, quatenus*

ipsi

ipsi Missis satisfacere non recusent, quibuscumque non obstantibus die 16. *Novembris* 1657.

Super quo posset cum Engel. *de privil. Monast. priv.* 44. *n.* 4. ponderari, quod quamquam fundator, vel testator, suum mentem expressè non aperuerit, debeat præsumi fuisse, ut Missæ legantur à Regularibus Monasterii, non modo, quia non est verisimile eum voluisse eos Regulares excludere, & se restringere ad Clericos Seculares, præsertim quia solent ab hominibus Religiosorum preces multum desiderari, verum etiam, quia nimis eos gravaret per impositionem oneris, quod maximè eorū communitatem perturbaret, quod quidem sequeretur, si Clerici contra eorum voluntatem possent aliquod jus in Monasterio prætendere.

Verum si Capella cum tali onere fuisset erecta in Ecclesia Min. de Obser. & ex dispositione Fundatoris deberent ab iisdem Fratribus celebrari Missæ, hujusmodi onus in se non 14 possunt suscipere, cum sint incapaces legatorum annuorum, quæ fiunt adjecto onere celebrationis Missarum, juxta dicenda *cap. off. quo ad legata*.

Limita, nisi onus solvendi, & correspondendi cum eleemosynis pro celebratione, esset directè apud hæredes, quia tunc, per modum puræ eleemosynæ, possent stipendia pro missis debita per Syndicum recipere, ut *ibid. n.* 10., & ex doctrina Rotæ *in Turritana legatorum coram Emerix*; quæ tenuit quoque eosdem Fratres capaces esse legatorum factorum pro oleo lampadis; ideo, si Fundator pecuniam legaret, ad effectum, ut 15 quotidiè ad Altare Capellæ lampas arderet, posset eorumdem Syndicus legata recipere; quorum pretium in alios usus Fratrum converti nequiret.

Nequeunt Regulares sine consensu Sedis Apostolicæ alienare, & aliis in jus, & proprietatem concedere Capellas, & Sepulturas ad præscriptum *cap. Ambitiosæ*, ut ibi latè unanimiter DD. & nos fusius *cap. off. quo ad res Eccles. & Monasteriorum* 16 *non alienan.* plura notamus. possunt tamen eam Fundatori concedere, vel ad usum sepulturæ pro se, & suis, vel ut eam ampliet, & ornet, quæ concessiones per Quaranta *Summ.*

S *Bul-*

Bullar. ver. alienatio rerum Ecclesiæ num. 29. v. Decimo quarto amplia, ſub ea prohibitione non comprehenduntur, nec alienationis naturam habent, imo potius id eſt Eccleſiæ acquirere, quam alienare.

Cæterum pro ea conceſſione nil exigi poteſt, etiam ubi in contrarium vigeret conſuetudo *cap. abolendæ de ſepult. lib. 3. tit. 29. cap. non ſatis de Simonia lib. 5. tit. 3.* quod firmat Genuen.
17 *prax. cap. 41. num. 28.* reprobans, quoſdam in eo, quod dixerunt pro dignori ſitu poſſe ratione Capellæ, & ſepulchri aliquid peti, ut quoque docuit Engel. *Colleg. Univ. Jur. Can. lib. 3. tit. 28. à num. 16.*, & Panimoll. *deciſ. 5. adnot. 3. num. 68.*; nam cum Canones, & jura generaliter prohibeant aliquid accipi pro loco Capellæ, & ſepulturæ, nec diſtinguant inter digniorem Eccleſiæ locum, vel alium, nec nos juxta vulgatam regulam, diſtinguere debemus.

Unde conceſſio Sepulchri, vel Capellæ gratis debet fieri, & in inſtrumento apparere de ſpontanea conceſſione loci ex parte Eccleſiæ, & libera donatione Capellæ ex parte recipientis; ut in conceſſione ſic qualificata ſcandalum ceſſet, & ſuſpicio evitetur ſimoniæ, & avaritiæ.

Cæterum, tametſi Regulares, & Clerici nil poſſint petere pro loco Capellæ, & Sepulturæ, attamen, dùm Laici recipien-
18 tes aliquid ſpontè, ſine pacto, & conditione dare velint, recipi non prohibetur, *cap. tua nos de ſimonia*; imo, ſi ſit laudabilis conſuetudo, ut aliquid ab eis ſolvatur, poſſunt, poſt conceſſionem ſine pacto factam, ex eodem Genuen. *cap. 76. num. 9.* ad illam obſervandam compelli *cap. ad Apoſtolicam de ſimonia*: ubi, & Gloſs. *ad alleg. cap. Abolendæ in ver. exigere*, illud prohibetur,
19 non hoc, vel à ſpontè dantibus recipere: multa enim inhoneſtè petuntur, & petere prohibemur, quæ honeſtè recipi poſſunt *cap. de Eulogiis diſt. 18. cap. placuit prima quæſt. 2. cap. Quæſta eſt 13. qu. 2. V. cap. Off. quo ad declarat. Regul. S. Franciſci, num. 28.*

Conceſſiones Capellarum, & Sepulchrorum fieri debent de conſilio, & aſſenſu Capituli, & ſic neceſſariò, ut aliter factæ
20 nullæ declarentur *cap. novit, cap. ea noſcitur, cap. tua de his, quæ fiunt*

fiunt à Prælat. sine conf. Capit. differentiam inter requiri consilium, & consensum, habes alleg. *cap. quo ad declarationem &c. num.* 40. ibi vide.

Capella, & Altaria Confraternitatum existentium in Claustris, vel Ecclesiis Regularium ab Episcopis visitari non possunt, nisi in iis, quæ Confraternitatum administrationem respiciunt, per Barbos. *ad sess.* 22. *cap.* 8. *de reform.* Conc. Trident. *num.* 24., & dicta *cap. Off. quo ad Confrater. num.* 6. 21

CAPUT XII.

Officialis quo ad celebrationem Missarum.

SUMMARIUM.

1 *Non possunt Regulares impediri, ne Missas celebrent.*

2 *Et ne Campanas pulsent.*

3 *Fideles audiendo Missas in Ecclesiis Regular. satisfaciunt præcepto de audiendo Missam.*

4 *Non possunt anticipatè celebrare pro eo, qui primò stipendium dederit.*

5 *Pœnæ contra non promotos, celebrantes.*

6 *Sacerdotes seculares benignè recipiendi.*

7 *Praxis in admittendis cæteris ad celebrandum.*

8 *Cùm Regulares non consentiunt Missas à Testatore relictas, ut per Sacerdotes seculares legantur in suis Ecclesiis, alibi possunt celebrari.*

9 *Hæredes non possunt pro suo libito deputare Sacerdotes seculares ad legendas Missas in Ecclesiis Regular.*

10 *Const. Innoc. XII. confirmatoria decretorum editorum à S.C.C. super celebrat. Missarum.*

11 *Sacrificium Missæ est propitiatorium, satisfactorium, & impetratorium.*

12 *Fructus generalissimus Sacrificii respicit totam Ecclesiam.*

13 *Sacerdos, ut publicus Minister, pro omnibus Fidelibus celebrat.*

14 *Fructus specialissimus, seu per-*

lidè facit Superior.

40 *Religiosus celebrans contra intentionem Prælati peccat contra votum Obedientiæ.*

41 *Applicatio Missæ Sacerdotis Subditi absolutè non dependet à obedientia Prælati.*

42 *Potestas consecrandi, & absolvendi, est Ordinis.*

43 *Ad absolvendum requiritur, etiam potestas jurisdictionis.*

44 *Formula applicandi Sacrificium.*

45 *Parochi ad minus diebus Festis tenentur pro suis Ovibus Sacrificium offerre.*

46 *Circa tres Missas, & Communionem in Nocte Nativitatis Domini.*

47 *Feria quinta in Cœna Domini non celebratur Missa in Ecclesiis, in quibus non asservatur SS. Sacramentum.*

48 *Tridentinum revocat privilegia celebrandi in Altari portatili.*

49 *Regulares nec in Claustris possunt in eo celebrare.*

50 *Benè verò in fixo.*

NEqueunt Regulares impediri, quin Missas in propriis, & alienis Ecclesiis celebrent, Pius V. Const. *Etsi Mendicantium* 17. *Kal. Junii* 1567. *Bull. Cherub. tom.* 2. *ubi*.

§. 8. „ Volumus quod Fratribus Mendicantibus hujusmo- „
di non solùm prohiberi non possit, ne Missas, & alia Divina Of- „
ficia faciant in eorum Ecclesiis, verùm etiam in quibuscunque „
aliis, ubi celebrari Missas solitum est; etiam ipsis non vocatis, „
seù ad id requisitis, celebrare valeant: Hoc ultimum intelligas de Rectorum, & eorum, ad quos spectat, assensu.

Etiam tempore, quo Parochi ipsi in suis Ecclesiis celebrāt, 1
ut ipse §. 22. „ Prohibemus insuper eisdem Ordinariis, ac „
aliis quibuscunque personis, ne impediant ipsos Fratres, „
quando eis placuerit, tàm in diebus Dominicis, seù festivis, aut „
aliis totius anni temporibus, Campanas pulsare, & etiam tem- „
pore, quo ipsi celebraverint, Missas celebrare. „

Et post indultum Pii adest Decretum S.C. Regul. 10. *Octobris* 1586., statuentis: „ Ordinarii non impediant Fratres „ 2
pulsare Campanas ad Matutinum, ad Horas, & ad Missam,

ante-

„ antequam pulsetur Campana majoris Ecclesiæ, præterquam „ in die Sabbati Sancti. „ *Confect. Coll. Priv. Mend. par. 1. V. cap. off. quoad privil. num. 2. §. 12. tom. 2.*

Imo priusquam Parochi celebrent, ex eodem §. 8. Pii: „ necnon Missas, *ait*, & Divina Officia hujusmodi, etiam in „ diebus Dominicis, vel festivis, etiam antequam Rector Paro- „ chialis Ecclesiæ celebraverit, celebrare, & facere, quando eis „ videtur; „

Nec sunt impediendi Fideles, quin diebus Dominicis, & festivis ad Regularium Ecclesias, Divinorum Officiorum tempore, atque ad audiendas in eis Missas accedant. Neque dicendum præcepto de Missis diebus festivis audiendis, eosdem non satisfacere; oppositum enim idem Pius citato §. exprimit sic: „ Ac etiam quicunque utriusque sexus Christi Fideles totius An- „ ni tempore illas, & in Ecclesiis Fratrum hujusmodi audire pos- „ sint. Ipsi Christi Fideles ullatenus desuper molestari, aut im- „ pediri per Locorum Ordinarios, seu Rectores Parochialium „ Ecclesiarum, aut alios quoscunque ullo pacto, causa, vel oc- „ casione, non valeant, seu debeant, sed præfati Christi Fideles „ audiendo Missas, & alia Divina Officia in Ecclesia Fratrum hu- „ jusmodi diebus Dominicis, aut festivis, præcepto Ecclesiæ: de „ illis audiendis satisfecisse censeatur. „ Const. non revocatur quoad hoc à Greg. XIII. ut alibi notamus.

Idem sub 13. *Novembris* 1517. sanxit Leo X. Const. tenoris, qui sequitur: „ Intelleximus quosdam in dubium revo- „ care, & perinde timoratis conscientiis scrupulum injicere, si „ Christi Fideles, qui Dominicis, & festis diebus extra Ecclesias „ suas Parochiales, Missas audiunt in Ecclesiis Fratrum Ordi- „ num Mendicantium, Ecclesiæ præcepto de Missa audienda sa- „ tisfaciant. Nos enim ambiguitatem hujusmodi penitùs tollere „ volentes, ut cum sinceriori conscientia Fideles quique Deo, „ Creatori suo serviant, authoritate Apostolica, tenore præsen- „ tium notum facimus, omnes Christi Fideles utriusque sexus, „ qui (non contempto proprio Sacerdote Parochiali) in Eccle- „ siis Fratrum Ordinum Mendicantium, Dominicis, & Festis „ diebus, Missas audiant, satisfacere præcepto Ecclesiæ de Missa

audien-

audienda, nec in aliquam labem mortalis peccati, pœnamvè „ incurrere. In contrarium facientibus non obstantibus qui- „ buscunque &c. „ *Confess. cit.* „

Quod observavit Pase. *prax Epis. par.2. cap.3. art.3. n.21.* notans obligari Parochum ex *Trid.sess.22. in Dec.de Obs. & evitan.in celeb. Miss.* ad monendum Populum, ipsumque de præcepto audiendæ Missæ diebus festivis sub peccato mortali instruendum: cogere tamen non posse quempiam ad eam in Parochiali Ecclesia audiendam, quia *Conc. loc. cit* verb. dumtaxat *moneant*, & non alio, utitur.

Omnibus, & singulis Sacerdotibus, tam Secularibus, quàm Regularibus prohibitum est, Missas anticipatè celebrare pro eo, qui primo stipendium dederit, & Deus videt daturum; vel sub conditione in futurum contingente, v.g. *intendo celebrare pro eo, qui proximè mihi eleemosynam largitus fuerit Sum.* 4
Leand. *verb. Missæ stipend. num.39.* Layman. *Theo. mor. de Sacrificio Missæ lib.5. cap.2. num.13.*, & reperitur tanquam periculosum, & scandalosum jussu Clem. VIII., & per Pauli V. Decretum, prohibitum à S. C. C. quod per extensum referunt Barbosa *2. par. de Offic., & potest. Episcopi alleg.24. num.12.*, & Lezzana *Summ. Quæst. Regul. tom.4. verb. Missa num.51.*; quod evenisse *sub. die 15. Novembris 1605.*, testantur.

Prohibitionis ratio esse potuit, vel quia hujusmodi turpis anticipatio lucri, quamdam, quovis titulo Sacerdotibus indignam, rerum Sacrarum mercaturam importet; vel etiam, quia ex eo homines ab eleemosynis in futurum tradendis pro Missarum celebratione retrahi potuissent; si enim Sacerdos offerenti eleemosynam responderet: *applico tibi Missas, quas diebus præteritis celebravi*: suspicari semper possent, quod tradendo stipendia Missas non sint celebraturi, & dumtaxat applicaturi celebratas, quasi in eorum esset potestate fructus Sacrificii pro suo libito suspendere.

Sacrilega aliquorum ad Sacrum Presbyteratus Ordinem non promotorum, in celebrandis Missis audacia, Sancta Sedes sæpius repressit, & post Gregorium XIII., & Sixtum V., Clemens VIII. Const. *Etsi alias Bull.* Cherub. *tom.3.*, contra eos-

dem

dem ſtatuit: „ Ut quicunque non promotus ad Sacrum Preſ-
5 byteratus Ordinem repertus fuerit Miſſarum celebrationem
„ uſurpare, vel Sacramentalem Confeſſionem audiviſſe, à Ju-
„ dicibus S. Inquiſitionis, vel locorum Ordinariis, tamquam
„ Eccleſiæ miſericordia indignus, à Foro Eccleſiaſtico abjiciatur,
„ & ab Ordinibus Eccleſiaſticis, ſi quos habuerit, ritè degrada-
„ tus, ſtatim Curiæ Seculari tradatur, per Judices Seculares de-
„ bitis pœnis plectendus.

Quia verò plures, ſpretis Apoſtolicis Conſtitutionibus,
ſtatutis pęnis, ſe beneficio minoris ætatis, nequaquam ſubjace-
re aſſerebant, in eoſdem Urbanus VIII. *Conſt. Apoſtolatus Offi-
cium Bull. Cherub. tom.*4. ſic decrevit: „ Nos deteſtantes &c.
„ hac noſtra perpetua valitura conſtitutione, ſtatuimus, & de-
„ cernimus, ut de cætero perpetuis futuris temporibus, qui
„ impoſterum ad S. Presbyteratus Ordinem non promotus,
„ Miſſam celebrare, aut Sacramentalem Confeſſionem audire.
„ præſumpſerit, ætate minori annis viginti quinque, non ex-
„ cuſetur, quo minus eidem Clementis Conſtitutioni ſubjicia-
„ tur, dummodo vigeſimum ſuæ ætatis annum compleverit.
„ Ipſeque non promotus, ſic delinquens, nulla habita conſide-
„ ratione præfatæ ætatis, ſivè Laicus, ſivè Clericus Secularis,
„ aut cujuſvis Ordinis, Congregationis &c. tradatur Curiæ Se-
„ culari debitis pœnis plectendus. „

Cùm Seculares Presbyteri in Eccleſiis Regularium ex
propria devotione voluerint, celebrare poſſint, & benignè re-
cipiantur juxta diſpoſitionem Leonis X. Conſt. *Dum intra* ſæ-
6 pius cit. „ ac tam Prælati, quàm Presbyteri Seculares, qui
„ vinculo excommunicationis ligati non fuerint, Miſſas in Ec-
„ cleſiis domorum eorumdem, devotionis cauſa, celebrare volen-
„ tes, celebrare poſſint. Ipſique Fratres tales celebrare volentes,
„ libenter recipere debent. „

Exteri autem, & peregrini à Regularibus admitti non de-
bent ad celebrandum in propriis Eccleſiis, niſi ſervata forma
ſequentis Decreti. „ Die 11. Auguſti 1649. in Congrega-
„ tione Sancti Officii Eminentiſſimi RR. Cardinales Inquiſito-
7 res mandarunt intimari Superioribus Religionum, quod man-
dent

dent suis subditis Monasteriorum, & Conventuum Superiori- „ bus, ne admitant ad celebrandum in eorum Ecclesiis, eorum, „ vel alterius Religionis, exteros, vagos, seu peregrinos, nisi „ examinatis diligentèr literis obedientiæ, seu assignationis, eo- „ rum Superiorum, & testimonialibus promotionis ad Sacerdo- „ tium; quo verò ad Sacerdotes Seculares, nisi visis literis testi- „ monialibus subscriptis à Vicario Generali, seu Foraneo Epi- „ scopi loci &c. „ Ut refert Nicol. *praxis totius Juris Can. lib. 3. tit. 13. de Regularibus num. 15.* Et sæpè id decrevisse circa Sacerdotes Seculares Sacram Episcop: & Regul. Cong. testatur. „

Ubi tradit Regulares teneri ad consensum dandum, & commodum Presbytero Seculari, qui aliquo titulo tenetur ad celebrandum certis diebus in ipsorum Ecclesiis, per disposita à Sacra Congregatione *sexto Septembris* 1625. cum onere tamen, ut Presbyter celebraturus sibi suis sumptibus de suppellectilibus, cera, cæteroque apparatu Ecclesiastico, ad id necessario, provideat.

Cum ex dispositione Testatoris deberent in Ecclesiis, v.g. Fratrum Minorum, celebrari Missæ à Presbyteris, sive Secularibus, sive Regularibus ad Hæredum arbitrium, & Fratres Minores nollent consentire; S. C. C. censuit, „ dum Regulares 8
non consentiunt Missas à Testatore relictas, per Seculares in „ Regularium Ecclesia celebrandas, ibidem celebrari, posse alibi „ celebrari de licentia Ordinarii, ut in una Venetiarum 24. *Septembris* 1639. idem loc. cit. „

Et cum Testator non exprimit, per quos sint legendæ in Ecclesiis Regularium Missæ à se relictæ, interdicitur hæredibus posse pro suo libito pro hujusmodi celebratione deputare Sacerdotes Seculares, vel alios Regulares; prout sequitur; „ Sac. Cong. &c. attentis narratis censuit, præfatos hæredes non pos- „ se pro suo libito, Oratoribus invitis, deputare pro prædicta 9
celebratione Missarum in eorum Ecclesia Sacerdotes Seculares, „ seu alios cujuscumque Ordinis Regulares; sed omnibus præ- „ ferendos esse eosdem Oratores, quatenus ipsi Missis satisfa- „ cere non recusent, quibuscumque non obstantibus. 16. *Novembris* 1657. *Dominicani* Nicolio *loco citato*. „

Alia ad Missarum celebrationem necessaria apud Summistas possunt videri, & interim, quæ Sac. Cong. Concilii disposuit, & à SS. D. N. Innocentio XII. Auctoritate Apostolica sunt confirmata, observentur, ut sequitur.

10 Nuper à Congregatione Venerabilium Fratrum nostro-
„ rum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum
„ prodierunt Decreta tenoris infrascripti, videlicet.
„ Aliàs super celebratione Missarum, ac prohibitione illas
„ moderandi, seu reducendi absque Sedis Apostolicæ licentia,
„ nec non super earundem oneribus perpetuis suscipiendis, &
„ Religiosorum numero ultra redditus, & consuetas eleemosy-
„ nas locorum Regularium, non habendo, emanarunt ab hac
„ Sac. Congregatione S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini
„ Interpretum, auctoritate per fel. rec. Urbanum Papam VIII.
„ illi specialiter attributa, quamplura Decreta tenoris sequentis.
„ §. 1. Cùm sæpe contingat in quibusdam Ecclesiis, tam magnū
„ Missarum celebrandarum numerum, ex variis Defunctorum
„ relictis, aut piorum eleemosynis impositum esse, ut illis pro
„ singulis diebus præscriptis nequeat satisfieri, & tamen nova
„ onera Missarum in dies suscipiantur: indeque fiat, ut depere-
„ ant piæ Testantium voluntates, obstricta Benefactoribus fi-
„ des violetur, Defunctorum animæ suffragiis priventur, Ec-
„ clesiis debitus subtrahatur cultus, ac Christi fideles gravi scan-
„ dalo affecti, plerumque à similibus charitatis operibus retra-
„ hantur: Cùmque his malis maximum inter cætera fomentum
„ præbeat, aut quod ii, qui Missas supra vires celebrandas suscipi-
„ unt, sperent illas brevi ad pauciorem numerum à Superiori-
„ bus reductum iri: aut quòd Ecclesiis, forte pecuniarum ab-
„ sumpta, plerumque nuda remaneant onera Missarum, abs-
„ que ullo emolumento, aut quòd eleemosyna pro illis cele-
„ brandis sit adeò tenuis, ut non facilè inveniantur, qui velint
„ huic se muneri subiicere, & redditus Ecclesiæ, aut Monasterii
„ adeò exigui, ut Sacerdos pro necessaria sua sustentatione no-
„ vis se oneribus obstringere compellatur. Sacra Congregatio
„ Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum animadvertens
„ facturam se rem Deo gratissimam, charitatique, ac justitiæ

amxi-

maximè consentaneam, si pro viribus satagat, hunc teterrimum abusum è Christiana Republica convellere, atque eradicare. Sanctissimi D. N. Urbani Divina providentia Papæ VIII. auctoritate sibi specialiter attributa, infrascripta Decreta edidit.

§.2. Ac primò districtè prohibet, atque interdicit, ne Episcopi in Diœcesana Synodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel aliàs quoquomodo reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis, sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apostolicam Sedem recurratur, quæ, re diligenter perspecta, id statuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur: alioquin reductiones, moderationes, & commutationes hujusmodi, si quas contra hujus prohibitionis formam fieri contigerit, omnino nullas, atque inanes decernit.

§.3. Deinde, ubi pro pluribus Missis, etiam ejusdem qualitatis celebrandis, stipendia, quantumcumque incongrua, & exigua, sive ab una, sive à pluribus personis collata fuerunt, aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitalibus, Societatibus, Monasteriis, Conventibus, Congregationibus, Domibus, ac Locis Piis quibuscumque, tam Secularibus, quàm Regularibus: Sacra Congregatio sub obtestatione Divini Judicii mandat, ac præcipit, ut absolutè tot Missæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint, itaut alioquin ii, ad quos pertinet, suæ obligationi non satisfaciant: quinimmo graviter peccent, & ad restitutionem teneantur.

§.4. Id verò, ut deinceps observetur exactiùs, Sac. Congregatio eadem auctoritate, revocat Privilegia, & indulta omnia quibusvis personis, Ecclesiis, ac Locis Piis, tam Secularibus, quàm Regularibus, cujuscumque Ordinis, Congregationis, & Instituti, quamcumque ob causam concessa, quibus indulgetur, ut certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione, aut aliquibus Collectis, seu Orationibus plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat.

„ §.5. Ac fimiliter omne damnabile lucrum ab Ecclefia re-
„ movere volens, prohibet Sacerdoti, qui Miffam fufcepit ce-
„ lebrandam cum certa eleemofyna, ne eamdem Miffam alteri,
„ parte ejufdem eleemofynæ fibi retenta, celebrandam com-
„ mittat.

„ §.6. Præterea, ne in Ecclefiis, in quibus onera Miffarum
„ in perpetuum impofita funt, Sacerdotes in eis, ut par eft, ad-
„ implendis eò tepidiores, ac fegniores reddantur, quod onera
„ hujufmodi cum nulla, aut parva fint utilitate conjuncta: fta-
„ tuit, atque decernit, ut pecuniæ, ac bona mobilia Ecclefiis,
„ Capitulis, Collegiis, Hofpitalibus, Societatibus, Congrega-
„ tionibus, Monafteriis, Conventibus, ac Locis omnibus, tam
„ Secularibus, quàm Regularibus, atque illorum perfonis in fu-
„ turum fimpliciter acquirenda cum onere perpetuo Miffarum
„ celebrandarum ab iis, ad quos pertinet, fub pœna interdicti
„ ab ingreffu Ecclefiæ ipfo facto incurrenda à die realis acquifi-
„ tionis, ftatim deponi debeant penès Ædem Sacram, vel perfo-
„ nam fide, & facultatibus idoneam, ad effectum illa, feu illorum
„ pretium quàm primùm inveftiendi in bonis immobilibus fru-
„ ctiferis cum expreffa, & individua mentione oneris, quod illis
„ annexum reperitur.

„ §.7. Ac fi eadem bona immobilia auctoritate Apoftolica
„ deinceps alienari contigerit, eorumdem pretium, fub eadem
„ pœna, ut fupra, deponi, atque in aliis bonis ftabilibns itidem
„ fructiferis cum ejufdem oneris repetitione, atque annexione
„ converti debeat.

„ §.8. Ad hæc Sac. Congregatio quibufvis Capitulis, Colle-
„ giis, Societatibus, & Congregationibus, necnon omnibus,
„ & fingulis Ecclefiarum, ac Piorum Locorum, tam Secula-
„ rium, quàm Regularium Superioribus, vel aliis, ad quos per-
„ tinet, diftrictè prohibet, ne impofterum onera perpetua fu-
„ fcipiant Miffarum celebrandarum, Seculares, quidem fine
„ Epifcopi, vel ejus Generalis Vicarii, Regulares verò fine Ge-
„ neralis, vel Provincialis confenfu, & licentia in fcriptis, &
„ gratis concedenda: alioquin Secularis, qui hujus prohibitionis
„ tranfgreffor extiterit, ab ingreffu Ecclefiæ interdictus fit eo
ipfo:

ipso: Regularis verò pœnam privationis omnium Officiorum, „ quæ tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cætero „ obtinenda, vocisque activæ, ac passivæ, absque alia declara- „ tione incurrat. „

§.9. Eleemosynas verò manuales, & quotidianas pro Mis- „ sis celebrandis ita demum iidem accipere possint, si oneribus „ antea impositis ita satisfecerint, ut nova quoque onera susci- „ pere valeant: alioquin omnino abstineant ab hujusmodi elee- „ mosynis, etiam spontè oblatis, in futurum recipiendis, & cap- „ sulas auferant ab Ecclesiis cum inscriptione illa: *Eleemosyna* „ *pro Missis*, vel alia simili, sub iisdem pœnis ipso facto incurren- „ dis, ne Fideles hac ratione frustrentur. „

§.10. Episcopus verò, seu ejus Vicarius, aut Generalis, „ vel Provincialis, ubi de licentia pro perpetuis oneribus fue- „ rint requisiti, in singulis casibus diligenter inquirant, de sin- „ gulis Missarum celebrandarum obligationibus, cuique Eccle- „ siæ, Monasterio, aut Loco Pio incumbentibus: nec antea as- „ sensum hujusmodi, aut licentiam præbeant, quàm eis legiti- „ mè constiterit, illius Sacerdotes, tam novo oneri suscipiendo, „ quàm antiquis jam susceptis satisfacere posse, præcipuamque „ rationem habeant, ut redditus, qui Ecclesiis, & Locis Piis re- „ linquuntur, omnino respondeant oneribus adjunctis secun- „ dùm morem cujusque Civitatis, vel Provinciæ, intelligant- „ que, si in re tanti momenti desides, aut negligentes fuerint, in „ novissimo die se hujus prætermissi muneris rationem esse red- „ dituros. „

§.11. Postremò Illustrissimi Patres non sine gravi animi „ dolore intelligentes, mala ferè omnia, quæ Regularem disci- „ plinam evertunt, ac præcipuè nimiam hanc facilitatem fovent, „ in oneribus Missarum supra vires suscipiendis, veluti ex infe- „ cta radice, pullulare ex majori Regularium numero, quàm fe- „ rant redditus, & eleemosynæ cujusque Monasterii: inhærentes „ Summorum Pontificum, ac Sacri Tridentini Concilii Decre- „ tis, hac de re editis, Sanctissimi Domini Nostri auctoritate, præ- „ cipiunt, ac mandant omnibus, & singulis Generalibus, Pro- „ vincialibus, Commissariis, Ministris, Præsidentibus, Abbati- „ bus,

„ bus, Prioribus, Præpositis, Guardianis, Vicariis, & quibuſ-
„ cumque aliis Superioribus Monaſteriorum, Conventuum, ac
„ Domorum Regularium, bona immobilia poſſidentium, vel
„ non poſſidentium, cujuſcumque Ordinis, Congregationis,
„ & Inſtituti, exiſtentium intra fines Italiæ, & Inſularum adja-
„ centium, ut ſinguli, ad quos pertinet in qualibet Provincia,
„ adhibitis duobus, aut tribus Regularibus ſui Ordinis, vel Con-
„ gregationis probatioribus, & rerum uſu peritioribus, bona
„ immobilia, cenſus, redditus, & proventus omnes, conſuetas
„ item eleemoſynas, & obventiones, tam communes Monaſterio-
„ rum, Conventuum, & Domorum ejuſdem Provinciæ, quàm
„ etiam ſingularibus perſonis Religioſis aſſignatas, ſeu permiſ-
„ ſas, in communem uſum deinceps conferendas, decem anno-
„ rum immediatè præcedentium habita ratione, diligenter, &
„ maturè recognoſcant, iis omnibus detractis, quæ reparationes,
„ præſtationes, grandines, ſterilitates, aliave cujuslibet generis
„ onera conſueverunt abſorbere.

„ §. 12. Eaque omnia ſcripto fideliter exarata, idem Superior,
„ cujus intereſt, in proximo Capitulo, ſeu Congregatione ge-
„ nerali, vel provinciali coram tribus Judicibus ab ipſomet Ca-
„ pitulo, ſeu Congregatione deligendis proponat, qui compu-
„ tatis hujuſmodi redditibus, eleemoſynis, & obventionibus
„ univerſis, & oneribus, ut ſupra detractis, ſedulò examinent,
„ quot Religioſi homines, connumeratis etiam laicis, aliiſque
„ neceſſariis ſervientibus, in unoquoque Monaſterio, Conven-
„ tu, & Domo Regulari juxtà regionis, & proprii Inſtituti mo-
„ rem, victum, & veſtitum, & medicinalia in communi ha-
„ bentes, competenter valeant ſuſtentari. Tum eorumdem
„ bonorum, redditeum, eleemoſynarum, & onerum præciſam
„ notam ipſimet Capitulo, ſeu Congregationi exhibeant, ut
„ in illo diligentèr omnibus diſcuſſis, cujuſque Familiæ Mona-
„ ſterii, Conventus, ac Domus Regularis in ſingula quaque
„ Provincia certus earum tantum perſonarum numerus, Pa-
„ trum capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemo-
„ ſynis, & obventionibus, ut ſuperiùs, ſufficienter alii poſſint.

„ §. 13. Ne verò Superiores, qui id præſtare debent, ſeriùs, aut
remiſ-

remissiùs, quàm par est, suo muneri satisfaciant: mandat Sacra Congregatio, ut infra annum, post proximum Capitulum Generale, vel Provinciale computandum, omnia hoc de genere capitulariter gesta, in authenticam formam redacta, ad Sacram ipsam Congregationem Concilii singuli mittant. „

§. 15. Numerumque familiæ, singulorumque Conventuum Monasteriornm, & Domorum hujusmodi Regularium, Capituli, seù Congregationis generalis, vel Provincialis sententia, & auctoritate præfinitum, iidem Superiores, tam Generales, & Provinciales omnes, quàm Locales perpetuò servare omninò teneantur, nec possint illum quoquomodo augere, etiam prætextu augumenti redditu um absque Sacræ ipsius Congregationis licentia: Superiores autem hujusmodi, qui prædicta omnia in præfixo termino non præstiterint, vel numerum, ut supra præscriptum, quovis modo augere præsumpserint, privationis omnium Officiorum, quæ tunc temporis obtinebant, vocisque activæ, ac passivæ, & ad omnia suæ Religionis Officia, & gradus, inhabilitatis perpetuam pænam eo ipso incurrere, atque aliis, etiam gravioribus, à Sede Apostolica infligendis pœnis Sacra Congregatio subjacere voluit, & declaravit. „

§. 16. Deinceps verò Monasterium, Conventus, Domus, Congregatio, vel Societas Religiosorum, seu Regularium nullibi recipiatur, nisi præter alia ad id requisita, in singulis hujusmodi locis duodecim saltem Fratres, aut Monaci, seu Religiosi degere, & ex redditibus, & consuetis eleemosynis, detractis omnibus, ut supra detrahendis, competenter sustentari valeant, ad præscriptum decreti felicis record. Gregorii XV. hac de re editi: alioquin Monasteria, & loca hujusmodi posthac recipienda, in quibus duodecim Religiosi, ut supra sustentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitaverint, Ordinarii loci visitationi, correctioni, atque omnimodæ Jurisdictioni subjecta esse intelligantur. „

§. 17. Porrò, ne ullo unquam tempore hæc in oblivionem, seu desuetudinem abeant, Superiores locales cujusque Monasterii, Conventus, ac Domus Regularis, curare, atque efficere

„ re teneantur, sub pœna Privationis Officii, vocisque activæ, & „ passivæ ipso facto incurrenda, ut in perpetuum, sexto quoque „ mense, idest, feria secunda post primam Dominicam Ad- „ ventus, & feria sexta post Octavam Corporis Christi, præ- „ sentes ordinationes in publica Mensa perlegantur.

„ §.18. Omnibus, tam Ecclesiasticis personis cujuscumque „ sint Ordinis, conditionis, & gradus, quàm Laicis quocum- „ que honore, & potestate præditis, præsentia Decreta de- „ clarandi, vel interpretandi facultate penitùs interdicta.

„ §.19. Non obstantibus, quoad suprascripta omnia, & sin- „ gula in præsentibus decretis contenta, Constitutionibus, & „ Ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcumque per- „ sonarum, atque Ordinum, tam Mendicantium, quam non „ Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Joannis Herosoly- „ mitani, Congregtionum, Societatum, ac cujuslibet alterius „ Instituti, etiam necessario, & in individuo exprimendi, Ecclesia- „ rum, Monasteriorum, Conventuum, Collegiorum, Capitu- „ lorum, Hospitalium, Confraternitatum, & aliorum quo- „ rumcumque, tàm Secularium, quàm Regularium Locorum, „ necnon illorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, „ vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudini- „ bus, etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, „ & literis Apostolicis, etiam Mari magno, seu Bulla aurea, aut „ aliàs nuncupatis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac „ cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque „ efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decre- „ tis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ „ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam „ communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus „ approbatis, & innovatis, etiamsi pro illorum sufficienti dero- „ gatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, specialis, „ & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas „ generales, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut ali- „ qua alia exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac „ si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & forma in illis „ tradita observata, inserti forent, præsentibus pro expressis ha-

bens, quibus quoad ea, quæ præsentibus adversantur, illis „ alias in suo robore permansuris, Sacra Congregatio Sanctitatis „ Suæ auctoritate specialiter, & expressè derogat, cæterisque „ contrariis quibuscumque. „

§. 20. Et ne præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, voluit eadem Sacra Congregatio, ut præsentes ordinationes in Valvis Basilicarum S. Joannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Urbe, ac in Acie Campi Floræ, ut moris est, affixæ omnes, ad quos pertinet, ita arctent, & afficiant, ac si unicuique personaliter intimatæ fuissent. „

§. 21. Utque earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsùs fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ die 21. Junii 1625. „

Cosmus Card. de Torres.

Prosper Fagnanus S. Congreg. Secr. „

§. 22. Excitatis autem super præmissorum decretorum intelligentia, seu interpretatione infrascriptis dubiis, prodierunt à memorata Congregatione, simili auctoritate illi à præfato Urbano Papa Octavo specialiter attributa, responsiones, seu declarationes inferiùs apponendæ. „

Super primo Sacræ Congregationis decreto de celebratione Missarum, quo prohibetur, ne Episcopi in Diœcesana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliàs quoquomodo, reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis. „

Quæritur, quid si legatum sit ita tenue, ut non sit, qui velit onus illi injunctum subire, & sit recurrendum ad Sedem Apostolicam pro moderatione oneris, totum, aut ferè totum insumendum sit pro expensis ad id necessariis? „

Et quid, si permittatur Episcopo in fundatione, ut possit hujusmodi onera moderari? „

,, Secundò, super secundo ejusdem Congregationis decre-
,, to, quo cavetur, ut celebrentur tot Missæ, quot ad rationem
,, tributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint.

,, Quæritur, an verba illa (præscriptæ fuerint) intelligen-
,, da sint de præscriptione facta ab Offerente, vel ab Ordinario?

,, Tertiò, an cum Ordinarius præscripserit eleemosynam
,, congruam juxta qualitatem loci, personarum, ac temporum,
,, Sacerdotes accipientes stipendium minus congruo, tenean-
,, tur Missas illis ab Offerente præscriptas celebrare?

,, Quartò, an Sacerdotes, qui tenentur Missas celebrare
,, ratione beneficii, seu Capellæ, legati, aut salarii, possint, etiam
,, Manualem eleemosynam, pro Missis votivis, aut Defuncto-
,, rum recipere, & unico Missæ Sacrificio utrique oneri satisfa-
,, cere?

,, Quintò, posito, quòd Testator relinquat, ut celebrentur
,, pro ejus Anima centum Missæ, absque ulla præscriptione ele-
,, emosynæ.

,, Quæritur, an liberum sit hæredibus, eleemosynam sibi
,, benè visam præscribere, an verò eadem eleemosyna præscri-
,, benda sit ab Ordinario?

,, Sextò, super tertio Congregationis decreto, in quo ea-
,, dem Congregatio revocat Privilegia, quibus indulgetur, ut
,, certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione, aut
,, aliquibus collectis, seu Orationibus, plurium Missarum one-
,, ribus in futurum suscipiendis satisfiat.

,, Quæritur, an verba (in futurum suscipiendis) intelli-
,, genda sint de oneribus suscipiendis post Privilegium?

,, Septimò, super quarto ejusdem Congregationis Decre-
,, to, quo prohibetur Sacerdoti, qui suscepit Missam celebran-
,, dam cum certa eleemosyna, ne eamdem Missam alteri, parte
,, ejusdem eleemosynæ sibi retenta, celebrandam committat.

,, Quæritur, an permittendum sit administratoribus Ec-
,, clesiarum, ut retineant aliquam eleemosynarum portionem,
,, pro expensis manutentionis Ecclesiæ, Altarium, Inservien-
,, tium, paramentorum, luminum, Vini, Hostiæ, & similium?

,, Octavò, an hoc decretum habeat locum in beneficiis,

quæ

quæ conferuntur in titulum, ideſt, an Rector Beneficii, qui „ poteſt per alium celebrare, teneatur Sacerdoti celebranti dare „ ſtipendium, ad rationem reddituum Beneficii? „

Decimò, an Sacerdotes, quibus aliquando offertur eleemoſyna, major ſolita, pro celebratione Miſſæ, debeant dare „ eamdem integram eleemoſynam iis, quibus Miſſas celebrandas committunt; An verò ſatis ſit, ut dent celebrantibus eleemoſynam conſuetam? „

Undecimò, ſuper quinto ejuſdem Congregationis decreto, quo inter cætera ſtatuitur in hæc verb: (eleemoſynas verò „ Manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis) ita demum „ iidem accipere poſſint, ſi oneribus antea impoſitis ita ſatisfecerint; ut nova quoque onera obire valeant: Alioquin omnino abſtineant ab hujuſmodi eleemoſynis, etiam ſponte oblatis in futurum recipiendis, & capſulas auferant, &c. „

Quæritur, an hoc decretum prohibeat abſolutè, quo minùs accipiant novas eleemoſynas ii, qui acceptis non ſatisfecerunt; & quid, ſi congruo tempore poſſint omnibus ſatisfacere? „

Duodecimo, quid, ſi offerens eleemoſynas, audito impedimento conſentiat, ut Sacerdos Miſſam celebret, cum primum poterit? „

Decimotertio: an pœna interdicti, & aliæ appoſitæ in eodem decreto afficiant, tam eos, qui accipiunt eleemoſynas „ contra formam ibi præſcriptam, quàm eos, qui non auferunt „ capſulas ab Eccleſiis, ut ibidem præcipitur? „

Decimoquarto, an in hoc Decreto comprehendantur illæ capſulæ, quæ apponi ſolent in Eccleſiis, in die commemorationis omnium Sanctorum, & vulgò dicuntur (*Caſſe de Morti*)? „

Decimoquinto, an Adminiſtratores Eccleſiæ, magnæ devotionis, & concurſus, poſſint eleemoſynas pro Miſſis celebrandis accipere, ſi iiſdem Miſſis, non niſi poſt longum tempus ſatisfacere valeant, ne aliàs cultus Eccleſiæ, & devotio, ac „ concurſus Fidelium, ut ajunt, minuantur? „

Decimoſexto, quia prohibitio dicti decreti videtur aliquibus directa ſolis Capitulis, Collegiis, Societatibus, Con- „

„ gregationibus, nec non omnibus, & singulis Ecclesiarum, „ piorum Locorum, tam Secularium, quàm Regularium Superioribus, de quibus fit expressa mentio, non autem privatis „ Sacerdotibus, qui tamen comprehendi videntur sub clausula „ generali (*& aliis, ad quos pertinet*) supplicatur pro opportuna declaratione?

„ Decimoseptimo, super septimo ejusdem Sacræ Congregationis decreto, quo cavetur, ut in singulis Monasteriis Religiosorum præfigatur numerus, qui ex consuetis redditibus, „ aut eleemosynis commodè possint sustentari.

„ Quæritur, an ubi hæc præfixio facta jam fuit in vim similis decreti sanctæ memoriæ Pauli V. absque tamen computatione redituum, cujusq; Religiosi, sit denuò facienda, nec nè?

„ Decimooctavo, an Novitii, ad habitum regularem admissi, possint admitti ad professionem in Monasteriis, in quibus habita, ut suprà, præfixione numeri, commodè alii non „ possunt?

„ Decimonono, super ultimo, quo cavetur, ut nullibi recipiantur Conventus Regularium, nisi præter alia ad id requisita duodecim saltem Fratres in eis degere, & competenter „ sustentari valeant, ita ut alioquin subsint jurisdictioni ordinariæ.

„ Quæritur, an hoc decretum, quod videtur editum in ordine ad celebrationem Missarum, comprehendat eas Religiones, quæ non consueverunt onera Missarum recipere, ut sunt „ Religiones Capuccinorum, ac Societatis Jesu.

„ Ultimo, an idem decretum, ubi disponit, ut nullibi recipiantur Monasteria, nisi &c. habeat locum in Italia duntaxat, „ ad quam est restrictum decretum proximè antecedens, an verò etiam extrà Italiam?

„ *Declarationes, seu Responsiones ad supradicta Dubia.*

„ §. 23. Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini „ Interpretum, auctoritate sibi à Sanctissimo Domino Nostro „ attributa, ad singula Dubia superius proposita, ad hunc modum respondit, videlicet.

Ad

Ad primum, etsi legatum sit adeò tenue, nihilominus „ pro reductione oneris, ut supra impositi, ab iis, ad quos pertinet, Sedem Apostolicam esse adeundam, quæ absque ulla impensa id statuet, quod magis in Domino è re esse judicaverit: „ Verum tamen, si in ipsa Beneficii erectione expresse cautum „ fuerit, ut liceat Episcopo injunctum onus reducere, ac moderari legem hanc fundationis, quàm decreta hac de re edita „ non sustulerunt, esse validam, & observandam. „

Ad secundum, esse intelligenda de præscriptione facta ab „ eo, qui eleemosynam tribuit, non autem ab Ordinario: Quòd „ si tribuens eleemosynam numerum Missarum celebrandarum „ non præscripserit, tunc tot Missas celebrari debere, quot præscripserit Ordinarius secundùm morem Civitatis, vel Provinciæ. „

Ad tertium, teneri. „

Ad quartum Sacerdotes, quibus diebus tenentur Missas „ celebrare ratione Beneficii, seu Capellæ, Legati, aut Salarii, „ si eleemosynas pro aliis etiam Missis celebrandis susceperint, „ non posse eadem Missa utrique obligationi satisfacere. „

Ad quintum, censuit, ubi nullam certam eleemosynam „ testator reliquit, esse ab Episcopo præscribendam eleemosynam congruam, quæ respondeat oneribus Missarum celebrandarum, secundùm morem Civitatis, vel Provinciæ. „

Ad Sextum, ita esse intelligenda. „

Ad septimum, respondit, permittendum non esse, ut Ecclesiæ, ac loca pia, seu illorum Administratores, ex eleemosynis Missarum celebrandarum ullam, utcumque minimam „ portionem retineant ratione expensarum, quas subeunt in „ Missarum celebratione, nisi cum Ecclesiæ, & Loca pia alios „ non habent redditus, quos in usum earumdem expensarum „ erogare licitè possint, & tunc quam portionem retinebunt, „ nullatenus debere excedere valorem expensarum, quæ pro „ ipsomet tantùm Missæ Sacrificio necessariò sunt subeundæ, & „ nihilominus eo, etiam casu, curandum esse, ut ex pecuniis, quæ „ supersunt, expensis, ut supra deductis, absolutè tot Missæ celebrentur, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus eleemosynas. „

Ad

" Ad octavum, non habere locum, sed satis esse, ut Re-
" ctor Beneficii, qui potest Missam per alium celebrare, tribuat
" Sacerdoti celebranti eleemosynam congruam, secundùm mo-
" rem Civitatis, vel Provinciæ, nisi in fundatione ipsius Benefi-
" cii aliud cautum fuerit.

" Ad decimum, debere absolutè integram eleemosynam
" tribuere Sacerdoti celebranti, nec ullam illius partem sibi reti-
" nere posse.

" Ad undecimum, respondit, non prohibere absolutè: Ac
" propterea, etsi oneribus jam susceptis non satisfecerint, posse
" tamen nova etiam onera suscipere Missarum celebrandarum,
" dummodò infrà modicum tempus possint omnibus satis-
" facere.

" Ad duodecimum, quamvis onera suscepta infrà modi-
" cum tempus adimpleri nequeant, si tamen tribuens eleemosy-
" nam pro aliarum Missarum celebratione id sciat, & consen-
" tiat, ut illæ tunc demum celebrentur, cum susceptis oneribus
" satisfactum fuerit, decretum non prohibere, quò minus eo ca-
" su eleemosyna accipiatur pro iisdem missis juxtà Benefacto-
" ris consensum celebrandis.

" Ad decimum tertium, has pœnas non habere locum, nisi
" in suscepturis onera perpetua Missarum celebrandarum sine
" licentia Episcopi, vel ejus Generalis Vicarii, aut Generalis, vel
" Provincialis.

" Ad decimum quartum, comprehendi.

" Ad decimum quintum. Non posse, nisi de consensu eo-
" rum, qui eleemosynas tribuunt, ut suprà in responsione ad
" duodecimum.

" An decimum sextum, comprehendi, etiam privatos Sa-
" cerdotes.

" Ad decimum septimum, numeri præfixionem esse ite-
" rum faciendam, servata forma ultimi decreti hac de re editi.

" Ad decimum octavum, esse admittendos ad professio-
" nem, si aliàs habiles existant, ac deinde in aliquo alio Monaste-
" rio ejusdem Religionis esse collocandos, ubi commodè ali
" possint.

Ad

Ad decimum nonum, censuit comprehendere. "
Ad ultimum, habere locum extra Italiam. "

Cosmus Card. de Torres.

Prosper Fagnanus S. Cong. Secretarius.

§. 24. Cum autem super præmissis diversi irrepserint abusus, illorumq; occasione, quam plures querelæ, & recursus ad Apostolicam Sedem pervenerint: Cupiens eadem Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum hujusmodi detestabiles abusus è Christiana Republica pro viribus evellere, ac opportunè providere, ut sublatis fraudibus, ac emendata negligentia piæ disponentium, seu benefactorum voluntati fides illibata servetur, Defunctorum animabus integra, & prompta præstentur suffragia, itidemque Deo major gloria, & Ecclesiis præstantior cultus reddatur, prævia auctoritate per SS. D. N. Innocentium Divina Providentia PP. XII. ei specialiter attributa, infrascripta decreta, prius in particulari nonnullorum ex præfatis Cardinalibus per Sanctitatem Suam deputata, & posteà in generali hujusmodi Cardinalium Congregatione maturè, & accuratè discussa, recognita, & examinata edidit. "

§. 25. In primis, preinserta decreta cum præmissis illorum declarationibus plenissimè, & amplissimè approbat, confirmat, & innovat, omniaque, & singula ibidem contenta, & expressa iterum omni meliori modo decernit, statuit, ac ab omnibus, & singulis, etiam speciali, & individuali nota, seu expressione dignis, penitùs observari, & omnimodæ executioni demandari decernit, sancit, & præcipit. "

§. 26. Insuper, ut in re tanti momenti consultiùs, ac majori, ut par est, circumspectione procedatur: Si qui forsan fuerint, vel sint, qui suis pravis, & erroneis intentionibus, seu opinionibus blandiri volentes, Missarum celebrationem omittunt sub malitiosa, vel irrationabili spe earumdem condonationem, vel reductionem à Sede Apostolica, vel compositionem

,, nem à Reverenda Fabrica Sancti Petri de Urbe obtinendi: Con-
,, gregatio præfata, tum eosdem, tum quoscunque alios, qui
,, posthac in adeò detestabiles abusus ausi fuerint offendere,
,, certiores fieri, & monitos, esse voluit, præfatas condonationes,
,, & reductiones ab eadem Sede, non nisi ex rationabili causa,
,, seu æqua commiseratione, compositiones verò à dicta Fabri-
,, ca, utente suis facultatibus, & privilegiis, non nisi ex causa
,, pariter rationabili, & cum clausulis opportunis, & præsertim
,, cum illa: *dummodò malitiosè non omiserint animo habendi com-*
,, *positionem, aliàs gratia nullo modo suffragetur*, admitti consue-
,, visse, & solere: quapropter, ut locus omnis imposterum hisce
,, prætextibus præcludatur, memorata Congregatio tales in-
,, tentiones, opiniones, seu spes, ac eleemosynarum, sive in to-
,, to, sive in parte versiones in alium, quàm præfatarum Missa-
,, rum usum, seu satisfactionem, & quascumq; alias directas, vel
,, indirectas, immediatas, vel mediatas contraventiones, seu cir-
,, cumventiones declarat prorsus irrationabiles, injustas, & il-
,, licitas, illasque omnino reprobat, damnat, & interdicit.
,, §. 27. Cumque hujusmodi absurda ex eo plerumque pro-
,, veniant, quod onera Missarum supra vires suscipiantur: ca-
,, veant omnes, & singuli Rectores, Superiores, & Ministri qua-
,, rumcumque, tùm Secularium, tùm Regularium Ecclesiarum,
,, seu illarum Capitula, ne onera, seu Missas, tùm perpetuas, tùm
,, temporales, tùm etiam manuales, quarum satisfactioni impa-
,, res fuerint, quoquomodo suscipiant, utque idipsum quoad
,, fieri poterit, pateat, teneantur iidem conficere, semperque in
,, loco magis patenti, & obvio retinere Tabellam onerum per-
,, petuorum, & temporalium literis perspicuis, & intelligi-
,, bilibus descriptorum, quorum implemento, si moraliter, &
,, intra præscriptum, seu brevè tempus satisfacere non posse,
,, seu illa dumtaxat, & non ulteriora adimplere posse credide-
,, rint, seu credere debuerint, alias Missas, sive perpetuas, sive
,, temporales, sive manuales, per se, vel per interpositas per-
,, sonas quoquomodo recipere, seu acceptare omnino desistant,
,, seu abstineant, & ulteriùs tali casu in eadem Tabella similiter

ex-

exprimant se se, propterea aliis Missis acceptandis, & celebrandis impares esse.

§. 28. Iidemque teneantur pariter in Sacrario duos libros retinere, ac in eorum altero singula onera perpetua, & temporalia: in altero autem Missas manuales, & tam illorum, quàm istarum adimplementum, & eleemosynas distinctè diligentèr annotare, & annotandas, seù annotanda curare singulisque annis de supradictis adimplementis, eleemosynis, & oneribus pariter exactam rationem suis Superioribus reddere, ac omnes, & singulas rationes hujusmodi in præfatis respectivè libris simili distinctione, & diligentia, tam præfati, à quibus rationes debent reddi, quàm Superiores, quibus reddendæ erunt, describere, seu annotare, sive describendas, vel annotandas respectivè curare.

§. 29. Quibus semper salvis, debeant ulterius Regulares prædicti, omnes, & quascumque eleemosynas, tùm manualium, tùm perpetuarum, & temporalium Missarum reponere in capsa particulari sub duabus clavibus; quarum una penès Superiorem localem, altera verò penès alium à Capitulo Conventuali deputandum retineatur, ac de iisdem eleemosynis, & celebratione Missarum coram Patribus Discretis, seù Consiliariis, vel alio simili modo nuncupatis, singulis mensibus districtam rationem exigere, & respectivè reddere.

§. 30. Quòd si prædicti, ad quos cura Tabellæ capsæ, & librorum præfatorum respectivè pertinet, seù pertinere debet, suam operam præmissis, ut præfertur, minimè navaverint, & Superiores, tùm Secularium, tùm Regularium Ecclesiarum rationem prædictam non exegerint, seu non invigilaverint, quòd præfati, qui in curam Tabellarum, & librorum incumbunt suo muneri, ut præfertur satisfaciant, in singulis respectivè casibus, Seculares pœnam suspensionis incurrant: Regulares verò voce activa, & passiva, ac gradibus & officiis, quæ obtinent ipso facto, & absque alia declaratione privati sint, & intelligantur, necnon ad hujusmodi gradus, & officia obtinenda similiter inhabilitentur, & inhabilitati sint, & intelligantur.

" §.31. Porrò, ne ullo unquam tempore omnia, & singula
" decreta prædicta in oblivionem, seu desuetudinem abeant, Re-
" ctores, Superiores, seu Capitula Ecclesiarum Secularium illa
" retineant publicè exposita in eorum Sacrario: Superiores ve-
" rò locales cujuscumque Monasterii, Conventus, ac Domus
" Regularis curare, & efficere teneantur sub pœna privationis
" officiorum, quæ obtinent, vocisque activæ, & passivæ ipso fa-
" cto incurrenda, ut in perpetuum sexto quoque mense, idest
" feria secunda post primam Dominicam Adventus, & Feria sexta
" post Octavam Corporis Christi omnes, & singulæ præmissæ,
" tùm insertæ, seu confirmatæ, tùm in præsens factæ Ordina-
" tiones una cum dictis declarationibus in publica Mensa perle-
" gantur.

" §.32. Meminerint igitur, & satagant Ordinarii, ut à per-
" sonis, & in Ecclesiis quoquomodo, etiam in vim decretorum
" Concilii Tridentini sibi subjectis, Missæ ea, qua par est fide, &
" diligentia celebrentur, & cuncta, & singula decreta hujusmodi
" omnimodæ executioni demandentur, nedum justitiam recur-
" rentibus, seu instantibus reddentes, sed ex officio, tùm in Vi-
" sitationibus, tùm in aliis actibus, & modis, quos expedire, &
" convenire toties, quoties indicaverint inquirentes, ne aliquid
" committatur, pervertatur, differatur, vel ommittatur, quod
" his omnibus, & singulis decretis adversetur.

" §.33. Caveant, etiam respective omnes Regulares, tùm Sub-
" diti, tùm Superiores quicumque, nedum Locales, sed etiam
" Provinciales, & Generales, ne Missarum celebratio, & om-
" nium decretorum præmissorum executio, cum pernicie pro-
" priarum animarum, cum præjudicio illarum, quibus Missæ
" sunt applicandæ, & cum magno Christifidelium scandalo quo-
" quomodo ommittantur, differantur, negligantur, seu perver-
" tantur, alioquin ultra propriæ conscientiæ onerationem, pœ-
" nam privationis vocis activæ, & passivæ, ac graduum, & offi-
" ciorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad hujusmodi
" gradus, & officia obtinenda, prorsus incurrant.

" §.34. Curent propterea præfati Superiores Regulares in
" omnes, & singulos contravenientes debitis pœnis diligenter, &
prom-

prompte, etiam per inquisitionem animadvertere, & insuper „ teneantur omnes, & singuli Superiores Locales in Provinciali- „ bus Capitulis, seu Congregationibus exhibere attestationem, „ seu fidem ab omnibus Sacerdotibus Conventus, Monasterii, „ seu cujuscumque domus Regularis, subscriptam, & juratam, „ quòd omnibus, & singulis, tùm perpetuis, tùm manualibus „ Missarum oneribus, seu obligationibus ad limites, & tenorem „ præsentium decretorum tempore eorum regiminis fuerit om- „ nò, & integraliter satisfactum, vel deficiente aliqua modica „ satisfactione, possit, etiam hujusmodi residuali implemento „ Missarum distinctè referendarum, intra breve tempus mora- „ liter satisfieri, ea adjecta, & omninò adimplenda conditione, „ quòd ante præfatæ attestationis exhibitionem quicúmque Su- „ periores Locales prædicti vocem activam, seu passivam in me- „ moratis Capitulis, seu Congregationibus omnino habere non „ valeant. „

§.35. Præterea Provinciales, Vicarii, & Visitatores Pro- „ vinciarum, seu Congregationum debebunt in fine eorum re- „ giminis Superioribus generalibus in forma probante ostêdere, „ quòd executioni præsentium decretorum sedulò invigilave- „ rint, & ad eorum tenorem in omnibus, & singulis Conventi- „ bus, seu Monasteriis, vel domibus Regularibus Provinciæ, seu „ Congregationis, de omnibus, & singulis oneribus, & obliga- „ tionibus, ac insimul satisfactionibus Missarum exactam, & dili- „ gentem rationem exegerint, ac contra delinquentes ad decla- „ rationem; & executionem respectivè pœnarum in decretis „ contentarum processerint, & de adimplemento circa ea, quæ- „ in præmissis ad ipsos spectant legitimè docuerint, aliàs ad vo- „ cem activam, & passivam in Capitulis Generalibus nullatenus „ admittuntur. „

§.36. Cæterum, quia etiam ad quamplures Archiconfra- „ ternitates, Confraternitates, Societates, Congregationes, Ho- „ spitalia, Altaria, Capellas, Oratoria, & Ecclesias, ac alia loca, „ & opera pia, quomodolibet nuncupata, quæ cuicumque curæ, „ seu regimini, aut administrationi, vel directioni laicorum cu- „ juslibet gradus, status, conditionis, & præminentiæ, etiam „

„ speciali, & individuali nota dignorum dumtaxat, vel quorum-
„ cumque Ecclesiasticorum, & Laicorum hujusmodi mixtim
„ commendata, annexa, seù quomodocumque commissa, vel at-
„ tributa sunt, onus, seu cura celebrationis Missarum, sive ma-
„ nualium, sive ad tempus, vel in perpetuum pertinent: Hinc
„ salvis semper iis, quæ in præinsertis decretis continentur om-
„ nes, & quicumque hujusmodi Archiconfraternitatum, Socie-
„ tatum, Congregationum, Hospitalium, Altarium, Capella-
„ rum, & Oratoriorum, & Ecclesiarum, ac aliorum locorum,
„ & operum piorum Rectores, seu Administratores, vel Dire-
„ ctores, & alii hujusmodi Officiales, necnon ii, ad quos Cura
„ Tabellæ, & librorum in præmissis spectat, Tabellam, libros, &
„ hæc decreta respectivè juxtà modos superius expressos, simili-
„ ter retinere, nec non de oneribus, ac celebrationibus, & ele-
„ emosiynis dictarum Missarum singulis annis rationem exige-
„ re, & respectivè iis, ad quos pertinet, reddere sub pœnis arbi-
„ trio, & in subsidium excommunicationis teneantur.

„ §.37. Postremo omnibus, & quibuscumque, tam Ecclesia-
„ sticis personis cujuscumque Ordinis, status, gradus, regulæ,
„ Congregationis, Societatis, conditionis, & dignitatis existant,
„ quàm Laicis quocumque honore, ac potestate præditis om-
„ nia, & singula præmissa decreta interpretandi, nec non Eccle-
„ siasticis prædictis pœnas in hujusmodi decretis relaxandi, sub
„ quoquomodo circà præmissa dispensandi, omnis, & quæcum-
„ que facultas sit penitus interdicta.

„ §.38. Non obstantibus quoad suprascripta omnia, & singu-
„ la in hujusmodi decretis contenta, Constitutionibus, & Ordi-
„ nationibus Apostolicis in favorem quarumcumque persona-
„ rum, atque Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendi-
„ cantium, Militiarum, etiam S. Joannis Hierosolymitani, Con-
„ gregationum, Societatum, ac cujuslibet alterius Instituti,
„ etiam necessario, & in individuo exprimendi, Ecclesiarum, Mo-
„ nasteriorum, Conventuum, Collegiorum, Capitulorum, Ho-
„ spitalium, Confraternitatum, & aliorum quorumcumque,
„ tam Secularium, quàm Regularium locorum, necnon illorum,
„ etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis fir-

mitate

mitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam „
immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, & literis „
Apoſtolicis, etiam Mari magno, ſeu Bulla aurea, aut aliàs „
nuncupatis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum „
quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque ef- „
ficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus de- „
cretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apo- „
ſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam „
per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, & ite- „
ratis vicibus approbatis, & innovatis, etiam ſi pro illorum „
ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & „
formis ſpecialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non „
autem per clauſulas generales, mentio, ſeu quævis alia ex- „
preſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda „
eſſet, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil peni- „
tus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, „
præſentibus pro expreſſis habens, quibus quo ad ea, quæ præ- „
ſentibus ad verſantur illis aliàs in ſuo robore permanſuris, Sac- „
Congregatio Sanctitatis Suæ auctoritate ſpecialiter, & expreſ- „
sè derogat, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Ro- „
mæ diæ 23. Nevembris 1697. „

Joſeph Card. Sacripantes Præfectus.

Ferdinandus Nuptius S.Cong.Sec.

§.39. Quocirca, cum Dilectus Filius noſter Joſeph Tituli „
Sanctæ Mariæ Tranſpontinæ S. R. E. Presbyter Cardinalis Sa- „
cripantes, memoratæ Congregationis Præfectus, præfata decre- „
ta Nobis retulerit, Nos conſiderantes eadem omnia, & ſingula „
decreta, ea, qua decet maturitate, digeſta, & examinata, ac in „
vim Apoſtolicæ auctoritatis, eidem Congregationi ſpecialiter, „
ut præfertur, attributæ, peracta, perutilia fore cenſentes, illa- „
que propterea perpetuo, & inviolabiliter obſervari, necnon „
conſtitutionis noſtræ munimine roborare volentes. Motu pro- „
prio, non ad cujuſdam Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis in- „
ſtan-

„ ſtantiam, ſed ex certa ſcientia, & matura deliberatione, deque „ Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine præinſerta decreta, omniaque, & ſingula in eis contenta tenore præſentium auctoritate „ Apoſtolica confirmamus, & approbamus, illiſque inviolabilis, „ & irrefragabilis Apoſtolicæ firmitatis robur, & efficaciam adjicimus, quinimò motu, ſcientia, deliberatione, ac poteſtatis „ plenitudine ſimilibus, omnia, & ſingula in ſupradictis decretis „ contenta, de novo ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, ac „ ab omnibus, & quibuſcumque, etiam ſpeciali, & individua „ nota dignis, omnino exactè, & perpetuo ſervari volumus, ſancimus, & mandamus.

„ Decernentes præſentes literas, cum omnibus, & ſingulis „ inibi contentis ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & „ fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere „ debere: & ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempere quandocumque, & quomodoqumque ſpectabit in omnibus, & per „ omnia pleniſſimè, & inviolabiliter obſervari, ſicque, & non „ aliter per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, quavis auctoritate præminentia, aut poteſtate fungentes, & functuros, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac ejuſdem S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, & Sedis Apoſtolicæ Nuncios, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis alitèr judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere: „ Ac irritum, & inane, ſi secùs ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

„ Non obſtantibus omnibus, & ſingulis, quæ præfata Congregatio, auctoritate per ejuſdem recordationis Urbanum Papam VIII., & reſpectivè per Nos illi ſpecialiter attributa, decrevit non obſtare, quæ pariter, & iterum Nos tenore præſentium non obſtare decernimus, & mandamus, quibus omnibus quo ad ea, quæ præſentibus adverſantur, illis, aliàs in ſuo „ robore permanſuris, etiam harum ſerie pleniſſimè, ſpecialiter, „ & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

„ Volumus autem, ut præſentes litere in valuis Eccleſiæ „ Lateranenſis, ac Baſilicæ Principis Apoſtolorum, necnon „ Cancellariæ Apoſtolicæ, Curiæque generalis in Monte Citorio,

rio, ac in acie Campi Floræ de Urbe, ut moris est, publicentur, & affigantur, sicque publicatæ, & affixæ, omnes, & singulos, quos illæ concernunt, perinde arctent, & afficiant, ac si unicuique eorum personaliter intimatæ fuissent.

Pariterque, ut earumdem præsentium transumptis impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergò omnino hominum liceat, paginam hanc nostrarum Confirmationis, Approbationis, Statuti, Decretorum, Ordinationis, Voluntatis, Sanctionis, Mandatorum, & Derogationis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicę millesimo sexcentesimo nonagesimo septimo. Decimo. Kal. Januar. Pontificatus Nostri Anno septimo.

Decretis utilis notitia subnectitur, & ex Trid. *sess. 22. cap. 2. & Can. 3. de Sacrificiis Missæ notatur*. Missæ Sacrificium esse propitiatorium pro peccatis, & pœnis.

Dicitur *propitiatorium* ex Poncio *cursu Theol. disput. 14. quæst. 13.* quia ejus intuitu Deus fit offerenti, & iis, pro quibus offertur, propitius, conferendo ipsis auxilia gratiæ, quibus excitentur ad veram pœnitentiam, & consequenter ad veniæ im- 11
petrationem, quæ, tametsi sufficientia, respectu omnium tamen non sunt efficacia, quia plures, qui sacro intersunt, velut aquam iniquitatem bibunt, prout scribit Gobat. *experient. Theologiæ tract. 3. cas. 5. sect. 1. num. 122.*

Et *satisfactorium*, quia Deus illud acceptat, tamquam satisfactionem pro pœna temporali in Purgatorio luenda, sive tota, sive parte ipsius, in quam vi pœnitentiæ commutata erat pœna æterna, peccatis mortalibus debita: dummodo ii, pro quibus offertur, sint in statu gratiæ, nec retineant affectum ad peccata, ut ibid. Gobat. *num. 124.*

Est

Est item *impetratorium*, quia per illud impetramus bona spiritualia gratiæ, & temporalia, quod significat Trid. *dum loc. cit. cap.2.* affirmat, ritè offerri *non solum pro fidelium vivorum peccatis, pœnis, & satisfactionibus, sed etiam pro aliis necessitatibus &c.*

Triplex reperitur in Sacrificio Missæ fructus, seu valor per Scotum *quolib.20.* quem, ut refert Fagnanus *in primam partem tertii Decretal. cap. Fraternitatem num.94.* alii sequuntur Theologi.

Primus dicitur *generalissimus*, quem per Fagnanum *ibid.*
12 per Sacerdotem applicat Ecclesia Summo Pontifici, & aliis de quibus fit mentio in Canone; & per Cabasut. *Theor. jur. can. lib.6. cap.14. num.19.* respicit universum Ecclesiæ Corpus; Sacerdos enim, ut publicus Ecclesiæ Minister, non pro se tantum, sed pro omnibus Fidelibus, qui ad Corpus Christi per-
13 tinent, celebrat Missas, etiam, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, ut *ibid. cap.6.* Trid. decrevit, his verbis: *Siquidem illæ quoque Missæ veræ communes censeri debent; partim, quod in eis populus spiritualiter communicet, partim verò, quod à publico Ministro, non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad Corpus Christi pertinent, celebrentur.*

Secundus apud eundem *specialissimus*, & apud Marchant.
14 *Tribunal. Sacrament. par.2. tract.2. tit.4. quæst.2. sub.2. advertendum 4.*, dicitur personalis, quo fruitur ipsemet Sacerdos, prout est particularis persona, dum celebrat: & quia personalis, per ipsum est alteri inapplicabilis.

Tertius appellatur *medius*, & ille est per Fagnan. cujus dispensatio committitur Sacerdoti, & eum applicat illis, pro quibus offert Sacrificium; & per Marchant. ille censetur, quam
15 Sacerdos speciali distributione, ut Dei dispensator applicat, sive per modum satisfactionis pro pœnis peccatis debitis, sive pro impetratione alicujus boni, vel doni, quod curans Missam celebrari, & stipendium conferens à Deo expectat, & obtinere intendit.

Fructus Sacrificii alius est *ex opere operato*, *ex opere operantis* alius: ille dicitur, qui provenit, non ex bonitate, & devotio-

votione Miniſtri ſacrificantis, ſed ex vi, & virtute Sacrificii, 16
quatenus eſt ex Chriſti inſtitutione taxatum ſupra omne meritum, & diſpoſitionem Miniſtri, adeout neque ex ejus bonitate, vel devotione, ut notat citat. Fagnan. *num.* 29. creſcat, neque ex ejus malitia, vel indevotione minuatur, ſed æqualiter profit omnibus, ſive ſacrum fiat per bonos, ſive malos Miniſtros: ut ex ipſo docet S. Thomas, & Scotus, & probatur expreſsè *cap. intra Catholicam* 1. *quæſt.* 1. quod duplicatur *cap. Utrum de conſecr. diſt* 2., ubi legitur: *Intra Catholicam Eccleſiam in Myſterio Corporis, & Sanguinis Chriſti, nihil à bono majus, nihil à malo minus perficitur Sacerdote, quia non in merito Conſecrantis, ſed in verbo perficitur Creatoris, & in virtute Spiritus Sancti*: & Trid. *loco alleg. cap.* 1. ſubdit: *& hæc quidem illa munda oblatio eſt, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari poteſt.*

Alter, qui per Lezana *Summ. tom.* 4. *ver. Miſs. num.* 7. commenſuratur merito, bonitati, & devotioni Sacerdotis, *quanto* 17
enim digniores fuerint Sacerdotes, ſcripſit Alex. Papa relatus *cap. Ipſi*, 1. *qu.* 1. *tanto facilius pro neceſſitatibus, pro quibus clamant, exaudiuntur*; nam magis preces Deo placent juſti, & amici, quam hoſtis, quam mali: ideo ut, nedum ex opere operato, verum etiam ex opere operantis, fructum ii percipiant, pro quibus ſacrificant, & ne ſacrilegii reatum, indignè celebrando, ipſimet incurrant, ſicut Dei decet Miniſtros, & diſpenſatores Myſteriorum Dei, ſe probent, juxta præceptum Apoſtoli apud Trid. *ſeſſ.* 13. *cap.* 7. *de Eucbariſtia*, per confeſſionem, ut tradit his verbis: *Eccleſiaſtica autem conſuetudo declarat comprobationem neceſſariam eſſe, ut nullus ſibi conſcius peccati mortalis, quantumvis ſibi contritus videatur, abſque præmiſſa Sacramentali Confeſſione ad Sacram Eucbariſtiam ac-* 18
cedere debeat, quod à Chriſtianis omnibus, etiam ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc Sancta Synodus perpetuò ſervandum eſſe decrevit, modo non deſit illis copia Confeſſoris: quod ſi, neceſſitate urgente, Sacerdos abſque prævia Confeſſione celebraverit, quam primum confiteatur. Sancta enim malis poſſunt obeſſe: bonis ſunt ad ſalutem, malis ad judicium,

ut expressè *cap. Et Sancta dist. 2. de consecrat.*. Ideo Conc. confessionem requirit; & non modo, ut observat Marchant. *Tribunal.Sacram.tom.2. tract.2.par.2. tit.4. quæst.2.dub.2.exam.1. ver.de prima dispositione*, ex ratione Communionis, sed etiam ex ratione specifica celebrationis: adeout Sacerdos non solum teneatur esse in gratia, sive extra statum peccati mortalis, quando in Missa Sacram Eucharistiam sumit, sed etiam in ipso
20 actu Sacrificii, quando consecrat, ipsumque peragit, ex *Sessione 22. in decret. de observ. & evitand. in celebrat. Missæ*.

Nec ibi dicendum Concilium consulere dumtaxat, & non præcipere Confessionem: nam illud *Can.11. alleg. sess.13.*
21 *necessario præmittendam esse Confessionem*, præceptum, & non consilium, significat, & expressè patet ex Decret. Alexan. VII. damnantis sub die 18. Martii 1666. hanc propositionem: *Mandatum Trident. factum Sacerdoti Sacrificanti ex necessitate cum peccato mortali, confitendi quamprimum, est consilium, non præceptum*.

Quando dicatur deesse Sacerdoti copia Confessoris tra-
22 dunt Poncius *Cursu Theol. disp.44. quæst.13. num.112.*, Marchant. *loco cit. ver. petes secundo*. Alter Marchant. *Hortus Pastorum Candelabr. Mystici cap.2.*, Thom. Tamburin. *Methodo SS.Commun. cap.1. lib. unico §.6. num.18.*, Gobat. *cit. tract. 4. casu 16. num.242.*, & Layman. *Theol.Moral.lib.5. tract.4.cap.6. sub num.5.*

Primò, cum nullus haberi possit, qui Confessionem excipiat.

Secundò, cum non habeatur approbatus.

Tertiò, cum habens jurisdictionem, nolit absolvere.

Quartò, si sit valdè distans, ad quem nonnisi cum magna difficultate possit accedi; judicium distantiæ est prudenter à viro timoratæ conscientiæ efformandum, juxta occurrentes circumstantias temporis, debilitatis, virium, senii, itineris, scandali, & murmurationis populi, si non celebretur; quisque autem in eo efformando cautè procedat, & proprium commodum, & famam debito confessionis, celebrationi præmittendę non præferat: pericula enim, & difficultates in casu non adeo

facilè

facilè fingi debent, & semper proferendum in favorem reverentiæ, & venerationis huic summo Mysterio conservandæ.

Quintò, cum adsit Confessarius cum jurisdictione; si tamen pœnitens justè cum certitudine morali timeat à Confessario ex confessione sibi, vel aliis notabile nocumentum inferendum: tunc enim præsumitur excusari ab integritate materiali confessionis, & extimandum, quod Deus in illis circumstantiis non obligarit ad illam integritatem: verum, si habeat alia peccata mortalia, ex quorum confessione tale non timeat damnum, debet hęc confiteri, ut per absolutionem directè ab ipsis, & indirectè absolvatur ab aliis, quæ tunc non tenetur confiteri, benè verò alias cum potest, ut docet Poncius *loco cit.* & extenditur ad habentem cum aliis reservata, respectu quorum Confessarius jurisdictione caret, cui celebraturus, tenetur illa, non verò reservata dicere; concedimus confessionem ex jure Divino integram materialiter esse debere, verum intelligitur, cum quis rationabili, & justa causa non excusatur: ut in casu, in quo à reservatis nequit præsens Confessarius absolvere: ex Trid. *sess.14.cap.7.de pœnitentia: extra quem articulum*, scilicet mortis, *Sacerdotes cum nihil possint in casibus reservatis id unum pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores, & legitimos Judices pro beneficio absolutionis accedant.* 23

Unde in casu, tametsi Confessarius sit physicè præsens, respectu reservatorum censetur moraliter absens, & copia Confessoris, quoad ea, non haberi: Marchant. *tom.2. alleg.*, & si celebraturus solum reservatum habeat, tunc necessitate urgente potest, sine confessione prævia, celebrare contritus, ut alter Marchant. *Hortus Pastor. num.6.* 24

Præallegatus Gobat. *loco postremo cit.*, Marchant. *tom. 2. quæst.9.*, & Marchant. *Hortus Pastor. Candelabr. Myst. cap.6. in fine, ver. Quæstio postrema*, etiam tamquam probabile tradunt, propter preceptum Christi de confessione mortalium præmittenda celebrationi, esse cum non reservatis mortalibus aperienda reservata; verum si Confessarius validè, & legitimè velit absolvere, tenetur imponere pœnitenti onus comparendi coram reservante, vel ab eo expressam potestatem habente, &

pœnitens onus suscipere, si legitimè cupiat absolvi, qui ab obligatione comparendi, & à peccato, quod committeret, si culpabiliter omitteret comparere, absolvi deberet, vel ab ipso reservante, vel ab ejus delegato; verum quia hæc sententia, ut *ibid.* notat Gobat., & ex Marchant. *q.10.conc.1.ver.dixi habetur*, infert onus confitendi bis idem peccatum; ad quod nemo obligandus est, ideo eam apud eos in sua probabilitate relinquo, cum non sit mei instituti, eam hic in examen vocare.

Necessitas requisita, ut quis inconfessus, contritus tamen,
25 celebret, dum copiam Confessoris non habet per alleg. DD. respectivè censetur, quando Sacerdoti ex officio celebrare incumbit, ut Parocho diebus Festis, & Dominicis, vel præsente defuncto: vel pro Nuptiarum benedictione, maximè si alium nequeat de facili substituere, & ad alteram differre diem; vel, ut morituro Viaticum præbeat, & per alium id præstare non possit.

Sensus illius clausulæ *quam primum confiteatur*, non est,
26 cum Sacerdos suo tempore confitebitur, ut plures pessimè docuerunt, quorum doctrina ab eodem Alex. *eodem anno*, *& die* de quibus supra reprobatur, ut sequitur; *Illa particula quam primum intelligitur cum Sacerdos suo tempore confitebitur*; nec potest significare, ut alii censebant, *quamprimum talis volet, iterum celebrare, etiamsi id fuerit post duos, vel tres menses*, quia nullus tam rudis, & obduratæ conscientiæ potest esse, qui, præcisis etiam Concilii magisterio, & præcepto, ignoret, quod sibi volenti hodie celebrare, non incumbat onus mundandi animam confessione, eamque novæ celebrationi præmittere; sed sensus expressus est, & necessitatem infert, ut *quamprimum*, & statim, ac post sacrum factum, habet copiam Confessoris: vel illicò ac Confessarius sibi occurrerit: quem etiam inquirere tenetur, adeout si unum, vel alterum culpabiliter omittat, à peccato mortali ex non adimpletione præcepti non excusetur.

Stipendium prohibetur recipi pro fructu ipsi Sacerdoti correspondente ex declaratione S.C.C. jussu Alexand. VII. edita, quam ex Fagnano *n.96.* refero, prout infra.

27 *Cùm authores nonnulli scriptis suis, etiam typis datis asserue-*

ruerint Sacerdoti pro alio Missam, recepta eleemosyna, celebranti, licitum esse, aliam eleemosynam quoque accipere ab altero, cui partem illam fructus, seu valoris ejusdem Sacrificii, ipsimet Celebranti debitam (specialem nuncupatam) applicet: ac proinde hunc casum sub decreto S.Cong.Conc. prohibente duplex pro unica Missa stipendium, seu eleemosynam recipi, non esse comprehensum.

Propterea Sac. Cong. EE. ac RR. DD. S. R. E. Card. Conc. Trid. Interpretum, quæ auctoritate sibi per Apostolicam Sedem specialiter attributa sedulò curat, ne à Sacerdotibus circa celebrationem sacrosancti Missæ Sacrificii, unde in nos uberrima Divinæ liberalitatis munera derivantur, avaritiæ labes ulla, aut suspicio contrahatur, antedictam assertionem maturè examinavit; eademque prorsus reprobata sub die 25. Januarii 1659. censuit, nulli Sacerdoti licitum esse, præfata ratione, sive prætextu aliam eleemosynam accipere, præter illam, quam accepit ab eo, pro quo Missam offerre tenetur; ac proinde casum hunc esse comprehensum in decretis aliàs per eandem Sac. Congr. *editis, quibus prohibetur, ne duplex stipendium pro unica recipiatur.*

Quam S. Congr. *Sententiam ad* SS. DD. Alex. Papam VII. *relatam, Sanctitas Sua sub die 29. ejusdem mensis approbavit, & decretum publicari, atque ad Episcopos, & Generales Regularium Ordinum transmitti jussit, ut ipsi doctrinam hujusmodi per suos Pœnitentiarios, & Confessarios, ac Lectores respectivè insinuari, doceri, atque in tractatibus moralibus, per eosdem imprimendos evulgari, pastorali vigilantia curent: publicatum die 27. Octobris 1659.*

Quod etiam cum aliis propofitonibus notatur damnatum ab eodem Alex. *in Decreto S. Inquisitionis suo die 24. Sept. 1665.* inter quas octava erat.

Duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eadem Missa licite accipere, applicando petenti partem, etiam specialissimam, fructus ipsimet celebranti correspondentem, idque post Decretum Urbani VIII.

Et nona: *Post Decretum Urbani potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur per alium satisfacere, collato illi minori stipen-*

stipendio, alia parte stipendii, sibi retenta.

Et decima: *Non est contra justitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium unum offerre; neque etiam est contra fidelitatem, etiamsi promittam promissione, etiam juramento firmata, danti stipendium, quod pro nullo alio offeram.*

28 Alii apud eundem Fagnanum *num.* 97. docuerunt posse Sacerdotem pro unica Missa, duplex stipendium accipere, & eadem duplici obligationi satisfacere; uni fructum medium (de quo potest disponere) qua satisfactorum: & eundem alteri, qua impetratorium applicando; quorum sententiam ipse de mandato ejusdem Alex. ad S. Cong. Conc. detulit, & dubium proposuit.

An Sacerdos, *qui unum stipendium accepit pro celebratione Missæ V.G. pro defuncto, & sic cum obligatione applicandi fructum satisfactorium, & aliud stipendium pro celebratione Missæ V.G. pro infirmo, & sic cum obligatione applicandi fructum impetratorium, possit, unica Missa, utriq; obligationi satisfacere, applicando defuncto satisfactorium, & infirmo impetratorium? Anne hoc casu locum habeat Decretum secundum S. Congr. Conc. de celebratione Missarum.*

Die XIII. Decembris 1659. *S. Cong. E. E. ac R. R. D. D. S. R. E. Card. Concil. Trid. Interpretum respondit. quo ad primam partem non posse satisfacere; quo vero ad secundam habere locum.*

29 Ex quibus optimè sequitur, nil veri continere sententiam quorumdam Regularium dicentium, unica Missa, posse Sacerdotem, satisfacere duplici obligationi, quam habet celebrandi, & pro eo, à quo stipendium recepit, & pro Religioso defuncto, primo applicando fructum, qui ex dictis medius appellatur, & alteri portionem illius ipsi Sacerdoti debitam, nam obstat directè decretum enuntiatum *num.* 27. & Sententia sanior, & communior per edocta à Cabasut. *lib. cap. num. cit.* tradit, valorem ex opere operato Sacerdoti correspondentem, alteri, nec à Prælato, nevè ab ipso celebrante applicari posse; cum enim sit, apud ipsum, beneficium perso-

ſonale, in alterum nequit transferri, à ſimili de Privilegio
perſonali, quod perſonam ſequitur, & cum perſona extin- 30
guitur, juxta *Reg. 7. Jur. in 6.* & ad quam excluſivè quo ad
cæteros reſtringitur. Præſertim quoque, quia obligatio ad
obediendum Prælato præcipienti celebrationem pro anima
Fratris defuncti, eſt certa, cui ſane incerta applicatione va- 31
loris, & fructus, ſatis non fit.

Nec, & adverſo dicatur probabilitatem alterius ſenten-
tiæ juſtificare applicationem; cum ſit falſum poſt allegatam
declarationem S. Cong. eam adhuc eſſe probabilem; nam 32
probabilitas cujuſcumque opinionis per DD. ruit, dum à
Sede Apoſtolica, ut improbabilis reicitur; & quando etiam
eſſet probabilis, quod non concedimus, adhuc non eſſet no-
ſtra probabilior, ſed vel minus, vel æquè probabilis, ſemper
autem minus tuta, adeoque ad praxim non deducenda, quia
juxta doctrinam communiter receptam & ex obſervatis à Pon-
cio Cur. Theol. *diſp. 24. quæ. 3. Conc. 4. num. 12.* Licitum
non eſt ſequi opinionem partis minus tutæ, ſive æque, ſive
minus probabilis, quando ex ejus ſequela, poſito, quod pars 33
minus tuta non eſſet à parte rei vera, notabile, & irrecupe-
rabile detrimentum tertio adveniret; quod ſane in caſu ſen-
tentiæ, quam impugnamus, ſequeretur; quandoquidem
Fratris anima in purgatorio exiſtens, poſito, quod à parte
rei verum non eſſet, quod valor Sacerdoti particulariter cor-
reſpondens, alteri applicabilis foret, fructu ſatisfactorio pri-
varetur, quod indubie magni ponderis nocumentum infert.

An autem poſſit Religioſus valide offerre Sacrificium
contra intentionem Prælati jubentis, ut pro aliqua determi- 34
nata perſona celebret, & Sacrificium applicet?

Dicendum duo hic eſſe diſtinguenda: vel obligatio ap-
plicandi Sacrificium à ſtipendio non præſcindit, & eſt radica-
ta in obligatione juſtitiæ, ſive fidelitatis, vel promiſſionis; vel
ab omni ſtipendio & obligatione enunciata abſtrahit, & ſo-
lum procedit ex obligatione, quam Prælatus Regularis ex vi
voti obedientiæ poteſt ſuis ſubditis imponere; In primo ſenſu,
negatur: ſicut enim quicumq; Sacerdos, cui traditur ſtipen-

dium

35 dium, ut Miſſam V. G. applicet pro Petro, ex vi pacti, pro eo applicare tenetur: ſic Superior, obligata, ex juſtitia eleemoſynarum, vel fundationis, Religione, ad applicandas tales
36 Miſſas, tenetur per ſe, & ſuos ſubditos eas legere: Facit quod ſuperior, & ſubditi unum corpus Religionis efficiunt; quæ, ut ſupponitur, ſe ad illas Miſſas, per ſuos Religioſos celebrandas, obligavit; ad quæ juſtitiæ onera implicite ſe ipſos ipſi-
37 met aſtringunt, dum illius Religionis Regulam profitentur.

Quod etiam valet, & ex identitate rationis concludit de oneribus Miſſarum quotidianis, ſeu Manualibus, dummodo Prælatus poſſit nomine Monaſterii acceptare, quia non niſi quam per ſe, ſuoſque ſubditos celebrandas acceptat; qui, etiam una cum Superiore, paciſcuntur cum dantibus ſtipendia de ſatisfaciendo, & ita verum cenſetur, ut per edocta à Marchant. *tom. 2. tribunal, quæ. 2. reſ. 3. dubio 4. Reſpondeo ſecundo*, applicatio à Superiore facta, etiam in foro Dei præ-
38 ponatur illi Sacerdotis ſubditi, eamque invalidet.

In quo ſenſu certe Poncius curſ. *Theol. diſp.* 44. *conc.* 5. ſcripſit applicationem Superioris valere, & non poſſe ſubditum Miſſam applicare contra intentionem Prælati jubentis, ex quo valde veriſimile ſit, quod eo ipſo, quo ſubditus obedientiam vovit Superiori, ſuam voluntatem illius alligaverit, quantum ad omnia, quæ rationabiliter poſſent habere dependentiam à voluntate Superioris, & pro quibus poſſit ſubdito præcipere; & quod Chriſtus non dederit Sacerdoti ſubdito authoritatem offerendi Sacrificium pro hoc, vel illo determinate, in caſu, in quo poſſet à Prælato præcepi, ut Sacrificium juxta ſuam intentionem applicet, ſed cum dependentia à Superioris volunte, potentis id ſubdito præcipere;
39 Et ſit certum, quod inferior, ut membrum corporis teneatur ad contractus, quos licite, & valide facit Superior de operibus communibus, ex quibus, ſive ex quorum ſtipendio corpus ſuſtinetur Marchan.

Alioquin onera, quæ habent Monaſteria, & in dies ſuſcipiunt de Miſſis celebrandis (quarum ſtipendia Religioſe cedunt ſuſtentationi) ſubjacerent dubitationi, an perſolvantur,

tur, & de eo prudenter possent fideles suspicari.

Super quo videtur dubitari non posse post decreta de celebrat. Missarum, ut supra, & præsertim §. 36. *Cumq; hujusmodi*, & §. 34. *curent*, ubi totum, ut certum supponitur.

In secundo vero: quamquam Religiosus celebrans contra intentionem Prælati, & contra votum obedientiæ, peccet mortaliter, ut tradunt DD., & probat Peyrin *tom. pr. de subdito* 40
quæ. pr. cap. 6. §. unico: attamen applicatio subditi prævalet, & in eo, qui obicem non ponit, fructum habet, cui ipse applicat; ex eo, quod applicatio Missæ Sacerdotis subditi absolute, & simpliciter non dependeat ab obedientia Prælati, aut 41
voluntate superioris, quia subditus in iis, quæ sunt simpliciter Sacerdotis, sive quatenus est Sacerdos, & Minister Christi, non est subditus per Marchant, sed liber, & alterius fori; & à simili patet: præcipiat V. G. Guardianus Sacerdoti subdito, ne celebret: mandet, ut non absolvat; operari nequit, quin vere celebret, si celebrat, & vere absolvat, modo jurisdictionem habeat in pœnitentem; Ratio est, quia authoritas, 42
& potestas consecrandi, & absolvendi (licet, quo ad hoc, requiratur quoque potestas jurisdictionis) est ordinis, quæ à Christo Sacerdoti in ordinatione datur, & Sacerdos consecrando, & absolvendo, ut Minister Christi procedit, in quo 43
intentio debet esse personalis, & propria; sic cum potestas applicandi Sacrificium in collatione ordinis recipiatur, & à Christo Sacerdoti conferatur, non potest ab ullo Christo inferiori limitari, ut non valeat applicatio à Sacerdote facta: intellige semper cum modificatione juxta primum sensum.

Quæritur: An specificanda sit persona, vel personæ, quibus Missa applicanda est?

Resp. Sufficere juxta Scotum sic applicare. *Dignare Domine acceptare hoc sacrificium pro illo; vel illis, quibus teneor* 44
offerre ex justitia, fidelitate, vel obedientia; hæc ultima applicatio utilis est pro Religiosis, aliisque, qui ad intentionem, vel applicationem suorum Superiorum celebrant March. *cit.*

Parochi tenentur sacrificium pro suis ovibus applicare, vel qoutidie, vel ad minus diebus festis juxta Decretum Sac.

quibus non asservatur Sanctiss. Sacramentum, celebrari Missam feria V. in Cæna Domini, & in sepulchro idem Augustiss. Sacramentum asservari? Et Sac. eadem Cong. respondit. Non licere. Die 24. *Junii* 1659.

J. Episcop. Sabinen. Card. Sacchettus.

Franc. M. Phæbeus Sac. Rit. Cong. Secr.

Quoad sepulchra in Oratoriis, seu Congregationibus Regularibus extant literæ ejusdem Sac. Cong. sub die 8. *Junii* 1669. ut in Arch. S. Cong. Rit.

Privilegia Sacrificandi, seù celebrandi in Altari portatili, Viatico, seu mobili (quod ad hunc effectum transfertur in itinere de uno ad alium locum) Ordinibus 48
Prædicatorum, & Minorum olim concessa, esse revocata à *Trident. sess.* 22. *in Decreto de Observandis, & Evitandis in celebratione Missæ*; Tradit *Miranda Manual. Prælat. quæst.* 40. *art.* 9. *conclus.* 4. Confectius *Summar. privileg. Ord. Mendic. tit.* 19. *cap.* 2. *Piasec. prax. Episc. parte* 2. *cap.* 3. *art.* 3. *Fagnan. cap. in bis de privileg.* Et facit expressè Textus Concilii: Nevè patiantur (*scilicet Episcopi*) privatis in domibus, " atque omnino extra Ecclesiam, & ad Divinum tantum cul- " tum dedicata Oratoria, ab iisdem Ordinariis designanda, & " visitanda, Sanctum hoc Sacrificium à secularibus, & Regulari- " busquibuscumque peragi; *Et inferiùs:* ipsi pro data sibi à " Sacrosancta Synodo potestate, ac etiam, ut delegati Sedis Apo- " stolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque " ad ea inviolatè servanda censuris Ecclesiasticis, aliisque pœ- " nis, quæ illorum arbitrio constituuntur, Fidelem Populum " compellant: non obstantibus privilegiis, exemptionibus, " appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque. Quibus certè sustulit privilegia celebrandi extra Ecclesiam; adeoque in Altari portatili.

Etiam si sint clausa in corpore Juris, prout continetur illud præfatis Ordinibus ab Honorio III. *cap. in bis de privil. lib.* 5. *tit.* 33. datum, ex adnotatis à *Fagnan. num.* 12. cum quotiescumque Trident. privilegia revocat, derogatio ad inserta, etiam in corpore Juris, ampliatur: tametsi illa non no-

 mi-

minet; Etenim cum Concilium generaliter derogat privilegiis hujusmodi insertionis expressionem tacet: sic *sess. 5. cap. 2.*; & *cap. 15. sess. 23.* sustulit indulta Regularium, inserta in *Clement. Dudum de Sepul.*, & exigit ad concionandum necessariam benedictionem, seu licentiam Episcopi; Ejusdemq; approbationem, ut secularium confessiones excipiant.

Et habetur expressè ex narrativis *Const. Gregorii XIII. Bullar. Cherub. tom. 2.*: indulgentis PP. Jesuitis usum Altaris portatilis in locis Missionum, ubi: *Usum Altaris Viatici Societati Vestræ à fel. record. Paulo Papa III. concessum, deinde à* Concilio Trident. *universè sublatum (Nota)* Vobis &c. Et inde subsistere non videtur dictum *Roderici tom. primo qq. Regul. q. 43. art. 5.* asserentis, posse Regulares celebrare in Altari portatili, si Episcopi non contradixerint: Etenim asserit Concilium privilegia eis data non abrogare; sed solum Episcopis præcipere, ut non obstantibus privilegiis, non patiantur Regulares id exequi; Nam ex allegato Gregorio constat, id esse falsum; adeoque præcipere Episcopis, ut id non permittant, quia privilegia sunt revocata.

49 Nec in Claustro Monasterii possunt in Altari portatili celebrare; nec ad id Episcopi licentiam tribuere; Etenim *Concil. §. Neve patiantur*: Primò prohibet, ne Episcopi permittant, ut Missa celebretur in privatis domibus; Secundò, ne id fieri permittant in locis, quæ sunt omnino extra Oratoria ad Divinum tantum cultum dedicata; Tertiò præcipit, ut Oratoria priùs designentur, & visitentur ab Ordinario. Et licet Claustrum non sit domus privata, quia tamen verè non est in Ecclesia, & Altare portatile Oratorium ad Divinum cultum dedicatum appellari non possit, cadit sub prohibitione de non celebrando in locis extra Ecclesiam, & extra Oratoria ad Divinum cultum dedicata.

50 Verum, cum in Claustro, non super Altari portatili, sed fixo, in Oratorio Divino cultui dedicato, celebrare voluerint, id eis poterit ab Ordinariis concedi, dummodo locum priùs visitarint, ac ad id aptum, & decentem esse noverint, quod certè est ad formam Concilii. Quidquid alii sentiant.

CA-

CAPUT XIII.

Officialis quoad Clausuram Monialium.

SUMMARIUM.

1 *Moniales omnes in concernentibus Clausuram subduntur Ordinariis.*
2 *Const. Alex. VII.* Felici.
3 Superior. *Regular. causa solum visitationis localis permittitur ingressus in Clausuram.*
4 Semel *tantum in anno.*
5 *Per se ipsos debent visitare, & unica die visitationem absolvere.*
6 *Generalis potest secum assumere duos socios; cæteri ipso inferiores unicum.*
7 *Locus Monialium durante visitatione, est Chorus.*
8 *Visitatio personalis fit ad crates.*
9 *Numerantur casus, in quibus possit Confessarius ingredi Clausuram.*
10 *Regulares non pernoctant apud Monast. Monial.*
11 *Quid agendum, dum Monasteria sunt extra mœnia.*
12 *Decretum irritans tollit omnem consuetudinem &c.*
13 *Episcopi, irrequisitis etiam Superioribus Regularibus, visitant Monasteria Monialium istis subiecta.*
14 *Et possunt excommunicationem sibi reservatam imponere circa aperitionem ostii Clausuræ &c.*
15 *Vicarius Generalis habens ab Episcopo mandatum potest visitare Clausuram Monialium Regularibus &c.*
16 *Reprobatur Roderico.*
17 *Decreta S. C. C. super visitatione facienda ab Ordinariis in Monasteriis Regularium &c.*
18 *Episcopus visitaturus non tenetur præfinire diem, & horam visitationis.*
19 *Non potest visitare SS. Sacramentum &c. Confessionalia &c. nisi &c.*
20 *Non potest fores Ecclesiæ frangere, nisi &c.*
21 *Moniales non tenentur erigere Baldachinum, sed sufficit stratum præparare.*

22 *Epi-*

Quo-

QUo ad Clausuram omnes Moniales indifferenter subjiciuntur Episcopo, etiam illæ, quæ à Regularibus reguntur, prout *Conc. Trid. sess. 25. de Regul., & Monial. cap. 5.* statuit: Bonifacii VIII. Const. quæ incipit: Periculoso reno- 1
vans Sancta Synodus universis Episcopis sub obtestatione Di- „
vini Judicii, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, „
ut in omnibus Monasteriis, sibi subjectis, ordinaria, in aliis „
verò Sedis Apostolicæ authoritate, Clausuram Sanctimonia- „
lium, ubi violata fuerit, diligenter restitui: & ubi inviolata est, „
conservari maximè procurent. „ „

Verùm jurisdictio circa Clausuram Monasteriorum Regularibus subjectorum competit Episcopo cumulativè cum Superiore Regulari, non autem privativè: adeo ut, & ii circa eam possit, quæ opportuna judicaverit statuere ex S. C. C. 1608. *ut in lib. 11. Dec. fol. 31.* & ex mox citanda Const. Alex. VII. in terminis à S. Sede eidem præfixis, & non aliter; quia est certum, quoad eam ejusdem jurisdictionem per decreta Apostolica esse restrictam, & limitatam, modumque Superiori in locali Monasteriorum, & Monialium personali visitatione observandum, & alia præscribi, pro ut Const. fel. rec. Alex. VII. statuit, ut infra.

§. 1. *Felici &c.* „ Presentibus perpetuo valituris sanci- 2
mus, ut imposterum infra fines Italiæ, & Insularum adjacen- „
tium Generalibus, Provincialibus, Abbatibus, & quibuscun- „
que aliis Superioribus Regularibus, quibus alioqui cura, & „
regimen Monasteriorum Sanctimonialium quovis modo in- „
cumbit, intra septa eorumdem Monasteriorum, nullatenus „
ingredi liceat, nisi ex causa visitationis localis, & hoc semel 3
tantùm in Anno; itaut in eo Anno, in quo unus ex memo- „
ratis Superioribus visitaverit, alius Superior à visitatione hu- „
jusmodi se omnino abstineat. 4

§. 2. Quod si ob Clausuram, quæ à Sacra Trid. Synodo, „
etiam in Monasteriis exemptis, curæ, & vigilantiæ Episcopi „
in primis committitur, aut ob aliam urgentem, ac necessa- „
riam causam oportuerit Superiorem Regularem eodem Anno „
pluries ingredi septa Monasterii, tunc non aliter ingrediatur, „
quàm

„ quàm cum præſentia Epiſcopi Diœceſani, vel alterius perſonæ
„ Eccleſiaſticæ ſecularis, boni exempli, ac maturæ ætatis, ab ipſo
„ Epiſcopo ad hoc ſpecialiter deputatæ.
„ §.3. Viſitet autem Superior Regul. interiorem Clauſu-
„ ram per ſe ipſum, non autem per alium, etiam ſi fuerit legi-
„ timè impeditus: quo caſu differatur viſitatio in aliud tempus,
„ quo ceſſaverit impedimentum: & viſitationem celeriter, &
5 unica die, debita tamen cum diligentia, abſolvat; nec ante or-
„ tum Solis, eam incipiat, nec poſt occaſum protrahat.
„ §.4. Neque ipſe Viſitator, neque ejus Socii ullam ſumant
„ in Monaſterio refectionem.
„ §.5. Porrò ſi viſitet Generalis, poſſit ſecum habere duos
6 Socios ſui Ordinis: ſi alius à Generali, unum tantùm, excluſis
„ omnibus aliis, etiam ratione officii.
„ §.6. Qui quidem Socii aſſumantur exemplares, & ma-
„ turæ ætatis, & in actu viſitationis à Viſitatore nunquam ſe-
„ parentur, ſed eum aſpicere, & ab ipſo aſpici ſemper poſſint.
„ §.7. Ac præterea Viſitatori aſſiſtant quatuor Moniales
7 ex ſenioribus Monaſterii, quæ ſimiliter, viſitatione durante,
„ nunquam ſeparentur à Viſitatore, & Sociis. Reliquæ verò
„ Moniales, & quæcumque aliæ Mulieres, & Puellæ ſeculares
„ in Monaſterio degentes, niſi legitimo detineantur impedimen-
„ to, conveniant omnes in Choro, antequam Viſitator ingre-
„ diatur interiorem Clauſuram, & in eo permaneant durante
„ Viſitatione, & quouſque idem Viſitator cum Sociis è Mona-
„ ſterio exierit. Ideoque curet Viſitator, ut tempeſtivè ad-
„ moneatur Abbatiſſa, ſeu Monaſterii Præfecta de præſtituta
„ die, & hora Viſitationis.
„ §.8. Viſitatio verò perſonalis fiat ad crates, & omninò
8 extra Clauſuram Monaſterii, & per ipſummet Superiorem
„ dumtaxat, ut ſupra dictum eſt de Viſitatione interioris Clau-
„ ſuræ.
„ §.9. Ad hęc Confeſſor Sanctimonialium, tam ordinarius,
„ quam extraordinarius minimè ingrediatur ſepta Monaſterii,
„ niſi ad Sacramenta Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, & Extremæ-Un-
9 ctionis miniſtranda Monialibus, vel aliis perſonis infirmis ibi
degen-

degentibus; necnon ad commendandam Animam Agonizan- „
tium; nec unquam ingrediatur, nisi cum Socio, qui sit pro- „
batæ vitæ, & maturæ ætatis, semperque maneat in ea parte „
Monasterii, qua Confessorem videre, & ab ipso videri semper „
possit. „

§.10. Insuper districtè præcipimus memoratis Superio- „
ribus Regularibus, ut infra terminum duorum mensium, à „
publicatione præsentis Const. computandorum, revocent ad „
Claustra Confessores, eorumque Socios, Concionatores, & „
alios quoscumque Regulares apud Monasteria Sanctimonia- 10
lium, vel assiduè, vel ad tempus, quocumque titulo, perno- „
ctare solitos; nevè permittant eosdem, seu alios Regulares, „
intra, seu propè septa Monasteriorum hujusmodi habitare, „
vel commorari; quin etiam infra eumdem terminum, quas- „
cumque cellas, mansiones, seu cubicula propè Monasteria „
prædicta, ad usum memoratorum Regularium existentia, si „
Clausuræ Monasteriorum earumdem Monialium contiguè „
sint, eidem Clausuræ includi, vel dirui omninò faciant: si verò „
sint extra septa, vendi, pretiumque in Monasterii utilitatem „
converti; nec imposterum alia similia aptari, ædificari, aut „
emi permittant. Quod si infra dictum terminum Superiores „
Regulares præmissa cum affectu non adimpleverint, teneatur „
Ordinarius loci, tamquam Sedis Apostolicæ Delegatus illa ad- „
implere, & omninò exequi, etiam invocato, si opus fuerit „
Brachii secularis auxilio. „

§.11. Veruntamen si Monasterium Sanctimonialium sit „
extra mœnia Urbis, vel Oppidi, & Monasterium Regularium 11
virorum, quibus Moniales sunt subiectæ, sit intra dicta mœ- „
nia, vel è converso, habeantur, vel conducantur, si commo- „
dè fieri possit, mansiones ad usum Confessoris, quæ non sint „
conjunctæ, seu contiguæ ipsi Monasterio Monialium, sed ab „
eo penitùs disjunctæ, non solum per parietes, sed etiam per „
tecta; sin autem utrumque Monasterium sit intra mœnia, & „
unum ab altero, Episcopi judicio, multum distans, tunc ha- „
beantur, vel conducentur hujusmodi mansiones, ut supra „
distinctæ, & separatæ à Monasterio Monialium, distantia ab „

A a ipso

„ ipso Episcopo recognoscenda, & approbanda; ita tamen, ut
„ in mansionibus Confessoris, sive intra, sive extra mœnia con-
„ stitutis, excepto ipso Confessore cum suo Socio, alii Regulares,
„ etiam si Superiores sint, minimè pernoctent.
„ §. 12. Si quis verò prædictorum Regularium aliquid con-
„ tra præsentium tenorem facere, vel moliri præsumpserit, aut
„ adimplere neglexerit, ipso facto pœnam excommunicationis,
„ & privationis omnium officiorum, quæ obtinet, ac perpetuæ
„ inhabilitatis ad illa, vel alia imposterum obtinenda, vocisque
„ activæ, & passivæ, absque alia declaratione incurrat. Et nihi-
„ lominus nullis privilegiis, & exemptionibus tueri se possit;
„ quominus ab Episcopo loci, tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ
„ Delegato, quoties, & quando opus fuerit, corrigi, & puniri
„ valeat.
„ §. 13. Decernentes &c. Sicque, & non aliter &c. Sublata
„ eis &c. Irritum, & inane &c. Non obstantibus &c. Dat. in
„ Arce Gandulphi tertio decimo Kal. Novembris 1664.

Pignatell. *tom.1.consul.162.*, *Bullar. Cherub. tom.5.*

Per quas amplas, & adeo prægnantes clausulas nulli du-
bitandum, quin omnia, & singula cassentur, revocanturque
in contrarium privilegia, ipsæque, utpotè antiquatæ, relin-
12 quantur consuetudines; juxta efficaciam *Decreti irritantis*,
cujus est omnem consuetudinem, futuram quoque, tollere
per Panimolla *decis.1. adnot.2. num.33.*, Sperellum *decis.161.*
num.13. & *decis.179. num.35.* & vires clausulæ *sublata*; quæ
tali operatur virtute, ut os claudat parti, & ab Judice facultatem aliter judicandi adimat, ex Barbosa de *Diction. diction.102.*
num.2., & communi DD.

Episcopi, quibus Trid. *alleg. cap. & sess.* negocium Clausuræ committit, possunt, etiam inconsultis, & irrequisitis Regularium Superioribus, Monasteria Monialium, quæ istis sub-
13 duntur, quoad Clausuram visitare, ex S.C.C. *in una Colibrien.*
die 26. Maii 1640. apud Barbos. *ad sess.25. cap.5. de Regul. n.13.*
ut infra: „ Sac.Congr.Conc.censuit Episcopum Colimbrien-
„ sem, uti Sedis Apostolicæ Delegatum, potuisse, quoad Clau-
„ suram Monasteriorum Monialium Conventus de Cellas Or-
dinis

dinis Cisterciensis, Regularibus ejusdem Ordinis subjectum, „
visitare, etiam assumpto secum Vicario Generali, & Confes- „
sario earumdem Monialium; Monialesque ipsas in iis, quæ „
ad eamdem clausuram pertinent, examini subiicere, semotis, „
etiam suspicione violatæ clausuræ, ac quacumque Superio- „
rum Regularium negligentia, ipsisque inconsultis, & irrequi- „
sitis, ac insuper eidem Episcopo licuisse Rectorem Collegii dicti „
Ordinis, ex supradicta causa inobedientem, declarare in pœ- „
nam excommunicationis, ac alias comminatas incurrisse. „

I. Card. Pamphilius.

Et priùs *sub* 24. *Septembris* 1622. *censuit licere Episcopo visitare Monasteria Monialium Regularibus subjectarum, & singulas Moniales absque interventu Regularium alloqui in concernentibus Clausuram : lib.*12. *Decr. fol.*111. Et aliàs in una *Reginen.*1638. *lib.*11. *Decr. fol.*31. *ad septimam censuit. Posse Episcopum ingredi Clausuram saltem duobus honestis, & gravibus viris comitatum.* Et in una *Viterbien. die* 26. *Junii* 1627. apud Nicol. *lucubrat. lib.*3. *tit.*1. *num.*3., & Panimol. *decis.*84. *adn.*3. *num.*56., ubi quærebatur: *An Episcopus ad Clausuram custodiendam, etiam in Monasteriis Regularibus subjectis, possit excommunicationis latæ sententiæ pœnam sibi reservatæ, imponere* 14
circa aperitionem ostii Clausuræ extra casus indigentiæ; necnon circa accessus, & colloquia cum Monialibus, dictaque excommunicatio liget nedum Regulares accedentes, verum etiam Moniales, facta de illis mentione, adeout Superior Regularis ab hujusmodi excommunicatione absolvere nequeat?

Sac. Cong. Card. Conc. Tridentini Interpretum, Respondit: Episcopum posse.

F. Card. Verospius.

Vide *cap.* *off. quoad allocut. cum Monial. num.*22. *& sequent.*

Et nedum per se ipsum, sed etiam per suum Vicarium, potest, imo debet, in respicientibus Clausuram, eadem visitare, ut notat Sperel. *decis.*99. præsertim cùm ad id habet Vicarius speciale mandatum; ubi *n.*27. testatur se super hoc favorabilem obtinuisse à S. C. C. resolutionem tenoris, qui sequitur: „ S. C. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum

„ad utrumque dubium respondit „ non solùm Episcopo, sed „ etiam Generali ejus Vicario,ad hoc speciale mandatum haben-„ ti, licere pro Clausuræ visitatione ingredi septa Monasteriorũ
15 Monialium Regularibus subjectorum, tametsi nulla rationabi-„ lis violatæ Clausuræ suspicio irrepserit, & acriter reprehendit „ Rodericum, quod hac de re tam audacter loqutus fuerit. „

In eo reprobatur Roderic. quod dixerit *tom*. 1. *qq*. *qu*. 47. „ *ar*. 10.„ Tridentinum eo *decr*. 5. *sess*. 25. non cōcedere Episcopis „ licentiam ingrediendi Monasteria Monialium, subjecta etiam „ Regularibus, ut videant, si Clausura est inviolata, sed tantùm „ concedere, ut postquam sciverint esse violatam, procurent „ juxta terminos Juris ipsam restitui, & restaurari, monendo
16 Prælatos dictorum Monasteriorum, ut clausura restauretur: „ quod, si admoniti intra sex menses, hoc emendare neglexerint, „ tum iidem Episcopi, etiam, ut Legati Sedis Apostolicæ, eo-„ rum defectum auctoritate Apostolica possunt supplere. „ Hæc ille ibidem, sed nimis laxo calamo, ideo à Congregatione reprehenditur.

Tale mandatum est in Vicario necessarium, ut licentias ingrediendi Monasteria concedere valeat, prout in una *Mediolanen. lib*. 2. *Dec. fol*. 174. eadem S. C. firmavit.

Cæterum in visitatione Monialium Regularibus subjectarum, sunt ab Ordinariis observandæ Responsiones Sacræ Cong. Conc. ad dubia, eidem super ea re proposita à P. Francisco de Monelia Min. de Obs. Procuratore Generali.

17 I. An Episcopus visitaturus Clausuram Monialium Re-„ gularibus subjectarum teneatur ante accessum, ejusdem Mo-„ nialibus præfinire diem, & horam visitationis?

„ II. An in Ecclesiis earumdem Monialium, non curatis, „ visitare possit Sanctissimum Sacramentum, Oleum Infirmo-„ rum, confessionalia, Sepulturas, ac Reliquias inibi existen-„ tes, & quatenus affirmativè?

„ III. An in casu resistentiæ Monialium possit Fores Ec-„ clesiæ frangere, Tabernaculum violenter aperire, Ecclesiam „ interdicere, & Eucharistiæ Sacramentum ad aliam Ecclesiam „ trasferre?

IV. An

IV. An Episcopo Monasteriorum Clausuram visitare „
volenti, dictæ Moniales teneantur erigere in Ecclesia exterio- „
ri, vel interiori Sedem cum Baldachino, vel solummodò suf- „
ficiat illi stratum præparare in utraque Ecclesia? „

V. An Episcopus dictam Clausuram visitaturus, præter- „
quam Convisitatores, possit pro suo libito secum ducere intus „
Monasterium alias personas, sive Ecclesiasticas, sive Seculares, „
indeterminatè, vel incertè, & præfixo numero? „

VI. An Episcopum dictorum Monasteriorum Clausu- „
ram visitaturum, teneatur Moniales omnes excipere persona- „
liter cum Cruce, & Cantico Benedictus? „

VII. An dictæ Moniales teneantur in ipso Clausuræ in- „
gressu adornare stratum, ibique genuflectenti Episcopo, Mo- „
nialis aliqua porrigere debeat Crucem deosculandam? „

VIII. An Episcopus Clausuram ingressus possit pro suo „
libito convocare dictas Moniales omnes in Choro interiori, „
aut in alio loco, & ad eas sermonem habere? „

IX. An absolutè, & indifferenter visitare possit Cellas di- „
ctarum Monialium, etiam quò ad non pertinentia ad Clausu- „
ram. „

Ad quæ die 19. Januarii 1686. Sacra Cong. S. R. E. Card. „
Conc. Trid. Interpretum respondit. „

Ad I. Negativè. 18

Ad II. Censuit dandum esse Decretum in Florentina Ju- „
ris visitandi tenoris infrascripti. „ An Archiepiscopus, seu, „
de ejus mandato, Vicarius generalis, possit visitare Sanctissi- „
mum Sacramentum, Olea Sacra, Confessionalia, & Sepultu- 19
ras in Ecclesiis Monialium Regularibus subjectarum? „ die „
29. Julii 1684. S. C. C. Resp. negativè, nisi in his, quæ concer- „
nunt observantiam Clausuræ, & quatenus non adsit legitima „
consuetudo in contrarium.

Ad III. Negativè, nisi in casibus spectantibus ad Clau- 20
suram.

Ad IV. Sufficere præparationem strati. 21

Ad V. Servandas esse Constitut. Apostolicas „ Greg.
XIII. Dubiis, quæ emergunt. „ Nos omnem exitationis ma- „
teriam

„ teriam tollere, & viam scandali praecidere, ac Sanctimonia-
„ lium quieti consulere volentes, harum tenore auctoritate Apo-
„ stolica declaramus, Praelatos omnes, tam Seculares, quàm Re-
22 gulares, quibus cura, & regimen Monasteriorum Monialium
„ quovis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa in-
„ grediendi Monasteria predicta, ita demum uti posse, si id fa-
„ ciant in casibus necessariis, & à paucis, iisque senioribus, ac
„ Religiosis personis, comitati.

23 Ad VI. Negativè.

24 Ad VII. Itidem negativè.

25 Ad VIII. Posse.

26 Ad IX. Negativè.

Pro facultate concedendi licentias ingrediēdi Clausuram
Monialium Trid. utitur disjunctiva vel: *Ingredi autem intra*
septa Monasterii nemini liceat, cujuscumque generis sexus, vel
aetatis fuerit, sine Episcopi, vel Superioris licentia, in scriptis ob-
tenta, sub excommunicationis poena ipso facto incurrenda. Ex
quibus inferri potest ad licitum ingressum sufficere obtinuisse
illam, vel ab Episcopo, vel à Superiore Regulari, qui sem-
per dum etiam ipse debeat concedere, subscribit post Epis-
copum ex Sac. Congr. Conc. in una *Vincentina* 16. *Februarii*
27 1627. Flosc. Nicol. *v. Moniales num.* 29. & nil potest addere,
vel mutare *ibid. & cap. off. quoad allocut. cum Monialib. num.* 21.
& alia ibi vide *num.* 18. satis necessaria.

Licentiae autem hujusmodi nonnisi ex causis necessariis
28 sunt concedendae, ex Trident. *alleg. cap.* 5. quinimo obtinentes
licentiam ingrediendi ex causa, si ingrediatur pro libito, &
sine causa necessaria, ipsaque abutatur, incurrunt ipso facto
excommunicationem Papae reservatam, ex Const. Greg. XIII.
qua revocantur quoque omnes licentiae ingrediendi Monaste-
ria. ut sequitur.

Ubi gratiae, & infrà §. 1. Authoritate praesentium revo-
„ camus, & abolemus omnes, & quascunque licentias, ac fa-
29 cultates ingrediendi Monasteria, domos, & loca Monialium,
„ ac etiam virorum quorumvis Ordinum quibusvis, etiam Co-
„ mitissis, Marchionissis, Ducissis, & aliis, cujuscunque status, &
„ con-

conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quascunque licen- „
tias ingrediendi Monasteria, Domos, & loca ipsarum San- „
ctimonialium, quibuscunque viris, etiam ejusdem status, & „
dignitatis, tam à Prædecessoribus nostris, quam etiam à nobis, „
& Sedis Apostolicæ Legatis, aut aliis ex quibusvis quantum- „
cunque urgentibus causis, sub quibuscunque tenoribus, ac „
etiam derogatoriarum derogatoriis, revocatorum restituto- „
riis, aliisque efficacioribus clausulis, irritantibusque, & aliis „
Decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia. deque „
Apostolicæ potestatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Re- „
gum, Reginarum, aliorumue Principum contemplationem, „
vel supplicationem concessas, confirmatas, ac etiam renovatis „
vicibus renovatas; cassamusque; & annulamus literas desu- „
per confectas; & processus habitos per easdem. Inhibentes „
eisdem, qui illas obtinuerunt sub excommunicationis pœna „
ipso facto incurrenda, super quà à nemine nisi à Romano „
Pontifice (præterquam in mortis articulo) absolutionis bene- „
ficium possit impertiri, ne ipsarum licentiarum prætextu „
Monasteria hujusmodi quovis modo ingredi audeant. „

§. 2. Abbatissis vero, necnon Abbatibus, Conuentibus, & „
aliis Monasteriorum utriusque sexus Superioribus, & perso- „
nis, quocunque nomine vocentur, districte præcipimus, sub „
eadem excommunicationis pœna, necnon privationis dignita- „
tum, beneficiorum, & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad „
illa, & alia imposterum obtinenda, ne in Monasteria, Domos, „
& loca sua quemquam hujusmodi prætextu licentiarum, & „
facultatum ingredi faciant, vel permittant. „

§. 3. Quin etiam, sub pœnis ipso facto incurrendis, pro- „
hibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuscunque per- „
sonis Secularibus, & Ecclesiasticis, ac etiam Ordinum quorum- „
cunque, etiam Mendicantium Regularibus, ne prætextu li- „
centiarum ab Episcopis, vel Superioribus, quibus illas conce- „
dendi in casibus necessariis tantum, ex Decreto Concil. Trid. „
tribuitur, ne Monasteria ipsa Monialium pro libitu, sed ne- „
cessitatibus urgentibus duntaxat ingredi, nevè Moniales sub „
eisdem pœnis illas aliter admittere præsumant. Non obstanti- „
bus

„ bus &c. Datum Romæ Anno Incarnationis 1575. Idibus Ju-
„ nii.

Bullar. Cherub. *tom.* 2. quas revocavit quoque Paulus V. *Const. Monialium sub die* 10. *Julii* 1602.

Ad quæ notat Fagnanus *cap. Nuper de sent. excommunic. num.* 17., quod ingredientes septa Monasteriorum, & non sub prætextu licentiarum, sed propria auctoritate, non incurrunt ex vi Gregorianæ excommunicationem Sedi Apostolicæ reservatam, & ita esse ab eodem Gregor. declaratum testatur *n.* 36.

Verum, si ingressus propria auctoritate factus sit ad ma-
30 lum finem, concludit censuram Sanctæ Sedi reservatam ad tenorem Decreti Sac. Cong. Episcopor. allegati *cap. off. quo ad absolut. ab excomm. & cas. Bullæ Cœnæ num.* 4. Si vero non ad malum finem habet locum pœna excommunicationis lata à Trid. eodem *cap.* 5. quam Textus esset reservatam non exprimit.

Etiam Prælatis, cæterisque Monasteriorum Monialium curam habentibus, & quibus ex officio jus ingrediendi com-
31 petit, idem Gregorius ingressum extra casus necessarios prohibuit, ut infra.

„ Dubiis emergunt, *& infrà*. Harum tenore authoritate
„ Apostolica declaramus, Prælatos omnes, tam seculares, quam
„ Regulares, quibus cura, & regimen Monasteriorum Monia-
„ lium quovis modo incumbit, facultate sibi ex officio attribu-
„ ta ingrediendi Monasteria prædicta, ita demum ubi posse, si
„ id faciant in casibus necessariis, & à paucis, iisque Senioribus,
„ ac Religiosis personis comitati. Quo circa universos, & sin-
„ gulos Episcopali, seu majori, ac etiam Cardinalatus dignitate
„ præditos, nec non quorumvis Ordinum Abbates, Priores,
„ Ministros, ac alios quoscunque Superiores Regulares serio
„ monemus, ut facultate hujusmodi, qui eam habent, præter-
„ quam in casibus, ut præfertur, necessariis, neutiquam utantur.
„ Quòd si contrafecerint, eade authoritate Apostolica sta-
„ tuimus, atque decernimus, qui Pontificalis dignitatis fuerint,
„ eos pro prima vice, qua contrafecerint, ab ingressu Ecclesiæ in-
„ terdictos, pro secunda à munere Pontificali, & à Divinis su-
„ spensos, ac deinceps ipso facto absque alia declaratione ex-
com-

communicatos existere; Regulares verò omni officio, ac ,,
Ministerio privatos, excommunicationi similiter subjacere. ,,
Non obstantibus &c. Datum Romæ, Anno 1582. 23. *Decembrii Bullar. Cherub. tom.* 2. & licet ex verbis Const. constet
censuram non esse à Pontifice Sanctæ Sede reservatam, prout
quoque ibidem *num.* 39. à Fagnano notatur, nihilominus; si
ingressus fuerit ad finem malum locum habet dispositio enunciati Decreti S. Cong. Episc. per notata *n.* 31. Reservatur
etiam Sedi Apostolicæ excommunicatio, quam Moniales,
exeuntes è Monasteriis extra casus permissos, & alii omnes
concedentes licentiam comitantes, & recipientes incurrunt,
per disposita à B. Pio V. ut infrà.

Decori, & honestati, & infrà.

Unde nos malo huic pro nostro Pastorali officii debito ,,
salubriter ocurrere volentes, inhærentes, etiam Decreto S. 34
Cong. Trident., de Clausura Monialium disponenti, ac aliis ,,
nostris literis super hujusmodi clausura editis adjicientes, ,,
volumus, sancimus, & ordinamus, nulli Abbatissarum, Priorissarum, aliarumvè Monialium, etiam Carthus. Cistercien ,,
S. Benedicti, & Mendicantium, & quorumcumque aliorum ,,
Ordinum, etiam Militarium, ac statuum, graduum conditionum, dignitatum, ac præeminentiarum existentium, etiam ,,
è Regia, vel illustri prosapia ortarum, de cætero, etiam infirmitatis, seu aliorum Monasteriorum, etiam eis subjectorum, ,,
aut domorum, parentum, aliorumvè consangnineorum visitandorum, aliave occasione, & prætextu, nisi ex causa magni incendii, vel infirmitatis lepræ, aut epidemiæ, quæ tamen ,,
infirmitas, præter alios Ordinum Superiores, quibus cura Monasteriorum incumberet, etiam per Episcopum, seu alium ,,
loci Ordinarium, etiamsi prædicta Monasteria ab Episcoporum, & Ordinariorum jurisdictione exempta esse reperiantur, ,,
cognita, & expresè in scriptis approbata sit, à Monasteriis ,,
præfatis exire, sed nec in prædictis casibus extra illa, nisi ad ,,
necessarium tempus stare, licere. ,,

Aliter autem, quam ut præfertur egredientes, seu li- ,,

 cen-

35 centiam exeundi quomodocumque concedentes, nec non co-
„ mitantes, ac illarum receptatrices personas, sive Laicas, aut
„ seculares, vel Ecclesiasticas, consanguineas, vel non, excom-
„ municationis majoris latæ sententiæ vinculo statim eo ipso
„ absque alia declaratione subjacere, à qua preterquam *à Rom.*
„ *Pont.* nisi in mortis articulo absolvi nequeant. Et insuper
„ tam egressas, quam præsidentes, & alios Superiores prædictos,
36 eis licentiam hujusmodi concedentes, dignitatibus, officiis,
„ & administrationibus, per eos tunc obtentis privamus, & il-
„ las, & illos, ad obtenta, & alia imposterum obtinenda inha-
„ biles, nec non licentias, & facultates, seu indulta, & privilegia
„ exeundi à Monasteriis, & extra illa standi, à nobis, seu alio
„ Rom. Pont. Prædecessore nostro &c. vel aliàs quomodolibet
„ concessa, quæ prorsus abolemus, & literas desuper confectas,
„ & conficiendas, nullas, & invalidas, nulliusque roboris, &
„ momenti fore, nec illas habentibus, & habituris, suffragari
„ posse; & ita per quoscumque Judices &c. Non obstantibus&c.
„ Dat. Rom. *Kal. Februar.* 1569. *Bullar. Cherub. tom.* 2.

Dum aliquibus Mulieribus Summus Pontifex licentiam concesserit ingrediendi Monasteria Monialium, ingredi non poterunt, nisi priùs habito, & expectato consensu Monialium, capitulariter præstito per suffragia secreta, juxta Const. Urbani VIII. tenoris sequentis.

„ Sacrosanctum Apostolatus Ministerium, quod ineffabi-
37 lis Divinæ Sapientiæ providentia humilitati nostræ, nullo li-
„ cet meritorum suffragio, credidit, jugiter postulat, ut inter
„ multiplices pastoralis officii curas, illam sedulo amplectamur,
„ qua Sancti-Monialium quieti opportune consulitur. Cum
„ itaque plures licentiæ Monasteria Monialium ingrediendi,
„ diversis mulieribus secularibus, sub certis modo, & forma tunc
„ expressis, à Nobis, & à diversis Romanis Pontificibus præde-
„ cessoribus nostris concessæ fuerint, eædemque Mulieres in
„ vim licentiarum prædictarum Monasteria hujusmodi, non
„ nisi de expresso earumdem Monialium, & illorum Superio-
„ rum consensu, ingredi possint, seu debeant. Nos omnem du-
„ bitandi materiã, quæ, super modo consensum hujusmodi pre-
stan-

ſtandi, forſan oriri poſſet, e medio tollere volentes, Motu pro- „
prio, & ex certa Scientia noſtra, harum ſerie decernimus, „
atque declaramus, conſenſum dictarum Monialium, de cæte- „
ro per eaſdem Moniales capitulariter, & per Secreta ſuffragia „
præſtandum eſſe, & præſtari debere, aliàs licentiæ hujuſmodi „
mulieribus, quibus conceſſæ fuerunt, nullatenus ſuffragen- „
tur; & quæ Sancti Monialium Monaſteria vigore licentiarum, „
prædictarum, abſque conſenſu capitulariter, ut præfertur, „
præſtito, ingredi præſumpſerint, Sententias, cenſuras, & „
pœnas contra Clauſuras Monaſteriorum Monialium vio- „
lantes inflictas, ſe noverint incurſuras; *Sicque, & non aliter &c. ſublata &c. irritum &c. non obſtantibus &c. Dat. Tuſculi die* 27. *Octobris* 1624. Tamburin. *diſp.* 24. *quæſit.* 9.

38 Confeſſarios Monialium Clauſuram quoties ſibi placuerit, prohibetur ingredi, ſed ſolum in caſibus, ſibi à lege permiſſis juxta diſpoſita in §. 9. Conſt. Alex. prout ſupra. In qua ſpecificantur caſus; adjecta dictione *niſi*, quæ cæterorum caſuum excluſiva videtur per Sperellum *deciſ.* 66. *num.* 32.; & ex Barboſ. *dict.* 148. *num.* 7. & 8. ponitur taxativè, & privativè; & ideo videtur interdictus ingreſſus ad effectum quoque peragendi exequias, ſuper cadaver demortuæ Monialis, præſertim, ſi extra Cænobium tumulandum ſit, quia tunc abeſt moralis neceſſitas pro ingreſſu, ut notavit Tamburin. *de jure Abbatiſſ. diſp.* 24 *quæſit.* 5. & in caſu, quo ſepeliendum ſit in Eccleſia, vel Cæmeterio interiori, ait reſpiciendam eſſe conſuetudinem, & Superioris conceſſionem. Quam Minoribus dedit Greg. IX. apud *Confeſſ. de privileg. Mend. Conſt. Veſtris*. ubi declarans caſus, in quibus licitum iiſdem ſit ingredi Monaſteria Monialium S. Claræ. *comprehendit illum quoque de ſepeliendis corporibus decedentium ſororum*. De cujus vigore poſt Alexandrinam, enunciatis derogatoriis munitam, poterit quiſque judicare; & animadvertere S. Cong. *ſub die* 13. *Septembris* apud Gavantum *Man. Epiſ. verb. Monial. Clauſura, num.* 40. & Tamburinum *alleg. num.* 2. decreviſſe, Confeſſario, prætextu ſepeliendæ Monialis, aut officium fu-

nerale peragendi, Clausuram ingredi non licere.

Neque ei ingredi permittitur ad celebrandam Missam;
39 quæ intra Clausuram, non obstante quacumque contraria consuetudine, celebrari non potest, ut *in una Bononien.* 2. *Januarii* 1601. Nicol. *Flos. v. clausura num.* 38. ideo caute le-
40 gendus Lant. *verb. claus. Mon. num.* 8. & Miranda *de Monialibus q.* 2. *art.* 18. ubi, quamvis conclusione prima optime dixerit à Concilio *cap.* 5. *sess. alleg.* per ea verba: *nisi in casibus necessariis, etiam vigore cujuscumque facultatis, & indulti*: & per alia, *nisi pro necessitatibus urgentibus*, adjecta in allegat. Const. Greg. *Ubi Gratia*, revocari privilegium datum à Leone X., prout habetur in compendio privileg. *ver. ingredi Monasteria num.* 34., *quod quando Moniales Sanctæ Claræ infirmantur taliter, quod non possint ad Cratem venire ad audiendam Missam, possit illo tempore Sacerdos Confessor earum, vel Prælatus Superior introire clausuram, infirmariam, & Monasterium ad celebrandum, ne tales Moniales remaneant sine Missa; &c.* Conclusione tamen secunda non loquitur consequenter, dum affirmat, & ut probabile firmat posse Monialium Vicarios clausuram ingredi in Festivitatibus, inquibus Moniales juxta propriam cujusque Regulam communicare tenentur, & ibi celebrare; nam hoc etiam cum dispositivis Alexandrinæ pugnat, quæ, tametsi concedat Confessarium posse clausuram Monasterii ingredi ad Ministranda *Sacramenta pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Extremæ-Unctionis personis infirmis, ibi degentibus*, ampliari non debet ad ingressum pro celebratione; dictio enim *nisi*, & cæteræ derogatoriæ Const. ac S. Cong. decretum allegat. ex Nicolio, resistunt; ipseque Trident. & textus Gregorianæ optimum exhibent argumentum ad reprobandam sententiam Mirandæ, extendentis ingressum ad casum non necessarium.

Nevè ad Sabbatho Sancto, vel alio tempore benedicenda Monasterium, & Monialium Cellas, prout S. Cong. Conc. 13. *Septemb.* 1583. *atque* Lantus. *ver. claus. n* 3. & Gavant. S. C. *Epis.* 4. *Septembris* 1696. *num.* 37.

Ne-

Neque ad illius infirmæ excipiendam confessionem, eiquè ministrandam Eucharistiam; si per se, vel aliarum auxilio, potest ad confessionarium, & Fenestellam accedere S. C. Episc. 13. *Septembris* 1583. ex Gavant. *num.* 39. & Nicolio *Flos. verb. claus. num.* 33.

Qui semper secum assumere debet Socium maturæ ætatis juxta dispositionem Alexand., seu quadraginta Annorum quia hujusmodi præsumitur ætas matura in sensu Const. prout aliàs, licet ad alium effectum, declaravit S. Cong. super statu Regul. respondendo dubiis sibi prorectis occasione decreti *Ut in parvis v. c. off. quoad visitationem* &c. quo ad Socios Confessariorum Monialium existentium sub obedientia Min. de Observantia id in terminis expressè præscribi legitur per Satuta Sambucana *cap.* 11. §. 7. *num.* 2. 41

Monialis energumena extra septa Monasterii non debet exorcizari, sed in Ecclesia exteriori, per disposita à S. C. apud Lezana *Sum. tom.* 3. *v.* Clausura *n.* 13. Tambur. *disp.* 24. *quæsit.* 4. ut infrà: *Monialis nulla energumena intra Monasterii septa à quocumque Presbytero secul., vel Reg. etiam Confessario, exorcizetur, sed ad Ecclesiam exteriorem ejusdem Monasterii, obtenta prius à S. Cong. licentia, ea de causa deducatur, vel transferatur.* 42

Nomine Clausuræ venit illud spatium, quod intra januam Monasterii semper clausum continetur, ut notavit Bonanina *qe. pr. punct. pr. n. pr. de Clausura* apud Tamburin. *disp.* 18. *quæsit. pr. n.* 5. & est locus Monasterii ad quem, est secularibus prohibitus ingressus, & extra quem Moniales non possunt egredi, quin leges Clausuræ transgrediantur, juxta dispositionem Greg. XIII. *Deo Sacris*, apud Bullar. Cherub. *tom.* 2. his verbis: *Declaramus præterea nullis Monialibus, etiam Tertiariis, licere habere ostium, per quod ex Monasterio introiri possit ipsam Monialium Ecclesiam exteriorem, in quam secularibus ad Missas, & Divina Officia patere solet accessus, sed omnino muro obstruendum, neque itidem licere Monialibus, etiam Tertiariis, egredi à janua Monasterii, quæ est pro Clausura ipsius Monasterii, etiam ad claudendam aliam ulteriorem* 43

ja-

januam, qua parte solet aditus secularibus venientibus, vel ad Rotam, vel ad crates, seu loca colloquiis destinata, quæ vulgò Parlatoria vocantur, vel ad pulsandum ipsam januam Clausuræ; quæ loca, cum saltem pro causis prædictis, patere soleant secularibus, extra Clausuram censeri debent, etiam quo tempore clausa sunt.

Unde sequitur toties Clausuram violari, quoties ex Monialibus aliqua toto corpore se ponit extra Clausuræ ter-
44 minum, quia de ipsa verificatur, quod sit egressa contra dispositionem Gregorii, qui utitur verbis: *Nullis liceat egredi*, etiam si egradiatur ad breve tempus, quod per Trid. *sess. 25. de Reg. & Mon. cap.* 5. expressè interdicitur.

In quo parvitas materiæ, quæ excuset à peccato violatæ Clausuræ, consideratur per Donatum *Prax. Regul. tom.* 4. *tr.* 4. *quæst.* 25. ex parte actus Monialis, perfecti, vel imperfecti; & quia respectu personæ non est actus completus, & perfectus, sed incompletus, extensio brachii, vel pedis extra Clausuram, ideo eo casu Clausura non violatur; sicut violatur, cum Monialis toto corpore extra terminum illius se ponit, licet in Rota, si per eam ad partem exteriorem, ad quam est secularibus liber accessus, se transferat, quamquam ex ipsa non descendat.

Credit Diana apud Nicol. *Flos. v. Moniales num.* 35. & post Tamburin. *disp.* 19. *quæsit.* 4. *ad* 4. Pelizar. *de Monialibus cap.* 15. *sect.* 2. *de clausura Monial. quoad earum egres. quær.* 37. *num.* 74. tectum sub Clausura non contineri, & proinde scripserunt Monialem ascendentem super tegulas tecti, Clausu-
45 ram non frangere, nec de ea verificari, quod sit egressa Clausuram Monasterii, modò se contineat in illa parte tecti, quæ Monasterium respicit, & ad illud pertinet, contra quos ipse dat. Decreta S. Cong. *in una Comen.* 18. *Septembris* 1609 *& in Licien.* 16. *ejusdem Mensis*, quæ mandavit absolvi quasdam Moniales, quæ bona fide ascenderant supra tectum ad siccanda frumenta, & pastas ab ipsis elaboratas, videndumvè festum, cum speciali prohibitione illuc ultra ex quacumque causa,

&

& occasione ascendendi. Et ideo tectum ad Clausuram, vel Clausuræ terminum pertineri sustinemus.

CAPUT XIV.

Officialis quo ad Conciones.

SUMMARIUM.

1 *Approbatio, & licentia Superioris est necessaria in Regularibus ad concionandum.*

2 *Peti debet benedictio ab Ordinario.*

3 *Si Episcopus contradicat, nec in propriis Ecclesiis prædicare possunt.*

4 *Omnes unius Conventus suspendere nequit.*

5 *Necessitas benedictionis petendæ, quos casus, & loca comprehendat?*

6 *Cum Episcopus prædicat, Regulares tacent, si ipse velit.*

7 *Possunt prohiberi, ne prædicent, cum prædicatur in Parochiali.*

8 *Ad prædicandum in Ecclesiis, non suorum Ordinum, egent etiam licentia Episcopi.*

9 *Potest Episcopus examinare Regulares prædicaturos in Ecclesiis alienis.*

10 *Ex privilegio Provinciales Minorum possunt concionatores approbare.*

11 *Stipendia concionatoribus debentur, & à quibus?*

12 *Regulares non sibi, sed Monasterio, ea acquirunt.*

13 *Fratres de corpore Observantiæ pecunias concionum recipere nequeunt.*

14 *Collatio stipendii pro concionibus non est simoniaca.*

15 *Finis concionatorum qualis?*

16 *Disposita ab Alexan. VII. pro concionatoribus Monialium, præsertim Urbis.*

Nulli Regularium concionari, etiam in sui Ordinis Ecclesiis, conceditur, quin prius per ejusdem Superiores, 1
prævio morum, & scientiæ examine, ad exequendum munus approbetur, & licentiam obtineat, prout in terminis decrevit Tri-

Trid. *sess.5. cap.2. de reform.* „ Regulares verò cujuscumque
„ Ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus, & scientia
„ examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam
„ in Ecclesiis suorum Ordinum, prædicare non possint. „

At, id non sufficere, sed ulterius Ordinarii benedictio-
2 nem esse petendam, subdit, „ Cum qua licentia personaliter
„ se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere
„ teneantur, antequam prædicare incipiant. „ Quod sub anno 1622. 9. *Februarii Const. Inscrutabili Bull. Cherub. tom.* 3. Gregorius XV., & deinde Clemen. X. 10. *Kal. Julii* 1670. *Const. Superna magni*, confirmarunt, quas damus *cap. ass. quoad privilegia*.

Neque est necesse, quod petens eam obtineat, ut per hæc ipse Clemens decrevit: „ Regulares, qui in Ecclesiis sui Ordi-
„ nis prædicare voluerint, teneri ab Episcopo Diœcesano bene-
„ dictionem petere, prædicare tamen posse, quamvis illam non
„ obtinuerint. „

„ Intelligitur tamen, si Episcopus non prohibuerit; quia in casu Pontifex ibidem (sed prius Trid. *sess.24. cap.4.*) clare exprimit non licere; „ quod, si Episcopus benedictionem, nedum
3 non concesserit, sed etiam contradixerit, nec in prædictis qui-
„ dem Ecclesiis licere Regularibus prædicare. Et statim subdit-
„ Episcopum tamen absque justa, & rationabili causa contradicere non debere. „ Quam non teneri Regularibus significare, cum aliis testatur Antonellus *de regim. Eccles. lib.7. cap.13. sub num.6.* Et videtur esse juxta tenorem Constitutionis, in qua
„ §. *& eos*, statuitur Episcopum non teneri significare Regulari-
„ bus causas, ob quas, Confessarios à se simpliciter approbatos ad
„ Confessiones secularium, ab iisdem audiendis suspendat.

„ Non posse tamen Episcopum generatim prohibere Regu-
„ laribus, quin in Ecclesiis suorum Ordinum prædicent: Idem
4 Clemens subjungit. Propterea ad tempus potest in eisdem officium prædicationis, per aliquos Religiosos exercendum, interdicere, at non pro semper, & cum singulorum exclusione.

Necessitatem benedictionis petendæ ibidem extendit Pontifex, etiam ad alios casus, & loca his verbis: „ Et hujusmodi

di benedictionem teneri, etiam Regulares, petere, si in quibus- „
cumque Oratoriis sui Ordinis sermonem coram populo, vel in „
Ecclesiis, aut ad crates Monasteriorum sanctimonialium eo- 5
rum jurisdictioni subiectarum, licet clausis janius, & nullus „
secularis ibi intersit, habere voluerint. „ „

Unde apparet Pontificem loqui, tam de prædicatione, quæ habeat tractum successivum, in qua scilicet possit assignari principium, medium, & finis; ut potest in ea ad longum tempus, Quadragesimæ, scilicet, Adventus, & per annum; quam de illa, quæ unico absolvitur actu; ut evenit in Sanctorum festis, in quibus ab uno, vel altro habetur sermo ad populum. Ut in una Vercellen. resoluit S.Cong. Conc. 31. *Martii* 1643. Pignatel. *tom.* 1. *consult.* 268.

Verùm non est necesse, quod pro singulis concionibus Quadragesimæ, & ad aliud longum tempus continuatis, singulis diebus petatur benedictio, sed sat est petere in principio, & obtinere. Quod certè est juxta mentem Trid. *sess.* 5. *cap.* 2. in illis *antequam prædicare incipiant*.

Hora, qua, vel ipse Episcopus prædicare, vel ab alio solemniter, & non privatè, concionem audire velit, debent Regulares à concionibus in Ecclesiis propriis cessare; si ipse sic dispofuerit; clare habetur in Clementina *Dudum de sepul. lib.* 3. 6
tit. 7. *§. nos autem &c.* „ Ordinamus, ut dictorum Ordinum
(Prædicatorum, scilicet, & Minorum) Fratres in Ecclesiis, & „
locis eorum, ac in plateis communibus, liberè valeant Clero, „
& Populo prædicare, ac proponere Verbum Dei: hora illa „
dumtaxat excepta, in qua locorum Prælati prædicare volue „
rint, vel coram se facere solemniter prædicari. „ „

Imo prohibere potest, nè in suis prædicent tempore, quo in Ecclesia Parochiali prædicatur: & hunc esse sensum Trid. *sess.* 24. *cap.* 4. constat ex textu: „ Moneat Episcopus popu-
lum diligenter teneri unumquemque Parochiæ suæ interesse, „
ubi commodè id fieri potest, ad audiendum Verbum Dei; 7
nullus autem Secularis, sive Regularis (eo tempore) etiam in „
Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædi- „
care præsumat. „ „

„ In Ecclesiis verò (sequitur Trid. *cap.2. cit.*) quæ suorum
8 Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum,
„ etiam Episcopi licentiam habere teneantur; sine qua in ipsis
„ Ecclesiis non suorum Ordinum, nullo modo prædicare pos-
„ sint; ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant. „
Quod confirmat Greg. XV. Const. *Inscrutabili*.

Non solùm pro Ecclesiis non suis egent licentia, sed etiam si in plateis, aliisque locis prædicare velint, ut habetur in Trid. *sess.5. cap.2. & sess.24. cap.4.* ubi utitur adverbio *etiam*, quod ampliat præfata decreta ad sensum, ut nulli Regularium liceat prædicare in aliquo loco, quicumque sit, sine benedictione, vel licentia Episcopi, aut Episcopo contradicente; *etiam si* in Ecclesiis proprii Ordinis esset concionaturus. Donat. *Prax. Reg. tom.3. tract.6. quest.19.*

Et quia non sumus in iis, quæ spectent ad Ordinem, sed ad jurisdictionem, nomine Episcopi venit quilibet Ordinarius loci, quamquam Episcopus non sit.

Ab Episcopo facultatem concedente, item examinari possunt, ut Clem. X. ibidem: „ Posse autem Episcopum licen-
„ tiam concessurum Regularibus, in Ecclesiis, quæ suorum Or-
9 dinum non sunt, prædicare volentibus, illos, quamvis ab Uni-
„ versitatibus, aut Magistratibus laicis nominatos, etiamsi Epi-
„ scopi antecessores per tempus immemorabile hanc licentiam
„ absque examine concedere consueverint, quoad doctrinam
„ examinare: si ita ipsius arbitrio, quod moderatum, & discre-
„ tum esse debet, visum fuerit. Et licentiam prædicandi semel
„ iisdem concessam ob rationabiles causas, licet occultas, præ-
„ dicationem tamen concernentes, suspendere. „

In Ordine Fratrum Minorum ex vi Regulæ solus Gene-
10 ralis potest Prædicatores approbare, ex privilegio tamen Clementis IV. Const. *Virtute conspicuos* 2.6. *Bullar.* Cherub. *tom.1.* conceditur Provincialibus, & Definitoribus in Capitulis Provincialibus congregatis; sub quibus veniunt etiam Congregationes intermediæ, vim Capituli habentes Marchant. *in cap.9. Regulæ S. Francisci tit. unico qu.1. concl.2.*

Quantum ad alimenta, & stipendia Concionatoribus de-

bita

bita *Trid. seß.* 24. *cap.* 4. per hæc modum præscribit: „ In Ec-
clesia sua mandat, ut ipse (Episcopus) per se; in aliis autem „
Ecclesiis per Parochos (scilicet prædicent) sive iis impeditis, 11
per alios ab Episcopo, impensis eorum, qui eas præstare, vel „
tenentur, vel solent, deputandos. „ „

Tenentur autem, qui Prædicatores nominant, & eligunt,
aliique, qui quamquam eundem non eligant, consueverunt
tamen eidem stipendia præstare: Si consuetudo non adsit:
obligari Parochum de redditibus Beneficii firmat Sperellus *de-
cis.* 70. *num.* 15.; & si non sufficiant, congendus est Populus in
subsidium, nisi aliunde certi reperiantur redditus, ad id relicti.
videatur Panimoll. *decis.* 91. *adnot.* 2.

Sibi tamen Concionatores, si sint Regulares, tale sti-
pendium non acquirunt, sed immediatè Monasterio Donat. 12
Prax. Regul. tom 1. *part.* 2. *tract.* 11. *quæst.* 3. *num.* 1. & in termi-
nis *cap. exiit. in sexto lib.* 5. *de verborum significatione tit.* 12.
§. *Ne talium: Monachus res sibi oblatas, concessas, vel donatas
Monasterio acquirit.* Et Concil. Trid. *seß.* 25. *de Regul. & Mo-
nial. cap.* 2. „ Nemini igitur Regularium, ait, tam virorum,
quàm mulierum liceat bona immobilia, vel mobilia, cujus- „
cumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acqui- „
ta, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus posside- „
re, vel tenere, sed statim ea Superiori tradantur, & Conven- „
tui incorporentur. „ idem legitur *in decret. pro reform. Regul.* „
Clement. VIII. §. 3.

Pro illis de corpore Observantiæ, sive sint Observantes,
sive Reformati, Discalceati, & Recollecti (quibus ex Regula,
& Constit. Nicolai III. Clem. V. & Innoc. XI. est prohibita
quælibet civilis receptio, & contrectatio pecuniæ) Capit.
Generale *Tolet.* 1633. *tit. de Prædicatoribus*, cujus statuta olim
confirmata fuere ab Urbano VIII. *Orb. Seraph. tom.* 4. *tit. de
Prædicatoribus*, sic statuit: „ Prædicatores quicunque eleemo-
sinas Prædicationis prætextu oblatas penitùs non recipiant; „
nec de illis sub quovis pretextu, vel quæsito colore, dispone- „
re, aut quomodolibet tractare præsumant, & audeant, sed, si 13
absoluta Prædicatione, vel ante, contigerit fieri, à quovis ge- „
nere Personarum, Prædicatoribus ipsis eleemosynarum obla- „

„ tionem, respondeant; Syndicis Conuentuum dumtaxat li-
„ berè, & integrè transmittendam, & consignandam fore. Ad-
„ dit contra trasgressores pœnas. Quod si constiterit quem-
„ piam Predicatorum per se, aut per alios pecuniam recipere,
„ vel recepisse, proprietatis pœna omnino puniatur, & actibus le-
„ gitimis per sexennium privetur: quam pœnam, etiam Guar-
„ diani subeant, si eorum culpa, vel negligentia contrafieri con-
„ tigerit. „ Quod totum in forma specifica *Const. Exponi nobis sub die* 16.*Octobris* 1685. confirmavit Innocentius XI. *Directorium Trium Ordinum Const.*6. eamdem per extensum referens. Et Urbanus VIII. *Const. Militantis die prima Junii* 1640. pro restituendo, & conservando disciplinæ Regularis candore in Ordine memorato, hæc cæteris addit: „ Omnibus, & singulis
„ prædicti Ord. Concionatoribus, ultra pœnas in proprietarios
„ per ejusdem Ord. statuta fulminatas, in virtute sanctæ Obe-
„ dientiæ, & sub privatione Officiorum, quæ obtinent, ac per-
„ petua inhabilitate ad quæcumque officia, gradus, & dignita-
„ tes imposterùm ipso facto incurrendis, præcipimus, & man-
„ damus, ut de prædictis eleemosynis per se nullo modo dispo-
„ nant, nec eas ab offerentium manibus in suas recipiant, vel in
„ Procuratoris, vel alterius deponi faciant, sed easdem integras
„ Superiori Provinciali significent, qui de illis juxta Regulæ præ-
„ scriptum disponat. „

Neque excusatur quis ab onere præstandi Concionatori, præter alimenta, stipendium, ex capite, quod talis consuetudo, vel pactio de mercede sit nutritiva peccati, utpotè simoniaca; quia esset verum, quando daretur pro ipsa concione, ut actio spiritualis est: pro qua certe merces minimè datur;
14 sed confertur dumtaxat pro servitio, laboribus extrinsecis per accidens adjunctis, præviis, vel comitantibus ipsam actionem sacram; ut est, se conferre de loco ad locum, locare suam libertatem, ac ea se privare, se obligando ad prædicandum in tali loco, & pro tanto tempore, Quadragesimæ, Adventus, vel alio: ad quæ gratis præstanda quis non obligatur; quæ omnia sunt quid temporale, & pretio extimabile, adeoque digna mercede; quæ sine labe simoniaca conferri potest, ut cum aliis

tenet

tenet Engel. *Collect. Univ. Jur. Can. lib. 5. tit. 3. §. 3. num. 15.*, Sperellus *decis. alleg. à num.* 13.

Ex quo plures volunt posse Concionatorem, quin simoniacus censeatur, quærere Concionem, in qua pinguiores colligantur eleemosynæ; qui, licèt in casu ex dictis, à simonia, non tamen ab avaritia spirituali, excusatur, cum potius quærenda sint loca ad Deo fructificandum aptiora, quàm ad sibi 15
temporalia lucranda Sperell. *num.* 14.

Pro Concionatoribus in Ecclesiis Monialium præsertim 16
Urbis Alex. VII. *Const. Sacrosancti sub die 20. Februarii* 1657. §. 4. decrevit, ut infra: „ Confessores, quoque, & Concionatores nihil omnino, quovis prætextu, à Monialibus accipere „ possint sub eisdem pœnis (ibidem superius enumeratis) præ- „ ter duos julios monetæ prædictæ in pecunia enumerata, si per „ Institutum regulare licuerit, pro quotidianis eorum alimentis „ ad tempus servitii præstiti, & non ultra, Procuratori Conventus „ respectivè solvendos; sin minus equivalentem vini, fru- „ mentique portionem Syndicis consignandam. „ „

CAPUT XV.

Officialis quo ad Confessarios Monialium.

SUMMARIUM.

1 *Moniales quolibet mense Confessionem faciant.*

2 *Confessarii, etiam exemptarum ab Ordinario approbandi.*

3 *Non sufficit esse approbatos ad confessiones Seculariũ.*

4 *Approbatus pro uno Monasterio, non censetur pro alio.*

5 *Approbatio Confessariis extraordinariis necessaria & quoties?*

6 *Colloquia prohibita cum Monialibus, & pœna.*

7 *Modus observandus ab Ordinariis in approbatione Confessorum Monialium.*

8 *Triennium præscribitur Confessariis ordinariis.*

9 *Quadragesimus annus est in eis necessarius.*

10 *Con-*

10 *Confessarii tempore Jubilei debent approbari ab Ordinario.*
11 *Nomine Prælati intelliguntur, etiam Episcopi.*
12 *Episcopi pro suis Monasteriis possunt deputare Regulares Confessores.*

DE rigore præcepti obligantis sub mortali, (nisi per propria Monasteriorum statuta, aliter sit provisum,) non tenentur Moniales, nisi ad annuam confessionem, sicut cæteri Fideles; nihilominus Sac. Conc. Trid. saltem quolibet mense, semel confiteri desiderat, & ideo *sess. 25. de Regul. & Monial.*
1 *cap.* 10. sic disponit: „ Attendant diligenter Episcopi, & cæteri „ Superiores Monasteriorum Sanctimonialium, ut in Constitu- „ tionibus earum, admoneantur Sanctimoniales, ut, saltem se- „ mel singulis mensibus, confessionem peccatorum faciant. „
2 Quarum Confessarii debent esse ab Ordinario loci approbati, etiam pro illis, quæ Regularium gubernio subsunt: prout ex Constit. *Inscrutabili* Gregorii XV. „ Confessores verò, „ sive Regulares, sive Seculares quomodocumque exempti, tam „ Ordinarii, quàm extraordinarii ad confessiones Monialium, „ etiam Regularibus subjectarum, audiendas, nullatenus depu- „ tari (scilicet per Regulares) valeant, nisi prius ab Episcopo „ Diœcesano idonei judicentur, & approbationem, quæ gratis „ concedatur, obtineant. „ At pro istis præsentandi, & proponendi sunt à propriis Prælatis Episcopo, & Ordinario, ut approbentur, & ad munus exequendum judicentur idonei, ac facultatem audiendi confessiones recipiant, arg. ex ipsa Constitut., & Textu Trident., ac ex Clement. *Dudum de sepulturis* §. *Statuimus*, quam, quoad formam præsentandi Ordinariis deputandos in Confessarios non esse revocatam per Decretum Trid. *sess.* 23. *cap.* 15. *de reform. num.* 7. tradunt DD. à Barbosa *ibid. alleg.* cum quibus ipse firmat quoque Episcopos non approbare Regulares in Confessarios, nisi à Prælatis suis, illis, saltem interpretativè, præsententur. Videatur Tambur. *de jure Abbatiss. disp.* 16. *quæsit.* 2. *num.* 3.
3 Nec sufficit eosdem approbatos esse ad Secularium confessiones, sed est necessaria specifica approbatio pro Monialibus,

bus, in terminis Constitutionis *Superna* Clem. X. *alibi citat.* Et generaliter (Religiosos scilicet) approbatos ab Episcopo „ ad personarum Secularium confessiones audiendas, nequa- „ quam censeri approbatos ad audiendas confessiones Monia- „ lium, sibi subjectarum, sed egere, quo ad hoc speciali Episcopi „ approbatione. „ „

Qua item eget approbatus pro uno: cum non censeatur 4
pro omnibus approbatus, quia subdit, „ Atque approbatos pro audiendis confessionibus Monialium unius Monasterii, „ minimè posse audire confessiones Monialium alterius Mona- „ sterii. „ „

Ubi pro Confessoribus extraordinariis addit: „ Itidem- que Confessores extraordinarios semel deputatos, atque ap- „ probatos ab Episcopo ad Monialium confessiones pro una vice „ audiendas, haud posse, expleta deputatione, in vim appro- 5
bationis hujusmodi illarum confessiones audire; sed toties ab „ Episcopo esse approbandos, quoties casus deputationis con- „ tigerit. „ „

Utrique extra actum confessionis sub non levibus pœnis interdicuntur cum Monialibus colloquia, ab Alex. VII. Constitutione *Sacrosancti* 20. *Februarii* 1657., in qua §.2. ex ver- 6
bis narrativis constat, aliàs id per Sanctam Sedem fuisse decretum; quod & ipse §.3. innovat, & confirmat, (& præsertim pro Monialibus Urbis) & §.4. addit: „ Præterea interdicimus omnibus, & singulis prædictis sub eisdem pariter pœnis, collo- „ quia quæcunque cum Sanctimonialibus prædictorum Mona- „ steriorum (comprehensis etiam Abbatissis, Priorissis, & Of- „ ficialibus) extra actum Confessionum, Concionum, aut Visi- „ tationum hujusmodi: sine licentia & S. Cong. in una *Nolana* „ 21. *Februar.* 1617. apud Tamburin. *disp.* 24. *quæsit.* 3. *num.* 5. & comprehendit etiam Socium.

Pœna autem, quam Alex. §.5. in Transgressores apponit, est illa privationis vocis activæ, & passivæ, ac officiorum: reintegratione sibi, & Successoribus Romanis Pontificibus, reservata. Alia videas Const. *Felici alleg. cap. off. quoad clausuram.*

Modus in ordinariorum Confessorum approbatione ab Epi-

Episcopis observandus sequenti epistola Ordinario Catanen:
7 à Sac. Congreg. Episcopor., & Regular. *sub die* 4. *Maii* 1696. directa, continetur, ut infra: *Riferito in Sagrà Congregatione dall'Eminentissimo d'Adda tutto ciò, che V.S. hà rappresentato in ordine all'approvatione fatta da lei per un sol anno del Confessore ordinario, deputato dal Provinciale della Provincia Osservante di Sicilia per le Monache del Monastero di S. Chiara d'Adernò di cotesta Diocesi, soggetto all'Ordine de' Minori Osservanti di San Francesco, questi Eminentissimi miei Signori sono stati di senso, ch'Ella, ò ammetta il Confessor deputato à compire il Triennio, ò assolutamente lo rigetti; e che in auvenire debba così osservarsi dal principio dell'approvazione di simili Confessori. Glie lo significo, & il Sig. Dio la prosperi.*

Triennio dumtaxat à die obtentæ Patentis Confessarii ordinarii durant; eoque elapso, sub pœna suspensionis ab audiendis confessionibus, non posse amplius in eodem Monasterio per aliud triennium confessiones audire, pluries reperitur
8 à Sac. Cong. dispositum *Flosc.* Nicol. *verb. Monialis num.* 43., & *verb. Confessarius num.* 36. pro assumptis de Ordine Minor. de Observ. Const. *Sambucanæ cap.* 11. §. 17. *num.* 5. sic disponunt: *Confessores, & Vicarii Monialium non possunt durare ultra triennium in eodem Conventu, nec denuò institui possunt, nisi triennio vacaverint*; Et exigunt quadragesimum ætatis annum *num.* 1.
9 quod extendi etiam debet ad Confessores extraordinarios; prout pro Reformatis declaravit Sac. Congreg. Concil. in una *Casentina sub die* 26. *Novembris* 1689. *lib.* 39. *Decret. fol.* 340. *à tergo.*

Vigore Jubilei nequeunt Moniales eligere in Confessorem Sacerdotem, ad illarum confessiones audiendas non approbatum, juxta textum Constit. Gregorii, & Clementis, præ-
10 sertim etiam, quia non approbatus in specie pro Monialibus, idoneus ad illas non judicatur, sicut approbatus restrictè pro viris, non censetur idoneus pro fœminis. Quilic. *Confess. manuduct. qu.* 1. *art.* 1. *num.* 12.

At dubium potest esse de approbato pro uno Monasterio: an vigore Jubilei possit eligi à Monialibus Monasterii distincti?

cti? Et resolvendum est negativè ex verbis Clementis, qui absolutè, & simpliciter statuit, *Approbatos pro audiendis confessionibus Monialium unius Monasterii, minimè posse audire confessiones Monialium alterius Monasterii*.

Et in aliis terminis, reperitur dispositum ab Urbano VIII. Constitut. *In specula* 19. *Junii* 1630. *Bullar. Cherubini tom.* 4. declarante Bullam Cruciatæ, & cætera indulta Regularibus, & Monialibus non suffragari, quantum ad illum articulum eligendi Confessarium independenter à suis Superioribus Prælatis; Nomine autem Prælati in re ad Confessionem spectante, in casu veniunt, & ipsimet Episcopi; sine quorum licentia nullus, etiam Confessarius, aliàs approbatus, excepto actualiter deputato, potest ad Monasterium Monialium accedere. 11
Quæ sententia videtur securior, & quo ad praxim communior; adeout, qui sine hujusmodi Ordinarii deputatione id exequi non timeret, præter mortale peccatum, ob gravitatem materiæ, posset ab eodem, uti Sedis Apostolicæ Delegato, tamquam Apostolicarum Cõstitutionum transgressor, & Episcopalis jurisdictionis perturbator, puniri.

Possunt Episcopi pro suis Monasteriis deputare Confessarios Regulares juxta rescriptum Sac. Cong. Venetiarum Patriarchæ, ut infra.

Molt'Illustre, e Reverendiss. Sig. come fratello. Stante la penuria, ch' è in cotesta Città di Sacerdoti Secolari ad esercitar 12
il carico de Confessori di Monache, sottoposte alla cura, e gouerno di V. S. come per parte di lei, è stato rappresentato alla S. Cong. si contentano questi Illustris. miei Sig., ch'essa, possa valersi à quest' effetto dell' opere de Regolari, non ostante li decreti della medesima S. Cong. che prohibiscono à Vescovi il servirsi di Confessori Regolari, per Confessori delle Monache, soggette all' Ordinario, mentre però ella facci provisione di Padri qualificati, & esemplari, di età di 45. anni, & atti à dar sodisfatione, e consolar le Monache nelli loro bisogni spirituali, e pur che i medesimi Regolari non continuino simil carico, oltre il Triennio. Dio la preservi. Di Roma li 7. Giugnio 1620. Come fratello affettionatiss. Il Cardinal Sauli.

CAPUT XVI.

Officialis quo ad Confraternitates.

SUMMARIUM.

1 *Quid Confraternitas?*
2 *Dispositâ à Clemente VIII. super Confraternitatum erectionibus.*
3 *Non limitantur erectiones Confraternitatum SS. Sacramenti.*
4 *Confraternitates non possunt interdicere actus devotionis; & transactiones annullantur &c.*
5 *Possunt Episcopi visitare Confraternitates erectas in Ecclesiis Regularium.*
6 *Super quibus?*
7 *Quibus casibus Altaria ipsarum?*
8 *Confraternitates debēt providere Altaria de necessariis.*
9 *Patres Conventuales possunt Cōfraternitates Cordigerorum ubiq; locorum erigere.*
10 *Ubi Conventuales non sunt, Observantes.*
11 *Facultas eas erigendi præfatis convenit privativè quoad alios quoscunque.*
12 *Distinctio Confraternitatis Cordigerorū à Tertio Ordine S. Francisci.*
13 *Confraternitates Rosarii erigunt Superiores Generales Ordinis Prædicatorum.*
14 *Constitutio Innocentii XI. super hujusmodi erectionibus.*

NOmine Confraternitatum (desumpta denominatione à Confratribus, hoc est, à quasi Fratribus simul in pace,
1 & charitate, sub certis legibus, respicientibus Divinum cultum, unitis) veniunt Collegia Personarum liberè ad exercitia pietatis exequenda congregatarum.

Quarum, ut una esset apud omnes erectionis, & aggregationis forma, Clemens VIII. sub die 24. *Decembris* 1604. Constitutionem edidit, incip. *Quæcunqe à Sede*, *Bull. Cherub. tom.*3. in qua plura, quo ad hoc observanda, præscribit, quæ summariè hùc transfero. I. Sta-

I. Statuit unicam tantùm Confraternitatem ejuſdem Inſtituti, & generis poſſe in Eccleſiis locorum, & Regularium inſtitui, & aggregari.

II. Quod id fiat de conſenſu Ordinarii, & cum litteris teſtimonialibus ejuſmodi.

III. Quod Inſtituentes, vel Aggregantes Confraternitatem, eidem expreſsè, & in ſpecie communicent Privilegia, Indulgentias &c. Ordini inſtituenti, vel aggreganti nominatim conceſſa, non verò ea, quibus per Privilegium communicationis gaudet.

IV. Quod ſtatuta Confraternitatum examinentur, & approbentur ab Ordinario loci, & corrigi poſsint.

V. Quod in aggregandis, & inſtituendis Confraternitatibus ſervetur formula ab eodem Pontifice approbata.

VI. Quod Gratiæ, & Indulgentiæ Confraternitati communicatæ, prævia cognitione Ordinarii dumtaxat promulgentur.

VII. Quod Confraternitas eleemoſynas, & alia charitatis ſubſidia excipiat juxta formam per Ordinarium præſcribendam.

VIII. Quod dictæ eleemoſynæ pro arbitrio Ordinarii in utilitatem Eccleſiæ, alioſque pios uſus erogentur.

IX. Quod Confeſſarii Confraternitatum ſint ab Ordinario approbati.

X. Quod, ſi ſint Regulares, à propriis etiam Prælatis, approbentur; & abſolvant Confratres juxta Privilegia eiſdem conceſſa, dummodo ſint in uſu, nec Concilio Tridentino, cæteriſque Pontificum Conſtitutionibus adverſentur.

XI. Quod Confratres non poſſint abſolvi à caſibus

1 Contentis in literis Bullæ Cœnæ.

2 Violationis Immunitatis Eccleſiaſticæ.

3 Violationis Clauſvræ Monaſteriorum Monialium: ſi ingreſſus fuerit ſine urgenti cauſa, & abſque Superioris licentia, vel cum iſtius abuſu.

4 Iniectionis manus violentæ in Clericum.

5 Singularis certaminis, ſeu Duelli.

6 Et ab aliis Sedi Apostolicæ, & Ordinario loci respectivè reservatis, & pro tempore reservandis.

7 Nec non à quavis excommunicatione ab homine lata.

8 Neque super irregularitatibus valeant dispensari.

XII. Quod literæ erectionis, & aggregationis gratis dentur.

XIII. Quod prius erectæ nouas erectionis literas petant juxta formam ab eo approbatam; aliòquin erectiones, & institutiones abolentur, & annullantur.

XIV. Deinde apponit decreta roborantia, decretum irritans, & alias fortes derogatorias, & non obstantias.

Et quamvis firmet unicam tantùm institui debere; tamen, quantùm ad illam Sanctissimi Sacramenti, sub die 7. *Februarii* 1607., cum approbatione Pauli V., S.Cong. Indulgentiarum declaravit, prout sequitur: *Ma nell' istituire nuove Confratenite vogliono le Signorie Illustrissime, che una sola se ne*
3 *possa fare in qualunque Città, Terra, ò luogo, eccettuando però la Compagnia del Santissimo Sacramento, quale concedano, anzi desiderano, che sia eretta in ogni Chiesa Parochiale, non ostante, che ci si trovi eretta prima qualsivoglia altra Confraternità.* Lauretus de Franchis *Controu. Episc. & Regul.* 1. *par. num.* 231. Lantusc. *verb. Confraternitas num.* 9.

Ex suppressione Societatis, vel Actuum sub prætextu sodalitatis faciendorum, non potest Confraternitas anterior in loco erecta, V.G. sub titulo S.Antonii, descendere ad conclu-
4 dendam quoque privativam actuum ex devotione exercendorum in alia ejusdem loci, & Sancti Ecclesia; quia cum sint diversa, & ex diversis non fiat illatio, ut notavit Sperellus *decis.* 138. *num.* 73. de uno ad aliud non tenet discursus; & quævis ea de re inducta transactio, utpotè in casu non transigibili, aliavè amicabilis compositio astipulata, tamquam publicæ Sanctorum venerationis inimica, Fideliumque læsiva pietatis, nulla, itemque rescissione digna censetur, prout in simili fuit pronunciatum in Prætorio A.C. ut infra.

„ Christi Nomine invocato. Pro Tribunali sedentes, &
„ solum Deum præ oculis habentes, per hanc nostram definitivam

tivam Sententiam, quam de Juris Peritorum consilio in his „ scriptis ferimus in Causa, & Causis, quæ primo, & in prima „ coram Nobis, seù alia veriori, versæ fuerunt, & vertuntur, „ instantiis, inter RR. Fratres Minores de Observantia Conventus S.Bernardini Civitatis Alexandriæ Actores ex una, & RR. „ Fratres Minores Conventuales Conventus S. Francisci ejusdem Civitatis, Reos conventos ex altera Partibus, de, & super „ rescissione Instrumenti Transactionis inter eos celebratæ sub „ anno 1668.in dicta Civitate inter dictos Conventus, & RR.Fratres, rebusque aliis, de quibus in actis, ad quæ &c. super interdictione, seù prohibitione quorumcumque actuum prætextu „ Societatis, ac etiam devotionis faciendorum in Novena S.Antonii de Padua per dictos RR.Frates Minores de Observantia in „ ipsorum Ecclesia S.Bernardini, & in Ecclesia SS. Annunciationis dd. RR.Fratrum Minor. de Observantia in Quarterio Burgolii existen., dicimus, definimus, decernimus, & definitivè „ sententiamus dictum Instrumentum Transactionis servandum esse in ea parte tantum, in qua continetur Suppressio Societatis, & exercitium quorumcumque actuum ejusdem Societatis prætextu faciendorum per dictos RR. Fratres Minorum „ de Observantia; In reliquis verò rescindendum esse, annullandum, & cassandum prout Nos per hanc nostram definitivam Sententiam annullamus, rescindimus, & cassamus, & „ pro annullato, rescisso, & cassato haberi volumus, & mandamus, victosque victoribus in expensis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de jure imposterum reservamus. Et ita dicimus, pronunciamus, definimus, decernimus, „ & definitivè sententiamus, non solum isto, sed & alio omni „ meliori modo &c. „

Aldrovandus Locumtenens.

Lata die 19. *Februarii* 1701. *per acta D. Francisci Franciscbini Notarii A.C. Defendente Roccbo Matthæuccio totius Cismontanæ Familiæ Min. de Observantia Causarum Patrono.*

Disponit Trid. *sess.*22. *cap.*8. *de reform.* habere Episcopos, etiam tamquam Sedis Apostolicæ Delegatos, jus visitandi Confraternitates Laicorum, dummodo sub immediata Regum

pro-

5 protectione non sint; & cum exceptio firmet Regulam in contrarium, sequitur eorumdem visitationi omnes alias, existentes etiam in Ecclesiis Regularium, subjici.

Ideo possunt, etiam istas in iis, quæ ad bonorum, ac redituum administrationem spectant visitare; easque ad redden-
6 da computa compellere; & ab iisdem documenta exigere, quæ concludenter probent fuisse Missarum onera, (si quæ sint) & alia pietatis opera, adimpleta. In quo Doctores conveniunt, & plura super hoc edidit Sancta Sedes Decreta.

At dubitatur, an iisdem liceat Capellas, & Altaria Confraternitatum in iisdem Regularium Ecclesiis, & Claustris existentium, visitare?

Aliquibus resolvendum videtur negativè, & inferunt ex ipsomet textu Concilii, tribuentis Ordinariis facultatem visitandi Confraternitates; quæ secundum Doctores à Capellis, & Altaribus distinguuntur; & cum in odiosis non fiat extensio; limitatur ex consequenti ad solas Confraternitates. Præsertim etiam, quia Altaria, & Capellæ sunt, ut supponitur, in locis exemptis, eaque integraliter constituunt; ideò si Ecclesia, & Claustra censentur exempta, idem dicendum de partibus.

Verùm, etsi hæc probent de Capellis, & Altaribus nudè sumptis, aliter tamen de eisdem ex adjunctis circumstantiis est dicendum; Si enim à Fidelium pietate fuerint Confrater-
7 nitatibus relicta Legata ad effectum, ut annui redditus in ornamentum Capellæ, & Altaris, eorumque reparationem, & subsistentiam per Confratres erogentur, tunc certè iisdem conceditur ea invisere. Quod ex Bulla Clem. *cit.* §.8. est facile inferre, & videtur expressè decretum à S. C. Epis., & Reg. in *Epistola sub die* 14. *Novembris* 1698. directa Episcopo Giracen., prout sequitur. *Questi Eminentissimi miei Sig. m' hanno comandato di significarle, che da questa S. C. de Vescovi, e Regolari è stato più volte risoluto, che gli Ordinarii possono visitare le Confraternite de' Laici, erette nelle Chiese de' Regolari, e d' altre persone esenti, non solo in quanto à li beni, & entrate loro, con rivedere i conti, mà anche le Cappelle stesse in quanto à quello, che risguarda l' amministrazione, & altri obligbi personali, che spet-*

spettano alla Compagnia, e Confrati ascritti à quella, cioè inriconoscere, se l' entrate, & elemosine, che si danno per adornare, e mantenimento della Cappella, e per accrescere ivi il culto Divino, e devozione del Popolo, siano spese fedelmente, e con effetto s' impiegano ad utilità, & in beneficio della stessa Cappella, e non in altri usi; non toccando però il restante, che spetta alla cura, e total amministrazione de' Frati, e Regolari, che son padroni di tutto il Corpo della Chiesa, dove sono dette Cappelle, e Confraternite, come gli Altari, Imagini, & altre cose materiali affisse, & utensili sacri applicati à quelle, sopra de' quali nè i Vescovi, nè altri Ordinarii hanno da ingerirsi, nè usar alcuna giurisdizione, ò sopraintendenza; à segno tale, che non l' è permesso usar alcun atto giurisdizionale nelle sudette Chiese de' Regolari, fuora di quanto s'è detto di sopra. Onde V.S. dourà governarsi in questa conformità, che tale è sempre stato il senso della S. Congregazione. Quomodo autem potest Ordinarius inspicere, an fideliter sint erogatæ eleomosynæ juxta Testatorum voluntatem, nisi ad ipsa loca accedat, id visurus, & inspecturus? A quibus si præscindas annexis eisdem non licere, jam liquet; quod aliis verbis, sed non sensu, significat Lezzan *Sum. quest. Regul. tom.2. cap.15. num.27.*

Hujusmodi Laicorum Confraternitates tenentur manutenere, & providire Altaria, in quibus sunt erectæ, de luminariis, fabrica, & aliis necessariis, tam ad Altare ornatum, 8
quam ad Missæ Sacrificii celebrtionem; quia ex ponderatis à Panimolla *decis.15. num.9 ex* Barbosa *de Offic., & Potest. Episc. alleg.64. num.16., &* Genuensi *in praxi*: per Erectiones in dictis Altaribus factas, censentur, & reputantur se obligasse ad manutenendum ea de præfatis instructa, perinde, ac si essent Altarium Patronæ.

Confraternitatem Cordigerorum possunt ubique in propriis Ecclesiis erigere Patres Conventuales ex concessione Sixti V. Const. *Ex supernæ dispositionis apud Confect. Coll. Privil. Mend. part. prima.* Qui eorundem Archiconfraternitatem in Ecclesia S. P. Francisci Assisien. ipse primo instituit; cui ex tunc omnes alias Cordigerorum Confraternitates imposte- 9
rum erigendas, aggregavit.

In

In locis verò, in quibus Fratres Min. de Obs., & non ipsi Conventuales, existunt, ab eodem Sixto Const. *Divinæ charitatis apud eumdem*, easdem, in suis tantùm Ecclesiis, illis erigere conceditur; quod etiam deinde acceperunt à Paulo V. Const. *Nuper Archiconfraternitatis 25. Septembris* 1607. Lantusc. *verb. Confraternitas num.* 3. Postremo præfata confirmavit, nuper concessit, & ad partes etiam Indiarum Orientis, & Occidentis extendit Clem. X. *sub die 13. Julii* 1673. Const. *Dudum felicis*, in qua circa medium sic habetur: „ Nos igitur „ ipsos Franciscum Mariam Procuratorem Generalem, ac Ministrum, & Commissarium Generales specialibus favoribus &c „ hujusmodi supplicationibus inclinati, facultatem erigendi, & „ instituendi Confraternitates Cordigerorum Sancti Francisci „ utriusque sexus in Ecclesijs Fratrum Minorum ejusdem Sancti Francisci de Observantia à memorato Paulo prædecessore „ concessam, ut præfertur, expeditasque desuper ipsius Pauli „ prædecessoris literas prædictas, cum omnibus, & singulis in „ eis contentis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium „ perpetuò confirmamus, & approbamus, ac innovamus, illisque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac eisdem Ministro, & Commissario Generalibus, eorumve cuilibet, „ ejusmodi Confraternitates Cordigerorum S. Francisci in Ecclesiis eorum Ordinis tantùm, ubicunque, etiam in Indiis, „ tàm Orientalibus, quàm Occidentalibus, consistentibus, in „ locis tamen, ubi non sint Ecclesiæ, vel Conventus prædicti Ordinis Minorum S. Francisci Conventualium, erigere, & instituere, illisque omnes, & singulas Indulgentias, & peccatorum „ remissiones, & pœnitentiarum relaxationes, aliasque gratias „ spirituales præfatas, servata tamen dictarum Constitutionum „ Sixti, & Clementis, ac literarum Pauli prædecessorum prædictorum forma, & dispositione, communicare licuisse, & deinceps perpetuis futuris temporibus licere authoritate, & tenore præsentium, declaramus &c. Regestum 22. *Curiæ Cismontanæ Ordinis Min. de Obs. ab anno* 1670. *usque ad* 1674.

Ex quibus discurritur facultatem erigendi Cõfraternitatem Ordini Minorum competere privativè quo ad alios

quos-

quoſcunque, quia idem Sixtus Conſt. *Ex ſupernæ* vult Cordam, quam Confratres gerunt, debere priùs eſſe à Superioribus Ordinis benedictam; imo & cinctam, ac ſuſceptam Conſt. *Supernæ charitatis*. Quod per hæc confimat Paulus V. Conſt. *cit.* „ Omnibus utriuſque ſexus Chriſti Fidelibus, qui in memoriam ejuſdem Sancti Franciſci Cordam benedictam ab ejuſ- ,, dem Ordinis Superioribus ſuſcipientes prædictam Archicon- „ fraternitatem de cætero ingredientur. „ „ 11

Formulam in erectione ſervandam refert Lantuſca *verb. Confraternitas.* Quæ ad Cofratrum Sepulturam ſpectant *Cap. Officialis quoad Sepulturas* videri poſſunt.

12 Cordigerorum Societatem à Tertio ejuſdem S. P. Franciſci Ordine, qui *de pœnitentia* nuncupatur, diſtinguimus; nè dum, quia eſt ab ipſomet S. P. Franciſco ſub anno 1221. originem habiut *Orb. Serph. tom. 2. lib. 12. cap. 1. pag. mihi 785. n. 2.* illam verò, ejuſdem Seraphici Patris filius, Sixtus V. *ſub anno* 1585. primò inſtituit, *Confect. loc. cit.*; ſed etiam, quia Cordigeri fune, dumtaxat à Superioribus benedicta, cinguntur, & quibuſdam ſolis ſtatutis ab Ordinario, & non aliqua Regula ex illis à S. Sede approbatis, reguntur: cum ex oppoſito Tertiarii hujuſmodi Regula gubernentur; & præter Cordam (quam eis expreſsè concedunt ſtatuta *cap.* 3. à Paulo III. *Conſt. Ad fructus 5. Nonas Julii* 1547. confirmata *Direct. Trium. Ord. pag.* 28. *n.* 16., & alia deſumpta ex *Speculo Seraphico, appoſita ad cap. 3. Regulæ Nicolai IV. idem pag.* 61. & approbata ab *Innoc. XI. Conſt. Eccleſiæ Catholicæ die 28. Junii* 1686. *loco cit. conſt. 2. pag.* 151.) utantur etiam habitu diſtincto, vel ſaltem amplo ſcapulari juxta locorum conſuetudinem: & profeſſionem emittant *Lezzan. loc. cit. par. 2. verb. Tertiarii c.* 14 ad quam ſolummodo debent recipi per habentem à Miniſtro Gener. facultatem recipiendi ad hunc Tertium ſtatum; ut idem Paulus *cap.* 2. de quo alibi plura.

13 Confraternitates Sanctiſſimi Roſarii erigunt, & inſtituunt Sacri Ordinis Prædicatorum Magiſtri, vel Vicarii Generales, & per eos deputati Fratres, etiam in ſecularibus Eccleſiis prout Sixtus V. *Conſtitutione Dum ineffabilia ſub* 30. *Ja-*

nuarii 1586. *Bull. Cherub. tom.* 2. ubi ipse Pontifex confirmat, & innovat privilegia, & Indulgentias à Prædecessoribus, Confraternitatibus Rosarii concessa.

Cæterum in erectione, & institutione similium Confraternitatum est servanda locorum distantia per Constitutiones
14 Apostolicas taxata, & forma Clementis VIII., prout disponit
,, Innocentius XI. ut infra. ,, Exponi nobis nuper fecit dile-
,, ctus filius Antoninus Clochè Magister Generalis Ordinis Præ-
,, dicatorum, quod licet multæ in dicti Ordinis, aliisque Eccle-
,, siis, seu Oratoriis, existant Confraternitates utriusque sexus
,, Christi Fidelium, sub titulo Sanctissimi Rosarii, quæ suas fun-
,, ctiones ad instar similium Confraternitatum obeunt, multa-
,, que pietatis opera exercent, de aliquarum tamen ex illis ca-
,, nonica ab initio Institutione, forma non constat &c. Nobis
,, propterea dictus Antoninus humiliter supplicari fecit, ut de
,, benignitate Apostolica indulgere dignaremur &c. Nos igi-
,, tur &c. ipsum Antoninum speciali favore gratiæ prosequi vo-
,, lentes, à quibusvis excommunicationis, suspensionis &c. om-
,, nes, & singulas Confraternitates prædictas sub titulo SS. Ro-
,, sarii, in quibusvis Locorum positas, & existentes, tametsi de
,, earum canonica ab initio Erectione, & Institutione non ap-
,, pareat, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, confirma-
,, mus, & validamus, easque in statu valido esse, & fore decerni-
,, mus in omnibus &c. ac si illas canonice erectas, & institutas
,, fuisset &c. omnesque, & singulos Juris, & facti defectus,
,, qui propter præmissa desuper intervenerunt, supplemus, &
,, sanamus, & quatenùs opus sit ipsas Confraternitates omnes,
,, & singulas, servata tamen cæteroquin Constitutionum, & De-
,, cretorum hujus S. Sedis, præsertim circa distantiam Locorum
,, in Erectorum Confraternitatum similis Instituti servandam,
,, emanatorum, forma, & dispositione, de novo erigimus, & in-
,, stituimus. Cæterum in Erectione, & Institutione similium
,, Confraternitatum de cætero faciendis formam Clementis Præ-
,, decessoris adamussim servari volumus &c. alioquin Erectio-
,, nes hujusmodi nullius sint roboris, & momenti, decernentes
,, easdem præsentes literas semper firmas fore &c. Non obstan-

tibus

tibus quibusvis Constitutionibus &c. Dat. Romæ apud S. Petrum die 15. Junii 1679. Pontificatus Nostri anno 3. ,, ,,

CAPUT XVII.

Officialis quoad Conservatores.

SUMMARIUM.

1 *Conservatores sunt Judices à Summo Pontifice delegati.*
2 *Eligendi debent esse constituti in dignitate Ecclesiastica, & Judices Electi.*
3 *Differentia inter Delegatum Pontificis, & alterius.*
4 *Canonici Collegiatæ sunt ineligibiles.*
5 *Et Regulares.*
6 *Pœna eligentium Conservatores non servata forma Gregorii XV.*
7 *Possunt etiam eligi non Judices, & quando?*
8 *In Conservatoribus est necessaria doctrina.*
9 *Electionis testimonium relinquendum penes acta Curiæ Episcopalis.*
10 *Quinquennio durant.*
11 *Jurisdictio Conservatorum.*
12 *De manifestis injuriis judicant, & ab eis defendunt.*
13 *Manifesta, quæ sint?*
14 *Quando possint Regulares Judicem à Secularibus Magistratibus petere?*
15 *Quis Regularium possit Conservatorem eligere &c.*

Conservatores sunt particulares Judices à Summo Pontifice delegati, ad quos spectat eos, quibus sunt concessi, à molestiis, & injuriis sibi illatis tueri, & in propriarum, & jurium possessione conservare. Qui, ut notat Pignatel. *tom.* 10. *consil.* 96. *num.* 8. Regularibus dantur (de quibus loquimur) ad tuendum eorum personas, bona, & jura; sub quibus eorumdem continentur Privilegia, exemptiones, & immunitates; à quo munere *Conservatores Privilegiorum* solent nuncupari. 1

Horum meminit Trid. *sess.* 14. *cap.* 5., modumque in

Ee 2 eorum

eorum electione servandum, & eligendorum qualitates tradit Gregorius XV. Constitut. *Sanctissimus in Christo Pater Bull. Cherub. tom.3.* Ex qua ad hæc necessaria hic adonantur.

I. Statuit, & decrevit, ut. „ Judices Conservatores hu-
„ jusmodi, sive principales, sive subrogati eligi, nominari, aut
„ deputari non possint, nisi, non solùm habeant qualitates re-
„ quisitas, & descriptas in Constitutione similis recordationis
„ Bonifacii PP. VIII. *etiam Prædecessoris sui, quæ incipit* Statu-
„ tum (*cap.11. in sexto de rescriptis lib. primo tit.3.*) itaut, vel
„ dignitate Ecclesiastica præditi, vel personatum obtinentes, vel
2 Ecclesiarum Cathedralium Canonici existant, sed etiam in
„ Conciliis Provincialibus, aut Diœcesanis juxta Decretum
„ Concilii prædicti (*scilicet Trid. sess.25. de Refor. cap.10.*) Judi-
„ ces electi, seù designati sint. „

Unde colligitur notabilis differentia inter Delegatum Pontificis, & alterius; Pontifex enim, ut notat Engel. *Colleg.*
3 *jur. Can. lib.1. tit.29. num.11.* non solet causas aliis personis delegare, quàm in Dignitate Ecclesiastica constitutis, & Ecclesiarum Catedralium Canonicis. Et id per Sperellum *decis.197. num.16.* ob Apostolicæ Sedis, decus, & dignitatem. Propterea Gregorius ea Constitutione vult in Conservatores non posse eligi, nisi ex illis aliquem; adeo ut electio sit ad eos restricta, privativè quo ad alios.

4 Etiam si essent Ecclesiæ Collegiatæ Canonici, & eximii Doctores, quia eisdem semper deficerent qualitates necessariæ, juxta Constitutionem Bonifacii VIII. *cap. statutum loco superius cit.* ubi decernitur: „ Quod nullis, nisi dignitate præditis, aut
„ personatum obtinentibus, seù Ecclesiarum Cathedralium Ca-
„ nonicis, causæ, authoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Le-
„ gatorum ejusdem, de cœtero committantur. „

Et deducitur non esse idoneos ex rescripto S. Cong. Conc. apud Sperellum *num.6. quæ interrogata: an possit eligi in Judicem Synodalem Canonicus Ecclesiæ Collegiatæ, qui sit Doctor, si non extant in Cathedrali Doctores, & saltem ita idonei? Censuit Canonicum Collegiatæ Ecclesiæ eligi non posse in Judicem Synodalem.* Consequenter, nec in Conservatorem, utpotè denudatum quali-

qualitate per Gregorianam taxata. Et esse ineligibilem quem- 5
libet Regularem, quavis dignitate fulgentem, resolvit in terminis S.C.Episc. & Reg. 6. *Septembris* 1617. Pignat. *tom.* 6 *cons. cit. num.* 9. Additur, quod Innocentius X. Const. *Cum sicut accepimus allegat. cit. offic. quoad exemptionem num.* 10. confirmavit Conservatores esse eligendos ad præscriptum Constitutionis Gregorii XV. non obstantibus quibusvis Privilegiis, utpote reductis ad terminos ipsius Constitutionis.

II. „ Ut qui secus, quam juxta formam superius præ-
scriptam Conservatores hujusmodi cum effectu eligere, no- „
minare, seù deputare, aut electis, nominatis, seù deputatis 6
ausi fuerint; Regulares quidem voce activa, & passiva sint „
ipso jure privati, adeo ut habilitationem à nemine, præter- „
quam à Romano pontifice consequi valeant; & prædictorum „
omnium Conventus, Monasteria, & loca hujusmodi, eorum- „
que personæ, ac bona careant Conservatore ad annum, ita ut „
illorum causæ interea coram locorum Ordinariis dumtaxat „
cognosci, ac definiri debeant. „ „

Verùm dicendum dispositionem Pontificis valere in casu, quo in Diæcesi sint Judices in Provinciali, aut Diæcesana Synodo designati; cum, alias in eorum defectu, possint non Judices, à Regularibus assumi, ut sæpius censuit S.C.C. *Direct. trium Ord.* & Cong. Episc. & Reg. *die* 4. *Decembris* 1671. decrevit dandam esse infrascriptam declarationem, alias edi- 7
tam; tenoris qui sequitur: nimirum „ S.C. &c. censuit
Episcopos quamprimum Diæcesanam Synodum omnino cele- „
brare teneri; & interim in Civitatibus, & Diæcesibus, in qui- „
bus nulli Judices extant in Concilio Provinciali, aut Diæcesa- „
no designati, licere Regularibus, servata in reliquis forma „
Constitutionis fel. rec. Gregorii Pap. XV. hac de re editæ, „
Conservatores nominare habentes qualitates à jure requisi- „
tas; quorum tamen Conservatorum facultas eo ipso expiret, „
cum primum hujusmodi Synodus celebrata, in eaque Judices „
designati, exiterint. „ Quam declarationem à Clemente X. „
Const. *Inter opera* 18. *Januarii* 1672. confirmari, ibidem legitur *num.* 49. III. Ut

III. „ Ut in Synodis Provincialibus, aut Diœcesanis
„ quamplures personas ex habentibus qualitates in prædicta
„ Constitutione ejusdem Bonifacii Prædecessoris, contentas, &
„ alioquin ad id aptas designari (scilicet Ordinarii) procurent;
„ & si aliquem interim ex designatis mori contigerit, substituat
„ Ordinarius loci, cum consilio Capituli, alium in ejus locum,
„ usque ad futuram Provincialem, aut Diœcesanam Synodum. „ Quod prius, decreverat Trid. *sess. 25. cap. 10. de refr.*
Et observandum per ea verba *& alioquin ad id aptas*, quæ ex
Trid. cit. desumuntur, significari in judicibus Synodalibus
8 præter qualitates ex capite *statutum* necessarias, requiri etiam
doctrinam, ut sic causæ, ex intentione Tridentini, committantur personis idoneis.

IV. „ Ut electionis, seu assumptionis documentum debant penes acta Curiæ Ordinariorum exibere, & dimittere
9 teneantur, adeout, nisi infra præfinitum tempus exhibuerint,
„ ac dimiserint, coram Ordinario loci debeant Regulares conveniri. „ Prout Sac. Congr. ab Innocentio X. deputata, *loc. cit.*
videnda. Et intelligendum, ad id, sub pœna nullitatis actuum,
teneri Conservatores à Regularibus nominatos, & electos,
antè exercitium suæ jurisdictionis; prout eadem Cong. ad
XIII. firmavit, & idem Innocentius approbavit.

V. „ Ut Conservatores semel legitimè deputati, nisi ex
„ legitima causa à Sede Apostolica, aut locorum Ordinariis,
10 prout iisdem Regularibus, aut aliis supradictis libuerit, approbanda, durante quinquennio à die deputationis, amoveri,
„ aut mutari nullatenus possint, & valeant. „ Et ultra quinquennium non posse durare, decrevit Trid. *sess. 14. cap. 5. de Reform.*

VI. „ Ut coram ipsis Conservatoribus Regulares, ac Per-
„ sonæ suprascriptæ conveniri quidem, aut trahi debeant, sed
„ alios convenire, aut trahere non possint; itaut memorati Con-
11 servatores, in quibus Regulares, & alii, actores fuerint, prorsus nullam jurisdictionem habeant, sed in iis tantùm, in quibus rei extiterint. „

Nec per hoc Conservatores privantur, quin possint etiam
à ma ni-

à manifestis injuriis, & violentiis Regulares defendere, dum suis juribus uti, & bonis frui, impedirentur: ac contra eos procedere, qui eorum Privilegia infringunt, ut in terminis firmavit S.Cong. Conc. *Dum censuit*, illis verbis: „ Minimè sublatam fuisse facultatem, quam habent Conservatores defendendi Regulares à manifestis injuriis, ac violentiis, dummodo observent formam præscriptam in Constitutionibus Innocentii IV. & Bonifacii VIII. relatis. „ *cap.* 1. *& finali de Officio Delegati in sexto. Bull. Cherub. ad calcem* Constit. Gregorii XV.

Et tam Innocentius *cap. Statuimus il primo*, quàm Bonifacius *cap. Hanc Constitutionem ibid. tit.* 14. *lib.* 1. *in sexto cit.* volunt, Conservatorum potestatem extendi ad defendendos 12 eos, quibus dantur, à manifestis injuriis, & violentiis; & Innocentius addit: *nec ad alia, quæ judicialem indaginem exigunt, suam extendere possunt potestatem.* Ubi ex annotatione Glossæ in caput *statuimus*, si injuria non sit manifesta, sed requirat plenam causæ cognitionem, Conservatores nequeunt procedere; nisi in Privilegiis eorum, quibus sunt dati, aliud diceretur, nimirum, quod possent cognoscere de injuris, & aliis causis, etiam si requirerent judicialem indaginem, quod observavit Confectius *Summar. Privileg. Mendic. cap.* 8. *tit.* 4. ex Clementina *sæpe de verborum significatione lib.* 5 *tit.* 11. *cap.* 2.

De manifestis ergo solummodo possunt cognoscere. Et 13 per manifesta veniunt ea, quæ notoria sunt, & ita patentia, ut nulla probabili tergiversatione celari possint. In casu autem, quo offensa notoria negetur, & ex negatione res sub dubio exponatur, tunc poterit Conservator, ex Glossa ibidem, probationes de notorietate facti recipere ad videndum, an suæ sint jurisdictionis; & ubi repererit factum notorium, procedat; aliàs desistat, quia non habet potestatem defendendi utcumque injuriam, sed qualificatam notorietate; & in terminis notorietatis recusari non potest Peyrin. *de Privil. tom.* 2. *ad Const.* 5. Greg. XV. §. 7. *num.* 59. præsertim, si pœna fuerit ab jure imposita. Et in casu recusationis quid sit agendum, tradit Sperellus *decis.* 93. *num.* 12. posse nimirum recusatum compellere recusantes ad eligendos arbitros, coram quibus causa recusationis

nis probetur, & decidatur .v.C. *Offic. quoad pœnas Eccles. num.* 12.

Tandem, restricta Conservatorum jurisdictione ad Civitates, & Diœceses, in quibus fuerint deputati, & apposita dispositione quo ad ea, quæ possent inter ipsos, & Ordinarios oriri super competentia jurisdictionis; pœnisque Conservatoribus, qui quovis modo limites suæ jurisdictionis excesserint,
14 statutis, subdit: „ Per hoc tamen non intendit Sanctitas Sua
„ prohibere, quominus Regulares, & alii supradicti, in casibus
„ à jure permissis, petant Judicem non suspectum à Principi-
„ bus, seu Magistratibus secularibus; dum tamen hæc tria co-
„ pulativè concurrant: videlicet, ut Regulares, & alii prædi-
„ cti, sint actores, non autem rei: utque agant contra Laicum,
„ non autem contra Ecclesiasticum, vel alias à jurisdictione se-
„ culari exemptum: atque, ut causa, in qua Judex deputatur,
„ fuerit profana, non autem Ecclesiastica, & in ea juxta Sacro-
„ rum Canonum dispositionem, Laicus, ut præfertur, eligen-
„ dus Judex competens existat. „

Verum cum Const. *Greg.* non specificet personam Regu-
15 larem, quæ possit, & debeat conservatorem eligere; sed loquatur indefinitè *Regulares*, à quibusdam dubitatur, an eligendi facultas non solum sit in Provinciali, sed etiam in Superiore Conventuali, & Locali?

Quod solvendum censeo ad præscriptum legum, Constitutionum, & privilegiorum quibuscumque Ordinibus respectivè concessorum. Apud Min. de Observ. videtur restricta ad Provinciales, privativè quoad Guardianos ex *Const. Generalibus Ordinis cap.* 12. §. 21. disponentibus, ut infrà: *Provinciales itaque infra spatium sex mensium, pro uno quoque loco Conservatores nominasse, & elegisse teneantur, ac debeant juxta Apostolicas Const. id sane statuimus, & decernimus sub pæna privationis officii negligentibus subeunda*. Et in apposita ibid. formula literarum electis concedendarum, nullius, quam Provincialis, fit mentio.

Privativa quo ad Guardianos deducitur, ex quo loquantur universaliter *pro uno quoque loco*; atque etiam, ex quo tam strictè

ftriĉte id Provincialibus præcipiatur; quod fruftra, & fuperflue fieret, fi aliunde, etiam Guardiani, id poffent; Imo ex præcepto eis facto optimè probatur, declarari difpofitionem Conftitutionis (quę videtur quoad taxativam particularis perfonæ dubia,) & intelligi de Provinciali exclufive quoad Superiores Locales; alioquin inferendum, in vim præfatæ Conftitutionis, etiam fimplicem Fratrem poffe confervatorem eligere. Nam ipfa diftinctionem non ponit inter Superiorem, & fubditum; & fic oriri poffent jurgia, & lites inter Fratres ipfos, & Confervatores electos; & contingere etiam, quod idem Couventus fæpè plures haberet Confervatores.

Nec oppofitum concluděter probatur ex mari magno Minorum §. *& Nihilominus*, à quo Portell. *dubia Regul. ver. Confer. num. pr.* citans Roderico *quæft. Regul. tom. p. qu. 65. art. 3.* fundamentum defumit, alias, & fimplex Frater, imo & Fratrum Syndici, id poffent; & foret Provinciali denegandum, quia ibi non hic, fed illi nominantur; Neque vis in dictione *requifitus* ponatur, cum hæc electionem potius fupponat; ponderetur textus.

De extenfione jurifdictionis Confervatoris ad Syndicum Apoftolicum Frat. Minor. de Obferv. v. *cap. off. quo ad Syndicum.*

CAPUT XVIII.

Officialis quo ad Conventus.

SUMMARIUM.

1 *In fundatione Conventus attenditur Conftit. Clement. VIII.* Quoniam, *Gregor. XV.* Cum alias, *Urbani VIII.* Romanus Pontifex, *& Innocent. X.* Inftaurandæ.

2 *In Conventu novæ erectionis 12. ad minus Religiofi debent degere, & num. 9.*

3 *Audiendi funt, jam introducti Regulares, etiamfi introducendi haberēt congruam dotem.*

4 *Præ-*

noctare &c. in Convent. Frat. Min. de Obser.
31 *Limitatio pro Clericis.*
32 *Et pro Syndicis Apostolicis.*
33 *In restitutione Conventus suppressi non requiritur consensus Cleri, & Regularium: limita, & lege decretum S. Congregationis Episc. & Regul.*

QUamquam Monasterium, Conventus, & Cœnobium, in nomine sint diversa, in re tamen significata conveniunt; cum ex eis quodlibet quædam loca, & ædificia significet, in quibus ad Deo serviendum Religiosi congregantur, & convivunt.

In his de novo construendis est observanda Constitutio Clement. VIII. *incipit Quoniam ad institutam*, ut in *Bullar. Cherub. tom.* 3., & Piaseco *prax par.* 2. *cap.* 3. *art.* 6. declarantis. „ Locorum Ordinarios non posse licentiam ad novos Conventus, „ cujuscumque, etiam Mendicantium Ordinis, in Civitatibus, „ & locis eorum ordinariæ jurisdictioni subiectis, erigendos „ impartiri, nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem Civitatibus, & locis existentium Conventuum Prioribus, seu Procuratoribus, & aliis interesse habentibus, & causa, servatis servandis, cognita constiterit, in eisdem Civitatibus, & locis novos hujusmodi erigendos Conventus sine aliorum detrimento commode sustentari posse; & aliam Greg. XV. incip. *Cùm alias, eod. tom.* „ Extendentis dispositionem Clementis ad existentes, etiam in distantiâ quatuor milliarum, ad effectum, ut consensum præstent, dum eis constiterit ex nova Conventuum erectione non esse detrimentum reportaturos; ac alteram Urbani VIII. *ibid. tom.* 4. *incip. Romanus Pontifex*, in qua præfatæ innovantur cum revocatione quarumcumque licentiarum erigendi Monasteria, & alia loca Regularia, non servata forma Sacror. Cononum, Conc. Trid., & contenta in Const. Clement; & Greg.

Præter illum Ordinarii, quem, & Trid. *sess.* 25. *cap.* 3. *de Regul.* exigit in erectionibus Conventuum, censetur copulative necessarius assensus Summi Pontificis juxta disposita *cap. cum ex eo de excessib. Prælator. in* 6. *lib.* 5. *tit.* 7., et in *const.*

Instaurandæ Innoc. X. *ut in Bullar. tom.4.* in qua præmissa extinctione, & suppressione parvorum Conventuum §. *Verum* subdit. *Verum quia parum est mala præcidere, nisi etiam malorũ causa, & radix evellatur*, *Const. fel. rec.* Bonifacii VIII., *quæ incip.* Cum ex eo, *necnon* Clementi VIII. *incipien.* Quo-
„ niam ad institutam, aliorumque Romanorum Pontificum,
„ prædecessorum nostrorum, super erectione novorum Con-
„ ventuum editas, earumdem tenorem innovantes, illisque ad-
„ dentes, hoc perpetuo prohibemus edicto, ne deinceps aliquis
„ Regularium Ordinis Mendicantium, vel non Mendicantium,
„ Congregationis, Societatis, & cujusvis alterius Instituti,
„ etiam Societatis Jesu, in aliqua Civitate, Castro, Villa, seu
„ loco, ad habitandum domos, vel loca quæcunque de novo
„ recipere, seu Monasteria, Conventus, vel Collegia incipere,
„ vel fundare præsumant, absque Sedis Apostolicæ licentia spe-
„ ciali, plenam, & expressam faciente de prohibitione hujusmo-
„ di mentionem, in scriptis, & gratis concedenda, prævia exa-
„ minatione Congregationis negotiis Episcoporum, & Regula-
„ rium præpositæ; si secus egerint, eo ipso incurrant pœnas
„ privationis, & inhabilitatis, ut supra, inflictas; & nihilomi-
„ nus receptiones, fundationes, & erectiones sint ipso iure nul-
„ læ, & invalidæ: & domos, ac loca ipsa, & personæ in eis degen-
„ tes omnimodæ jurisdictioni, visitationi, & correctioni Ordi-
„ narii loci plenè in omnibus subjaceant. „

Examen præfatæ Congregationis eo tendit, ut constet; si alii Regulares ex nova fundatione detrimentum recipiant: aut præjudicium juribus Parochialibus ex eo inferatur: & tandem, ut servetur Decretum S. C. Conc. alias auctoritate Urbani VIII. editum, tenoris qui sequitur: „ Deinceps ve-
„ rò Monasterium, Conventus, Domus, Congregatio, vel so-
„ cietas Religiosorum, seù Regularium nullibi recipiatur, nisi
„ præter alia ad id requisita, in singulis hujusmodi locis duo-
„ decim saltem Fratres, aut Monachi, seù Religiosi, degere, &
„ ex redditibus, & consuetis eleemosynis, detractis omnibus,
„ ut supra detrahendis, competenter sustentari valeant, ad præ-
„ scriptum decreti fel. rec. Gregorii XV., hac de re editi; alio-
quin

quin Monafteria, & loca hujufmodi pofthac recipienda, in „ quibus duodecim Religiofi, ut fupra, fuftentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitaverint, Ordinarii „ loci vifitationi, correctioni, atque omnimodæ jurifdictioni fubjecta effe intelligantur. „ Quod noviffimè cum aliis relatis „ *cap. Official. quò ad celebrationem Miffarum* ab eadem emanatis, confirmavit, & approbavit, ac ob omnibus exactè, & perpetuò fervari voluit, & mandavit Innocentius XII. Conft. *Nuper prout loc. cit.*

Præfatorum obfervantiam Sacra Cong. Epifc., & Reg. ad praxim deducit, nec erigendi novi Conventus unquam facultatem concedit, quin priùs Ordinario loci negotium committat, & fenfum ipfius, tam, quo ad commodam fuftentationem Religioforum de novo introducendorum in numero duodeno,abfque ullo cæterorum præexiftentium Regularium præjudicio, quam quoad iftorum confenfum, ac jurium Parochialium indemnitatem, audiat.

Audiendi effent præexiftentes Regulares, in cafu etiam, quo alii de novo introducendi, effent Clerici Regulares, quia 3 Conftitutiones comprendunt quodcunque Inftitutum; imo etiam fi haberent congruam dotem pro victu, & veftitu Religioforum,in numero ab Apoftolicis Conftitutionibus prefixo; quià fortè, eo non obftante, poffent antiqui, & præfertim Mendicantes (quibus ex Glof. *ad alleg. cap. cum ex eo in ver. mendicantes* victum tribuit incerta mendicitas)prejudicium ex eo recipere; fi nimirum poft confummatam Conventus fabricam adminiftrent Sacramenta, ftipendia pro celebrandis Miffis recipiant, Defunctos Sepulturæ tradant, & fimilia. Ex quibus certè minuitur ad præexiftentium Regularium Ecclefias fidelium concurfus, & inde, ad minus indirectè fequitur eleemofynarum diminutio, & divifio. Undè quia finis legis, antiquorum nimirum præjudicium, in cafu non abeffet, etiam tunc, difpofitio legis de vocandis intereffe habentibus fervanda.

Nec obftat dicere, quod enumerata fpectent ad lineam actus facultativi; quatenus eft in poteftate cujufslibet pia ope-

ra

ra facere, sepulturam eligere, & pro Missis celebrandis eleemosynas tradere, ubi, & quibus, velit; quippe ad summum concluditur ex nova erectione, in casu, de quo agitur, non fore alios reportaturos præjudicium, consideratum in sensu stricto, ut scilicet læsionem justitiæ importet: secus verò, si sumatur pro quocunque damno, sive qualibet alimentorum, & eleemosynarum diminutione.

Propterea Pignatellus *tom.1. consf.177. num.43.* ponderavit inspiciendam non esse qualitatem Regularium introducendorum, sed introductorum præjudcium, qualecumque sit; quod æque bene resultare potest ex eleemosynarum quęstua-
4 tione, ac ex diminutione concursus, & emolumentorum, quæ retrahi solent ex celebratione Missarum, tumulatione Cadaverum, aliisque pluribus, in quibus Parochi, aliique Regulares præjudicium recipiunt; & obinde eorum consensus requiritur; obinde dispositiva Constit. comprehendit quotquot volunt fundare, sive Mendicantes sint, sive non; quod expressè legitur in illa Innoc.

Et procedit etiam in fundatione novi Conventus ejus-
5 dem Religionis, & instituti, quia in hoc etiam consideratur ratio motiva Const. Clement, & Greg. quorum fuit per interdictam multiplicationem Religiosorum absque sufficientibus redditibus prospicere, ne introductis præjudicium inferretur; quod certe, etiam in casu esset inevitabile; nam de novo introducti præexistentibus, sive clam, sive palam eleemosynas surripiunt, damnumque inferre dicuntur, eorumdem diminuendo patrimonium, quod unice fundatur in eleemosynis fidelium. prout *ibid. num. 27.* scripsit Pignatellus.

Et facit quod Const. non emanarint ad evitandum præcise præjudicium eleemosynarum, commodumve bursale, ut loquitur Glos. *ad alleg. cap. cum ex eo in ver. scandala*, sed ad rixas quoque, & scandala eradicanda, quæ de facili propter emulationes inter vicinos Conventus enascuntur, prout ejusdem *cap. cum ex eo* narrativa significat.

Potest etiam finis legis habere locum, etiamsi Conventus erigendus sit in loco, plusquam per quatuor milliaria distan-

distancti ab eo, in quo alius prius ædificatus reperitur; maxime si huic, loca existentia intra limites distantiæ, per Gregorium necessariæ, non sufficiant ad subministranda victualia, 6
quo ad numerum Religiosorum per Apostolica Decreta expressum. Tunc certè vocandi, & audiendi sunt, existentes, etiam extra allegatam distantiam. Proinde S. Cong. Episc. & Regul. in terminis erectionis Conventus in Insula Corsicæ, ob circumstantiam inopiæ Regionis, majorem præfata, unius loci ab altero, per alios Religiosos acquirendo, distantiam exigit, prout sequitur: „ S. Cong. &c. Decrevit &c. ac imposterum in dictę Corsicæ Insula pro hujusmodi fundationibus, „ tàm ab Observantibus, quàm à Reformatis, & Capuccinis respectivè servandam esse dictam distantiam duodecim milliariorum, mensuræ illarum partium. „ Quod Clemens X. Const. *Nuper sub* die 20. *Maii* 1673. confirmavit; & refert *sub anno* 1661. in provinciis Burgen., Granaten, & Aragoniæ ad quindecim extendisse *Reg.* 22. *Cismontanum pag.* 101. *à tergo*.

Item sub earumdem Constitutionum dispositione, dubium non debet esse, ea loca venire, quæ alias solent dici *Hospitia*; Verum in nullo, præterquam in nomine, à Monasteriis differunt; cùm, sicut ista, Ecclesiam cum Campanis habeant, in eis Religiosi habitent, Missarum stipendia recipiant, eleemosynas ostiatim quærant, divina celebrent, & Sacramenta administrent. Ideoquo ad istorum erectionem subintrat causa finalis, in præfatis literis expressa, de evitando nimirum præjudicio præexistentium Regularium; consequenter earumdem literarum dispositio:juxta satis commune,quod 7
ubi eadem ratio militat legis, ibi ejusdem legis debet dispositio militare; adeoque præscriptarum solemnitatum in hujusmodi erectionibus observantia, ad quæ extenditur dispositio Vrbani per hæc verba, & *alia loca Regularia*: & illa Innoc. per addita, *seu loco ad babitandum domos, vel loca quæcumque*. & probatur ex decretali sæpius cit. loquente de domo, seu quocumque loco ad habitandum Pignatellus *ibid num.* 32.

Secus dicendum de Hospitiis in sensu stricto, causa dumtaxat intinerantium, & quæstuantium Religiosorum absque

alio

alio præjudicio erectis *Engel. Colleg. univerf. jur. Can. lib.3. tit.36. fub num.4.* & in quibus non adminiftrantur Sacramenta, nec ibi continuò funt Religiofi permanentes, nifi infirmi, & eis infervientes; nec habent fepulturam, nifi exprefsè concedatur Nicol. *Flofc. ver. Hofpitium num.1.* ubi plura S.C. decreta citat.

Non fic de translatione, & mutatione Conventus de loco non fano, feù minus commodo, ad faniorem, & magis commodum, nèdum, quia fæpe ex Conventuum vicinitate folent jurgia oriri, æmulationes, & rixæ; verùm etiam, quia
8 in translatione Conventus militare poteft ratio motiva Conftitutionum, quæ ex dictis eft providere, ne Regularibus præexiftentibus præjudicium inferatur. Quod certè inferretur, quippè ad ipforum Ecclefias Populi minueretur concurfus, & ad eas aliorum frequentius, vel ob amænitatem, & commoditatem loci, aut aeris falubritatem, confluerct; ex quo utique major, & minor dependet eleemofynarum collectio. Et ideo translatio, adeo damnofà, debet per Sedem Apoftolicam examinari, de cujus licentia eft facienda. Et colligi poteft ex verbis Innocentii *de novo recipere, vel incipere, vel fundare*; ubi ponitur dictio, *vel*, quæ tamquam alternativa cadit inter diverfa, & cafus disiungit, Pignatel. *tom.10. Conft.32.n.5.* confequenter difpofitionem Conftitutionis extendit, tum ad loca, quæ recipiuntur in locis de novo, tùm ad Conventus, qui in locis de novo, ex capite translationis, debent fundari; & Privilegia, quo adhoc alias conceffa, effe extincta affirmat Donatus *Prax. tom.1. par.2. tract.1. queft.26. num.10.* ut plenius continetur in Conft. Innoc. propter adiectas derogatorias, fublata cuique facultate aliter iudicandi, irritumque declarando quidquid contra literarum tenorem exequi contigerit. Ampliatio Conventus in eodem loco facienda fub difpofitione legis non venit per Engel. ibid.

In cafu tamen, quod Ordinariis conftaret novos Conventus erigendos poffe commodè, & fine aliorum præiudicio fuftentari, poffent id S. Cong. fignificare, & pro obtinendis
9 litteris erectionis adlaborare, quantumvis alii diffentirent.

Prout

prout potest ex Const. Greg. haberi, dum ait. „ De cætero Monasterium, Conventus, Domus, Congregatio, vel Societas Religiosorum, seu Regularium, cujuscumque, etiam Mendicantium, Ordinis, Societatis, & Instituti, quocumque nomine nuncupentur, etiamsi de illis particularis expressa, & specifica mentio habenda esset, in quacumque Civitate, vel Oppido, seù quocumque alio loco, non erigantur, nisi in eo saltem 12. Fratres, aut Monachi, seù Religiosi inhabitare, ac ex redditibus, & consuetis eleemosynis sustentari valeant, ac Priores, seù Procuratores aliorum Monasteriorum, Coventuum, seù Domorum aliorum Religionum, vel Congregationum, aut Societatum, seù Institutorum hujusmodi, non solum in prædictis, sed etiam in aliis per quatuor millia passuum circumvicinis locis, ad id vocati, & auditi fuerint, ac tali erectioni consenserint, vel *alias* Ordinariis locorum constiterit, Religiosos Monasterii, Conventus, seù Domus Regularis, sic erigendi, seù erigendæ absque detrimento Religiosorum in Monasteriis, seù Domibus antea in Civitatibus, seù locis hujusmodi erectis degentium, ibi in numero duodecim, & congrue manuteneri, & ali posse; si vero novi Conventus, Domus, Congregatio, vel Societas hujusmodi instituendæ erunt, nullique alii Regulares inibi reperiantur, Ordinarii locorum nihilominus diligenter inquirant, an locorum Incolæ, & habitatores, quorum & consensum requirant, ac adhibeant, hujusmodi 12. Religiosos in Conventibus, ut præmittitur, instituendis, commode alere, & manutenere valeant &c. „ Vbi ponderanda est efficacia dictionis *aliàs*, quæ ex Barbosa *dict.* 9. *num.* 3. ponitur pro alio casu, vel ex Pignatello *à num.* 20. casum à primo diversum significat, inducit que alternativam, adeo ut, quemadmodum, ut Episcopus potuisset tunc licentiam impertiri erigendi Conventum de novo, sufficiebat, vel consensus aliorum Regularium, vel quod Episcopo constaret de sufficienti, & commoda sustentatione, sic, quia de præsenti est in vim Innocentianæ necessarium beneplacitum Apostolicum, sat erit, quod ad ipsam informationes de commoda sustentatione, etiam aliorum Regu-

larium non expectato consensu, modo de illa sit certus, transmittat, præsertim quia illæ duæ negativæ, *non erigantur, nisi constiterit* resolvuntur in affirmativam, perinde ac si diceretur, erigantur, constito de commoda sustentatione, ut in terminis de dictione *nisi*, subsequente præcedentem negationem, probat Barbos. *dict*. 184. *num*. 3. operari, ut faciat affirmare ea, quæ ponit.

Nec sufficit consensus Regularium, nisi ab eis præstetur Capitulariter Congregatis, ut optime deduci potest ex integro *tit. de his, quæ fiunt à Prælat &c. lib. 3. tit.* 10. ubi annullantur,
10 & cassantur, quę à Prælatis fiunt sine consensu Capituli, prout textus ibi videndi. nec relevat, quod Gregoriana videatur contenta, quod detur à Procuratoribus, vel Prioribus, quia uti certum, tenendum non loqui taxative, & exclusive, sed dumtaxat demonstrative, quatenus demonstrat eorumdem esse necessarium, ab eis dandum, servata forma iuris communis alleg. tit.

B. Pius V. revocat omnes facultates ingrediendi Monasteria, & loca virorum Regularium quorumcumque Ordinum, mulieribus datas; ut infra.

„ Regularium personarum, quæ, relicto sæculo, Dei se
11 obsequio dedicarunt, prò commisso nobis officio quieti consulere cupientes, ad ea removenda, quæ Religiosum earum „ propositum impedire possunt, curam nostram libenter intendimus, ut nulla re, quæ eas à Divino cultu avocet, præpeditæ, „ secundum Ordinum suorum Regularia instituta, & Decretum „ Sacri Trid. Concilii tranquillis mentibus gratum altissimo impendere possint famulatum. Quia igitur, & Cartusiensium „ Ordinis, & aliarum Regularem vitam professorum, quies non „ parum solet, sicut accepimus, perturbari, propterea quod „ mulieres modestiæ matrimonialis oblitæ, Domos, ac Monasteria eorum, contra ipsorum instituta, prætextu confessionalium, aut aliarum literarum Apostolicarum ingredi audeant, ipsis etiam Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & aliis „ Præsidentibus aliquando recusantibus, & renitentibus, non sine „ magna eorum molestia, nec sine gravi Laicorum etiam offen-

fione

sione, ac scandalo, si quando admitti nimis facile videantur; „
huic rei providere volentes motu proprio, ex certa scientia, „
ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas „
facultates, ac licentias ingredi Monasteria, ac Domos Cartu- „
siensium, & aliorum quorumcumque Regularium Ordinum, „
etiam Mendicantium, mulieribus cujuscunque status, gra- „
dus, ordinis, conditionis, & quacunque Dignitate, ac Præ- „
eminentia præditis, etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, „
sub quibuscunque uerborum tenoribus, & formis, & cum „
quibuscunque etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque „
fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, Nec non irri- „
tantibus decretis, ab Apostolica Sede quomodocunque conces- „
sas, quarum tenores perinde, ac si de verbo ad verbum præ- „
sentibus insererentur, haberi volumus pro expressis, tenore „
præsentium revocamus, & Cassas, irritas, & inanes esse de- „
cernimus; districte prohibentes, mulieribus quidem prædi- „
ctas facultates, & licentiam prætendentibus, sub excommu- 12
nicationis latæ sententiæ pœna, postquam harum literarum „
notitiam habuerint, a qua non possint, nisi a nobis, aut Ro- „
mano Pontifice, qui pro tempore fuerit, absolvi, præter- „
quam in mortis articulo, ne dictas Domos, & Monasteria in- „
gredi audeant; Ipsis vero Monasteriorum, & Conventuum „
Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & aliis Præsidentibus, quo- „
cunque nomine vocentur, & eorum Monachis, Canonicis, & „
Fratribus, sive Mendicantibus, sive non Mendicantibus, sub „
privationis Officiorum, quæ in præsentià obtinent, & in- 13
habilitatis imposterum ad illa, & alia omnia, & suspensionis à „
Divinis ipso facto, sine alia declaratione, incurrendis pœnis, „
ne eas introducere, admittereve præsumant. Non obstanti- „
bus &c. *Dat. Romæ* 24 *Octobris* 1566. apud *Confess. Collect.*
Privileg. Mend. part. 1. Quaranta *Bullar. verb. Monasteria*, *&*
Conventus &c. *Bullar. Cherub. tom.* 2.

Et quia præsentes restringebantur ad prohibendum ingressum in virorum claustra mulieribus habentibus dumtaxat, seù prætendentibus habere indulta ingrediendi; ideo idem Pius propriam mentem declarans, aliam Const. edidit, prout sequitur.

„ Decet Rom. Pont. certiſſimum mentis ſuæ interpretem,
„ ſi quando quippiam dubietatis in litteris, ab eo emanatis oc-
„ currit, ſuæ declarationis oraculo quam primum explanare.
„ Cum aliàs à nobis emanaverint quædam litteræ in ſimili for-
„ ma Brevis ſub die 24. *Octobris* 1566. Pont. noſtri anno pri-
„ mo. In quibus mulieribus quibuſcumque Monaſteriorum
„ Regularium ingreſſus; cum derogatoriis Clauſ. & irritanti-
„ bus decretis prohibetur, & aliàs, prout in illis plenius con-
„ tinetur. Ideos intuitu, & in favorrm Congregationis Mon-
„ tis Virginis. aliquas dubitationes, quæ circa dictarum lit-
„ terarum, & mentis noſtræ intelligentiam oriri poſſent, eluci-
„ dare, ſubmovere volentes ſupplicationibus dictæ Congrega-
„ gationis, nobis ſuper hoc humiliter prorrectis inclinati,
„ Apoſt. auth. tenore præſentium dicimus, & declaramus fuiſ-
„ ſe, & eſſe mentem, & intentionem noſtram, quod dictæ lit-
„ teræ non ſolum comprehenderent, & comprehendant Mu-
„ lieres habentes, & prætendentes, facultatem, & indulta in-
„ grediendi Monaſteria, ſed etiam omnes, & quaſcumque Mu-
„ lieres alias, tam in genere, quam in ſpecie, ſignificantes, nihil-
14 ominus, prout ſignificamus, quod propter hoc, & prædi-
„ ctas noſtras litteras non intelleximus, nec intelligimus, quod
„ mulieribus præcluderetur, nec percludatur aditus, ad Mona-
„ ſteria, & loca Regularia dictæ Congregationis, ac eorum
„ Clauſtra, quando in eis Miſſæ, & alia Divina officia celebran-
„ tur, ac cum proceſſiones fiunt, & quando Chriſtifidelium
15 cada vera ibi ſepeliuntur, ac etiam pro eis ſuffragia fiunt, ſed
„ libere perpetuò concedimus eiſdem omnib. mulieribus fa-
„ cultatem, ut ad illa loca dictæ Congreg. in quibus dicta Pia
„ Opera exercentur, cum aliis Catholicis perſonis accedere li-
„ bere, & licite poſſint, & valeant, & ſimiliter, quod quando Di-
„ vinum Verbum in Clauſtris Monaſteriorum, & Regularium
„ locorum Congregationis hujuſmodi proponitur, vel per ali-
„ am quamcumque cauſam, tantus concurſus populi fuerit,
„ quod commode ingredi non poſſint, & egredi per portam
„ Eccleſiæ, perpetuò concedimus, ut dictæ Mulieres, una cum
„ aliis ſecularibus perſonis, poſſint ingredi per portam Clau-

ſtris

ſtri Monſteriorum locorum Regularium Congregationis hu- »
juſmodi (dummodo recto tramite accedant ad portam, qua »
exitur è Monaſterio) ſicque volumus pariter, & indulge- »
mus. Decerentes &c. ſublata &c. irritum &c. non obſtanti- »
bus &c. Romæ 16. Julii 1570. *Conſeſſ. cit. Bullar. Cherub. tom.* 2.

Mulieres ingredientes ſub prætextu licentiarum excommunicantur, excommunicatione Papæ reſervata; Regulares vero ipſas præſumentes introducere, vel admittere officiis privantur, inhabiles, ad illa, & alia obtinenda declarantur, & à Divinis, ipſo facto, ſine alia declaratione ſuſpenduntur. Textus expreſſus in Conſt. *Regularium*; quibus reſpectivè pœnis, in vim declarationis *Decet*, ligantur mulieres quoque ſine licentiarum prætextu ingredientes, & Religioſi eas, quæcumque ſint, intra Monaſterii ſepta, & clauſuræ limites abſolute, & abſque ullo licentiarum colore admittentes. Prout colligere quiſque poteſt ex verbis illis, *& aliàs, prout in illis plenius continetur &c.*

Non legitur Regulares admittentes fœminas quaſcumque, in vim allegat. Conſt. B. Pii innodari, pœna excommunicationis; quam tamen per expreſſa in Conſt. Greg. *Ubi gratiæ*, alleg. *c. off. quo ad clauſuram num.* 29. admittentes eas, ſub licentiarum prætextu incurrunt. Et abſolute quiſque cenſuratur cenſura Sedi Apoſtolicæ reſervata, ſi aliquam ex illis admittat, recipiatuè, ad formam decreti S. Cong. Epiſ. & Regul. apud Lant. *verb. clauſura Conventum num. pr.* Cujus tenor fuit à Card. Matthæio Ord. Min. Proteſt. tranſmiſſus Com. Generali Min. de Obſerv. & ei ſignificavit, „ che i 16
SS. Card. della Congreg. de' Veſcovi, e Regolari hanno de- »
ciſo, e determinato, che dovee il Guardiano, con la Fa- »
miglia, etiamdio, che il luogo non ſia affatto compito, nè cir- »
condato da muri, foſſi, ò ſiepe, ò che ſii aperto, ivi ſia Clau- »
ſura, ſi come hà deciſo la fel. mem. di Papa Pio V., & entran- »
dovi le Donne ſiano ſcommunicate, e li Frati, così Prelati, »
come ſudditi, introducendole, incorrano nella ſteſſa ſcom- »
munica, riſervata al Papa, reſtando ipſo facto privi dell' »

of-

,, officio loro, & inhabili *in futurum*.
,, Il medesimo si dice delle selue, che non sono circondate,
,, ut supra, etiam che siano grandissime: in quella parte però
,, s' intende clausura, ove li Frati sogliono ordinariamente
,, spasseggare, dicendo le loro devotioni; ma dove fosse selua
,, grande, che serve per legname, e li Frati ordinariamente
,, non vi sogliono conversare, ne pratticare, ò che sia luogo
,, aperto, ivi non s' intende Clausura.
,, Ma nelli luoghi dove non sono più che tre, o quattro
,, Frati alla cura della Fabrica, ivi non le clausura, tanto nelle
,, selue, quanto negl' horti; nulla dimeno se li Frati introdu-
,, ranno le donne nelle stanze, dove habitano, dormeno, man-
,, giano, ò cucinano, siano pænitentiati, e privi, come di so-
,, pra. E' verò, che dov' è consvetudine, che le donne servo-
,, no per manipolo, portando calce, pietre, e simili, se bene
,, ci fosse il Guardiano con la sua Famiglia, e le donne fossero
,, entrate, per l' espeditione della Fabrica, così nell' horto, selue
,, e parte del Monastero, ove si Fabrica, come ove stà serrato,
,, purche non vadino in parte, dove habitano, dormono, e
,, mangiano detti Frati, non incorrono in scommunica.
,, E nostro Signore la prosperi. Roma 4. Ottobre 1588.

Come Fratello

Il Card. Mattei Protettore.

Septa Conventus, à quibus mulieres arcentur, & quæ ex obseruatis à Glos. *in Clementina*, *Nè in agro v. septa de statu*
17 *Monachorum lib. 3. tit.* 10. à sepio sepis dicuntur, significant clausuram Monasterii; partes autem Monasterii explicat Nicol. III. *cap. exiit de verbor. significat. in 6. lib. 5. tit. 12. §. Denique disponens*: *& Nomine Monasterii volumus claustrum* (porticum nimirum, aut ambulacrum) *domos* (cellas videlicet) *& officinas interiores intelligi*, ut Cænaculum, seu Refectorium, coquinam, infirmariam, mansiones familiarium, & animalium ex Panimolla *decis.* 88. *num.* 25. Neque debent excludi viridaria, horti, prata, & sylvæ, quæ usui Monasterii, & recreationi Religiosorum deserviunt; & quatenus non veniant, nomine Monasterii, ut censet Sorbo *v. ingre-*

di

ri Monasteria vers. secundo quia, sunt ipsius loca, sub eadem clausura materiali, & intra ejusdem limites ex dispositione Superioris, cujus est ipsam determinare, contenta. 18
Et ex consequenti ad ipsa mulieribus ingressus interdictus, in vim Pianæ *Const.Decet*,& Gregorianæ *Ubi Gratiæ*,quæ prohibitionem extendunt, etiam ad Monasteriorum *loca*; cujus generis debent omnia illa reputari, quæ cum eis sunt conjuncta ex resolutione S. Cong. *in una Arben de anno* 1606. 3. *Jun. Flos. Nicol. ver. Claustrum num.* 4., & extra quæ nulli Religioso, non petita à Superiore licentia, fas est exire. Et procedit etiam, si murus Clausuræ materiali, sit ex accidenti dirutus, quia semper remanent fundamenta, quæ sunt 19
limites clausuræ, jam positæ, quàm ex Ameno *num.* 18. non potest Superior Localis variare, & loca Monasterii reputantur; ut prius.

Sed quid de Hortis, ad quæ patet aditus per viam pu- 20
blicam? Dicendum, quod si in hujusmodi hortos potest Religiosus intrare, nulla petita à Superiore licentia, sunt pars clusuræ, & fœminæ ingredi nequeunt. Si verò ad illos non potest accedere, nisi priùs obtenta à Superiore benedictione, & Socio assignato: Dicendum non esse vetitum fœminis ad illos ire, tametsi ad eos posset accedi à Conventu per alium aditum ab eò, qui est per viam publicam; Ratio est, quia tales horti reputantur à Clausura separati, quod probat praxis, & usus apud Regulares idem, qui licentia Superioris non egent, ut per loca clausuræ ambulent, & ideò, quia extra clusuram, nulla prohibitio ab eis fœminas arcet, & si intrent nulla ligantur censura per resoluta à S. Cong. *in Arben* 3. *Junii* 1606. Nicol. *flosc.* ut supra.

Quo ad Sacristias distinguitur per DD. Ameno ibid *n.* 20. Sorb. *v. ingredi Monasteria Frat.*, & *Monialium*, Bonaccin. *tom. pr. de clausura quæ.* 5. *puncto primo sub num. pr.* Donatus *tom. pr. tract.* 4. *quæ.* 12. *p.* 2. Si ad Sacristiam aditus non patet, nisi per januam, quæ sit in Claustro, mulieres eas ingredi non possunt; si verò habet ingressum, à sola Ecclesia, eis non prohibetur; quia sic censetur pars Eccle-

siæ,

siæ, & ejusdem, & non Conventus officina. Dubium potest esse de illa, ad quam duplici porta, altera in Claustro, alia in Ecclesia existente, patet aditus. Sed sub clausura contineri docuit Bonaccin. & Ameno post Sorbo ponderans PP. Pium, & Gregorium prætactas superius Const. edidisse, ad consulendum Religiosorum quieti, eosque liberandos à molestiis, & periculis conversationi mulierum connexis; quæ omnia, imo & casus, & præcipia, cum de facili possint haberi per ingressum mulierum in eam, ab ea prorsus sunt removendæ. Et hæc esse debet Superiorum Regula, nisi velint errare, ut loquitur Sorbo.

Neque possunt ingredi Grancias, Infirmarias, & Hospi-
22 tia, quamquam à Conventibus distantia; dummodo in eis sit Ecclesia cum Campanis, & Divina celebrentur Officia; secus si sint loca purè secularia, & ad Divinum cultum non destinata; *Donat. ibid. tract. 3. q. 8.* quæ non gaudere privilegio Conventus firmavit *Inn. X. Const. Cum sicut Bullar. Cherub. tom. 4. ad 15.*

Notandum illa verba adjecta Const. Regularium: *Nè eas*
23 *introducere, admittereve præsumant*, idem non importare; *introducere* enim omnem actionem comprehendit, quæ activè influit in ingressum mulierum in Conventum, ut invitare, consulere, approbare, hortari, monstrare iter, auferre impedimenta, januam aperire, & alia hujusmodi, ut fœminæ intrent; *admittere* verò importat eas recipere, concedere, & auctoritative permittere, ut intrent; quod nullus potest exequi, nisi, qui tenetur ex officio prohibere; ut sunt, Superior, ad quem spectat, ut in suo Conventu Const. Apostolicis obedientia non denegetur; & Janitor, seu Sacrista, qui januas Conventus, & Ecclesiæ debent respectivè custodire. hi omnes delinquunt omittendo, quod exequi debent; si non claudant ostium, non resistant, nè intrent, & non expellant, dum intraverint intimando illis censuras, repræsentando offensam Dei, & Const. Apostolicarum contemptum.

Credunt aliqui Const. utpote pœnales, & loquentes in præ-
42 cisis terminis, *introducere, admittereve*, non extendi ad mandan-

dantes, consulentes, aut adjuvantes, juxta sensum *Regul.* 15.
juris in 6. *odia restringi, & favores convenit ampliari*: in quo
post Sorbo *vers. est etiam notandum*, eos reprobat Ameno *num.*
24. affirmatque cum Genuensi, *prax. cap.* 17. *à num. pr.* nec
dissentit Sperellus *decis.* 48. *num.* 61. quod dispositio pœna-
lis extenditur ex identitate, & majoritate rationis, quando, si 25
non fieret extensio, sequeretur absurdum, lex redderetur elu-
soria, & multa sequerentur scandala; quæ omnia concurre-
rent, si ad consulentes &c. non extenderentur; ut quisque
rudis quoque intellectus potest deducere; nec videtur id
post literas Greg. *ubi Gratiæ*, & verba adjecta: *ingredi faciant,
vel permittant*: ac decretum alleg. *num.* 16. posse in dubium
vocari.

Sed quid si Religiosus, qui nec introduxit, nec admisit,
nevè influxum, etiam moralem, habuit in ingressu Mulieris,
eam jam introductam ex urbanitate salutat, & ex decentia
status illius per Conventum comitatur? dicendum cum A- 26
meno *num.* 31. delinquere crimine admittentium, aut intro-
ducentium, modo operetur aliquid, ob quod fœmina diuti-
us detineatur in Conventu; quibus addendum censerem, ni-
si eam quoque ad egressum stimulet, aut consulat.

Quas pœnas non incurrunt fœminæ ingredientes Clau-
stra, nevè Regulares eas permittentes ingredi tempore pro-
cessionum, cum id eis non sit interdictum, ut sequentibus
patet.

Nos Alexander miseratione Divina tituli Sancti Joannis „
ante portam Latinam presbyter Cardinalis Cribellus nun- „
cupatus, omnibus, & singulis præsentes nostras literas inspe- „
cturis, lecturis, & audituris fidem facimus indubiam, & in 27
verbo veritatis attestamur, qualiter Sanctissimus in Christo „
Pater, & Dominus noster D. Pius Divina providentia Pa- „
pa V. vivæ vocis oraculo nobis facto, dixit, & declaravit, fuis- „
se, & esse mentem, & intentionem suam, quod ejus literæ „
in forma brevis, sub die 24. *Octob.* 1566. Pont. sui A. pr. editæ, „
quibus, Mulieribus quibuscunque Monast. Regularium in- „
gressus cum derogatoriis clausulis, & irritantibus decretis „

 pro-

» prohibebatur, non solum comprehendant, & comprehenderent Mulieres habentes, & habere prætendentes facultatem, & indulta ingrediendi hujusmodi Monasteria, sed etiam omnes, & quascunque Mulieres alias tam in genere, quam in specie. Significans nihilominus idem Sanctissimus D. N. eodem vivæ vocis oraculo nobis facto, quod propter hoc, & per dictas suas literas non intelligit, quod Mulieribus præcludatur aditus accedendi ad Monasteria, & loca Regularia, ac eorum Claustra, quando in eis Missæ, & Divina officia celebrantur, ac quando processiones fiunt, & quando Christifidelium Cadavera ibi sepeliuntur, ac etiam pro eis suffragia fiunt, sed libere concessit, & concedit eisdem omnibus mulieribus facultatem, ut ad illa loca, in quibus dicta pia opera exercentur, cum aliis Catholicis personis accedere libere, & licitè possint, & valeant, & similiter quod, quando Divinum Verbum in Ecclesia Monasteriorum, & Regularium locorum hujusmodi proponitur, vel propter aliam quamcunque causam, est tantus concursus populi, quod commodè ingredi non possint, & egredi per principalem portam Ecclesiæ, concessit, & concedit eodem vivæ vocis oraculo, ut dictæ Mulieres, una cum aliis secularibus personis possint ingredi, & egredi per portam Claustri Monasteriorum, & Regularium locorum hujusmodi, dummodo recto tramite accedant ad portam, qua exitur à Monasterio, non obstantibus privilegiis, & cæteris Apostolicis, ac quibuscumque in contrarium facientibus. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum præsentes nostras literas exinde fieri fecimus, illasque manu propria subscripsimus, sigillique nostri, quo in talibus utimur impressione, communivimus.

» Datum Romæ in Palatio Apostolico in edibus nostræ solitæ Residentiæ sub Anno à Nativitate Domini 1568. Indictione 11. die vero 28. mensis *Januarii*, Pontificatus prælibati Sanctissimi D. N. Pii V. Anno 3.

Alex. Card. Cribellus.

Nec dicendum Oracula fuisse per Sedem Apostolicam revocata; quia Gregorius XV. *Const. Roman. Pontifex* 2. *Julii* 1622.,

1622., à sua revocatione excepit ea, facta S. R. E. Cardinalibus; & quamquam Urbanus VIII. Const. *Alias*, *Bull. Cherub. tom.* 4. extendat præfatam Gregorii ad ea, etiam ipsis Cardinalibus facta, idem tamen Const. *Alias felicis ibidem* declarat: Oracula Officialibus Papæ facta adhuc vivere; prout sequitur „ Motu proprio, certaque scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis, plenitudine, Officiales, seu Ministros prædictos, quibus alias ante emanatas prædictas Constitutiones, ex officiorum suorum auctoritate, & prærogativa de Oraculo, per eos à Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, habito, fides habere solebat: quo ad ea, quæ, ut præfertur, ad cujuslibet eorum officium, seu munus, quo funguntur, pertinent, in literis, etiam nostris prædictis, super revocatione Oraculorũ hujusmodi emanatis, minimè comprehensos fuisse, nec esse, nec comprehendi debere declaramus, & decernimus; & ad abundantiorem cautelam eosdem officiales, seu Ministros adversus easdem Constitutiones, quatenus opus sit, restituimus, & plenariè reintegramus in omnibus, & per omnia, perinde ac si, quo ad illos, prædictæ Constitutiones non emanassent. „

Cardinalis autem Alexander Cribellus erat tunc Officialis Domini Papæ; quod, quando aliunde non constaret, satis liquet ex clausulis illis: *Datum Romæ in Palatio Apostolico in Ædibus nostræ solitæ Residentiæ sub Anno à Nativitate Domini* 1568., *indictione* 11. *die verò* 28. *mensis* Januarii, *Pontificatus prælibati SS. D. N. Pii V. Anno* 3.

An autem peccet Superior, qui rogatus à Muliere nobili, processionem extraordinariam instituit, ut ipsa possit ingredi Claustrum, ad satisfaciendum suæ curiositati? reprobato Ameno *n.* 13. dicendum cum Sorbo, *cit. verb. circa quem*, *Rodrico*, *Joa. Cruce*, & *Villolobos.* ex Donato citatis ab Ameno *num.* 12. peccare mortaliter, pœnisque taxatis ligari; non modo, quia ratio eum movens, ad instituendam processionem levis ponderetur; verum etiam, quia prudenter præsumitur B. Pium noluisse suam concessionem, ad similes processiones ampliare. 29

Hh 2 Unde

Unde inferendum decretum relatum à Lantusca verb. *Claustrum num.* 2. exigens expressam licentiam Sedis Apostolicæ, quòd fœminæ licitè possint comitari processiones per claustra Regularium, posse tamquam subreptitium, nullius valoris censeri; quia petitio exhibita ab Episcopo Oriolen. Sacræ Congregationi Rituum nullum verbum facit, aut de declaratione Pii V. *Const. Decet.*, aut de nova concessione facta Mulieribus vivæ vocis Oraculo per præfatum Eminentissimum Cribellum relato. Additur praxis communis, & præsertim Urbis, cui nullum adversari constat *Donat. tom.* 1. *part.* 2. *tract.* 4. *quæst.* 19. Quamvis privilegium, quo ad ingressum Mulierum in claustra Regularium, non videatur ubique in usu, nisi pro tempore, quo processiones fiunt.

Secularibus non est ad eorum claustra aditus absolutè interdictus: verùm quibusdam eos recipere, & admittere in certis circumstantiis, prohibetur, prout sub die 1. *Decembris* 1679. *S. Cong. Ep. & Reg.* illis Minorum de Observantia injunxit; cujus dispositio reperitur confirmata à san. mem. Innoc. XI. *die* 20. *Septembris* 1685. *Director. trium. Ord. Const.* 8. pro ut sequitur.,, Emanavit alias, & infra, decretum teno-
» ris, qui sequitur: Videlicet, S. Cong. &c. Religiosæ quieti,
» & tranquillitati Fratrum Min. S. Francisci de Observ. benignè
» consulens, injungendum censuit, prout præsentis decreti te-
» nore injungit omnibus, & singulis dicti Ordinis Superioribus
» Provincialibus, Localibus, eorumque subditis, sub pœna pri-
» vationis officiorum Ordinis, immediatè incurrenda, nè ullo
» unquam tempore, quovis prætextu, vel quæsito colore, per-
» mittant, aut consentiant seculares quoscumque ingredi septa
» suorum Conventuum, deferendo per silvas, hortos, & prata
» sclopos ad venandum, sive alia armorum genera, vel illa apud
» Fratres, tàm Superiores, quàm subditos deponere: pariterque
» ludere quomodolibet per claustra, aliaque loca publica, vel
» privata ipsorum Conventuum; & convivere, ac pernoctare in
» eis ultra triduum, tantùm piæ hospitalitatis titulo; & sic ser-
» vari mandat; non obstantibus &c. Decernentes easdem præ-

sen-

sentes literas semper firmas, validas, & efficaces existere, & fo- „
re, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, „
ac ab illis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit inviolabi- „
liter servari &c. Non obstantibus &c. „

Sub qua dispositione legis comprehenduntur, etiam Clerici, nisi sint bonæ vitæ, ut *sub die* 10. *Maii* 1680. eadem S.C. in terminis firmavit, ut infra. „ S.C. &c. Referente Eminen- 31 tissimo Casanate censuit suprascriptam prohibitionem extendendam esse, etiam ad Clericos, exceptis tamen Clericis, qui exemplarem vitam ducunt. „

Non verò Syndici Apostolici Conventuum præfatorum Fratrum, ex ejusdem ibidem S. Congregationis responso ad dubium, eidem super ea re per Patrem Fratrem Joannem Baptistam ab Atina, Procurat. Generalem Ordinis propositum *An scilicet dicti Syndici comprehenderentur in Decreto emanato* 32 *die* 1. *Decemb.* 1679? quæ respondit ut infra. „ S.C. &c. audito Patre Ministro Generali Ordinis, & attentis narratis, censuit, ac declaravit præfatos Syndicos Apostolicos Conventuũ ejusdem Ordinis, non comprehendi in enunciato Decreto. Romæ 4: Decembris 1699. „ G. Card. Carpineus. Joseph Emygdius Ferrus Pro-Secretarius.

Intelligas decretum S. Cong. de anno 1685 non comprehendere Seculares Confugientes ad præfatorum Conventus pro Immunitatis beneficio.

Cùm Conventus suppressi, iterum restituuntur Religioni, cujus prius fuerant, non videtur necessarius novus consensus, vel Cleri, vel Religiosorum, si qui in eodem loco ante suppressionem præexistebant, cum in prima eorum fundatione illum exibuerint, & non simus in casu acquirendi novum jus, sed antiquum exercite possidendi.

Limitarem, nisi Religiosi præexistentes concludenter ex 33 restitutione probarent, sibi præjudicium inferri; adeo ut nec in proprio, nec in Monasterio restituto posset, aut ex redditibus, aut ex eleemosynis numerus Religiosorum, per Constitutiones Apostolicas requisitus, commodè sustentari; In casu enim subsisterent motiva jam factæ suppressionis.

In

In concessione Conventus suppressi, diversæ Religioni facienda, non est dubium id exigi: prout infra S. Cong. disponit. „ Fratres Reformati Ordinis Sancti Francisci Provinciæ Tusciæ obtinuerunt, ex benignitate Eminentissimi Cardinalis Commendatarii Abbatiæ Sancti Joannis Baptistæ, Conventum, & Ecclesiam, aliàs Congregationis Fratrum Jesuatorum suppressæ, intra mœnia Civitatis Florentiæ existentem, cum obligatione tamen adimplendi omnia onera Missarum, & Anniversariorum, eidem Ecclesiæ annexa; In quem Conventum iidem Fratres Reformati eorum antiquum Hospitium transferre, seù potiùs novum Conventum erigere intendebāt: Contradicentibus ad id cæteris Mendicantibus, qui ex hujusmodi translatione, seù novi Cenventus erectione, non levè sibi præjudicium inferri præsumebant; quare delata hujusmodi controversia ad Sac. Congregationem negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præpositam.

„ Eadem Congregatio, utriusque partis rationibus maturè examinatis, referente Eminentissimo Cardinali Columna, declaravit, atque decrevit, non esse locum hujusmodi translationi, seù novi Conventus erection; & dictos Fratres Reformatos dimittere debere præfatum Conventum, novitèr acquisitum; & ad eorum antiquum Hospitium redire, in eoque permanere, servata ejusdem Hospitii forma: Quæ omnia, ut executioni fidelitèr demandentur, censvit remittendum, prout præsentis Decreti tenore, remittit Eminentiss. Archiepisc. Florentino, ut cum facultatibus ejusdem Sac. Congreg. dictos Fratres Reformatos ad eorum obseruantiam compellat., contrariis quibuscunque non obstantibus, &c. Romæ 26. Martii 1677. Card. Gaspar Carpineus.

Jo. Bapt. Spinula Archiep. Januen. Secr.

Videas *cap. Offic. quo ad declarat. Regul. S. Franc. num.* 42. resolutum: an Fratres Minores possint in Fundatione Conventus quidpiam exigere. & *cap. Offic. quo ad præcedentiam num.* 21. quid dicendum de præcedentia debita Conventibus suppressis, postea restitutis. de quorum visitatione habes plura *cap. Offic. quo ad visitationem Ordinarii, &c.*

CAPUT

CAPUT XIX.

Officialis quo ad declarationem Regulæ S. Francisci.

SUMMARIUM.

1 *Commentis sæpè verborum sensus alteratur.*
2 *S. Franciscus prohibet glossas super Regula.*
3 *Constitutio Vrbani VIII. revocatoria indultorum contra Regulam, & Decretales Nicol. & Clement.*
4 *Constitutio Innoc. XI. super puritate Regulæ.*
5 *Innoc. XII. Const. confirmatoria literarum Innocentii XI.*
6 *Opinio Ioannis XXII.*
7 *Quid sit dominium; & à Titulo discrimen?*
8 *Ejusdem divisio.*
9 *Juris in re, & ad rem differentia.*
10 *Possessionis, & proprietatis natura.*
11 *Vsus fructus, & usus juris describitur &c.*
12 *Vsus simplex facti reperitur sine jure in re, vel ad rem.*
13 *Administratio quid significet?*
14 *Quæ res sit usu nõ consumptibilis?*
15 *Sententia, quod in rebus, quę usu consumuntur, non distinguitur usus simplex facti à dominio, & jure utendi.*
16 *Alterius sententiæ fundamenta.*
17 *Debent distingui licitè, & jure uti.*
18 *Nullus Religiosus habet dominium pecuniarum.*
19 *Differentia paupertatis Minoriticæ ab ea cæterorum Religiosorum.*
20 *Jus naturale, seù poli describitur &c.*
21 *An in re pecuniaria respectu Fratris Min. detur parvitas materiæ?*
22 *Quid dicendum in cusione, & tonsione monetæ?*
23 *Crimen sollicitationis etiã in qualitate consistit.*
24 *Datur quantitas pecuniæ sufficens ad delictum receptionis.*
25 *A quo puniantur adulterantes monetas.*
26 *Frater Min. non potest in rigore emere.*

27 *Ven-*

27 *Venditio rigorosa quid importet?*

28 *Non possunt Fratres alienare Capellas, & sepulturas.*

29 *Modus congruus in ipsarum concessione servandus*

30 *An Syndicus id possit?*

31 *Quomodo intelligendum: quidquid acquirit Monachus &c.*

32 *Dictio universalis omnes comprehendit.*

33 *Frequentia aggravat crimen.*

34 *Frequens à recidivo, & relapso distinguitur.*

35 *Peccat portans camiseam lineam.*

36 *Actus facultatiuus nullam obligationem inducit.*

37 *Sensus clausulæ sine strepitu judicii.*

38 *Iudicium Ordinarium à Summario distinguitur.*

39 *Omissio consilii, & assensus actum irritat.*

40 *Differunt requisitio consilii, & consensus?*

41 *Consilium non obligat.*

42 *In Fundatione Conventuum nil Fratres Min. à Fundatoribus exigere possunt.*

43 *Est necessaria protestatio ab integro definitorio formanda.*

Quia sępissime per glossas, seù commenta, aùt doctrinales interpretationes solet legitimus verborum sensus, & pu-
1 ra Authoris intentio, vel depravari, aut alterari, & ad non intentum extorqueri, ideò Regulam Sancti Francisci, utpote ab eodem in suis tabulis stricte interdictum, glossare non
2 intendimus, nec referre super ea editas declarationes Nicol. III., & Clem. V. ab Ordine receptas, quæ videri respective possunt, illa Nicolai *cap. exiit de verbor. signif. in 6. lib. 5. tit. 12.*, & altera Clementis *cap. exivi lib. 5.* Clementin. *de verborum signif. tit. 11.* sed aliqua iuxta ipsarum tenorem dubia resolvere; quibus præmittimus Const. Urbani VIII., & Innocentii XI., & XII.

Omnia itaque Privilegia, Concessiones, & Indulta, sive per litteras Apostolicas, etiam motu proprio, sive vivę vocis oraculo concessa, quæ puritati Regulæ, aut declarationibus Nicolai III., & Clementis V. quomodolibet adversantur, revocan-

vocantur ab Urbano VIII. adeout illis deinceps uti non possint, ut infra.

„ Sacrosanctum Apostolatus ministerium humilitati nostræ, nullo licet meritorum suffragio, Divina dispositione commissum, postulat, ut inter gravissimas, mutiplicesque Apostolicæ solicitudinis curas, illam peculiari studio complectimur, per quam personæ sub suavi Religionis jugo Salvatoris, & Domini nostri obsequiis famulantes felicioribus in dies proficiant incrementis. Cum itaque, sicut accepimus, dilecti filii Fratres Ord. Min. S. Francisci de Observ. assiduis Verbi Dei Prædicationibus, continuaque Sacramentorum Ecclesiasticorum administratione; necnon aliis spiritualibus exercitiis uberes in vinea Domini fructus jugiter afferre noscantur. „

„ Nos, ut Fratres prædicti in tam laudabilium operum exercitio eo alacrius perseverent, quo amplioribus fuerint ab hac Sancta Sede favoribus muniti, providere, necnon felici illorum statui, quantum nobis ex alto conceditur, consulere volentes, necnon statutis, & per eos in Capitulo Generali proxime præterito decretis inhærentes, ac supplicationibus etiam dilecti filii Bernardini de Senis, ejusdem Ordinis Ministri Generalis, nobis super hoc humiliter porrectis inclinati: quod de cętero perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli ejusdem Ordinis professores juxta dicti Ordinis Regulam, necnon declarationes à piæ mem. Nicolao III., & Clemente V. Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, desuper emanatas, cum calepodiis, seù sandaliis apertis dumtaxat incedere teneantur; neque allo pedum operimento, sive panneo, sive alterius cujuscunque materiæ existat, absque expressa licentia, uti possint: quodque integrum eorumdem professorum vestimentum duabus tantum tunicis constet, & constare debeat, una .s. cum caputio, & alia sine caputio, ut eadem Regula præscribit; neque ejusdem Ordinis professores tertia tunica, seù Camisia staminea, aut interula, sivè sudariis, vel alia quacumque re, contra ejusdem Regulæ tenorem, etiam in vim concessionis fæl. record. Julii Papæ II. etiam prædecessoris nostri, sive allo quovis prætextu, & ex quacumque causa ullo modo „

„ uti valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium
„ perpetuo statuimus, atque declaramus, prædictamque Julii
„ prædecessoris,& quascunq;alias concessiones, sive indulta, tam
„ per literas Apostolicas, & motu proprio, quàm vivæ vocis
„ oraculo, & aliàs quomodolibet concessa, eidem Regulæ quo-
„ modolibet contraria, abrogamus Decernentes &c. non obstan-
„ tibus &c. *Dat. Romæ* 1. *Octob.* 1625.

Innocentius XI. declarat Omnes, & Singulos Fratres de Corpore Observantiæ teneri observare Regulam S. Francisci juxta Declarat. Nicolai III., & Clementis V. contrarias consuetudines, & Privilegia revocat; plura præcepta specificat, & alia observanda in Receptione, & Professione venientium ad Ordinem, & Prælatorum electione; ac usum Syndici Apostolici licitum firmat, & bonorum administrationem,
4 etiam Monialium, Fratribus prohibet ut infra *Solicitudo Pastoralis Officis, & infra*.

§. I. „ Cum itaque (sicut accepimus) in pluribus Ca-
„ pitulis Generalibus Ordinis Frat. S. Francisci nuncupatorum,
„ & novissimè in Vallisoletano, quod anno 1670. celebratum
„ fuit, unanimi omnium Fratrum vocalium consensu, declara-
„ tum, & protestatum fuerit in nullo Regulæ eorundem Fra-
„ trum Minorum præcepto, eatenùs cum Fratribus Minoribus
„ de Corpore Observantiæ, sive Observantes, sive Refor., sive
„ Discalceati, sive Recollecti dicantur, dispensatum fuisse, nec
„ ipsum Observantiæ Corpus ullam unquam admisisse, vel ad-
„ mittere dispensationem in Regula, sed potiùs velle pro viri-
„ bus, Divino favente auxilio, illam purè observare, juxta Sum-
„ morum Pontificum declarationem à Fratribus Observantibus,
„ seù de Observantia in suis Statutis Generalibus recompilatis,
„ pro Cismontanis anno 1663., & pro Ultramōtanis anno 1621.,
„ ac à Reformatis, Discalceatis, & Recollectis in suis particula-
„ ribus Constitutionibus respectivè admissas, & receptas. (Di-
„ ctio respectivè facit, ut singula singulis sint referenda.) „ Gobat. *tom.2. Oper. Moral. tract.3. cap.6. Append.2. sub num.32. lit. A.*)

§. II. „ Nos pro majori hujus protestationis firmitate,

& ut

& ut in ordine præfato ſtatus, & Regula Fratrum Minorum „
purè obſervetur, ſinguliſque Fratribus prætextus eam tranſ- „
grediendi prçcludatur, eandem proteſtationem, & declaratio- „
nem ſupra expreſſam, harum ſerie, auctoritate Apoſtolica, ap- „
probantes, & confirmantes, motu proprio, ac ex certa ſcien- „
tia, & matura deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ poteſta- „
tis plenitudine, tenore præſentium declaramus, omnes, & ſin- „
gulos Fratres de Corpore Obſervantiæ dicti Ordinis teneri in „
conſcientia obſervare Regulam Fratrum Minorum S. Franci- „
ſci, & præcepta ejus, à fel. record. Nicol. III., & Clem. V. Ro- „
manis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris, expoſita, & nu- „
merata ad formam Conſt. prædictarum reſpectivè; & ſignan- „
tèr, præter præcepta, quæ non ita frequentèr occurrunt, & re- „
citationem Divini Officii, teneri ad jejunia, præcepta in Re- „
gula, niſi excuſet neceſſitas: ad incedendum ſine calceamen- „
tis, hoc eſt abſque aliquo, quod pedem cooperiat, cujuſcumq; „
illud materiæ ſit, niſi adſit vera neceſſitas à Prælato appro- „
banda: ad non equitandum, niſi infirmitas, vel neceſſitas, ju- „
dicio Superiorum probata, excuſet: ad vilitatem veſtium juxta „
ta prædictas Conſtitutiones reſpectivè: ad non utendum plu- „
ribus veſtimentis, quam illis, quæ Regula præſcribit, nempe „
una tunica cum caputio, & alia ſine caputio, corda, & femo- „
ralibus; nam aliud quodvis veſtimenti genus ultra prædicta „
(excepto mantello ab initio Religionis licito) ut induſia, ſeù „
camiſiæ, ſudariola, tunicellæ, & ſimilia, ſunt contra Regulam, „
niſi adſit vera neceſſitas excuſans à præcepto per Prælatum „
approbata. „

§. III. „ Ac demum teneri ad capitale præceptum Reli- „
gionis Fratrum Minorum de non recipiendis denariis per ſe, „
vel per interpoſitam perſonam. „

§. IV. „ Aliarum enim rerum neceſſariarum poſſunt „
Fratres Minores de Corpore Obſervantiæ hujuſmodi habere „
uſum, licet non dominium; Denariorum autem, nec domi- „
nium, nec uſum: & proinde quævis contrectatio pecuniæ, ſeù „
denariorum, quæ non ſit purè naturalis, ſeù quæ ſit quovis „
modo politica, cujuſcumque Domini ſint denarii, ſeù pecunia, „

„ Fratribus Minoribus Obſervantibus, ſeù de Obſervantia, eſt
„ omnino prohibita.

§. V. „ Ac propterea omnes, & ſingulas diſpenſatio-
„ nes, conceſſiones, & conſuetudines, ſi quæ contra præmiſſa
„ in Corpore Obſervantiæ Ordinis prædicti reperiantur, mo-
„ tu, ſcientia, deliberatione, & poteſtatis plenitudine pa-
„ ribus, earundem tenore præſentium revocamus, caſſamus,
„ irritamus, annullamus, viribuſque, & effectu penitùs, & omni-
„ nò vacuamus, ac revocatas, caſſatas, irritas, & nullas, viri-
„ buſque, & effectu penitùs, & omnino vacuas eſſe, & perpetuò
„ fore decernimus, & declaramus.

§. VI. „ Declarantes tamen paritèr, quod per præmiſſa
„ non prohibentur in dicto ordine Syndici Apoſtolici; cum eo-
„ rum uſus non ſit diſpenſatio in Regula, ſed modus à Romanis
„ Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris proviſus pro puriori il-
„ lius obſervatione: Sive ejuſmodi Syndici aſſumantur ad præ-
„ ſcriptum Conſt. Nicol. III., & Clement. V., prædeceſſorum
„ prædictorum, ſive ſecundum diſpoſitionem Conſtitutionum
„ rec. mem. Martini IV., & Matt. V.; ac Pauli IV., prædeceſ-
„ ſorum paritèr Noſtrorum, prout illorum uſus in ſingulis Fa-
„ miliis, Congregationibus, Reformationibus, aut Provinciis
„ Ordinis prædicti reſpectivè fuerit receptus.

§. VII. „ Ut autem in ingreſſu Religionis unuſquiſque
„ de obligationibus, quas aſſumere vult, plenè informetur, ſta-
„ tuimus, ut nullus recipiatur ad habitum Regularem in eodem
„ Ordine, niſi priùs plenè informatus ſit de prædictis præceptis
„ Regulæ, obligantibus in conſcientia, & prævia hac notitia,
„ velit probationem ſubire; Nec quiſquam admittatur ad pro-
„ feſſionem Regularem, niſi priùs examinatus ſit de intellectu
„ Regulæ, & præceptorum ejus, juxta prædicta; & deinde im-
„ mediatè ante illam, coram tota Communitate fiat ei proteſta-
„ tio, quod ad obſervantiam Regulæ, cum omnibus ejus præ-
„ ceptis, tunc numerandis, & exprimendis, obligetur in profeſ-
„ ſione, eamque proteſtationem admittat, & ſub ea profeſſionem
„ faciat.

§. VIII. „ Quia verò efficacius prædicta obſervandi me-
dium

dium est exemplum Prælatorum, sive Superiorum, ideò statuimus pariter neminem eligi posse in Prælatum, sive Superiorem in Ordine prædicto, qui vitam communem Observantiæ non sequatur; hoc est, qui frequenter equitet, seù infirmitatem, qua ab obligatione pedibus incedendi excusetur, habeat: qui indusiis, seù camisiis, aut lineis, utatur apud se, vel in lecto: qui calceatus incedat: qui jejunia Ecclesiæ, & Regulæ non observet: qui aliquando visus sit contrectare pecunias, nisi jam per triennium saltem emendatus sit: qui notabiliter defectuosus sit in assistendo communitatibus Chori, Refectorii, & aliis, prout sibi in Constitutionibus præscribitur. »

§. IX. „ Porrò electio illius, qui in omnibus præmissis vitam communem non sequatur, irritanda sit à Prælato, sive Superiore Generali, capta informatione extra judicali pro sua conscientia sine strepitu Judicii, cum consilio tamen, & assensu trium Fratrum, qui Ministri Provinciales, vel saltem Definitores Provinciæ, sint, vel fuerint: ipsorum autem conscientias, ne aut ille expellatur, qui vitam communem sequatur, aut ille confirmetur, qui eam non observet, oneramus. »

§. X. „ Demum, ut omnis occasio transgrediendi præceptum de non contrectandis denariis, seù pecuniis, auferatur, omnibus, & singulis dicti Ordinis Prælatis, sive Superioribus in virtute S. Obedientiæ, ac sub pœna privationis suorum officiorum injungimus, ut nulli Religioso ejusdem Ordinis permittant administrationem fundorum, reddituum, aut quarumcumque aliarum rerum, & bonorum mobilium, vel immobilium, cujuscumque Domini illa sint; & signanter, ut nulli Religiosorum Ordinis hujusmodi permittatur administratio bonorum temporalium alicujus Monasterii Monialium sub quovis prætextu, aut nomine, nempe Administratoris, Syndici, Factoris, Coloni, Superintendentis, Villici, aut alio quovis imaginabili. Decernentes &c. sublata eis &c. ac iritum, & inane &c. non obstantibus &c. *Romæ* 20. *Novembris* 1679.

Innocentius XII. solvit dubium ortum super eligibilitate, vel inegibilitate eorum, qui non servant rigorem Regulæ, prout

5 prout sequitur. „ Aliàs à fel. rec. Deinde inserit litteras Innoc.XI., & infra subdit: Cum autem, sicut dilectus filius Bonaventura Poerius Minist. Generalis dicti Ordinis Nobis nuper exponi fecit: nonnulli Visitatores ex utraque familia ejusdem Ordinis, tam de Observantia, quàm Reformati dubium ei proposuerint: An eorum Religiosorum, qui vitam communem, in victu, vestitu, chori frequentia, iter pedibus agendo, aliisque similibus à Regula præscriptis rigoribus non observant, idque ex infirmitatis, sive alterius impotentiæ causa, quæ eos, juxta Textum Regulæ, & Constitutionum dicti Ordinis, excusat, adeoque à transgressionis culpa eximit, electio in Prælatos, sive Superiores in eodem Ordine valida sit, eaque, si alias canonicè facta reperiatur, & illi officiorum, ad quæ fuerint electi, cetero qui sint capaces, ab ipsis Visitatoribus confirmari possit, & debeat; Ipse verò Bonaventura Minister Generalis, tametsi existimet Religiosos, qui propter infirmitatem, aut aliam quamvis necessitatem vitam communem, aliaque in præinsertis Innocentii Prædecessoris literis præscripta exactè observare nequeunt, ab Officiis, & Gradibus Superioritatis excludi debere, seque, ac pro tempore existentem Ministrum Generalem Ordinis supradicti, eos, etiam aliàs canonicè electos, juxta earundem litterarum formam, excludere posse, illos autem, qui culpabiliter dictam vitam communem non observant, & ex malitia delinquunt, non solum ab Officiis, & Gradibus hujusmodi excludi, sed etiam pœnis circa trasgressores statutis puniri debere; nihilominus dubium præfatum declarari, ac aliàs desuper opportunè à nobis provideri plurimum desideret. Nos ejusdem Bonaventuræ Ministri Generalis votis hac in rè favorabiliter annuere volentes, eumque à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, censuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, supplicationibus ipsius Bonaventuræ Minist. Generalis nomine nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, de

Venera-

Venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium, & di- „
lectorum filiorum Romanæ Curiæ Prælatorum super Disciplina „
na Regulari specialiter à Nobis Deputatorum, qui rem maturè „
discusserunt, consilio, Religiosos omnes præfati Ordinis, qui „
vitam communem Observantiæ in præinsertis Innoc. Præde- „
cessoris literis præscriptam verè,& cum effectu sequi non solet, „
etiamsi id ex infirmitate, seù alia quavis necessitate, & absque „
ipsorum culpa accidat, in Prælatos, seù Superiores ejusdem „
Ordinis eligi non posse, eorumque electionem, si quando fiat, „
tametsi aliàs canonica foret, à Prælato, sive Superiore Generali „
d.Ordinis, servata quoad hoc earumdem literarum forma, ir- „
ritandam esse; illos vero &c. sed insuper penis Constitut. ipsius „
Ordinis, subiacere, auctoirtate Apostol. tenore præsentium, „
declaramus, ac etiam statvimus, & ordinamus. Decernentes „
&c. non obstantibus &c. *Romæ 2. Julii 1695. Bull. Innoc. XII.* „

Ioannes XXII. contra decretalem Nicolai III. tres edidit 6
Const. incip. prima, *Ad Conditorem*: secunda, *Cum inter nonnullos*: tertia, *Quia quorumdam, inter extravag.* Ioann. XXII. *de verb. signific. tit.* 14., ubi respectivè tradit Fratres Minores sine dominio, & jure utendi, in rebus usu consumptibilibus usum facti non habere; prout præallegat. Nicolaus §. *Nec quicquam declaraverat*.

Ex quo occasione paupertatis, quam fratres prædicti profitentur,& quæ ab eis omnium rerum dominium excludit, oritur quæstio: an in iis, quæ usu consumuntur, separari possit usus à dominio? & apud Minores de facto separetur? pro solutione prius notentur juris termini.

I. Dominium (non jurisdictionis, quod est potestas gubernandi subditos præcipiendo, prohibendo &c., sed) proprie- 7
tatis *est ius, hoc est facultas legitima de re corporali perfectè, & libere absque ullius injuria disponendi, vendendo, donando alienando &c.*, Duo enim operatur dominium. Primum, ut Dominus possit de re sua decernere, ut volverit; alterum, ut possit rem suam vindicare; & si impediatur, valeat in judicio experiri. Distinguitur à titulo, tamquam effectus à causa: nam titulus stat pro causa, apud Calvinum *Lexicon Jurid.*, & considera-

ſideratur, ut cauſa moralis, & radix dominii ex Bart. à S. Fauſt. *Spec.Confeſ.diſp.* 1.*q.*4.quod tituli allegatione probatur; dicenti enim alicui ſe eſſe dominum, & poſſidere rem, reſponderi ſolet, oſtende titulum, cauſam nimirum, & fundamentum dominii, & poſſeſſionis; quod ſi fundum à legitimo domino emerit, vel dono receperit, allegat verum titulum, veram nimirum emptionem, aut donationem; & tunc poſſidet cum titulo præſumpto, quando rem emit, vel recipit ab eo, quem bona fide putaverat dominum, licet re vera non eſſet. Hujuſmodi enim emptio quamquam cauſa ſufficiens non ſit ad transferendum dominium, præſumitur tamen talis interim, dum bona fides adeſt.

II. Rerum dominium aliud eſt directum, utile alterum:
8 directum eſt *ſine fructu cum ſpe tamen conſolidationis*, *ut ait* Azorius *Inſtit. Moral. par.* 3. *lib.*1. *cap.* 12. *ſecundo quæritur*, ſeù conjunctionis proprietatis cum uſufructu per Calvinum *Lexicon Juridicum*, quod eſt conſolidare, non minus, ac ſi uſufructuarius proprietatem acquirat; Hujuſmodi habet dominus rei, in emphitheuſim, vel Feudum datæ: Utile verò habet annexum uſumfructum: quale dominium habet, qui rem in emphitheuſim, aut Feudum accepit. Ex quo ſequitur, quod de eo, qui utroque dominio gaudet, plenum rerum dominium, & proprietatem habere dicatur.

III. Dominium propriè eſt rerum corporalium apud alleg. Azorium, & Layman *Theolog. mor. lib.* 3. *de juſtitia tract.* 1. *cap.* 5. *ſub num.* 2., hoc eſt fundi, veſtis, auri &c, quæ corporalia dicuntur, quia ſunt ſua natura tangibilia; & impropriè extenditur, etiam ad res incorporales, ſeù jura, ut ad jus hæreditatis, ius eligendi, jus præſentandi, actiones, ſervitutem, obligationes &c.

IV. Differunt pariter jus in re, & jus ad rem; Jus in re ex Azorio *cit.cap.*7. *in fine*, *eſt facultas utendi re* (& ſi ſit cum
9 pleno dominio, eam pro libito diſtrahendi) *ut ſua*; ut domo, cane, veſte &c. quia *ſua* leges, & jura vocant id, quo quis uti poteſt plenè in ſuum commodum, & diſtrahere, ut libet, niſi lex, vel pactio reſiſtat: Vel ut ait Du-hamel *Theolog. Cleric.*

*ric. tom.2. de justitia, & jure dist. 2. cap.2. num.*1. Jus in re est facultas, qua quis habet in re, iam sua, & quã de facto obtinet, Jus ad rem, *est facultas petendi rem, ut nostram, vel nobis debitam, aut ex contractu, vel quasi contractu, aut ex quavis alia causa*; sic Clericus à Patrono præsentatus ad Beneficium habet jus ad rem, non in re. Si Cajus vendiderit Domum Titio, sed hic nondum tradiderit, nec pignus, aut fidem dederit de pretio dando, habet Titius jus ad Domum, non jus in Domo. Hæres institutus, sed qui nondum hæreditatem adierit, habet jus ad hæreditatem, non tamen jus in hæreditate; hinc fit, ut duo possint habere jus; unus quidem in re, alter ad rem; Cajus in allato exemplo habet jus in Domo, & Titius ad Domum; Ex præalleg. Du-hamel jus ad rem est facultas, qua quis habet, ut res aliqua fit sua: ad quæ cohærenter Donatus *prax. tom.2. tract. quæst.*23. scripsit electionem jus ad rem conferre, confirmationem vero jus in re tribuere. utiliusque esse jus in re, quam ad rem habetur, *cap. ex debito inter extravag. com. lib.*1. *de electione*.

V. Possessio ex Marchant. *in cap.*4. *Regul. S. Francisci tit.*1. *quæst.*1. dominio addit, ut quis in tali jure, non impediatur; inter quam, & dominium plures differentias videas apud alleg. Calvinum. 10

VI. Proprietas, ut à dominio, & possessione distinguitur, importat independentiam à quovis alio in dominio, & possessione rei, cujus quis habet proprietatem, ac parem non habere.

VII. Duplex consideratur jus politicum in usu rei: *usus fructus, & usus juris*.

Vsus fructus est facultas utendi re, & fructibus ejus, in utilitatem propriam, & commodum, etiam aliorum, salva tamen substantia rei fructvariæ: loquimur enim de usu fructu separato à proprietate, & dominio. 11

Usus juris est facultas, qua quis ad solos proprios usus utitur, vel potest re aliena tantùm uti, salva ejus substantia: sic is, cvi concessus est usus, V. G. horti, potest ex eo herbas, & brassicas pro se, & sua familia percipere; sed non potest

pro aliis, sicut potest usufructuarius: & ideo pinguior est usus fructus, quam usus juris. Item usus juris civilis duo includit: Primò, posse se defendere, etiam civiliter, contra quemcumque invasorem: Secundò, posse rem in judicio, & extra repetere.

VIII. Usus simplex rerum, vel facti usus, est usus, quo
12 alieno quis utitur, Domino permittente, concedente liberaliter, & ex charitate sic volente; absque eo quod habeat jus aliquod civile ad rem, vel in re; sed tantùm permissionem, sive licentiam.

IX. Administratio ex Peyrino *de subd. qu.2. cap. 2. noto*
13 *secundo*, est jus gubernandi, & distribuendi juxta conditiones certas, & limitatas, non tamen alienandi, nec in quoslibet usus expendendi.

X. Res usu non consumptibiles sunt, & dicuntur, quarum usus non est consumptio, & quibus, salva ipsarum sub-
14 stantia, utimur, ut sunt prædia, domus, vasa &c.; vel non unico usu consumuntur, ut vestes; quæ licet usu atterantur, ipsarum tamen substantia unico actu non destruitur.

Usu autem consumptibiles illæ dicuntur, quæ unico usu, & actu consumuntur, ut sunt cibus, & potus: ac etiam pecunia, quæ unica permutatione consumi potest sic, ut non sit ulterius permutantis, nec ejus, qui permutationem concessit.

Difficultas procedit de rebus, quæ unico actu consumuntur, vel quorum usus est abusus, hoc est rei consumptio, *ut alleg. Const.* Joannes notat. *abuti autem* (ait,) *dum tractatur de rebus usu consumptibilibus, pro rei consumptione sumitur, quod ei opponitur, quod est uti; Uti quidem præsupponit, quod cum usu, salva rei substantia, maneat; sed abuti exigit, quod cum actu hujusmodi rei substantia consumatur.*

Et non posse in his usum simplicē facti à dominio, & jure utendi separari, satis doctè probat ibidem: & primo, nam opti-
15 mè sequitur, quod si Petrus dat usum panis Fratri Minori, sit Frater dominus panis; nam si usum habet, potest panem manducare; adeoque illum destruere, & sic de illo perfectè dispone-

sponere, quod est esse dominum, ex Peyrino *de subd. quæst. 2. cap. 2. ver. noto.*, & perfectè de illo dominium habere. Quæ illationes, nec tenent, nec fieri possunt in re usu non consumptibili: Det Francisco Petrus usum, vel etiam usumfructum vineæ, tametsi possit Franciscus fructibus uti, & eisdem frui; attamen nequit vineam destruere, deque illa perfectè disponere.

Secundo, dum Frater Minor simplici, & facti usu pane utitur, vel habet jus utendi, vel non? si primum, usus facti in re usu consumptibili à dominio non distinguitur; si Secundum; ergo illicitè, & injustè Frater pane utitur, quod non est dicendum; etenim usus ille rei non reputatur justus, si sit absque utendi jure factus, & ab eo, qui jus non habet utendi.

Tertio, si Frater absque jure utendi pane uteretur, non esset dabilis ratio, neque assignandum discrimen, cur ipse usu facti licitè pane, & non pecunia uteretur.

Verum separari posse, & apud Minores de facto separari, firmat allegat. Nicolaus §. *Nec per hoc, quod proprietatem usus*, 16 ait, *& rei cujusque dominium à se abdicasse* (scilicet S. Franciscus) *videtur, simplici usui omnis rei renunciasse convincitur: qui, inquam, usus, non juris, sed facti tantummodo nomen habens, quod facti est tantùm, in utendo præbet utentibus nihil juris; quinimo necessariarum rerum, tam ad vitæ sustentationem, quam ad Officiorum sui status executionem (excepto quod de pecunia infrà subjungitur) moderatus usus, sed secundum eorum Regulam, & veritatem omnimodam concessus est Fratribus, quibus rebus Fratres licitè uti possent durante concedentis licentia*. Et deinde Clemens V. §. *Proinde*: tenent Marchant. *cit. q. 3.* Poncius *Curs. Theol. disp. 23 de virtute Moral quæst. 7. num. 42.* Miranda *man. tom. 1. quæst. 28. art. 10.*, aliique ex Ordine Franciscano, ac plures exteri: Thomas Tamburin. *lib. 8. explic. Decalogi tract. 1. cap. 1. n. 8.* citans Sotum, Valentiam, Molinam, Suarez, Lessium Sanchez, & Layman *loco cit. cap. 6. num. 7.*

Nec obstat Joannem XXII. oppositum *extravag. ad Conditorem* defendere, & dominio rerum existenti, per Nicolaum, & Clementem, apud Sedem Apostolicam, renunciare. Nam alii Pontifices præfatum rerum dominium resumpserunt.

Martinus IV. Const. *Exultantes* apud *Bull.* Roderici *Bulla* 1., & Paulus IIII. Const. *ex Clementi Sedis* apud Cofect. *collect. privileg. Mend.*, qui *extravag. alleg.* cum aliis ejusdem Pontificis, eamdem tangentibus materiam, revocavit, & cassavit; & post ipsum Greg. XIII. Const. *Ex benignæ Sedis*; & tandem Urbanus VIII. Const. *alleg. num.* 3. omnia Regulæ contraria abrogavit; & novissimè Innocentius XI., ut ex textu ejusdem Const. *cit. num.* 4. *declaravit omnes, & singulos Fratres de corpore Observantiæ teneri in conscientia observare regulam Fratrum Minorum S. Francisci, & præcepa ejus à fel. rec. Nicol. III., & Clem. V. exposita &c.* Ideo patet horum Decretales privativè quoad prætactas *extravag.* Joannis, esse in vigore, & quoad Regulæ observantiam attendendas.

Præsertim quia refertur Joannem enunciatam *extravag.* ante Mortem revocasse, aliasque privatas ejurasse opiniones, ut ex Uvadingo *in annal. ad annum* 1333. notavit Sannig. Schola *Can. lib.* 5. *tit.* 40. *cap.* 2. *nota quarto.*

Et solum disputando contrarium statuisse tradit Layman *num.* 7. ac super eo nihil definiisse observat Poncius *sub n.* 44. ex eo, quod controversia non esset fidei, aut morum, sed juris solum civilis; præterquod, aut usum juris, & velut dominii, usum simplicem facti reprobare studuit, cum tamen vere simplex facti usus, separatus ab jure, & dominio detur, ut alii Pontifices determinarunt.

Ratio separationis concluditur ex eo, quod qui habet dominium rei, potest illam liberè distrahere, vendere, destruere, alteri donare &c. quæ non conceduntur habenti ejus usum dumtaxat, quia solum potest illa re uti dependenter à voluntate Domini, potentis rem repetere, & concessionem semper revocare, usque dum res usu sit destructa; Unde dum panis V. G. est in manu Religiosi Franciscani, illum ad os admoventis, potest Pontifex (qui est Dominus bonorum Religionis Minorum) sine injustitia contra Religiosum, ab eo illum tollere.

Simile quid est in eo, qui invitatur ad convivium; nemo enim censet Convivam invitatum ad cœnam, quamvis usus

usus ciborum sibi sic permittatur, ut possit licitè comedere, quantum sibi placuerit, esse eorumdē Dominum; nam semper apud invitantem dominium reperitur, & solum illud amittitur, cum materia manducatione destruitur.

Et in Religiosis aliorum Ordinum, qui ob votum paupertatis ex Poncio dicuntur non habere dominium ullius rei in particulari, vel saltem pretio æstimabilis ex Tambur., & tamen pluribus dependenter à voluntate Superioris utuntur. Idem per Marchant videtur dicendum de servis, qui sine ullo jure vestibus à Domino concessis utuntur. ex quibus.

Ad primum in contrarium dicitur Fratrem Minorem ex voluntate Domini posse uti pane, consequenter illum destruere, quia hic ex usu destructio legitimè infertur. Verum hæc duo sunt distinguenda *licite*, & *jure uti*; Frater utitur 17
licitè, quatenus Dominus, vel Papa ei permittit, & licentiam dat, ut pane utatur; sicut enim ipsemet Dominus panem per se consumere potest, sic vult per Fratres consumi, & semper potest, antequam consumatur, panem sine ulla injustitia repetere, & concessionem revocare; quod est esse Dominum panis; nullo tamen jure civili utitur, quia eidem justitia nihil donat in re, vel ad rem, cum super eo, nec juridicam possit prætendere defensionem, aut repetitionem.

Ad secundum simili modo respondetur; utitur *licitè* ex voluntate Domini permittentis, sed non *jure*; nam super eo nec jus habet juridicæ defensionis, aut repetitionis; inter hæc *justè*, vel *injustè* uti mediat *licitè*, uti: per quæ cætera, quæ possent ex adverso adduci, facile solvuntur.

Ad tertium discrimen habetur ex ipsomet Regulæ textu: Sanctus Franciscus strictissimè suis Fratribus inhibuit denarios, vel pecuniam per se, aut interpositam personam recipere, non vero percipere, quæ sunt necessaria ad vitæ sustentationem, ut liquet ex verbis *de mercede vero laboris pro se, & suis Fratribus Corporis necessaria recipiant*: hoc est laborent, ut manducent, sive ex laboritio sibi necessaria conquirant, quibus, durante concedentis licentia, ut loquitur Nicolaus 3. *nec per hoc* licitè possunt uti; sed quo ad pecunias, nec de dominorum licentia eis uti volvit.

Super

Super quo notabis, quod, licet considerata nummorũ, & pecuniarum proprietate, omnes Religiosi sint æquales, quatenus nullus eorum in particulari potest pecuniæ dominium ha-
18 bere *cap. Monast. cap. super quodam, cap. cum ad Monasterium lib.*3. *tit.*35. Trid. *sess.*25. *de Regul. cap.*2. tamen pro Fratribus Min. id est singulare; nam cæteri Religiosi de suorum Superiorum licentia usum denariorum habere possunt, & habent, quibus, tam per se, quam per alios sibi necessaria provideant; Minoribus vero, sive per se, sive per interpositam personam, aut pro aliena, vel necessitate propria usus, & quælibet civilis denariorum contrectatio penitùs est per Regulam interdicta.

Et ponderabis paupertatem Fratrum Minorum differre
19 ab illa cæterorum Ordinum; nam cæteri in communi ad minus possunt rerum dominium habere, & bona immobilia possidere ex Trid. *cit.cap.*3. quamvis non ita absolutum, quin dependeant à consensu Summi Pontificis, quo ad bona immobilia, & mobilia pretiosa alienanda. Fratres autem Minores nec in particulari, neque in communi alicujus rei dominium, & proprietatem obtinent, vel habere possunt. quorum paupertas sic cum Marchant. *tit.*, *& quæst.*1. *cit.* potest describi: *est realis, & voluntaria abdicatio omnis possessionis, dominii, & omnis juris civilis, & politici, sive actualis, sive possibilis cujuscumque rei temporalis, tam quo ad rem ipsam, qam quo ad ejus usum, tam in particulari, quam in communi propter Deum.*

Per quæ patet, quantum sit Fratrum Minorum paupertas, quæ semper alieno utitur, non suo: alieno vivit: alieno vestitur: in alieno habitat; ipsosque Fratres in cibum, quem manducant nullum habere jus politicum, vel juridicum, sed dumtaxat naturale: prout dixit Pater Gilbertus Nicolai apud Marchant. in cap. 4. *Regulæ tit. pr. qu. p. Tantum*, inquit, *habet jus avis in grano, quod comedit, quantum Frater Minor in cibo, quem manducat*; Avis autem jus in grano est naturale dumtaxat, & non politicum: sic illud Fratris Minoris in suo cibo.

Hujusmodi naturale jus, (jus poli à Nicol. III. §. *&*
20 *quidem ubi*, appellatum) quod ex Marchant. à Deo concedi-

ditur

dicur omni viventi, ab alleg. Gilberto dicitur jus, *quo quolibet vivens potest, & tenetur uti rebus necessariis ad conservationem sui esse, seù vitæ*; cui propterea Frater Minor ex vi Regulæ, & professionis non renunciat, quin in casu ne- 21
cessitatis conservandæ vitæ possit, sicut quodlibet vivens, sustentari cibo, & potu, undequaque acceptis.

Quæritur, an respectu Fratris Minoris detur in denariis, & pecuniis parvitas materiæ, adeò ut unum, vel alterum Julium contrectare, sive recipere, & uti, sit peccatum mortale?

Placet doctrina Pasqualigo ad Lauret. *de Franchis parte pr. q. 12. de Monasteriis n. 1297.* quæ approbatur ab Ameno de pœnis *tit. 3. pecuniæ contrectatio num. 26., & tit. 6. §. 3. falsificatio Monetæ num. 7.*, quod tunc solum parvitas materiæ locum habet, cum crimen contingit secundum materiam; itaut ipsa materia sit objectum delicti, ut evenit in furto, quod pro objecto habet rem alienam; Secùs cum contingit secundum quandam habitudinem, vel formam materiæ; aut consideratur qualitas, & non quantitas, vel materia; quia tunc forma secundum se totaliter reperitur in qualibet exigua materia; ideò, quia crimen cusionis falsæ 22
Monetæ non consistit in materia, sed in forma materiæ, in eò nimirum, quod materia non idonea illegitimè vestiatur auctoritate Principis: exponatur civili commercio, & Principis sigillum vitietur, ideò locum non habet in eò parvitas materiæ. Tam enim sibi auctoritatem usurpat, & sigillum Principis vitiat cudens Julium, quam quadrantem; (licet minus lucrum iste reportet, minusque damnum Reipub. inferat, quam alter) cum in quolibet eadem sit forma, & delictum consistat in vitio formæ. Idem dicendum de tondente privata auctoritate Monetas, etiam minimam; siquidem per tonsionem fit eadem injuria Principi, ac si tondeatur Moneta major; nam in utrisque tonsura vitiatur illa forma, quam Princeps statuit in Moneta; & extenditur, etiam ad quempiam privatum detrahentem à Monetis, habentibus plus justi ponderis, illud, in quo excedunt; quem peccare mortali-

taliter affirmant Layman *Theolog. Moral. lib. 3. tract. 3. parte pr. cap. 5. num. 5.*, & Lezana *Sum. tom. 3. ver. falsarius n. 5.* quia cum injuria Principis usurpat id, quod est publicæ auctoritatis; cui, vel Civitati restituere tenetur; & an iste comprehendatur sub Const. *in supr. Past.* Urban. VIII. edita contra Monetarios, relata à Pasqualigo *cit. n.* 1246. quoad pœnas in eos Statutas, sub dubio à Lezana relinquitur. quod sit aliqua puniendus, est certum, quia Const. nullam distinctionem
23 facit parvæ, aut majoris Monetæ, excedentis, & non excedentis. Sic tam punitur, qui in confessione solicitat unum, quam multos, quia crimen solicitationis in qualitate, irreverentia videlicet, & injuria, quæ irrogatur Sacramento, consistit.

Ex quibus satis fit dubio; Etenim non prohibetur Fratribus Minoribus contrectatio auri, vel argenti, aut æris (licet, & ista recipere nequeant) prout materia, aut metalla sunt; Sed prohibetur forma, sive qualitas, hoc est materia, auctoritate Principis cusa, vel quæ hominum acceptatione, pecunia, & denarius reputatur; & ideò conclusivè resolvitur cum Ameno, quod quæcumque pecunia sufficiat ad concludendum delictum receptionis, & contrectationis;
24 Maximè quia S. Pater non otiosè apponit in Regula clausulam *nullo modo*: quæ idem sonat, ac *nulla ratione, nullo tempore, in nulla quantitate*: & de recipiente in minima verificaretur, quod reciperet, & non esset totaliter à pecunia alienus, sicut ex *Clem. §. porrò*, debet Frater Minor.

Quæritur à quo puniendus sit Frater Minor, si pecunias
25 cudat, tondeat, vel adulteret?

Responsio patet *ex §. 6. alleg. Const.* Urbani; nam ibi Pontifex firmat, & cognitionem causarum hujusmodi, quoad personas Ecclesiasticas præfatas, tam *Seculares, quam Regulares, & in Provinciis nobis, & Sedi Apostolicæ subjectis ad Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in eisdem Provinciis de Latere Legatos, & Pro-Legatos, pro tempore existentes: in aliis vero omnibus, & singulis Provinciis Regnis, Civitatibus, Oppidis, Castris, & Locis, tam sub nostra, & dictæ Sedis, quam* cu-

cujusvis alterius Principis ditione, in Italia tantùm, comprehensis, privativè quoad omnes etiam Superiores Religiosorum, ipsisque Superioribus penitus exclusis, ad Ordinarios locorum spectare etiam volumus. Et in fine §. 7. Subdit: *inhibentes, ac etiam mandantes, ut quoties ad id fuerint Requisiti* (Superiores Regulares) *Religiosos ipsos, etiamsi Superiores alicujus loci Regulares actu fuerint, ipsis Legatis, Pro-Legatis, & Ordinariis, vel aliis quibus iidem Legati, & Ordinarii mandaverint, consignent, cum scripturis, & actis, si qua facta fuisse reperiantur.*

Quæritur etiam, an Frater Minor possit vendere, & emere?

Respondetur negativè; nam est Fratribus vetitum, nedum contrectare pecuniam, sed etiam quoscumque contra- 26
ctus civiles celebrare, juridicas obligationes contrahere, conventione civiliter, vel juridicè obligatoria de pretio rei pacisci: adeoque, & in rigore emere; etenim ea omnia rigorosa emptio comprehendit. Dicitur in rigore, quatenus lato modo eis emere licet, non se obligando civiliter ad pretium pro re empta solvendum, nec mandando solutionem eorum fieri autoritate, neque rei acquirendo Dominium, aut proprietatem: prout emere dicit de pretio per modum conventionis naturalis convenire, solutionem, rei per idoneam personam, scilicet Syndicum, vel amicum spiritualem, procurare, & rei simplicem usum dumtaxat acquirere, prout textus expressus cap. *exiit* §. *cæterum*. *Possint tamen*, ait Nicol. *ipsi pro satisfactione facienda pro eorum necessitatibus, quæ pro tempore occurrerent (cessantibus eleemosynis) de quibus satisfieri commodè, tunc non posset) citra cujuslibet obligationis vinculum, dicere, quod per eleemosynas, & alios amicos Fratrum ad solutionem hujusmodi faciendam intendant fideliter laborare.*

Sic etiam eis in rigore vendere non licet; nam rigorosè vendens, jus, & Dominium rei in emptorem, median- 27
te obligatione pretii, transfert, pecunias recipit, sive jus recipiendi acquirit, quæ ipsis Fratribus sunt prohibita; Undè solum possunt naturaliter de pretio rei absque obligatione convenire, & rogare, ut res per personam idoneam, Syndi-

cum nimirum, vendatur; Ita Marchant in *cap.* 1. *Regul. tit.* 3. *quæ. pr.*, & 2., & *stat.* Generalia Ord. *cap.* 4. §. *pr. num.* 5. firmant. *Sine dicto Procuratore, vel substituto, nihil emi, aut vendi, vel de eleemosynis prædictis sub quocumque prætextu disponi possit sub pœna proprietatis; sub qua etiam pœna prohibemus, ne Guardianus, nisi in manu Syndici, vel substituti de ejusdem licentia, eleemosynas pecuniarias teneat, vel per manus aliorum expendat.*

Quæritur tandem, an iidem Fratres possint alienare, & transferre Dominium alicujus Capelæ, seù sepulturæ?

Resp. negativè, per disposita in alleg. statutis *cap.* 6. §. 5. *n.* 6.
28 Ratio est, quia, ut habet Regula 79. Juris in 6. *Nemo potest plus juris transferre in alium, quam sibi competere dignoscatur*; Fratres autem prædicti nihil juris habent in Ecclesiis, Capelis, & sepulturis, sed Papa, & Sedes Apostolica, ut habetur textualiter cap. exiit §. *Præterea loca*, verb. *ac illa liberè*.

Et si devotæ fidelium voluntati, vel Benefactorum pietati
29 satisfacere oporteat, id exequi debet per modos stricto Minorum Instituto, & puritati Regulæ congruentes. Congruo autem modo Capela, vel sepultura personæ extra Ordinem conceditur, si eidem à Fratribus, capitulariter congregatis, non conferatur formale ipsarum Dominium, & in proprietatem: non intercedat mercatus, vel venditio: nec aliqua pro eis deducatur in pactum solutio; Sed concedatur dumtaxat illi simplex usus facti fabricandi, ordinandi, illuminandi, & se ibi, & suos sepeliendi: nec posset tunc dici Capela, & sepultura alienata, quia nullo modo transfertur Dominium, & ex consequenti Fratres non incurrent pœnas alienationis sine consensu Sedis Apostolicæ, nec persona poterit censeri Domina, ut tradit Ameno de pœnis *tit.* 3. §. 4. *alienatio bonor. n.* 52. Et per modum eleemosynæ possunt Fratres per Syndicum pecunias ab enunciata persona, occasione concessionis, sic modificatæ, oblatas acceptare, sicut easdem pro missis acceptant. Sannig. Schol. *can. tom.* 2. *lib.* 3. *tit.* 3. *cap.* 4. *num.* 2. *vid. c. off. quoad Capelas num.* 16.

An autem Syndicus Apost. per se ipsum possit aliquam Fr. Ca-

Capelam alienare, & jus sepulturæ concedere ? Tenent *Portel dub. Reg. verb. Capelæ Monasteriorum* citans Roderico *tom.4. addit. ad Sum. verb. Procurator con.* 6. & Sannig. *cit.* asserentes ad hujusmodi translationem sufficere consensum Papæ per Procuratorem, seù Syndicum cum consensu solius Provincialis.

Negat Sanctoro *de pœnis cap. 7. diffic. 6.*, quod certum censeo, & in praxi tenendum; non ejusdem fundamento, quod scilicet Const. Martini IV. *Exultantes Bull. Roderico, & Pauli* 30
item IV. Const. Ex Clem. apud Confess. collectio privileg. mend. (in quibus datur Ministris facultas eligendi Syndicos, & istis alienandi potestas,) *sint subreptitiæ, relaxativæ, falsæ, & nullæ, Divinis præceptis contrariæ, & votis factis*, ut loquitur, *repugnantes*; Nam id esse falsum, satis patet ex Const. Innoc. superius allegata confirmantis usum Syndici, sive assumpti ad præscriptum Const. Nicolai III., & *Clementis V.*, sive secundum dispositionem *Martini IV.*, & *Martini V.*, *ac Pauli IV.*, non esse dispensationem in Regula, sed modum à Romanis Pontificibus inductum pro puriori illius observatione; Sed ex quo Religionis praxis sit ipsarum dumtaxat usum facti concedere, & resistit textus Nicol. *§. prat. loc. & §. ad hæc* condentis per personam idoneã posse bona legata distrahi, sub quibus certæ Ecclesiæ, Capelæ, & sepulturæ non comprehenduntur: Notetur commune dictum. *Quidquid acquirit Monachus, acquirit Monast.* prout *cap. exiit §. ad hæc*
cum: intelligi de Monasteriis capacibus Dominii, & quæ in 31
communi bona possident; non verò de illis Frat. Min. de Observantia, & Capuccin., quibus nil, sed quodlibet Sedi Apostolicæ acquiritur, quæ cunctarum rerum eisdem legatarum, allatarum, & donatarum, Dominium in se recipit, ut pleniùs allegatæ referunt Constitutiones.

Est per Inno. XI. in Ordine Minor. de corpore Observ. illorum Superioris irritanda electio, qui vitam communem non *sequatur &c.* prout expresse §. 8. ejusdem Const. Et ponderanda est *ex §. 9. Clausula in præmissis omnibus*: hoc est, 32
in aliquo ex premissis, quemlibet, quæ in eligibilem probat,

 quam

quamquam unus ex enunciatis dumtaxat foret transgressor; quæ indubie mens Pontificis reputatur; imo, et si id ex infirmitate, seù alia quavis necessitate, & absque ejus culpa contingeret; ut alter Inn. loquitur, adeò ut semper sit irritanda electio, tametsi aliàs Canonicè facta reperiatur.

Verum absolutè non concluditur ineligibilitas ex equitatione, sed ex ea cum frequentia: ex frequentia enim crimen
33 aggravatur, ut docent Sperellus *decis.* 37. *num.* 49. Ameno *cit. tit.* 4. §. 4. *adulterium num.* 53. tanto enim sunt graviora peccata, quantò diutiùs infelicem animam detinent alligatam *cap. cum tanto de Consuetudine lib. pr. tit.* 4.

At dubitatur quot actibus frequentia probetur? Duos
34 sufficere tradit Gloss. *in verb. frequentare ad cap. Monasteria de vita, & honestate Clericorum lib.* 3. *tit. pr.*, *& ad cap. ita nos* 25. *q. pr.*, & infertur, ex 40. *Regula juris in* 6. ubi *pluralis locutio, duorum numero est contenta*. Verum satis non esse, videtur certum ex distinctione, quæ reperitur inter Relapsum, Recidivum, & Frequentem; siquidem *Recidivus* in crimine per Ameno *cit. num.* 53. ille censetur, qui semel de delicto punitus, ejusdem speciei novum committit, Et *relapsus cap. Accusatus de hæreticis in* 6. *lib.* 5. *tit.* 2. dicitur: *qui hæresim in judicio abjuravit, & postea, committit, in ipsa censeri debet quadam jurisdictione relapsus*, *Frequens* vero, qui pluries crimen committit, de quo nunquam punitus sit, unde frequentia pluralitatem exigit, sed ad duo ex vi Const. non restringitur, alioquin in ea non sumeretur, ut contradistinctè à relapso; ideo numerus actuum, & ipsorum qualitas arbitrio Judicis relinquitur,

Sic pariter ineligibilis est, qui *utitur lineis apud se, vel in lecto*, hoc est, qui vel illa ad carnem defert, vel tenet in lecto, & quoad id de facto consvetudinem habet; quam per Ameno *tit.* 2. *num.* 181. *usus* in casu significat; & super numero actvum ad eam inducendam sufficientium Judex pronunciat ex Engel. *Colleg. Univer. juris Can. lib.* 1. *tit.* 4. *num.* 8. Non peccare subdit Ameno *cit.* qui, fatigatus ex itinere, concione habita, exercitio, laboreve violento, sudans lineo sudario se abster-

ſtergit; ipſumque deinde, ſudore perſeverante, ad illum excipiendum ſubtus habitum ad quatuor, vel ſex horas, & ſine ſecularium ſcandalo defert; nedum, quia id ex legitima cauſa, & ex neceſſitate faciat; ſed etiam, quia illud ea occaſione, & ad modicum horarum tempus portare, non poſſit dici lineorum uſus. Cæterum mortaliter, & non tantum venialiter, ut Ioannes de Graffis aſſervit, Fratrem Min. peccare, qui ſine diſpenſatione lineam camiſiam, etiam truncatis manicis, ad carnem geſtat, eſt certum, Marcant. *in cap.2. Regulæ tit.3.q.5.* 35
& taliter diſpenſati à Prælaturis arceantur, etiam ex diſpoſitione Conſt. Gen. *cap.2. §.9. num.15. Miniſter vero eum, qui cum tali licentia utitur camiſia, adnotet in eorum numero, qui vitam communem ſervare non poſſunt, ut liquido conſtet conformiter ad ſtatuta, quod non poſint eligi in Officium alicujus Prælaturæ.*

Ad concludendam ineligibilitatem ex contrectatione pecuniæ ſat eſt, ut quis ſemel viſus ſit eaſdem contrectare; Verùm eligi non prohibetur, ſi per triennium ad minus ſe correxiſſe conſtet; ex quo habetur, quam ſtrictius ipſis Fratribus prohibeatur pecunia.

Electionem irritare, eamque ad præſcriptum Conſt. caſſare non eſt de ſpectantibus ad actus facultativos; nam actus meræ facultatis cenſentur per Engel. *cit. num.9.* qui nullam juris obligationem, aut neceſſitatem habent, & pro cujuslibet arbitrio fieri, vel omitti poſſunt; id autem arbitrio, & libertati Generalis non committitur, ſed potius neceſsitas imponitur, ut per expreſſa ibidem, & ſignificant clauſulæ, *irritanda ſit; ipſorum autem conſcientias, ne aut ille expellatur, qui vitam communem ſequatur, aut ille confirmetur, qui eam non obſervet, oneramus.* 36

Debet Generalis ſuper eo pronunciare *capta informatione extrajudiciali pro ſua conſcientia, ſine ſtrepitu judicii*; ut expreſſè textus: quorum ſenſus datur Clement. *ſæpe contingit. de Verb. ſignifi. lib.5. tit.11.* ut ſequitur. *Sancimus, ut Judex, cui taliter cauſam committimus, neceſſariò libellum non exigat, litis conteſtationem non poſtulet, tempore, etiam feriarum, ob neceſſitates hominum indultarum à jure, procedere valeant: amputet* 37

di-

dilationum materiam : litem, quantum poterit, faciat breviorem: exceptiones, appellationes, dilatorias, & frustratorias repellendo: partium Advocatorum, & Procuratorum contentiones, & jurgia, testiumque superfluam multitudinem, refrænando; non sic tamen Judex litem abbreviet, quin probationes necessariæ, & defensiones legitimæ admittantur &c. Et facit Glos. *ad cap. statuta de Hæret. in 6. lib. 5. tit. 2. in verb. certum est*. Pasqualigo ad Lauretum de Franchis *par. 1. num.* 708. tradit servanda: probationes, citationes, defensiones legitimas, juramenti præstationes, ait, nunquam esse in Summario processu omittendas, utpotè necessarias pro habenda veritatis notitia. Engel. *lib. 2. tit. 1. num. 12.* distinguens judicium ordinarium (ut cum Judex cum ordinaria figura, & strepitu judicii juxta præscrip-
38 tum juris procedit à Summario (ut cum idem, omissis ambagibus, & ordinariis judiciorum solemnitatibus, Summatim de causa cognoscit) docet hoc Summarium judicium necessarium esse in causis electionum, provisionum, & similibus, ubi periculum aliquod, & damnum ex mora, & administrationis defectu timetur; quod in casu nostræ electionis posse evenire, non est dubitandum.

Et cum consilio, & assensu trium Fratrum, ait textus, *qui Ministri Provinc., vel saltem Definitores Provinciæ sint, vel fuerint*; quæ copulativè requiruntur, ut forma, adeo ut si unum, vel alterum omittatur, decretum de electionis nullitate vim non
39 habeat. Quod omissio consilii, quando id jura requirunt, actus irritet, habetur expresse *cap. novit. cap. quando, de his, quæ fiunt à Prælatis sine consensu Capituli lib. 3. tit. 10.*; *& cap. cum in veteri de electione lib. 1. tit. 6.* ubi disponitur non tenere electionem, non requisito, vel non expectato consilio, quod de PP. mandato requirendũ, & expectandum erat, & idem *tit. cit. cap. de his: cap. ea noscitur, & cap. tua nuper: & cap. Pastoralis*, firmant respectivè Celest., & Innoc. III., si consensus non accesserint.

Differunt requisitio consilii, & requisitio consensus:
40 cum consensus requiritur, tenetur Prælatus id exequi, & sequi, quod major pars Capitularium concluserit: *alleg. cap. ea*

no-

noscitur, tenent Engel. *lib.*3.*eodem titulo num.*1., & Sannig. *ibidem num.*2. Cum verò consilium dumtaxat exigitur, sola consultatio cum Capitularibus sufficit, absque eo, quod Prælatus eorumdem consilium sequatur: textus expressus *cap. cum olim de Arbitris lib.*1. *tit.*43. per disposita ab Innocentio III. ut infra; *Verum habito cum familia super hoc consilio, & tractatu, Prior liberè potest Rectorem eligere, dumtaxat idoneum, sive concordet, sive discordet familia cum ipso super inventione Rectoris* Et ibi Glos. *in ver. inter Priorem*; notat, quod *aliquis tenetur requirere consilium alterius, sed non tenetur illud sequi*; nec ex 41
hoc inferatur frustra à Prælato exigi consilium Capituli; nam sanè consultatio operabitur, ut Prælatus meliùs, cæterorum auditis rationibus, deliberet, & præcipitanter non resolvat: juxtà commune dictum: *plus vident oculi, quam oculus*; & monitum Sapientis: *omnia fac cum consilio, & post factum non pœnitebis &c.* Generaliter ex Engel. *loco. cit.* Consilium Capituli requiritur, cum agitur de re gravi, & magni ponderis.

Dubitatur, an Fratres Minores de Corpore Obser., & Capucini, dum de novo in locis recipiunt Conventus, possint à Fundatoribus exigere, ut annvatim certa pecuniæ summa expendenda, vel in emenda pitantia, aut Fratrum vestimentis, vel quid aliud fixum, solvatur? 42

Ad quod, eorum inspecta regulæ, & professionis puritate negativa firmatur, quod per enunciatas Decretales eis etiam prohiberi constat, & ad casum in terminis trhai possunt, disposita in suporioribus utpotè retinendi juris contra quemcumque, & juridicæ exercendæ actionis, incapaces, ac ad pacta, & conventiones inepti; quibus ad amicos spirituales, ut Fratrum indigentiis provideant, recursus dumtaxat conceditur in casu necessitatis, veræ, præteritæ, præsentis, vel imminentis; quod magis evincitur, & fortius probatur, ex quo hujus generis onus reputetur, & in re sit locis impositum in fraudem Minoriticæ paupertatis, & incertæ mendicitatis, Fratribus dietim victualia parantis, ac inter redditus computandum; per disposita in allegandis decretis *cap. Offic. quoad legata num.*8. *ad primum*.

Se-

Sed quid si præfatorum locorum fideles vellent eis per modum eleemosynæ quolibet anno eam summam dare?

Dicendum posse eam Syndicus recipere; at non nisi veris occurrentibus necessitatibus; & tunc solum, cum victus,
43 & vestitus mendicatione, non nisi valde incommodè acquiri posset, vel saltem non sufficiens; præmitti tamen deberet solemnis protestatio, ab integro Definitorio formanda, ut authenticè constaret ad id nil juris Fratres habere, & se ex dietim mendicato, & incertis questuationibus velle vivere; quam in facti contingentia (me Curiæ Secretario) S.Cong.Episc. & Regul. in casu consimilis fundationis per Eminent. Petruccium exegit:

CAPUT XX.

Officialis quo ad Delicta.

SUMMARIUM.

1 *Regularis degens, & delinquens in Monasterio à Superiore Regulari punitur.*
2 *Constitutio Pauli V. quoad causas civiles.*
3 *Quando cōveniendus coram Ordinario?*
4 *In casu notorii delicti servatur Decret. Tridentini.*
5 *Constitutio Clement. VIII. plura præscribentis.*
6 *Quando Regularis ad carceres Episcopal. duci possit?*
7 *Episcopus de delicto informationem capit absque mora.*
8 *Dictio* statim *moralitèr inteligenda.*
9 *Quid de regulari intra Ecclesiam delinquente?*
10 *An de punitione sit Episcopus docendus?*
11 *Quid de Regulari extra Claustra degente, & delinquente?*
12 *Licentia Superioris liberat ab Apostasia.*
13 *Vagi ab Episcopo puniri possunt.*
14 *Quando Regularis Parochus!*
15 *Quando Novitii!*
16 *Regulares, in concernentibus*

16 *Regulares, in concernentibus Fidem Catholicam, subsunt Sancto Officio.*
17 *Contra prædicantes hæreses Ordinarii procedunt..*
18 *Alloquentes Moniales sine licentia puniuntur.*

EXamen capitis eo tendit, ut de competenti Delinquentium Regularium Judice, & Foro, quid S. Sedes decreverit,& firment Doctores, constet. Quo ad Regularem in Claustris degentem, si intra Monasterii septa, & in loco exempto deliquerit Innoc. IV. *in Conc. Lugdunensi cap. Volentes de priv. in 6. lib. 5. tit. 7.* statuit non posse coram Ordinariis conveniri? ut Infra. *Nec coram Ordinariis ipsis, dummodo sit in loco exempto commissum delictum, vel contractus initus, aut res litigiosa, nec ubi domicilium habent, si alibi delinquant, vel contrahant, aut res ipsa consistat, conveniri possunt aliquatenus super istis* Cum loquatur de delicto commisso in loco *exempto*, ampliatur procedere, sive commissum sit in Cæmeterio, Domo, Horto &c nam, ut ibi notat Glos. in ver. *exempto*, exempto Monasterio, intelligitur exempta Ecclesia, Cæmiterium, Domus, atrium, Hortus, areæ, quæ sunt juxta Ecclesiam. 1

In causis civilibus trahi non debet ad Forum Ordinarii Regularis intra Claustra degens: & attendenda est *Constitutio Religiosorum Pauli V. Bull. Cherub. tom.* 3. quæ, cum sit ad praxim Regularibus utilis, hic transcripta exhibetur: *Religiosorum*, & infra. 2

§. I. „ Cum itaque nomine Dilecti filii Basilii, Procuratoris Generalis Ordinis Fratrum Carmelitarum, in Cong.Ven. „ Fratrum nostrum S. R. E. Cardinalium Conc. Trid. Interpretum expositum fuerit, in Hispaniarum Regnis quosdam Ordinarios locorum contendere Religiosos intra Claustra degentes, coram ipsis Ordinariis conveniri debere in causis civilibus, *Capite volentes de Privilegiis in* 6. comprehensis; propter illius innovationem à Conc. Trid. *factam sess. 7. cap.* 14., quo præfatos Religiosos, eorum Privilegiis abrogatis, defendunt comprehendi. Præterea eosdem locorum Ordinarios pariter contendere, eosdem Religiosos intra Claustra degentes „

„ in prima instantia coram ipsis conveniri debere, ex Decreto „ ejusdem Conc. Trid. *sess.* 24. *cap.* 20. *de Refor.*

§. II. „ Cum ab eodem Basilio, Procuratore Generali, „ in eadem Cong. supplicatum fuerit, ut super utraque re responsa daret; ab eadem verò Congregatione fuerit responsum: Neque Constitutione in generali Concilio Lugdunensi „ edita, quæ incipit *volentes*: neque Decreto Conc. Trid. *sess.* 7. „ *cap.* 14. comprehendi Regulares; ideoque eos juxta eorum „ Privilegia coram suis Superioribus, vel Conservatoribus esse „ conveniendos. „

§. III. „ Nec non Decretum ejusdem Conc. Trid. *loco* „ *dicto cap.* 20. *sess.* 24. ad Regulares non pertinere, nec eorum „ Conservatorias minuere, nec, quo ad primam illarum instantiam, aliquid novi inducere; ipseque Basilius &c. „

§. IV. „ Nos illius supplicationibus hujusmodi inclinati, omnibus, & singulis locorum Ordinariis in virtute S. Obedientiæ, per præsentes, districtè præcipiendo, mandamus, „ ne Fratres, & Religiosos dicti Ordinis contra dispositionem, „ & declarationem prædictarum perturbare, vel inquietare „ quoquomodo audeant, vel præsumant. Non obstantibus &c. „

3 Unde in illis corampropriis Conservatoribus sunt conveniendi; dummodo ipsos juxta Constitutionum Apostolicarum præscriptum nominaverint; aliàs coram Ordinariis: ut in terminis S. Congregatio ab Innocentio X. præposita controversiis inter Episcopum Angelopolitanum, & PP. Societatis in responsione ad sextum: quo præfatus Episcopus petiit, „ an Regulares prædicti gravati ære alieno, vel ad ratiocinia, vel testamentorum executores, possint conveniri co- „ ram Ordinario, si Conservatores non nominaverint intra „ tempus habile ab Ordinario præscriptum? & *Congregatio respondit*: Regulares in causis præfatis coram Ordinario loci esse „ conveniendos, si ad præscriptum Constitutionis S. M. Greg. „ XV. Conservatores non elegerint: „

4 In casu notorii delicti, à Regulari intra Claustra degente, extra Claustra verò commissi, observanda est dispositio Trid. *sess.* 25. *cap.* 14. *de Regul.* statuentis, ut infra: „ Regularis, non

non subditus Episcopo, qui intra Claustra Monasterii degit, „
& extra ea ita notoriè deliquerit, ut Populo scandalo sit, „
Episcopo instante, à suo Superiore intra tempus ab Episcopo „
præfigendum, severè puniatur, ac de punitione Episcopum „
certiorem faciat; sin minus, à suo Superiore Officio prive- „
tur; ponderando hæc ultima, videtur non posse simpliciter pronunciari de Religioso, sic delinquente, quod absolute ratione delicti efficatur de jurisdictione Ordinarii, sed dumtaxat sub conditione, in casu nimirum, quo à Superiore ejusdem animadversio omitteretur: & sic respectu exempti juxta conciliarem dispositionem restringenda erit doctrina Glos. ad *alleg. cap. volentes in ver. nunquid ergo*, & Textus *in cap. licet de foro competenti lib. 3. tit. 3. in cap. de illis de raptoribus &c. lib. 5. lit. 17. in cap. ibi semper 3. quæst. 6.* ubi indistinctè traditur quod quis ratione delicti sortiatur forū, & de jurisdictione efficiatur, qui aliàs de jurisdictione non esset. Ad cujus Decreti obseruantiam emanavit Constitutio Clem. VIII. incipit *Suscepti muneris &c. Bull. Cherub. tom.* 3. in qua propè medium Pontifex subdit.

§. I. „ Motu proprio, & ex certa scientia, nostris, ac de 5
Apostolicę potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo vali- „
tura Constitutione, omnibus, & singulis cujuscunque Ordi- „
nis, & Instituti Regularium, etiam Mendicantium, Superio- „
ribus, in virtute S. Obedientiæ, & sub indignationis nostræ, „
ac priuationis dignitatum, & officiornm per eos obtentorum, „
eo ipso incurrendis pœnis, præcipimus, & mandamus, ut ju- „
xta prædictum Decretum quilibet ipsorum, Regularem non „
subditum Episcopo, intra Claustra degentem, & extra ea ita „
notoriè delinquentem, ut Populo scandalo sit, Episcopo in- „
stante, infra tempus ab Episcopo præfigendo, severè puniat, „
ac de punitione Episcopum certiorem faciat, & aliàs Decre- „
tum ipsum in omnibus, & per omnia exequatur. „

§. II. „ Cæterum, si Superior in Regularem delinquentem non animadverterit, quinimo, si illum impunitum ad „
alia suorum Ordinum loca extra Diœcesim, ut præfertur, „
transmiserit, volumus, & simili motu, atque authoritate de- „

„ cernimus, ut Superior, instante Episcopo, intra terminum
„ ab Episcopo præfigendum, & sub ejusdem indignationis no-
„ stræ, ac privationis dignitatum, & officiorum obtentorum,
„ necnon & sub inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obti-
„ nenda; ac ulteriùs privationis activæ, & passive vocis, ad
„ quas à nemine, præter quam à Nobis, & Romano Pontifice
„ pro tempore existente, restitui possit, ipso facto similiter in-
„ currendis pœnis, ipsum Regularem delinquentem à loco, ad
„ quem transmissus fuit, revocare, & in quo deliquit consti-
„ tuere, seu sistere teneatur. „

§. III. „ Quod si hoc etiam facere prætermiserit, per
„ presentes similiter statuimus, ut Ordinarius loci, ad quem
„ Regularis delinquens transmissus fuerit, super præmissis ab
„ ipso Ordinario loci, in quo deliquit, similiter requisitus, vel
„ alias de illius delicto informatus, ut præfertur, tamquam
„ Sedis Apostolicæ Delegatus, prædictum Concilii Decretum
„ omnino exequi, & in Regularem delinquentem severè ani-
„ madvertere possit, & debeat &c. Non obstantibus &c. „

6 Regularem in delicto comprehensum, ubi timetur de fuga, posse ad carceres Episcopales duci, decrevit Trid. *sess. 25. cap. 6. de Refor.*; & de quolibet in casibus ab jure permissis firmant Doctores Antonell. *de Regim. Eccles. lib. 7. cap. 18. nu. 3.* Sperell. *decis. 38. nu. 13.* Piasecus *Prax. Episc. par. 2. cap. 3. art. 6. sub. num. 23.* Panimolla *decis. 84. adnot. 3. n. 5.* Nec alia ratione, nisi, vel, ut Episcopus, qui ex Decreto Concilii potest, & ex Constitutione Clementis debet, in defectum Superiorum, delinquentem punire, de qualitate delicti, saltem Summarie, informetur, ut secundum jura in casu animadversionis, per ipsum in delinquentem exequendæ, procedere valeat: vel, ut eam ad Superiorem cum præfixione competentis termini ad puniendum, transmittat; ex dispositione S. Cong. per Barbosam *relata apud* Donat. *prax. Reg. tom. primo par. 2. tract. 13. quæst. 54. num. 11.*; quæ ad dubium: *an Episcopus statim habita notitia delictorum, possit capere informationem, & illam ad Superiorem delinquentis remittere, ut nequeat de illo delicto ignorantiam præsumere? Respondit, Posse.* In-

Informatio abſque mora eſt ſumenda; & quamprimùm detentus, in Monaſterio cuſtodiendus, etiam nemine inſtante, remitti debet. Ex proviſione S. Cong. *apud* Donat. *num.* 7. ad dubium ſibi propoſitum, tenoris ſequentis: *Quando Regularis extra Clauſtra notoriè delinquit, an detinendus ſit in carceribus ab Epiſcopo, donec Proceſſus in Curia Epiſcopali conficatur; eoque compilato, inſtante Superiore, remittendus ſit ad Superiorem, una cum bis probationibus, quæ habentur?* Sacra Congregatio reſpondit: *Statim remittendum eſſe, etiam poſito, quod Superior nullam inſtantiam faceret.*

8 Ubi, dicto *ſtatim*, non eſt phyſicè, ſed moraliter intelligenda; quæ, ut obſervat Sperellus ibidem, cum refertur ad actum executivum temporis intervallum ſignificat; propterea Piaſec. *loco allegato num.* 24. tempus remiſſionis reſtringit ad viginti horas; & ipſe Sperellus cum Panimolla *dec.* 84. *ad notat.* 3. *num.* 6. & communi Doctorum, ad duos dies limitat. Et diutiùs per Piaſecum, aliosque apud Antonell. *num.* 4. detinens Regularem, non ſuſpectum de fuga, vel in caſu ab jure non permiſſo, in excommunicationem incidit, ex adnotatione Gloſſæ *in Clementina frequens, de exceſs. Prælat. verb. Capiunt lib.* 5. *tit.* 6.

9 Decretum Trid. *cap.* 14. *num.* 4. *cit.* locum habet, etiam ſi Regularis in propria Eccleſia notoriè, & cum ſcandalo Populi deliquerit; cum tunc per Sperell. *num.* 15. cenſeatur extra Clauſtra delinquere; quod tenet Donat. *loc. cit. quæſt.* 56. *num.* 4. & Antonell. *num.* 7. *ex Decreto* S. C. C. *apud* Sperellum *ibidem*: quæ interrogata: „ An Regularis delinquens notoriè in Eccleſia, ſeu Monaſterio ſui Ordinis, in quo degit, „ itaut ſcandalo ſit, dicatur delinquere extra Clauſtra, ut locus „ ſit diſpoſitioni Concilii *cap.* 14. *ſeſſ.* 25. *de Regul.* ? *Congregatio* „ *cenſuit* delinquere extra Clauſtra, ſi in Eccleſia Monaſterii de- „ liquit: niſi clauſis portis Eccleſiæ, & ſolis Regularibus in ea „ exiſtentibus, fuerit commiſſum delictum. Si verò intra Clau- „ ſtra Monaſterii, vel Eccleſiæ interioris delictum ſit commiſ- „ ſum, ex verbis Concilii non videri procedere *d. cap.* 14. quod „ expreſsè dicit extra Clauſtra; tamen, ſi ſcandalum ſit noto- „

rium

„ rium Populo, ex identitate rationis idem videtur. Ideo re-
„ ferendum Sanctissimo: Sanctitas Sua, dixit: Rescribendum
„ Episcopo, ut individuo exprimat casum, prout contigit, ut
„ sciatur melius locus delicti commissi, & an Populo scanda-
„ lum ob notorietatem generet.

10 Doceri debet Episcopus de punitione per Regulares juxta tenorem responsi *Sac. Congregationis apud* Barbos. *relat. à* Donat. *quæst.* 60. nimirum: „ Non sufficere, ut Superior
„ Regularis sententiam, aut etiam acta, ad Episcopum trans-
„ mittat, sed opus est, ut de punitione ipsa, & Sententiæ exe-
„ cutione, Episcopum certiorem faciat in scriptis, & per legitima documenta Barbosa ad *ses. cit. Trid. num.* 9.

11 III. Cum autem Regularis delinquens extra Claustra degit, ex *textu Trid. sess. 6. cap.* 3. *de Refor.* subditur Episcopo, à quo, uti Sedis Apostolice delegato, corrigi, & puniri potest; „ Ecclesiarum Prælati, *textus habet*, ad corrigen-
„ dum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant:
„ & nemo secularis Clericus, vel Regularis extra Monasterium
„ degèns, etiam sui Ordinis Privilegii prætextu, tutus censea-
„ tur, quominùs, si deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam
„ super hoc à Sede Apostolica delegato, secundum canonicas
„ sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat. Non per censuras, nisi quatenus ei jura permittunt; quia Delegatus non potest facultates suæ commissionis excedere: Textus in *cap. P. & G. per litteras lib. primo tit.* 29. *de Offic. & potest Jud. Deleg.* Etiam si Regularis sit extra Claustra studiorum causa Trid. *sess.* 25. *cap.* 4. *de Regul.*: vel alio quovis modo, etiam ad erectionem Monasterii, de sui Superioris licentia, extra sui Ordinis Monasterium habitet, Piasec. *cit. sub numer.* 15. *verb. eosdem Regulares*; cum licentia Superioris, ut notat Sperell. *num.* 19. operetur dumtaxat, ne committatur Apostasia, non vero, quin ab Ordinario pro excessibus possit puniri Pignattell. *tom.* 10. Cons. 135. *num.* 6. ac ex Genuensi refert Piasec. ibidem fuisse à Sac. Cong. declaratum his verbis
„ Regularis manens extra claustra de licentia Superioris,
„ etiam in domo deputata ad erectionem Monasterii, nisi in

dicta

dicta domo sit Regularis observantia, ut saltem vivat sub Superiore conventualiter, potest puniri ab Ordinario. Genuen. *prax. cap.* 59. *num.* 2. Panimolla *num.* 16.

13 Quod quidem à fortiori extenditur ad vagos Religiosos, qui, cum absque obedientialibus literis à propriis Conventibus recedunt, possunt, tamquam sui instituti desertores, ab Ordinario puniri, prout eidem in terminis concedit Trid. allegato *cap.* 4. per conjectionem in carceres, sive habitum deferant, sive non, Antonell. *cap.* 19. *num.* 3.

14 Item ad Regularem degentem extra Monasterium in domo Parochiæ Monasterio unitę, modo delictum sit in concernentibus Animarum curam, & Sacramentorum administrationem, tunc enim ex dispositione Greg. XV. *Const. Inscrutabili* ad Episcopum eundem punire spectat. Peyrin. *de Priv. tom.* 1. *ad* Const. Sisti IV. §. 11. *num.* 27.

15 Et ad Novitios in casu fugæ à Conventu; & posse Ordinarium ad eorumdem capturam per suos Ministros procedere, ob delictum in seculo patratum, cum præsumatur in fraudem Religionem intrasse, tradit Roderico *tom.* 2. *quæstionum Regul. quæst.* 63. *art.* 7. & Donat. *cit. quæst.* 62.; Non verò extra casus ab jure permissos, alias excommunicationem Canonis non evaderent ex *cap. Religiosos, de sententia excommunicationis in* 6. *lib.* 5. *tit.* 11. verb. *Quamvis.*

16 Regulares, quomodocumque privilegiati, comprehenduntur sub dispositione Constitutionum Apostolicarum in concernentibus fidem Catholicam, ejusque propagationem, ac S. Inquisitionis Officium, hactenus per Sedem Apostolicam editarum, & de cætero edendarum Urb. VIII. *Const. cum sicut accepimus Bull. Cher. tom.* 4.

Quorum item, quomodolibet privilegiatorum, de hæresi culpabilium, posse Inquisitores hæreticæ pravitatis causas cognoscere, eosque punire, voluit Pius IV. *Const. Pastoris idem Bull. tom.* 2. & Paulus V. *Const. Romanus Pontifex tom.* 3. *pag.* 209. revocavit quascumque facultates Superioribus concessas, cognoscendi causas suorum subditorum ad Officium Inquisitionis quoquomodo pertinentes.

17 Nec

17 Nec possunt se privilegiis tueri, quin in eos, si hæreses prædicaverint, valeant locorum Ordinarii, vti Sedis Apostolicæ Delegati, procedere. Trid. *sess. 5. cap. 2. de Ref.*

Cum etiam absque licentia alloquuntur Moniales ex provisione S. Conc. Conc. ad dubium: „ An Regularis absque
„ legitima licentia accedens ad Monasteria Monialium Regula-
„ ribus subjectarum, ibique in loco colloquiis destinato, cum
„ Moniali colloquens, à Diæcesano Episcopo, tamquam à Sede
„ Apostolico Delegato, cœrceri, & puniri possit? „ & censuit: *Posse. Bull. Cher. tom. 3. ad Const. Inscrutabili Gregorii XV.* Cui ab eadem Cong. ibidem in vim alleg. Const. conceditur, posse punire Regulares procedentes ad Abbatissæ electionem, vel eidem non prænunciato electionis die, vel ante tempus significatum. Ex dictis *cap. Offic. quoad Abbatisse electionem*. Et in responsione ad tertium decimum ibidem declarat: *Constit utionem habere locum in omnibus delictis*, (à Regularibus nimirum commissis circa Clausuram, aut personas, intra septa Monasteriorum Monialium degentes) *non autem in notoriis tantùm, & cum Populi scandalo*.

Verùm, sive ab Episcopo, sive ab eorumdem Superiore, Regularium delinquentium corrigantur, & puniantur excessus, id prudenter, & diligenter juxta Tridentini monitum *cap. 3. sess. 6.* exequi debet; & in casu ad praxim deduci, quæ *cap. 1. de Refor. sess. 13.* pro utili Animarum regimine tradit Superioribus necessaria;

CAPUT XXI.

Officialis quoad Diœcesanam legem.

SUMMARIUM

1 *Concilia Diæcesana quolibet anno celebranda.*
2 *Ad ea tenentur accedere Regulares habentes curam Animarum.*
3 *Causa, cur debeant accedere?*
4 *Possunt per Ecclesiasticas cen-*

censuras compelli.
5 *Cæteri Regulares non tenentur.*
6 *Qualibet lex ad bonum publicum ordinatur.*
7 *Lex extra Territoriũ statuentis non ligat.*
8 *Constitutiones Synodales, an ligent Regulares?*
9 *Regulares tenentur ad jejunia ab illis inducta.*
10 *Observare debent festa, & censuras Episcopales.*
11 *Synodus servanda quo ad tempus humationis cadaverum.*
12 *Solos Regular. habentes curã Animarum possunt Episcopi cogere ad interessendum lectioni casuum conscientiæ.*
13 *Quid propriè importet suspensio lata in Synodo contra Confessarios Regulares non accedentes ad casuum conscientiæ &c.*
14 *Differt lex jurisdictionis à Diœcesana.*
15 *Monasteria sunt exempta à lege Diœcesana.*
16 *Et à lege jurisdictionis.*
17 *Loca aliquã sunt de Diœcesi, & in Diœcesi: & alia in Diœcesi, sed non de Diœcesi.*
18 *Regulares possunt præscribere contra exactionem Episcoporum.*
19 *Non tenentur ad Charitativum subsidium.*
20 *Nec ad Cathedraticum, vel Synodaticum.*

SIngulis annis ex dispositione Trid. *sess.* 24. *cap.* 3. *de Refor.* sunt per Episcopos celebranda Diœcesana Concilia, in quibus ea statuantur, quæ ad moderandos mores, corrigendos excessus, & controversias componendas conducant, quod observant Pignatel. *tom.* 1. *consul.* 178. *num.* 7., & Engel. *Colleg.* 1
univer. jur. Can. lib. 1. *tit.* 33. §. 4. *num.* 47. Propterea leges, & Constitutiones ad præfatos effectus condere valent; eaque item sancire, quæ pro recta administratione curæ animarum censent necessaria.

Ad quæ, vel Synodos, vocantur omnes, qui de jure interesse debent; & accedere tenentur, etiam Regulares ad Animarum curam deputati. Piasec. *prax. Episc. part.* 2. *cap.* 1. *art.* 1. 2
num. 3., & *cap.* 3. *art.* 6. *sub num.* 36. §. *iidem*, extendit etiam, si cura animarum sit in ipsis Regularium Ecclesiis.

Quod his verbis Trid. loc.cit. statuit: *Synodi quoque Diœcesanæ quotannis celebrentur, ad quos exempti, etiam omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur*. Et est certum, quod si Regulares curati non essent exempti, interesse tenerentur, ratione curæ Parochialis, ut ex iis, quæ ibi subdit, liquet, ratione *tamen Parochialium, aut aliarum secularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ii, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse*.

Et id, ut per accessum ad Synodum, de iis, quæ fuerint in Synodo decreta, informentur, ut ea noscant, quæ sui muneris
3 sunt, & possint rationem suæ administrationis Episcopo visitaturo reddere. Cujus jurisdictioni, visitationi, & correctioni in iis, quæ dictam curam, & Sacramentorum administrationem respiciunt, per Trid. *sess.25.cap.11.de Reg.*& Const. Greg. XV. *Inscrutabilis* subjiciuntur. Et posse Ecclesiasticis censuris per
4 Episcopos ad accessum compelli, tradit Peyrin. *de Priu. ad Const.2.* Julii II. §.25. *num.65.*

5 Cæteri verò Regulares exempti, sive Prælati, sive subditi, non tenentur, per Tridentinum ad Synodum accedere; quia *Capitulis generalibus subduntur*. Quod item notavit Piasecus *eadem part.2. cap.1. art.1. num.3.* præsentim de exemptis Mendicantibus. Nec compelli ab Episcopo possunt, prout Julius II Const. *Virtute conspicuos* apud Peyr. *loc. cit. concessit Minimis*? & Clemens IV. Const. *Virtute conspicuos Minoribus Bull. Cherub. tom. 1.* §25.

Possent aliqui opinari, Regulares legibus, & Constitutionibus Synodalibus ligari, eo quia ad obligationem legis in non subditum inducendam, sufficiat publica utilitas, verùm hujusmodi id ad concludenter probandum, nec sufficit, nec efficax censetur; aliàs, ut notat Sperell. *dec.188. num.77.* tota
6 Ecclesiastica exemptio subververtetur; cum quælibet lex natura sua ad bonum publicum ordinari sit necesse, nè inutilis sit. Nec tamen est absolutè resolvendum Synodalem Constitutionem omni vi carere ad obligandos exemptos; ex quo lex extra
7 Territorium statuentis non liget, ut idem *decis.38.* tradit; & Regu-

Regulares extra Territorium Synodi censetur, cum eorumdem Superior non sit.

Sed distinguendum inter Constitutiones: Si ad Clericorum mores reformandos, & moderandos sint institutæ, his non ligari Regulares, firmant, Peyrin. *loc. cit. num.*77. Lezzan. 8
*Summ. quæst. Reg. tom.*1. *cap.*11. *num.*13. Lantusc. *verb. constitutio num.*5. Hasbens. *sum. select. quæst. verb. constitutio num.*111. aliique. Si verò, actiones communes, devotionem totius populi respiciant, & Regulari observantiæ non adversentur; inter quæ, quædam numerantur jejunia, festa, & alia, Religiosos quoque ligant; non quidem debito obedientiæ, sed jure naturali; quia cum & illi sint partes, & membra illius populi, toti corpori, per citatos ibidem, se conformare tenentur.

Verùm quiquid sit, an jejuniis per Synodales, vel Episcopi leges inductis ex sola decentia, & ad vitandum in populis scandalum adstringantur, ut vult, Hasbensis, vel vi tantùm directiva, & ut se conforment cæteris, ut Donatus *Prax.* 9
*Regul. tom.*1. *part.*2. *tract.*15. *num.*4., id est certum, stricto obedientiæ debito iisdem, quo ad ea, quæ rectam Sacramentorum administrationem concernunt, aliaque in Constitutione *Inscrutabili* Greg. XV. & *Superna* Clem. X. contenta, parere debere.

Et ad se conformandum secularibus in observatione censurarum Episcopalium, & festorum Diœcesis, præcipit Trid. 10
de Regul. sess. 25. *cap.*12. prout sequitur: *Censuræ, & interdicta, ne dum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque serventur. Dies etiam festi, quos in Diœcesi sua servandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus, serventur*, quod notavit etiam Engell. *Colleg. jur. Can. lib.*2. *tit.*9. §.2. *num.*8.

Est item servanda Synodus quo ad tempus humationis 11
cadaverum, ex responsione S.C. Rituum *in una Senogallien. sub die* 22. *Junii* 1675. *ad Primum supplem. Theatr. Reg. verbo associatio num.*5. & *cap. off. quo ad exequias num.*1.

Ad casuum autem conscientiæ interssendum lectioni

nequeunt Regulares, nisi sint Parochi, & curam animarum
12 habeant, de jure, per leges Synodales, & Episcopi cogi, ut tradit Pignatel. *tom.1. consult.418.&* Donat. *Prax. Regul.tom.1. tract.13. q.25. n.5.* & in terminis firmavit ipsa S.C.C. *sub die* 3. *Septembris* 1630. *in una Forosempronien. lib. decr.*19. *fol.*76. *v. cap. off. quo ad approbat*: *&c. num.*25. Adeo ut suspensio à confessione lata in Synodo contra Confessarios Regulares ad eam non accendentes, non sit per Donatum *loc.cit. num.*7. propriè
13 suspensio, & censura; cum ex *cap. ut Animarum de Const. in* 6. *tit.*2. statuta Episcopi non obligant, nisi subditos, eosque dumtaxat censuris ligare valeant; præfati verò Regulares propter exemptionis privilegium Episcopo non subduntur; sed est dumtaxat ex causa, rationabilis approbationis revocatio. Unde *loc. cit.* Donat. notat, quod quamquam contravenientes à munere audiendi Confessiones suspendātur, adhuc, si eo non obstante, administrent, irregulares non fiunt, licet peccent; & invalidè absolvunt, ob defectum jurisdictionis, & proinde severissimè puniendi.

Ponderatur, & communiter recipitur differentia inter
14 legem jurisdictionis, & Diœcesanam, de quo magistraliter Glos. *ad cap. Dilectus, lib.*1. *tit.*31. *de offic. Jud. ord. in ver. de lege jurisdictionis*; ad quam pertinent ea, quæ in dando consistunt, prout quoque scripsit Engel. *de privileg. Monaster. privil.*3. *num.*1., quæ scilicet Episcopus dare debet: sive sint de potestate ordinis, ut dare ordines, consecrare Ecclesias, Altaria, confirmare &c. (quæ dicuntur ad jurisdictionem spectare, hujus accepto vocabulo minus rigide, quatenus scilicet non potest Episcopus potestatem ordinis exercere, nisi in quos jurisdictionem habet), sive de potestate jurisdictionis in sensu proprio, ut conferre Beneficia, dare curam animarum, corrigere, visitare, citare, & similia, ibi videnda. Ad legem verò Diœcesanam pertinet vocare ad Synodum, & quæ in recipiendo consistunt, vel quorum recipiendorum Episcopus jus habet, ut exactio Cathedratici, Synodatici, subsidii Charitativi, quartæ mortvariorum, quartæ decimarum &c. prout expressè *ibid.* Glos., & Engel.

Ab

Ab istis, aliisque ad legem Diœcesanam spectantibus, & ab ipsamet lege, omnia Monasteria sunt libera, *cap. si ex Laicis* 15
10. *quæst.* 1. *cap. cum pro utilitate* 16. *quæst.* 1. *cap. quam sit* 18. *quæst.* 2., *& cap. servitium ibid*; ubi quoque concordat Gratianus, qui specificans canonica jura, à quibus omnibus Monasteria sunt libera, per ea intelligit, exactiones Synodales, ad Synodum ire, annuas exactiones, mulctationes peccantium, prout ibi pleniùs habetur.

Et non modo à Diœcesana, verum, & ab illa jurisdictionis, nisi contrarium expresse legatur statutum, & Episcopis 16
concessum, *de quo cap. off. quo ad exemptionem &c.*, ut tradit Pignatel. *tit.* 10. *const.* 106. *num.* 18. ex quo nulla sit lex jurisdictionis, accepto vocabulo proprie, quæ non sit Diœcesana, nec lex Diœcesana detur, quæ non sit, vel juxta Glos. *ad alleg. cap. Dilectus, & cap. Audistis in ver. Diœcesana de præscriptionibus lib.* 2. *tit.* 26. non comprehendat illam jurisdictionis; quæ ad loca extenditur, quæ sunt in Diœcesi, & de Diœcesi, non vero ad ea, quæ, licet in Diœcesi existant, intra nimirum ipsius limites, propter exemptionem tamen de Diœcesi non 17
sunt, per ea, quæ tradit Fagnan. *cap. Pastoralis, de his, quæ fiunt à Prælato &c. num.* 34., *&* Engel. *lib.* 5. *tit.* 33. §. 4. *num.* 23. *Colleg. Jur. Can.*

Unde Monasteria fundatam intentionem in jure habent, ut, si ab ipsis aliqua exigantur, quæ ad legem Diœcesanam pertineant, non ipsa suam exemptionem, tamquam ex jure communi notam, sed Episcopus subiectionem, & exceptionem à Regula probare debeat; possessor enim per adnotata à Glos. *ad cit. cap. servitium in ver. usque ad hoc tempus*, nihil tenetur probare de jure suo, sed adversarius probabit esse indebitum, & quamdiù sub quæstione erit, an talis præstatio sit debita, semper erit possessor in possessione, ut expresse *text. in cap. volumus* 16. *quæst.* 4.

Contra Episcoporum exactionem, & jura possunt Monasteria ex Engel. *alleg. Privileg.* 3. *num.* 4. præscribere, ob inde alimenta tempore visitationis eis debita *ex cap. sopitæ de censibus lib.* 3. *tit.* 39. præstare non tenentur; cum id hodie in desue- 18
tudi-

tudinem abierit, & contra hujusmodi exactionem Conventus præscripserint; quod verò talis præscriptio valeat, & cursu quadraginta annorum compleatur, est text. expressus, *cap. de quarta de præscriptio. lib. 2. tit. 26.*

19 Dubium potest esse de charitativo subsidio, quod Episcopi pro publica necessitate, vel utilitate suæ Diœcesis, vel Ecclesiæ Cathedralis à subditis suis Ecclesiasticis exigere possunt, *ex cap. cum Apostolus de censibus, §. prohibemus*: An à Monasteriis quoque petere possint? Pro affirmativa facit text. in Clem. 1. *de excessib. Prælator.*; ubi legitur: *quod Episcopi in exigendo charitativo subsidio ab exemptis, eorumque subditis, excedunt nimium contra eos*; quæ videntur innuere, quod moderatum subsidium à Monasteriis, & quibuscumque exemptis exigi valeat; negativa tamen, quemadmodum verior, sic debet esse communis: maxime quià charitativum subsidium accensetur legi Diœcesanæ ex Innoc. *in cap. 1. de stat. Monachor. num. 2.* apud Engel. à *num. 5.*, & non habetur expressa exceptio, quin abeo Monasteria sint exemptia; ipsaque Clement. alleg. text. sumit interpretationem ex Clement. 1. *de censib. lib. 3. tit. 13.*, & intelligitur de Monasteriis, & exemptis, habentibus Parochias, quæ exemptæ non sunt; & à quibus, priusquam ad Monasteria pervenirent, jura Episcopalia persoluta sunt, quæ propterea cum suo onere ad Monasteria descenderunt, nisi, vel privilegio, vel præscriptione aliud obtinuerint, *cap. ex ore de privileg. lib. 4. tit. 33.*

20 . Sunt quoque Regulares exempti, & absoluti ab onere solvendi Cathedraticum, id scilicet, quod Clerici Episcopo suo annuatim Cathedralis honoris causa pendunt, juxta Calvinum *Lexicon Jurisdic*; & Glos. *ad cap. conquerente tit. alleg. de off. Jud. ord. in ver. duos solidos*; ubi notat quandoque appellari Synodaticum, quia in Synodo datur, & debetur in signum subiectionis, & in honorem Cathedræ per Piasec. *prax. par. 2. cap. 2. art. 2. num. 13.* qui post Confect. *sum. privil. Ord. Mend. par. 2. tit. 5. cap. 3.* firmat ad id Regulares non teneri, propter exemptiones particulares.

CAPUT

CAPUT XXII.

Officialis quo ad Electionem Prælatorum.

SUMMARIUM.

1 *Ad electionem vocantur habentes jus eligendi, & n.4.*
2 *Confirmantur electiones legitimæ* num.26., & 27.
3 *Tempus ad appellandum cõtra validitatem electionis præfigitur* cap. ut circa.
4 *In citatione dies certa electionis apponitur.*
5 *Si citati non compareant, cæteri ad electionem procedunt.*
6 *Absentium vota, per Procuratorem nõ supplentur.*
7 *Carent voce sacris non initiati: declara ex* Decreto S. Cong.
8 *An in Ord. Min. de Obser. Laici possint esse Guardiani?*
9 *Vota debent cadere in personam determinatam.*
10 *Electiones canonicæ fiunt per vota secreta: & alia plura usque ad* num. seq.
11 *An suffragia debeant dari in scriptis?*
12 *Immittẽs in urnam schedulam albam censetur renũciare juri suo.*
13 *Libertas est de substantia electionis, & ad duos, vel tres non debet restringi.*
14 *Electio est assumptio unius ex pluribus.*
15 *Præsidi non creditur, si aliquẽ excludat, &* num.29.
16 *Per subornationem læditur libertas.*
17 *Et per pacta.*
18 *Pœnæ contra subornantes, per literas* Clem. VIII., & B. Pii V.
19 *Tractatus consultorii electionibus præmittuntur.*
20 *Juratur de eligendo magis digno: & plura ibi.*
21 *Quis censeatur dignor in ordine ad Prælaturas?*
22 *Reprobatur Hasbensis.*
23 *Ineligibiles in Ord. Min.*
24 *In Prælatorum electionibus potest comitti simonia; dantur exempla, & plura scitu digna notantur, usque ad num. sequen.*
25 *Ad electionem canonicam suf-*

POtissima vis electionis, ejusque ratio, ut à collatione, institutione, & deputatione secernitur, in votis Capitularium, seù Eligentium consistit, ut tradit Engel. *Colleg. univ. Jur. Can. lib.* 1 *tit.* 5., cui subscribens Ameno *pract. crim. tit.* 2. §. 1. *num.* 24. *pag.* 78. addit: Electionem canonicam exigere essentialiter, quod sit facta à Collegio, sic, ut si ab uno dumtaxat habente facultatem eligendi, eamque confirmandi, sit facta, creatio, & collatio, non verò electio, dicatur.

Ideo ad electionem sunt vocandi, quotquot habent de ju-
1 re jus suffragandi, & sunt in quieta possessione eligendi, ut tenent Doctores communiter; ex *cap. Quia propter de Elect. lib.* 1 *tit.* 6., & ibi videnda Glossa *ver. qui debent*; adeout, si vel unus, qui de jure, aut consuetudine vocari debuisset, vocatus non sit, possit agere de contemptu, & electionem irritare, ex notatis per Engel *ibidem* §. 1. *num.* 11. nisi ob bonum pacis velit electioni consentire, & non contradicere.

Etiam

Etiam poſtquam fuerit confirmata, per Layman. *qq. Canon. de Prælatorum electione cap. 4. quæſt. 40.* quia confirmantur
electiones, non quæcunque, ſed legitimæ. Limitatur tamen,
ſi contemptus ante confirmationem, ſciens electionem factam 2
nihil opponat; cum in caſu cenſeatur tacitè approbare, & juri
ſuo renunciare, ut poſtea non ſit audiendus. Imo contemptus ratam poteſt habere electionem: quæ non eſt caſſanda, ſi
ipſe taceat, & ratam habeat, ut tradit Paſſerin. *de electione can. cap. 11. num. 119.*, & Sperell. *deciſ. 181. num. 43. addens num. 47.*,
modo electio, habito reſpectu ad contemptos, fuerit facta à
majori parte, alias remaneret nulla.

Tempus ad oppenendum per appellationem diſponitur
capite *Concertationi de Appellationibus in 6. lib. 2. tit. 15.* ad decem dies. Et forma ab jure ſtatuta, ſervanda ad opponendum electioni, habetur, ut notavit Pignatell. *tom. 10. conſul. 42. num. 3. cap. ut circa de electione in 6. lib. 1. tit. 6.* ubi in terminis: „
„ Appellantes in inſtrumento publico, ſeu literis ſuper ap- 3
pellatione confectis, omnia, & ſingula exprimant, quæ in „
forma intendunt obiicere, vel perſonas coram perſonis au- „
thenticis, aut perſona, quæ ſuper hoc teſtimonium perhi- „
beant veritati, coporali præſtito juramento, quod credunt „
ea, quæ ſic exprimunt, eſſe vera, & ſe poſſe probare. „

Dici non poteſt contemptus, & nulla injuria irrogatur
ei, qui manens in Conventu, ad effectum Capituli electo, ſi
ad locum electionis cum aliis non acceſſerit, utpote, ſicut cæteri, & ipſe per ſonum Campanæ vocetur Pignatell. *num. 17.*

Etiam abſentes eſſe citandos, niſi ſint valdè remoti, &
poſſint commodè intereſſe, tradunt cum aliis Layman. *citat. quæſt. 36.*, & Engel. *num. 11. ex cap. tit. quia propter*; exprimendo ad effectum electionis vocari, ut ſic vocati, vel greſſus
accelerent, vel de impedimento doceant; cum præfixione temporis pro electione determinati, & ſufficientis, ex notatis à 4
Pignatell. *conſul. 18. num. 4.* Alias ſi dies certa electionis in citatione omitteretur, ſingula poſt eam geſta, vitio nullitatis ſubiacerent; cum talis ſint generis ea, quæ, prævia citatione certam diem non continente, exequuntur. Et tempus non de-

bet esse ita breve, ut impossibile sit in eo comparere; alioquin pro non facta citatio censetur, ut tradit Bonifacius VIII. *extravagant. Rem non novam de dolo, & contumacia lib.2.* Et non solùm tribus diebus sunt expectandi, sed quot erunt pro itinere necessarii, nisi esset in dolosa mora, quia juxta regulam 26. in 6. *mora sua cuilibet est nociva*, & notavit Sanctoro *super statuta S.Francisci cap.8. stat.36. pag. mihi* 641.

Assignato termino ad eligendum præfixo, & ad comparendum sufficiente, possunt cæteri ad electionem procedere,
5 quamquam alii non accesserint; cum propter eorum absentiam suo jure non priventur, præsertim quia; si ideo esset electio retardanda, posset id sæpe propter aliquorum malitiam in certum Religionis damnum contingere, ut ibidem *stat.*19. idem observavit Sanctoro: Et Hasbens. *num.*176., extendens, etiam ad casum, quo aliqui in loco electionis cum cæteris congregati, ex eo irrationabiliter exeunt. Tunc enim cum Electoribus amplius non computantur per Roderic. *resol.*58. *verb. de Electione Prælatorum num.*13., & remanentes jure suo uti possunt, & ad electionem procedere, quod præter ipsum docet Layman *qu.*39.; apud quos, & Engel. *num.*12. totum jus eligendi residet; & universam Religionem repræsentant, Sanct. *allegato, stat.*19.

Absentium vota per Procuratorem suppleri non possunt, ut censuit Sac. Cong. Concil. in una *Bulgariæ, die* 3. *De-*
6 *cembris* 1644. *ad cap.*25. *de Regul.* apud Pignatell. *tom.*1. *Consul.*28. in terminis Regularis ob paupertatem impotentis se transferre ad locum Capituli; & eadem Sacr. Congreg. *censuit cavendum, ne deinceps Titulares constituantur ad effectum electionis faciendæ, aut voces, & suffragia absentium suppleantur lib.*12. *decret. fol.* 149. Et cùm Trid. *sess.*25. *cap.*6. *de Reg.* id etiam prohibeat, intelligendum est ex Pignatell. *tom.*10. *Consul.*77. *num.*16. id esse interdictum Præsidi Electionis, vel Capitulo, sic, ut nequeant propria authoritate Vocales Titulares, aliosve ad effectum electionis instituere, & simili modo absentium supplere vota; cum hujus generis electiones, nec secundum Deum sint, & in Religionum perniciem sæpius

contin-

contingant. Nec ſequitur tolli Conſtitutiones Ordinum de ſubrogatione (præſertim per Sedem Apoſtolicam approbatas) cum in caſu vota non ſuppleantur authoritate Præſidis, cui ſit voluntarium aliquos ſibi bene viſos in fraudem electionis aſſumere, ſed neceſſitate legis, taxantis ſubrogandorum qualitates, & genus.

In electione, actibuſque Capitularibus vocem non habent, qui ad Subdiaconatus Ordinem non ſunt promoti, prout expreſsè diſponit Trid. *ſeſs.22.cap.4. de reform.* „ Quicumque in Cathedrali, vel Collegiata Seculari, vel Regulari Eccleſia divinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine, ſaltem conſtitutus non ſit, vocem in hujuſmodi Eccleſiis in Capitulo non habeat, etiam ſi hoc ſibi ab aliis fuerit conceſſum „ Et quia dubitabatur, an Decretum comprehenderet Monaſteria Regularium, ſive Religioſos Clauſtrales? Sacra Cong.Conc. die 1. Februar.1653. in una *Tertii Ord.S.Franciſci Congreg.Gallicanæ* apud Pignatell.*tom.1.conſult.224.* cenſuit *cap.4.ſeſs.22.* „ Comprehendere, etiam Regulares Mendicantes; itaut Regulares, qui non ſunt in Ordine Subdiaconatus vocem habere non poſſint in Capitulis, & actibus Capitularibus, ſi in Conſtitutionibus ejuſdem Religionis aliter expreſsè non caveatur. „

Quod deinde iterum eadem Sac. Cong. declaravit in una *Præmonſtratenſi*, in qua quærebatur: „ An Profeſſi Ordinem Præmonſtratenſem, ſed in Ordine Sacro minimè conſtituti, poſſint in Electione vocem habere? & quatenus *negativè* reſpondetur: quæritur? „

„ An pœna nullitatis Electionis, & privationis vocis activæ, & paſſivæ contra admittentes ad ſuffragia ferenda prænarratos Profeſſos in Ordine Sacro non conſtitutos, ſtatuenda ſit, ut petitur? *Sac.Cong.&c. die 23. Ianuarii 1666.* reſpondit, „ ad primum *negativè*: ad ſecundum *affirmativè*.

Unde eo decreto, Regulares quoque comprehenduntur, & ſententia Bellarmini *ad d.cap.Conc.*, & Roderici *qu.52. art.5. tom.2.* ex adverſo ſcribentium, limitanda eſt: quando Statuta Religionis Regularibus, ſacris non initiatis, in ſpecie concederent,

derent, ut vocem haberent in Capitulo; quia Concilium hu-
jusmodi casum non comprehendit, prout ex primo Decreto
liquet; & aliàs ipsa Sacra Cong. *die 22. Maii 1577.* apud citat.
Pignatellum firmavit, ut infra. „ Sacra &c. censuit, si Con-
„ stitutionibus Religionis caveatur, etiam sacris non initiatum,
„ posse quemlibet Professum, habere vocem in Capitulo, non
„ prohiberi à Conc.Trid. quin eam habeant, etiam, quod in Sa-
„ cris non sint; quoniam dictum Decretum Conc. *sess. 22. cap. 4.*
„ non comprehendit Monasterium Regularium; sed Ecclesiæ
„ Regulares, de quibus ibi est sermo, sunt Cathedrales, ut Pam-
„ pilonensis, Calaguritana &c. vel Collegiatæ Regulares, ut sunt
„ multæ in Hispania. „ Et licet in Ord.Min. de Observ. Statut.
General. *cap. 8. §. 43. num. 13. ex Vallisolet.* referant, *Posse Lai-
cum ex probata, & veteri consuetudine eligi in Guardianum, si
Patribus Definitorii videbitur.* Id tamen non est absolutè pra-
cticandum, & in Provinciis Galliæ nullo modo, cum Laicorum
8 earumdem prætensio fuerit rejecta in Capitulo Generali Ro-
mano de anno 1625. cujus resolutio fuit postea confirmata à
Sac.Cong.Regul. edito Decreto eodem anno 4. Augusti, & per-
petuo silentio iisdem imposito super prætensione vocis activæ,
& passivæ, cujus se esse capaces asserebant ex verbis *cap. 7. Re-
gulæ: Ministri verò, si Presbyteri sint*: non attendentes, quod
præter Laicos sint Clerici. Marchant. *in allegat. cap. tit. unico
quæst. 1. concl. 1. Respondeo secundo. Orb. Seraph. tom. 1. lib. 3. pag.
mihi 457. colum. 1.* ubi notatur Capit.Gen., & Sac.Cong. præci-
tata Decreta ab Urbano VIII. Constit. *Exponi nobis sub die 16.
Aprilis 1630.* fuisse confirmata, & approbata: facto præcepto,
quòd omninò acquiescerent, & contumaces à suis respectivè
Prælatis corriperentur.

Vota alternativa, ut *eligo Petrum, vel Paulum*: & condi-
9 tionata, si conditio sit de futuro suspendens actum, ut, *Eligo
Petrum, si in eum major pars Capituli consenserit*: & incerta, *ut
illum eligo, quem Paulus eligit*: & vaga *ut eligo individuum
naturæ humanæ*, pro non datis habentur, & reprobantur *ca-
pite in Electionibus de elect. in 6. lib. 1. tit. 6.*, & notat ibi Glossa,
ea esse ipso jure nulla, sic, ut tota potestas eligendi apud

eos

eos sit, qui purè, & absolutè elegerunt.

Prælatorum electiones per vota secreta debent fieri; & sic,
ut nomina eligentium nunquam publicentur, per disposita,
alleg. *cap. Quia propter*, & à Trid. *sess. 25. loc. cit.* eo fine, *ut omnia* 10
rectè, & sine ulla fraude fiant; &, ut significaret id ad formam
substantialem electionis pertinere, apposuit, (sed prius eo al-
legat. cap.) clausulam Decreti irritantis: irritam declarando
quamcumque electionem aliter factam, prout notavit Sperell.
decis. 161. *num.* 8., & 31. ibidem cum aliis notans ejusdem De-
creti clausulam ipso jure actum secus gestum annullare; ad-
dens *num.* 11. omnem in contrarium tollere consuetudinem;
quia non datur locus consuetudini contra decretum irritans,
Donat. *tom.* 1. *tract.* 1. *quæst.* 11. *num.* 3. Nedum in præteritum,
prout Hasbensis *loc. cit. n.* 184., & Rota coram Rojas *decis.* 118.
num. 24. *tom.* 2. *par.* 5. *decis. Recent.* Quare electio facta cum pu-
blicatione voti, unius dumtaxat Electoris, ut certo inde sciri
possit, cui suffragium dederit, statim corrvit, & ipso jure est
nulla: ex non servata forma ejus substantiali in præfato voto,
ut firmant Doctores, Sanct. *cit. cap. stat.* 4. Pignatell. *consult.* 77.
Hasbensis ibid., Sperell. *decis.* 161. *referens num.* 21. ex Vasquez
rationem, quod res perfecta non est, si aliqua ex parte forma
desit, per quam constituitur, cum perfectum id sit, quod omni-
bus suis partibus constat. Quod intelligendum, ne dum, si
totum Capitulum consentiat, vel unicum votum permittat
manifestari; sed etiam, si quis privatè, & sine consensu Capi-
tuli, suam schedulam publicet; quia defectus formæ substan-
tialis, ex Sperell. *num.* 22. inficit absolutè electionem, unde-
cumque proveniat. Et utrumque videtur esse contra disposi-
tionem Conciliarem, non distinguentem publicè, vel priva-
tim, & exigens vota debere esse secreta; & sicut ex Glos. *in cap.
Quia propter* non valet depositio testis, nisi secreto deponat;
(& hoc exigitur, ut liberiùs veritatem dicat) sic in casu.

Etiam si manifestatio contingat ignoranter, & per erro-
rem, quia Decretum irritans, etiam ignorantes ligat *cap. Du-
dum de præbendis in 6. §. Et quia Decretum lib.* 3. *tit.* 4., & *cap.
Quodam ibid.*; & ex clausula, quæ apponi solet in *Constit. Pon-*
tif.

tif. prout sequitur: *ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis autboritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari*. Et apud Sperell. *num.*31. *alleg. decis.*161., & per Panimolla *decis.*60.*num.*33. operatur nullitatem usque ab initio; dumque agitur de nullitate actus, ignorantia non excusat. Ignorantia ad summum facit, quod publicans, pœnas statutas non incurrat, ex Glos. ad Text. Clem. *Nolentes de Hæreticis, verb. ex nunc.* Sperellus. *num.*32.

Publicatio voti, ut concludat electionis nullitatem, pernotata à Pignatell. *num.*15., & Hasbens. *num. cit.* debet esse, vel in ipso electionis actu, vel priusquam publicetur, aut inclusivè ante confirmationem. Unde si post istam contingat, electioni, per Sanctoro, non nocet, cum jam sit canonicè facta, & in rem judicatam transierit. Noceret tamen, si in literis electionis nomina Eligentium exprimerentur, quamquam in scrutinio fuerint secreta, Pignatell. *num.*13.

Limitatur ab iisdem, & Sperell. *num.*13. Rodric. *tom.*2. *quest.*51. *art.*9. in casu, quo quis in fraudem electionis, & ad eam infringendam, suum votum publicat; etenim tunc electio substinetur, ne fraus, & dolus præfato patrocinetur, & in potestate cujuslibet sit, electiones ad præscriptum Canonum celebratas, propria malitia vitiare. Quod significat Passerin. *de elect. canon. cap.*17. *de secreto electionis num.*13.

Item, dum quis, aut per errorem, aut malitiam alteri secretò suam schedulam ostendit; dummodo hujusmodi manifestatio, nec vere sit, nec præsumatur causa, cur potiùs iste, quam alter sit electus ex Sperell. *num.*36.

Ubi electiones fiunt per schedulas, non officit electionis
11 secretò, quod quis suum votum ex ignorantia non scribat, & ad scrutatores accedens, ore, secretò tamen, & sic, ut à cæteris de Capitulo non audiatur, dicat: *Eligo in Provincialem &c.* sicut secretæ, canonicæ, & validæ apud omnes sunt electiones per Moniales, oretenus factæ. Ideo non est necesse, ut suffragia dentur in scriptis, ita obsignata, ut nec Scrutatoribus innotescat nomen Suffragatoris, nisi aliter ex notatis à Pignatell. *num.*13. per Const. vel Apostolicas, vel particulares Reli-

gio-

gionum, ſit diſpoſitum; Ut videtur eſſe apud Minores de Obſervantia ex Conſt. Sixi V. incipit. *Et communis cura edita* 29.*Julii* 1587. apud Roderico *Coll. Privil. Apoſt.pag. mihi* 494., præſcribentis electiones ſemper faciendas eſſe per ſchedulas obſignatas, cum appoſitione Decreti irritantis: Etenim notat Paſſerinus *loc. cit.* non eſſe contra ſecretum electionis, nec contra formam Trid., quod Scrutatores ſciant Eligentium nomina, cum in ſcrutinio auriculari ipſis nomina Eligentium ſint nota; limitat tamen, ut non verificetur, ſi cum Decreto irritanti præcipiatur eligere per ſchedulas omnino obſignatas ſic, ut nec Scrutatoribus innoteſcat nomen Suffragantium.

Non irritatur electio, ſi quis per errorem, vel malitiam ſchedulam albam mittat in urnam, ut docet Lezz. *Sum. qq.Regul. tom.*1. *cap.*15. *de electionibus num.*18. Roder. *reſol.*, & *num. cit.* Hasbenſ. *num.*186., quia cenſetur tunc ſuo juri renunciare, & nolle ea in electione vocem activam habere, & eſſe de numero Electorum 12

Irrita, & nulla eſt electio, cum ab Electoribus libertas ſuffragandi tollitur ex Cabaſut. *Theor.juris Can. lib.*2. *cap.*24. *num.*7 nam in omnium ſententia, libertas eſt de eſſentia, & ſubſtantia electionis, ſine qua ſubſiſtere nequit; & expreſsè habetur *cap. ubi Periculum de electione in* 6. *lib.*1. *tit.*6. *§. Cæterum*, ubi: *ceſſat electio, dum libertas adimitur eligendi*. Ideo nulla eſt electio ſine authoritàte Apoſtolica reſtricta, & limitata ad tres, vel quatuor, excluſis cæteris, ex adnotatis à Roderico *reſol.*58. Hasbenſ. *num.*185. Mirand. *Manual: Prælat. quæſt.*10. *tit.*2. *art.*22. *concl.*2. Pignatell. *conſ.* 77. *num.* 9. Cabaſut. *ibid. num.*9. Peyr. *tom.*3. *de Privil. additam. ad* Conſt. Clem. VIII. *cap.*9. *num.*19. refert Sacræ Congregationis Concilii reſponſum ad Dubium: *An ſtante libertate electionis liceat Prælato Regulari proponere duos, vel tres, ex quibus neceſſariò eligatur unus? S. C. cenſuit non licere. lib.*12. *Decr. fol.*136. Et quamquam per DD., & Roder. *ibid cit.* non dicatur reſtricta, ſi limitetur ad aliquod genus perſonarum, ut ad Magiſtros, Lectores &c., vel ad certam Nationem; & valeat ex Donat. *quæſt* 10. ſicut illa Pontificis, qui de Collegio Cardinalium aſſumitur; 13

intel-

intelligendum tamen per Sanctor. *stat.* 14. dum arctatio particulares personas non respicit; nam si ex Natione, unus dumtaxat esset dignus eligi, electio non esset assumptio unius ex pluribus, nec Electores dicerentur liberè eligere, cum libertas
14 sine indifferentia non sit; & hæc duo ad minus requirat, ut ad unum magis, quàm ad alterum determinetur per Pignatell. *tom.*, & *consul. cit.* Donat. *tom.* 2. *par.* 1. *tract.* 1. *quæst.* 9.

Ex quo ibidem notat *Sanctor.* mortaliter Præsidem peccare, si electiones arctet; cui credendum non est, si aliquem, juris ordine non servato, excludat, afferendo esse indignum
15 Prælatura, prout tradit Ameno *pract. crim. tit.* 12. *quæst.* 5. *num.* 29. & ejusdem electio ex eodem *ibid.*, & alterius à Præside non nominati, si contingat, valet, ex *Roderic.* Non sustinetur tamen illius à Præside nominati, si nominatio fuerit causa, cur ipse sit electus, ut *stat.* 36. *Sanct.* notavit.

Læditur electionis libertas, cum aliqui per subornationem, toto conatu, & viribus, Suffragatores moraliter cogunt ad ferenda Suffragia pro uno determinato, aliis relictis,
16 ut optimè notavit, aliis cumulatis, Pignatell. *num.* 7. Sive id minis, & contumeliis obtineant, sive promissis, & donis extorqueant, sive importunis, & assiduis precibus, cæterisque aptis ad quorumlibet constantes movendos animos, lucrentur; aut metu, etiam reverentiali, aliove modo interdicto assequantur; etenim non est dubium id per subornationem obtineri, consequenter libertati adversari, ut cum aliis docet Lezzan. *cit. num.* 21.

Item, cum quidam ante electionem mutuo paciscuntur:
17 *Elige me in Generalem, & ego eligam te in Provincialem*, quia in casu suffragia, non liberè, sed ex obligatione pacti, per Pignatel. *cit. tom. cons.* 44. *num.* 30. darentur.

Contra Subornatores, Const. *Nullus omnino Bull. Cher.* „ *tom.* 3. pœnas Clemens VIII. apposuit, ut infra: „ Ut omnis „ officiorum ambitus occasio præcludatur, caveant omnes à „ directa, vel indirecta vocum, seu suffragiorum procuratio- „ ne, tam pro se ipsis, quàm pro aliis, tum in Capitulis loco- „ rum, tum in cæteris, præsertim Generalibus Capitulis, aut

Con-

Congregationibus, seu alibi. Quicumque secus fecerint, 18
præter alias pœnas, & censuras, hactenus contra huiusmodi „
ambientes inflictas, quas in suo robore permanere volumus, „
in pœnam privationis officiorum, quæ obtinent, eo ipso in- „
cidant, & ad futura quæcumque pariter inhabiles habeantur, „
super quo cum eis dispensari à nemine possit, nisi à Nobis, „
vel Successoribus Nostris, & pro qualitate culparum, graviùs „
etiam plectantur. Porrò supradictas omnes pœnas ad Com- „
plices, ac simpliciter scientes, & non revelantes extendimus. „
Et Pius V. Subornatoribus, in Ordine Min. de Obs. alias ad-
dit, ut in Constit. Pastoralis. *Bull. Cherub. tom.* 2. ubi §. 4.
disponitur: „ Qui verò in electionibus omnibus, vel ante „
eas per sex menses, pro se, vel pro alio, subornaverit, ex- „
communicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua, nisi „
à Romano Pontifice, pro tempore existente, præter quam in „
mortis articulo, absolvi non possit; ac voce activa, & passiva „
perpetuò careat; Subornatus, vel alius etiam, pro quo sub- „
ornatio fiet, qui Subornantem non detulerit, eamdem pœ- „
nam incurrere censeatur. „ Cui accessit Constitutio decla- „
ratoria Gregorii XIII. *Consuevit Romanus Pontifex ibid.* tri-
buentis §. 6. Ministro, & Commissario Generalibus faculta-
tem absolvendi ab ea excommunicatione, quando de ipsis non
agitur; Et revocantis dispositionem Pii, eam pœnam exten-
dentis ad subornatum, & alios, qui Subornantem non reve-
laverint.

Cæterum electionibus præire, & præmitti debent tracta-
tus Consultorii, in quibus discutiantur merita, partes, &
qualitates Eligendorum: & ita necessariò, ut electio aliter fa-
cta, non valeat ex dispositione *Cap. Cum in veteri de electione* 19
lib 1. *tit.* 6. & ibi Glossa *verbo in tractu*, ait: tractatus debere
haberi ante electionem; &, si non præmittantur, electio cassa-
tur; & textus non dicit electionem esse ipso facto nullam: *Sed
electionis vitio duximus irritandam*. Et Trid. *sess.* 24. *cap.* 1. *de
Reform.*, habentes jus in electionibus suffragandi, sic horta-
tur: „ ut in primis meminerint nihil se ad Dei gloriam, &
Populorum salutem, utilius posse facere, quam si bonos Pa- „

,, ftores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri ſtudeant;
,, eosque alienis peccatis communicantes, mortaliter peccare,
,, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint:
,, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium
,, ſuggestionibus, ſed eorum exigentibus meritis, præfici dili-
,, genter curaverint. Ad quod respiciens Clemens VIII. *loc. cit.*
20 §. 4., habet: Jurentque Electores, ſecundum veritatem cu-
,, juſque conſcientiæ probiores, & magis idoneos ſe electuros.,,

Et Innoc. XI. *sub* 2. *Martii* 1679. reprobavit doctrinam extorquentium textum Trid. ad illegitimos, impropriosque ſenſus, dum hanc proſcripſit propoſitionem. *Cum di-*
,, *xit* Conc. Trid. *eos alienis peccatis communicantes mortaliter*
,, *peccare, qui nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi ju-*
,, *dicaverint, ad Ecclesias promovent, Concilium, vel primò vi-*
,, *detur per hoc digniores non aliud significare velle, nisi digni-*
,, *tatem eligendorum, sumpto comparativo pro positivo: vel*
,, *secundo, locutione minus propriâ ponit digniores, ut excludat in-*
,, *dignos, non vero dignos; vel tandem loquitur tertio, quando fit*
,, *concursus*:

Et expreſſe injunctum reperitur Min. de Obſ. per ſtatuta Cap. Gen. 1676. à memorato Innoc. Conſt. *ſolicitudo* Orb. Seraph. *tom.* 4. in forma ſpecifica confirmata: ut ſub pœna non ſuffragandi, antequam ad electionem Miniſtri, Cuſtodis, Diffinitorum, & Guardianorum, procedant, ſigillatim juramentum præſtent coram Ven. Crucifixi Imagine, præſente Præſide, ſe eum electuros, in quolibet prædictorum Officiorum reſpectivè, quem in conſcientia, & omnibus æqua lance libratis, digniorem judicabunt. Abſque autem examine, & prævio Eligendorum ſcrutinio qualitatum, impoſſibile eſt, quempiam ſecundum propriam conſcientiam certò affirmare, unum alio Prælatura digniorem; Et ſi id juramento firmet, à gravi non liberatur peccato, propter gravem irreverentiam Deo irrogatam; qui non eſt temerè in teſtimonium adducendus, ſed cum juſtitia, veritate, & judicio per *DD. apud Summ. Leand. verb. Juramentum num.* 4. Sic, ſcilicet, ut cauſa jurandi neceſſaria ſit, ſive utilis, ſive pia;

& ju-

& jurans advertat, seù bona fide putet, verum esse, quod jurejurando firmat; ut advertit Tambur. *explic. Decal. lib. 2. cap. primo de Juramento* §. 4. *pag.* 78. Nullus enim hucusque dixerit de incognito juramentum licere; unde tractatu præciso, electio non esset rationabilis, sed casualis; & Electores mortaliter peccarent. Sanctor. *de pœnis part.* 2. *cap.* 15. *pag. mihi* 156.

Dignior in ordine ad electionem, ex notatis ab Hasbensi *num.* 162. ille censetur, qui, cæteris consideratis, & perpensis, aptior ad regendum judicatur; Et quamquam alius eo doctior, & sanctior reperiatur, tamen, quia in cæteris ministerio erit ineptior, ideo relinquendus iste, assumendus ille; cùm in hoc non sit absolutè attendendum ad majores qualitates morum, & Doctrinæ, sed ad illas, quæ præfato muneri magis proficuæ, & utiliores judicantur; Dummodo eligendus sit aliàs idoneus, vita, moribus, & doctrina, juxta sensum Tridentini. 21

Nec subsistit ipsius assertum *num.* 161. posse aliquem pro bono pacis suffragari minus digno, si cæteri omnes illum eligere vellent, captivando intellectum proprium in obsequium singulorum, quod dignior sit & si aliàs, ita non esse noverit; & id ex circumstantia juramenti, de eo eligendo, qui sit dignior, non aliorum judicio, sed proprio. Ideo si Electores sine culpa esse velint, non positivum, sed comparativum eligant: non dignum, sed digniorem. 22

In Ordine Minorum de Corpore Observantiæ ad Prælaturas Religionis sunt ineligibiles, quotquot comprehenduntur sub dispositione Const. *Sollicitudo* Innoc. XI. § 8. & Const. *Alias fel. mem.* Innoc. XII. allegatæ C. *Offic. quoad declarationem Regu. S. Francisci num.* 4. & 5. 23

Regulares Prælaturæ, etsi stricta, & propria significatione beneficia Ecclesiastica nuncupari non possint, ex non adjuncta utilitate reddituum Ecclesiasticorum, tamen, non impropriè per Cabasut. *Thor. Jur. Can. lib. primo cap.* 8. inter ea Beneficia computantur; vel, ut observat Lezan. *num.* 32. & Hasbensi *num.* 81. sunt quasi beneficia, & res spirituales, 24

 pro-

propter spiritualem jurisdictionem in subditos; & plures curam Animarum habent annexam per Donat. *loc. cit. quæst.* 27. *num.* 2. Ideo simili modo discurrendum de illis, ac de Beneficiis, & considerandum posse in earum collatione itidem committi simoniam.

Idcirco Electores, gratis debent suffragari, adeo ut si illicio muneris: vel à manu, ut *pecuniæ*, aut rei pecunia vendibilis: vel ab ossequio, ut *servitii*, famulatus, cujuscumque sit generis: vel à lingua, ut *laudis*, *precum*, *vel vituperii*, moveantur (quodlibet enim ex illis simoniam inducit ex Glossa in *cap. Ordinationes caus.* 1. *quæstione prima*) electio sit simoniaca, consequenter nulla; & qui Prælaturas per simoniam sit adeptus, sub Animæ suæ periculo, adstrictus sit, ad eas dimittendas; ut uno ore tradunt Doctores; & disponitur *cap. Cum*
„ *detestabile lib.* 3. *Extravagant. com.* ubi: „ per electiones verò
„ postulationes, confirmationes, provisiones, seu quasvis alias
„ dispositiones, quas simoniaca contigerit labe fieri, & quæ vi-
„ ribus omnino carent, in Ecclesiis, Monasteriis, Dignitatibus,
„ Personatibus, Officiis Ecclesiasticis, & quibusvis Beneficiis,
„ aut aliquo eorum, cuiquam nullatenus acquiratur: nec inde
„ faciat aliquis fructus suos: sed ad illorum omnium, quæ per-
„ cepit restitutionem, sub Animæ suæ periculo sit adstrictus. „
„ Et ulterius statuitur pœna excommunicationis Sedi Aposto-
„ licæ reservata in omnes, „ qui quomodolibet dando, vel reci-
„ piendo simoniam commiserint, aut quod illa fiat, mediatores
„ extiterint, seu procuraverint: „ Et ibi disposita locum etiam habent, si simonia fuerit occulta, ut expressè textus: Et eo-
„ rum quemlibet, tam manifestum, vel occultum, quas ipso
„ facto eas incurrere volumus. „

Verba *Extravag. Officiis Ecclesiasticis* extendunt dispositionem Constitutionis; vnde tradit Lezz. *num.* 18. Simoniam committi posse, nedùm in electione Abbatum, Generalium, Provincialium, Procuratorum Ordinis, Diffinitorum, Guardianorum &c. sed etiam in concedendis facultatibus audiendi confessiones, prædicandi, recipiendi Ordines &c.

Si ab eligendo detur, vel promittatur pecunia, simonia-

cè

cè eligitur, ex Can. *Presbyter cauſ.* 1. *quæſt prima à terg.* & Can *Si quis præbendam, vel Prioratum eadem cauſa quæſtione* 4. Et colligitur ex Lateranenſi 3. *cap.* 7. *de ſimonia vitanda* apud Bail. *ſumm. Conc. tom.* 1. *pag.* 406. *lit. C.* Etiam ſi abſque illa eſſent Electores parati illum eligere; ſive eiſdem conferatur, ſive eorum amicis, & conſanguineis, ut docet Peyr. *tom.* 3. *additamentum ad Conſt. Clem. VIII. cap.* 9. *num.* 8.

Si verò pecuniam non ipſe, ſed alter, uni electorum amico conferat, diſtinguendum eſt: ſi erant Electores aliàs eum determinatè electuri, electio ſubſiſtit, quia inter eos, & electum, nullum præceſſit pactum, & conventio; quæ, ut ſimoniam inducant, antecedere debent, ex Pignatell. *conſ.* 44. *num.* 4. Nec ipſa pecunia eſt in re medium, & pretium ad electionem. Licet propter ſcandalum, & malam conſequentiam: & ne eo prætextu palliatis ſimoniis aditus pateat, nec id Electores, & eligendus, permittere debent. Si autem illum electuri non erant, eſt certum, non valere, ut ibid. advertit Peyr. Sicut, nec ea ſuſtinetur, in qua unus ex Electoribus duntaxat, alias ad unum determinatè aſſumendum promptus, labe non timeat fœdari ſimoniæ, ut in terminis tradit Donat. *tom.* 2. *tract.* 1. *quæſt.* 22. *num.* 9.

Neque illius electio valet, cujus amici, ipſo etiam ignorante, pecuniam Electoribus pollicentur; niſi concludenter probetur, & conſtet eam in fraudem electi promitti: vel eo contra proteſtante, ex Engel. *cit. lib.* 5. *tit.* 3. §. 1. *num.* 9. Et Natali Alexandro *tom.* 6. *Theol. Dogm. & moral. lib.* 2. *de ſimon. Regul.* 24.

Corruit, tamquam ſimoniaca electio, ſi invicem Electores conveniant, & paciſcantur: *Elige tu illum, & ego eligam, quem tu mihi propoſueris: vel, concedas mihi tuum ſuffragium in hoc Capitulo, & ego tibi dabo meum in futuro*; quia quodlibet pactum, quod eſt medium ad aſſequendam dignitatem, ſimoniam inducere notavit Piaſec. *prax. Epiſ. part.* 2. *cap.* 5. *art.* 3. *num.* 57.

Etiam ſi id fuerit de re ſpirituali pro ſpirituali; quandoqui-

quidem simonia, ex eodem Piasec. *ibid.* concluditur, etiam ob rem spiritualem, si hæc reducatur in pactum, & gratis non detur, contra textum Evangelii Matthæi X. *Gratis accepistis, gratis date*; ob id in spiritualibus pactiones sunt interdictæ, & fugiendæ, ex Cabas. *lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 16. Circa quæ testatur Pignatell. *num.* 30. quodcumque, ut illicitum damnari pactum; & ex eo præcipuam eis irrogari injuriam, & irreligiosè tractari, dum ita vilia putentur, vel, ut possint venire in computationem rerum temporalium, vel, ut censeantur posse subesse humanis contractibus.

Et id Donat. *num.* 10. extendit, etiam si Electores affirment, se non de substantia electionis pacisci, sed de commodo, quod certò assequi sperant, si Petrum v. g. eligant; Quia, cum commodum sit ex necessario connexis cùm electione; & ita, ut ea præcisa, obtineri sit impossibile, expressè paciscentes de commodo, implicitè in pactum electionem deducunt; quæ, & ea parte, qua ex pacto præcedenti fieret, & qua pro commodo temporali venderetur, jure simoniaca reputatur, ut post ipsum firmavit Pignatell. *num.* 32.

Item simoniacum est, si quis Electorum dicat: *Numquam fiet iste Provincialis, nisi tu, pro quo rogavi, fiat Diffinitor*. quod trad. Donat. *numer.* 6. & Cabas. *eodem cap. & nu.* quia semper electio venit in contractum.

Idem crimen incurrit ad Prælaturam eligens, aut eam recipiens cum conditione: vel obsequii præstandi, etiam si videretur pium, ad quod tamen de jure, & electione præcisâ, electus non teneretur: vel assumendi in Ministros hos, & non alios, ut in terminis de conferente, & recipiente beneficium cum restrictionis adductis resolvit Piasc. *num.* 58. Cætera videas, apud Auctores de simonia tractantes, & apud eruditissimum Natalem Alexandro *loc. cit.*

Ubi de jure, vel consuetudine electio (ex aliis titulis valida) censetur Canonica, si major pars Capituli consenserit,
25 requiruntur majora vota respectu totius Capituli, & non sufficiunt majora respectivè ad minora; adeo ut, si eligentes sint viginti, undecim consentire ad minus, debeant in electum; alias

alias à majori parte Capituli non eligeretur. Ex quo sequitur, ut si tres essent electi, & vota divisa sic, ut unus haberet *octo*, alius *septem*, alter *quinque*, nullius electio subsisteret, ut notavit Engel. *lib.* 1. *tit.* 6. (Electus, licet sit vocalis, seipsum eligere non potest;) Et in terminis electionis Provincialis in Ordine Minorum, disponitur in Clementina *exivi* §. *Nos volentes*, ubi: „ Et siquidem ad electionem huiusmodi per formam scrutinii procedatur, votis in diversa diuisis, electiones plures in discordia celebrare contingat: illa, quæ à maiori parte Capituli numero (nulla zeli, vel meriti collatione, aut considerationе habita) fuerit celebrata, exceptione, seu contradictione quacumque alterius partis non obstante, per dictum Generalem Ministrum confirmetur. Quod etiam in cæteris per Statuta est apud Observantes in praxi. „

Ubi verò, vel praxis exigit, vel lex præscribit; vt copulativè requiratur major, & sanior pars Capituli, valet electio facta à parte, quæ sit duplo major: & sic excedit eam, quæ opponit ad electionem, non zelo charitatis, sed affectione carnali procedendo Electores, ut expressè habet textus *cap. si quando de electione in 6. lib. 1. tit. 6.* & Glossa ibid. *referens majoritatem numerum, & sanitatem zelum eligentium, & merita Electorum respicere.* Si verò unus saniora, & alter majora, sed non modo præmisso excedentia, habeat, neutrius electio tenet, per Engel. *n.* 40.

Canonicè electus confirmari debet ex *cap. Avaritiæ de electione in* 6. & sic necessariò, ut nec directè, neve indirectè, sive titulo Economii, sive Procuratoris, similive prætextu, debeat se administrationi immiscere; & si, id confirmatione non recepta, egerit, statim ibidem Prælatura privatur.. Electio enim est libertatis; & confirmatio necessitatis per Pighatell. *consf.* 38. *num.* 13. per quam jurisdictio confertur, ex Peliz. *de Monialibus cap.* 10. *sect.* 2. *sub.* 6. *num.* 110. 26

Limitatur in electione Guardianorum, apud Minores, quia eodem actu eliguntur, & confirmantur, ut etiam notavit Hasbens. *num.* 193. Inter quos Provinciales, ex allegata Clementina *Exivi*, à Generalibus confirmantur; & hi, statim electi ex privil. Clem. IV. Const. *Virtute conspicuos* 2. *Bull. Cherub.* 27

rub. tomo primo à Sede Apostolica confirmationem recipiunt; ut tradunt Mirand. *tom.2.qu.23.art.32.*, Sanctor.*cap.8.stat.13.*, & Hasbens. *ibid.*ad omnes Ordinum Generales ex diversis Pontificum Privilegiis extendit.

28 Si ex suffragatoribus singuli, uno excepto, sint ad eligendum habiles, electio subsistit; nec illius inhabilitas officit, juxta Regulam juris: *utile per inutile non vitiatur*. Limita, nisi ab Electoribus fuerit voluntariè ad eligendum admissus. Quo casu privantur jure eligendi, quotquot sunt in culpa interdictæ admissionis; Glossa *ad Textum cap. si quando super. cit.* in terminis de voluntaria admissione excommunicati majori excommunicatione, Pignatell. *consult.*38. *num.*11., Hasbens. *num.*157.

Nullus activo, vel passivo suffragio potest per Præsidem privari, vel privatum declarari, nisi servata forma Decreti Urbani VIII. apud Pignatell. *consult.* 18. *num.* 10. tenoris, qui sequitur: „ Privationis vocis activæ, & passivæ, ac inhabili-
„ tatis decreta, sententięve ab eisdem Superioribus Ordinis latæ,
„ ne deinceps in ipso electionis actu pronuncientur, promul-
29 genturve, atque eæ promulgatæ, Vocales minime afficiant,
„ nisi per mensem ante fuerint intimatæ parti, Sanctitas sua
„ omnino vetuit. „

Electionis tempus ad unicum diem restringitur, in Clementina *exivi superius allegata*. Dies illud spatium lucis significat, quod interponitur inter Ortum, & Occasum Solis; & quodvis aliud sub noctis appellatione venit. Ideo ad illud spatium, per Sanctor. *stat.*9. Statuta Minorum, diem artificialem restringunt. Et dicendum cum ipso fine urgenti necessitate non esse electioni per schedulas dandum initium, ut ne-
30 queat prius, sed in nocte perfici debeat; & quatenus deberet, id cum sufficienti candelarum numero deberet effici, ut sine ulla fraude contingeret.

Apud Minores de Observantia electiones Pro-Ministrorum ad Capitula generalia mittendorum, (vel Commisariorum Provincialium, qui ad gubernandā Provinciam relinquuntur juxta disposita in Cap. Gen. Vallisolet. de *anno* 1670. *tit.*

pro

pro Ultramontana Famil.n.6., & nuper resoluta in Cap. Gen. Romano *de anno* 1700. ubi ponderanda est dictio *vel*, quæ, utpote alternativa, ex alibi dictis ponitur inter diversa) & Custodum extra Capitula, ac Guardianorum (istorum etiam in Capitul.) eligendorum, ex dispositione Urbani VIII. Const. *Religiosos viros. Bull. Cherub. tom.5.* sunt per Ballottationem faciendæ, prout sequitur: „ Ut de cetero omnes, & singulę electiones, tam Pro-Ministrorum, & Custodum, quam Guardianorum dicti Ordinis per suffragia secreta, & ballottationes fiant; & in paritate suffragiorum, Præsidens electionibus hujusmodi, votum, sive suffragium decisivum habeat &c. Decernentes &c. irritum, & inanè, si secus super his à quoquam, quavis authoritate, scienter, vel ignoranter, attentari contigerit &c. non obstantibus &c. „ Ubi Const. *Credita Nobis* Alex. VII. sub iisdem terminis ad familiam Ultramontanam extendit. Et ibidem habetur Decretum quo ad eos hujus tenoris: „ Sac. Cong. Episc., & Reg. censuit injugendum, & præcipiendum, prout harum vigore injungit, & præcipit, ut deinceps in singulis præfatis electionibus in familia Ultramontana Ordinis hujusmodi servetur omninò, modus, & forma præscripta in Constit. Generalibus Familiæ Cismontanæ. Contrariis quibuscunque non obstantibus. Romæ 15. Martii 1663. „ 31

Deficiente Præside in paritate votorum, votum decisivum conceditur ab eadem S. Cong. Ministro Provinciali, ut sequitur: „ S. Cong. &c. ad evitandam paritatem suffragiorum, quæ ex numero pari sex Vocalium, quibus Diffinitoria Provincialia constant, tam in electionibus faciendis; quam in negotiis decidendis, oriri potest; Ministris Provincialibus, deficente Præside, in hujusmodi casibus votum decisivum concessit. Romæ 13. Martii 1653. „ *apud* Lantuſ. *verb. electio sub num.6.* 32

Et quamquam ea forma per ballottationem ab eisdem Pontificibus ad taxatas electiones limitetur; & aliam per schedulas Sixtus V. Const. *Et communis cura apud* Roderic. *Coll. Privil. Apost. Bulla.7.* Et in Regesto 2. *Cismont. pag.12.* ad omnes Superiorum, & Officialium electiones ampliet, & semper

 invio-

inviolabiliter, appoſita clauſula Decreti irritantis, obſervari
33 præcipiat; tamen electiones Procuratoris, & Commiſarii Ge-
neralium Curiæ, non per ſchedulas, ſed per ballottationem
fiunt; ut primo contigit in Capitulo Generali Victorien. de
anno 1694. cujus arbitrio, quoad ſpecificam electionem fa-
ciendam per ballottationem, vel ſchedulas, fuit ab In-
noc. XII. remiſſum *ſub die* 24. *April.* 1694. (prout in Regeſt. 29.
Ciſmont. *ab anno* 1693. *uſque ad* 1695. *pag.* 50. *à tergo*) &
deinde in Romano de *anno* 1700. in quibus in Procuratorem,
& Commiſſarium Generales Curiæ, fuerũt ſic reſpective electi
P. F. Joannes Baptiſta ab Atina, & P. F. Joannes Maria à S.
Cruce, in Miniſterio, integro duraturi ſexennio juxta ejuſdem
Innocentii diſpoſitionem, ut infra.

„ Sacroſancti Apoſtolatus ſolicitudo, quam, meritis licet,
„ & viribus longe impares, authore Deo, gerimus, Nos ſtimulat
34 ad ea peculiari ſtudio ſtatvenda, per quæ proſpero Chriſtifide-
„ lium divinis obſequiis ſub ſuavis Religionis jugo mancipato-
„ rum ſtatvi, ac regimini opportunis rationibus conſulatur.
„ Cum itaque Nos nuper alias noſtras in ſimili forma Brevis li-
„ teras, ut Procurator Generalis Provinciarum Reformatorum
„ Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia, &
„ Reformatorum, ſeu Strictioris Obſervantiæ nuncupatorum,
„ qui ante hac de triennio in triennium, à pro tempore exiſtente
„ Ordinis hujuſmodi apud Sedem Apoſtolicam Protectore de-
„ putabatur, deinceps de ſexennio in ſexennium in Capitulo Ge-
„ nerali ejuſdem Ordinis eligatur, in cujuſque electione, votum,
„ ſivè ſuffragium Fratres Vocales earumdem Provinciarum
„ Reformatorum Familiæ Ciſmontanæ dicti Ordinis tantum ibi-
„ dem una cum Miniſtro Generali pro tempore exiſtente Ordi-
„ nis ſupradicti inſimul congregati, habeant, & ferant, ac habere,
„ & ferre liberè, & licite poſſint, & valeant, ſub certis modo, &
„ forma tunc expreſſis, ſtatuerimus, & ordinaverimus; Et ſicut
„ accepimus, felici dilectorum filiorum de Obſervantia dicti
„ Ordinis gubernio, Regularique diſciplinæ magnopere condu-
„ cibile futurũ ſit, ſi id ipſum, quoad illorum Procuratorem Ge-
„ neralem, & Commiſſarium Generalem Curiæ Romanæ qui

hacte-

hactenus de triennio itidem in triennium à Ministro Generali supradicto, de Definitorum Generalium ejusdem Ordinis Consilio, & assensu, seu alias institui, & deputari consueverunt, pariformiter per nos statuatur. Hinc est, quod nos, qui Ordinem prædictum in visceribus paternæ gerimus charitatis, salubri Fratrum de Observantia præfatorum directioni, quantum cum Domino possumus, similiter providere volentes, motù proprio, ac ex certa scientia, & matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, quod de cætero perpetuis futuris temporibus Procurator Generalis, ac Commissarius Generalis Curiæ præfatæ, eorumdem Fratrum de Observantia, qui hactenus de triennio in triennium à memorato Ministro Generali, sicut præmittitur, institui, seu deputari consveverint, in Capitulo Generali ejusdem Ordinis de sexennio in sexennium eligantur, in eorumque respectiùe electione votum, sive suffragium Fratres Vocales illius Familiæ tantum, Cismontanæ scilicet, seu Ultramontanæ, ex qua nimirum cœteroqui iuxta Regularia Ordinis prædicti instituta per Sedem Apostolicam approbata, Procurator Generalis, seu Commissarius Generalis Curiæ hujusmodi respective assumẽdi erunt, una cũ eodẽ Ministro Generali ibidem insimul congregati, habeant, & ferant, ac habere, & ferre, libere, & licite possint, & valeant, tenore præsentium, statuimus, & ordinamus; quod si Procuratoris Generalis, ac Commissarii Generalis, sic electorum, Officia, sive eorum alterum per cessum, vel decessum illa, seù illud pro tempore obtinentium, vel obtinentis, seù alias quomodolibet vacare contigerit, ad nos, seu pro tempore existentem Romanum Pontificem, pro opportuna desuper provisione obtinendâ, recurratur. Cæterum, ut ad eorumdem Procuratoris Generalis, ac Commissarii Generalis electionem juxta earumdem tenorem præsentium faciendam quanto citius, nempe in Capitulo Generali dicti Ordinis propè diem, benedicente Domino, in Hispaniis celebrando, deveniri possit, Officia præfata, quibus dilecti filii moderni Procurator Generalis, ac Commissarius itidem Generalis ejusdem Curiæ de præsenti funguntur,

 ac illo-

» ac illorum quodlibet, tametſi illa vigore quarumvis litera-
» rum patentium eis, ac eorum cuilibet à dilecto filio moderno
» Miniſtro Gener. dicti Ordinis deſuper expeditarum, ac forsàn
» etiam auctoritate Apoſtolica confirmatarum diutius durare
» deberent, uſque ad proximè futurum Capitulum Generale ſu-
» pradictum dumtaxat durare debere, motu, ſcientia, delibera-
» tione, & poteſtatis plenitudine paribus harum ſerie decerni-
» mus, & declaramus. Decernentes &c. Sublata &c., ac irritum,
» & Inane &c. non Obſtantibus &c. Datum Romæ die 10. Apri-
» lis M. DC. XC. IV. Pontificatus Noſtri Anno Tertio. *Colleƈt.*
» *Bullar.* Innoc.XII.

Procurator quoque Generalis Reformatorum de ſexen-
nio in ſexennium eligitur ad præſcriptum alterius Conſt.ejuſ-
dem Pontificis *ibid.*, & prout ſequitur.

» Cum Nos nuper per Noſtram ſuper moderatione facul-
» tatum quorumvis, etiam S.Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, Or-
» dinum Regularium quorumlibet apud Nos, & Sedem Apoſto-
» licam Protectorum, editam Conſtitutionem, inter alia quam-
» cumque eiſdem Protectoribus nonnullos Ordinum hujuſmo-
» di Superiores, ſeu Miniſtros deputandi attributam poteſtatem
» ſuſtulerimus, & abrogaverimus, Superiorumq; ſeu Miniſtro-
» rum hujuſmodi electiones ad Sacrorum Canonum, ſeù Regu-
» larium eorundem Ordinum Inſtitutorum limites, ſeu alias ad
» modum, & formam in Comitiis Generalibus ipſorum Ordi-
» num, ſeu per Nos, & Sedem prædictam reſpectivè ſtatuendum,
» & ſtatuendam reduxerimus, & reductam eſſe volverimus, &
» mandaverimus; Ac proinde quæcumque antehac pro tempo-
» re exiſtenti Ordinis Fratrum Minorum S.Franciſci de Obſer.,
» & Reformat.,ſeù Strictioris Obſervantiæ nuncupatorum, apud
» eandem Sedem Protectori, Procuratorem Generalem Provin-
» ciarum dicti Ordinis in Romana Curia reſidentem de trien-
» nio in triennium deputandi, ſive quarumdam Apoſtolicarum
» literarum vigore, ſive alias quomodolibet competens facultas
» ſublata, & abrogata remanſerit; Hinc eſt, quod Nos, ut Pro-
» curatoris Generalis hujuſmodi electio rectè, & canonicè im-
» poſterum fiat, quantum cum Domino poſſumus, providere

volu-

volentes, motu proprio, ac ex certa ſcientia, & matura de- »
liberatione Noſtris, deque Apoſtolicę Poteſtatis plenitudine, »
ut Procurator Generalis ſupradictus, qui de triennio in trien- »
nium ab eodem Protectore, ſicut præmittitur, deputari hacte- »
nus conſvevit, deinceps de ſexennio in ſexennium in Capitulo »
Generali ejuſdem Ordinis eligatur, in cujuſque electione vo- »
tum, ſive ſuffragium Fratres Vocales earundem Provincia- »
rum Reformatorum Familiæ Ciſmontanæ dicti Ordinis tan- »
tum ibidem una cum Miniſtro Generali pro tempore, exiſten- »
te Ordinis ſupradicti inſimul congregati, habeant, & ferant, ac »
habere, ferre libere, & licitè poſſint, & valeant, tenore præſen- »
tium perpetvo ſtatuimus, & ordinamus. Quod ſi Procurato- »
ris, Generalis, ſic electi, Officium ante expletum ſexennium »
per ceſſum, vel deceſſum illud pro tempore obtinentis, ſeu »
alias quomodolibet vacare contigerit, ad Nos, ſeu pro tempore »
exiſtentem Romanum Pontificem, pro opportuna deſuper »
proviſione obtinenda recurratur. Porrò &c. Decernentes &c. »
Sublata &c. Irritum &c. Non obſtantibus &c. Datum Ro- »
mæ die 13. Aprilis M.DC.XC.IV. Pontificatus Noſtri Anno »
Tertio. »

Miniſtri Generales præfati Ordinis ex conceſſione Clementis X. fruuntur prærogativis per ſtatuta taxatis eis, qui ſexennio Generalatus Miniſterium exercuerunt; tametſi tempus præfixum non attigerint, prout ſequitur: „ Exponi Nobis nuper fecerunt Dilecti Filii Procurator Generalis, & Com- 36
miſſarius Generalis Curiæ Ordinis Minorum S. Franciſci de »
Obſer. nuncupat., quod cum Conſtitutiones Generales dicti »
Ordinis circa prærogativas Fratribus, qui munera exercue- »
runt, debitas expreſsè diſponant, eoſdem Fratres prærogativis »
hujuſmodi frui non poſſe, niſi biennium in munerum ſuorum »
exercitio compleverint; ubi verò de illis, qui Miniſtri Genera- »
les ejuſdem Ordinis munere functi ſunt, loquuntur, nullum »
certum tempus præſcribant, ſed ſimpliciter diſponant, quod »
Miniſter Generalis ſuo functus officio ſit Pater, Definitor, & »
Diſcretus perpetuus totius Ordinis, & pro tali ab omnibus »
habeatur; ipſi exponentes ad tollendas dubietatum, quæ ſub- »

oriri

„ oriri possent, occasiones, de opportuna in præmissis declaratio-
„ ne à Nobis provideri plurimum desiderant. „

„ Nos igitur &c. audita super præmissis nonnullorum
„ Romanæ Curiæ Prælatorum, qui jussu nostro, rem accuratè
„ discusserunt relatione, Ministrum Generalem Ordinis prædi-
„ cti, functum officio, esse Patrem, Definitorem, & discretum
„ perpetuum totius Ordinis hujusmodi, & pro tali ab omnibus
„ habendum, cæterisque prærogativis concessis per Constitu-
„ tiones ejusdem Ordinis Ministris Generalibus, suo officio fun-
„ ctis, gaudere debere, licet sexennium, biennium, vel aliud
„ quodcumque limitatum sui officii tempus, non expleverit,
„ authoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus; de-
„ cernentes & inane &c. non obstantibus &c. Romæ 23. Septemb. 1673. *Orb. Seraph. tomo 4. pag. mihi 232.*

Generalis *per sex annos ad plus*, vt loquitur Leo X. in Bulla unionis, *ite nos in vineam sub quarto Kal. Junii 1517.*
37 *Generatus Fungitur Officio*, quibus explctis ab eo absolutus declaratur; nec eligi debet, nisi, qui Regulam Sancti Francisci pure, & simpliciter observat, qui in Choro, victu, & vestitu, quãtum Officii necessitas concesserit, cum aliis, se conformare solet, & debet, pro ut post Leonem disposuit B. Pius V. Const. *Pastor. 28. Maii 1571. Orb. Seraph. tom. 1. lib. 3. pag. mihi* 43. (quod in cæteris eligendis in Superiores exigit, & expressius firmavit Innoç. XI. juxta dicta *n.* 38.) cujus electio est sic restricta ad vigiliam Pentecostes, ut si die illa naturali non celebretur, ad Sedem Apostolicam devoluatur: prout ex Vallesolet: *de anno* 1593. præscribitur *in Const. Generalib. cap.* 8. *§.* 3. *num.* 2.

Cessiones, seu renunciationes fieri in præfato ordine non
38 possunt, nisi, cum expressione causæ à Definitorio cognoscendæ, & approbandæ. Causa autem semel admissa, eaque durante ad hujusmodi officia, neque per electionem, neque per subrogationem, aut quamcumque aliam viam, resignantes, seu cedentes assumi posse, aut natura prædicta exercere, decrevit Sac. Cong. Reg. sub die 20. Novembris 1654. respondendo ad secundum prout Orb. Seraph. *tom.* 4.

Et à Sac. Cong. Episc., & Regul. sub *die* 9. *Maii* 1653. *ibib.*

fuit

fuit declaratum, Conſt. Greg. XV. *Militantis*, edita *die* 22. 39
Februarii 1622. quæ adjecta clauſula decreti irritantis, præſcribit, quod *qui Officio Miniſtri Provincialis, Cuſtodis, & Definitoris Officio functi ſunt, nullo modo poſſint reelegi, niſi ſexennio tranſacto*: intelligendam eſſe de annis Capitularibus: ita, ut tempus intercedens duo Capitula, ſit integra vacatio in eadem Conſtitutionem præſcripta.

Interſtitium vacantiæ neceſſarium, ut ad eadem reſpective Officia poſſint iterum aſſumi, qui illud Miniſtri Com- 40
miſſus, Procuratoris Generalium, & Commiſſarii Curiæ abſoluit, ad ſexdecim annos extenſum videas in Conſt. B. Pii V. *Paſtoralis ſub die* 28. *Maii* 1571., *& Conſtit. Greg. XIII. Conſuevit la ſeconda ſub die* 29. *Aprilis* 1579. *Bullar. Cherub. tom.* 2. qui debent eſſe completi ex expreſsè à Greg. adiectis *niſi poſt ſexdecim, à ſua ab Officiis prædictis abſolutione, finitos annos*. Dictio enim *poſt* ex Calvino *Lexicon juridicum* eſt contraria novo *ante*, & quemadmodū hæc requirit, ut aliquid præceſſerit, antequam nominata dies eveniat, ſic illa exactum tempus poſtulat, ut dies expreſſus preceſſerit, & abſolutus ſit, poſt quem quid dari fieri, nè debeat.

CAPUT XXIII.

Officialis quoad Excommunicationem Canonis.

SUMMARIUM

1 *Excommunicatio Canonis eſt latæ ſententiæ.*
2 *Vocula, ſi quis, etiam Mulieres comprehendit.*
3 *Quid importet Privilegiū fori.*
4 *Quis ſit verè, vel interpretativus bigamus.*
5 *Privilegium amittit, qui privilegio abutitur, & à* num. 61.
6 *Privatus Privilegio Canonis non ſtatim perdit illud fori.*
7 *Depoſitio duplex, ſolemnis, & verbalis.*
8 *Nomine Monachorum veniunt omnes Regulares,*

& Moniales.

9 Conversi, & Novitii gaudent Privilegio Canonis.

10 Idem dicitur de Tertiariis, & Eremitis: sed cum distinctione.

11 Eodem fruuntur Equites, vulgo dicti di Malta.

12 Ad censuram incurrendam exigitur peccatum Mortale.

13 Tria copulative sunt necessariò.

14 Sufficit, ut injuria sit gravis moraliter.

15 Dantur exempla.

16 Verba animum declarant.

17 Exponitur clausula manus violentas.

18 Violentia, alia ablativa, expulsiva altera.

19 Privilegium est in favorem Ordinis Clericalis.

20 In Clerico consentiente percussioni læditur jus tertii.

21 Mādantes percussionē censurantur.

22 Mandas aliquando Sepultura privatur.

23 Socians, permittens &c. excommunicantur.

24 Percutiens, & consentiens pari pœna ligantur.

25 Ratbiabitio cōparatur mādato.

26 Excōmunicatur Clericus se percutiens.

27 Propinans venenum ligatur censura.

28 Venenum est aptum inferre mortem.

29 Subditur censuræ tangens contumeliose Clericū, pulvere, sputo &c.

30 Qualibet dispositio interpretatur, ut vitentur absurda.

31 Offendens Clericum, vel Monachum mortuum censuratur.

32 Privilegium Principis plenissimè interpretatur.

33 Excommunicatio est pœna medicinalis.

34 Non excōmunicantur Clerici per jocum se percutiētes.

35 Fortuita percussio à censura excusat.

36 Vim vi repellere licet.

37 Quomodo servetur moderamen inculpatę tutelæ.

38 An censura ligetur percutiens Clericum inventum cum Matre &c.

39 Quæ ignorantia excuset ab excommunicatione?

40 Ignorantia alia Juris, alia facti.

41 Quando percutiens Clericū causa correctionis excommunicetur?

Cie-

CAnone 15. *Concilii Secundi Lateranensis* (qui refertur *cap. si quis suadente* 17. *quæst.* 4.) celebrati anno 1134. Sub Innocentio II. apud Bail. *Sum. Con. tom. primo*, statuitur: *Si quis, suadente diabolo hujus sacrilegii reatum incurrerit, quod in Clericum, vel Monachum violentas manus iniecerit, anathema-*

vati s vinculo subjaceat, & nullus Episcoporum illum præsumat absolvere (nisi mortis urgente periculo) donec Apostolico conspectui præsentetur, & ejus mandatum suscipiat.

Ubi Textus loquitur de excommunicatione majori;
1 quam ex *cap. Engel.* 3. *quæst.* 4. *junct. glos.* anathema significat; quæ est latæ sententiæ: licet enim verbum *subjaceat*, tanquam futuri temporis, in aliquibus casibus innuat sententiam ferendam, ut ex Tiraquello *in l. si unquam V. revertatur num.* 149. notavit Pignatell. *Tom. 6. consul 5. numer. primo*: tamen regularitèr loquendo ejusdem significatum est latæ sententiæ, apud eundem ex eodem; & expressè habetur, per disposita *cap. quod translationem de Officio legati lib. primo tit.* 30. quod incidant in Canonem promulgatæ sententiæ inicientes in Clericos manus sacrilegas; & ex Glossa *in dicto cap. si quis*, quæ vult, statim anathematis vinculo innodari: & additur *ipso jure cap. in Audientia lib.* 5. *tit.* 39. *de sentent. excommunicationis*; tenet Confect. *Summ. privil. mend. tit.* 14. *cap.* 7.

2 Vocula *si quis* cōprehēdit ōnes utriusq; sexus personas, excommunicationis capaces; Unde, etiam ad mulieres, extenditur; & in excommunicationis censuram incidunt per Glossam *ibidem Verb. si quis*, & supponitur *cap. Mulieres de sent Excom. eodem tit.* dum Episcopo committitur, posse mulieres absolvere, si manus violentas in Clericum injecerint.

Nomine Clerici intelligitur etiam, qui sola Tonsura fuerit ab Episcopo initiatus; quod colligitur ex *cap. cum contingat de æta. & qualit. & Ord. Præl. &c. lib.* 1. *tit.* 15. ubi Glossa *Verb. ordo* decidit, in censuram latæ sententiæ eos percutientes incidere; & procedit, etiam si non habeant necessaria, quæ Trid.
3 *sess.* 23. *cap.* 6. *de Refor.* requirit, ut Clerici privilegio fori (hoc est exemptione à potestate Seculari (quod apud Layman. *Theol. Moral. lib.* 4. *Tract.* 9. *cap.* 7. *num. primo* privilegium fori exprimit) gaudeant; ut ex Barbosa in *dicto Can. si quis*: Sac. Cong. declarasse testatur præallegat. Pignatell. *num.* 2.

Item Clericus cōjugatus, si cū unica, & Virgine cōtraxerit, & habitum, ac Tonsuram deferat, ut expressè habetur *cap. Clerici, de Clerico conjugato in 6. lib.* 3 *tit* 2.: Trid. *cap. cit.*

al-

ulterius exigit, ut de mandato Episcopi alicui Ecclesiæ inserviat, vel Ministret, præsertim quo ad illud fori.

Excluditur vere, vel interpretative bigamus: hoc est Clericus, qui contraxit cum duabus, vel cum una corrupta, ut 4
tit. 12. *lib.* 1. *in* 6. *de Bigamis*: in terminis disponitur, ut infra. *Altercationis antiquæ dubium præsentis declarationis Oraculo decidentes, bigamos omni privilegio Clericali declaramus esse nudatos, & correctioni fori Secularis addictos, consuetudine contraria non obstante, ipsis quoque sub anathemate probibemus ferre tonsuram, vel babitum Clericalem.*

Item ille, qui dimissis habitu, & Clericali Tonsura, negotiis Secularibus se immiscet, si ter ab Episcopo monitus, non se emendat: per disposita *cap. in audientia, cap. contigit lib.* 5. *tit:* 39. *de sent. excomm.* meretur enim privilegium amittere, qui permissa sibi abutitur potestate: & frustra legis 5
auxilium invocat, qui committit in legem; Ideo privilegium Clericale per Gloss. in *cap. cõtingit*, perdit, qui, nec in Tonsura, vestimentis, & negotiorum qualitate de Clericatu quidquam ostendit, neque post trinam admonitionem se emendat. Idem dicitur de Clerico se enormitatibus immiscente, hoc est, latrocinia iniqua, bella, & seditiones commovente in populo ex Engel. *Colleg. Univer. Jur. Can. lib.* 5. *tit.* 39. *numero* 126. *cap. cum non ab homine, & cap. perpendimus eodem lib., & tit.*

An autem, statim etiam, ammittat privilegium fori, ut à Judice Seculari capi, & puniri possit; Negandum est ex *cap.* 6
cum non ab homine de Judiciis lib. 2. *tit.* 1. Ubi Celestinus III. quæsitio respondet: quod *si Clericus in quocumque Ordine Constitutus in furto, vel homicidio, vel perjurio, seu alio crimine fuerit deprehensus legitimè, atque convictus, ab Ecclesiastico Judice deponendus est, &c. & si iterum Ecclesiam cõtempserit, Curiæ Seculari tradendus:* ut ibi expressè, & Glossa *V. Clerici* de quo Layman. *alleg. lib.* 1. *tract.* 5. *par.* 3. *cap.* 5. *sub num.* 3.

Item Clericus realiter degradatus, & solemnitèr depositus, ex *cap. degradatio in* 6. *de pœnis lib.* 5. *tit.* 9. ubi omni 7
privilegio Clericali priuatur; adeoque, & eo Canonis; ut

quidem simonia, ex eodem Piasec. *ibid.* concluditur, etiam ob rem spiritualem, si hæc reducatur in pactum, & gratis non detur, contra textum Evangelii Matthæi X. *Gratis accepistis, gratis date*; ob id in spiritualibus pactiones sunt interdictæ, & fugiendæ, ex Gabas. *lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 16 Circa quæ testatur Pignatell. *num.* 30. quodcumque, ut illicitum damnari pactum; & ex eo præcipuam eis irrogari injuriam, & irreligiosè tractari, dum ita vilia putentur, vel, ut possint venire in computationem rerum temporalium, vel, ut censeantur posse subesse humanis contractibus.

Et id Donat. *num.* 10. extendit, etiam si Electores affirment, se non de substantia electionis pacisci, sed de commodo, quod certò assequi sperant, si Petrum v. g. eligant; Quia, cum commodum sit ex necessario connexis cùm electione; & ita, vtea præcisa, obtineri sit impossibile, expresè paciscentes de commodo, implicitè in pactum electionem deducunt; quæ, & ea parte, qua ex pacto præcedenti fieret, & qua pro commodo temporali venderetur, jure simoniaca reputatur, ut post ipsum firmavit Pignatell. *num.* 32.

Item simoniacum est, si quis Electorum dicat: *Numquam fiet iste Provincialis, nisi is, pro quo rogavi, fiat Diffinitos*. quod trad. Donat. *numer.* 6. & Gabas. *eodem cap.* & *nu.* quia semper electio venit in contractum.

Idem crimen incurrit ad Prælaturam eligens, aut eam recipiens cum conditione vel obsequii præstandi, etiam si videretur pium, ad quod tamen de jure, & electione præcisâ, electus non teneretur: vel assumendi in Ministros hos, & non alios, ut in terminis de conferente, & recipiente beneficium cum restrictiuis adductis resolvit Pias. *num.* 58. Cætera videas, apud Auctores de simonia tractantes, & apud eruditissimum Natalem Alexandro *loc. cit.*

Ubi de jure, vel consuetudine electio (ex aliis titulis valida) censetur Canonica, si major pars Capituli consenserit,
25 requiruntur majora vota respectu totius Capituli, & non sufficiunt majora respectivè ad minora; adeo ut, si eligentes sint viginti, undecim consentire ad minus, debeant in electum;

alias

alias à majori parte Capituli non eligeretur. Ex quo sequitur, ut si tres essent electi, & vota divisa sic, ut unus haberet *octo*, alius *septem*, alter *quinque*, nullius electio subsisteret, ut notavit Engel. *lib.* 1. *tit.* 6. (Electus, licet sit vocalis, seipsum eligere non potest;) Et in terminis electionis Provincialis in Ordine Minorum, disponitur in Clementina *exivi* §. *Nos volentes*, ubi: „ Et siquidem ad electionem huiusmodi per formam scrutinii procedatur, votis in diversa divisis, electiones „ plures in discordia celebrare contingat: illa, quæ à maiori par- „ te Capituli numero (nulla zeli, vel meriti collatione, aut con- „ sideratione habita) fuerit celebrata, exceptione, seu contra- „ dictione quacumque alterius partis non obstante, per dictum „ Generalem Ministrum confirmetur. Quod etiam in cæteris „ per Statuta est apud Observantes in praxi. „

Ubi verò, vel praxis exigit, vel lex præscribit, vt copulativè requiratur major, & sanior pars Capituli, valet electio facta à parte, quæ sit duplo major: & sic excedit eam, quæ opponit ad electionem, non zelo charitatis, sed affectione carnali procedentes Electores, ut expressè habet textus *cap. si quando de electione in* 6. *lib.* 1. *tit.* 6. & Glossa ibid. *referens majoritatem numerum, & sanitatem zelum eligentium, & merita Electorum respicere.* Si verò unus saniora, & alter majora, sed non modo præmisso excedentia, habeat, neutrius electio tenet, per Engel. *n.* 40.

Canonicè electus confirmari debet ex *cap. Avaritia de electione in* 6. & sic necessario, ut nec directè, neve indirectè, sive titulo Economii, sive Procuratoris, similive prætextu, debeat se administrationi immiscere; & si, id confirmatione non recepta, egerit, statim ibidem Prælatura privatur. Electio enim est libertatis; & confirmatio necessitatis per Bighatell. *cons.* 38. *num.* 13. per quam jurisdictio confertur, ex Peliz. *de Monialibus cap.* 10. *sect.* 2. *sub.* 6. *num.* 110. 26

Limitatur in electione Guardianorum, apud Minores, quia eodem actu eliguntur, & confirmantur, ut etiam notavit Hasbens. *num.* 193. Inter quos Provinciales, ex allegata Clementina *Exivi*, à Generalibus confirmantur; & hi, statim electi ex privil. Clem. IV. Const. *Virtutis conspicuas* §. 1. *Bull. Cherub.* 27

rub. tomo primo à Sede Apostolica confirmationem recipiunt; ut tradunt Mirand. *tom.2.qu.23.art.32.*, Sanctor.*cap.8.stat.13.*, & Hasbens. *ibid.*ad omnes Ordinum Generales ex diversis Pontificum Privilegiis extendit.

28 Si ex suffragatoribus singuli, uno excepto, sint ad eligendum habiles, electio subsistit; nec illius inhabilitas officit, juxta Regulam juris: *utile per inutile non vitiatur*. Limita, nisi ab Electoribus fuerit voluntariè ad eligendum admissus. Quo casu privantur jure eligendi, quotquot sunt in culpa interdictæ admissionis; Glossa *ad Textum cap.si quando super. cit.* in terminis de voluntaria admissione excommunicati majori excommunicatione, Pignatell. *consult.38. num.11.*, Hasbens. *num.157.*

Nullus activo, vel passivo suffragio potest per Præsidem privari, vel privatum declarari, nisi servata forma Decreti Urbani VIII. apud Pignatell. *consult.* 18. *num.* 10. tenoris, qui sequitur: „ Privationis vocis activæ, & passivæ, ac inhabili-
„ tatis decreta, sententięve ab eisdem Superioribus Ordinis latæ,
„ ne deinceps in ipso electionis actu pronuncientur, promul-
29 genturve, atque eæ promulgatæ, Vocales minime afficiant,
„ nisi per mensem ante fuerint intimatæ parti, Sanctitas sua
„ omnino vetuit. „

Electionis tempus ad unicum diem restringitur, in Clementina *exivi superius allegata*. Dies illud spatium lucis significat, quod interponitur inter Ortum, & Occasum Solis; & quodvis aliud sub noctis appellatione venit. Ideo ad illud spatium, per Sanctor. *stat.9.* Statuta Minorum, diem artificialem restringunt. Et dicendum cum ipso sine urgenti necessitate non esse electioni per schedulas dandum initium, ut ne-
30 queat prius, sed in nocte perfici debeat; & quatenus deberet, id cum sufficienti candelarum numero deberet effici, ut sine ulla fraude contingeret.

Apud Minores de Observantia electiones Pro-Ministrorum ad Capitula generalia mittendorum, (vel Commisariorum Provincialium, qui ad gubernandã Provinciam relinquuntur juxta disposita in Cap. Gen. Vallisolet. de *anno* 1670.*tit.*

pro

pro Ultramontana Famil.n.6.,& nuper resoluta in Cap.Gen.Romano *de anno* 1700. ubi ponderanda est dictio *vel*, quæ, utpote alternativa, ex alibi dictis ponitur inter diversa) & Custodum extra Capitula, ac Guardianorum(istorum etiam in Capitul.) eligendorum, ex dispositione Urbani VIII. Const. *Religiosos viros. Bull. Cherub. tom.5.* sunt per Ballottationem faciendæ, 31
prout sequitur: „ Ut de cętero omnes,& singulę electiones, tam Pro-Ministrorum, & Custodum, quam Guardianorum „ dicti Ordinis per suffragia secreta, & ballottationes fiant; & „ in paritate suffragiorum, Præsidens electionibus hujusmodi, „ votum,sive suffragium decisivum habeat &c. Decernentes&c. „ irritum, & inanè, si secus super his à quoquam, quavis au- „ thoritate, scienter, vel ignoranter, attentari contigerit &c. „ non obstantibus &c. „ Ubi Const. *Credita Nobis* Alex. VII. „ sub iisdem terminis ad familiam Ultramontanam extendit. Et ibidem habetur Decretum quo ad eos hujus tenoris: „ Sac. Cong. Episc., & Reg. censuit injugendum, & præcipiendum, „ prout harum vigore injungit, & præcipit, ut deinceps in sin- „ gulis præfatis electionibus in familia Ultramontana Ordinis „ hujusmodi servetur omninò, modus, & forma præscripta in „ Constit. Generalibus Familiæ Cismontanæ. Contrariis qui- „ buscunque non obstantibus. Romæ 15. Martii 1663. „

Deficiente Præside in paritate votorum, votum decisivum conceditur ab eadem S. Cong. Ministro Provinciali, ut „ sequitur: „ S. Cong. &c. ad evitandam paritatem suffragio- „ rum, quæ ex numero pari sex Vocalium, quibus Diffinitoria „ Provincialia constant, tam in electionibus faciendis; quam „
in negotiis decidendis, oriri potest; Ministris Provincialibus, 32
deficente Præside, in hujusmodi casibus votum decisivum „ concessit. Romæ 13. Martii 1653. „ *apud* Lantus. *verb. electio sub num.6.*

Et quamquam ea forma per ballottationem ab eisdem Pontificibus ad taxatas electiones limitetur; & aliam per schedulas Sixtus V. Const. *Et communis cura apud* Roderic. *Coll. Privil. Apost. Bulla.7.* Et in Regesto 2. *Cismont. pag.12.* ad omnes Superiorum, & Officialium electiones ampliet, & semper

inviolabiliter, appoſita clauſula Decreti irritantis, obſervari
33 præcipiat; tamen electiones Procuratoris, & Commiſarii Generalium Curiæ, non per ſchedulas, ſed per ballottationem fiunt; ut primo contigit in Capitulo Generali Victorien. de *anno* 1694. cujus arbitrio, quoad ſpecificam electionem faciendam per ballottationem, vel ſchedulas, fuit ab Innoc. XII. remiſſum *ſub die* 24. *April.* 1694. (prout in Regeſt. 29. Ciſmont. *ab anno* 1693. *uſque ad* 1695. *pag.* 50. *à tergo*) & deinde in Romano de *anno* 1700. in quibus in Procuratorem, & Commiſſarium Generales Curiæ, fuerũt ſic reſpective electi P. F. Joannes Baptiſta ab Atina, & P. F. Joannes Maria à S. Cruce, in Miniſterio, integro duraturi ſexennio juxta ejuſdem Innocentii diſpoſitionem, ut infra.

„ Sacroſancti Apoſtolatus ſolicitudo, quam, meritis licet,
„ & viribus longe impares, authore Deo, gerimus, Nos ſtimulat
34 ad ea peculiari ſtudio ſtatvenda, per quæ proſpero Chriſtifide-
„ lium divinis obſequiis ſub ſuavis Religionis jugo mancipato-
„ rum ſtatvi, ac regimini opportunis rationibus conſulatur.
„ Cum itaque Nos nuper alias noſtras in ſimili forma Brevis li-
„ teras, ut Procurator Generalis Provinciarum Reformatorum
„ Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia, &
„ Reformatorum, ſeu Strictioris Obſervantiæ nuncupatorum,
„ qui ante hac de triennio in triennium, à pro tempore exiſtente
„ Ordinis hujuſmodi apud Sedem Apoſtolicam Protectore de-
„ putabatur, deinceps de ſexennio in ſexennium in Capitulo Ge-
„ nerali ejuſdem Ordinis eligatur, in cujuſque electione, votum,
„ ſivè ſuffragium Fratres Vocales earumdem Provinciarum
„ Reformatorum Familiæ Ciſmontanæ dicti Ordinis tantum ibi-
„ dem una cum Miniſtro Generali pro tempore exiſtente Ordi-
„ nis ſupradicti inſimul congregati, habeant, & ferant, ac habere,
„ & ferre liberè, & licite poſſint, & valeant, ſub certis modo, &
„ forma tunc expreſſis, ſtatuerimus, & ordinaverimus; Et ſicut
„ accepimus, felici dilectorum filiorum de Obſervantia dicti
„ Ordinis gubernio, Regularique diſciplinæ magnopere condu-
„ cibile futurũ ſit, ſi id ipſum, quoad illorum Procuratorem Ge-
„ neralem, & Commiſſarium Generalem Curiæ Romanæ qui

hacte-

hactenus de triennio itidem in triennium à Ministro Generali supradicto, de Definitorum Generalium ejusdem Ordinis Consilio, & assensu, seu alias institui, & deputari consueverunt, pariformiter per nos statuatur. Hinc est, quod nos, qui Ordinem prædictum in visceribus paternæ gerimus charitatis, salubri Fratrum de Observantia præfatorum directioni, quantum cum Domino possumus, similiter providere volentes, motù proprio, ac ex certa scientia, & matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, quod de cætero perpetuis futuris temporibus Procurator Generalis, ac Commissarius Generalis Curiæ præfatæ, eorumdem Fratrum de Observantia, qui hactenus de triennio in triennium à memorato Ministro Generali, sicut præmittitur, institui, seu deputari consveverint, in Capitulo Generali ejusdem Ordinis de sexennio in sexennium eligantur, in eorumque respectiùe electione votum, sive suffragium Fratres Vocales illius Familiæ tantum, Cismontanæ scilicet, seu Ultramontanæ, ex qua nimirum cœteroqui iuxta Regularia Ordinis prædicti instituta per Sedem Apostolicam approbata, Procurator Generalis, seu Commissarius Generalis Curiæ hujusmodi respective assumēdi erunt, una cū eodēMinistroGenerali ibidem insimul congregati, habeant, & ferant, ac habere, & ferre, libere, & licite possint, & valeant, tenore præsentium, statuimus, & ordinamus; quod si Procuratoris Generalis, ac Commissarii Generalis, sic electorum, Officia, sive eorum alterum per cessum, vel decessum illa, seù illud pro tempore obtinentium, vel obtinentis, seù alias quomodolibet vacare contigerit, ad nos, seu pro tempore existentem Romanum Pontificem, pro opportuna desuper provisione obtinenda, recurratur. Cæterum, ut ad eorumdem Procuratoris Generalis, ac Commissarii Generalis electionem juxta earumdem tenorem præsentium faciendam quanto citius, nempe in Capitulo Generali dicti Ordinis propè diem, benedicente Domino, in Hispaniis celebrando, deveniri possit, Officia præfata, quibus dilecti filii moderni Procurator Generalis, ac Commissarius itidem Generalis ejusdem Curiæ de præsenti funguntur,

Volentes, motu proprio, ac ex certa ſcientia, & matura de- »
liberatione Noſtris, deque Apoſtolicę Poteſtatis plenitudine, »
ut Procurator Generalis ſupradictus, qui de triennio in trien- »
nium ab eodem Protectore, ſicut præmittitur, deputari hacte- »
nus conſvevit, deinceps de ſexennio in ſexennium in Capitulo »
Generali ejuſdem Ordinis eligatur, in cujuſque electione vo- »
tum, ſive ſuffragium Fratres Vocales earundem Provincia- »
rum Reformatorum Familiæ Ciſmontanæ dicti Ordinis tan- »
tum ibidem una cum Miniſtro Generali pro tempore, exiſten- »
te Ordinis ſupradicti inſimul congregati, habeant, & ferant, ac »
habere, ferre libere, & licitè poſſint, & valeant, tenore præſen- »
tium perpetvo ſtatuimus, & ordinamus. Quod ſi Procurato- »
ris, Generalis, ſic electi, Officium ante expletum ſexeunium »
per ceſſum, vel deceſſum illud pro tempore obtinentis, ſeu »
alias quomodolibet vacare contigerit, ad Nos, ſeu pro tempore »
exiſtentem Romanum Pontificem, pro opportuna deſuper »
proviſione obtinenda reçurratur. Porrò &c. Decernentes &c. »
Sublata &c. Irritum &c. Non obſtantibus &c. Datum Ro- »
mæ die 13. Aprilis M.DC.XC.IV. Pontificatus Noſtri Anno »
Tertio. »

Miniſtri Generales præfati Ordinis ex conceſſione Clementis X. fruuntur prærogativis per ſtatuta taxatis eis, qui ſexennio Generalatus Miniſterium exercuerunt; tametſi tempus præfixum non attigerint, prout ſequitur: „ Exponi Nobis nuper fecerunt Dilecti Filii Procurator Generalis, & Com- » 36
miſſarius Generalis Curiæ Ordinis Minorum S.Franciſci de »
Obſer. nuncupat., quod cum Conſtitutiones Generales dicti »
Ordinis circa prærogativas Fratribus, qui munera exercue- »
runt debitas expreſsè diſponant, eoſdem Fratres prærogativis »
hujuſmodi frui non poſſe, niſi biennium in munerum ſuorum »
exercitio compleverint; ubi verò de illis, qui Miniſtri Genera- »
les ejuſdem Ordinis munere functi ſunt, loquuntur, nullum »
certum tempus præſcribant, ſed ſimpliciter diſponant, quod »
Miniſter Generalis ſuo functus officio ſit Pater, Definitor, & »
Diſcretus perpetuus totius Ordinis, & pro tali ab omnibus »
habeatur: ipſi exponentes ad tollendas dubietatum, quæ ſub- »

oriri

„ oriri possent, occasiones, de opportuna in præmissis declaratio-
„ ne à Nobis provideri plurimum desiderant. „

„ Nos igitur &c. audita super præmissis nonnullorum
„ Romanæ Curiæ Prælatorum, qui jussu nostro, rem accuratè
„ discusserunt relatione, Ministrum Generalem Ordinis prædi-
„ cti, functum officio, esse Patrem, Definitorem, & discretum
„ perpetuum totius Ordinis hujusmodi, & pro tali ab omnibus
„ habendum, cæterisque prærogativis concessis per Constitu-
„ tiones ejusdem Ordinis Ministris Generalibus, suo officio fun-
„ ctis, gaudere debere, licet sexennium, biennium, vel aliud
„ quodcumque limitatum sui officii tempus, non expleverit,
„ authoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus; de-
„ cernentes & inane &c. non obstantibus &c. Romæ 23. Septemb.
1673. *Orb. Seraph. tomo* 4. *pag. mihi* 232.

Generalis *per sex annos ad plus*, vt loquitur Leo X. in Bulla unionis, *ite nos in vineam sub quarto Kal. Junii* 1517.
37 *Generalatus Fungitur Officio*, quibus expletis ab eo absolutus declaratur; nec eligi debet, nisi, qui Regulam Sancti Francisci pure, & simpliciter observat, qui in Choro, victu, & vestitu, quãtum Officii necessitas concesserit, cum aliis, se conformare solet, & debet, pro ut post Leonem disposuit B. Pius V. Const. *Pastor.* 28. *Maii* 1571. *Orb. Seraph. tom.* 1. *lib.* 3. *pag. mihi* 43. (quod in cæteris eligendis in Superiores exigit, & expressius firmavit Innoç. XI. juxta dicta *n.* 38.) cujus electio est sic restricta ad vigiliam Pentecostes, ut si die illa naturali non celebretur, ad Sedem Apostolicam devoluatur: prout ex Vallesolet: *de anno* 1593. præscribitur *in Const. Generalib. cap.* 8. §. 3. *num.* 2.

Cessiones, seu renunciationes fieri in præfato ordine non
38 possunt, nisi, cum expressione causæ à Definitorio cognoscendæ, & approbandæ. Causa autem semel admissa, eaque durante ad hujusmodi officia, neque per electionem, neque per subrogationem, aut quamcumque aliam viam, resignantes, seu cedentes assumi posse, aut natura prædicta exercere, decrevit Sac. Cong. Reg. sub die 20. Novembris 1654. respondendo ad secundum prout Orb. Seraph. *tom.* 4.

Et à Sac. Cong. Episc., & Regul. sub *die* 9. *Maii* 1653. *ibib.*
fuit

fuit declaratum, Conft. Greg. XV. *Militantis*, edita *die* 22. 39
Februarii 1622. quæ adjecta claufula decreti irritantis, præfcribit, quod *qui Officio Miniftri Provincialis, Cuftodis, & Definitoris Officio functi funt, nullo modo poffint reelegi, nifi fexennio tranfacto*: intelligendam effe de annis Capitularibus: ita, ut tempus intercedens duo Capitula, fit integra vacatio in eadem Conftitutionem præfcripta.

Interftitium vacantiæ neceffarium, ut ad eadem refpe-
ctive Officia poffint iterum affumi, qui illud Miniftri Com- 40
miffus, Procuratoris Generalium, & Commiffarii Curiæ abfoluit, ad fexdecim annos extenfum videas in Conft. B. Pii V. *Paftoralis fub die* 28. *Maii* 1571., & *Conftit. Greg. XIII. Confuevit la feconda fub die* 29. *Aprilis* 1579. *Bullar. Cherub. tom.* 2. qui debent effe completi ex exprefsè à Greg. adiectis *nifi poft fexdecim, à fua ab Officiis prædictis abfolutione, finitos annos*. Dictio enim *poft* ex Calvino *Lexicon juridicum* eft contraria novo *ante*, & quemadmodū hæc requirit, ut aliquid precefferit, antequam nominata dies eveniat, fic illa exactum tempus poftulat, ut dies expreffus precefferit, & abfolutus fit, poft quem quid dari fieri, nè debeat.

CAPUT XXIII.

Officialis quoad Excommunicationem Canonis.

SUMMARIUM

1 *Excommunicatio Canonis eft latæ fententiæ.*

2 *Vocula, fi quis, etiam Mulieres comprehendit.*

3 *Quid importet Privilegiū fori.*

4 *Quis fit verè, vel interpretativus bigamus.*

5 *Privilegium amittit, qui privilegio abutitur, & à* num. 61.

6 *Privatus Privilegio Canonis non ftatim perdit illud fori.*

7 *Depofitio duplex, folemnis, & verbalis.*

8 *Nomine Monachorum veniunt omnes Regulares,* &

& Moniales.

9 *Conversi, & Novitii gaudent Privilegio Canonis.*

10 *Idem dicitur de Tertiariis, & Eremitis: sed cum distinctione.*

11 *Eodem fruuntur Equites, vulgo dicti di* Malta.

12 *Ad censuram incurrendam exigitur peccatum Mortale.*

13 *Tria copulative sunt necessaria.*

14 *Sufficit, ut injuria sit gravis moraliter.*

15 *Dantur exempla.*

16 *Verba animum declarant.*

17 *Exponitur clausula* manus violentas.

18 *Violentia, alia ablativa, expulsiva altera.*

19 *Privilegium est in favorem Ordinis Clericalis.*

20 *In Clerico consentiente percussioni læditur jus tertii.*

21 *Mādantes percussionē censurantur.*

22 *Mandas aliquando Sepultura privatur.*

23 *Socians, permittens &c. excommunicantur.*

24 *Percutiens, & consensiens pari pœna ligantur.*

25 *Ratbiabitio cōparatur mādato.*

26 *Excōmunicatur Clericus se percutiens.*

27 *Propinans venenum ligatur censura.*

28 *Venenum est aptum inferre mortem.*

29 *Subditur censuræ tangens contumeliose Clericū, pulvere, sputo &c.*

30 *Qualibet dispositio interpretatur, ut vitentur absurda.*

31 *Offendens Clericum, vel Monachum mortuum censuratur.*

32 *Privilegium Principis plenissimè interpretatur.*

33 *Excommunicatio est pœna medicinalis.*

34 *Non excōmunicantur Clerici per jocum se percutiētes.*

35 *Fortuita percussio à censura excusat.*

36 *Vim vi repellere licet.*

37 *Quomodo servetur moderamen inculpatę tutelæ.*

38 *An censura ligetur percutiens Clericum inventum cum Matre &c.*

39 *Quæ ignorantia excuset ab excommunicatione?*

40 *Ignorantia alia Juris, alia facti.*

41 *Quando percutiens Clericū causa correctionis excommunicetur?*

Cie-

CAnone 15. *Concilii Secundi Lateranensis* (qui refertur *cap. si quis suadente* 17. *quæst.* 4.) celebrati anno 1134. Sub Innocentio II. apud Bail. *Sum. Con. tom. primo*, statuitur: *Si quis, suadente diabolo hujus sacrilegii reatum incurrerit, quod in Clericum, vel Monachum violentas manus iniecerit, anathe-*

vatis vinculo subjaceat, & nullus Episcoporum illum præsumat absolvere (nisi mortis urgente periculo) donec Apostolico conspectui præsentetur, & ejus mandatum suscipiat.

Ubi Textus loquitur de excommunicatione majori;
1 quam ex *cap. Engel. 3. quæst. 4. junct. glos.* anathema significat; quæ est latæ sententiæ: licet enim verbum *subjaceat*, tanquam futuri temporis, in aliquibus casibus innuat sententiam ferendam, ut ex Tiraquello *in l. si unquam V. revertatur num.* 149. notavit Pignatell. *Tom. 6. consul 5. numer. primo*: tamen regularitèr loquendo ejusdem significatum est latæ sententiæ, apud eundem ex eodem; & expressè habetur, per disposita *cap. quod translationem de Officio legati lib. primo tit.* 30. quod incidant in Canonem promulgatæ sententiæ inicientes in Clericos manus sacrilegas; & ex Glossa *in dicto cap. si quis*, quæ vult, statim anathematis vinculo innodari: & additur *ipso jure cap. in Audientia lib. 5. tit.* 39. *de sentent. excommunicationis*; tenet Confect. *Summ. privil. mend. tit.* 14. *cap.* 7.

2 Vocula *si quis* cōprehēdit ōnes utriusq; sexus personas, excommunicationis capaces; Unde, etiam ad mulieres, extenditur; & in excommunicationis censuram incidunt per Glossam *ibidem Verb. si quis*, & supponitur *cap. Mulieres de sent Excom. eodem tit.* dum Episcopo committitur, posse mulieres absolvere, si manus violentas in Clericum injecerint.

Nomine Clerici intelligitur etiam, qui sola Tonsura fuerit ab Episcopo initiatus; quod colligitur ex *cap. cum contingat de æta. & qualit. & Ord. Præl. &c. lib. 1. tit. 15.* ubi Glossa *Verb. ordo* decidit, in censuram latæ sententiæ eos percutientes incidere; & procedit, etiam si non habeant necessaria, quæ Trid.
3 *sess.* 23. *cap. 6. de Refor.* requirit, ut Clerici privilegio fori (hoc est exemptione à potestate Seculari (quod apud Layman. *Theol. Moral. lib. 4. Tract. 9. cap. 7. num. primo* privilegium fori exprimit) gaudeant; ut ex Barbosa in *dicto Can. si quis*: Sac. Cong. declarasse testatur præallegat. Pignatell. *num.* 2.

Item Clericus cōjugatus, si cū unica, & Virgine cōtraxerit, & habitum, ac Tonsuram deferat, ut expressè habetur *cap. Clerici, de Clerico conjugato in 6. lib. 3 tit* 2.: Trid. *cap. cit.* al-

ulterius exigit, ut de mandato Episcopi alicui Ecclesiæ inserviat, vel Ministret, præsertim quo ad illud fori.

Excluditur vere, vel interpretative bigamus: hoc est Clericus, qui contraxit cum duabus, vel cum una corrupta, ut 4
tit. 12. *lib.* 1. *in* 6. *de Bigamis*: in terminis disponitur, ut infra. *Altercationis antiquæ dubium præsentis declarationis Oraculo decidentes, bigamos omni privilegio Clericali declaramus esse nudatos, & correctioni fori Secularis addictos, consuetudine contraria non obstante, ipsis quoque sub anathemate prohibemus ferre tonsuram, vel habitum Clericalem.*

Item ille, qui dimissis habitu, & Clericali Tonsura, negotiis Secularibus se immiscet, si ter ab Episcopo monitus, non se emendat: per disposita *cap. in audientia, cap. contigit lib.* 5. *tit*: 39. *de sent. excomm.* meretur enim privilegium amittere, qui permissa sibi abutitur potestate: & frustra legis 5
auxilium invocat, qui committit in legem; Ideo privilegium Clericale per Gloss. in *cap. cõtingit*, perdit, qui, nec in Tonsura, vestimentis, & negotiorum qualitate de Clericatu quidquam ostendit, neque post trinam admonitionem se emendat. Idem dicitur de Clerico se enormitatibus immiscente, hoc est, latrocinia iniqua, bella, & seditiones commovente in populo ex Engel. *Colleg. Univer. Jur. Can. lib.* 5. *tit.* 39. *numero* 126. *cap. cum non ab homine, & cap. perpendimus eodem lib., & tit.*

An autem, statim etiam, ammittat privilegium fori, ut à Judice Seculari capi, & puniri possit; Negandum est ex *cap.* 6
cum non ab homine de Judiciis lib. 2. *tit.* 1. Ubi Celestinus III. quæsitio respondet: quod *si Clericus in quocumque Ordine Constitutus in furto, vel homicidio, vel perjurio, seù alio crimine fuerit deprehensus legitimè, atque convictus, ab Ecclesiastico Judice deponendus est, &c. & si iterum Ecclesiam cõtempserit, Curiæ Seculari tradendus*: ut ibi expressè, & Glossa *V. Clerici* de quo Layman. *alleg. lib.* 1. *tract.* 5. *par.* 3. *cap.* 5. *sub num.* 3.

Item Clericus realiter degradatus, & solemnitèr depositus, ex *cap. degradatio in* 6. *de pœnis lib.* 5. *tit.* 9. ubi omni 7
privilegio Clericali priuatur; adeoque, & eo Canonis; ut

etiam ibidem *ver. privilegio Clericali* notat Glossa: quæ opinionem dicentium, quod percutiens degradatum incidit in censuram Canonis, ait, adhuc fortè esse veram in verbalitèr posito, de quo supra loquitur Textus.

Monachi nomine veniunt omnes Regulares utriusque sexus *cap. cum illorum. cap. de Monialibus allegat. lib. 5. de*
8 *Sentent. Excomm. tit. 39.* Nec obstat, quod Textus loquatur de offendentibus Monachos, quia per Sperellum *decis. 45. num. 50.* Monachorum appellatione in materia favorabili veniunt, etiam Moniales; propterea Canonis dispositio, uti favorabiliis, & Canonis Privilegium, ampliatur, & extenditur etiam ad Moniales: adeo ut in eas manus impias iniciens, incidat ipso facto in excommunicationem, tametsi ipsæ ad nullum ordinem sint promotæ.

Et ad Conversos, & Conversas ex *allegat. cap. de Monialibus, & cap. non dubium eod. tit.*; & ad Novitios *cap. Religiosos de*
9 *Senten. excomm. in 6.* per disposita à Bonifacio VIII. *Quamvis autem is, qui Religionem ingreditur, Religiosus censeri cũ effectu non possit, donec sit tacitè, vel expresè professus: si quis tamen violentas manus in eum iniciat excommunicationis latæ à Canone vinculum non evadit.*

Item ad omnes utriusque sexus Tertiarios, Ordinum Mendicantium, in Congregatione, & Collegialitèr viventes, aut cum Claustralibus habitantes ex Const. *dum intra* Leo-
10 nis X. apud Confect. *Collec. Privileg. Mend. par. 1.*, & tradit ipse *Summ. privileg. tit. 14. Conc. 6.*

Item, ad Mulieres Tertiarias virginalem, aut cœlibem vitam simpliciter vovẽtes, tametsi seorsim, aut in propriis domibus, vel affinium, & consanguineorum habitent, ex disposit. allegat. Const. *Dum intra*, & alterius *Nuper in Sacra Lateranensi* apud eumdem; Et firmavit Sac. Cong. Conc. dummodo hujusmodi Mulierum admissio ad habitum sit qualificata ad præscriptum Decreti ejusdem Sac. Congreg. relati: *offic. quoad Tertiarios num. 2.* Secus dicendum de cæteris Tertiariis in propriis domibus habitantibus, ut ex cit. Constit. *Dum intra*, & Sac. Cong. Decreto colligitur; tenet Antonellus *de Regim. Eccl. lib. 4. c. 2. n. 19.*

Item

Item, ad Eremitas, qui ſub ſpeciali obedientia Epiſcopi, vel alterius Prælati ex voto, vel pacto alicui Eccleſiæ, vel Eremitorio, vel loco ſacro, in communitate, vel ſeparatim deſerviunt, quia tunc ex Antonello perſonæ Eccleſiaſticæ cenſentur; ad quod facit Gloſſa *in cap. qui verè 16. qu.2.* in terminis de Eremitis notans *verb. verò, quod privilegium Clericorum habent*: videndi Cabaſut.*l.5.c.2.n.2.prax.*, Engel.*n.12.*, & Layman *ſub num.4.*

Idem Canonis privilegium Antonellus *num.22.* ampliat ad eos, qui aſſumpto habitu Religioſo ad ſervitia, & obſequia Monialium adhibentur, & pro quibus eleemoſynas quærunt; & ad alios Laicos, qui in habitu Clericali incedunt, & inſerviunt Congregationi Presbyterorum, qui in Congregatione ſub certo Superiore, modò Religioſo, vivunt.

Eodem fruuntur Equites S. Joannis Hieroſolymitani, vulgò ab Inſula Melitæ, dicti *Cavalieri di Malta*: habetur 11
cap.Canonica alleg. tit.39. de ſent. excomm., ubi Pontifex ipſis Equitibus, invicem ſe percutientibus, concedit, ut ab excommunicatione, hac de cauſa incurſa, abſolvi poſſint ab eorum Priore Sacerdote, niſi percuſſio ſit enormis; per quæ textus ſignificat, eos privilegio Canonis gaudere; tenet Cabaſſut. *loco alleg.*, Antonell. *ſub num.16.*, & Sperellus id probat tota *deciſ.21.* utporè emittentes tria vota ſubſtantialia, in Religione à Sede Apoſtol. approbata; ad quæ addunt quartum, defendendi nimirum proprio enſe omnes Chriſtianos ab Infidelibus, etiam cum ſuæ vitæ diſcrimine, ut *num.10.* obſervat, & *nu.11.* refert Profeſſionis formulam. Ego N. *voveo, & promitto Deo Omnipotenti, Beatæque Mariæ Semper Virgini Dei Genitrici, ac Sancto Joanni Baptiſtæ, perpetuò cum Dei auxilio, ſervare veram obedientiam cuicumque Superiori, qui à Deo, & Religione Noſtra mihi dabitur; ampliùs vivere ſine proprio, & caſtitatem Servare &c.*

Verba *Suadente Diabolo*: ſignificant ad hanc cenſuram incurrendam requiri gravem injuriam, & in ratione Sacrilegii mortale peccatum, ità tamen, ut ſimul hæc duo concurrant: voluntas nimirum, intendens Clerico, vel Religioſo graviter 12
nocere

nocere: & externus effectus, seu ipsa gravis læsio in rebus corporis, vel honoris; ideo habens animum offendendi Clericum verberibus, & in effectu errans, vel quia impeditur, vel quia laicum offendit (quamvis propter pravam intentionem mortaliter peccet) excommunicationem tamen non incurrit; quia, ut notat Layman. *num.* 50. Ecclesiastico Canone punitur externum mortale peccatum gravis, & violentæ invasionis Clerici; quæ non reperitur, nisi cum interna intentione lædendi concurrat exterior, & violenta læsio; & dixit Engell *n.* 133. quod de communi praxi criminali non solet ordinaria pœna legis puniri conatus ad delictum, nisi effectus secutus sit.

Et facit, quod habet Sperellus *decis.* 45. *num.* 12., quod ad incurrendam pœnam dicti Canonis tria copulativè requiran-
13 tur: nimirum, factum consummatum, dum dicitur *manus iniecerit*: animus injuriandi, dum apponitur *Suadente Diabolo*: & violentia, dum additur, *violentas manus*.

Cæterum *num.* 36. Magistraliter ex Suarez. tradit, quod non requiritur, ad effectum incurrendi censuram, actio phisicè, tam relevans, ut sit peccatum mortale; cum sufficiat eam esse contra immunitatem corporis proprii, seu contra jus, quod unusquisque habet in corpus suum: vel, ut sit gravis contra honorem, dummodo corpus attingatur, adeout, quamvis contactus phisicè inspectus levillimus sit, si tamen secundum
14 moralem existimationem sufficiat ad gravem injuriam contra honorem, & reverentiam Clerico debitam, sit satis ad censuram Canonis incurrēdam. Sic refert per DD censura Canonis innodari, capientem Clericum per capillos, eique dicentem, *nisi esses Clericus*! Et eum, qui Sacerdoti insultat cum simplici manus injectione ad collum, & altera manu super pugione; ac alium, qui Clericum per vestimentum, vel caputium accipit, eum movens, his minatur verbis, *si non esses*
15 *Clericus: percuterem te*; Et ipse in terminis decidit eā incurrisse Laicum, qui apprehenso Sacerdote cum manu læva in humero, dextera in pugni formam tenens, minatus fuit verbis injuriosis, addendo, *si non esses Sacerdos*?

Quorum ratio est, quia præfatæ actiones fuerunt contra

hono-

honorem Clericiis debitum, & sic, saltē in morali existimatione, cum gravi injuria, ex quo irreverenter verbis injuriosis, minis, ac sævo aspectu fuerint detenti: ex verbis enim contumeliosis, & tali, vel tali circumstantia qualificatis, præsumitur injuriandi animus, cum animum verba declarent. 16

Clausula *manus violentas injecerit* ampliatur ad significandam quamlibet actionem externam, justitiæ repugnantem, 17
factam in Clericum, & in res ipsi adhærentes, facto attactas; & sub manuum appellatione, quæ per Sperellum *citat. num.*35. sunt Organum Organorum, & magis aptæ ad percutiendum, ex Confect. *cit. conc.*4. comprehenduntur Caput, Brachia, Pedes, & reliqua Corporis membra, quibus possit Clericus, vel Monacus lædi. Propterea sive *Manu, Pede, Brachio, ense, vel baculo præfati offendantur: aqua, vel plure aspergantur: sputis conspurcentur: eorum vestes lacerentur: dentineatur frænum equi, cui insident vel occidatur, ne liberi transeant: si in publica, vel privata custodia retineantur: si hostiliter insequantur, ut in fluvium, vel fossam cum equo decidant, vel alio simili damnabili modo offendantur, semper habet locum per DD. Canonis dispositio, & censura non vitatur; Glos. in dicto cap. siquis ver. manus. Et in cap. siquis pulsatus: cap.*33.*quæst.*3.*d. p., & cap. nuper: tit.*39.*cit.*, & semper intervenit, vel violentia 18
ablativa, qua aliquid per vim à Clerico aufertur; vel expulsiva, per quam vi expellitur; vel compulsiva, qua compellitur, vel movetur ad aliquid agendum, quod ipse vult nullatenus facere per Sperell. *allegat. decis.*45. *num.*80.

Quæ etiam incurritur, licet actio nō esset violenta, & injuriosa ipsi Clerico, dummodo sit injuriosa Ord. Clericali. Ideo *c. contigit il primo tit.*39. *alleg.* firmatur, quod hac censura ligatur percutiens Clericum, qui ultrò in sui percussionem consentit, cum Canon, ut textus habet, non tam in favorem Clerici ordinati, quam in favorem Ordinis Clericalis (cui illa percussio est injuriosa.) fuerit promulgatus; cui ipse per pri- 19
vatum suum consensum derogare non potest; argumentum *ex cap. si diligenti de foro compet. lib.*2. *tit.*2.

Imo, & ipsi Clerico est injuriosa; nam, tametsi juxta Regulam

20 gulam 27.*Juris in 6.scienti, & consentienti non fiat injuria*: id procedit, si in eo non læditur jus tertii; secus autem dicendum, cum Glossa in allegato *cap.contingit.* ubi *ver.consuetudo*, dixit, *volenti, & scienti, ac patienti fit injuria, si in eo lædatur jus alterius*. In præfato casu læsio juris toti Ordini Clericali concessi non deest. Est in jure expressè decisum, nedum ipsos Clericorum, & Monachorum percussores, eosque injuriosè tractantes, sed etiam id mandantes, excommunicationem Canonis incurrere, ut in terminis decretalis *Mulieres tit.*39.
21 alleg. firmat; *illi verò, qui non per se ipsos, sed eorum auctoritate, vel mandato, alii violenter iniiciunt manus in Clericos, ad Sedem Apostolicam sunt mittendi: cum is committat verè, cujus auctoritate, vel mandato delictum comitti probatur*. Verum dispositio per DD. intelligitur effectu secuto. Engel *num.*135. Cabass. *num.*3. Et Confect. *conc.*3. addens id etiam procedere, quamquam mandans, antequam inferatur percussio, de mandato pœniteat, cum ei pœnitentia non suffragetur, quin in canonem incidat, nisi mandatum revocaverit, & de revocatione notitiam ad mandatarium pervenire procurauerit. A pari de proiiciente à tecto lapidem animo occidendi Clericum, qui, licet statim pœniteat, &, si posset, revocaret, excommunicationem incurrit, quia quantum est ex parte sua operis prohibiti malitiam jam complevit. Layman *num.*7. Et si interim decesserit, licet mandatum morte mandantis expiratum
22 censeatur, nihilominus, si illud fuit notorium, & in morte non fuerit absolutus; vel pœnitentiæ signa non apparverint, debet pro excommunicato haberi, & Ecclesiastica sepultura privari: quia, ex quo mandatum non revocavit, in eadem voluntate decessisse videtur, & censura innodatus obiisse intelligitur, ideo, si in loco sacro sepelitur, exhumabitur, sic Confectius.

1 Etiam socians homicidam excommunicatur *cap. sicut il primo de homicid. volunt. lib.*5. *tit.*12. *illis autem*, textus loqui-
23 tur, *qui animo occidendi, feriendi, aut capiendi illum Sanctum, ac Reverendum virum quondam Cantuarien: Archiepiscopum, citra manuum injectionem se fatentur venisse: si de illa captione*

mors

mors ejus secuta fuisset, pari pœnitentia, vel ferè pari existerent puniendi.

Item permittens, ut expressè in terminis habet textus in *cap. Quanta tit.*39. ubi Glofs. ver *quidam* observat: quod, qui *Clericum verberat, & qui verberari facit, vel consentit cooperando, vel qui auctoritatem habet ex officio, & non prohibet, si potest, est verè excommunicatus: & sic notetur, quod facientes, & consentientes par pœna constringit.* 24

Et ratum habens, cum ad eum pervenerit Clericum suo nomine fuisse percussum, & injuriosè tractatum, licet ipse id injurianti non commiserit, *cap. cum quæ de sent. excomm. in* 6. *cit.* ex eo quod, ut textus habet, *ratihabitio retro trahitur, &* 25 *mandato debet comparari*. super quo Glofs. ver. Titius, notat, quod *ratihabitio trahitur retro, & operatur idem, ac si in principio actus intervenisset*. Et procedit per Sperell. *cit. num.*5. plures allegantem DD. sive sit expressa, sive occulta, vel tacita; secus dicendum si rata habeatur, & approbatur percussio facta non suo nomine; quamquam tunc graviter peccet; ut ibi textus.

Clericus, vel Monachus se ipsum percutiens, non fervore devotionis, sed animo irato, in excommunicationem incidit, quia ordini Clericali injuriam facit. Sperell. ibidem 26 *numero* 60.

Etiam propinans venenũ Monacho, vel Clerico censura enunciata ligatur per Lez. *tom.*3. *ver. Clericus num.*7., & allegatum Sperellum integra *decis.*20. ex eo quod, sicut offendens Clericum, vel ei vim inferens aliquo instrumento eum tangente incidit per DD. in excommunicationem Canonis; sic, cum maxima offensio, & violentia resultet ex propinatione veneni, cujus ministerio, & instrumento propinans personam Clerici, vel Monachi violenter tangit (venena enim per se apta sunt mortem inferre, & validissima ad extinctionem caloris 28 naturalis defectu cujus sequitur mors) necessaria illatione id concluditur. 27

Accedit, quod iniciens contumeliosè in vestes Clerici, vel Monachi pulverem, aquam, salivam, oleum, vel quid simile,

mile, excommunicationi subjacet statim, ac saliva, vel pulvis,
29 aliudue vestes tangit, etsi nulla sequatur corporalis præfatorum offensio; ut est ab omnibus recepta sententia, ea ratione, quod adsit aliqualis læsio, & injuria actu lædens vestes ipsis adhærentes, tametsi à saliva, pulvere, vel aqua facillimè possint se expurgare; sic à fortiori etiam debet incurrere venenum propinans, cum statim injuriam inferat non vestibus, sed ipsi personæ, cui maximè venenum displicet, præsertim quia ab ipso veneno immediatè post sumptionem incipit lædi, licet fortè non statim sequatur mors, sed tempore determinato.

Per quæ probatur, quod præbens allegatis venenum, statim post potionem excommunicationem incurrit; & roboratur magis, quia statim per illius potionem infert illi injuriam, dum vitam ejus subest periculo, & quantum in se est necessitati moriendi; statim enim, ac haustum est, agit, & ad mortem operatur, cum paulatim corrumpat vitæ dispositiones.

Nec opponatur, quod cum lex prohibeat aliquid sub pœna ipso facto incurrenda, hæc non incurratur, nisi delictum sit consummatum. sic mandans Clericum sclopo, V. G. interfici, censura non innodatur, nisi, vel Clerici mors sequatur, vel saltem, nisi globus plumbeus emissus per explosionem sclopi ipsum Clericum tangat.

Nam in casu veneni propinati duplex consideratur effectus: alter est ipsa propinatio, ob quam indubiè non incurreretur censura, nisi ea cõsummata esset, & sic nisi Clericus venenum biberet: alter est effectus veneni, nimirum mors, & iste effectus nullatenus est necessarius ad incurrendam censuram, sicut non est necesse ad effectum, ut mandans eam incurrat, quod Clerici mors, vel corporalis læsio sequatur, sed sat est, quod mandatarius sclopum explodens Clericum cum pulvere, vel aliqua materia attingat, quia semper verificatur, quod violentas manus injecerit in Clericum, per actionem nimirum justitiæ repugnantem, ipsam Clerici personam cum injuria, & temerè tangentem.

Et certè ridiculum esset, & via aperiretur fraudibus in præjudicium Clericalium privilegiorum, si quælibet levis injuria

juria facta Clericis, & personis eorum, vel conspurcando, vel lacerando vestes ipsis inhærentes, excommunicatione plecteretur; & aliunde liceret absque censurarũ metu ipsos Clericos, & Monachos veneno impetere, ac interimere. Quæcumque 30
enim dispositio interpretanda est, ut evitentur absurda.

Et procedit Canonis dispositio, ac ampliatur ad offendentem Clericum, vel Monachum, etiam mortuum, adeout hujusmodi privilegium, etiam in cadavere duret, ut pluribus cu- 31
mulatis tradunt Pignatell. *tom.6.cons.5.num.3.*, & Sperellus *decis. alleg.45.num.56.* tum ex eo, quod constitutio ex parte Clericorum, & Monachorum est favorabilis, in eorum favorem edita, & proinde extendi debet; Tum etiam, quia est merum privilegium, & beneficium Principis contentum in corpore Juris; Hujus autem naturæ privilegia non veniunt strictè interpretanda; præsertim etiam, quia concessum est motu proprio, & non ad partis postulationem, quo casu privilegium, 32
etiam contra jus commune, dicitur favorabile & ampliandum, & plenissimæ interpretationis per Sperell. *decis.* 21. *num.*25., & Engell. *tit.*33. §.1 *num.* 5. *cap. quamvis de præbendis in 6. lib.*3. *tit.*4., & *cap. olim de verb. signif. lib.*5. *tit.*40. ubi notatur, beneficia Pprincipum esse largissimè interpretanda. Tum item, quod nec respectu percutientium dici potest odiosa, quippe licet excommunicatio per eam lata sic pœna, est tamen medicinalis animæ, & de facili obtinetur absolutio. Sperell. *de-* 33
*cis.*45. *num.*49.

Excusantur ab incursu Censuræ per textum *in cap. super eo tit.*39. *cit. Clerici, si sunt plenæ ætatis, & non odio, vel invidia, vel indignatione, sed levitate jocosa, se ad invicem percutere contingat, quia non potest in ipsis injectio manuum violenta notari,* 34
quod ibidem, & *cap. si quis suadente* item observavit Glossa:

Item, qui fortuitò, & non ex deliberatione Clericum, vel Monachum offendit, quia, ut notat Glossa *in cap.*1. *dicitur ad cap. si vero. il primo eodem tit. quod casu fortuitò fit, nemini est imputandum, quia prævideri non potest*; Verum videat, ne mali- 35
tiosè id non præviderit.

Itẽ qui vim vi repellẽdo eos percutit, ex eo, quod ex Glos.

ibidem, *ver vim*, sit licitum se defendere, & habet expressè, *cap. ex tenore eodem tit.*, dummodo id fiat cum moderamine inculpatæ tutelæ, ad tenorem dispositionis in textu *cap. significasti de homicid. volunt. lib. 5. tit.* 12. ut sequitur. *Quamvis vim vi repellere omnes leges, & omnia jura permittant, tamen id debet fieri cum moderamine inculpatæ tutelæ, non ad sumendam vindictam, sed ad injuriam propulsandam*. Servatur moderamen per Gloss. *ibidem ver. moderamine, si illud fiat dumtaxat, quo omisso violentia repelli non posset, & non ex proposito modum excedat, ac ex incontinenti, & non ex intervallo vim vi repellat*, ut expressè Textus *alleg. si vero*.

36 (margin, at "*sti de homicid.*") · 37 (margin, at "*quo omisso violentia*")

Item qui in Clericum, vel Monachum, cum uxore, matre, sorore, vel propria filia inventum manus violentas injecerit
38 (à peccato temen non excusatur) ut in terminis *cap. si vero* nam ut ait Glosš. *in ver. turpiter; huic parcit canon, quia tam justum dolorem compescere non posset, & lex permittit illum occidere, sic inventum*. Verum excusatio non habet locum per Layman *sub num.* 4., si occidat, vel percutiat non statim, ac in crimine deprehendatur, sed interposito temporis spatio, quo justus dolor sedari posset, tunc enim non licet per Glosš. *cit.* sicut nec, si, data opera, in loco occulto ipsum expectet, ut posset in crimine repertum occidere; nec, si cum aliis consanguineis peccantem inveniat, ut textus concludit.

Item qui inculpabili ignorantia laborat, ut optimè disponitur *cap. si vero il secondo eodem tit.* ubi Glossa *in ver. si aliquis*
39 *notat, quod ignorantia excusat ab excommunicatione, dummodo sit probabilis, aliàs non excusaretur*, & onus eam probandi incumbit alleganti, & in dubio, si se juramento non purgat, pro convicto habetur Glosš. *ibidem ver. noluerit*. Et per Engel. *num.* 136. intelligitur de ignorantia *tam juris*, ut si quis invincibiliter ignoret esse censuram excommunicationis statutam
40 ob Clerici percussionem; quam *facti*, ut dum ignorat eum, quem lædit esse Clericum, ad quod facit *cap. ut animarum de const. in 6. lib. 1. tit. 2.*

Item causa correctionis excusat, quia tunc percussio fit non suadente Diabolo, sed suadente justitia, vel charitate, aut

zelo

zelo Dei, & disciplinæ; in quo conveniunt DD. per expressa 41
cap. ex ventre, *& cap. cum voluntate*, *§. si vero*. Et tenet Engel. Cabasut., & Layman *cit.* modo castigatio non ex irato animo procedat ex Gloss. *verb. inferiorum graduum*, & sit moderata, & sine notabili excessu, aliàs censura non evitabitur, ex Layman. *sub num.* 8.

Ubi *n.* 10. notat, nec Patrem, nec Magistrum Laicũ, posse causa disciplinæ sine nota excommunicationis Clericum filium, vel discipulum, in sacris constitutum castigare, cum Textus *cap. cum voluntate* eos restringat ad Clericos minoribus, & inferioribus gradibus initiatos, & facit Gloss. *cit.* per ea, quod sacer ordo ob suam Dignitatem liberat à patria potestate; addit Engel. *num.* 140. indecorum esse statui Clericali, & ejusdem dignitatem plurimum vilescere, si Laicis potestas corrigendi per verbera in Clericos Sacris initiatos, concedatur.

De Prælato ipse Layman dixit, dubitari non posse, quin jus habeat afficiendi impunè juxta gravitatem culpæ, corporali, & non excedente castigatione, Clericos sibi subditos, etiam in Sacris constitutos; dummodo id faciat per se, vel per alium Clericum, aut Monachum; nam si per Laicum fecerit, tam ipse mandans, quam laicus mandatarius exequens censura ligatur, prout præscribitur *cap. Universitatis cit. tit.*

Cui *cap. ut famæ eod. tit. conceditur*: posse Clericos incorrigibiles, & ne crimina remaneant impunita, neve illi deteriores fiant, sub arcta custodia detinere; qui per laicos, si opus sit, 42
poterunt citra excommunicationem comprehendi; dum tamen id hi *de mandato faciant Prælatorum, quorum illi sunt jurisdictioni subjecti, & quorum est corrigere criminosos, cum hoc non ipsi, sed illi, quorum auctoritate id faciunt, facere videantur; dum tamen non amplius eorum violentia se extendat, quam defensio, vel rebellio exigit Clericorum*, ut textus, *& cap. si Clericus eodem tit. in* 6. *lib.* 5. *tit.* 11. licet non dum appareant incorrigibiles.

Item Sacerdos, & quilibet alius ratione Officii ejiciens, seù extrahens vi ex Ecclesia Clericum, seù Monachum, divina Offi-

Officia turbantes, prout in terminis *cap. veniens eodem tit.* Clemens III. rescribit; quia tunc ex observatione Glossę in *verb. celebrationem, præsumitur, quod bono Zelo, & non animo injuriandi in eos manus apponat.*

Extendit Confect. *Summ. cit. cap.* 8. *num.* 2. ad Mulierem, quæ percutit Clericum ipsam de adulterio, stupro, aut fornicatione tentantem, cum alia via, nec peccatum vitare, nec in suam honestatem insultus repellere valeat. Limita
43 ad casum, dum provocatio, & tentatio non nudis fiat verbis, sed facto.

Temera, & violenta manum injectio in Clericos, ob quam excommunicatio incurritur, distinguitur *cap. pervenit eodem tit.* in enormem, seù gravem, modicam, aut mediocrem, & levem.

44 Enormis, seù gravis describitur *cap. cum illorum eodem tit.* §. *qui si Claustrales*, ut ea sit; *si ad mutilationem membri, vel effusionem sanguinis est processum: aut in Episcopum, aut Abbatem violenta manus injecta: cum excessus tales, & similes nequeant sine scandalo præteriri*. Ubi enormitas ex triplici parte attenditur.

Primo, ex parte quantitatis facti, quod exprimitur *permu-*
45 *tilationem membri, & sanguinis effusionem*, in quo per Glos. ibidem, non est distinguendum inter membrum, & membrum: sed intelligendum per Fag. *cap. cum illorum de sent. excomm. Tom.* 7. *num.* 17. sive de parvo, sine de magno; & habetur, si oculus effodiatur, si quis vulneretur, si fustibus cædatur *cap. si Evangelia dist.* 55. vel, si Clerico, (tametsi aliàs sine vulnere,) vis, aut injuria atrocitèr contumeliosa inferatur, ut si denudetur, si atramento, vel stercore vultus eius fœdetur, quod textus significat per lii *similes*; & Glos. in *verb. in Episcopum, crimen ex atrocitate facti crescere docet*. Effusio san-
46 guinis per DD. & Marchant. in Regulam S. Francisci *cap.* 7. *n.* 2. *quæst. prima dub.* 6. non ampliatur ad eam, quæ è naribus habetur, cum fluxus iste levissima possit occasione causari vid. Angelum in *Summ. ver. enormis*.

Secundo ex parte qualitatis personæ, per ea aut *in Episco-*

copum, aut *Abbatem*, nam crimen augetur ex persona, ex Glosf. *cit. in verb. in Episcopum*, & hujusmodi excessus semper gravis est, & enormis *cap. homo Christianus dist.* 40., & *cap. ille procul dubio dist.* 93. Idem intelligas, quando inferior, & subditus in Superiorem suum manus injicit violentas; & idem si filius in Patrem, & Discipulus in Magistrum apud *praal leg. Fag. num.* 21.

Tertio ex parte scandali; & patet in litera *cum excessus tales nequeunt sine scandalo præteriri*; Nihil enim cum scandalo faciendum, ut notatur *cap. nihil prodest de præscript. lib.* 2. *tit.* 26. & *cap. nisi cum de renunciat. lib.* 1. *tit.* 9.

Etiam ex parte loci injuria dicitur atrox ex *cap. qui sævis* 17 *quæst.* 4. Fag. *cit. num.* 23. & Cabaf. *num.* 6. cujus naturæ censetur, si sit facta in Theatro, in foro, vel in conspectu Prætoris, aut in Ecclesia, vel Cæmeterio.

Levis, non ideo dicta, quasi ex levitate culpam mortalem 47
excludat, quia sic ex dictis, locus non esset excommunicationi; sed quatenus gravi, & mediocri opponitur; & ea censetur, per quam nec grave nocumentum corpori, nec notabilis injuria decori infertur: ut si nullum relinquatur vulnus, carnis non sequatur sugillatio, non effringantur vestes, nec copia evellatur capillorum, & similia.

Mediocris per Cabaf. *num.* 7. judicanda est cum dens eruitur, capillorum evellitur copia, carnis contusio citra graviorem læsionem, injuriam, aut malum relinquitur; de quo, 48
cum non possit certa regula tradi, id prudentis judicio committitur, qui debet inspicere, & quæ circumstantiæ aggravent, vel extenuent injuriam, aut delictum, ut etiam præscribit Joannes XXII. Const. *Per lectis* apud Conf. *collec. priv. cit.*, cujus tenor ad facile ea dignoscenda hic exhibetur.

„ Perlectis literis vestris circa absolutionẽ excõmunicatorũ »
vos in eis dubitare perspeximus, quæ esset modica, aut lævis in- »
juria: circa quã, sicut talis loquitur, absolvẽdi vobis contulimus »
potestatem. Ad quod, cum sit facti potius, quam juris, quæstio, »
vobis, prout possumus, respondemus: illam videlicet mo- »
dicam percussionem, aut impulsionem, pugni, palmæ, ma- »
nus,

„ nus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad livorem,
„ mutilationem membri, fractionem dentis, depilationem capillorum non modicam, vel effusionem sanguinis non excedit, nec si tam levissimi ictus, aut pugni percussione sanguis esciret, transire in atrocem injuriam profitemur, ut propter hoc sit ab absolutione talium abstinendum: ut tamen non solum ipsum factum, imo etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut injuriandi, circa hoc diligentius attendatur: & ipsius facti circumstantia, loci videlicet, & etiam personæ, quæ sit levis, vel modica, gravis, aut enormis injuria, manifestius cognoscatur. Loci quidem, ut in Theatro, vel in foro, coram Rege, Prælato, vel Judice, in Ecclesia coram multis, in alio loco publico alicui injuria inferatur: Personæ, veluti si Magister, vel Judex, aut etiam Magistratus, aut Prælatus, Pater, aut Patruus, vel aliquis in dignitate, vel personatu constitutus ab inferiori, vel humili contra naturam juris patiatur: per hæc quidem graves videantur injuriæ, & quæ sint leves, aut modicæ, tam quam ex opposito cognoscantur.

„ Sanè quia negocii natura non patitur, ut ad plenum omnia differantur: judicium autem talis enormis injuriæ vestro duximus arbitrio committendum, ut protestatem vestram, cum ad hæc processeritis, temperetis, ut citra metas hujusmodi potiùs, quam ultra eas circa absolutionem talium procedatur: ne injuriantes de vicina absolutione confisi de facili in atroces prorumpant percussiones, vel injurias: & sententias Canonis jam periculosiùs contemnentes in excom. sententiam procliviùs prolabantur. Tolerabiliùs est enim aliquos, qui, per vos etiam, possunt absolvi, nobis, vel Superiori absolvendos relinquere, quam contra statuta Canonum, imagine quadam absolutionis (quod non fit sine grandi periculo) quemquam relinquere innodatum: cum umbra quædam videatur in opere, veritas autem non subeat in effectu &c. „

Quod attinet ad hujusmodi absolutionem censuræ per Regulares impertiendam, est certum eos ad id facultate carere, neque posse absolutionis beneficium conferre Laicis Clericos Seculares, vel istis, se se percutientibus, prout expres-

presse continetur in decreto *Sac. Cong. Episcopor.*, *& Regul. alleg. cap. Off. quo ad absol. ab excomm. & casib. Bull. Cœnæ nu.* 4. restringente Confessorum facultatem in terminis inicientium violẽtas manus in Clericos;& id intelligitur,etiam si Laicus,vel Clericus Secularis Religiosum percusserint, cum nec ratione delicti acquirant, nec alia via in eos jurisdictionem habeãt.Etiam si percussio sit occulta,quia cum ipsa Sac.Cong.dispositio non distinguat,nec nos id debemus, sed sensum ipsius retinere, ut occultam, notoriam,& publicam comprehendat. 49

A suis Superioribus ipsæ personæ Regulares,se se in claustro percutientes, absolutionem recipiunt, eosque Superiores absolvunt juxta dispositionẽ juris communis *cap. Monachi cap. illorum §. qui si Claustrales cap. Canonica eodem tit. de sent. excomm. juncta* Glosſ. in *cap. Relig. de sent. excomm. in 6. verb. habemus*. 50

Verùm quia textus loquuntur cum restrictione, nisi *excessus difficilis fuerit*, *& enormis*, *propter quem meritò ad Ecclesiam Romanam sit recursus habendus*. Dubitatur: num Prælati Regulares possint suos subditos absolvere à censura, quam contrhaunt ob quamcumque percussionem? an vero eorum facultas limitetur ad absolutionem ab excommunicatione, qua ob levem, seù mediocrem percussionem ligantur? & certè stando in terminis dispositivis juris communis, videtur asserendum id eis absolutè non competere, sed limitatè, juxta allegatarum Decretalium tenorem, legenti satis obvium; inspectis tamen specificis Religionum privilegiis, quo ad hoc eorum jurisdictio non apparet restricta. Tenent Tamburr. *de jure Abbat. tom. 2. disp.* 14. *quæst.* 10. *nu.* 6. Confect. *cit. Summ. cap.* 9. apposita clausula quocumque modo se se in claustro percutientes. Lezzan. *Summ. tom. primo cap.* 18. *num.* 30. significat Layman *cit. sub num.* 10. in fine, notans ex Molina *disp.* 60. multos Regularium Ordines privilegiis Papalibus obtinuisse, ut, etiam si enormis sit læsio, absolutio à Prælato suo conferri possit: & Sorbo *annot. ad compend. privileg. Fratr. Min. ver. absolut. ordinar. quoad Fratres ver. unde concludo, videndus*. 51

Privilegia Regularibus data, quoad hoc sunt univoca,

& exhibêtur respectivè in Mari magno Prædicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Augustini, & Carmelitarum: ex eo Minorum referam illud datum eisdem per Clementem IV. *Constitutio virtute conspicuos*, à Sixto IV. *Const. regimini, mare magnum nuncupata*, confirmatum, & pro potiori cautela motu proprio iterum cum aliis à prædecessoribus Pontificibus præfato Ordini, & Fratribus elargitis, concessum Bull. Cher. *tom.* 1.

52. Clemens itaque disposuit, ut infra: „ Generalis quoq; „ & singuli Provinciarum Ministri, & eorum Vicarii, etiam „ Custodes in Provinciis, & Custodiis sibi commissis, prædictis „ Fratribus constitutis ibidem, nec non Fratribus aliis eiusdem „ Ordinis, interdum ad eos declinantibus, undecumque absolutio- „ ne, & dispensatione indigentibus: sive priusquam intraverint „ Ordinem, sive post, in casibus excesserint, pro quibus ex- „ communicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurrant „ sententias, à jure, vel à Judice generalitèr promulgatas, & hu- „ jusmodi sententiis innodati, aut in locis suppositis Ecclesiasti- „ co interdicto Divina Officia celebrantes, vel suscipientes Or- „ dines, sic ligati notam irregularitatis incurrerint, absolutio- „ nis, & dispensationis beneficium valeant impertiri; nisi adeo „ fuerit gravis, & enormis excessus, quod sint ad eandem se- „ dem meritò destinandi. „

Et Sixtus concessionem confirmans subsequitur. Præterea „ quia idem Clemens in dictis suis literis, Generali, & „ Provincialibus Ministris, & eorum Vicariis, & Custodibus „ absolvendi fratres ejusdem Ordinis, nec non Fratribus dicti „ Ordinis, quos ipsi Minister, Vicarii, & Custodes habuerint „ pro tempore in Confessores, absolvendi ipsos Ministros, & „ Vicarios, & Custodes ab excessibus, & censuris (nisi talia per- „ petrassent, propter quæ essent meritò ad Sedem Apostolicam „ destinandi) ac cum eis desuper dispensandi facultatem conce- „ dit. Et propterea, qui sunt destinandi, persæpe revocetur „ in dubium, ut absolventium, & absolvendorum dispensan- „ tium, & dispensandorum pro tempore puritati conscientiæ „ consulamus, declaramus (hæreticos relapsos, schismaticos, &

qui

qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita „
detulissent, dumtaxat esse ad Sedem Apostolicam destinãdos,) „
reliquis vero omnibus, etiam Simoniæ pravitate qualitercum- „
que irretitis, posse per illos, quibus inibi conceditur, absolu- „
tionis, & dispensationis beneficium, & gratiam juxta casuum „
exigentiam impertiri. „ Ubi taxativa *dumtaxat*, percussio- „
nem, sive enormem, sive levem, qua se se Regulares pos-
sunt percutere non afficit; sed ad casus ibi expressos restrin-
gitur; præsertim quia casus excepti per DD. firmant Regulam 53
in contrarium, & non exceptis; neque constat de expressa, &
specifica Sanctæ Sedi reservatione absolutionis à percussione,
etiam enormi, qua se se Regulares offendunt; ideo juxta dis-
positionem enunciatam Sixti pro Minoribus, similesve ab eo-
dem datas in favorem Prædicatorum, Heremitarum S. Au-
gustini, & Carmelitarum, conceditur præfatorum Ordinum
Prælatis posse ab ea absolutionẽ percussoribus ipsis elargiri ad
formam, ne dum *decret. alleg. num* 49. in quo, præmissa decla-
ratione casuum, quorum absolutionem Sac. Cong. voluit esse
Regularibus prohibitam, subnectit: „ ac propterea declarat „
eos quidem Sacerdotes, tam Seculares, quam Regulares, qui „
aliquo ex privilegiis, indultis, & facultatibus in supradicto „
Decreto expressè suffulti fuerint, posse juxta eorum privile- „
gia, indulta, & facultates, usu ante ipsum decretum, rece- „
ptas, & quæ sub aliis revocationibus non comprehendantur, „
tantùm, & non aliàs, absolvere à casibus in præsenti declara- „
tione non comprehensis, „ quod advertit Quaranta *Summ.
Bull. Ver. casum reser. à num.* 14. sed etiam alterius, emanati
26. *Maii* 1593. *apud eum loco adducto num.* 2. & Confect. *Sum.
privileg. mend. tit.* 17. *sub cap.* 8. observandi à Regularium
Superioribus super casuum reservatione quo ipse Pontifex
decrevit, ut nemo „ ex Regularium Superioribus peccato- „
rum absolutiones sibi reservet, exceptis iis, quæ sequuntur, „
aut omnibus, aut eorum aliquot, prout subditorum utilitati „
expedire prudentèr in Domino judicaverit; „ & enunciato
reservandorum cathalogo, notatur quoque: *Occisio, aut vul-* 54
neratio, seù gravis percussio, cujusqua personæ. Ex quo sanè

sequitur Superiores ipsos facultatem obtinuisse, eamque actu retinere absolvendi suos subditos in casu occisionis, & percussionis, quibus se offendunt; cum per DD. nullus possit sibi alicujus criminis, aut censuræ absolutionem reservare, & inferiorum potestatem restringere, aut suis subditis jus ad effectum absolutionis cum restrictione communicare, si ipse tali jure careat, aut sit privatus jurisdictione ad absolvendum ab iis, ad quæ velit datam subditis potestatem extendi, vel restringi.

Quod magis liquet ex verbis, quæ Urbanus VIII. confirmans apud Thom. Tamb. *tom. 2. lib. de pœnit. tract. de cas. reser. cap. 9. §. 2.* decretum Clementis VIII., addidit. Sanctitas Sua „ deinceps declaravit, ut si hujusmodi Regularium
55 „ Confessariis casus alicujus reservati facultatem petentibus, „ Superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarii illa „ vice pœnitentes Regulares, etiam non obtenta à Superiore fa- „ cultate, absolvere. „ Ubi ad rem notetur per ea *facultatem petentibus, Superior dare noluerit*, Pontificem supponere Superiores per se ipsos, vel alios, quibus id commiserint posse proprios subditos à præfatis absolvere. Verum subditus non debet esse facilis ad absolvendum, si facultatem non obtineat; ut fraudes evitentur.

Advertas restrictionem facultatis ad solos Generales eorumque Vicarios, & alios, quibus ipsi commiserint, factam in Bulla Aurea, ab eodem Sixto revocari, & reduci ad terminos concessionum juxta mare magnum, & expressè pro Prædicatoribus disposuit apud Confect. *cit. collect.* ut sequitur.

56 „ Quoniam omnes Ordinis Vestri de Observ. Fratres „ pro eorum absolutionibus, & dispensationibus obtinendis ad „ Magistrum Generalem præfati vestri Ordinis ire tenentur, & „ obligantur, juxta tenorem Bullæ Aureæ nuncupatæ, in qua „ talis restrictio apponitur, idque Fratribus ipsis magno sit incomodo propter varios discursus pro quaque re faciẽdos. Vo- „ lentes eorum commoditati, & quieti in hoc consulere, sup- „ plicationibusque in hac parte nobis porrectis inclinati, vobis, „ & cuilibet vestrum facultatem, & potestatem concedimus ab-

sol.

ſolvendi, diſpenſandi cum Fratribus ipſis, ſicuti aliàs ex pri- „ vilegio, quod dicitur Mare magnū facere poteratis, antequam „ talis Bulla Aurea nuncupata emanaſſet. Illa, cæteriſque con- „ trariis non obſtantibus quibuſcumque &c. Dat. Romæ die 28. „ Maii 1481. „ quod extenditur, etiā ad Fratres Minores, propter amplam privilegiorum communicationem, quam habent cum Sacro Prædicatorum Ord. & è contra, ut ex Mari magno liquet, ideo id eorum poſſunt Provinciales, ſicut prius ad tenorem Maris magni;& tradit Caſarub. *compend. privil. v. abſol. ordinar. quoad Fratr. num.* 14.

An autem poſſint Guardiani? affirmat Lantuſ. *ver. abſolutio num.* 6. limitatur, ex Salmanticenſi *cap.* 7. ſi percuſſio ſit atrox, ſeù gravis; hujuſmodi enim eſt caſus reſervatus Generali, & Provinciali; prout *ſtat.* Sambucana *cap.* 7. §. 3. *in tabula caſuum reſervatorum*. Ex quibus verò ſumatur gravitas? habes ſuperius *num.* 44. & quod Guardiani, & cęteri Locales Cōventuum Superiores non habeant juriſdictionem, & authoritatem ordinariam abſolvendi à caſibus reſervatis in Religione, eamque dumtaxat Generali, & Provincialibus convenire, qui eam poſſunt delegare, habetur, ut infra. 57

In Congregationis Admodum Iluſtrium, & RR. DD. RR. Prælatorum Viſitationis Apoſtolicæ Sanctiſs. D. N. Papæ die 13. Martii 1601. habita; Inter alia. *Al memoriale del P. Cuſtode de Reformati di S. Franceſco; la Santità Sua dichiara, ch' il Decreto ſuo ſopra la reſervatione de' caſi de Religioſi fatto alli 26. di Maggio 1593.; non diſpone, ne determina, à chi ſpetti l'autorità d' aſſolvere da detti caſi, rimettendoſi in queſto alle Conſtitutioni, uſo, & oſſervanza comune delle Religioni; ch' il Generale, e Provinciale habbino queſt' autorità ordinaria, e non li Guardiani, e Priori, Superiori immediati de Conventi: Doveranno però detti Provinciali, e Generali communicare detta facoltà in ciaſchedun Convento à perſona diſcreta, & intelligente, per aſſolvere i Religioſi di quel Convento, che faranno ricorſo; ò vero nelli caſi particolari, ch'occorreranno, concedere la facoltà à ciaſcuno Confeſſore, deputato in detto Convento, quando eſſo Confeſſore ne faccia iſtanza, e giudica ſpediente, ſe gli conceda;*

nel

nel qual capo li Superiori, anco Delegati, doveranno prontamente concederla, conforme al detto Decreto Pontificio, perche negandosi, la Santità Sua intende, ch' il Confessore possa assolvere da detto caso &c. Jacobus Butius Canonicus Lateranen., Visitationis Apostolicæ SS. D. Nostri Notarii, &c. *Orb. Seraph. Tom. 4. pag. mihi 166.*

Regularis Clericum Secularem percutiens, vel manus in in eum violentas iniciens non à Superiore Regulari absolutionis beneficium recipit, prout stylus Curiæ probat, & est casus
58 expressè exceptus in alleg. decreto Clementis VIII.; Unde pro eo est absolutio obtinenda à Sede Apostolica *cap. cum illorum tit. sæpiissimè cit.*; vel Episcopo *cap. Religioso in 6. tit. simili*, maximè si injuria non fuerit enormis Engel. *num.* 132.

In casu injuriæ illatæ personis alterius claustri, sciendum eadem Decretali disponi, ut infra: *si vero claustralis aliquis in Religiosam personam alterius claustri manus injecerit violentas, per Abbatem proprium, & ejus, qui passus est injuriam, absolvatur*. Tenet Cabal *num.* 9., & Engel. *num.* 132. referens Molinam sic Decretum interpretari, ut absolutio, & executio pœnæ fiat per Prælatum rei percutientis, tamquam per ordinarium Judicem, cum consensu tamen, & præscientia Prælati offensi, tamquam actoris, persequentis injuriam sui
59 Religiosi, nisi iste Prælatus actor maluerit integrum negotium alteri Prælato committere.

Moniales exemptæ se invicem percutientes absoluuntur à suis Prælatis Regularibus, vel aliis de præfatorum commissione; etenim privilegia Regularibus data eorumdem Monia-
60 libus communicantur, ut observat Pignatell. *tom. 7. consul.* 80. *num.* 4. Piasec. *prax. par. 2. cap. 3. art. 7. num. primo* & expressè in Bulla Aurea Sixtus IV. indulget, *ut Moniales, & Tertii Ordinis Sorores, existentes sub cura Fratrum Prædicatorum, & Minorum respectivè, possint, & debeant libere, & licitè uti in omnibus, & per omnia, privilegiis, immunitatibus, gratiis, favoribus, concessionibus, facultatibus, & indultis spiritualibus, & temporalibus præfatis Ordinibus Prædicatorum, & Minorum concessis, quatenus earum sexui, & statui non contradicant*; Et

pro

pro Monialibus Sanctæ Claræ repetit Leo X. Const. *cum sicut*, & *Greg. XIII. Const. ex benignæ Sedis*, & *Sixtus V. Const. etsi Mendicantium* confirmantes privilegia Fratrum Minorum de Observantia, & Monialium Sanctæ Claræ, ac Tertii Ordinis Sancti Francisci, etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum aliis Ordinibus.

Novitii quoque per Superiores Regulares, ratione Religionis, & juxta privilegia Ordinibus concessa, prout in Mari 61
magno eorumdem respectivè, beneficium absolutionis ab excommunicatione, propter violentam manuum injectionem in anno novitiatus incursam recipiunt; cum debito, ut si absoluti, non emissa professione, Religionem relinquerint, debent ei se præsentare, qui eos, aliàs de jure, in seculo absolvere poterat, non, ut absolvantur, cum jam sint absoluti, sed ne in eamdem censuram propter inobedientiam, non se præsentandi, reincidant; Textus expressus in *cap. eos, qui de sent. excomm. in 6. lib. 5. tit.* 11. quod post Angelum *Summ. ver. excomm. 5. cap. primo nu.* 48., & Sylvestro *Summ. ver. absolutio quinta à num.* 9. docuit Sorbo *ver. Novitius tit. de novitior. absolutione*. Ponderata ratione ex Sylvestro, quod huiusmodi absolutio conditionem, saltem implicitam includat, si *perseveraverint*. Ideo Novitii, sic absoluti, ad seculum revertentes sunt movendi, prout ibidem notavit Sorbo, quod iterũ eadem innodentur censura, nisi, prætacto modo, se præsentent; quia ex Sorbo privilegio debet privari, qui privilegio abutitur.

Sed dubitatur de Novitio, qui ante Novitiatum incidit in Canonem, an possit per suum Prælatum Regularem à censura absolvi? Dubium ponitur à Sylvestro loco citato, & ibidem ipse respondit, non esse ad Religionem admittendum, 62
nisi prius absolutionem recipiat ab eis, à quibus aliàs de jure absolvendus erat; & si recipiatur, posse à Superiore absolvi cum onere se præsentandi illis, ad quos de jure id pertinebat, juxta superius dicta; excipit tamen in casu enormis percussionis, & injuriæ. Verum nec post ingressum ei posse absolutionis beneficium impendi, tenet Sorbo *loco citato*, & *ver. absolutio extraordinaria, quoad Fratres à*

num.

num. 13. *verſ. quoad* §. 3. *eſt ſciendum*; & deberet obtinere, vel mitti, ad quos ſpectat, quod eſt ad præſcriptum decreti Sac. Cong. ſub Clemente VIII. prout ſupra *num.* 49. & juxta dicta *num.* 58. ac ea, quæ habet Angelus *alleg. num.* 44. de Regulari pecutiente Clericum Secularem, qui abſolvendus non eſt à Superiore Regulari; & poſſet parificari in caſu, quo receptus haberet cenſuram Bullæ Cœnę, vel caſum Epiſcopo reſervatum; ad quæ certe Regularium poteſtas non extenditur ex dictis *cap. Off. quoad abſolut. à caſ. reſer. Epiſ.*, & *Offic. quoad abſolut. ab excomm.*, & *caſ. Bull. Cœnæ.* Ibi vide, & in praxi, quod tutius eſt teneas: in qua non conſequentiæ, & ſpe-
63 culationes, ſed ſententiæ, & Sanctæ Sedis decreta eſſe debent agendorum regula.

CAPUT XXIV.

Officialis quo ad exemptionem ab Ordinarii Juriſdictione.

SUMMARIUM.

1 *Deſcribitur exemptio.*
2 *Qualibet Eccleſia naſcitur ſubjecta Eccleſiæ Romanæ.*
3 *Nec Regularis privilegio exemptionis, nec Clericus alteri fori, poteſt renunciare.*
4 *Tempus ad præſcribendum contra privilegium exemptionis.*
5 *Epiſcopis in exemptos modo ordinaria, modo delegata juriſdictio conceditur.*
6 *Actus exerciti à Delegato non probant juriſdictionem.*
7 *Aliqua exempla juriſdictionis datæ Epiſcopis in exemptos.*
8 *Poſſunt Epiſcopi punire Regulares turbantes ſuam juriſdictionem.*
9 *Ordinarii poſſunt accedere cum Cruce ad Eccleſias Regularium: & alia ibi.*
10 *In quibus actus juriſdictionis exercere eſt eis prohibitum.*
11 *Regulares Epiſcopis in ſuis Eccleſiis Baldachinum debent erigere.*
12 *In eis Epiſcopi nequeunt pro-*

processiones convocare.

13 *Sine Ordinariorum licentia nequeunt Sacramentum solemniter exponere; & plura.*

14 *Quãdo Episcopi possint censurare Regulares?*

15 *Frat. Min., & Prædicator. privilegium, quod non possint ab Episcopis sine licentia Sedis Apostolicæ excõmunicari, suspendi, & interdici.*

16 *Mens Trid. quoad censuras in Regulares per Episcopos ferendas.*

17 *Declara, an Episcopus possit declarare Regulares excommunicatos? usque ad* num. *sequen.*

18 *Non potest Episcopus visitare Ecclesias Regulariũ. Limita.*

19 *Nec potest præcipere eis, ne propriis ritibus in festis utantur.*

20 *Regulares citati ab Episcopis non tenẽtur comparere: declara, & distingue.*

21 *In dubio, an Regulares subdantur jurisdictioni Episcopi? recuritur ad Sanctam Sedem.*

22 Conft. Innoc. X. *super exemptione Regularium, ab jurisdictione Ordinariorum, istorumvè respectivè.*

23 *Regulares non eximuntur à reverentià Episcopis debita.*

24 *Episcopi jura Regularium defendant.*

25 *Concilii Viennensis monitum, exemptis, & non exemptis directum.*

EXemptionem defcribunt DD. effe privilegium, *quo persona, aut locus* (& en diftinctio exemptionis localis, & perfonalis) *ab jurisdictione Episcopi, vel Ordinarii, liberatur, & subtrabitur, ac Summo Pontifici immediate subjicitur*: quod ex *cap. si Papa de Privilegiis in 6. lib. 5. tit. 7.* notavit Engell. *Colleg. univ. jur. Canon. lib. 5. tit. 33. §. num* 28. & probatur, si in literis conceffionis Papa afferat: *hæc Ecclesia est exempta*: *vel, ad jus Beati Petri, & proprietatem Romanæ Ecclesiæ, vel Romanum Pontificem specialiter pertinet*: *vel, Episcopus non audeat in ea Cathedram collocare, vel aliquod imperium, & potestatem exercere*; aut alio fimili modo; videndo apud Afcan. Tambur. *tom. 1. de jur. Abbat. disp. 15. quæst. 5.* etenim ea eft natura pri- 1

Vu vile-

vilegii, ut ejus verba non sint otiosa, & aliquid semper operentur; unde cum omnes mundi Ecclesiæ, ad jus Beati Petri, & Ecclesiæ Romanæ, omnium aliarum capitis, & magistræ, subjectæ nascantur, ut apposita in literis exemptivis aliquid pro ea Ecclesia specifice operentur, & plus à privilegio recipiat,
2 quam acceperit à natura, infertur, Pontificem eidem volvisse concedere, ut, modo quodam distincto, Romanæ Ecclesiæ subjiceretur; eam nimirum ab Ordinariorum potestate, quibus prius suberat, eximendo; quæ cæteris locis piis applicantur.

Privilegio exemptionis Regularibus à Sancta Sede concesso nequeunt iidem renunciare, ut tradit Sperell. *decis.*104. *num.*87. Pignatell. *tom.*10. *cons.*107. *num.*2. quia in eo, nedum favor exempti consideratur, sed etiam ipsius Papæ eximentis; qui eos, ab Ordinariis eximendo, suæ subjecit jurisdictioni:
3 quà à nullo invitè privari, nec potest, nec debet; à pari de Clerico, qui privilegio fori renunciare non potest, cum, non in ipsius dumtaxat, sed in totius Ordinis favorem, tributum fuerit. Engell. *tit.*3. *num.*17:, & puniendus graviter esset, si se laicali subiceret jurisdictioni, Piasec. *praxis Episc. par.*2. *c.*3. *art.*6. *num.*6. *v. cap. offic. quoad privilegia tom.*2. notans ibidem *cap.* & *art. cit. num.*73. *ex cap. cum persona de Privil. in* 6. valere præscriptionem contra exemptiuum privilegium Regularium, quadraginta annorum decursu probatam; vel annorum centum, si sit præscriptio in præjudicium, vel contra Roma-
4 nã Ecclesiam eximentem; præsertim si Ordinarius præscribat, cui jus commune assistit, ei super omnes de sua Diœcesi jurisdictionem concedens; cui adhuc subderentur, nisi aliqui, speciali Romanæ Sedis indulgentia, plenarie, uti Regulares, apud Tamb. *cit. quæst.*2. *sub. num.*5., & *quæst.*5. ab ejus jurisdictione fuissent exempti, super quo videantur DD., & interim ad nos.

Notandum plenariam Regularium exemptionem, esse correptam, & Dominos Episcopos in certis casibus jurisdictionem in exemptos habere: aliquando delegatam, aliquando ordinariam per notata ab Engell. *loc. cit. num.*31. Delegatam tunc habent, cum Canones, & jura disponunt, ut contra ex-

emptos

emptos, authoritate Apoſtolica, vel tanquam Sedis Apoſto- 5
licæ delegati, procedant: Ordinariam vero, quando eis ſimpli-
citèr conceditur jurisdictio, vel potius removentur ordinariæ
juriſdictionis obſtacula, per appoſitionem clauſulæ, *non ob-
ſtantibus privilegiis, & exemptionibus quibuſcumque*.

Ex actibus, quos, ut delegati Sedis Apoſtolicæ, in ex-
emptos exercent, non probari eorum in eos juriſdictionem,
notavit Tamb. *cit. quæſt.9. num.3.* ſicut cum, ut delegati, pro- 6
cedunt, ab eis ad Summum Pontificem, tamquam delegan-
tem: & cum, ut Ordinarii, ad Metropolitanum, poſſe appel-
lari tradit Engell. *num.34., & notavit* Pignat. *tom.10. conſul.149.
num.15.*, quod ubi Concilium expreſsè ſuſtulit appellationem,
non intelligitur ſublata, quoad effectum devolutivum, ſed
ſuſpenſivum tantum, præſertim ſi diſpoſitio reſpiciat mate-
riam correctionis morum.

Utriuſque juriſdictionis exempla in Tridentino ſunt ob-
via; in quo ſæpe Regularium privilegia expreſsè, vel tacite
revocantur, & hic aliqua notantur, &c. 7

I. Subduntur Regulares Epiſcopis, quo ad editionem li-
brorum *ſeſſ. 4. in decreto de editione, & uſu ſacrorum libro-
rum*.

II. Quoad lectionem Sacræ Scripturæ *ſeſſ. 5. cap. 1. de
Reform.*

III. Quoad Prædicationem Verbi Dei ibidem *cap.2., &
ſeſſ.24. cap.14. de ref., & Conſt. Superna Clementis X.* relata *cap.
Offic. quoad Privil. vide cap. Offic. quoad Conciones*.

IV. Quoad cauſas fidei eodem *cap. ſeſſ.5. & Conſt. Pauli V.
Romanus Pontifex. Bullar. Cherub. tom.3. pag.209.*, ipſis, &
Inquiſitoribus, & *Gregorii XV. conſt. Univerſi Dominici* §.4.
ibidem pag.432.

V. Quoad delicta commiſſa extra Monaſteria ibidem
*ſeſſ.6. cap.3. de ref., & ſeſſ.25. cap.14. de Regularibus, vide cap.
offic. quoad delicta*.

VI. Quoad viſitationem Monaſteriorum commendato-
rum *ſeſſ.21. cap.8. de ref.*

VII. Quoad publicationem Indulgentiarum ibidem *ca..9*

ubi, cum universaliter loquatur, etiam Regulares comprehendit. S.Cong.Concil. in una *Januen.lib.*10. *Decret.*

VIII. Quoad observanda, & vitanda in celebratione Missæ, *sess.22. in decreto ejusdem tituli; vide caput offic. quoad celebrationem Missarum.*

IX. Quoad Ordinum susceptionem *sess.23. cap.8.* 11.12. *& 14.de ref.& Const.Leonis X. Dum intra, vide c.offic. quoad privilegia: & cap. offic. quoad Ordines to.2.*

X. Quoad confessiones secularium audiendas, ibidem *cap.15., & const. Superna cit. vide caput offic. quoad approbationem &c. quoad absolutionem à reservatis.*

XI. Quoad Parochos Regulares in ordine ad Synodum *sess.24. cap.2. de ref. vide cap. offic. quoad legem Diœcesanam.*

XII. Quoad venerationem Imaginum, & Reliquiarum *sess.25. in decreto similis tituli.*

XIII. Quoad Monasteria erigenda *sess.25. cap.3. de Regularibus; vide cap. offic. quoad Conventus.*

XIV. Quoad Fratres, sine Superiorum licentia itinerantes, ibidem *cap.4.*

XV. Quoad Fratres missos ad studia, ibidem.

XVI. Quoad Monialium Clausuram, ibidem *cap.5., & const. Fel. Alex.VII. vide caput offic. quoad Clausuam Monialium.*

XVII. Quoad concernentia curam animarum ibidem *cap.11., & const. Inscrutabili Greg. XV. vide caput offic. quoad privilegia.*

XVIII. Quoad dies festos, censuras, & interdicta, ibidem *cap.12. vide cap. offic. quoad legem Diœcesanam.*

XIX. Quoad controversias super præcedentia in processionibus, ibidem *cap.13.*

XX. Quoad accessum ad publicas processiones, ibidem, *vide cap. offic. quoad processiones to.2.*

XXI. Quoad renunciationes faciendas à Novitiis, ibid. *cap.16.*

XXII. Quoad probandam nullitatem professionis, ibid. *cap.19.*

Pote-

Potestatem habent Ordinarii erga exemptos in spectantibus ad venerationem eorum, qui cum Sanctitatis opinione, vel fama Martyrii ex hac vita migrarunt, per disposita ab Urbano VIII. Constit. *Cœlestis Hierusalem Bullar. Cherub. tom.*4.

Et facultate eis à Gregorio XV. Const. *Sanctissimus Dominus Noster Bullar Cherub. tom.*3. *pag.*425. facta, procedere possunt, contra asserentes Beatam Virginem conceptam esse cum peccato originali; & contra Confessarios sollicitantes pœnitentes ad turpia, vel docentes eos non teneri ad denunciandos Confessores sollicitantes, ex ejusdem Const. *Universi Dominici*, ibid.

Et contra eos, qui, tametsi ad sacrum Præsbiteratus ordinem non promoti, Missas celebrant, & Sacrament. Pœnitentiæ ministrant, ex dispos. Clemen. VIII. Const. *Et si aliàs Bullar. Cherub. tom.*3., & Urbani VIII. Const. *Apostolatus*, *tom.*4.

Item possunt punire exemptos, turbantes suam jurisdictionem, super quo Pignatell. *tom.*10. *consul.*20. *num.*14 refert responsum Sacr. Cong. Concil. in una Panormitana ad dubium: „ An milites Hierosolymitani offendentes personam „ Officialium Curiæ Archiepiscopalis Panormitanæ in actu ex- „ ercendi suum officium, aut aliàs Archiepiscopi jurisdictio- „ nem impedientes, ab eodem coerceri, & puniri possint? quæ „ partibus auditis, dubioque accuratè discusso; censuit, *posse*; & „ observavit etiam. „ Donat. *prax. Regul. tom.*1. *tract.*13. *par.*2. *quæst.*28. *num.*2. 8

Ordinariis conceditur ex Clement. *Archiepiscopo lib.*5. *tit.*7. posse ad Ecclesias Regularium cum Cruce accedere; in eis uti Pontificalibus ornamentis: cum eis Missam celebrare: populo solemniter benedicere per illa verba ex ibidem adnotatis à Glossa *verbo colligo*: *sit nomen Domini Benedictum*: officia divina privatim, vel publice audire; & ea exercere, quæ sunt honoris, & præminentiæ Episcopalis ex Pignatell. *consul.*106. *num.*3. adeoque per Donat. *tom.*111. *tract.*6. *quæst.*36. *num.*2. prædicare, quia actus honoris est. Etiam sine ipsorum Regularium licentia, propter dispositioni, ibidem, adjectam clau- 9

clausulam, *quovis privilegio contrario non obstante*; cui, cum sit Concilii Generalis, ei nunquam derogatur, nisi expressè mentio Concilii fiat, apponendo in privilegio exemptivo: *non obstante quavis Constitutione, seu lege in Concilio Generali editis*, ut notavit Tamburin. *cit. quæst.* 15. *num.* 3., & nisi specialiter derogetur, exemptio non suffragatur; ex quo dispositio, utpotè Concilii Generalis, contineat per tradita à Pignatell. *cons.* 28., clausulam derogatoriam ad futuras dispositiones.

Quibus uti debent sine jurisdictionis exercitio, ut clarè ibidem *Textus*. „ Sic tamen, quod prætextu concessionis hu-
„ jusmodi, in locis ipsis exemptis, *vel* circa hoc privilegiatis
30 nullam aliàm jurisdictionem, idem Archiepiscopus, vel Epis-
„ copus exerceat: nec personis exemptis, vel privilegiatis mo-
„ lestiam inferant, vel gravamen, nullumque exemptioni, vel
„ privilegiis eorumdem aliud præjudicium generetur: nec ipsis
„ Archiepiscopo, vel Episcopo jus aliud quomodolibet acqui-
„ ratur. „

Ex quibus DD. notant, eos in illis sine exemptorum assensu ea exercere non posse, quæ ad jurisdictionem Episcopalem, officium, & ordinem spectant, ut sunt ordinare, degradare, Chrismare, consecrare virgines, ut ibidem *verb.* Glossa *sequens*, Glossa ipsa notavit; & cum eis Lezzana *qq. Regul. verb. baldachinum num.* 4. cætera, quæ mixturam habent jurisdictionis, sive contentiosæ, sive voluntariæ; ideo quia facere sibi ab aliis cum Pontificalibus celebrare, est auctoritative jurisdictionem exercere, ex Glos. *verb. celebrari*, & Pignatell. *cons.* 106. *num.* 5. id eis ibidem prohibetur, & solum sine illis conceditur.

Tenentur Regulares in propriis Ecclesiis, volenti Episcopo Pontificales functiones exercere, baldachinum erigre,
31 ex dispositione Sac. Cong. Episc. *sub die* 10. *Junii* 1603. ex expresso mandato Clementis VIII. apud Piasec. *cit. sub num.* 69. Pignatell. *cit num.* 30. Tambur. *cit. disp.*, & *quæst.* 15. *num.* 17. Donat. *tom.* 1. *par.* 2. *tract.* 13. *quæst.* 74., & pœnis, & censuris ad id, vel saltem, ne impediant, quin Episcopus ipse illud attollere faciat, compelli possunt. Eo tamen „ dumtaxat tempore

pore (sunt verba decreti) quo Pontificales hujusmodi fun- „ ctiones exercebunt, vel dum actus ipse, cui in Pontificalibus „ aderunt, peragetur; „ per quæ significatur Episcopos, ne- „ dum non posse ordinare exemptis, ut erectum baldachinum conservent ad effectum, ut sub eo imposterum sedeant; verum etiam, nec ipsos posse sub eo sedere pro tribunali, cathedram judicialem erigere, & aliquem jurisdictionis actum exercere, etenim non alio fine id Clemens VIII. per Congregationem præcepit, nisi, ut honor, & debita reverentia Episcopis exhibeatur, quod ex narrativis Decreti liquet, ut sequitur: Decet Episcopis pro eo, quo in Ecclesia Dei excellunt dignita- „ tis gradu, in quocumque suarum Diœcesum loco, quoties eos, „ ibi Pontificalia exercere, aut in Pontificalibus adesse, & assiste- „ re contingit, eam, quam par est, reverentiam, & honorem „ decoro cultu, & ornatu exhiberi. „ Quod illa priori electione „ obtinent.

Ideo notat Lezana *Summa qq. Regul. tom.* III. *verb. Baldachinum nu.*4., *& ex ipso* Pignatell. *num.*9. ex eo dici non posse, esse facultatem Episcopis factam, instituendi in dictis Ecclesiis processiones, & Indulgentias concedendi, utpote ad 12 actum jurisdictionis, & non reverentiam Episcopalem, pertinentia, .n.privilegiatus in aliquo non potest extendere suum privilegium ad aliud; nec exemptis, & privilegiatis præjudicatur in suo privilegio, nisi quatenus in illo exprimitur.

Sine Ordinarii licentia nequeunt cum solemnitate Sacramentum exponere Sac. Cong. Rituum 26. *Febrarii* 1628. Gavant.*manual.v.Eucharist.num.*53. Pro personis particularibus 13 exponitur in ostiolo tabernaculi, aut in Pixide velata cum luminibus, & assistentia Sac. Cong. Episc., & Regul. 7. *Septembris* 1598. ibid.*num.*54. aliud Decretum editum *die* 10. *Decembre* 1602. exhibet Nicol. *Flosc. v. Eucharist. num.*23. ut infra. Non liceat Regularibus, etiam in eorum propriis Ecclesiis, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum publice adorandum ex- „ ponere, nisi ex causa publica, quæ probata sit ab Ordinario; „ ex causa autem privata possint, dummodo Sanctiss. Sacramen- „ tum è Tabernaculo non extrahatur, & velatum remaneat „

itaut

,, itaut ipsa Hostia videri non possit, & sub *die 22. Jan.* 1701.
,, *Sac.Rituum Cong.* in Firmana expositionis Sanctissimæ Eucha-
,, ristiæ ad dubium. An PP. S. Columbæ Min. Observ. Oppidi
,, Monleani, liceat publicè adorandum exponere Sanctiss. Eucha-
,, ristiæ Sacramentum in eorum Ecclesia singulis diebus festivis
,, totius anni, exceptis quadragesimalibus, & Dominicis, priua-
,, tive quo ad PP. Conventvales (cum quibus erat controver-
,, sia), & alios Parochos ejusdem Oppidi; rescripsit: licere PP.
,, Min. Obseru. S. Columbæ de licentia Eminentiss. Archiepis-
,, copi: in reliquis arbitrio ejusdem Eminentiss.

Nequeunt Episcopi censuras in Regulares ferre, ut nota-
vit Pignatell. *consf.* 106. *num.* 12. nisi in casibus expressis à Con-
14 stitutionibus Apostolicis, & nisi eis per Sacros Canones spe-
cificè concedatur, præsertim in eos ex Piasec. *prax. Episcopor. parte* 2. *cap.* 3. *artic.* 6. *à num.* 77. habentes à Sede Apostolica
privilegia, quod excommunicari non possint; quæ plu-
ribus Sedes Apostolica dedit, ut refert Lezana *tom. primo capit.* 11. *num.* 14., & Minoribus impertiti sunt *Clemens IV. Constitut. Virtute conspicuos, Bullar. Cherub. tom. primo, & Sixtus item IV. Const. Regimini, ubi* §. 9. *& ne prætextu*; &
infra: ,, districtius inhibemus, nequispiam absque dictæ Se-
15 dis speciali commissione, & auctoritate in personas, domos,
,, & loca dicti Ordinis Fratrum Minorum, utpote, prorsus
,, exempta, aliquam excommunicationis, suspensionis, & in-
,, terdicti sententiam specialiter, vel generaliter, quomdolibet
,, promulgare, ,, cum amplissimis derogatoriis additis §. 19.
ibidem, quod, & Sacro Prædicatorum Ordini *const. Regimini loco allegato*, idem Sixtus sub iisdem terminis concessit.

Quod patet ex *cap. Volentes de privilegiis in 6. lib.* 5. *tit.* 7.
ubi, concessa in exemptos in certis casibus Episcopo jurisdi-
ctione, textus subdit; ,, in eos autem, quibus, nec interdici,
,, suspendi, vel excommunicari, à quoquam valeant, à Sede
,, Apostolica est indultum (sicut sunt Religiosi, quamplures)
,, in quorum privilegiis continetur: ne quisquam Episcopus,
,, vel Archiepiscopus Monasteriorum suorum Monachos pro
,, ulla causa, ullove loco interdicere, suspendere, vel excom-
muni-

municare præsumat, iidem Ordinarii jurisdictionem suam, ,,
quantum ad ista, ubicumque illi fuerint, penitus exercere ,,
non possunt; ,, quæ est dispositio Concilii Generalis Lug- ,,
dunensis sub Innoc. IV.

Et facit, quod Trident. taxat casus, in quibus Regulares potestati Ordinariorum submittit, &, cum vult dare auctoritatem Episcopis, ut censuris adversus eos procedant, id exprimit, ut *sess.22. in fine Decreti de observandis, & evitandis in celebratione Missæ*, & *sess.25. cap.5. de Regularibus* dum providere intendit Monialium Clausuræ, & *cap.16. ejusdem sessionis* disponens, ne aliquid ex bonis Novitii ante professionem tribuatur Monasterio, ne hac occasione discedere nequeat. Ideo cum id in aliis capitibus non exprimat, sed dicat, vel *accedere compellantur*, ut *cap.13.* vel *puniri possit*, ut *cap.14. allegat. sessionis*, sequitur eam illis concedere noluisse; & contulisse dumtaxat posse eos aliis canonicis pœnis plectere, ut depositione, collocatione in arctius Monasterium, privatione officiorum, vocis activæ, & passivæ, similibusve, ex observatis ab Antonell. *de Reg. Eccles. lib.7. cap. ult. sub num. primo*, cumque videatur Donat. *cit. quæst.23. 25. 78. 79.* Lezzana *cit tom. primo cap.11. num.14., & tom.3. verb. exemptio. num.10.* Piasec. *loco item allegat. num.77. 78.* 16

An autem in casibus, in quibus nulla est Episcopo in Regulares concessa jurisdictio, possit eos excommunicatos declarare, si aliquod delictum committant, propter quod ipso facto 17
excommunicationem incurrant? Negativè cum Antonell. *loc. cit.* respondetur; etiam si excommunicatio esset publica, & notoria, etenim hujusmodi declaratio adjunctum habet actum jurisdictionis, cum debeat fieri causa judicialiter cognita, & citata parte, quæ, utpotè exempta, citari non potest; & citata de jure ad hunc effectum comparere non debet; ideo tunc à proprio Judice competenti debent declarari.

Potest tamen Episcopus Regularem excommunicatum, vel ob publicam percussionem Clerici, vel propter apostasiam à suo Prælato, uti talem declaratum, suis subditis denunciare, ut eum vitent; quia id non est jurisdictionem in eum exerce-

re, sed monere suos subditos de obligatione, quam habent, non communicandi cum excommunicato.

Verum id limitatur in Clement. *Religiosi de privil. lib. 5. tit. 7.* ut sequitur: „ Religiosi, qui Clericis, aut Laicis Sacramentum Unctionis extremæ, vel Eucharistiæ ministrare; matrimoniave solemnizare, non habita super his Parochialis Presbyteri licentia speciali; aut qui excommunicatos à Canone; præterquam in casibus à jure expressis, vel per privilegia Sedis Apostolicæ concessis eisdem: vel sententiis per statuta Provincialia, aut Synodalia promulgatis (seu ut verbis eorum utamur) à pœna, & culpa absolvere quemquam præsumpserit, excommunicationis incurrant sententiam, ipso facto, per Sedem Apostolicam dumtaxat absolvendam; quos etiam locorum Ordinarii (postquam de hoc eis constiterit) excommunicatos faciant publicè enunciari. „

Non possunt ab Episcopis Regulares impediri, ne ostiatim mendicent, & eleemosynas de licentia suorum Superiorum quærant per loca Diœcesis, in qua Conventus existunt, *vid. cap. offic. quoad quæstas n. 2.*

Neque eis facultas datur à Tridentino visitandi Regularium Ecclesias, & Conventus, ut sub *die 16 Junii.* 1605. ejusdem S. Congregatio disposuit, prout infra. „ Censuit Epis-
18 copos, & aliorum locorum Ordinarios vigore cujusvis Decreti Concilii nullam habere facultatem, quovis tempore, in Monasteriis, Domibus, & Ecclesiis Regularium, visitandi Sacristias, Paramenta, Vasa Sacra, Altaria, & alia, aut etiam Tabernaculum, seu Pixidem, in qua servatur Sacramentum. „ *lib. 10. decretorum fol. 115.*

Neve eam *sub anno* 1622. obtinuerunt vigore Const. Gregorii XV. *Inscrutabili*, ut ibidem eadem S.C.C. firmavit; quæ ad dubium eidem, occasione emanatæ Constitutionis, propositum. „ An liceat Episcopis visitare Altaria Regularium Ecclesiarum, quibus cura Animarum personarum secularium non incumbit, aut loca, ubi in iisdem Ecclesiis asservatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel ubi audiuntur confessiones personarum secularium! respondit: Episcopis non li-

cere

cere in vim ejusdem Constitutionis visitare Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus nec incumbit Animarum cura personarum secularium, nec loca, ubi in iisdem Ecclesiis asservatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel ubi confessiones personarum secularium audiuntur. „ *Bullar. Cherub. tom.3.pag.*403. ad Const. allegat. Gregorii XV.

Neque item præcipere valent Regularibus, ut sicut debent dies Festos Diœcesis, sic ejusdem ritus, propriis relictis, teneantur servare, ad tenorem S.C.C. *libro proximè cit.* decretorum prout sequit. „ S.C. censuit, etiam decretum, *c.*12.*ver. dies Festi sess.*25. de Regularibus ita esse intelligendum, ut Regularium ritus, illis diebus Festis semper permaneant, quo ad Missas celebrandas, & cætera Divina Officia, tam publicè, quam privatim, ab ipsis Regularibus in eorum Ecclesiis persolvenda: nec circa hæc ab Episcopis quoquomodo in contrarium quidquam eisdem Regularibus præcipi posse; quod si defacto præceperint, Regulares neutiquam ipsis Episcopis obedire teneri. Verum, quo ad conciones, & lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, debere se conformare Evangeliis, & Epistolis, quibus Clericus secularis utitur illis diebus Festis. „ Peyr. ad Const.27. Leonis X. Piasec. *num.*47.

Tametsi Regulares eximantur à lege jurisdictionis Episcopalis, & sic non teneantur de jure comparere, dum ab Illustrissimis Ordinariis citantur, utpote Judicibus non competentibus; cum tamèn in citatione exprimitur causa, quæ fundet super ipsos Ordinarii jurisdictionem, ut V. G. si citent ad comparendum, ex quo ad processiones non accesserint, quamquam ad eas vocatio præcesserit, ab onere comparendi ex Peyrin. *de Privileg. ad* Const.2. Sixti IV. §.10.*num.*15. non liberantur, cum Episcopis assistat dispositio Conciliaris, eisdem tribuens jus compellendi ad processiones exemptos.

Verum semper ex decentia, & reverentia Episcopis debita, comparere tenentur, vel ad allegandum privilegium, & exemptionis possessionem, adversus incompetentiam Fori, vel etiam ad illud exhibendum, si exemptio non sit notoria, ut notavit Piasec. *cit. n.*72. Donat. *alleg. q.*17, & habetur expressè

Cap. Cum perſonæ de Privil. in 6. lib. 5. tit. 7. ubi Gloſs. *v. in Diœ-*
21 *ceſi*, tradit, „ Quod pendente lite ſuper exhibitione privile-
„ giorum ſuorum, non poteſt Epiſcopus eos turbare in ſua poſ-
„ ſeſſione exemptionis, neque in eos poterit ſuam exercere ju-
„ riſdictionem. „ Et in dubio, an juriſdictio pertineat ad Epiſ-
copum, non poteſt Epiſcopus de cauſa cognoſcere per Peyr.
cit. ne ſit Judex in cauſa propria; ſed litis examen, & deci-
ſio ad Sedem Apoſtolicam ex Conſt. *Superna* Clementis X.
ſpectat.

Tandem per extenſum datur Conſt. Innoc. X. prout in *Bullar. Cherub. tom. 3.* in qua plura, tam Regulares ipſi pro exemptione, quam Domini Ordinarii pro juriſdictione in exemptos notabunt, ut infra.

„ Cum, ſicut accepimus, aliquę fuerint ortæ differētiæ inter
„ Venerabilem Fratrem Joannem Epiſcopum Angelorum in In-
22 diis Occidentalibus ex una, & dilectos filios Clericos Regula-
„ res Societatis Jeſu, partibus ex altera, de, & ſuper munere
„ prædicationis Verbi Dei, tam in propriis eorumdem Clerico-
„ rum Regularium, petita ſolum Epiſcopi benedictione, quam
„ in alienis Eccleſiis, petita, & obtenta ab odem Epiſcopo Diœ-
„ ceſano licentia exercendi; necnon ſuper confeſſionibus laico-
„ rum audiendis, prævio examine, ſine approbatione ejuſdem
„ Epiſcopi Diœceſani, quæ dicti Clerici Regulares in vim privi-
„ legiorum prædictæ Societatis Apoſtolica auctoritate conceſſo-
„ rum ſibi proprio jure licere prætendebant, & deſuper à par-
„ tibus fuerit deventum ad plures actus judiciales, & pro parte
„ Clericorum Regularium hujuſmodi ad electionem Conſerva-
„ torum privilegiorum hujuſmodi, nobiſque, tam dicti Joannis
„ Epiſcopi, quam eorumdem Clericorum Regularium nomine,
„ pro ſopiendis differentiis hujuſmodi quædam dubia, deciſio-
„ nem differentiarum præfatarum, necnon juriſdictionem Or-
„ dinariorum in exemptos, & ipſorum Clericorum Regularium
„ exemptionem à juriſdictione Ordinarii concernentia, fuerint
„ propoſita, ad quæ ambæ partes reſponderi, & quid deſuper
„ obſervandum ſit auctoritate Noſtra Apoſtolica ſtatui, & ſta-
„ biliri deſiderabant.

Nos, qui, omnium fidelium, & præſertim Eccleſiaſtico- »
rum quieti libenter incumbimus, differentias prædictas, to- »
tumque negocium particulari Congregationi aliquorum Ve- »
nerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. Eccleſiæ Cardinalium, & »
dilectorum filiorum Rom. Curiæ Prælatorum examinandas »
commiſimus, qui auditis ſæpius Procuratoribus prædicti Jo- »
annis Epiſcopi, necnon Procuratore Generali Societatis præ- »
dictæ, negocio maturè diſcuſſo, omnibus dubiis, & petitionibus »
hinc inde propoſitis reſponderunt, pro ut ſequitur, vi- »
delicet. »

Sacra Congregatio à Sanctiſſimo Domino Noſtro de- »
putata ſuper controverſiis vertentibus inter Epiſcopum An- »
gelorum in Indiis Occidentalibus, & Religioſos Societatis Jeſu, »
ſæpius auditis Procuratoribus ab eodem Epiſcopo ad Urbem »
ablegatis, necnon ipſius Societatis Procuratore Generali, »
negocioque accuratè diſcuſſo, cenſuit prædictos nequaquam »
poſſe in Civitate, & Diœceſi Angelopolitana perſonarum ſe- »
cularium confeſſiones audire ſine approbatione Epiſcopi Diœ- »
ceſani, nec Verbum Dei prædicare in Eccleſiis ſui Ordinis, »
non petita ipſius benedictione, nec in aliis Eccleſiis ſine ejus »
licentia, nec in Eccleſiis etiam ſui Ordinis ipſo contradicente, »
& contravenientes ab Epiſcopo, tamquam Sedis Apoſtolicæ »
Delegato, coerceri, & puniri poſſe, etiam cenſuris Eccleſiaſti- »
cis, in vim Conſt. ſan. mem. Gregorii XV., quæ incipit *Inſcru- »
tabili Dei providentia*; ac proinde memoratis Religioſis, qui »
hujuſmodi approbationem, & licentiā ſe obtinuiſſe non docue- »
runt, potuiſſe Epiſcopum, ſive ejus Generalem Vicarium »
præcipere ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ut à »
confeſſionibus audiendis, & Verbi Dei prædicatione abſtine- »
rent. Nec ob eam cauſam licuiſſe dictis Religioſis, quaſi à ma- »
nifeſtis injuriis, & violentiis eligere Conſervatores, eoſque, ut »
præfertur, electos, in Epiſcopum, ejuſque Vicarium Gene- »
ralem indebitè, ac nulliter excommunicationem fulminaſſe. »
Cæterum Congregatio ſeriò in Domino hortatur, ac monet »
Epiſcopum, ut Chriſtianæ manſuetudinis memor, erga Socie- »
tatem Jeſu; quæ laudabili ſuo inſtituto in Eccleſia Dei, tam fru- »

ctuo-

„ ctuosè laboravit, ac sine intermissione laborat, paterno se ge-
„ rat affectu, eamque in regimine Ecclesiæ suæ perutilem adiu-
„ tricem agnoscens, benignè foveat, ac pristinæ suæ benevolen-
„ tiæ restituat, quemadmodum S.Congregatio ipsum facturum
„ confidit, sibique certò pollicetur, cum ejus Zelum, pietatem,
„ ac Pastoralem sollicitudinem compertam habeat. Datum Ro-
„ mæ die 16. Aprilis 1648.

„ Et præmissorum occasione pro parte prædicti Joannis
„ Episcopis, necnon Religiosorum Societatis Jesu in eadem Con-
„ gregatione proposita fuerunt diversa dubia, de Mandato San-
„ ctiss. resolvenda, quæ quidem S. Congregatio. sæpius auditis,
„ ut in præmissis, ab eodem Episcopo ad Urbem Missis, necnon
„ Procuratore Generali ipsius Sacietatis, negocioq; maturè per-
„ penso, ad singula dubia, ab utraque parte proposita, Respon-
„ dit ordine, quo sequitur.

„ I. An in Casu, quo Episcopus præcipiat decreta aliqua
„ Concilii Trident. à Regularibus observari, & executioni de-
„ mandari, Regulares quicumque, etiam Societatis Jesu, sub
„ prætextu, quod hujusmodi præcepta infringant sua privilegia,
„ posint eligere Conservatores? -- Congregatio Respondit. si
„ Episcopus præcipiat Regularibus, etiam Societatis Jesu, ut
„ decreta aliqua Concilii Trident. observent, ac exequantur in
„ illis casibus, in quibus per ipsum Concilium, vel Constitutio-
„ nes Apostolicas Regulares exempti subiiciuntur jurisdictioni,
„ & correctioni Episcopi, minimè licere ipsis Regularibus ob
„ eam causam Conservatores eligere.

„ II. An quando Ordinarius procedit, juris ordine serva-
„ to, adversus Regulares exemptos in casibus, in quibus per
„ Concil. Trid., vel Constitutiones Apostolicas ipsi subiiciun-
„ tur, possint Conservatores Judices assignare? -- Respondit, ut
„ ad proximum, non posse.

„ III. An Regularibus, etiam Societatis Jesu, asserentibus
„ se habere privilegia, quo minus obediant Episcopo in execu-
„ tione decretorum, juris communis, Concil.Trid., & Constitu-
„ tionum Apostolicarum, Ordinarii debeant ipsi adhibere fidem
„ absque exhibitione hujusmodi privilegiorum? -- Respondit,
Ordi-

Ordinarios non teneri hujusmodi assertioni fidem adhibere absque integrali privilegiorum exhibitione.

IIII. An in casu, quo Regulares quicumque, etiam Societatis Jesu, exhibeant aliqua privilegia, & Ordinarii judicent, ea non suffragari casui, de quo agitur, & ad rem non facere, Regulares præfati possint, ac debeant provocare ad Summum Pontificem, vel in partibus Indiarum remotissimis, ad Metropolitanum, sive Ordinarium viciniorem, vel potius possint hoc casu eligere Judices Conservatores? Respondit. -- Si verba privilegiorum sunt obscura, & ambigua, non licere recurrere ad Metropolitanum, vel viciniorem Episcopum, nec Conservatores eligere, sed ad Summum Pontificem pro interpretatione esse adeundum.

V. Utrum Const. fel. rec. Gregorii XV., circa Conservatores Regularium publicata anno 1621. cum declarationibus Eminentissimorum S.Cong.Concil. Interpretum desuper editis, æquè afficiat, & comprehendat Religiosos Societatis Jesu, ac Reliquos Regulares ità, ut omnia alia præfatæ Societatis privilegia fuerint reducta ad terminos dictæ Constitutionis, & sic imposterum debeant ab iis eligi Conservatores, juxta formam, & tenorem præscriptæ Constitutionis? – Respondit hujusmodi Constitutionem cum declarationibus, ut præfertur editis, æquè afficere Religiosos Societatis Jesu, atque aliorum Ordinum, & Conservatores ad illius præscriptum esse eligendos, non obstantibus quibusvis privilegiis, quippe quę omnia sunt redacta ad terminos ipsius Constitutionis.

VI. „ An Regulares prædicti gravati ære alieno, vel ad ratiocinia, vel Testamentorũ executores possint conveniri coram Ordinario, si Conservatores non nominaverint intra tempus habile ab Ordinario præscriptum? Resp. Regulares in causis prefatis coram Ordinar. loci esse conveniendos, si ad prescriptum Const. sa. me. Greg. XV. Conservatores non elegerint, ipsumq; electionis documentum intra præfinitũ tempus in actis Curiæ ipsius Ordinariis non exhibuerint, ac dimiserint.

VII. „ An dicti Regulares, Conservatores, siue ad jura, sive ad privilegia tuenda assumentes, teneantur ante exercitium

tium

„ tium commissionis præstare cautionem coram Ordinario, siue
„ alio Judice competente de judicio sisti, & judicatum solvendo,
„ casu, quo in lite, sive causa succubuerint. -- Respondit: -- Non
„ teneri.

VIII. „ An, quando Episcopus jura, vel decimas Cat-
„ hedralium adversus Regulares prædictos, dote sua spoliantes
„ Ecclesias, coram Judice competente tueatur, librosque, me-
„ morialia, & allegationes producunt, jus Ecclesiarum Cathe-
„ dralium exprimentes, & acquisitiones Religiosorum, aliaque
„ id genus annumerantes, hujusmodi scriptorum occasione,
„ possint Regulares nominare Conservatores, prætendentes in-
„ juriam sibi inferri in referendo immoderatas acquisitiones.
„ -- Respondit: -- Si Episcopi pro tuendis juribus Cathedralium
„ Ecclesiarum coram Judice competenti hujusmodi scripta pro-
„ ducant, & Regularium immoderatas acquisitiones veracitèr,
„ & modestè referant, non licere ob eam causam ad Conserva-
„ tores recurrere.

IX. „ Utrum Regularis quicumque, etiam Societatis
„ Jesu, possit administrare Sacramentum pœnitentiæ Secula-
„ ribus absque licentia Episcopi Diœcesani, etiam si in alia Diœ-
„ cesi ab Episcopo approbatus sit? Respondit -- Regulares, etiam
„ Societatis Jesu, in una Diœcesi ab Episcopo approbatos, ad
„ confessiones personarum Secularium audiendas, nequaquam
„ posse in alia Diœcesi hujusmodi Confessiones audire, sine
„ approbatione Episcopi Diœcesani.

X. „ An Episcopus contra dictos Regulares, audientes in
„ sua Diœcesi confessiones Secularium absque approbatione, vel
„ concionantes absque licentia Episcopi intra, & extra proprias
„ Ecclesias, possit procedere, eos à talibus ministeriis remo-
„ vendo, sive præceptis, & aliis juris remediis coercendo. -- Res-
„ pondit -- Eisdem Regularibus, qui confessiones personarum
„ Secularium audiunt sine approbatione Episcopi loci, vel præ-
„ dicant in Ecclesiis sui Ordini, non petita illius benedictione,
„ aut in aliis Ecclesiis absque ipsius licentia, vel in Ecclesiis, etiam
„ sui Ordinis, ipso contradicente, posse Episcopum in vim Const.
„ fel. record. Gregorii XV.; quæ incipit *Inscrutabili Dei pro-*

vi-

videntia, tamquam Sedis Apostolicæ delegatum, administrationem Sacramenti pœnitentiæ, ac munus prædicationis interdicere, eosque juris remediis coercere, ac punire. „

XI. „ An quando Episcopo constat, dictas licentias obtentas non fuisse, possit ipse præcipere, ut donec licentiam intra præscriptum tempus exhibeāt, à tali ministerio abstineant: & an requirendus sit per Episcopum, pro his exhibēdis Provincialis in alia Diœcesi, vel longissimè existentis, vel ipsi Regulares Confessarii, vel eorum Superiores ejusdem Diœcesis, in qua prædicta exercentur? -- Respondit: -- posse Episcopum sic præcipere, nec pro hujusmodi licentiis requirendum esse Provincialem, sed satis esse ipsos Religiosos requirere, aut eorum Superiores in Diœcesi Episcopi existentes: „

XII. „ An si contingat, ut aliquis prædictorum Regularium insurgat contra Episcopum in propria Diœcesi, maledicto, scripto, vel dicto, Populum scandalizando possit ab Episcopo puniri, & qua animadversione? Et quid? si hujusmodi delinquens transiverit ad aliam Diœcesim, hoc casu servandum sit, & qua pœna puniendus sit Regularis, qui commorans in una Diœcesi, spargat famosos libellos contra Ordinarium alterius Diœcesis?-- Respondit.-- Si Regularis intra Claustra degens, extra ea in casibus in dubio expressis, ita notoriè deliquerit, ut Populo scandalo sit, Episcopo instante, teneri Superiorem Regularem intra tempus ab eo præfigiendum, severè illum punire, ac de punitione Episcopum certiorem facere, alioquin sic delinquentem ab Episcopo puniri posse, ad præscriptum Concilii Trident. *cap. 14. sess. 25. de Regul.* Quod si delinquens ad aliam Diœcesim migraverit, servandum esse, quod præcipitur in Const. san. mem. Clem. VIII. incip. „ *Suscepti muneris ratio*.

XIII. „ An Conservatores nominati, & electi à Regularibus præscriptis ante exercitium suæ jurisdictioonis teneātur electionis authenticum documentum exhibere coram Ordinario sub pœna nullitatis actuum? -- Respondit: -- Ubique teneri. „

XIV. „ An privilegia, quæ sunt contra jurisdictionem „

„ Ordinarii, & quibus gaudent, & gaudere prætendunt Regu-
„ lares præfati, debeant Episcopis notificari, seù insinuari? -- Res-
„ pondit: -- Regulares teneri hujusmodi privilegia Episcopo ex-
„ hibere, si eis uti voluerint.

XV. „ An prædia, Metallorum fodinæ, sacchari opifi-
„ cinæ à Regularibus Societatis, vel aliis possessa, vel aliæ domus
„ Seculares, in quibus videlicet unus, vel duo Regulares tantum
„ commorantur, gaudeant privilegio Collegiorum, seù Con-
„ ventuum? -- Respondit: -- Non gaudere.

XVI. „ Utrum Regulares præscripti apothecas quarum-
„ cumque mercium, macella, & similia, præsertim propè Col-
„ legia, seù Cōventus exercētes, possint ab Ordinario sub cēsuris
„ inhiberi, ne hujusmodi exerceant? -- Respondit: -- Non pos-
„ se Episcopum hoc prohibere Regularibus exemptis; sed, si in
„ præmissis ità notoriè delinquant extra claustra, ut populo
„ scandalo sint, servandum esse, quod dictum est supra in res-
„ ponsione ad duodecimum.

XVII. „ Utrum Regulares, etiam Jesuitæ, in suis prædiis,
„ opificinis, aliisque suis domibus Secularibus, sitis intra limites
„ Parochialium, ad se spectantium, possint administrare Sacra-
„ menta Baptismatis solemnis, Matrimonii, extremæ Unctio-
„ nis, & Eucharistiæ in festo Paschatis famulis, mercenariis,
„ rustcis, sive aliis id genus hominibus Secularibus, absque
„ Ordinarii, vel Parochi licentia? -- Respondit: -- Non posse.

XVIII. „ Utrum Patres Societatis in Civitate, & Diœ-
„ cesi Angelorū possint consecrare Vasa Sacra, Altaria, & similia,
„ in quibus unctio requiritur? -- Respondit: -- Itidem non posse.

„ Pro parte vero Religiosorum Societatis Jesu propo-
„ sita fuerunt infrascripta dubia.

I. „ An Episcopi in partibus Indiarum possint ex inte-
„ gro totum unum Monasterium, vel Collegium ab audiendis
„ confessionibus suspendere? -- Respondit. -- Episcopos India-
„ rum posse quidem omnibus simul unius Monasterii, vel Col-
„ legii Confessariis adimere facultatem audiendi confessiones
„ personarum Secularium, etiam inconsulta Sac. Cong. Epis-
„ coporum, & Regularium negociis præposita, cum decretum

ab

ab ea editum sub die 20. Novembris 1515. ex intentionis defectu, & convenientia morali non extendatur ad Regiones illas, tam longè ab Urbe distitas. Verùm ab hac Generali suspensione, quæ vix sine scandalo, & animarum pernicie contingere potest, abstinendum esse Episcopis, nisi gravissima subsistente causa, super quo Sac. Cong. illorum conscientias gravitèr voluit esse oneratas. „

II. „ An Episcopus Regularem pro confessionibus semel approbatum sine nova causa suspendere possit ab ipsis confessionibus audiendis? -- Respondit: -- Regulares, alias liberè ab Episcopo, prævio examine, approbatos ad audiendas confessiones personarum Secularium, ab eodem Episcopo suspendi non posse sine nova causa, eaque ad confessiones ipsas pertinente. „

III. „ An Bulla Pii V. 54. in Ordine *tom.* 2. Bull. concessa, instante, & supplicante Serenissimo Rege Catholico, non ad petitionem Regularium, sit revocata in Bullis Summorum Pontificum, in quibus exemptiones Regularium mitigantur. -- Respondit. -- Agendo cum Sanctissimo, an velit declarare Bullam non esse revocatam, illam tamen non suffragari, nisi in locis, ubi est defectus Parochorum. „

IV: „ An Episcopus possit cum censuris procedere contra Regulares exemptos, si inobedientes fuerint in confessionibus audiendis, vel prædicatione Verbi Dei, & hoc, an rigore Concilii Tridentini, vel per quem canonem? -- Respondit: -- Posse procedere, non quidem in vim Conc. Trident., sed in vim Const. Greg. XV., quæ incipit, *Inscrutabili Dei providentia &c.*

V. „ An licentia audiendi confessiones, & prædicandi ab Episcopo per literas missivas, an solum per literas patentes Cancellariæ, concedi possint? -- Respondit: -- Posse concedi, etiam per literas missivas, si ità Episcopo videbitur. „

VI. „ An talis licentia ortenus sine scripturis concedi possit? -- Respondit: -- Ut ad proximum. „

VII. „ An facultas eligendi Conservatores, concessa Societati à Gregorio XIII. suffragetur illis in locis, in quibus

 non

„ non adſunt Judices Synodales? -- Reſpondit: -- Privilegium
„ Greg. XIII. ſuffragari, ut Societas non teneatur ex illis elige-
„ re Conſervatores, dummodo tamen in reliquis ſervetur for-
„ ma Conſt. Greg. XV. hac de re edita.

VIII. „ An Conſervatores Societatis, Vicarios Generales
„ Epiſcoporum auctoritate Apoſtolica per ſententias, cenſuras,
„ & pœnas Eccleſiaſticas compellere poſſint virtute Bullæ Greg.
„ XIII. incipientes: *Æquum reputamus*, datæ vltima Februa-
„ rii 1573.? -- Reſpondit: -- Poſſe à manifeſtis injuriis, & violen-
„ tiis eos compeſcere, etiam cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis.
„ Datum Romæ die 16. Aprilis 1648. Quapropter, vt præmiſſa
„ firmius ſubſiſtant, & inviolabilitèr obſervētur, nobis pro parte
„ Joannis Epiſcopi hujuſmodi fuit humilitèr ſupplicatum, ut
„ illa, auctoritate Apoſtolica, confirmare dignaremur. Nos igi-
„ tur &c. Decernentes &c. Sic non aliter &c. irritum & inane &c.
„ Non obſtantibus &c. Romæ 14. Maii 1648.

Concludendum in favorem Religioſæ humilitatis, quod quamquam Regulares ſint exempti ab jure juriſdictionis Epiſcopalis, ab jure tamen reverentiali non eximuntur, ſed ſub mortali ad reverentiam Epiſcopis exhibendam teneri, tradit
23 Peyr. §. 24. *ad Conſt. 26. Leonis X. incipit, dum intra*, in qua §. 24. Pontifex ipſe ſic Regulares alloquitur „ eoſdem inſu-
„ per Fratres in virtute Sanctæ Obedientiæ monemus (hoc eſt
„ præcipimus) ut eoſdem Epiſcopos, loco Sanctorum Apoſtolo-
„ rum ſubrogatos, pro debita, & noſtra, ac Apoſtolicæ Sedis
„ reverentia congruo honore, & convenirnti obſervantia ve-
„ nerentur. „

Et Epiſcopos monet; „ ipſos quoque Epiſcopos horta-
„ mur, ac per viſcera miſericordiæ Dei Noſtri requirimus, ut
„ Fratres ipſos affectu benevolo proſequentes, charitativè tra-
„ ctent, ac benignè foveant, ſeque illis minimè difficiles, aut
„ duros, vel moroſos, ſed potius faciles, mites, propitios, pia-
„ que munificentia liberales, exhibeant, ac in omnibus prædi-
„ ctis, tamquam in agro Dominico cooperatores, eorumque
„ laborum participes, prompta benignitate recipiant, eorum-
„ que jura omni cum charitate cuſtodiant, atque defendant. „

Et

Et Clement. *Frequentes de excessibus Prælatorum*, enun-
clatis triginta gravaminibus illatis per Prælatos Religiosis,
§. *verum*, Episcopus non hortatur, *sed eis præcipit*, *ut Reli-* 24
giosos charitativè tractent, *& foveant*, *& sua jura*, & *privilegia*
inviolabiliter servent.

Quibus, sive Episcopis, sive exemptis, in mutuæ dile-
ctionis subsidium, sensum Concilii Generalis Viennen. per
infrascripta exhibeo.

„ Verum quia una est (*sunt verba textus*) Regularium, „
& Secularium, Prælatorum, & subditorum, exemptorum, „
& non exemptorum universalis Ecclesia, extra quam nullus „
omnino salvatur, quorum omnium unus est Dominus, una „
Fides, & unum Baptisma; decet, ut omnes, qui ejusdem sunt 25
corporis, unius etiam sint voluntatis: & sicut Fratres ad in- „
vicem vinculo charitatis sint adstricti: Decet igitur, ut & „
Prælati, & alii, tam exempti, quam non exempti, suis juri- „
bus sint contenti: & alter in alterius injuriam non prosiliat, „
seu jacturam. „ *Clement. allegata*. Cæteros percurras titu- „
los, si majora desideres.

CAPUT XXV.

Officialis quoad Exequias.

SUMMARIUM

1 *Quo ad tempus humationis cadaverum servatur Synodus.*

2 *Arbitrio hæredum, potest cadaver ad tertiam Ecclesiam asportari per modum depositi, usque &c.*

3 *Tunc Regulares debent cōgregari in illa tertia Ecclesia.*

4 *Cadavera sepeliēda in Ecclesiis Regularium prius non deferuntur ad Parochialem.*

5 *Sufficit, quod Regulares expectent ad Januas propria Ecclesiæ.*

6 *Tenetur Parochus associare cadavera, sepeliēda in Ecclesiis Regul.*

7 *Si*

7 *Si Parochus nolit intervenire, licet Regularibus absque eo asportare cadavera, sepelienda in propriis Ecclesiis &c.*

8 *Parochus unius Diœcesis, propter transitum per propriam Parochiam, non potest aliquid prætendere, dum ab alia Diœcesi cadaver defertur ad Ecclesias Regularium.*

9 *Parochus defuncti transeundo per parochiam alterius distinctæ Diœcesis, potest transire cum stola, & Cruce elevata &c.*

10 *In associatione cadaverum ad Eccl. Regul. non sunt vocandi cæteri de Capitulo.*

11 *Parochus non potest ingredi Eccles. Regul. cum Stola, & Cruce &c.* num. 19.

12 *Non licet Parocho exigere majorem eleemosinam ab exteris, tumulandis in Eccles. Regul.*

13 *Parochi nequeunt cum Stola, & Cruce ingredi Eccl. Regul. Conventuum suppressorum &c. & postea restitutorum &c.*

14. *Definitur Ecclesia Regularis.*

15 *Non debent vocari tot Clerici, quot Regulares.*

16 *Distributio candelarum, quo ad differentiam quãtitatis, relinquitur arbitrio hæredum.*

17 *Ab eo, qui repentina, vel violenta morte decedit, non potest Parochus plus exigere &c.*

18 *Const. Clement. X.*

19 *Officia in Eccles. Regul. ab ipsis Regularibus peraguntur, non à Parocho* à numero 21.

20 *Alia Constit. ejusdem Pontificis.*

21 *Hæredes defunctorum, qui apud Regulares tumulantur, cogi non possunt, ut plus conferant Parochis, &c.*

22 *Vis Clausulæ Decreti irritantis.*

23 *Regulares, nec domi, nec per viam, peragunt Officium circa cadaver &c. limita.*

24 *Nequeunt Religiosum in Conventu defunctum, deferre per vicos &c.*

25 *Possunt tamen ad proprium Conventum asportare, extra septa mortuum.*

26 *Parochus declarat viam, per quam deferri debeat cadaver &c.*

27 *In*

27 *In funerabil. unica Crux defertur; & cujus Ecclesiæ?* 28 *Responsa Sac. Cong. Conc. super erectioneCrucis Cõfraternitatum.*

PLura super associatione cadaverum, & observandis in praxi, dum corpora defunctorũ ad Ecclesias Regularium, aliasque deferuntur, videnda relinquo apud DD. Lant. *v. cadaver, v. exequiæ; & in supplem. v. assoc. cadaver.* Peyrin. *de privileg. in fine v. decret. Sac. Cong. decret. 9., & 10.* Lezana *Summ. tom. 3. v. defunct.* Panimolla *decis. prima adnot. 10., & decis. 5. adnot. 3. num. 70.* & interim quasdam exhibeo SS. CC. responsiones, emanatas super dubiis, eisdem porrectis, ad effectum, ut ex earumdem dispositivis, quid certi sit tenendum, noscatur; & inter alia excribo, „ quod pro parte Procuratoris Generalis Min. Observ. Sancti Francisci expositum fuit apud Sac. Rituum Congregationem, quod in nonnullis Conventibus suæ Religionis vigent lites inter Parochos, & suos Religiosos, occasione associandi cadavera defunctorum, ideoque ad evitandas dissentiones, & scandala, quæ in futurum oriri possent, idem Procurator supplicavit pro extensione resolutionum super infrascriptis dubiis emanatarum, in una Senogallien. die 22. Junii proximi præteriti, etiam ad prędictos suos Conventus: Et eadem Sac. Cong. pecitam extensionem benigne concessit, & dubia resoluta sunt, ut infra, videlicet. „

I. „ An hæredes defunctorum sint cogendi ad retinendum domi cadavera usque ad tempus illa Sepeliendi? An vero eisdem hæredibus liceat pro libito asportare dicta cadavera è proprijs domibus ad quamcumque aliam Ecclesiam per modum depositi, usque ad horam illa tumulandi, etiam si sepelienda essent in Ecclesiis Regularium, non obstante dissensu Parochi, seu prohibitione ab eodem facta, uti Vicario Foraneo? „

II. „ An illatis Cadaveribus privatè ab hæredibus ad aliquam tertiam Ecclesiam per modum depositi, Regulares convenire, & congregari debeant in dicta tertia Ecclesia, aut in Pa-

„ Parochiali, ad effectum illa associandi ad Ecclesiam, ubi sunt
„ tumulanda? „
III. „ An Cadavera sepelienda in Ecclesiis Regularium;
„ antequam ad eorum Ecclesiam deferantur, debeant prius as-
„ portari ad Parochialem, & in ea permanere per aliquod tem-
„ pus? „
IV. „ An Regulares possint cogi ad associanda cadavera
„ in eorum Ecclesiis tumulanda? An vero possint expectare in
„ dictis propriis eorum Ecclesiis? Et an in casu, quo Regu-
„ lares non accedant ad associandum dicta cadavera, amittere
„ debeant intortitia, uti Parochus prætendit?
V. „ An Parochus teneatur associare cadavera in Eccle-
„ siis Regularium sepelienda, usque ad Januas ejusdem Ecclesiæ,
„ etiam ipsis Regularibus non associantibus? Et an Parocho as-
„ socianti, liceat ingredi Ecclesias Regularium cum Stola, &
„ Cruce? „
VI „ An, si Parochus requisitus intervenire recuset fu-
„ neralibus defunctorum, in Ecclesiis Regularium sepeliendo-
„ rum, possint hæredes, imò, & ipsi Regulares, asportare ca-
„ davera ad Ecclesiam sepulturæ electæ, Parocho non interve-
„ niente, ac prædicti Regulares eadem cadavera sepulturæ
„ tradere? Et an Parochus in funeralibus dictorum defun-
„ ctorum majorem Eleemosynam solito prætendere possit? „
1 Ad primum. „ Sacra Congregatio respondit: quoad tem-
„ pus humationis cadaverum servandam esse Synodum. Et
„ in reliquis petita, & etiam non obtenta licentia, posse cada-
„ vera deponi arbitrio hæredum in qualibet Ecclesia usque ad
2 tempus illa Processionaliter deferendi ad Ecclesiam Sepul-
„ turæ. „
3 Ad secundum. „ Sacra Congregatio inhærendo aliàs de-
„ cretis respondit, Regulares debere congregari in illa Ecclesia
„ tertia, ubi cadaver fuit depositum, ut supra. „
4 Ad tertium. „ Sac. Cong. respondit negative. „
Ad quartum. „ Sac. Congregatio respondit, Regula-
5 res non posse cogi ad exeundum à propriis Ecclesiis ad effe-
„ ctum associandi cadavera in eisdem sepelienda, sed sufficere,
quod

quod illa expectent ad Januas; Quo vero ad Intortitia remi- „
sit causam ad Judices suos. „
Ad quintum. „ Sac. Cong. respondit Parochum teneri „
associare cadavera in Ecclesiis Regularium sepelienda; Quo 6
verò ad ingressum Parochi cum Stola, & Cruce, distulit reso- „
lutionem: eam videas inferius *num.* 11.
Ad sextum. „ Sac. Cong. respondit, Vocato Parocho, & „
ipso renuente intervenire, vel alterum mittere, tunc Regu- 7
laribus licere absque Parocho deferre cadavera in eorum Ec- „
clesiis sepelienda; Quo verò ad emolumenta per Parochum „
prætensa, nihil dandum ultra solitum. Et ita denuò declara- „
vit, & servari mandavit. *Hac die 13. Julii 1675.* „
Quibus deinde accessit alia Sac. Cong. Episc. & Regul. de-
claratio; quæ dubiò, an Parochus unius Diœcesis possit ali-
quam partem ceræ, & pecuniarum ab hæredibus defuncti pre-
tendere, dum occasione deferendi cadaver ad Ecclesias Regu-
larium alterius Diœcesis, sit necessariò per ejus Parochiam
transeundum; prout infra respondit *Sac. Cong. &c.* „ censuit „
dandas esse declarationes, aliàs factas, nempe Curatum unius „
Diœcesis (quæcumque sit) in transitu Cadaveris, quod pro- „
cessionaliter defertur ad Ecclesiam Regularium ab alia Diœcesi, 8
transeundo per propriam Parochiam, & jurisdictionem, non „
posse aliquam partem ceræ, & pecuniarum ab hæredibus de- „
functi prætendere; Itidem proprium Parochum defuncti „
transeundo per Parochiam unius Parochi, alterius cujuscũq; „
Diœcesis, ad effectum deferendi processionaliter cadaver ad Ec- „
clesiam Regularium, posse liberè, & licitè per eandem, cum sto- 9
la, & Cruce elevata, transire, etiam irrequisito Parocho; quas „
quidem declarationes in casu, de quo agitur, fideliter observari „
mandat, & præcipit eadem S.C. Romæ *die 15. Novẽbris 1675.* „
Item, quod in associatione cadaverum ad Ecclesias Regu-
larium vocari non debent cum Parocho cæteri de Capitulo, ex
recenti responso Sac. Cong. Rituum in una Vaden. ad dubia
eidem proposita, ut sequitur. „ Prætendentibus Parochis, seu „
Mansionariis Ecclesiæ Cathedralis Civit. Vaden. in associatio- „
ne defunctorum, qui sepulturam sibi eligunt, sive alio quovis „

„ modo in Ecclesiâ Regularium sunt tumulandi, ab eorumdem „ hæredibus, una cum proprio Parocho defuncti, omnes esse „ invitandos; Ecclesias Regularium ingredi cum Stola, & Cruce; „ ibique functiones, & officium circa cadaver peragere; ac insu- „ per pinguiorem eleemosynam pro associandis, seù tumulan- „ dis Forentium, seù Exterorum cadaveribus, in Ecclesiis præ- „ dictis Regularium, quam à Civibus, posse exigere, si in ipsis „ Parochialibus sepelirentur. Deducta coram Reverendissimo „ Episcopo Vaden. controversia, & ab eo, post quamplurimas „ comparitiones, pro declaratione ad Sac. Rituum Congrega- „ tionem remissa; Exinde Eminentissimo, & Reverendissimo „ Domino Cardinali de Noris commissa, & ab eodem propositis „ Infrascriptis dubiis, videlicet. „

I. „ An in associatione cadaverum ad Ecclesias Regula- „ res sint vocandi omnes Mansionarii, præter Parochum? „

II „ An Parochus ingredi possit Ecclesias Regularium „ cum Stola, & Cruce, ibique officium, & functiones peragere? „

III. „ An liceat Parocho exigere majorem eleemosynam „ ab exteris tumulandis in Ecclesiis Regularium, quam à Ci- „ vibus? „

10 „ Sac. eadem Rituum Congregatio utraque parte; tam
11 in voce, quam in scriptis prius audita. Negativè in omnibus
12 respondit. Et ita declaravit, & servari mandavit. *Die 2. Au-* „ *gusti* 1698. „

Negativa ad secundum, ampliatur, etiam ad negandum Parochis jus ingrediendi Ecclesias Regularium Conventuum,
13 tam suppressorum, & postea restitutorum, quam nunquã suppressorum; qui cum in eis realiter, & cum affectù non alantur sex Religiosi, omnimodæ Ordinariorum Jurisdictioni subiecti declarantur in Decreto Innoc. X. *ut in parvis*; nam Parochi secundum communem, & realem sensum, nec sunt, nec diei possunt Ordinarii ad tenorem Decreti; & proinde non comprehensi in ejusdem dispositiua.

Et facit, quod prohibetur eis ingredi Ecclesias Regularium, prout ibi, & in Const. *nuper* Clement. X. *cit. num. 2.* Ecclesiæ autem prætactorum Conventuum, non minus, ac cæte-

te-

terorum, sunt Regularium, eisque, sicut cæteris applicabilis de- 14
finitio Ecclesiæ Regularis, transcripta ab Engel. *Colleg. Univ. Jur. Can. lib.* 3. *tit.*48. *à num.*2. enuncians illam esse, quæ intelligitur erecta pro cohabitatione Religiosorum, sub certa, & à Sede Apostolica approbata Regula, viventium; adeoque exemptæ, & extra jurisdictionem, & Parochorum Territorium; in quas nil juris prætendere possunt, nisi eis expresse à Sancta Sede concedatur; quemadmodum Ordinariis impertitur, cum ipsorum jurisdictioni vult eas, & loca exempta subesse; & tunc non plus accipiendum, nisi quantum literæ concessionis exprimant.

A Parochis nequeunt heredes defunctorum cogi, & compelli, ut si duodecim V. G. Fratres vocant ad associandum cadaver, totidem omnino pares numero Clericos seculares vocare debeant, ut in terminis expresse respondit S.C.C. 15 *in una Papien. die* 27. *Decemb.* 1665. nisi præfatis Parochis immemorabilis, coram Judice legitime probanda, assistat: Panimoll. *alleg. decis.*5. *adnot.*3. *num.*79. A quo *decis.*1. *adnot.*10. *num.*20. refertur S. C. Episc., & Regul. in una Placentina *sub die* 16. *December.* 1661. dubio: *se possano quei, che fanno li mortori, & esequie dar maggior quantità di Candele, e cera à detti Monaci* (controversia erat inter Clericum secularem Placentiæ, & Monachos Cassinenses) *di quello, che diano al Paroco, ò Parochi, & al Clero secolare:* per hæc satisfecisse. *Circa secundum censuit, declaravit, & decrevit, distributionem Candelarum, quoad differentiam quantitatis, pendere ab arbitrio hæredum, aut aliorum distribui mandantium.*

Amplia, ut, neque Parochis, pro associandis cadaveribus eorum, qui repentina, vel violenta morte decedunt, liceat exigere majus emolumentum eo, quod exigi, seu præstari solet ab eo, qui Testamentum condidit, juxta disposita à S.C.C. 17
die 24. *Augusti* 1669. *lib.*26. *decret. fogl.* 283.

Ponderabis esse quoque Parochis prohibitum peragere in Ecclesiis Regularium, officia, & funerales functiones supra corpus defuncti, quod in eisdem tumulatur; & esse à Regularibus peragenda, privativè quoad alios, legitur à Sac. Congreg.

 Epi-

Episc., & Regul. dispositum, & à Clementis X. confirmatum; ut infra.

„ Nuper prò parte dilecti filii Procuratoris Generalis Or-
„ dinis Fratr. Min. S.Francisci, de Observantia nuncupatorum,
„ Congregationi Venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E.Car-
„ dinalium negotiis, & Consultationibus Episcoporum, & Re-
18 gularium præpositæ; exposito, quod eadem Congregatio
„ die 16. Decemb. 1661. Super Controversiis, quæ inter Paro-
„ chos Civitatis Placentinæ, & Monachos Monasterii S.Sixti, Con-
„ gregationis Cassinen. Ordinis S.Benedicti, occasione funerum
„ erant exortæ, inter alia decreverat servanda esse Decreta, &
„ declarationes alias factas, scilicet Parochis in associatione, seu
„ occasione associationis cadaverum non licere ingredi Eccle-
„ siam Monachorum prædictorum, sed teneri dimittere eadem
„ cadavera ad januam Ecclesiarum; ibique solum posse benedi-
„ cere, & dare ultimum vale: officia vero, & munia, quæ in hu-
„ jusmodi ministeriis adhiberi solent, ab ipsis Monachis peragi
„ debere, non autem à Parochis, atque ita in præmissis omni-
„ bus deinceps fieri, & executioni mandari præceperat. Et in
„ eadem expositione subjuncto, quod eædem rationes militarent
„ ad favorem dicti Ordinis Minorum S.Francisci de Observan-
„ tia; Ideoque supplicato, ut Congregatio præfata resolutio-
„ nem, sive decisionem hujusmodi extenderet ad associationem,
„ per Parochos fieri solitam, cadaverum defunctorum, quæ in
„ Ecclesiis Fratrum hujus Ordinis sepeliuntur; idque ad tollen-
„ das controversias, quæ in aliquibus Parochiis, ea occasione,
„ inter Parochos, & Fratres Ordinis hujusmodi nascuntur, non
„ sine scandalo, & Fraternæ, ac Christianæ charitatis detrimen-
„ to: Emanavit ab eadem Congregatione Cardinalium Decre-
„ tum tenoris, qui sequitur, videlicet.

„ Sacra Congregatio Eminentissimorum S.R.E. Cardina-
„ lium negotiis, & Consultationibus Episcoporum, & Regula-
„ rium præposita, censuit, Oratoribus dandam esse infrascriptam
„ declarationem, aliàs editam, nempe, Parochis in associatione,
„ sive occasione associationis cadaverum, non licere ingredi Ec-
„ clesias Regularium, sed teneri dimittere eadem cadavera ad

januam Ecclesiarum, ibique solum posse benedicere, & dare ultimum vale; Officia vero, & alia munia, quæ in hujusmodi ministeriis adhiberi solent, ab ipsis Regularibus peragi debere, non autem à Parochis; Atque ita in præmissis omnino deinceps fieri, & exequi præsentium vigore mandat, & præcipit: contrariis quibuscumque non obstan. Romæ, 27. Novembris 1671. 19

F. M. Cardinalis Brancaccius.

„ Cum autem, sicut præfatus Procurator Generalis Nobis subinde exponi fecit, ipse Decretum hujusmodi pro firmiori illius subsistentia, Apostolicæ confirmationis nostræ Patrocinio communiri summopere desideret; Nos specialem ipsi Procuratori Generali gratiam facere volentes, eumque à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequen. harum serie absolventes, & absolutum fore censentes. Supplicationibus ejus nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Decretum præinsertum, authoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illique inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus: salva tamen semper in præmissis authoritate præfatæ Congregationis Cardinalium. Decernentes &c. Non obstan. &c. Dat. Romæ 18. Januarii 1672. *Bullar. Cherub. tom. 5.*

Aliud ab eodem Clemente approbatur ejusdem S. Cong. Decretum, quo Parochis, cæterisque Clericis, & Presbyteris secularibus committitur, præcipitur, inihibeturque, ne majorem eleemosynam ab hæredibus Defunctorum, qui in Ecclesiis Regularium sepeliuntur, exigant, quam acciperent, si in Parochiali, vel alia Cleri secularis Ecclesia sepelirentur, ut sic removeatur quidquid posset retardare, & de indirecto impedire libertatem Secularium in eligenda sepultura in Ecclesiis Regulari: ut infra.

„ Aliàs pro parte, tunc existentis Commissarii Curiæ Fratrum Ordinis Minorum S. Francisci, de Observamtia nuncu- 20

„ patorum, Congregationi, tunc existentium S.R.E. Cardina-
„ lium negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regula-
„ rium præpositæ, supplicato, ut proiberetur Parochis, & Cle-
„ ricis Terræ de Leverano Brundusin. Diœcesis, omnibusque
„ aliis Parochis, & Presbyteris, ne auderent accipere majorem
„ eleemosynam pro defunctis, qui sepelirentur in Ecclesiis di-
„ ctorum Fratrum, quam accipiebant pro iis, qui in ipsorum Pa-
„ rochorum, & Presbyterorum sæcularium Ecclesiis sepelieban-
„ tur: Emanavit die 7. Decembris 1640. ab eadem Congregatio-
„ ne Decretum teneris sequentis: videlicet.

„ Sacra Congregatio Eminentissimorum S. Romanæ Ec-
„ clesiæ Cardinalium, negotiis, & Consultationibus Episcopo-
„ rum, & Regularium præposita, ad tollendas indebitas exactio-
„ nes, quæ, ut proponitur, in tumulandis Defunctorum corpo-
„ ribus fieri solent, censuit injungendum, prout præsentis De-
„ creti tenore injunxit Archiepiscopo Brundusino, cæterisque
„ Locorum Ordinariis, ne permittant, ut Parochi, aliique de
„ Clero sæculari, majorem posthàc eleemosynam sibi attribui
„ faciant ab hæredibus Defunctorum, qui in Ecclesiis Regula-
„ rium prædictorum, sepulturam sibi elegerint, quam percipe-
„ re possent, si in Parochiali, seu alia ipsius Cleri sæcularis Ec-
„ clesia sepeliri voluissent, contrariis quibuscumque non Ob-
„ stantibus &c. die 7. Decembr. 1640. Et subindè, cum tunc exi-
„ stentes Fratres Provinciæ Dalmatiæ dicti Ordinis, Congrega-
„ tioni prefatæ exposuissent, functiones funerales defunctorum,
„ quorum cadavera in eorum Ecclesiis Sepulturę mandarentur,
„ facere ad eos, non autem ad Parochos spectare; Congregatio
„ præfata die 31. Augusti 1657. aliud Decretum edidit tenoris,
„ qui sequitur; videlicet.

„ Sacra Congregati Eminentiss. S.R.E. Card. negotiis, &
„ Consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, at-
„ tentis narratis, juxta aliàs resoluta, censuit functiones funera-
„ lium super Cadavera Defunctorum, quæ in Ecclesiis Regula-
„ rium contigit sepeliri, postquam ad easdem Ecclesias perve-
„ nerint, ad ipsos Regulares, non ad Parochos pertinere, ac pro-
„ inde ità in Oratorum Ecclesiis circa præmissa servandum esse,

pro-

prout servari mandat, & præcipit contrariis, non obstantibus „
quibuscumque die 13. Aug. 1657. „

„ Cum autem, sicut pro parte dilecti Filii Francisci Mariæ à Castro Sancti Petri de Bononia, Procuratoris Generalis „
Ordinis præfati, Nobis nuper expositum fuit, ipse Decreta hujusmodi pro firmiori illorum subsistentia Apostolicæ Confirmationis nostræ patrocinio communiri summopere desideret: „
Nos specialem ipsi Francisco Mariæ, Procuratori Generali, gratiam facere volentes, eumquè à quibusvis excommunicationis, „
suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, „
censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, „
vel Causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existit, ad „
effectum præsentium dumtaxat consequendi, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes; Supplicationibus, „
ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, „
Decreta præinserta, auctoritate Apostolica tenore præsentium, „
approbamus, & confirmamus, illisque, salva tamen semper „
in præmissis auctoritate memoratæ Congregationis Cardinalium, inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus. „
Decernentes &c. Non obstantibus &c. Datum Romæ die 18. „
Jan. 1672. *Bullar. ibid.* super quo refert Lantusc. *ver. Parochus* „
Const. Urban. VIII. incip. Cum sicut, editam die 11. *Mar.* 1638.

Propter clausulam *decretis irritantis* in utraquè Const. adiectam, nequit contra eas allegari contrarius usus; nam decretum irritans per edocta à Panimolla *decis. prima num.* 25. 22
inficit, & annullat omnia, quæ in contrarium fiunt; & habet oculos retro, omnemque, in futurum quoque, consuetudinem tollit, ut per DD. apud alleg., & Sperellum *decis.* 161. *num.* 11., & 12.; & est, per Ridolphinum *prax. Judic. par.* 3. *cap.* 14. *n.* 187. à Panimoll. *alleg.* adeo malignantis, & pestiferæ naturæ, ut quidquid in oppositum inveniat, uti fulgor destruat: & os Judici claudit, tollitque facultatem alter judicandi, & pronunciandi Panimoll. *decis.* 140. *num.* 21.

Clausula illa in secunda Const. apposita: postquam *ad easdem Ecclesias pervenerint, ad ipsos Regulares, non ad Parochos pertinere*; taxat locum, in quo Regulares jus habent peragendi offi-

officia, ad quos non spectat, nec ea possunt facere domi (nisi
23 sint Parochi, & tunc non nisi in propria Parochia) & per viam, cum id sit de pertinentibus ad Parochum, proinde iste ea peragere debet; ad quos hujusmodi jus dumtaxat descendit, & devolvitur cum totali exclusione Parochi, per ingressum cadaveris in ipsorum Ecclesias; quia tunc non amplius cadaver existit in jurisdictione Parochi, sed in loco exempto, & sub jurisdictione Fratrum; quorum Ecclesia, Clausura, & ambitus Monasterii dicitur Territorium Monachorum, & Abbatis, juxta Tamburin *de jure Abbat. tom. primo disp.* 15. *quaest.* 7. *num.* 39., & Panimoll. *decis. prima adnot.* 10. *num.* 13.

Ideo ipsi Regulares nequeunt Religiosum in Conventu
24 defunctum sine consensu Parochi deferre per vicos, plateas, & Parochias: non modò, quia hæc non sunt de Territorio, & jurisdictione ipsorum, sed extra; & declaratur à S.C.C. *ad* 11. *in una Bononien. alleg. cap. offic. quoad benedictionem num.* 17. sed etiam quia, ut notavit Donat. *prax. Regul. tom.* 1. *par.* 2. *quaest.* 81. prohibetur ipsis, Episcopo, vel Parocho irrequisitis, extra Clausura Conventum, processiones in pompa Ecclesiæ, & Cruce erecta, facere; cum hæc actum jurisdictionis contineant, ita proprio adhærentem Territorio, ut in alieno exerceri non possint, nisi consensiat loci patronus: *arg. ex cap. ut animarum de Const. in* 6. *lib.* 1. *tit.* 2., *& cap. novit. de offic. legat. lib.* 1. *tit.* 30.

Ad proprium tamen Conventum eis, etiam Parocho in-
25 consulto, licet, & deferre de nocte posunt Religiosorum Corpora, qui in domibus consanguineorum, vel alibi extra Monasterium decedunt, prout in terminis ipsa S.C.C. *in allleg. Bononien. ad* 10.

Ad Parochum spectat declarare viam, per quam defera-
26 tur cadaver sepeliendum in Ecclesia Regularium, prout in sequenti: S.R.C. *inhaerendo declarotioni hac eadem die facta in Savonen., & aliis, defunctorum corpora in Ecclesiis Regularium tumulanda, esse deferenda certo tramite, & per viam à Parocho declarandam, ad Ecclesiam ipsorum Regularium, non autem prius ad Parochialem; declaravit ulterius, servandum esse,*

etiam

etiam haeredibus defunctorum contradicentibus, & ad dictam Parochialem prius deferri volentibus. die 19. *Decemb.* 1671.

In funeralibus unica tantum defertur Crux, & illius Ecclesiæ, ad quam Corpus transfertur sepeliendum : S.C.Rit. *in Baren.* 29. *Julii* 1616. *Flosc.* Nicol. *ver. sepult. num.* 13., & in alia *Baren.* 2. *Augusti* 1631., & *in Massen.* 12. *Februari* 1635. post quam sequi immediate debent personæ illius Ecclesiæ, & deinde cæteri secundum antianitatem, eumque locum tenere, qui eis à legitima loci consuetudine in generalibus Processionibus datur, ut censuit eadem S. Cong. *in Narnien.* 30. *Septemb.* 1614., & *in Adrien.* 22. *Novemb.* 1631. *ad tertium apud* Barbos. *de Offic. Parochi par.* 3. *cap.* 26. *num.* 78., & limitatur *ibid.* nisi interveniat Capitulum Cathedralis, subqua omnes funus associantes incedere debent. 27

Super erectione Crucis Confraternitatum, & ad sedandas lites, & controversias inter eas, & Parochos Urbis extant responsa S.C.C. ut infra. 28

Cum multis ab hinc Annis ortæ fuissent controversiæ inter RR. Parochos, & Ven. Societates Urbis, occasione processionum Funeralium, & partes habuissent recursum ad Sacram Congregationem Concilii, hæc dubiis tunc porrectis dedit infrascriptas Resolutiones, videlicet.

D U B I A.

Primò, *An Archiconfraternitas possit in Funeralium Processionibus erigere suam Crucem, quando Defuncti tumulandi deferuntur ad ipsius Ecclesiam, in qua Sepulturam elegerunt?*

Secundò, *An eadem Confraternitas possit suam Crucem erigere, tam per viam, quam in Ecclesia Parochiali, quando est invitata ad associandum Cadaver, sepeliendum in ipsa Ecclesia Parochiali.*

Tertiò, *An Capellanus ejusdem Archiconfraternitatis indutus Cotta, & Stola possit, post absolutum à Parocho Officium Funeris, in Ecclesia Parochiali unà cum Confratribus canere Psalmos* Miserere, & De profundis *cum aspersione aquæ Benedictæ?*

Quartò

Quartò, *An possit Parochus Officium Funeris peragere in Ecclesia Archiconfraternitatis super cada vere Defuncti in eadem Ecclesia tumulandi, etiamsi sit Parochus, intra limites cujus Parochiæ Ecclesia Archiconfreternitatis est?*

RESPONSIONES.

Ad primum, *Præcedat Confraternitas, deindè Crux ejusdem Ecclesiæ, deferenda per Clericum ipsius, postea sequatur Clerus Regularis, & tandem Secularis.*

Ad secundum, *Negativè, tam in Ecclesiis, quam in Processionibus Funeralibus, præsente Parocho.*

Ad tertium, & quartum, *Negativè.*

Quorum observantiam præcepit Eminentissimus Urbis Vicarius Gaspar Card. Carpineus. *die Anno* 1658. *apud Impressorem Cameralem.*

Omnes tandem sciant, ex *cap. Abolendæ de sepulturis lib.* 3. *tit.* 28. nullo modo esse licitum, sed contra Cristianæ pietatis officium, & per Ordinarios castigandum, quòd propter exactionem pecuniarum, seù mortuaria non soluta, defunctorum cadavera inhumata relinquantur.

FINIS TOMI PRIMI.

REGESTUM

Tomi Primi.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz.